

**BAŞKURT TÜRKÇESİNDE FİİL TÜRETEN
EKLER VE FONKSİYONLARI**

Tülay KARAKAYA

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Doç. Dr. Murat ÖZŞAHİN

Mayıs, 2019

AFYONKARAHİSAR

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÇAĞDAŞ TÜRK LEHÇELERİ VE EDEBİYATLARI ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

BAŞKURT TÜRKÇESİNDE FİİL TÜRETEN EKLER VE
FONKSİYONLARI

Hazırlayan

Tülay KARAKAYA

Danışman

Doç. Dr. Murat ÖZŞAHİN

AFYONKARAHİSAR – 2019

Bu Tez Çalışması BAPK'ca Desteklenmiştir. Proje No: "18. SOS. BİL. 15"

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Başkurt Türkçesinde Fiil Türeten Ekler ve Fonksiyonları” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça’da gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tülay KARAKAYA

TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI

JÜRİ ÜYELERİ

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Murat ÖZŞAHİN
Jüri Üyeleri : Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Kahraman MUTLU
: Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Yasin KAYA

İmza

Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans programı öğrencisi Tülay KARAKAYA'nın "**Başkurt Türkçesinde Fiil Türeten Ekler ve Fonksiyonlar**" başlıklı tezi, 08.05.2019 günü saat 14.00' da Afyon Kocatepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıda isim ve imzaları bulunan jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Elbeyi PELİT
MÜDÜR

ÖZET

BAŞKURT TÜRKÇESİNDE FİİL TÜRETEN EKLER VE FONKSİYONLARI

Tülay KARAKAYA

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÇAĞDAŞ TÜRK LEHÇELERİ VE EDEBİYATLARI ANABİLİM DALI

Mayıs 2019

Danışman: Doç. Dr. Murat Özşahin

Bu çalışmada, Başkurt Türkçesindeki fiiller, *Başkort Têlénêñ Hüzlégé (BTH) I-II* adlı sözlükten tespit edilmiş ve fiil yapımı ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Çalışma sekiz bölümden oluşmaktadır. Başkurt Türkleri ve Başkurt Türkçesi, Fiil, Yapım Ekleri, İkilemelerden Oluşan Fiiller, Birleşik Fiiller/Bütünleşmiş Yapılar, Sözlükte Müstakil Olarak Bulunmayan/Kökten Ayrılmadan Yaşayan Fiiller, Sonuç ve Fiil Listesi.

Başkurt Türkleri ve Başkurt Türkçesi bölümünde Başkurtların tarihi, Başkurt adı ve Başkurt Türkçesi hakkında bilgiler verilmiştir. Fiil bölümünde ise kısaca fiil konusu incelenmiştir. Yapım Ekleri bölümünde öncelikle Başkurt Türkçesindeki isimden fiil ve fiilden fiil yapan ekler tasnif edilmiş, daha sonra bu yapım ekleri hakkında yapılan değerlendirmelere yer verilmiştir. İkilemelerden Oluşan Fiiller bölümünde, Başkurt Türkçesindeki ikilemelerden oluşmuş fiiller, sayısal veriler sunularak ortaya konulmuştur. Birleşik Fiiller/Bütünleşmiş Yapılar bölümünde de Başkurt Türkçesindeki birleşik fiiller tespit edilmiştir. Sözlükte Müstakil Olarak Bulunmayan/Kökten Ayrılmadan Yaşayan Fiiller bölümünde ise Başkurt Türkçesinde köklerini tespit edemediğimiz ve sözlükte müstakil olarak bulunmayan fiillerin sayısı tespit edilmiştir. Sonuç bölümünde bütün ekler hakkında genel bir değerlendirme yapılmıştır. Fiil Listesi bölümünde ise Başkurt Türkçesinde tasnif edilen bütün fiillerin listesi sıralanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Başkurt Türkçesi, Fiiller, Fiil Yapım Ekleri.

ABSTRACT

VERB DERIVATION AFFIXES AND THEIR FUNCTIONS IN BASHKIR TURKISH

Tülay KARAKAYA

AFYON KOCATEPE UNIVERSITY
THE INSTITUTE OF SOCIAL SCIENS
DEPARMENT of CONTEMPORARY TURKISH DIALECTS AND
LITERATURES

May 2019

Advisor: Assoc. Prof. Murat ÖZŞAHİN

In this study, the verbs in Bashkir Turkish were determined in a dictionary called Başkort Têlênêñ Hüzlêgé (BTH) I-II and the verb derivation was discussed in detail. The study consist of eight chapters. Bashkir Turks and Bashkir Turkish, Verb, Verb Derivation Affixes, Verbs in Hendiadyoins Form, Compound Verbs/Integrated Structures, Verbs NotFound Separete in the Dictionary/Non-Separating Verbs, Conclusion and Verb List.

In the Bashkir Turks and Bashkir Turkish chapter, provides information about the history of Bashkir Turks, Bashkir name and Bashkir Turkish. In the Verbs chapter, the verb topic was briefly explained. In the Verb Derivation Affixes chapter, the affixes in Bashkir Turkish were classified in two groups as Denominative Verb and Devarbal Verb. Then, the evaluations about these affixes were provided. In the Verbs in Hendiadyoins Form chapter, the verbs formed in hendiadyoins form in Bashkir Turkish were determined by presenting numerical data. In the Compound Verbs/Integrated Structures chapter, the compound verbs in Bashkir Turkish were determined. In the Verbs Not Found Separate in the Dictionary/Non-Separating Verbs chapter, the verbs that we cannot determine their roots and that do not exist in the dictionary of Bashkir Turkish were determined. In the conclusion chapter, a general evaluation was made about all these affixes. Finally in the Verbs List chapter, a list of the verbs in Bashkir Turkish was provided.

Keywords: Bashkir Turkish, Verbs, Verb Derivations Affixes.

ÖNSÖZ

Türkçenin tarihî devirleri veya çağdaş lehçeleri üzerine yazılmış pek çok gramerde söz yapımı konusu hep yerini almış ve örnekleme yoluyla eklerin işleyişi tasvir edilmiştir.

Biz de günümüzdeki diğer lehçelerde üzerinde pek çok çalışmanın yapıldığı söz yapımı konusunu, Başkurtçada “fiil yapımı” adı altında konuyu kısıtlayarak Başkurtçanın fiil yapımı hakkında somut bir veri ortaya koymak istedik. Bunun için 1993 yılında yayımlanmış olan *Başkort Têlênêñ Hüzlêgê I-II (BTH)* adlı sözlüğü, çalışmamıza temel başvuru kaynağı olarak aldık.

Çalışmada, BTH’deki fiiller tespit edilmiş ve bu tespit edilen madde başı fiiller öncelikle çeviri yazısı yapılarak Türkiye Türkçesine aktarılmıştır. Daha sonra bu fiiller, isimden fiil ve fiilden fiil yapan ekler olmak üzere iki alt başlık hâlinde sınıflandırılmıştır. Sözlükte müstakil olarak bulunmayan ve kökenleri açıklanamayan fiiller ayrı bir alt başlık altında sınıflandırılmıştır.

Yapılan sınıflandırmada eklerdeki alıntı kelime sayısı tespit edilmiş ve bu kelimeler görevleri bakımından sınıflandırılmıştır.

Ayrıca yapılan bu sınıflandırma ile eklerin taşıdıkları fonksiyonlar da ele alınarak konuyla ilgili kısa bir değerlendirme yapılmaya çalışılmıştır. Bu sayede Başkurt Türkçesinde “filleştirme” konusunda hangi eklerin ne kadar sıklıkta kullanıldığı sayısal veriler altında tespit edilmiştir.

Yapım eklerinin belirlenmesi aşamasında, Fuat A. Ganiyev (akt. Murat Özşahin) tarafından hazırlanan *Bugünkü Tatar Türkçesi Söz Yapımı (BTTSY)* adlı eserdeki sınıflandırma esas alınmıştır.

Son olarak şunu belirtmek gerekir: Hiçbir sözlük tam değildir, bu yüzden bu sözlükte alıntı olduğunu bildiğimiz bazı kelimeler sözlükte müstakil olarak yer almamaktadır. Biz de böyle yapıları sözlükte müstakil olarak bulunmayan fiiller başlığı altında vermeyi uygun gördük: *kilometr+la* (<Rusça) “kilometre ile ölçmek” *tehir+len-* (<Arapça) “tehirlemek, ertelenmek”.

Yaptığımız çalışmanın bu alanda çalışacak olan araştırmacılara fayda sağlayacağını ümit ediyoruz.

Bu çalışmanın her aşamasında yardımlarını esirgemeyen, lisans öğrenimimden bu yana hem ilmî hem de insanî yönünü örnek aldığım kıymetli hocam Doç. Dr. Murat Özşahin'e en içten teşekkürlerimi sunuyorum. Lisans öğrenimimden bu yana yardımlarını esirgemeyen, cesaretimin tükendiği anlarda pes etmeme izin vermeyen kıymetli hocam Öğr. Gör. Niyar Kurtbilal'e teşekkürü bir borç bilirim. Yine, değerli hocalarım Doç. Dr. Erol Sakallı ve Doç.Dr. Özgür Ay'a sonsuz teşekkür ederim. Değerli görüşleriyle fikir veren hocalarım Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Yasin Kaya ve Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Kahraman Mutlu'ya da teşekkür ediyorum.

Bütün eğitim hayatım boyunca yardımlarını esirgemeyen, varlıklarıyla güç bulduğum değerli aileme de ne kadar teşekkür etsem azdır...

Tülay KARAKAYA

Mayıs 2019

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ	i
TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER	vii
GRAFİKLER TABLOSU	xii
KISALTMALAR DİZİNİ	xiii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

BAŞKURT TÜRKLERİ VE BAŞKURT TÜRKÇESİ

1. BAŞKURT TARİHİ.....	4
2. BAŞKURT ADI	4
3. BAŞKURT TÜRKÇESİ	6
3.1. BAŞKURT TÜRKÇESİNİN SES ÖZELLİKLERİ	7
3.2. BAŞKURT TÜRKÇESİNDEKİ SES OLAYLARI	7
3.2.1. Ünlülerde Görülen Ses Olayları	7
3.2.2. Ünsüzlerde Görülen Ses Olayları.....	8

İKİNCİ BÖLÜM

FİİL

1. FİİL-NESNE BAĞLANTISI AÇISINDAN GEÇİŞLİ-GEÇİŞSİZ FİİLLER 10	
1.1. GEÇİŞLİ FİİL	11
1.2. GEÇİŞSİZ FİİL	11
2. FİİL-ÖZNE BAĞLANTISI AÇISINDAN ÇATI EKLERİ	11
2.1. ETKEN ÇATI.....	13

2.2. ETTİRGEN ÇATI	13
2.3. EDİLGİN ÇATI	14
2.4. MEÇHUL ÇATI (ÖZNESİZ ÇATI)	14
2.5. DÖNÜŞLÜ ÇATI.....	14
2.6. İŞTEŞ ÇATI.....	15
3. BAŞKURT TÜRKÇESİNDE FİİLLER.....	15

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YAPIM EKLERİ

1. İSİMDEN FİİL YAPIM EKLERİ.....	20
1.1. İSİMDEN FİİL YAPIM EKLERİ HAKKINDA YAPILAN DEĞERLENDİRMELER	23
1.1.1. +la-/+le- eki:.....	23
1.1.2. +lan-/+len- eki	28
1.1.3. +landır-/+lendér- eki:	31
1.1.4. +laş-/+leş- eki.....	35
1.1.5. +laştır-/+leştér- eki:	37
1.1.6. +lat-/+let- eki	39
1.1.7.+ılda-/+élde- eki	41
1.1.8. +ay-/+ey-/+y- eki	43
1.1.9. +a-/+e- eki.....	44
1.1.10. +hın-/+hén-, +hon-/+hön- eki.....	45
1.1.11. +ha-/+he-, +hı-/+hé-, +ho-/+hö- eki	47
1.1.12. +ır-/+ér-/ +r-, +ar-/+er- eki	48
1.1.13. +hit-/+hét-, +hot-/+höt- eki	49
1.1.14. +hıra-/+hére-, +hora-/+höre- eki	50
1.1.15. +-ıq-/+ék-, +oq-/+ök-/k- eki	51
1.1.16. +da-/+de-, +za-/+ze-, +ta-/+te- eki	51
1.1.17. +al-/+el-/+l- eki	52
1.1.18. +ı-/+é-, +o-/+ö- eki.....	53
1.1.19. +ra-/+re-, +ıra-/+ére- eki.....	53

1.1.20. +ray-/+rey- eki.....	54
1.1.21. +ıt-/+ét- eki	54
1.1.22. +ğar-/+ger-, +çar-/+ker- eki	55
1.1.23. +sı-/+sé-, +so-/+sö- eki	55
1.1.24. +ğı-/+gé-, +go-/+gö-, +kı-/+ké-, +ko-/+kö- eki	56
1.1.25. +ala-/+ele- eki	56
1.1.26. +ğa-/+ge-; +ka-/+ke- eki	57
1.1.27. +na-/+ne- eki.....	57
1.1.28. +an-/+en-/ +n- eki.....	58
1.1.29. +şı-/+şé-, +şa-/+şe- eki.....	58
1.1.30. +ın-/+én-/+n- eki.....	59
1.1.31. +ğır-/+gér-, +kır-/+kér- eki	59
1.1.32. +tay- eki	59
1.1.33. +pay-/+pey- eki.....	60
1.1.34. +lıq-/+lék- eki	60
1.1.35. +at-/+et- eki	60
1.1.36. +kay-/+key- eki.....	61
1.1.37. +tan- eki	61
1.1.38. +dır-/+dér-, +tır-/+tér- eki.....	61
1.1.39. +lay- eki	62
1.1.40. +pé- eki.....	62
1.1.41. +yı-/+yé- eki.....	62
1.1.42. +ağ-/+ek- eki.....	62
1.1.43. +két- eki	62
1.1.44. +ma-/+me- eki	63
2. FİİLDEN FİİL YAPIM EKLERİ.....	63
2.1. FİİLDEN FİİL YAPIM EKLERİ HAKKINDA YAPILAN DEĞERLENDİRMELER	65
2.1.1. -ıt-/+ét-, -ot-/+öt-/+t- eki.....	65
2.1.2. -ış-/+éş-, -oş-/+öş-/+ş-, -aş-/+eş- eki.....	66
2.1.3. -ıl-/+él-, -ol-/+öl-/+l- eki.....	67

2.1.4. -dır/-dér-, -dor/-dör-, -tır/-tér-, -tor/-tör-, -zır/-zér-, -zor/-zör- eki:.....	68
2.1.5. -ın/-én-, -on/-ön-/n- eki:	69
2.1.6. -ır/-ér-, -or/-ör-, -ar/-er-/r- eki	69
2.1.7. -ık/-ék-, -oğ/-ök-/k- eki.....	70
2.1.8. -lık/-lék-, -loğ/-lök- eki	71
2.1.9. -ala/-ele- eki	72
2.1.10. -ra/-re-, -ıra/-ére- eki.....	72
2.1.11. -la/-le- eki.....	73
2.1.12. -ay/-ey- eki.....	73
2.1.13. -ğı/-gé-, -kı/-ké- eki	74
2.1.14. -ğır/-gér-, -kır/-kér- eki	74
2.1.15. -ğız/-géz-, -ğöz/-göz-, -kız/-kéz-, -köz/-köz- eki.....	75
2.1.16. -a/-e- eki.....	75
2.1.17. -ız- eki.....	76
2.1.18. -ha/-he-, -hı/-hé-, -ho/-hö- eki.....	77
2.1.19. -sı/-sé- eki.....	77
2.1.20. -şı/-şé-, -şa/-şe- eki	78
2.1.21. -na/-ne- eki.....	78
2.1.22. -ğa/-ge-, -ka/-ke- eki	79
2.1.23. -ğar/-ger-, -kar/-ker- eki	79
2.1.24. -hın/-hén-, -hon/-hön- eki.....	80
2.1.25. -arla/-erle- eki	80
2.1.26. -da/-de-, -za/-ze-, -ta/-te- eki.....	80
2.1.27. -şır/-şér-, -şor/-şör- eki	81
2.1.28. -ğın/-gén-, -kın/-kén- eki	81
2.1.29. -dar/-der-, -zar/-zer-, -tar/-ter- eki	81
2.1.30. -ma/-me- eki	82
2.1.31. -yı/-yé- eki.....	82
2.1.32. -hit/-hét-, -hot/-höt- eki	83
2.1.33. -har- eki.....	83
2.1.34. -pıl/eki.....	83

2.1.35. -şın- eki.....	84
2.1.36. -sık- eki.....	84
2.1.37. -tay- eki	84
2.1.38. -maş- eki.....	85
2.1.39. -ek- eki.....	85

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM İKİLEMELERDEN OLUŞAN FİLLER

1. FİİL + FİİL UNSURUNDAN OLUŞMUŞ İKİLEME FİİLLER.....	86
2. FİİL + ZARF FİİL (-P) + FİİL YAPISINDAN OLUŞTURULMUŞ İKİLEME FİİLLER	86
3. İKİLEMELERDEN MEYDANA GELEN FİİLLER.....	87
3.1. İKİLEME+İSİMDEN FİİL YAPIM EKİYLE MEYDANA GELEN FİİLLER	87
3.2. İKİLEME+FİİLDEN FİİL YAPIM EKİYLE MEYDANA GELEN FİİLLER	88

BEŞİNCİ BÖLÜM BİRLEŞİK FİİLLER/BÜTÜNLEŞMİŞ YAPILAR

1. FİİL+FİİL ŞEKLİNDEKİ BÜTÜNLEŞMİŞ YAPILAR	89
2. ZAMİR+FİİL ŞEKLİNDEKİ BÜTÜNLEŞMİŞ YAPILAR.....	89

ALTINCI BÖLÜM SÖZLÜKTE MÜSTAKİL OLARAK BULUNMAYAN/KÖKTEN AYRILMADAN YAŞAYAN FİİLLER

SONUÇ.....	92
FİİL LİSTESİ.....	97
KAYNAKÇA	619

GRAFİKLER TABLOSU

	Sayfa No
Grafik 1. Eklendiği sözlerin kökenlerine göre +la-/+le- eki.....	27
Grafik 2. Eklendiği sözlerin görevlerine göre +la-/+le- eki.....	27
Grafik 3. Eklendiği sözlerin kökenlerine göre +lan-/+len- eki.....	31
Grafik 4. Eklendiği sözlerin görevlerine göre +lan-/+len- eki.....	31
Grafik 5. Eklendiği sözlerin kökenlerine göre +landır-/+lendr- eki:	34
Grafik 6. Eklendiği sözlerin görevlerine göre +landır-/+lendr- eki:	34
Grafik 7. Eklendiği sözlerin kökenlerine göre +laş-/+leş- eki:.....	36
Grafik 8. Eklendiği sözlerin görevlerine göre +laş-/+leş- eki.....	37
Grafik 9. Eklendiği sözlerin kökenlerine göre +laştır-/+leştır- eki	38
Grafik 10. Eklendiği sözlerin görevlerine göre +laştır/+leştır- eki.....	39
Grafik 11. Eklendiği sözlerin kökenlerine göre +lat-/+let- eki.....	41
Grafik 12. Eklendiği sözlerin görevlerine göre +lat-/+let- eki:	41

KISALTMALAR DİZİNİ

Akt.	: Aktaran
Ar	: Arapça
BA	: İstoriko Kultirniy Ensklipodiçeskiy Atlas
BE	: Başkort Entsiklopediyahı I A-B
Bk	: Bakınız
Bşk	: Başkurtça
BTH	: Başkort Télénéñ Hüzlége
BTTSY	: Bugünkü Tatar Türkçesi Söz Yapımı
C	: Cilt
ET	: Eski Türkçe
Far	: Farsça
GT	: Genel Türkçe
GTS	: Güncel Türkçe Sözlük
Haz	: Hazırlayan
S	: Sayfa
YL	: Yüksek Lisans

GİRİŞ

1. TEZİN KONUSU

Tezin konusu, Türk dillerinde yoğun bir şekilde üzerinde durulan fiil yapımının Başkurt Türkçesindeki kullanım şeklini ortaya çıkarmaktır.

2. KONUNUN SINIRLARI

Bu çalışmada, Başkurt Türkçesinde söz yapımı konusu kısıtlanarak yalnızca fiil yapımı konusu ele alınmıştır. Fiil yapımı konusu, isimden fiil yapan ve fiilden fiil yapan ekler olmak üzere iki alt başlık hâlinde incelenmiştir. Fiil yapımında kullanılan eklerin tasnifi *Bugünkü Tatar Türkçesi Söz Yapımı (BTTSY)* adlı eserdeki tasniften yararlanılarak yapılmıştır.

3. AMAÇ VE YÖNTEM

Türkiye’de özellikle son dönemde Kıpçak yazı dilleri içerisinde yer alan ve kendisine has denebilecek özellikleri bulunan Başkurt Türkçesi ve Başkurtlar üzerine yapılan çalışmaların arttığı görülmektedir. Biz de Başkurt Türkçesi üzerine yapılan çalışmalara katkı sağlamak amacıyla Başkurt Türkçesinin kelime türetme yollarını inceleyerek Başkurtların söz yapımını ortaya koymaya çalıştık. Bunun için 1993 yılında yayımlanmış olan *Başkört Têlênêñ Hüzlêgé (BTH)* adlı sözlüğü, çalışmamıza temel başvuru kaynağı olarak ele aldık. BTH’de 10.926 madde başı fiil fişlenmiş ve daha sonra bu fiillerin çeviri yazısı yapılarak hazır hâle getirilmiştir. Çeviri yazıda Başkurt Türkçesindeki farklı sesler, aşağıdaki işaret alfabeti sistemi ile belirtilmiştir:

Ӣ (peltek z) = ź

Ҹ (peltek s) = ś

Ң (arka damak nazal n) = ñ

К (kalın) = k

Ғ (kalın) = ğ

-Е- / -е- = é

E-/ e- = yé-

Э (hece ya da söz başında) = é

Çeviri yazı alfabesinin araştırmacılar tarafından farklı şekillerinin de tercih edilmesinden dolayı, madde başlarının Başkurt Kiril alfabesi ile yazılmış şekilleri de yanında belirtilmiştir.

BTH'de tespit edilen madde başı fiillerin çeviri yazısı yapıldıktan sonra bu fiillerin tamamı Türkiye Türkçesine aktarılmıştır.

Türkçenin yapım ve çekim ekleri kategorisi önemli bir çeşitliliğe sahiptir. Hem tarihî hem de çağdaş düzlemde, eklerin ses ve görevlerinde yaşanan değişimler ile kalıplaşmalar lehçeler arasında genel anlamda örtüşmektedir. Ancak aynı lehçe grubu içerisinde tercih edilen eklerin bir istatistiği şimdiye kadar ortaya konulamamıştır. Bu tezde Başkurt Türkçesindeki söz yapımının hangi yollarla oluştuğu tespit edilmeye çalışılmış ve bu konu geniş bir yelpazeye sahip olduğu için konu sınırlandırılmasına gidilerek yalnızca fiil yapımı konusu üzerine yoğunlaşmıştır.

Yapılan çalışma ile Başkurt Türkçesinin söz varlığında yer alan fiillerdeki eklerin ne denli aktif veya pasif oldukları belirlenmeye çalışılmıştır. Ayrıca isimden fiil yapan ekler içerisindeki kelimeler kelimenin görevleri bakımından ve içerisinde bulundurduğu alıntı kelimeler bakımından da sınıflandırılmıştır.

Söz yapımı kategorilerinin belirlenmesi aşamasında, Fuat A. Ganiyev (akt. Murat Özşahin) tarafından hazırlanan *Bugünkü Tatar Türkçesi Söz Yapımı (BTTSY)* adlı çalışma esas alınmıştır.

Çalışmamız esnasında İkilemelerden Oluşan Fiiller, Birleşik Fiiller/Bütünleşmiş Yapılar, Sözlükte Müstakil Olarak Bulunmayan/Kökten Ayrılmadan Yaşayan Fiiller de kendi içerisinde gruplandırılmıştır

Dil bilimi içerisinde kimi sözlerin anlam alanlarını değiştirerek başka bir alana yönelik bir bilgi hâline geldiği ya da birden fazla alana yönelik bilgileri ifade ettiği bilinmektedir (Özşahin, 2011: 4). Bu sebepten çalışma yürütülürken karşılaştığımız en büyük zorluklardan biri bu olmuştur. Sözün ilk anlamı ile ikinci anlamı, fiillerin geçişli-geçişsiz gibi farklı kategorilere ait olduğu durumlarda, sözün

ilk anlamı esas alınarak sınıflandırılmıştır. Ayrıca, BTH’de madde başı verilen bazı sözler kelimenin görevleri bakımından sınıflandırıldığında sıfat ya da zarf kategorisi içerisinde değerlendirildiğini tespit ettik. Böyle durumlarda müdahale edilerek sınıflandırmada Türkçe gramer esas alınmıştır.Örneğin; BTH’de *rus+sa* “Rusça” , *başkort+sa* “Başkurtça” vb. sözler zarf kateorisi içerisinde değerlendirilmiştir. Türkçe gramer esaslarına göre biz bu sözleri zarf olarak kabul etmediğimiz için isim kategorisinde değerlendirdik.

BTH’de tespit edilen *alyı-* “yaşlanıp akıl sağlığını kaybetmek” gibi kökenleri tespit edilemeyen yapılar, etimoloji yapma becerimizin sınırlı olması ve sınır olarak da ekler üzerinde çalışmamız sebebiyle “Sözlükte Müstakil Olarak Bulunmayan/Kökten Ayrılmadan Yaşayan Fiiller” başlığı altında değerlendirilmiştir.

Tez vesilesiyle Türk lehçelerindeki fiillerin yapı ve anlam bakımından incelemelerine yönelik örnek bir çalışma ortaya konulmak istenmiştir

BİRİNCİ BÖLÜM

BAŞKURT TÜRKLERİ VE BAŞKURT TÜRKÇESİ

1. BAŞKURT TARİHİ

“İdil-Ural bölgesinin bugünkü halklarından biri olan Başkurt Türklerinin resmî vatani olan Başkurdistan ülkesi, bugün Güney Ural’dan batıya doğru İşimbay (Beleya) ve Kama nehrine kadar uzanan 143.600 km²’lik topraklara sahiptir. Ülke, Ural Ekonomik Bölgesi (Uralskiy Ekonomiçeskiy Rayon) ve Volga Boyu Federal Bölgesi (Privoljjskiy Federalniy Okrug) içerisinde yer almakta, 54 idari rayon, 20 şehir, 41 köy-kent (posyölok) ve 929 köy idaresinden oluşmaktadır” (Demir, 2002: 73).

Başkurdistan Başbakanlığı tarafından yayımlanan Başkurdistan Cumhuriyeti Atlası’nda (BA) Başkurdistan’ın toplam nüfusu 4.050.000’dir. Bu nüfusun 2.415.000’i şehirlerde yaşarken 1.635.000’i ise köylerde yaşamaktadır. Başkent Ufa’nın nüfusu ise 2007 verilerine göre 1.030.000 kadardır. Başkurdistan’ın yüz ölçümü Rusya içerisinde 142.900 km²’lik bir alandadır. Bu alan Rusya’nın toplam yüz ölçümünün %0,8’ini teşkil etmektedir (BA, 2007: 8).

2010 sayımına göre nüfusun 1.172.300’ü Başkurt olarak görülmekte ve halkın %36,3’ünü Ruslar, %29,8’ini Başkurtlar %24,1’ini ise Tatarlar oluşturmaktadır. Bunun dışında kalan %9,8’lik kısmını ise Çuvaşlar ve diğerleri oluşturmaktadır (BE, 2014: 411).

2. BAŞKURT ADI

Başkurt adı ile ilgili farklı görüşler mevcuttur. Zeki Velidî Togan’a göre eski Arap kaynaklarında *başgird* (İstahri), *bascirt* (İbn Fadlan) şeklinde yazılan Başkurt kelimesi *Beş Ogur*’dan gelmektedir (1993:328, 2003:3). *Beş Ogur* isminin *bulgar* adıyla da ilgili olduğu düşünülmektedir (Öztekten, 2008: 73). Togan, İran efsanelerinde Hazar’ın güneyinde *Gurkser/kurt-baş* isminde bir kavmin yaşamış olduğu şeklindeki bir rivayetten hareketle buradaki *Kurt-Baş* > *Baş-Kurt* şeklinde bir etimolojinin bulunduğunu da belirtmektedir (1993:329).

Németh ve Kakuk gibi araştırmacılar ise, Bařkurt adının *macar-magyar* ve *mişer* etnonimleri ile ilgili olduğunu dűřünmektedirler (Öztekten, 2008: 73-74). “Bazı seyyah rahipler; Başkurtların daha 13. yüzyılda Macarcayı unutmayan Macarlardan ibaret olduklarını ve bunların ancak 13. yüzyıldan sonra Türkleřmiř olduklarını ifade etmişlerdir” (Togan, 2003: 9). Ancak Macar âlimi Gyula Mészáros, bu seyyah rahiplerin seyahatnamelerinin sahte olduğunu ifade etmektedir (Togan, 2003: 9).

“Başkurt” adının etimolojisine dair bir diğer görüş ise; Başkurt isminin “*baş-kur-t*” şeklinde oluşmasıdır. Buna göre, “*baş*” sözünün “esas, asıl” anlamında olduğunu söylerler. “*kur*” kısmının “kavim, kabile” anlamında olduğu ifade edilir. Sondaki “*-t*” sesinin ise Moğolca veya Farsça çokluk eki şeklinde açıklaması yapılır. Üçüncü bir görüş ise, Başkurt adındaki “*baş*” kısmının, *bas*→ *bus* →*buz* sözlerine dayandığını, “ak boz at” sözündeki gibi “*gr*” anlamına geldiğini söyler. Başkurt adının, “*buzkort*”, “*bozkurt*” sözünden türediği ifade edilir. Bunu ispatlamak için Türklerin bozkurttan türediklerine dair olan inanişi gösterirler (Değirmenci, 1993:155).

Zekiyev’in, Bařkurt adı, Türk kavim adlarının sistemine uyarak *başka-ar-t* kısımlarından meydana gelmiş olmalıdır. “*-t*” unsuru kavim adlarında rastlanan *-li*, *-di*, *-ti* eki olmalıdır. Mesela, Kumandı ve Yurmatı isimlerindeki *-di* eki, aynı manadadır. Bununla birlikte kavimleri adlandırmakta *-ti* ekinden başka ekler de kullanılır. Bařkurt sözündeki *-t* (*-ti*, *-li*) eki çıkarıldığında da o, kavim adı olur: Bařkar. Yani, bir kavim adından *-li* (*-di*, *-ti*) eki ile ikinci bir kavim adı yapmak, Türk halklarında gelenekleşmiştir. “*-ar*” unsuru, “insanlar” manasında Türk kavim adlarında sistemli bir şekilde kullanılır. “*başka*” sözü, iki türlü açıklanabilir: “yabancı insan, yabancı kabile insanı” manasında olması mümkündür. Yani, bizim kabilemizden olan insan değil, başka kabile insanı” manasındadır. Biz “Tatar” adındaki *-tat* ve *Uğır* ismindeki *ug* “annesiz, öksüz” unsurlarını bu manada açıklıyoruz. Uğır veya Ungar adının, “yabancı insan” manasında olduğuna çoktan dikkat edilmiştir. Yani, “Bařkurt” adının etimolojisi *başka-ar-ti* sadece “yabancı kabile insanları” değil, belki “yabancı kabile insanları ile karışmış kabile” manasındadır. İkincisi, “*başka*” sözünün *miře* (meşeke,beşeke) sözünden türemiş olması da mümkündür. Arap, İnan, Grek kaynakları Bařkurtlardan sadece Madjarlar adıyla bahsetmişlerdir. Madjarları Miřerler diye anlasak, mişer isminin meře (biře, meşeke, beşeke) kökünü bulabiliriz. Böyle dűřünüldüđünde “*başkır*” adı “orman insanları”, “Bařkurt” sözü ise, “orman insanları ile karışmış kabileler” manasındadır (Deđirmenci, 1993: 156).

Başkurtlarla Macarların akraba olduğu ya da Başkurtların Macarların bir kısmını oluşturduğu görüşünün en hızlı gelişme sergilediği dönemlerde dahi bu görüşlerin karşıtları da vardır. 19. yüzyılın sonları ile 20. yüzyılın başlarında yeni

ortaya atılan antropolojik ve tarihî dil bilimi araştırmalarıyla birlikte, Başkurt halkının Türk kökenli olduğu tezi ortaya çıkmıştır (Kuzeyev, 2005: 18).

Togan, miladi 7. yüzyılda Başkurtların T'ieh-le, Tls zümrelerine dhil bir Türk kabilesi sayıldıklarını ifade etmekle birlikte, onların Türklerin Kıpçak ve Qun zümresine dhil bir kabile olduğunu ve Türkçe konuştuklarını belirtmiştir (2003:9). Başkurtların Türk menşeli olduklarını kesin olarak gören Kurat da onların 8. -9. yüzyıllarda, Ural'ın güneyi ile Batı Sibirya'yı içine alan geniş bir sahaya yayıldıklarını burada Fin-Ugor halklarıyla temasta bulduklarını belirtmiştir (Kurat, 1965:99, 1972:113).

Kaşgarlı Mahmud, Divan Lgti't Türk'te, bir boy adı olarak geçen *Başgirt* kelimesi hakkında herhangi bir açıklama yapmamakla birlikte Türk boylarını yönlerine göre tasnif ederken kuzey grubuna dhil ettiği Başkurtların Yimek ve Basmıllar arasında yer aldığını belirtmiştir (Atalay, 1995:28).

3. BAşKURT TÜRKÇESİ

Bugün Rusya Federasyonuna bağlı özerk bir cumhuriyet olan Başkurdistan başta olmak üzere, Rusya'da İdil Ural Bölgesi ve Sibirya'da da kullanılan Başkurt Türkçesi, Kıpçak grubu içerisinde yer almaktadır.

Başkurt Türkçesinin genel ses yapısı, tarihî ve gramerlik ses olayları bakımından tamamen kendisine has denebilecek özellikleriyle dikkat çektiğini belirten ner (2011:351), Başkurt Türkçesi için ayrıca şunları ifade etmiştir "Tatarca ile çok yakın ve hatta paralel olan şekil bilgisi özelliklerine sahip olmasına rağmen, Başkurtçadaki $s>h$; $>s$ gibi tarihî ses değişmeleri, ünlülerin ileri derecede dudak uyumu ve ünsüzlerin benzeşmesi gibi özellikleri, onu Tatarcadan ayırmaktadır". Benzing ise, Başkurt Türkçesinin dil bilimi açısından Tatar Türkçesinin zel bir ağız grubu olarak kabul edilebileceğini, Başkurt Türkçesinin Tatar Türkçesinden bazı durumlarda sapmalar gösterdiğini, bunların da Başkurt Türkçesini Kazak Türkçesine yaklaştıran ünsüzlerle bağlantısı olduğunu belirtir (1959:128).

Başkurtçanın Güney ve Doğu olmak üzere iki büyük diyalekti vardır. Başkurt yazı dili Ufa ağzına dayanır.

3.1. BAŞKURT TÜRKÇESİNİN SES ÖZELLİKLERİ

Başkurt Türkçesinde dokuz ünlü ses bulunmaktadır: *a, e, é, ı, i, u, ü, o, ö.*

Başkurt Türkçesinde 24 ünsüz ses vardır: *b, d, g, ğ, ź, j, z, y, k, q, l, m, n, ñ, p, r, s, ś, t, f, h, ş, ħ, ó.* Ayrıca Rusçadan alıntı sözlerde kullanılan *ts, şç,* gibi çift ünsüz sesleri ile yine Rusça kelimelerde kullanılan *v, ç, yu, yo* ve *ya* sesleri mevcuttur.

Dudak ünsüzleri: *b, p, m, ó*

Diş-dudak ünsüzleri: *f.*

Diş ünsüzleri: *d, t, n, z, s.*

Diş arası (sızıcı) ünsüzler: *ś, ź.*

Diş-damak ünsüzleri: *j, ş.*

Ön damak ünsüzleri: *l, r, y, g, k.*

Arka damak ünsüzleri: *ğ, k, ħ, ñ.*

Gırtlak ünsüzü: *h.*

Rusça alıntılara ait ünsüzler: *v, ç, ts, şç, yu, yo, ya.*

3.2. BAŞKURT TÜRKÇESİNDEKİ SES OLAYLARI

3.2.1. Ünlülerde Görülen Ses Olayları

1. İlk hecedeki ön damaktaki geniş ünlüde daralma: *e->i-: it* “et”, *kiñ* “geniş”, *kil-*“gel-”.

2. Bütün hecelerde ön damak dar ünlüsünde genişleme ve bulanma: *i>é: higéz* “sekiz”, *kévék* “gibi”, *bér* “bir”.

3. Geniş yuvarlak ünlülerde daralma ve bulanma: *o>u, ö>ü.*

Türkiye Türkçesindeki /o/, /ö/ sesleri, Başkurt Türkçesinde /u/, /ü/ şeklindedir: *un* “on”, *yul* “yol”, *hiź* “söz”.

4. Dar yuvarlak ünlülerde genişleme ve bulanma: *u>o, ü>ö.*

Türkiye Türkçesindeki /u/, /ü/ ünlüleri Başkurt Türkçesinde /o/, /ö/ şeklindedir: *koş* “kuş”, *ös* “uç”, *kön* “gün”, *yort* “ev”.

3.2.2.Ünsüzlerde Görülen Ses Olayları

1. GT s > Bşk. ś (Ortada, sonda)

Genel Türkçede söz ortası ve sonundaki /s/ ünsüzü Başkurt Türkçesinde /ś/ olur: baş- “bas-”.

2. GT z > Bşk. ź (Ortada, sonda)

Genel Türkçede söz ortası ve sonundaki /z/ ünsüzü Başkurt Türkçesinde /ź/ olur: *hüz* “söz”, *héź* “siz”, *oźon* “uzun”.

3. GT s > Bşk. h (Söz başında, hece başında)

Genel Türkçede söz ve hece başındaki /s/ ünsüzü Başkurt Türkçesinde /h/ olur: *hüzlék* “sözlük”, *héź* “siz”. Bu karakteristik özellik Arapça ve Farsçadan alıntı kelimelere de yansımış ve söz başında bulunan bazı Ar. /ś/; Far. /s/ sesleri de h olmuştur: *habın* “sabun (Ar. śābūn), *haray* “saray; ahır” (Far. serāy)...

4. GT. ç > Bşk. s (Başta, ortada, sonda)

Genel Türkçede söz başı, ortası ve sonunda bulunan /ç/ ünsüzü sistemli olarak /s/ olur: *sıgıv* “çıkmaq”, *soğor* “çukur, üs “öç, intikam”. Bu özellik alıntı kelimelere de yansımıştır: *bağsa* “bahçe” (Far. bāğçe), *sınar* “çınar” (Far. çenār)...

5. GT. y- > Bşk. y- (Başta)

Bugünkü Kıpçak Türkçesinde genel olarak düzensiz bir biçimde söz başında görülen y > c gelişmesi Başkurtçada hiç yoktur. ET yığ- > Bşk. yıy- “toplamak”, ET yadağ > Bşk. yeyev “yayan”. Bunun tam aksine, bu ünsüzü taşıyan alıntılarda bile c > y gelişmesi olmuştur. Ar. cannat > Bşk. *yennet* “cennet”, Far. cān > Bşk. *yen* “can” (Öner, 2011: 175).

İKİNCİ BÖLÜM

FİİL

Hareketleri karşılayan fiiller, addan sonraki en önemli ögelerdir. Türk dil bilgisi kitaplarına bakıldığında fiil/eylem terimlerinin her ikisinin de kullanıldığını görürüz. Kimi araştırmacılar Arapça kökenli “*fiil*” sözünü kullanmayı tercih ederlerken, kimi araştırmacılar ise Türkçe kökenli “*eylem*” terimini kullanmayı tercih etmişlerdir. Başkurt Türkçesinde de Arapça kökenli fiil sözünün ses değişmesi neticesinde “*fiğél*” ve Başkurtça kökenli “*kılum*” şeklinde adlandırıldığı tespit edilmiştir.

Sözlüğün başlıca üyeleri olarak görülen varlık ve eylem adlarının, özellikleri itibariyle birbirine benzemediğini fakat birlikte var olabilen iki ayrı gerçeklik olduğunu belirten Karaağaç (2013: 389), fiili şu şekilde açıklamıştır: “Varlık ve eylem, birlikte vardılar ve insan bilgilerinin tümünü ifade ederler. Varlıktaki değişim eylemdir. Hiçbir varlık, eylemsiz var olamaz; eyleme sahip olmayan varlık yoktur; var oluşun kendisi bile, bir eylemdir”.

Fiillerin şekil bilgisinin addan sonra en önemli ögesi olduğunu belirten Korkmaz (2014: 487), fiili, “Şekil bilgisinin addan sonra en önemli ögesi olan fiiller, iş ve hareket bildiren önemli sözlere dir. Fiiller, karşıladıkları hareketler ile zaman ve mekân kapsamı içinde, somut ve soyut nesne ve kavramlarla ilgili her türlü oluş, kılış, kılınış ve durumları bildirirler” şeklinde tanımlar.

Fiillerin, isim cinsinden bütün kelimeler karşısında apayrı bir yeri olduğunu belirten Ergin (2012: 280), fiili, “Fiiller hareketleri karşılayan kelimelerdir. Hareket kelimesini de tabîî geniş manası ile kullanıyor ve nesnelere zaman ve mekân içindeki her türlü oluş ve yapıları veya olmayış ve yapmayışları karşılığı olarak alıyoruz” şeklinde tanımlar.

Atalay (1941: 11), eklerin işlevlerini örneklerle açıkladığı *Türk Dilinde Ekler ve Kökler Üzerine Bir Deneme* adlı çalışmasında, fiil ile ilgili şu ifadeleri kullanmıştır: “Dil kelimelerden önce çok basit ve maddi anlam gösteren kelimeleri meydana getirmiştir. Fiil kalıpları hele fiil çekimleri daha sonra meydana gelmiş

olacaktır. Çünkü fiillerde iş, zaman ve şahıs gibi üç şeyin birden göz önünde alınması gerekir. Bunlardan başka fiillerde anlamca az çok soyutlama vardır”.

Gencan’a göre fiil, “Varlıkların yaptıkları işleri, devimleri, kılışları ya da onlarla ilgili oluşları, yargıları zamana ve kişiye bağlatarak anlatan sözcüklerdir. Bir tam eylemde şu beş anlam kaynaşmıştır: 1. Edim, 2 Zaman, 3. Kip, 4. Kişi, 5. Çatı” (2007: 317-318).

Fiillerin varlığı ve olumluluk olumsuzluk noktasındaki görüşleri ile Karaağaç (2013: 389), sözlükteki fiil oranlarının isimlere oranla daha az olduğu konusunda şunları dile getirmektedir: “Sözlüklerdeki eylem adları varlık adlarına oranla çok daha azdır. Bunun nedeni, birden çok varlığın aynı eylemi yapıyor olmasıdır. ‘Gülmek’ eylemini yalnız insan yapabilirken, ‘yürümek’ eylemini insanlarla birlikte hayvanlar, ‘doğmak’ ve ‘ölmek’ eylemlerini ise, bütün varlıklar yapabilmektedir”.

Hacıeminoğlu ise yapıları bakımından fiilleri, kök fiiller, türemiş fiiller ve birleşik fiiller olmak üzere üçe ayırır (1991: 15).

1. FİİL-NESNE BAĞLANTISI AÇISINDAN GEÇİŞLİ-GEÇİŞSİZ FİİLLER

Türkçe dil bilgisi kitaplarının bazılarında çatı kavramı ve geçişlilik-geçişsizlik kavramı bir arada verilmiştir. Bu iki kavramın birbiriyle karıştırıldığına 1963’te Lübimov dikkati çekmiştir: Lübimov’a göre “geçişlilik-geçişsizlik kategorisi çatı kategorisinden daha geniş, çatı kategorisi geçişlilik-geçişsizlik kategorisinden daha dardır” (1963:150).

“Geçişlilik-geçişsizlik kategorisi bütün fiilleri iki büyük gruba ayırır: Birinci gruba nesne isteyen geçişli fiiller, ikinci gruba nesne istemeyen geçişsiz fiiller girer. Not: Geçişli-geçişsiz fiiller de olabilir” (Lübimov, 1963:150).

Zeynep Korkmaz da geçişlilik-geçişsizlik özelliğinin çatı eklerinden kaynaklanan bir özellik olmadığını belirterek Lübimov ile aynı görüşü savunmuştur (Korkmaz, 2014: 498). Lübimov’dan farklı düşünen; Gencan, Bilgegil gibi kimi âlimler ise çatı eki almamış yalın hâldeki fiil kök ve gövdeleri yanlış olarak geçişli çatı, geçişsiz çatı adı altında değerlendirmişlerdir (Gencan,1975: 329-334; Bilgegil, 1984: 278-279).

1.1. GEÇİŞLİ FİİL

Geçişli fiiller, nesne almaya elverişli olan, nesne alabilen fiillerdir. “*Yapma, etme*” bildiren fiiller geçişli fiillerdir. Bunlar cümle içerisinde hem belirtili hem de belirtisiz nesne alabilirler. Geçişli fiiller, “*ne, neyi, kimi*” sorularına yanıt veren fiillerdir: *aç-* (kitabı açmak), *dik-* (elbiseyi dikmek), *aş-* (engeli aşmak), *çöz-* (düğümü çözmek), *sev-* (geziyi sevmek), *iç-* (süt içmek, çorba içmek), *yaz-* (kitap yazmak), *kıy-* (sebzeyi kıymak, insana kıymak, paraya kıymak)”.

Karaağaç, isimlerden geçişli gövde fiillerinin *+la-* ekiyle yapıldığını belirtmiştir: *gözlem+le-*, *ayar+la-*, *taş+la-*, *baş+la-* vb. Ayrıca geçişsiz fiil kök ve gövdelerinden *-dır-*, *-t-*, *-r-* vb. ekler yardımıyla yeni ve geçişli gövdeler yapılabildiğini de belirtmiştir: *çürü-t-*, *öl-dür-*, *uyu-t-* vb. (2012: 646).

Türkçede bazı fiiller yeni anlamlar kazanarak hem geçişli hem de geçişsiz olarak kullanılabilir. Böyle fiillerin geçişli ya da geçişsiz olduğunu yalnızca fiile bakarak değil, cümle içerisinde kullanıldığı anlamından da anlayabiliriz: “Halil bugün okula gitmeyip çarşıda boş boş *gezmiş (geçişsiz)*, kardeşimle bugün Aydın’daki müzeyi *gezdik (geçişli)*”. Çalışmamızda bu gibi örneklerde ilk anlam üzerinden bir değerlendirme yapılmıştır.

1.2. GEÇİŞSİZ FİİL

Geçişsiz fiiller, nesne alamayan fiillerdir. “*Olma ve oluş*” bildiren fiiller geçişsiz fiillerdir. Geçişsiz fiiller “*neyi, kimi, ne*” sorularına yanıt veremez: *gel-*, *uyu-*, *yat-*, *kal-*” vb.

Geçişli fiil kök ve gövdelerinden yeni ve geçişsiz gövdeler, *-n-*, *-l-*, *-ş-* vb. eklerle yapılır: *topla-n-*, *gör-ün-*, *bil-in-*, *ver-il-*, *bul-uş-*, *topla-ş-*, *kır-il-*, *ver-il-*, *ser-il-* vb.

2. FİİL-ÖZNE BAĞLANTISI AÇISINDAN ÇATI EKLERİ

“Çatı, tümcede yer alan öğelerin, geleneksel anlatımla ‘tümce öğelerinin’, sayı ve görev açısından yüklemcil eylemle olan anlamsal ilişkilerine dayanan bir dil bilgisel kategoridir” (Uzun, 2006: 75).

“Çatı ekleri, özne ile eylem ve nesne/tümleç arasındaki ilişkiyi düzenler” (Demircan, 2005: 105).

Fiilde çatı konusu Türk gramerlerinde genel olarak farklı biçimlerde ele alınmıştır. Fiilde çatı her ne kadar fiil kategorisinde yer alsa da çatı ekleri fiilden fiil türetme ekleri olduğu için bazı gramerlerde yapım ekleri başlığı altında incelenmiştir.

Korkmaz, *Türkiye Türkçesi Grameri: Şekil Bilgisi* adlı çalışmasında çatı eklerini *fiilden fiil türeten ekler* bölümünde ele almıştır (2014: 180-189). Aynı zamanda fiilde çatıyı *fiil-nesne bağlantısı* ve *fiil-özne bağlantısı* olmak üzere iki grupta ele almıştır. Fiil-nesne bağlantısı açısından geçişli-geçişsiz fiiller, fiil-özne bağlantısı açısından çatı ekleri ve işlevleri incelenmiştir. Çatı eklerini altı gruba ayırmıştır:

- 1) *Etken çatı (yalın çatı)*,
- 2) *Edilgen çatı*,
- 3) *Meçhul çatı (öznesiz çatı)*,
- 4) *Dönüslü çatı*,
- 5) *İşteş çatı*,
- 6) *Ettirgen çatı (2014: 494-512)*.

Ergin, *Türk Dil Bilgisi* adlı çalışmasında çatı eklerini *gövde* başlığı altında *fiilden fiil yapma ekleri* alt başlığında incelemiştir. Çatı terimini ek terimiyle nitelendirerek *dönüslülük eki*, *pasiflik ve meçhul eki*, *oldurma ve yaptırma eki* şeklinde değerlendirmiştir (2012: 202).

Banguoğlu, Türkçede fiil çatısını *yalın görünüş*, *olumsuz görünüş*, *edilen görünüş*, *dönüslü görünüş*, *ettirgen görünüş* olmak üzere toplam altı görünüşten meydana geldiğini belirtir. Banguoğlu, Korkmaz’ın çatı konusunda ele aldığı geçişli ve geçişsiz çatıları *anlamlarına göre fiiller* başlığı altında *geçişli ve geçişsiz fiiller* olarak incelemiştir (2011: 409-411). Çatı eklerini de *fiilden üreme fiiller* başlıklı bölümde incelemiştir (2011: 274-293).

Gülsevin, çatı eklerinin üst üste kullanılabildiğini dile getirmiş, bu özelliğin Türk dilinin ifade gücünü ekler marifetiyle artırmasına çok güzel bir örnek olduğunu belirtmiştir. Ayrıca, çatı eklerinin üst üste kullanıldıklarında, fiil çatısının son ek olduğunu da belirtmiştir (1998: 126).

Türkiye Türkçesinde olduğu gibi Başkurt Türkçesinde de çatı eklerinin üst üste kullanıldığı örnekler tespit edilmiştir: *köl-dör-t-* “güldürtmek”, *kéy-()-n-dér-* “giyindirmek vb.

2.1. ETKEN ÇATI

Yüklemde belirtilen fiili, öznenin kendisi yapıyorsa bu tür eylemlere “*etken fiil*” denir. *Ak-*, *belir-*, *kes-*, *dur-*, *kurtul-*, *kısal-*, *akşamla-*, *yorul-*, vb. fiilleri özneleri ve çekimli durumları ile birer etken çatı oluştururlar.

Karaağaç, öznesi belli olan, öznesiyle kesin ilişkisi bulunan, öznenin etken olduğu olma veya yapma bildiren eylemleri etken eylem olarak belirtmiştir (2013: 387).

Korkmaz, çatı eki almamış, kök ve gövde hâlindeki geçişli, geçişsiz bütün fiillerin cümlede birer özneye ihtiyaç göstermesinden dolayı, bunları etken fiiller olarak adlandırmıştır (2014: 499).

2.2. ETTİRGEN ÇATI

Geçişsiz fiilleri geçişli fiile dönüştüren, geçişli fiillerde hareketin başkalarına yaptırıldığını gösteren fiiller oluşturan, *-er-*, *-ir-*, *-tir-*, *-t-* eklerinden birinin veya ikisinin üst üste getirilmesi ile kurulan fiil çatısına “*ettirgen çatı*” denir: *yaptırt-* (*yap-tır-t-*), *söylettir-* (*söyle-t-tir-*) vb.

Korkmaz, ettirgen çatıyı, yapma etme bildiren geçişsiz fiiller ile olma bildiren geçişsiz fiilleri; yapma, yaptırma ve ettirme bildiren geçişli fiillere çeviren bir çatı türü olduğunu belirtir (2014: 507).

Banguoğlu, söz içinde kimse olan nesne üzerinde doğrudan kılıcı olmayıp bir başkasını kılıcı kılıyorsa fiil tabanının *-dir-*, *-it-*, *-ir-* gibi ekler olarak ettirgen görünüşüne girdiğini belirtir (2011: 417).

Başkurt Türkçesinde *-t-*, *-Dir-*, *(I)r-*, *-Glz-*, *-Glr-*, *-z-* olmak üzere birden fazla ettirgenlik eki bulunmaktadır. “*Fiilden Fiil Yapan Ekler Üzerine Değerlendirmeler*” başlıklı bölümde incelenmiştir.

2.3. EDİLGEN ÇATI

Edilgen fiilin yüklem olduğu cümlelerde özne, yüklemde bildirilen işi yapamaz; başkasının yaptığı işten etkilenir. Edilgen fiil, “-n- ve -l-” ekiyle türetilir ve cümleye başkası tarafından yapılma anlamı katar.

Ergin, -(I)l- ekinin pasiflik ve meçhullük bildiren fiiller türettiğini, ancak sonu ünlü ve -l- ünsüzü ile biten fiillere -(I)n- ekinin getirildiğini belirtmektedir (2012: 204). Korkmaz da ekin asli şeklinin -(I)l- olduğunu, bu ekin ünlü ile ve l ünsüzü ile biten fiillere gelememesi sebebiyle -(I)n- ünsüzünün de kullanıldığını belirtmiştir (2014: 500). Banguoğlu, söz içindeki kimse olan isim fiilden etkilenme durumunda ise o fiil tabanına bir -il- eki alıp edilen görünüşe girdiğini belirtir (2011: 413).

2.4. MEÇHUL ÇATI (ÖZNESİZ ÇATI)

Korkmaz, edilgen çatıda öznenin aktif olmayıp, pasif olduğunu belirtmiştir. Meçhul çatı da ise, öznenin gerçekten bilinmediğini vurgulayarak, cümlenin öznesiz olduğunu belirtmiştir (2014: 502).

Korkmaz, geçişsiz fiillerden -(I)l-/(U)l- ve -(I)n-/(U)n- ekleri ile kurulan ve öznesi bulunmayan çatıyı, meçhul çatı olarak adlandırmıştır (2017: 183).

2.5. DÖNÜŞLÜ ÇATI

Özne, yüklemde belirtilen fiili yapıyor hem de yaptığı eylemden etkileniyorsa bu tür eylemlere “dönüşlü eylem” denir. Dönüşlü fiiller de edilgen fiiller gibi “-l- ve -n-” ekiyle türetilir. Dönüşlü fiilin yüklem olduğu cümlede “kendi kendine yapma” anlamı vardır.

Korkmaz, Türkiye Türkçesinde kullanımı pek yaygın olan dönüşlülük çatısının, genellikle -(I)n-/(U)n- eki ile kurulduğunu belirtmiş. Belirli bir kurala bağlanmamakla birlikte, bazı hâllerde dönüşlülük çatısı için -(I)l-/(U)l- ekinin de kullanıldığını belirtmiştir. (2014: 503).

Ganiyev, ekin edilgenlik ve dönüşlülük şekillerini de oluşturduğunu belirtmiştir. Edilgenlik şeklinin gramatik görünüş oluşturduğunu belirtmiştir.

Dönüştürücü çatılı fiillere geldiğinde onların temel anlamlarını da gramatik anlama dönüştürüp bırakmadığını dile getirmiştir: “örneğin; iş ve hareketin içe nesneye dair (kırın-) ve özneye yayılma (kızaran-, şeşén-) anlamları sözlük anlamı oluştururlar” (2013; 155).

2.6. İŞTEŞ ÇATI

Yapılması için birden fazla öznenin gerektiği fiillerdir, işteş çatılı eylemler “-ş-” ekini alır. Bazı fiiller, aldığı ek nedeniyle işteş gibi gözüke de tek başına yapılabildiğinden işteş değildir. Cümlede özne birden çok olsa bile iş bir kişi tarafından gerçekleştirilebiliyorsa o fiil işteş değildir: *yetiş-*, *ulaş-*, *alış-* vb.

Korkmaz, *-(t)ş-* ekinin çatı kavramı açısından *karşılıklı ve hep birlikte olmak* üzere iki farklı işlevi bulunduğunu belirtir (2014, 505-506).

Banguoğlu, işteşliği, *Fiilin Çatısı* başlığı altında *karşılıklı görünüş, işbirliği görünüşü* olarak ele almıştır. *Karşılıklı görünüşün* iki kişi ya da iki tarafın birbirleri üzerinde karşılıklı kılıcıları olan *-iş-* eki almış bir fiil tabanı ile oluştuğunu, *işbirliği görünüşün*, *-iş-* eki ile yapılan fiillerin bir topluluk tarafından yapıldığını belirtmiştir (2011: 416-417).

Ergin, işteşliği, *Fiilden Fiil Yapan Ekler* başlığı altında incelemiş, *-ş-* ekinin ortaklaşma ve bir oluş ifade eden fiiller türettiğini belirtmiştir (2012: 207).

Gencan, işteşliği, *Öznelere Göre Eylemlerin Çatıları* başlığı altında incelemiş, işteş eylemlerin *birlik, karşılık ve nitelikte eşitlik* anlamlarını verdiğini belirtmiştir (2007:391).

Ganiyev, *-iş-* ekinin *çatı biçimi* olarak “Eski Türkçe Sözlük”te de gösterildiğini belirtmiştir. Çatı biçimi bildiren ve söz yapımını gerçekleştiren bu ekin iki kaynaktan temellendirildiğini dile getiren Ganiyev, bu ekin Tatar Türkçesinde *türetme* olarak da kullanıldığını belirtmiştir (2013: 153).

3. BAŞKURT TÜRKÇESİNDE FİLLER

Başkört Têlênêñ Hüzlêgé (BTH) I-II adlı sözlükten tespit edebildiğimiz fiillerin sayısı 10.926’dır. Bu fiiller aldıkları eklere göre isimden fiil ve fiilden fiil yapım ekleri başlığı altında incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda da isimden fiil

yapım ekleriyle türeyen fiil sayısının, fiilden fiil yapım ekleriyle türeyen fiil sayısından fazla olduğu tespit edilmiştir. Böyle bir sonucun ortaya çıkmasının sebebi elbette ki sözlükteki varlık adlarının sayıca fiillerden daha fazla olmasıdır.

Başkurt Türkçesinin fiil türetmede isimlerden, zarflardan, sıfatlardan ve yansıma sözlerden yararlandığı görülmüştür. Başkurt halkının doğa ile olan yakın münasebeti, Başkurt Türkçesindeki yansıma sözlerin sayısını arttırmış olmalıdır. Doğa ile iç içe bir yaşama sahip olan Başkurtlar, taklidî seslerden yeni sözler türeterek dilleri açısından büyük bir zenginlik sağlamışlardır.

Ayrıca Başkurtların diğer dillerden kelime aldıkları tespit edilmiş ve bu alıntı kelimelerin üzerine isimden fiil yapım ekleri getirilerek yeni sözler türetilmiştir. Başkurt Türkçesinin fiilleri içerisinde 642 adet Rusça, 449 adet Arapça, 154 adet Farsça ve 3 adet Çince (‘‘çay’’) alıntı kelime tespit edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YAPIM EKLERİ

“Söz yapımı en genel anlamda sözcüklerin yapısındaki morfolojik değişimlerin bütünü kapsar. Çekim sözcük türlerinin gramatikal ilişkilerine işaret ederken, türetme sözcüklerin leksikal ilişkilerine işaret eder” (Crystal 2008: 523).

Atalay’a göre Türkçede sözcük üç yolla yapılmaktadır: 1. Türetme, 2. Çekme, 3. Birleştirme. Bu üç yoldan en az kullanılanı ve en az verimli olanı çekme yoludur ve seyrek olarak kullanılmaktadır (1946: 70-71).

Dizdaroğlu’na göre Türkçede sözcük yapmak için iki yol vardır: 1. Türetme, 2. Birleştirme (1962:7).

Banguoğlu’na göre söz yapımı dilde mevcut köklere dayanır ve başlıca *üretim* ve *birleşim* olmak üzere iki türü vardır (2011:155).

Gencan’a göre söz yapımı üç yolla gerçekleşir:

- 1) *Yabancı dillerden sözcük alma*,
- 2) *Türetme*,
- 3) *Birleştirme* (2007:560).

Öner, *Türkçede İsimden Fiil Yapımı Üzerine Notlar* adlı çalışmasında Türkçede söz yapımının esasen üç türü bulunduğunu belirtmiştir:

- 1) *Morfolojik yol (söz+ek...)*,
- 2) *Sentaktik yol (söz+yardımcı söz)*,
- 3) *Semantik yol (yeni anlamlı söz+yeni anlamlı söz* (2011: 9-19).

Ganiyev *Bugünkü Tatar Türkçesi Söz Yapımı* adlı eserinde Tatar Türkçesi için söz yapımında sekiz yöntem bulunduğunu ifade etmiştir:

- 1) Fonetik yöntem, 2) ek getirme yöntemi, 3) söz birleştirme, 4) söz gruplarının birleşik söze dönmesi, 5) söz gruplarının ek olarak birleşik söze dönmesi, 6) leksik-gramatik yöntem, 7) leksik-semantik yöntem, 8) kısaltmalar yapma yöntemi (2013: 28).

“Ek getirme, söz birleştirme, söz gruplarını birleşik söze çevirme yöntemleri en yararlı yöntemlerdir. Leksik-gramatik ve leksik-semantik yöntemler diğer saydıklarımız kadar yararlı değildir” (Ganiyev, 2013: 28).

Çalışmamız Başkurt Türkçesinde fiil türeten ekler üzerine olduğu için söz yapımının *morfolojik yol (söz+ek...)* yöntemi ile fiil yapan ekler üzerinedir.

Yapım ekleri isim ya da fiil kök ve gövdelerinden yeni isim veya fiil gövdeleri yapar ya da kök ve gövdelerin “gramatikal kategorilerini” meydana getirirler.

Kök ve gövdeleri isim kökleri, fiil kökleri; isim gövdeleri, fiil gövdeleri olarak ikiye gruba ayırabiliriz. Türkçede kökler ile ekler arasındaki birleşme ekleri kurallı ve sistemli olduğu için isimlere gelen ekler ile fiillere gelen ekler birbirinden farklıdır. Köklerden gövdeler yapmakla vazifeli ekler ayrı, kök ve gövdeleri işlek hâle getirmekle vazifeli ekler ayrıdır. Köklerden gövdeler yapan ekler yapım ekleri, kök ve gövdelere işleklik veren ekler de çekim ekleri veya işletme ekleridir.

Yapım ekleri köklerden kelime türettikleri için köklerden hemen sonra, işletme veya çekim ekleri ise daha sonra gelirler. Eklerin bir kelimedeki dizilişi *kök+yapım eki+işletme eki* biçimindedir. Aynı sıralama gövdeler için de geçerlidir. Aynı türden yapım ekleri bir kelimedede üst üste gelip gelememe bakımından birbirinden farklılık gösterir.

Bir kelimedede isimden isim yapım ekleri üst üste gelebilir: *göz+lük+çü, yol+cu+luk* vb. İsimden fiil yapım ekleri üst üste gelemmez: *süs+le-n-ip, baş+la-mak* vb. Fiilden fiil yapım ekleri üst üste gelebilir: *baş+la-t-ıl-, gör-üş-tür-* vb. Fiilden isim yapım ekleri üst üste gelemmez: *yor-gun+luk, yağ-mur+luk* vb.

Yapım ekleri eklendikleri kök ve gövdelerin anlamlarını değiştirirler. Yapım ekleriyle meydana getirilen bir kelime gövdesi, kendisinden türediği kök veya gövdeyle yakından bir ilgisi olmasıyla beraber ondan ayrı ve yeni bir anlam taşır. Çekim eklerinin ise böyle bir anlam değiştirmesi yoktur. Onlar sadece kök ve gövdeleri işlek hâle getirirler.

Yapım ekinin ne olduğuna dair birçok tanım bulunmaktadır:

“Yapım eki (fr.da, suffixe de dérivation) kökün anlamında değişiklik yapmaktadır. Türemiş kelimeler meydana getirmeye yarar, anlama değin ikinci unsurdur. Bu ek dil bilgisinden ziyade, kelime hazinesine bağlıdır. (örnek: -able, aimable,désir-able)” (Deny, 2013: 5).

“Yeni sözlük anlamına sahip yeni sözler yapan ekler yapım eki olarak adlandırılırlar. Örnek olarak –çé eki, éşçé sözünde éş kökünden yeni sözlük anlamına sahip olan yeni bir söz yapar ve o, yapım eki olarak tanımlanır” (Ganiyev, 2013: 28).

“Sözün gramatik şekillerini yapan ekler, dilin gramerine hizmet edenleri gramatik ekler olarak adlandırılırlar. Örnek olarak –néñ eki éşnéñ gibi yapıda gramatik bir yapı oluşturur, yani éş sözünün iyelikli şeklini gösterir ve bu bir gramatik ektir” (Ganiyev, 2013: 28).

“Eğer ekler köke bağlandıklarında yeni söz yapmıyorlar, gramatik anlam bildirmiyorlarsa ve sözün bütün üslup anlamını değiştiriyorlarsa bunlara üslup ekleri denilir. Örnek olarak –key eki kügerçénkey “güvercincik” sözünde tamamen üslup anlamı vermektedir ve buna üslup eki denir” (Ganiyev, 2013: 29).

“Yapım eki; kelime kök ve gövdelerine getirilerek yeni kavramların yansıtılmasını, kavramlara karşılık yeni kelimeler yapılmasını sağlayan ektir” (Korkmaz, 2017: 250).

Çoğu âlim Türk yazı dillerinde rastlanan söz yapımı eklerini genellikle iki kategoriye ayırır: Adlara dayanarak türeyen fiiller ve fiil kökenine gelen ekler. Türetme ekleri de isimden isim, isimden fiil, fiilden isim ve fiilden fiil türeten ekler olmak üzere dört gruptan oluşur. Fakat Serebrennikov ve Gadjieva gibi bazı Türkologlar böyle bir sınıflamanın uygun olmadığını belirtmişlerdir (Serebrennikov, Gadjieva, 2011: 202).

Biz çalışmamızda sadece fiil yapım konusunu ele aldığımız için isimden fiil ve fiilden fiil yapım eklerini tasnif ettik. Türkiye Türkçesinde olduğu gibi Başkurt Türkçesinde de isimden fiil yapan ekler ile fiilden fiil yapan ekler birbirinden farklıdır.

Ayrıca yapım ekleri kullanım sıklıklarına göre yani yeni söz yapıp yapmamaları bakımından da bizlere bilgi vermektedir. Eklerin işlevine dair yapılan

yorumlarda eklerin kullanım sıklığına bakılarak işlek ve işlek olmayan ekler olarak değerlendirme yapılmıştır. “Eklerin yeni söz yapıp yapmama; işlek olup olmama gibi bir şekilde ayrılması, söz yapımı konusunun eş zamanlı ve art zamanlı olarak rahatça ayrılmasını sağlamaktadır” (Ganiyev, 2013: 34).

“Bütün dillerde olduğu gibi Türk dili de tarihî süreç içerisinde komşularından çeşitli sözler alıntılanmıştır. Öğrenme ve öğretme süreci neticesinde diller arasında söz alışverişleri mümkündür” (Özşahin, 2011: 1623). Başkurt Türkçesinin fiillerine baktığımızda da başka dillerden alıntılanmış sözler mevcuttur. Başka dillerden alıntılanan bu sözler aldıkları ekler bakımından tasnif edilirken alıntılanan sözler kök olarak değerlendirilir. “Yani alıntıların yapımı kaynak olan dilde olmuşsa alıntıyı yapan dilde onların yapısını araştırmak bilimsel bir iş değildir. Örnek olarak mektep, mektup, kitap gibi Arap sözleri Arap dilinde ketebe sözünden türetilmiş sözler olsalar da Tatar dili için bunlar türemiş söz olamazlar, kök hâlindeki sözlerdendir” (Ganiyev, 2013: 36). Başkurt Türkçesinde de böyle alıntı sözler kök olarak değerlendirilmiştir.

Başkurt Türkçesindeki yapım eklerine dair dikkate değer, diğer bir konu ise bir kök üzerine birden fazla ekin üst üste gelmesidir. Bu yapı Türkçenin ve genellikle eklemeli dillerin en çarpıcı özelliği olarak gösterilir.

Ayrıca bazı yapım ekleri, zamanla eklendikleri kökle kaynaşmıştır ve o kelimenin ayrılmaz bir parçası hâline gelmişlerdir. Biz böyle yapıları yani sözlükte müstakil olarak bulunmayan sözleri ayrı bir sınıflandırmaya dâhil ettik. Fakat etimoloji yapma becerimizin sınırlı olmasından dolayı kelimelerin kökenine dair detaylı bir bilgi verilememiştir.

1. İSİMDEN FİİL YAPIM EKLERİ

İsimden fiil yapan ekler isim kök ve gövdelerinden fiil yapan eklerdir. Bu ekler isim kök ve gövdelerine eklenirler.

“Addan eylem türeten ekler, yapımlık bağlı birimlerin bir türüdür. Bunlar, çeşitli ad soylu sözlerden yeni eylem adları yapan, ekleşmiş bağlı birimlerdir. Addan eylem türeten ekler, adlara ve ad soylu kök ve gövdelere gelerek, getirildiği ad ile

ilgili görülmüş yeni bir eylemin, yeni bir yapma veya olmanın adını yapan eklerdir” (Karaağaç, 2012: 306).

“Addan fiil türeten ekler sayıca öteki türetme eklerinden daha azdır. Bu ekler, büyük bir çoklukla ad köklerine gelmiştir. Çok az sayıda ad gövdelerine gelenleri de vardır” (Korkmaz, 2014: 172).

Başkurt Türkçesinde isimden fiil türeten eklerin sayısı oldukça fazladır. Genel Türkçede olduğu gibi bu ekler genellikle isim köklerine ve az sayıda isim gövdelerine gelmiştir.

Başkurt Türkçesinin isimden fiil yapan 44 ekine baktığımızda, 5 ek iki heceden (*landır-/lendér-*; *laştır-/leştér-*; *hıra-/hére-*, *hora-/höre-*; *ilda-/élde-*; *ala-/ele-*), 39 ek de tek heceden (*la-/le*; *lan-/len-*; *lat/let-*; *laş-/leş*; *ay-/ey-/y-*; *a-/e-*; *hun-/hén-*, *hon-/hön-*; *ha-/he-*, *hı-/hé-*, *ho-/hö-*; *ır-/ér-/r* *ar-/er-*; *hit-/hét-*, *hot-/höt-*; *ık-/ék-*, *oğ-/ök-/k-*; *da-/de-*, *za-/ze-*, *ta-/te-*; *al-/el-/l-*; *ı-/é*, *o/ö*; *ra/re-*, *ıra-/ére-*; *ray-/rey-*; *at-/et*; *gar-/ger-*, *kar-/ker-*; *sı/sé-*, *so/sö-*; *ğı-/gé-*, *go/gö-*, *kı/ké-*, *ko/kö-*; *ga/ge-*, *ka/ke-*; *na/ne-*; *an/en-/n-*; *şı/şe-*, *şu/şü-*; *ın/en-/n-*; *ğır-/gér-*, *kır-/kér-*; *tay-*; *pay-/pey-*; *lık/lék-*; *kay/key-*; *tan-*; *dır/dér-*, *tır/tér-*; *lay-*; *pé-*; *ıt-/ét-*; *yı/yé-*; *ağ/ek-*; *két-*; *ma/me-*) oluşmaktadır.

Başkurt Türkçesinde isimden fiil türeten ekler:

- 1) *la-/le-*
- 2) *lan-/len-*
- 3) *lat-/let-*
- 4) *laş-/leş-*
- 5) *landır-/lendér-*
- 6) *laştır-/leştér-*
- 7) *ilda-/élde-*
- 8) *ay-/ey-/y-*
- 9) *a-/e-*
- 10) *hun-/hén-*, *hon-/hön-*
- 11) *ha-/he-*, *hı-/hé-*, *ho-/hö-*

- 12) +ir-/+ér-, +r-/ +ar-/+er-
- 13) +hit-/+hét-, +hot-/+höt-
- 14) +hira-/+hére-, +hora-/+höre-
- 15) +ik-/+ék-, +ok-/+ök-, +k-
- 16) +da-/+de-, +za-/+ze-, +ta-/+te-
- 17) +al-/+el-/ +l-
- 18) +ı-/+é-, +o-/+ö-
- 19) +ra/+re-, +ira-/+ére-
- 20) +ray-/+rey-
- 21) +it-/+ét-
- 22) +ğar-/+ger-, +kar-/+ker-
- 23) +sı-/+sé-, +so-/+sö-
- 24) +gi-/+gé-, +go-/+gö-, +ka-/+ké-, +ko-/+kö-
- 25) +ala-/+ele-
- 26) +ga-/+ge-, +ka-/+ke-
- 27) +na-/+ne-
- 28) +an-/+en-, +n-
- 29) +şı-/+şé-, +şa-/+şe-
- 30) +ın-/+én-/+n-
- 31) +ğır-/+gér-, +kır-/+kér-
- 32) +tay-
- 33) +pay-/+pey-
- 34) +lık-/+lék-
- 35) +kay-/+key-
- 36) +tan-
- 37) +dır-/+dér-, +tır-/+tér-
- 38) +lay-
- 39) +pé-
- 40) at-/+et-
- 41) +yı-/+yé-
- 42) +ak-/+ek-
- 43) +két-

44) +*ma-/me-*

1.1. İSİMDEN FİİL YAPIM EKLERİ HAKKINDA YAPILAN DEĞERLENDİRMELER

1.1.1. +*la-/le-* eki

+*la-/le-* eki, Eski Türkçeden beri bütün lehçelerde canlı ve çok işlek olan bir isimden fiil yapım ekidir. Tek veya çok heceli her türlü isim kök ve gövdeleriyle, sıfat, zarf, ünlem, yansıma vb. isim soylu sözlere de gelerek geçişli ve geçişsiz fiiller türeten bir ektir.

Bu ekin “sınırsız kullanılma imkânı vardır” (Gabain, 2007: 49).

“İşlekliliği tam olan bir ek olarak, genellikle ad köklerine getirilen bu ekten sonra *-n-*, *-ş-* ve *-t-* gibi eylemden eylem yapan ekler geldiğinde ortaya çıkan, *-la-n-*, *-la-ş-* ve *-la-t-* yapılarını ayrı ekler olarak görmek anlamsızdır” (Karaağaç, 2012: 308).

Biz, referans olarak *Bugünkü Tatar Türkçesi Söz Yapımı (BTTSY)* adlı eserden faydalandığımız için sözü edilen ekleri farklı başlıklar altında ele aldık.

+*la-/le-* eki, Başkurt Türkçesinde de verimli ve anlamca çok yönlü türetmeler yapmıştır. Başkurt Türkçesinde, sözlükte müstakil olarak bulunan isim ve isim soylu kök ve gövdelerin üzerine bu ekin getirilmesi ile toplam 1865 fiil türetilmiştir.

Bu ekin getirilmesiyle türetilmiş fiillere örnekler: *adres+la-* “göndermek, yollamak”, *alma+la-* “elmaya benzer süsler yapmak”, *altın+la-* “altın rengi vermek, altına banmak”, *arzu+la-* “istemek, arzulamak”, *bal+la-* “ballamak, bal koymak, bal eklemek, bala bulamak”, *behil+le-* “bağışlamak, affetmek”, *bét+le-* “bitli olmak, bitliye dönmek”, *bolot+la-* “bulutlu olmak, buluta dönmek”, *data+la-* “tarihlemek”, *değve+le-* “dava etmek”, *doza+la-* “doz hâline getirmek”, *erhéz+le-* “arsız etmek, yüzüstü hâle getirmek, utanmaz hâle getirmek”, *eybet+le-* “güzel yapmak, iyi yapmak; karşılıklı merhabalaşmak”, *és+le-* “içlik dikmek, astar dikmek”, *éyer+le-* “eyerlemek, eyer takmak”, *fatiha+la-* “rıza göstermek, izin vermek”, *forma+la-* “kalıplamak, kalıba koymak”, *gruppa+la-* “gruplamak, toplamak”, *hav+la-*

“havlamak, hav hav etmek (köpek için)”, *heybet+le-* “güzelleştirmek, heybetlendirmek, hoşlaştırmak”, *hırma+la-* “sırmalamak, sırma çekmek”, *hüret+le-* “1.Resmetmek, resimlemek 2.Betimlemek, tasvir etmek, anlatmak”, *huşbuy+la-* “parfümlenmek, kokulamak”, *ısmala+la-* “reçinelemek, verniklemek”, *ilek+le-* “elemek, elekten geçirmek”, *ışbat+la-* “ispat etmek, kanıtlamak”, *jıy+la-* “jıy etmek”, *kant+la-* “kenar dikmek, zırh çekmek”, *kineye+le-* “kinayelemek”, ¹*kağ+la-* “kurumak, kak olmak; hayvanı aç bırakıp zayıflatmak”, *kış+la-* “kışlamak, kışlağa yerleşmek; kışı geçirmek”, *miras+la-* “miras olarak bırakmak”, *nasar+la-* “kötülemek, kötü hâle getirmek, fena hâle getirmek”, *olo+la-* “büyük, yüce görerek saygı göstermek”, *ögöt+le-* “öğütlemek, öğüt vermek, nasihat etmek”, *perze+le-* “perdelemek, perde ile kaplamak, perde ile örtmek”, *russa+la-* “Rusça konuşmak, Rusça söylemek”, *sihet+le-* “tedavi etmek, ilaçla tedavi etmek”, *şerbet+le-* “şerbetlemek, tatlı hâle getirmek, şerbet koymak”, *tebrik+le-* “tebrik etmek, kutlamak”, *tuy+la-* “düğün yapmak, toy yapmak; merasim yapmak”, *uy+la-* “düşünmek, fikretmek, akıldan geçirmek; hayal kurmak; akılda olmak”, *üték+le-* “ütülemek”, *vint+la-* “vidalamak”, *yañğız+la-* “yalnız bırakmak, bir başına bırakmak”, *zinnet+le-* “süslemek, bezemek”.

Sözlükte müstakil olarak tespit edilen bazı kelimeler bu eki aldıktan sonra ilk anlamlarını yitirip mecaz anlamlı hâle gelmişlerdir: *ayan+la-* “nazlı nazlı, ağır ağır yürümek (at için)”, ²*bit+le-* “suçlayarak konuşmak, kötüleyerek konuşmak”, *bot+la-* “müdafaa etmek, savunmak, korumak, esirgemek”, *şey+le-* “ 1. Sezmek, belli belirsiz görmek 2. Fark etmek 3.Hazırlamak, hazır hâle getirmek”, *taş+la-* “1. Atmak, fırlatmak, yukarıdan bırakmak, yukarıdan atmak 2. İlişkiyi kesmek, bitirmek 3. Birden söylemek, söze atlamak 4.Belli bir yöne göndermek”, *üñgem+le-* “gayret etmek, güç harcamak, emek harcamak”, *yış+la-* “bütünlemek, tamamlamak, tamlamak”, *yüke+le-* “doğrulamak, onaylamak, teyit etmek”.

Başkurt Türkçesinde bu eki alan sözcükler köken itibariyle yalnızca Başkurtça değildir. Ayrıca alıntı sözlerin üzerine bu isimden fiil yapım eki getirilerek fiil türetildiği de tespit edilmiştir.

+*la-/+le-* eki ile türetilen 1865 fiil içerisinde; 52 (%3) Farsça, 128 (%7) Arapça, 290 (%16) Rusça ve 1 Çince kökenli kelime tespit edilmiştir. 1 tane örneğine rastladığımız Çince kökenli kelimenin ise *sey* “çay” olduğu tespit edilmiştir.

Alıntılardaki damak uyumuna bakıldığında ise, Arapça ve Farsça alıntı unsurlardan sonra gelen ekler damak uyumuna bağlı olarak gelirken, Rusça alıntılarda bu uyumun bozulduğu tespit edilmiştir: *Far. baha+la-* “değerini belirlemek, önemini belirlemek”, *dörös+le-* “doğrulamak, dürüst diye bildirmek, doğru diye bildirmek; düzeltmek”; *Ar. dava+la-* “tedavi etmek, ilaç vermek”, *niyet+le-* “niyet etmek, niyetlenmek”; *Rus. briket+la-* “briketlemek, kerpiçlemek”, *dirijir+la-* “orkestra ya da koroyu yönetmek, idare etmek”.

Başkurt Türkçesi, diğer dillerden alıntıladığı bazı kelimeleri kendi fonetik özelliğine uydurarak özleştirmiştir (Başkurtçalaştırmıştır). Örneğin *Far. zer* “altın”, Başkurtçada *zir* “altın” şeklindedir.

Bu ek içerisindeki böyle özleşmiş yapı örnekleri Arapça ve Farsça kelimelerde tespit edilmiştir. Rusça kelimelerde böyle bir örnek tespit edilememiştir. Sözlükte tespit edebildiğimiz böyle özleşmiş yapıların sayısı; Farsçadan 1, Arapçadan 7 olmak üzere toplam 8 tanedir:

zir+le- (<Far. zer “altın”) “altınlamak, altın kaplamak; altınla işlemek”;

ava+la- (<Ar. hevā) “yukarı kaldırılmak, yükseltmek, havaya kaldırmak”,

eybet+le- (<Ar. heybet) “güzel yapmak, iyi yapmak; karşılıklı merhabalaşmak”,

mezaḥ+la- (<Ar. mizāḥ) “şaka yapmak, komik söz söylemek, gülünç söz söylemek”,

neğés+le- (<Ar. naḡş) “nakışlamak, nakş etmek, nakış işlemek”,

nelet+le- (<Ar. la‘net) “lanetlemek, beddua etmek”,

tertip+le- (<Ar. tertīb) “düzenlemek, tertip etmek”,

işep+le- (<Ar. ḥisāb) “hesaplamak, saymak”.

Ayrıca, Başkurt Türkçesinde alıntı unsurların üzerine ekler getirilerek özleşmiş yapılar da mevcuttur. Sözlükte tespit edebildiğimiz böyle yapıların sayısı; Farsçadan 1, Arapçadan 8, Rusçadan 1 olmak üzere toplam 10 tanedir.

Alıntı unsurları Türkçeleştiren eklere baktığımızda, bu eklerin “*hız/héz, sı/sé, sa/se*” olduğu tespit edilmiştir. Genel tercih “*hız/héz*” yokluk ekidir. Böyle yapılarda “yokluk” bildiren ek üzerinden fiil türetme yoluna gidildiği anlaşılmaktadır.

bereket+héz+le- (<Ar. bereket) “bereketini, kutunu kaçırmak, bereketini yok etmek; değersiz hâle getirmek, kıymetsizleştirmek”,

hoķuķ+hız+la- (<Ar. ĥuķūķ) “hukuku sınırlamak, hukuktan mahrum bırakmak”,

ķezér+héz+le- (<Ar. ķadr “değer, kıymet”) “kıymet vermek, değer vermek”,

zarar+hız+la- (<Ar. zarar) “zararsız hâle getirmek”,

er+héz+le- (<Ar. ‘ār “utanma, utanç duyma”) “arsız etmek, yüzsüz hâle getirmek, utanmaz hâle getirmek”,

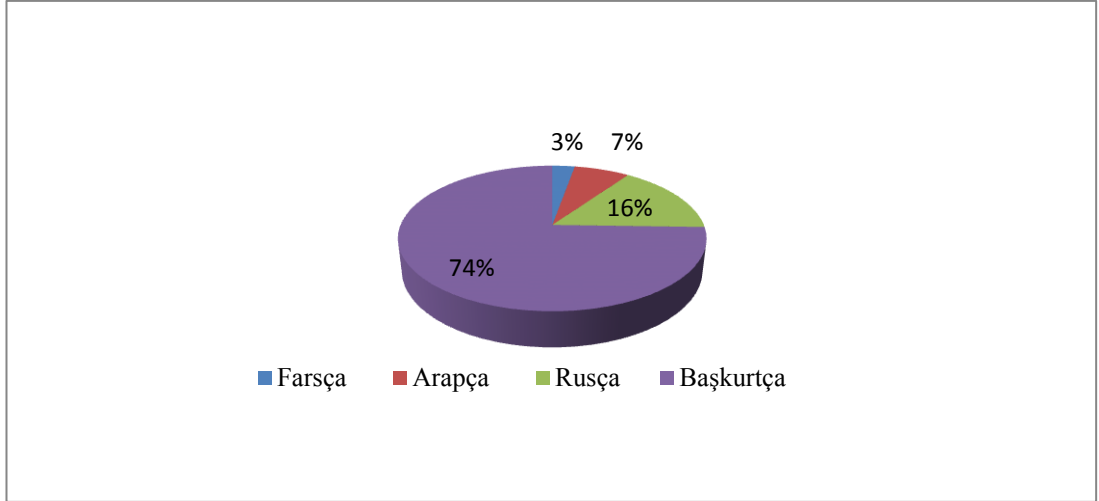
ĥeyér+sé+le- (Ar. ĥayr) “dilenmek”,

ķitap+sa+la- (<Ar. ķitāb) “ķitap dili ile söylemek, ķitap dili ile yazmak; edebi dille yazmak”,

zaman+sa+la- (<Ar. zamān) “zamana uygun hâle getirmek”,

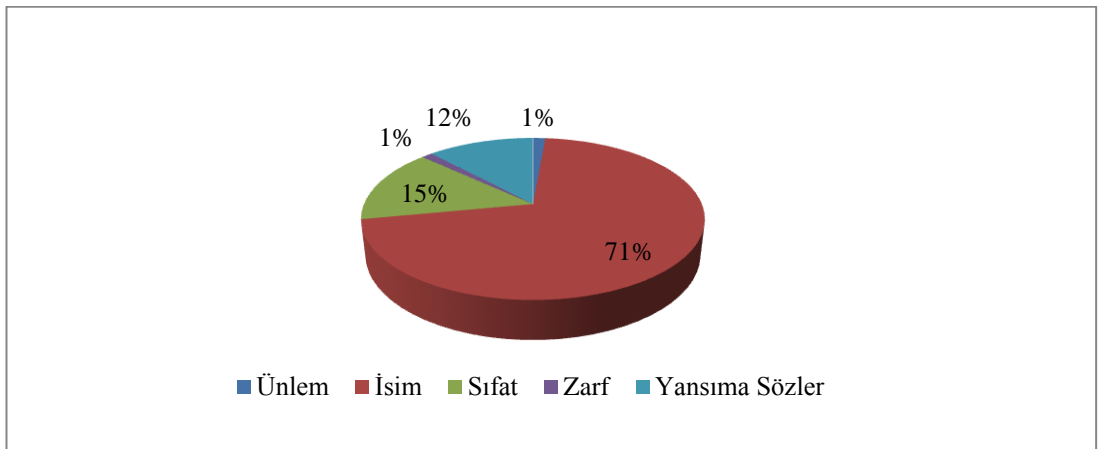
maza+hız+la- (<Far. meze “lezzet, zevk, tat”) “huzursuz etmek, kaygılandırmak, endişelendirmek”;

mina+hız+la- (<Rus. mina “mayın”) “mayınsız hâle getirmek, mayından arındırmak”.

Grafik 1. Eklendiği sözlerin kökenlerine göre +la-/le- eki:

Başkurt Türkçesinde +la-/le- eki kelimenin görevleri bakımından da sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırmanın dağılımı: 1317 isim, 276 sıfat, 23 zarf, 26 ünlem, 193 ses yansıması ve 30 görüntü yansıması şeklindedir. Bu sınıflandırma yapılırken *Başkort Télénéñ Hüzlégé* esas alınmasına rağmen, bazı durumlarda müdahale edilmiştir. Bu müdahale daha çok zarf konusunda olmuştur. *Başkort Télénéñ Hüzlégé*'nde zarf olarak gösterilen kelimeler, Türkçe gramerde isim olarak belirtildiği için zarfların bir kısmı isim kategorisinde değerlendirilmiştir. Örneğin: BTH'de *rus+sa* "Rusça" , *başkort+sa* "Başkurtça" vb. sözler zarf kategorisi içerisinde yer alırken, Türkçe gramerde isim olarak yer almaktadır.

Grafik 2. Eklendiği sözlerin görevlerine göre +la-/le- eki:

1.1.2.+lan-/len- eki

“Eski Türkçede ad tabanlarına eklenerek geçişsiz fiiller türeten bir isimden fiil yapım ekidir” (Ercilasun, 1984: 15). Ek, Başkurt Türkçesinde de ünlü uyumuna bağlı olarak *+lan-/len-* şeklinde kullanılmaktadır.

İsimlerden fiil yapım eki olan *+lan-* eki, isimden fiil yapım eki *+la-* ile dönüşlülük eki *-n-*'nin birleşmesiyle *+lan-* biçiminde birleşik bir ek olmuştur (Korkmaz, 2014: 178; Ganiyev, 2013: 142).

Korkmaz, *+la-* ekine eklenen *-n-* ekinin türetmelerde biçim olarak bir “dönüşlülük” eki olduğunu belirtmiştir. Fakat işlevi bakımından hem bir çatı eki olduğunu hem de fiilden özel anlamda fiil türeten bir ek niteliği kazandığını belirtmiştir. “İşlevinde kendini gösteren bu özel durum ister istemez ekin bir de *+lan-* biçiminde yeni anlamda fiiller oluşturan fiilden fiil türeten ekler arasında ele alınmasını gerekli kılmıştır” (2014: 178).

Başkurt Türkçesinde, sözlükte müstakil olarak bulunan isim ve isim soylu kök ve gövdelerin üzerine bu ekin getirilmesiyle toplam 1342 fiil türetildiği tespit edilmiştir.

Bu ekin getirilmesiyle türetilmiş fiillere örnekler: *adres+lan-* “mektup ya da başka bir şeyi bir adrese yollanmak”, *altın+lan-* “altına banmak; altınla kaplamak”, *arénda+lan-* “kiralananmak”, *at+lan-* “ata binmek”, *bala+lan-* “çocuklaşmak, çocuk gibi davranmak, kendini çocuk olarak görmek”, *béton+lan-* “betonlanmak, beton atılmak”, *darıv+lan-* “ilaçlanmak”, *dörös+len-* “doğrulanmak, dürüst olmak”, *ežér+len-* “hazırlanmak, hazır edilmek”, *fayza+lan-* “faydalanmak, yararlanmak”, *gaz+lan-* “gaz ile doldurulmak”, *gorur+lan-* “gururlanmak, gururlu olmak”, *heveš+len-* “heveslenmek, heves duymak, arzu etmek”, *huja+lan-* “kocaya varmak, koca sahibi olmak”, *ınyı+lan-* “inci gibi parlamak, inci gibi ışıldamak”, *iħlas+lan-* “temiz yürekli olmak, açık yürekli olmak; riyasız olmak”, *jesaret+len-* “cesaretlenmek”, *kanatlan-* “kanatlanmak, canlanmak, coşmak”, *lazım+lan-* “gerekli olmak, lazım olmak”, *mek+len-* “haşhaş için baş vermek, yumrulanmak”, *nigéz+len-* “temellenmek, esaslanmak, dayanmak”, *olo+lan-* “yaşlanmak, ihtiyarlamak”, *öyköm+len-* “gruplanmak, kümelenmek, yığınlanmak”, *pak+lan-* “pak olmak, paklanmak, temizlenmek”, *ruħ+lan-* “ruhsal kuvvet almak, coşmak”, *sırħav+lan-*

“hastalanmak, hasta olmak, hasta hâle gelmek”, *şöbhe+lan-* “şüphelenmek, kuşkulananmak”, *tat+lan-* “tatlanmak, tatlı olmak”, *uy+lan-* “düşünülmek, düşünceye salınmak”, *üpke+lan-* “öfkelenmek, sinirlenmek”, *vağ+lan-* “parçalanmak, küçülmek, ufalmak”, *yemeğet+lan-* “evlenmek”, *zinnet+lan-* “süslenmek; değerlenmek, kıymetlenmek”.

Bu eki alan fiillerin kökenine baktığımızda *+la-/+le-* ekinde olduğu gibi alıntı kelimelerden de faydalanıldığı görülmektedir. Bu ek ile türetilen 1342 fiil içerisinde 46 (%3) Farsça, 162 (%12) Arapça ve 172 (%13) Rusça alıntı kelime yer almaktadır.

Yine, bu ek içerisindeki alıntılardaki damak uyumuna bakıldığında, Arapça ve Farsça alıntı unsurlardan sonra gelen ekler damak uyumuna bağlı olarak gelirken, Rusça alıntılarda bu uyumun bozulduğu tespit edilmiştir.

Başkurt Türkçesinin, diğer dillerden alıntılardığı bazı kelimeleri kendi fonetik özelliğine uydurarak özleştirdiğini belirtmiştik. Yine, bu ek içerisindeki böyle özleşmiş yapı örneklerini Arapça ve Farsça kelimelerde tespit edebildik. Rusça kelimelerde böyle bir örnek tespit edemedik. Sözlükte tespit edebildiğimiz özleşmiş yapıların sayısı; Farsçadan 2, Arapçadan 7 olmak üzere toplam 9 tanedir:

asıl+lan- (<Ar. aşıl) “değerlenmek, kıymetlenmek; asilleşmek”,

hetfe+lan- (<Ar. kaṭīfe) “yeşil kadife rengini almak; yeşillenmek”,

ıza+lan- (<Ar. ezā’) “eziyet çekilmek, cefa çekilmek; ceza görmek”,

işep+lan- (<Ar. hisāb) “hesaplanmak, sayılmak, miktarı belirlenmek”,

kamur+lan- (<Ar. ḥamīr), “hamurla kaplanmak”,

kıybat+lan- (<Ar. kıymet), “değerlenmek, pahalananmak, kıymetlenmek”,

teḥir+lan- (<Ar. te’ḥīr) “tehirlenmek, ertelenmek”;

yomart+lan- (<Far. cömerd< cevān+merd) “cömert davranmak, cömertlik yapmak”.

Ayrıca, Başkurt Türkçesinde alıntı unsurların üzerine ekler getirilerek özleşmiş yapıların mevcut olduğundan da bahsetmiştik. Bu ek içerisinde sözlükte tespit edebildiğimiz böyle yapıların sayısı: Farsçadan 3, Arapçadan 28, Rusçadan 1 tane olmak üzere toplamda 33 tanedir.

Yine, alıntı unsurları Türkçeleştiren eklere baktığımızda bu eklerin “*hız/héz, sı/sé, sa/se*” olduğu tespit edilmiştir. Bu ekte de genel tercihin “*hız/héz* olduğu tespit edilerek, “yokluk” bildiren ek üzerinden fiil türetme yoluna gidildiği anlaşılmaktadır.

aķıl+hız+lan- (<Ar. ‘aķl) “akılsızlanmak, ahmaklaşmak”,

bereket+héz+lan- (<Ar. bereket), “bereketi, kutu kaçırılmak, bereketi yok olmak; kıymetsiz hâle gelmek”,

er+héz+lan- (<Ar. ‘ār) “arsızlanmak, yüz­süz hâle gelmek, utanmaz hâle gelmek”,

ħaķ+hız+lan- (<Ar. ħaķķ) “değeri, kıymeti bitmek; değersizleşmek”,

keyéf+héz+lan- (<Ar. keyf) “keyifsizleşmek, neşesizleşmek”,

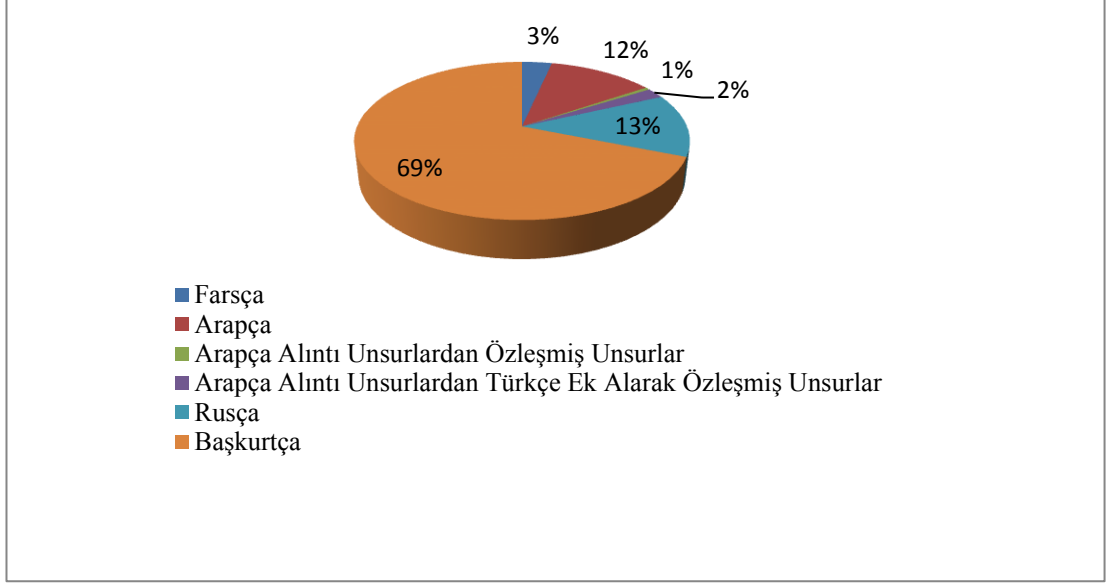
meğene+héz+lan- (<Ar. ma‘nā) “anlamsızlanmak, anlamsız hâle gelmek”;

huş+hız+lan- (<Far. hûş) “hissizleşmek; aklını bilincini yitirmek”,

ömöt+höz+lan- (<Far. umīd), “ümitsizlenmek, umutsuzlanmak”,

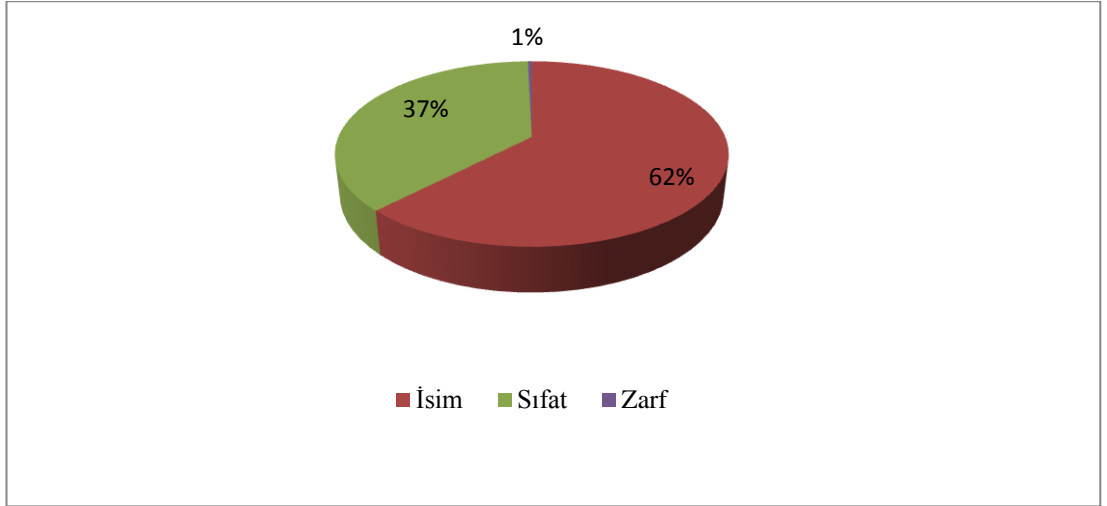
yen+héz+lan- (<Far. cān) “merhametsiz hâle gelmek, şefkatsiz hâle gelmek”;

mikrob+hız+lan- (<Rus. mikrop) “mikropsuzlanmak”.

Grafik 3. Eklendiği sözlerin kökenlerine göre +lan-/+len- eki:

Başkurt Türkçesindeki +lan-/+len- eki, kelimenin görevleri bakımından sınıflandırıldığında;835 isim, 500 sıfat, 5 zarf, 1 ünlem, 1 ses yansıması şeklinde sayısal bir veri ortaya çıkmıştır.

Grafik 4. Eklendiği sözlerin görevlerine göre +lan-/+len- eki:

1.1.3. +landır-/ +lendér- eki

Genel Türkçede isimlerden fiil türeten +landır-/+lendir- eki, Başkurt Türkçesinde de kullanılmaktadır. Başkurt Türkçesinde bu ek, kalın kök ve gövdelere +landır-, ince kök ve gövdelere ise +lendér- şeklinde eklenir.

“Bu ek iki unsurdan oluşur. Türetme eki olan *+lan-* eki ve ettirgen şekli gösteren *-dır-* eki, bugün tek bir ek hâline dönüşmüştür” (Ganiyev, 2013: 145).

Başkurt Türkçesinde sözlükte müstakil olarak bulunan isim ve isim soylu kök ve gövdelerin üzerine bu ekin getirilmesiyle toplam 206 fiil türetildiği tespit edilmiştir.

Bu ekin getirilmesiyle türetilmiş fiillere örnekler: *agah+landır-* “sezdirmek; akla getirmek, hatırlatmak”, *at+landır-* “ata bindirmek”, *bal+landır-* “ballandırmak, ballı etmek”, *dert+lendér-* “heyecanlandırmak, canlandırmak, heveslendirmek”, *éré+lendér-* “irileştirmek, büyütmek”, *fekir+lendér-* “yoksullaştırmak, fakirleştirmek”, *güzel+lendér-* “güzellendirmek, muhteşem olmak”, *gezet+lendér-* “adet edindirmek, alıştırmak”, *hır+landır-* “sırlandırmak, sır çekmek”, *hoşur+landır-* “huzurlandırmak, güzelleştirmek, rahat ettirmek”, *ıza+landır-* “eziyet çektirmek, cefa çektirmek; cezalandırmak”, *ilham+landır-* “ilhamlandırmak, ilham verdim”, *keyéf+lendér-* “keyiflendirmek, neşelendirmek”, *korál+landır-* “silahlandırmak, teçhizatlandırmak, donandırmak”, *lezzet+lendér-* “rahatlatmak, güzelleştirmek, hoşlaştırmak; lezzetlendirmek”, *möleyém+lendér-* “mülayim etmek, mülayim hâle getirmek”, *nur+landır-* “nurlandırmak, aydınlatmak”, *okis+landır-* “oksitlendirmek”, *öy+lendér-* “evlendirmek”, *par+landır-* “eşli etmek, eşleştirmek, eşlendirmek”, *riza+landır-* “razı etmek, rızalandırmak”, *sihet+lendér-* “sağlığına kavuşturmak, iyileştirmek”, *şögöl+lendér-* “meşgul etmek; ilgilendirmek”, *tormoş+landır-* “aile kurdurmak, evlendirmek”, *uymaq+landır-* “küçük oyuk hâline getirmek, küçük gedik hâline getirmek”, *üz+lendér-* “özümsetmek, özlendirmek, özlü hâle getirmek”, *yem+lendér-* “görkemlendirmek, pek güzel hâle getirmek”, *zar+landır-* “şikayet ettirmek, şikayetçi oldurmak, dert yandırmak, yakındırmak”.

Bu ek içerisinde de alıntı kelimelerden faydalandığı görülmektedir. Toplam 206 fiil içerisinde; 12 (%6) Farsça, 48 (%23) Arapça ve 7 (%3) Rusça alıntı kelime yer almaktadır.

Diğer dillerden alıntılanıp özleşmiş unsurlar Farsçadan 1, Arapçadan 1 olmak üzere toplam 2 tanedir. Yine bu ek içerisindeki böyle özleşmiş yapı örnekleri Arapça ve Farsça kelimelerde tespit edilmiştir. Rusçadan tespit edilememiştir.

ıza+landır- (<Ar. ezā’) “eziyet çektirmek, cefa çektirmek; cezalandırmak”;

mamık+landır- (<Far. panbuķ) “pamuklandırmak, pamuk gibi yumuşatmak; yumuşak etmek”.

Ayrıca, bu ek içerisinde alıntı unsurların üzerine ekler getirilerek özleşmiş yapıların sayısı; Arapçadan 5, Rusçadan 2 olmak üzere toplamda 7 tanedir. Buradaki 7 ekin tamamı “*hız/héz*” ekinden oluşmaktadır. Burada da “yokluk” bildiren ek üzerinden fiil türetme yoluna gidildiği anlaşılmaktadır:

ħel+héz+lendér- (<Ar. ħāl) “hālsizlendirmek, gszlendirmek, kuvvetsizlendirmek”,

ħevéf+héz+lendér- (<Ar. ħavf) “sknetlendirmek, korkunç bir durumdan çıkarılmak”,

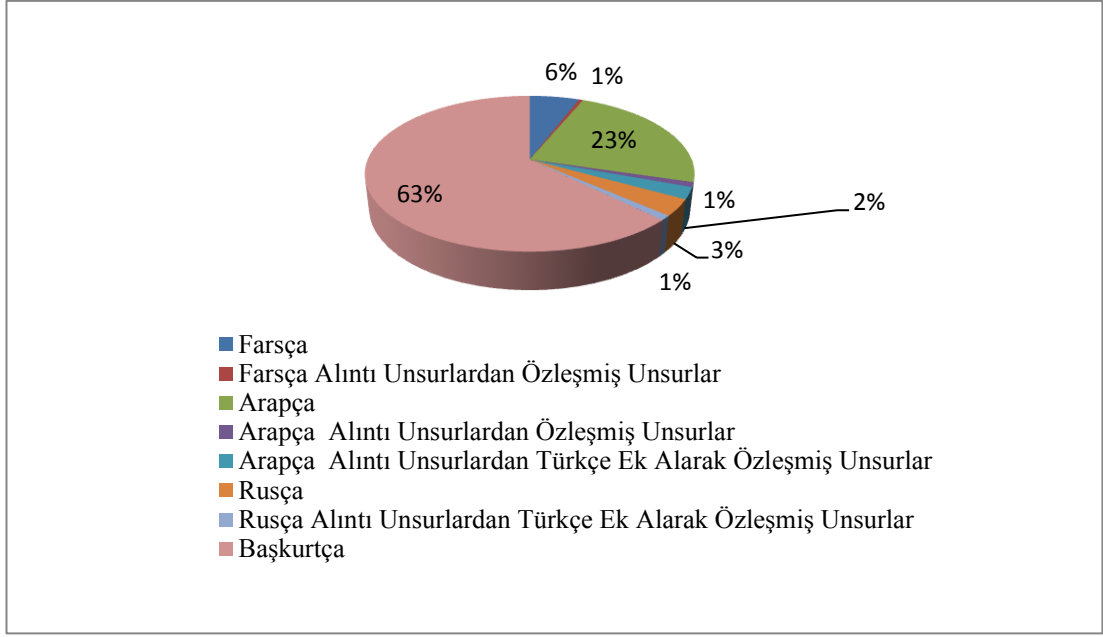
mantik+hız+landır- (<Ar. mantıķ) “mantıksızlandırmak”,

meğene+héz+lendér- (<Ar. ma‘nā) “anlamsızlandırmak, anlamsız hāle getirmek”,

zarar+hız+landır- (<Ar. żarar) “zararsızlandırmak”;

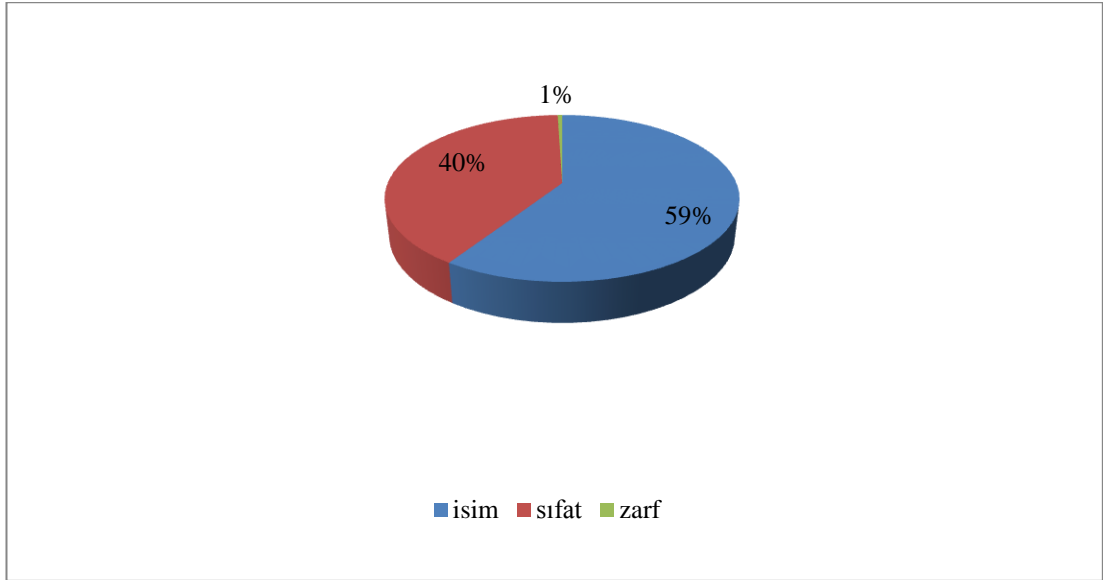
gaz+hız+landır- (<Rus. gaz) “zararlı gazdan arındırmak”,

mikrob+hız+landır- (<Rus. mikrop) “mikropsuzlandırmak”.

Grafik 5. Eklendiği sözlerin kökenlerine göre +landır-/+lendir- eki:

+landır-/+lendir- eki ile türetilen fiiller kelimenin görevleri bakımından sınıflandırıldığında; 122 isim, 83 sıfat ve 1 zarf şeklinde sayısal bir veri ortaya çıkmıştır.

Grafik 6. Eklendiği sözlerin görevlerine göre +landır-/+lendir- eki:

1.1.4. +laş-/ +leş- eki

Genel Türkçede isimden fiil türeten *+laş-/+leş-* eki, Başkurt Türkçesinde de kullanılmaktadır. Ek, kalın kök ve gövdelere *+laş-*, ince kök ve gövdelere *+leş-* şeklinde getirilir.

Bu ek, isimden fiil yapım eki *+la-* ve işteşlik gösteren *-ş-* ekinin birleşiminden oluşmuştur (Korkmaz, 2014: 178; Ganiyev, 013: 147; Banguoğlu, 2011: 219).

Ganiyev, yapısı ve anlamı yönünden *+laş-* eki ile oluşturulan müstakil fiiller ile *+la-* ekli fiillerin işteşlik çekiminin birbirinden tamamen ayrıldığını belirtmiştir. Ganiyev'e göre, "Fiil yapım eki olan *+LAŞ-* isim köklerine eklenir ve onlardan 'değişme, gelişme' anlamındaki fiilleri oluşturur. İşteşlik çekimi oluşturulduğunda *-ş-* eki *+la-* ekli fiillere eklenir. Bu leksik anlam değil, gramatik bir anlam oluşturur" (2013: 146).

Başkurt Türkçesinde, sözlükte müstakil olarak bulunan isim ve isim soylu kök ve gövdelerin üzerine bu ekin getirilmesiyle toplam 365 fiil türetilmiştir.

Bu ekin getirilmesiyle türetilmiş fiillere örnekler: *aqıl+laş-* "karşılıklı fikir almak, danışmak", *aman+laş-* "hâl hatır sormak", *behil+leş-* "karşılıklı bağışlamak, birlikte bağışlamak, affetmek", *duş+laş-* "dost olmak, arkadaş olmak", *emel+leş-* "birlikte ya da karşılıklı yolunu bulup yapmak, çaresini bulup yapmak; icat etmek", *ét+leş-* "1. Kötülük, fenalık yapmak 2. Çok uğraşmak", *gév+leş-* "karşılıklı giv etmek", *hap+laş-* "birlikte sap takmak, sap koymak", *hösöt+leş-* "birbirlerine düşmanlaşmak, hasetleşmek", *ıķ+laş-* "bir tarafa yatmak, eğilmek", *isém+leş-* "isimleşmek, isim hâline gelmek", *jjj+laş-* "karşılıklı ya da birlikte jjj etmek", *kizév+leş-* "aralarında sıraya koymak, karşılıklı sıralamak", *ķosaķ+laş-* "kucaklaşmak", *labır+laş-* "karşılıklı gevezelik etmek, dırdır etmek", *meher+leş-* "başlık alıp vermek, kalın alıp vermek", *nevbet+leş-* "bir biri ardınca gelmek, bir biri yerine geçmek", *os+laş-* "karşılıklı ya da birlikte uç yapmak, uçlu hâle getirmek", *öme+leş-* "birlikte imece yapmak", *pigment+laş-* "pigment toplayıp renklenmek", *rifma+laş-* "uyaklaşmak, kafiyeleşmek", *sik+leş-* "ortak bir sınır ile ayrılmak", *şıptır+laş-* "birlikte ya da karşılıklı şıptır şıptır etmek", *tatar+laş-* "Tatarlaşmak, Tatarla dönmek", *uñay+laş-* "münasipleşmek, uygunlaşmak; alışmak", *üs+leş-*

“intikam gütme”, *veğez+leş-* “karşılıklı söz vermek”, *yakın+laş-* “birbirine yakınlaşmak, birbirine yaklaşmak”, *zakon+laş-* “kanunlaşmak, yasalaşmak”.

Bu ek içerisinde de alıntı kelimelerden faydalandığı görülmektedir. 365 fiil içerisinde 15 (%4) Farsça, 51 (%14) Arapça, 60 (%16) tane de Rusça alıntı kelime yer almaktadır.

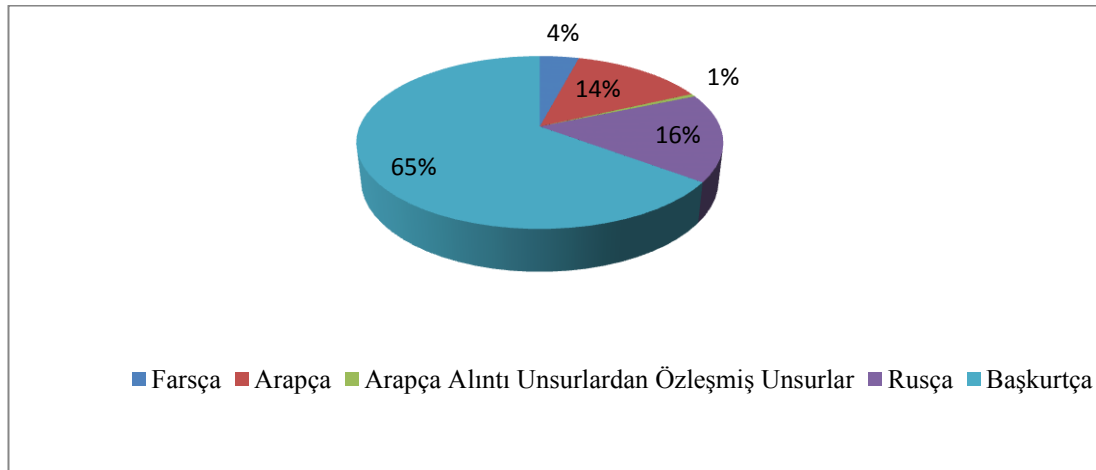
Ayrıca, Arapça alıntı unsurlardan özleşmiş 2 kelime tespit edilmiştir:

işep+leş- (<Ar. hisāb) “hesaplaşmak, sayışmak”,

nizağa+laş- (<Ar. nizā‘) “karşılıklı çekişmek, mücadele etmek, kavga etmek, dövüşmek”.

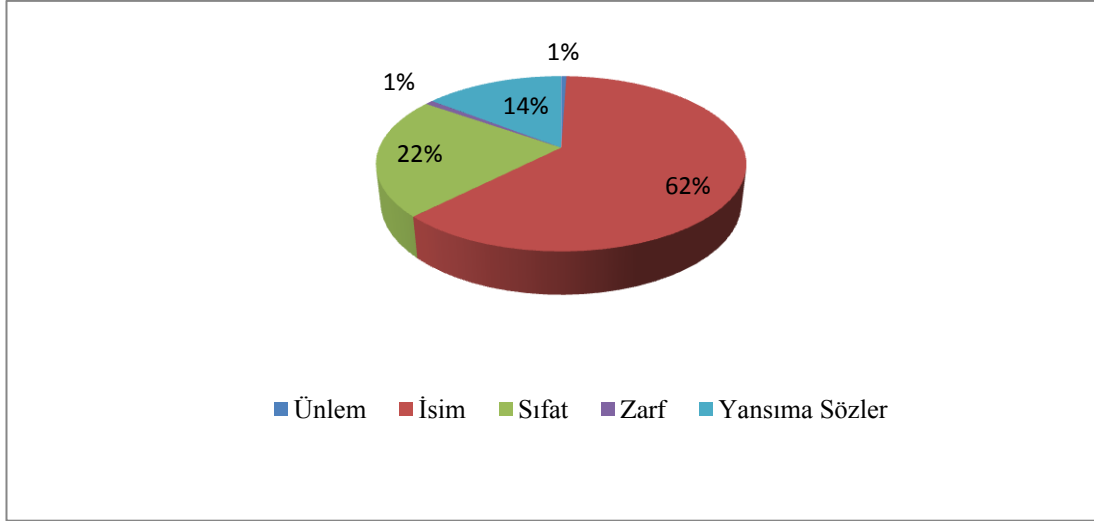
Arapça alıntı unsurlardan Başkurtça ek alarak özleşmiş ise 1 kelime tespit edilmiştir. Tespit edilen ek yine yokluk bildiren “*hız/héz*” ekidir:

er+héz+leş- (<Ar. ‘ār) “arsızlaşmak, yüzsüzleşmek, utanmazlaşmak”.

Grafik 7. Eklendiği sözlerin kökenlerine göre +laş-/leş- eki:

+laş-/leş- eki ile türetilen fiiller kelimenin görevleri bakımından sınıflandırıldığında; 226 isim, 81 sıfat, 3 zarf, 2 ünlem ve 48 ses yansıması ve 5 görüntü ses yansıması şeklinde sayısal bir veri ortaya çıkmıştır.

Grafik 8. Eklendiği sözlerin görevlerine göre +laş-/+leş- eki:

1.1.5. +laştır-/ +leştır- eki

Genel Türkçede isimden fiil yapım eklerinden biri olan *+laştır-/leştır-* eki, Başkurt Türkçesinde de kullanılmaktadır. Ek, Başkurt Türkçesinde kalın kök ve gövdelerden sonra *+laştır-*, ince kök ve gövdelerden sonra, ikinci hecedeki *i* ünlüsünün ön damak ünlülü olarak kullanılmasından dolayı (*é<i*) *+leştır-* biçiminde kullanılmaktadır.

“Ek, isimden fiil yapım eki olan *+laş-* ve *-tır-* ekinin birleşiminden meydana gelmiştir. Ek, fiilin hareket yönü şeklini oluşturduğunda *-tır-* eki *-laş* ekli fiillere eklenir ve onlara ettirgenlik anlamı verir. Müstakil fiiller oluşturduğunda *+laştır-* morfemi isimlere, sıfatlara ve zarflara eklenir. Onları yeni anlamlı fiillere dönüştürür” (Ganiyev, 2013: 149).

Başkurt Türkçesinde, sözlükte müstakil olarak bulunan isim ve isim soylu kök ve gövdelerin üzerine bu ekin getirilmesiyle toplam 143 fiil türetilmiştir.

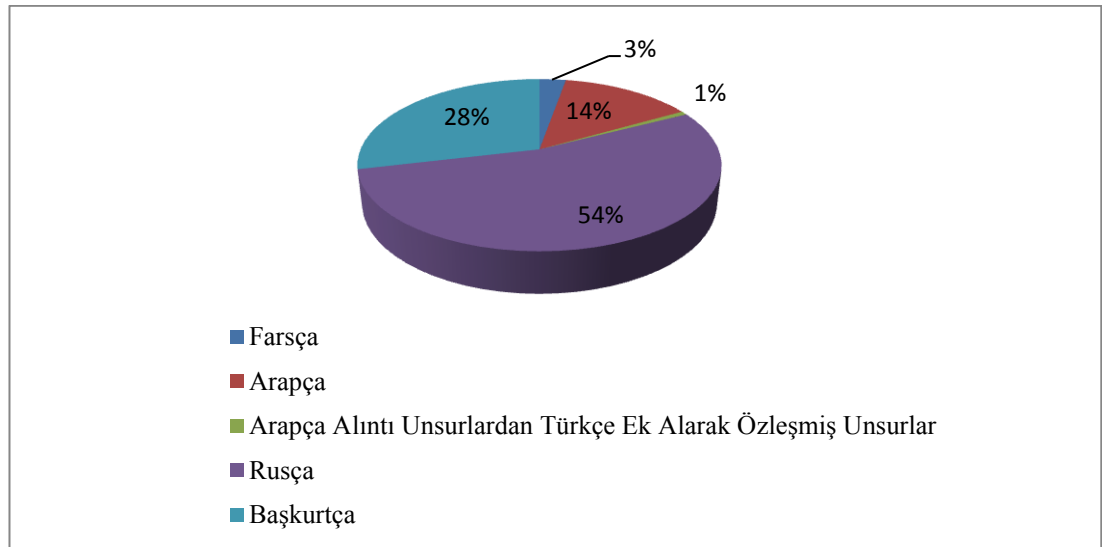
Bu ekin getirilmesiyle türetilmiş fiillere örnekler: *alış+laştır-* “uzaklaştırmak”, *başkorts+laştır-* “Başkurtçalaştırmak, Başkurt diline çevirmek”, *etme+leştır-* “birlikte ya da karşılıklı icat etmek”, *ékran+laştır-* “film yapmak, sinema filmi yapmak; beyaz perdeye aktarmak”, *fetiş+laştır-* “putlaştırmak”, *gemel+leştır-* “hayata geçirmek, yapmak, iş yapmak”, *himiya+laştır-* “kimyasallaştırmak”, *ıksım+laştır-* “karşılıklı ya da birlikte rahat etmek, sıkıntısız hâle gelmek, uygun hâle gelmek”, *iyon+laştır-* “iyonlaştırmak”, *kıyın+laştır-*

“sıkıntılılaştırmak, zorlaştırmak, ağırlaştırmak, çetinleştirmek”, *lokal+leştér-* “yerelleştirmek; yayılmasını önletmek”, *mekel+leştér-* “atasözü hâline getirip söylemek”, *normal+leştér-* “normalleştirmek, normal hâle getirmek”, *popular+laştır-* “halka tanıtmak, halka yaymak, popülerleştirmek”, *rus+laştır-* “Ruslaştırmak”, *slavyan+laştır-* “Slavlaştırmak”, *şıgri+laştır-* “manzumlaştırmak, şiirselleştirmek”, *tiñ+leştér-* “denkleştirmek, eşitleştirmek, eşit hâle getirmek”, *uñay+laştır-* “münasip hâle getirmek, uygunlaştırmak”, *üzek+leştér-* “merkezleştirmek, odaklaştırmak; toplılaştırmak”, *vulgar+laştır-* “adileştirmek, bayağılaştırmak”, *yop+laştır-* “eşleştirmek, çifleştirmek”, *zamansa+laştır-* “zamana uydurmak, zaman”.

Bu ek içerisinde de alıntı kelimelerden faydalandığı görülmektedir. 143 fiil içerisinde 4 (%3) Farsça, 20 (%14) Arapça, 77 (%54) tane de Rusçadan alıntı kelime yer almaktadır. Bu ek içerisindeki alıntı kelime sayısına baktığımızda, Rusçadan alıntı kelime sayısı Başkurtça kelime sayısından fazladır.

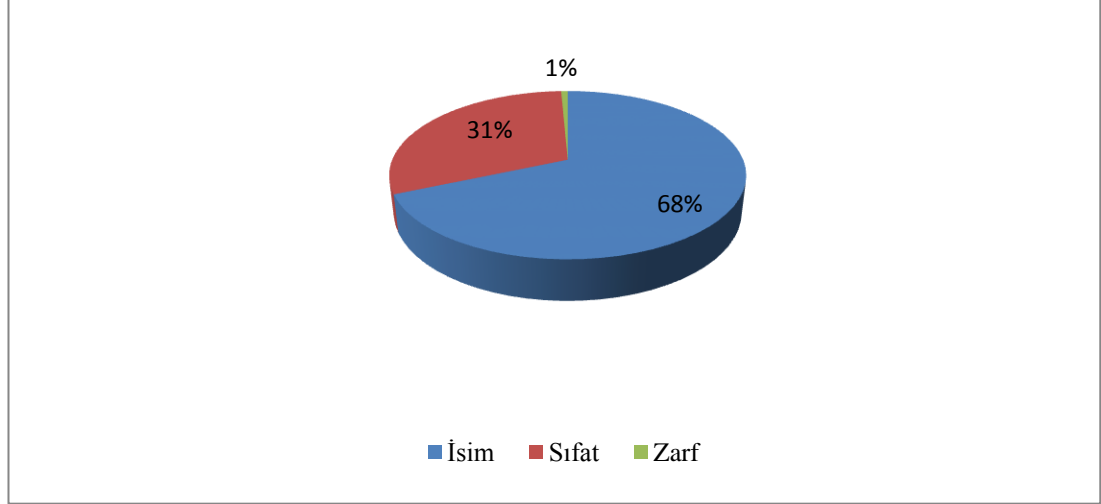
Ayrıca, Arapça alıntı unsurlardan Başkurtça ek alarak özleşmiş 1 kelime yer almaktadır. Buradaki ek, isimden isim türeten *sa, se*'dir:

zaman+sa+laştır- (<Ar. zamān) “zamana uydurmak, zamana uyarlamak, çağa uydurmak”.

Grafik 9. Eklendiği sözlerin kökenlerine göre +laştır-/+leştér- eki:

+*laştır-/+leştér-* eki ile türetilen fiiller, kelimenin görevleri bakımından sınıflandırıldığında; 98 isim, 44 sıfat ve 1 zarf şeklinde sayısal bir veri ortaya çıkmıştır.

Grafik 10. Eklendiği sözlerin görevlerine göre +laştır/+leştér- eki:

1.1.6. +*lat-/ +let-* eki

Genel Türkçede isimden fiil yapım eklerinden biri olan +*lat-/ +let-* eki, Başkurt Türkçesinde de kullanılmaktadır. Başkurt Türkçesinde ek, kalın kök ve gövdelerden sonra +*lat-*, ince kök ve gövdelerden sonra +*let-* şeklinde kullanılmaktadır.

“Bu ek, fiil yapım eki +*la-* ve ettirgenlik gösteren *-t-* ekinin birleşmesinden oluşmuştur” (Ganiyev, 2013: 150).

Başkurt Türkçesinde, sözlükte müstakil olarak bulunan isim ve isim soylu kök ve gövdelerin üzerine bu ekin getirilmesiyle toplam 485 fiil türetilmiştir.

Bu ekin getirilmesiyle türetilmiş fiillere örnekler: *altın+lat-* “altına bulamak, altınla kaplamak”, *beres+let-* “yavrutmak, yavru almak (koyun ve keçiden)”, *dağa+lat-* “nallatmak, nal taktırmak”, *emel+let-* “tedavi ettirmek, iyileştirmek; iyileştirme yollarını aratmak”, *érge+let-* “boylatmak, çevresini dolandırmak; yakınlaştırmak, bitişirmek”, *faş+lat-* “belirginleştirmek, açığa çıkartmak, ifşa ettirmek”, *gips+lat-* “alçı ile sabitlendirmek, alçılattmak”, *hirek+let-* “seyrelttirmek, seyrekleştirtmek; azalttırmak”, *hup+lat-* “dürüst, güzel buldurmak”, *ısmala+lat-*

“reçineletmek, vernikleletmek”, *izolatsiya+lat-* “izole ettirmek, yalıtırtmak”, *jj+lat-* “Jj ettirmek”, *kaymak+lat-* “kaymaklı hâle getirmek, kaymaklatmak”, *kip+let-* “bohçalatmak, paketletmek, tomarlatmak; toplatmak”, *lér+let-* “aniden hareketlendirmek, sıçratmak”, *mıskıl+lat-* “dalga geçirmek, alay ettirmek, maskara ettirmek”, *nivelir+lat-* “düzletmek, bir seviyeye getirtmek”, *oboy+lat-* “duvar kağıdı kaplatmak”, *ögöt+let-* “öğüt verdirmek, nasihat verdirmek”, *plomba+lat-* “kurşun döktürüp kapattırmak, mühürletmek”, *raş+lat-* “doğrulatmak, teyit ettirmek, tasdik ettirmek”, *sihır+lat-* “büyülendirmek, büyü yaptırmak”, *şal+lat-* “yağlı boya ile boyatmak”, *tem+let-* “tat kattırmak, lezzet verdirmek”, *ut+lat-* “otlatmak, ot yedirmek”, *üpke+let-* “öfkelenlendirmek, sinirlendirmek”, *vij+lat-* “vızlatmak”, *yañak+lat-* “tokatlatmak, tokat attırmak”, *zeñger+let-* “maviye çevirtmek”.

Bu ek içerisinde de alıntı kelimelerden faydalanıldığı görülmektedir. 485 fiil içerisinde 12 (%2) Farsça, 22 (%5) Arapça, 36 (%7) Rusça ve 1 (%0) tane de Çince'den alıntı kelime yer almaktadır. Çince'den alıntı kelime *+la-* ekindeki gibi *sey* “çay” sözüdür.

Ayrıca, Arapça alıntı unsurlardan özleşmiş 3 kelime tespit edilmiştir:

ıza+lat- (<Ar. ezā') “eziyet çektirmek, sıkıntıya düşürmek, cefa çektirmek; cezalandırmak”,

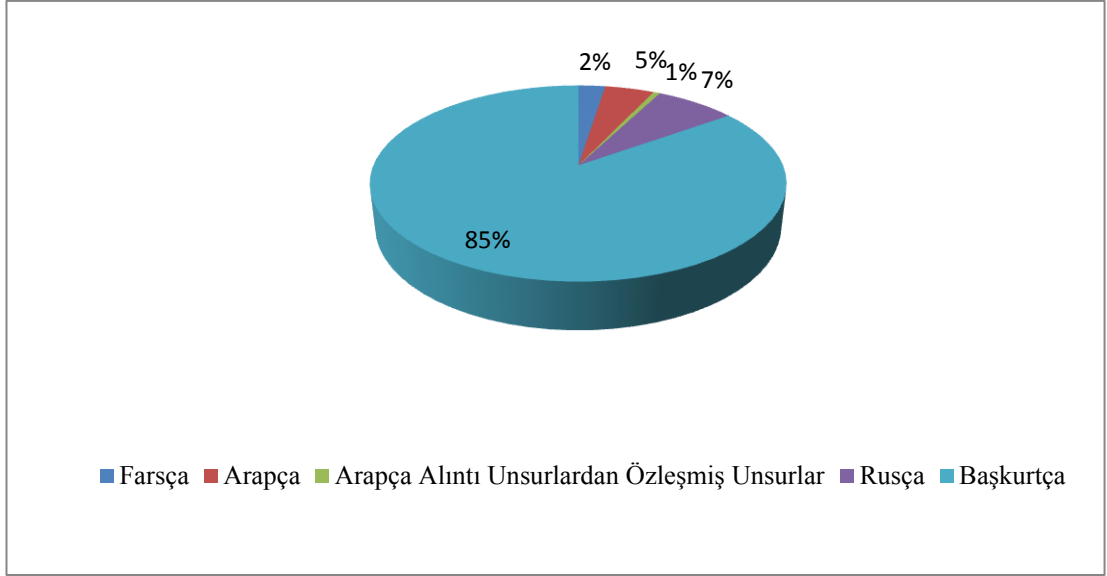
işep+let- (<Ar. hisāb) “hesaplatmak, saydırmak, miktarını belirletmek”,

kıybat+lat- (<Ar. kıymet) “değerlendirmek, pahalandırmak,

kıymetlendirmek”.

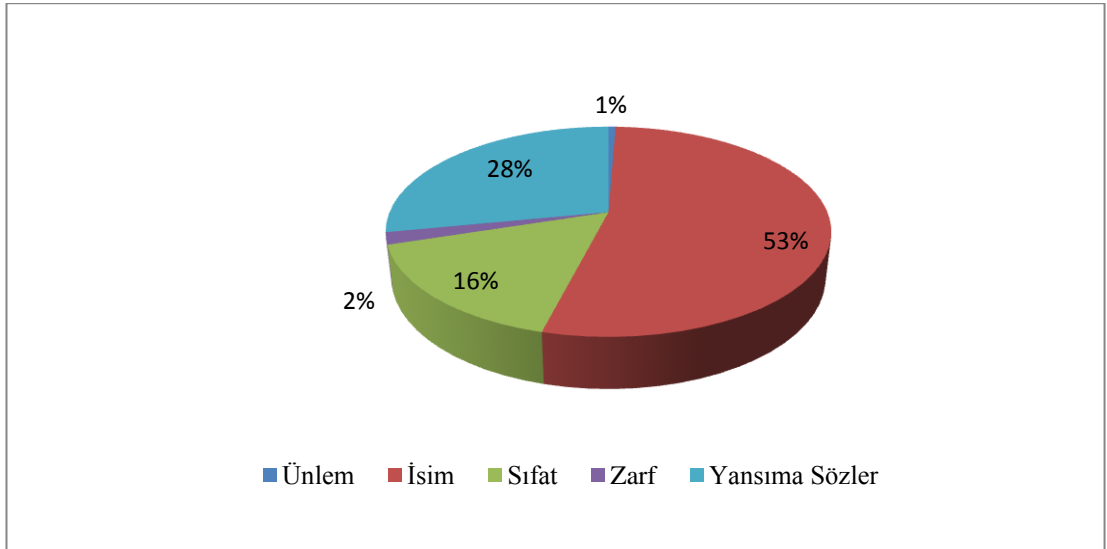
Arapça alıntı unsurlardan Türkçe ek alarak özleşmiş 1 kelime yer almaktadır. Buradaki ek, isimden isim türeten *sa, se* 'dir:

zaman+sa+lat- (<Ar. zamān) “zamana uygun hâle getirtmek”.

Grafik 11. Eklendiği sözlerin kökenlerine göre +lat-/+let- eki:

+lat-/+let- eki ile türetilen fiiller kelimenin görevleri bakımından sınıflandırıldığında; 259 isim, 78 sıfat, 9 zarf, 3 ünlem, 116 ses yansıması, 20 tane de görüntü yansıması tespit edilmiştir.

Grafik 12. Eklendiği sözlerin görevlerine göre +lat-/+let- eki:

1.1.7.+ılda-/+élde- eki

Genel olarak gramer kitaplarına baktığımızda bu ek, +dA-/+tA- eki başlığı altında yer almaktadır.

“+dA eki ‘birkaç tek heceli ad dışında ses yansımali sözlere ses yansımali fiiller türeten bir ektir’. Ek, ses yansımali fiillerde –Il/-Ul, -Ir/-Ur kökleri üzerine geldiği için hep tonlu +dA- biçimindedir” (Korkmaz, 2014: 175).

Ganiyev Türkolojide bu ekin, +la- ekine bağlandığını belirtmiş ve +ıl- yapısının +da- ekinin tek heceli sözlere eklendiğinde ortaya çıkan interfiks olduğu belirtmiştir: “uf+ıl+da- “uf demek”, ır+ıl+da- “hırıldamak” (2013:151-152).

+ıl-da-/+élde- eki, Başkurt Türkçesinde isimden fiil yapan eklerden biridir. Bu ek, kalın köklere +ıl-da-, ince köklere Başkurt ve Tatar Türkçelerinde düzenli ses gelişmesi olan, i ünlüsünün ön damak ünlülü olarak kullanılmasından dolayı (é<i) +élde- şeklinde eklenir. Ayrıca, “Baskurt Türkçesinde tam bir dudak uyumundan söz edilemez, kökünde u/ü ünlüsü bulunan sözlerin devam eden hecelerinde dar-düz ünlülü heceler ve ekler bulunur. Bunun yanı sıra geniş yuvarlak o/ö ünlülerinin bulunduğu köklerde ileri derecede bir dudaklanma görülür” (Öner, 2011: 177). Bu sebepten bu ek, yuvarlak geniş vokalli kalın köklerden sonra +olda-, yuvarlak geniş ince vokalli köklerden sonra +ölde- şeklinde kullanılmaktadır.

Baskurt Türkçesinde, sözlükte müstakil olarak bulunan yansımali kök ve gövdelerin üzerine bu ekin getirilmesiyle toplam 286 fiil türetilmiştir.

Bu ekin getirilmesiyle türetilmiş fiillere örnekler: ah+ıl-da- “hâlsizleşip ah uh etmek”, bıķ+ıl-da- “bık bıķ etmek, bıķ bıķ gelmek (bk. bıķ bıķ)”, dér+élde- “dir dir etmek”, éh+élde- “ee etmek, ihi ihi etmek (bk. éhé)”, fir+ıl-da- “fir fir etmek, fir fir gelmek”, ğurş+ıl-da- “hart hurt etmek”, ħaħ+ıl-da- “kahkaha ile gülmek”, ij+ıl-da- “ij ij etmek, ij ij diye ses çıkarmak”, jiv+ıl-da- “jıvıldamak”, kañķ+ıl-da- “gak gak etmek”, lav+ıl-da- “cazgır olmak; mızıklamak”, mölk+ölde- “mölk mölk etmek”, oñķ+olda- “onk onk etmek”, öf+ölde- “üf üf etmek, tekrar tekrar üf etmek”, pır+ıl-da- “pır pır etmek, pır pır gelmek”, sek+élde- “çek çek etmek, çek çek diye ses çıkmak (bk. sek)”, şorp+olda- “şorp şorp etmek (bk. şorp-şorp)”, tars+ıl-da- “tars diye patlamak, gülmek”, uh+ıl-da- “uhu uhu diye ağlamak”, ük+élde- “ük ük diye bağırarak (baykuş için)”, yém+élde- “ışıl ışıl etmek, pırıl pırıl etmek, ışıldamak, parıldamak”, zıñķ+ıl-da- “zing etmek”.

Bu 286 fiilden 38 tanesi görüntü yansımalarından oluşurken, 248 tanesi de ses yansımalarından oluşmaktadır. Sonuç olarak Başkurt Türkçesinde +ıl-da- eki alan

yansıma sözler çoğunlukla ses yansımalarından, az da olsa görüntü yansımalarından oluşmaktadır.

Ayrıca, bazı örneklerde *+ilda-* eki ile yapım kökü arasında *k* ya da *g* sesi görülür: *doñ+ğ+olda-* “don don etmek”, *ğij+ğ+ilda-* “gij gjj etmek”, *heş+k+élde-* “heş heş diyerek sığır kovmak, sığır sürmek”.

1.1.8. +ay-/ +ey-/ +y- eki

Eski Türkçede *+d-*, *+ad-*, *+ed-* ekinden gelişen bu ek bir şey olmak veya yapmak anlamında kullanılmaktadır (Gabain, 2007: 48). Başkurt Türkçesinde oldukça işlek olan bu ek *d* sesinin palatalleşmesi neticesinde *+y-* (*y<d*) şeklinde kullanılmaktadır. Ek, ünlüyle biten köklerden sonra *+y-*; ünsüzle biten köklerden sonra ise Başkurtçadaki damak uyumuna bağlı olarak *+ay-/ +ey-* şeklinde eklenir.

Başkurt Türkçesinde bu ek, bazı iki heceli yapım köklerine eklendiğinde kısa ses olan *-ı* yok olur: *olay-* (<*oli*) “büyüme, yaşlanmak, ihtiyarlamak”, *turay-* (<*turi*) “1. Düzleşmek, doğrulaşmak. 2. Düzgünleşmek. 3. Hakikileşmek”.

Ayrıca *+ay-/ +ey-*, *+y-* eki, *-k* ünsüzü ile biten sıfatlara eklendiğinde bu ünsüzün eriyip düştüğü görülür: *bılsay-* (*bılsık*) “sulanarak kızarmak (göz için)”, *börsöy-* (*börsök*) “kabar kabar olmak, ince küçük baş vermek”, *kıltay-* (*kıltık*) “birden sinirlenmek, öfkelenmek”.

Başkurt Türkçesinde sözlükte müstakil olarak bulunan isim ve isim soylu sözlere bu ekin eklenmesiyle toplam 168 fiil türetilmiştir.

Bu ekin getirilmesiyle türetilmiş fiillere örnekler: *ayaz+ay-* “ayaza dönmek, ayaz çökmek”, *béyég+ey-* “büyüme, büyüleşme”, *dev+ey-* “devleşme, dev olmak, büyüme”, *ekrén+ey-* “yavaş olmak, yavaş hâle gelmek; ağır olmak, ağır hâle gelmek”, *ére+y-* “böbürlenme, kibirlenme, kendini üstün görme” *höm(ö)r+ey-* “yüzü asılmak, yüzünün rengi kaçmak”, *iş+ey-* “akıllanma, akli erer yaşa gelmek”, *kalın+ay-* “kalınlaşma, yoğunlaşma”, *lev(é)ş+ey-* “yumuşama, erime, sulanma”, *matur+ay-* “güzelleşme, hoşlaşma”, *nezég+ey-* “zarifleşme, nazikleşme, narinleşme”, *olog+ay-* “yaşlanma, ihtiyarlamak”, *ölken+ey-* “yaşlanma, ihtiyarlanma”, *soqor+ay-* “çukurlaşma, çukura dönmek”, *şıq+ay-* “dümdüz donma, dümdüz kalmak”, *toqos+ay-* “kesik hâle gelme, süreksiz hâle

gelmek”, *vağ+ay-* “küçülmek, ufalmak; ekonomik olarak daralmak”, *yarka+y-* “sağlam olmak, sıkı olmak”, *zur+ay-* “büyüme, irileşme, hacimleşme; önem kazanma, önemi artma; güçlenme; çoğalma”.

Kelimenin görevleri bakımından sınıflandırıldığında: 29 isim, 124 sıfat, 7 zarf, 2 ses yansıması, 6 görüntü yansıması şeklinde sayısal bir veri ortaya çıkmıştır.

Ayrıca bu ek ile türetilen 168 fiil içerisinde 4 Farsça ve 3 Arapça kökenli kelime tespit edilmiştir:

arzan+ay- (<Far. *erzān* “ucuz, rahîs.”, “değersiz hale gelme, kıymetsiz hale gelme”),

nasar+ay- (<Far. *nāçār*) “kötüleşme, fenalaşma, kötüye dönme, fenaya dönme”,

nezég+ey- (<Far. *nāzuk*) “zarifleşme, nazikleşme, narinleşme”,

zur+ay- (<Far. *zūr*) “büyüme, irileşme, hacimleşme; önem kazanma, önemi artma; güçlenme; çoğalma”;

méskén+ey- (<Ar. *miskīn*) “acınası hale gelme, düşkün hale gelme”,

naķıs+ay- (<Ar. *nāķīs*) “azalma, eksilme, küçülme; daralma”.

şig+ey- (<Ar. *şekk* “şüphe”) “kuşku ile dikkat etme, şüphe ile dikkat etme”.

1.1.9. +a-/ +e- eki

“Türkçede ana dili varlığının erken dönemlerinden başlayarak çağdaş dillerin oluşumuna varıncaya kadar –a- ekinin yardımıyla adlardan, zarflardan ve ses taklidi kelimelerden fiiller oluşturulmuştur (Şçerbak, 2016: 154).

Başkurt Türkçesinde de isimden fiil yapım eki olarak kullanılan bu ek, kalın köklere +a-, ince köklere +e- şeklinde eklenir. İsimlerden olma veya yapma bildiren bu ek ile sözlükte müstakil olarak bulunan isim ve isim soylu sözlerden toplam 58 fiil türetilmiştir. Başkurt Türkçesinde bu ek ile oluşturulan birçok sözün kökü açık değildir.

Bu ekin getirilmesiyle türetilmiş fiillere örnekler: *aş+a-* “yemek yemek”, *baş+a-* “buğday, arpa gibi tahılların başağını biçmek”, *dombor+a-* “aceleyle koşmak, hızla koşmak; koşarak gitmek”, *göldör+e-* “gurk etmek, guruldamak”, *hâlbır+a-* “sarkık olmak, bir ucu eğilmek, sarkıtmak”, *kan+a-* “kanamak”, *lıstır+a-* “1. Eskitmek, yıpratmak. 2. Eskileri değerlendirmek”, *möñgör+e-* “çok fazla sesi çıkmadan bağırarak, böğürmek (sığır için)”, *saltır+a-* “saltır sultur etmek (bk. *saltır*)”, *şıltır+a-* “1. Şıltır şıltır etmek (bk. *şıltır*) 2. Telefon çalmak”, *tış+a-* 1 “dışarı gitmemesi için hayvanın iki ayağını yaklaştırarak bağlamak”, *ut+a-* 1 “Zararlı otlardan ayıklamak, budamak”, *ürt+e-* “1. Bilinçli yangın çıkarıp yakmak 2. Gücüne gitmek, ağına gitmek”, *yomoş+a-* “iş koşmak, iş buyurmak, iş buyurup çalıştırmak”, *ziñğır+a-* “zangırdamak”.

Kelimenin görevleri bakımından sınıflandırıldığında; 25 isim, 12 sıfat, 3 görüntü yansıması, 18 ses yansıması şeklinde sayısal bir veri ortaya çıkmıştır.

1.1.10. +hın-/+hén-, +hon-/+hön- eki

Başkurt Türkçesinde isimden fiil yapan eklerden biridir. Ek, *hı-/+hé-*, *+ho-/+hö-* ekinin *-n-* dönüşlülük ekiyle genişlemiş şeklidir. Ekin aslı şekli *+sın-/+sin*’dir. Ek, Başkurt Türkçesindeki söz başı ve hece başındaki *s>h* değişmesi neticesinde *+hın-/+hén-* biçimine gelmiştir. Ayrıca ekin içerisindeki ünlüler, Başkurtçadaki damak ve dudak uyumuna bağlı olarak *+hın-/+hén-*, *+hon-/+hön-* şeklinde kullanılmaktadır.

Ek, isimlere, sıfatlara, zamirlere ve haber bildiren sözlere gelir.

Ek, “1. İsimlere ve sıfatlara eklenerek kendisini yapım kökünün ifade ettiği kişi ya da nesne diye düşünme anlamını bildirir. 2. İsimlere eklenerek kökün ifade ettiği iş ve harekete, duruma düşmeyi bildirir” (Ganiyev, 2013: 164).

Sözlükte müstakil olarak bulunan isim ve isim soylu sözlere bu ek eklenerek toplam 54 fiil türetilmiştir. Bu ekin getirilmesiyle türetilmiş fiillere örnekler: *aş+hın-* “yemeğe dayanamamak, güzel yemeğe hayır diyememek”, *bala+hın-* “çocuk saymak, çocuk olarak görmek”, *dert+hén-* “dertlere dalmak, sıkıntıya girmek”, *eź+hén-* “az görmek, azımsamak”, *gejep+hén-* “acayip gibi görmek, garipsemek”, *han+hın-* “hesaba almak, hesaplamak; kıymet vermek”, *hup+hın-* “güzel görmek,

dürüst bulmak”, *ir+hén-* “koca olarak görmek, koca olarak saymak”, *kart+hın-* “yaşlı görmek, yaşlı saymak”, *kem+hén-* “kendini eksik görmek, kendini noksan görmek; eksik görmek, noksan görmek”, *mörhet+hén-* “razı olmak, kanaat etmek; hoş karşılamak”, *namıs+hın-* “utanç olarak görmek, namussuzluk olarak görmek”, *oyat+hın-* “utanç hissetmek, utanç duymak; sıkıntı duymak”, *ömöt+hön-* “ümitlenmek, umutlanmak”, *seyér+hén-* “şaşırmak, şaşkın hâle gelmek”, *şik+hén-* “kuşku ile dikkat etmek, şüphe ile dikkat etmek”, *tañ+hın-* “tuhaf görmek, tuhaf karşılamak; şaşırmak”, *ügey+hén-* “üvey görmek, üvey saymak”, *vağ+hın-* “kendini küçük saymak, kendini küçük görmek”, *yarlı+hın-* “fakir saymak, fakir olarak görmek, düşkün olarak görmek”.

Kelimenin görevleri bakımından sınıflandırıldığında; 29 sıfat, 24 isim ve 1 zarf şeklinde sayısal bir veri ortaya çıkmıştır.

Yapım kökleri olarak çoğunlukla Başkurtça sözlere gelen bu ek, alıntı sözlerde de karşımıza çıkmaktadır. Bu ek ile türetilen 54 fiil içerisinde, 8 Arapça ve 5 Farsça kökenli kelime tespit edilmiştir:

gejep+hén- (<Ar. ‘acā’ib) “acayip gibi görmek, garipsemek”,

geyép+hén- (<Ar. ‘ayb) “kendini suçlamak, ayıplamak”,

kıybat+hın- (<Ar. kıymet) “değerli bulmak, pahalı bulmak, değerli görmek”,

mohtaj+hın- (<Ar. muhtāc) “bir şeye muhtaç olmak, bir şeye ihtiyaç hissetmek”,

mörhet+hén- “razı olmak, kanaat etmek; hoş karşılamak”,

namıs+hın- (<Ar. nāmūs) “utanç olarak görmek, namussuzluk olarak görmek”,

şik+hén- (<Ar. šekk “şüphe) “kuşku ile dikkat etmek, şüphe ile dikkat etmek”,

yebér+hén- (<Ar. cebr “zor, kahır, zorlama”) “zulüm saymak, zulüm olarak görmek”;

dert+hén- (<Far. derd) “dertlere dalmak, sıkıntıya girmek”,

hup+hın- (<Far. hûb) “güzel görmek, dürüst bulmak”,

kem+hén- (<Far. kem) “kendini eksik görmek, kendini noksan görmek; eksik görmek, noksan görmek”,

ömöt+hön- (<Far. umīd) “ümitlenmek, umutlanmak”,

huş+hın- (<Far. hoş) “1. Gönle hoş gelmek; sevmek. 2. Razı olmak, kanaat etmek”.

1.1.11. +ha-/+he-, +hı-/+hé-, +ho-/+hö- eki

ET. döneminde +sa-/+se-, +sı-/+si- şeklinde olan bu ekin, isimlerden, arzulama, istek duyma şekil ve fonksiyonları vardı (Gabain, 2007: 50).

“Bu ek, isteme, eksikliği duyma, özleme gibi anlamlar taşıyan gövdeler üretirken bazı örneklerde sadece olma bildiren biçimde de karşımıza çıkmaktadır” (Öner, 2011: 184).

“Çağdaş Türk dillerinde –sa ekli gövdelerin sayısı çok azdır” (Şçerbak, 2016: 166).

Ek, ET’de sa-/+se- (+sı-/+si-) şeklindeyken, Başkurtçada, Başkurtçanın en dikkat çekici karakteristik özelliklerinden biri olan, söz başı ve hece başındaki s>h değişmesi neticesinde ek, damak ve dudak uyumuna bağlı olarak +ha-/+he- (+hı-/+hé-, +ho-/+hö-) şeklinde kullanılmaktadır.

BTH’ de müstakil olarak bulunan kök ve gövdelerin üzerine bu ek eklenerek toplam 38 fiil türetilmiştir.

Bu ekin getirilmesiyle türetilmiş fiillere örnekler: ¹avır+hı- “yemek için ağır görmek (çok tatlı ya da yağlı yiyecekler için)”, harmak+hı- “aptal gibi olmak, ahmak gibi olmak”, ir+he- “koca istemek, koca arzulamak, erkek istemek”, kényék+hé- “yarı yabani olmak, yarı vahşileşmek”, moñ+ho- “ağır bir kaygı ve hasretten dolayı sıkıntıya düşmek, kederlenmek, gamlanmak”, öbör+hö- “çok eskiyip tiftiklenmek”, toz+ha- “tuz istemek, canı tuz çekmek”, ük+hé- “hıçkırığa hıçkırığa ağlamak, hüngür hüngür ağlamak”, ²vaq+hı- “ufalmak, küçülme”, yetim+hé- “kendini yetim hissetmek”.

Kelimenin görevleri bakımından sınıflandırıldığında: 18 sıfat, 19 isim ve 1 ses yansıması şeklinde sayısal bir veri ortaya çıkmıştır.

Ayrıca, bu ek ile oluşturulan sözler içerisinde 2 Arapça kökenli kelime tespit edilmiştir. Bu 2 kelime esasında aynı kelimenin (*yetim*) fonetik değişime uğramış hâlidir:

yetim+hé- (<Ar. yetīm) “kendini yetim hissetmek”,

yétém+hé- (<Ar. yetīm) “kendini yetim hissetmek, yetimlikte sıkıntı çekmek”.

1.1.12. +ır-/+ér-, +r-, +ar-/+er- eki

Türkçede eskiden beri görülen ve işleklik alanı sınırlı olan bir ektir. Geçişli ve geçişsiz eylemler yapar.

Başkurt Türkçesinde bu ek +ır-/+ér-, +r-, (+ar-/+er-) şeklindedir. +ır-/+ar- ekleri kalın köklere, +ér-/+er- ekleri ince köklere getirilir.

Başkurt Türkçesinde sözlükte müstakil olarak bulunan isim ve isim soylu kök ve gövdelerin üzerine bu ekin getirilmesiyle toplam 34 fiil türetilmiştir.

Bu ekin getirilmesiyle türetilmiş fiillere örnekler: *aķ+ar-* “ak düşmek, beyazlamak”, *boş+ar-* “buharlanmak, dumanlanmak, buğulanmak”, *iské+r-* “1. Eskimek, uzun süre kullanmak 2. Niteliği bozulmak 3. Zamanın ihtiyaçlarına cevap vermemek”, *kışka+r-* “kısalmak, azalmak”, *nezég+er-* “zarifleşmek, nazikleşmek, narinleşmek”, *ošta+r-* “bir işi ustalıkla, maharetle sonuca ulaştırmak”, *séske+r-* “1. İncelmek, zayıflamak, daralmak 2. Tizleşmek (ses için)”, *şım+ar-* “1. Düzleşmek, düz hâle gelmek 2. Eksikliği giderilmek 3. Usta olmak”, ¹*taza+r-* “1. Temizleşmek, temiz hâle gelmek 2. Saflaşmak, saf hâle gelmek”, *üñge+r-* “değişmek, başkalaşmak, farklılaşmak”, *yakşı+r-* “iyileşmek, düzelmek”.

Kelimenin görevleri bakımından sınıflandırıldığında; 7 isim, 1 görüntü yansıması ve 26 sıfat şeklinde sayısal bir veri ortaya çıkmıştır.

Ayrıca bu ek ile oluşturulan sözler içerisinde Farsça kökenli 2 kelime tespit edilmiştir:

nežég+er- (<Far. nāzik), “zarifleşmek, nazikleşmek, narinleşmek”,
osta+r- (<Far. usta) “bir işi ustalıklı, maharetle sonuca ulaştırmak”.

1.1.13. +hit-/+hét-, +hot-/+höt- eki

Başkurt Türkçesinde isimden fiil yapan eklerden biridir. Ek, +hi-/+hé-, +ho-/+hö- ekinin -t- ettirgenlik ekiyle genişlemiş şeklidir. Ekin aslî şekli +sit-/+sit'dir. Ek, Başkurt Türkçesindeki söz başı ve hece başındaki *s>h* değişmesi neticesinde +hit-/+hét- biçimine gelmiştir. Ayrıca ekin içerisindeki ünlüler, Başkurtçanın ünlü uyumuna bağlı olarak +hit-/+hét-, +hot-/+höt- şeklinde kullanılmaktadır.

Ek, isimlere ve sıfatlara eklenir. Ek, alıntı sözler üzerine gelerek de fiil türetmiştir. Sözlükte müstakil olarak bulunan isim ve isim soylu sözlere bu ek eklenerek toplam 24 fiil türetilmiştir.

Bu ekin getirilmesiyle türetilmiş fiillere örnekler: *bala+hit-* “çocuk olarak bakmak”, *hör+höt-* “eti bozdurmak, kokutmak, çürütmek”, *irem+hét-* “böbürlendirmek, kibirlendirmek”, *kıray+hit-* “kırağı ile kaplanmak, kırağı ile örtülmek”, *tüben+hét-* “aşağılamak, küçük görmek, düşük görmek”, *ügey+hét-* “1. Üvey, yabancı görüp zulmetmek, zorluk göstermek 2. Yabancı görmek, yabancı saymak, gereksiz görmek”, *yat+hit-* “yatsıtmak, yadırgatmak, garipsetmek”,

Kelimenin görevleri bakımından sınıflandırıldığında; 11 isim, 12 sıfat ve 1 ses yansıması şeklinde sayısal bir veri ortaya çıkmıştır. Alıntı kelimelerine baktığımızda Arapçadan 3, Farsçadan 1 kelime tespit edilmiştir.

kem+hét- (<Far. kem) “eksik gördürmek, noksan gördürmek; aşağılatmak, rezil ettirmek”;

yebér+hét- (<Ar. cebr “zor, kahr, zorlama”), “adaletsizlik ve sert sözlerle gönül kırmak, incitmek”;

yetim+hét- (<Ar. yetīm). “yetim olarak bakmak, kendini yetim hissettirmek”;

yétém+hét- (<Ar. yetīm) “yetim gördürmek, eziyet ettirmek, yetim gibi davrandırmak”.

1.1.14. +hıra-/+hére-, +hora-/+höre- eki

ET. döneminde çok sık kullanılmayan ve “+sız/+sız vs. kalmak” anlamlarında yokluk bildiren fiiller yapan bu ekin genişlemiş bir şekil olduğu kabul edilmektedir. Bu ekin, (+sır+a-) veya (+sız+ra-) > +sıra- şeklinde kalıplaştığı düşünülmektedir (Gabain, 2007: 50).

Başkurt Türkçesinde bu ek, Başkurtçadaki söz başı ve hece başındaki *s>h* değişimi sebebiyle ünlü uyumuna bağlı olarak, kalın köklere +hıra-/+hora-, ince köklere +hére-/+höre- şeklinde eklenmektedir.

Sözlükte müstakil olarak bulunan isim ve isim soylu sözlere bu ek eklenerek toplam 22 fiil türetilmiştir.

Bu ekin getirilmesiyle türetilmiş fiillere örnekler: *ayaq+hıra-* “ayakta olmak, oturmadan ayak üstü yürümek”, *döm+heré-* “kararmak, rengi gitmek, beti benzi solmak”, *esé+hére-* “ekşi bir şeyler istemek, canı ekşi bir şeyler çekmek”, *hıv+hıra-* “susuzlaşmak, susuz hâle gelmek”, *il+hére-* “ülkeden sürmek, sürgün etmek”, *kıyın+hıra-* “zor görmek, sıkıntılı görmek; zor diye düşünmek”, *moñ+hora-* “ağır bir kaygı ve hasretten dolayı sıkıntıya düşmek, kederlenmek, gamlanmak”, *namıs+hıra-* “utanç olarak görmek, namussuzluk olarak görmek”, *talav+hıra-* “atın ya da sığırın bağırısında kötü yiyecek ya da çok koşmadan dolayı hastalık oluşmak”, *ülém+hére-* “yaşayası gelmeyerek ölüm istemek, ölmeyi istemek”, *yañğız+hıra-* “kendini yalnız hissetmek, yalnızlık hissetmek”.

Kelimenin görevleri bakımından sınıflandırıldığında; 13 isim ve 9 sıfat şeklinde sayısal bir veri ortaya çıkmıştır.

Ayrıca, Arapçadan 2 alıntı söz tespit edilmiştir:

namıs+hıra- (<Ar. nāmūs) “utanç olarak görmek, namussuzluk olarak görmek”,

yétém+hére- (<Ar. yetīm) “kendini yetim hissetmek, yetimlikte sıkıntı çekmek”.

1.1.15. +-ıķ-/-ék-, +oķ-/+ök-/-k- eki

ET. döneminde de kullanılan bu ek, Başkurt Türkçesinde de fiil türetmede kullanılmıştır. Ek, isimlerden olma ifade eden geçişsiz fiiller türeten bir ektir. Ek, dudak uyumuna bağlı olarak kalın köklere +ıķ-/+oķ-, ince köklere +ék-/+ök- şeklinde eklenir.

Sözlükte müstakil olarak bulunan köklerin üzerine bu ekin getirilmesiyle toplam 25 fiil türetilmiştir.

Bu ekin getirilmesiyle türetilmiş fiillere örnekler: *bay+ıķ-* “zenginleşmek, zengin olmak”, *dev+ék-* “büyükleşmek, devleşmek, kocamanlaşmak”, *éyé+k-* “ele almak, ele geçirmek; sahip olmak; ehilleşmek”, *hav+ıķ-* “iyileşmek, sağlığına kavuşmak”, *ˀkan+ıķ-* “kan toplayarak şişmek”, *mul+ıķ-* “ele geçen şeyle rahat etmek, elde edip rahata kavuşmak”, *tir+ék-* “ter sinmek”, *ut+ıķ-* “taze ota doymak (hayvanlar için)”, *ˀyér+ék-* “kök salmak, köklenmek; olduğu yerden farksız olmak; özümsemek, benimsemek”, *zar+ıķ-* “kaygılanmak; azap çekmek; sıkıntı çekmek”.

Kelimenin görevleri bakımından sınıflandırıldığında: 17 isim ve 8 sıfat tespit edilmiştir.

1.1.16. +da-/de-, +za-/ze-, +ta-/te- eki

İsimlerden etken-geçişli, yansıma sözlerden ise oluş bildiren geçişsiz fiil yapan az işlek bir ektir.

Başkurt Türkçesinde bu ek, damak uyumuna bağlı olarak sedalı ünsüzlerden sonra +dA-, sedasız ünsüzlerden sonra +tA- şeklinde eklenmektedir. Ayrıca “Baskurt Türkçesinin karakteristik bir özelliği olan peltekleşme sebebiyle, söz sonunda v,r,y ünsüzleri varken d ünsüzüyle başlayan ekte d>ž değişimi olur” (Öner, 2011: 179). Bu sebepten v,r,y seslerinden sonra bu ek kök ve gövdelere, +za-/ze- şeklinde eklenir.

Baskurt Türkçesinde sözlükte müstakil olarak bulunan isim ve isim soylu kök ve gövdelerin üzerine bu ekin getirilmesiyle toplam 13 fiil türetilmiştir.

Bu ekin getirilmesiyle türetilmiş fiillere örnekler: *baž+za-* “yanmak, ateşlenmek, tutuşup yanmak”, *helpen+de-* “sağa sola, etrafa ağır şekilde hareket

etmek”, *kamas+ta-* “kuşattırmak, sardırmak”, *on+ta-* “un gibi etmek, toz gibi etmek, ufalamak”, *ön+de-* “çağırarak, seslenmek; davet etmek”, *sañ+da-* “demir vurarak çan diye ses çıkarmak”, ¹*sañ+da-* “çınlayarak yankılanmak, yankılanarak geri dönmek”, *yés+te-* “koklamak”.

+*da* ekli bazı fiiller günümüzde mecaz anlam kazanmışlardır: *ön+de-* “çağırarak, seslenmek; davet etmek”.

Kelimenin görevleri bakımından sınıflandırıldığında; 7 isim, 4 ses yansıması, 1 zarf ve 1 sıfat şeklinde sayısal bir veri ortaya çıkmıştır. Burada şunu belirtmek gerekir. Bu ekin en belirgin işlevi yansımalarından türetme yapmaktır. Çıkan sonuçta daha çok isimlerin üzerine bu ek geldiği görülmektedir. Burada isimlerin üzerine gelen bu ekin işlevine baktığımızda yine yapım kökünde gösterilen iş ve hareketi yapmayı bildirdiğini belirtmek gerekir.

1.1.17. +al-/+el-, +l- eki

“+A- ekiyle edilgenlik bildiren *-l-* çatı ekinin kaynaşmasından oluşan +*Al-* eki, ünsüzle sonuçlanan sıfatlardan ‘olma’ bildiren fiiller türeten bir birleşik ektir. Bu türetmelerde *-l-* ekinin işlevi etkin durumdadır” (Korkmaz, 2014: 173).

“Türetilmiş gövdelerin terkibine ve verilen içeriğin niteliğine göre +*al-* eki; *ay (+az)*, +*ar-/+ır-* eklerinden farklı değildir” (Şçerbak, 2016: 165).

Bu ek, isimlere, sıfatlara ve haber bildiren sözlere eklenir. Ek, Başkurtçanın dudak uyumuna bağlı olarak kalın köklere +*al-/+ıl-/+ol-*, ince köklere +*el-/+él-+öl*, ünlü ile biten köklere ise +*l-* şeklinde eklenir.

İsimlerden geçişsiz fiiller yapan bu ek ET’den beri çok işlek değildir. Başkurt Türkçesinde, sözlükte müstakil olarak bulunan kök ve gövdelere bu ek eklenerek toplam 17 fiil türetilmiştir.

Bu ekin getirilmesiyle türetilmiş fiillere örnekler: *bav+ıl-* “gönül vermek, şevkle uğraşmak, kendini unutarak bir işe yönelmek”, *hepre+l-* “pasaklanmak, pislenmek; üstü başı çamur olmak, pis olmak”, ²*kara-l-* “kararmak, karanlıklaşmak”, *öy(ö)k+öl-* “gruplanarak bir yere yığılmak, bir yere birikmek”, *sit+él-* “1. Dışarı yönelmek, kenara ya da yana doğru gitmek 2. Çevresinden dolanmak, etrafında

dolanmak”, *téré+l-* “1. Dirilmek, canlanmak. 2. Coşmak, şevklenmek”, *uñ+al-* “iyileşmek, onalmak, sağlıklı hâle gelmek”, ¹*yün+el-* “1. Yönelmek, bir tarafa yol almak 2. Bir iş ya da mesele üzerinde durmak”.

Kelimenin görevleri bakımından sınıflandırıldığında; 8 isim ve 9 sıfat tespit edilmiştir.

1.1.18.+ı/+é-, +o/+ö- eki

“ET. devresinde ünsüzle biten isim ve isim soylu kök ve gövdelerinden, geçişli ve geçişsiz fiiller yapan bir ektir. ET’de ekin, *+ı/+i-, +u/+ü-* şeklinde varyantları vardır” (Öner, 2013: 59).

Başkurt Türkçesinde de kullanılan bu ek, dudak uyumuna bağlı olarak kalın köklerden sonra *+ı/+o-*, ince köklerden sonra *+é/+ö-* şeklinde eklenir.

Başkurt Türkçesinde sözlükte müstakil olarak bulunan isim ve isim soylu sözlere bu ekin eklenmesiyle toplam 16 fiil türetilmiştir.

Bu ekin getirilmesiyle türetilmiş fiillere örnekler: *balķ+ı-* “güçlü şekilde parlamak, ışıldamak”, *doñķ+o-* “sağlam şekilde vurmak, kakmak”, *hulķ+ı-* “1. Kesik kesik sızlamak 2. Hıçkırarak ağlamak, içini çekerek ağlamak”, *ķılþ+ı-* “kılþ etmek”, *molķ+o-* “dolgun olmak, tostoparlak olmak”, ¹*sañķ+ı-* “çank çank etmek, çank çank gelmek (bk. *sañķ-sañķ*)”, *şak+ı-* “şak şuk vurmak, şak şuk çarpmak”.

Kelimenin görevleri bakımından sınıflandırıldığında; 1 isim, 2 sıfat, 8 ses yansıması ve 5 görüntü yansıması şeklinde sayısal bir veri ortaya çıkmıştır.

1.1.19.+ra-/+re-, +ıra-/+ére- eki

Ek, ET. döneminden bu yana çok sık kullanılmayan bir isimden fiil yapım ekidir (Gabain, 2007: 50; Korkmaz, 2014: 179). “Türkiye Türkçesinde daha çok konuşma dilinde olmak üzere genellikle ses yansımali tek heceli köklerden, o sesi çıkarmaya dönüşen fiiller türetmiştir. Bazen de çatı ekleriyle genişletilmiştir (Korkmaz, 2014: 179).

Başkurt Türkçesinde bu ek, kalın kök ve gövdelerden sonra *+ra-/+ıra-*, ince kök ve gövdelerden sonra *+re-/+ére-* şeklinde eklenmektedir. Sözlükte müstakil

olarak bulunan isim ve isim soylu kök ve gövdenin üzerine bu ek getirilerek toplam 12 fiil türetildiği tespit edilmiştir. Bu ek ile oluşturulan fiiller azdır.

Bu ekin getirilmesiyle türetilmiş fiillere örnekler: *bos+ra-* “buhar çıkarmak, duman çıkarmak”, *kıv+ra-* “güneşte, sıcakta uzun süre bırakılıp kurumak, çok kurumak”, *mij+ra-* “yığın hâle gelip bir yerde birleşmek, büyük kalabalık olmak”, *sélt+ére-* “çin çin etmek, çin çin diye ses çıkarmak”, *yilt+ıra-* “ışıldamak, parıldamak”.

Kelimenin görevleri bakımından sınıflandırdığında, 4 isim, 2 sıfat, 5 ses yansıması ve 1 görüntü yansıması şeklinde sayısal bir veri ortaya çıkmıştır.

Ayrıca, Farsçadan 1 alıntı kelime tespit edilmiştir:

maż(a)+ra- (<Far. meze “lezzet, zevk, tat”) “rahatlamak, ferahlamak, huzura kavuşmak”.

1.1.20. +ray-/+rey- eki

“Kalın köklere +ray-, ince köklere +rey- eki getirilir. Sıfatlara eklenerek kökün ifade ettiği bilgiyi almayı bildirir” (Ganiyev, 2013: 170). Sözlükte müstakil olarak bulunan 1 isim ve 7 sıfat görevli söz üzerine bu ek getirilerek toplam 8 fiil türetilmiştir.

Bu ekin getirilmesiyle türetilmiş fiillere örnekler: *aķ+ray-* “gözü büyükçe açmak, gözü belirtmek”, *baż+ray-* “irice durup göz dolduracak şekilde ışıldamak, parlamak”, *déñ+rey-* “bükülmeden dümdüz donmak”, *helpé+rey-* “sarkık olmak, bir ucu eğilmek, sarkıtmak”, *késé+rey-* “küçülmek, ufalmak; kısalmak”, *mañ+ray-* “ahmak hâle gelmek, hayat şartlarının zorluğundan aklını yitirmek, aptala dönmek”, *öñ+rey-* “1. Dar, derin şekilde çukurlanmak, mağara ağzına benzemek 2. Derine inmek, oyulup çukurlanmak”, *yem+rey-* “keyifsiz hâle gelip, sinirlenerek suratı asmak; bozulmak, mahvedilmek”.

1.1.21. +ıt-/+ét- eki

Ek, kalın köklerden sonra +ıt-, ince köklerden sonra +ét- şeklinde eklenir.

Sözlükte müstakil olarak bulunan sözlere bu ekin eklenmesiyle 6 fiil türetildiği tespit edilmiştir: *sıvağ+ıt-* “ışıklandırmak, aydınlatmak; güneş ışığı ile dolmak”, *bay+ıt-* “zenginleştirmek, zengin etmek; donatmak”, *bıvağ+ıt-* “buğulatmak, buharlatmak; damla damla nemle kaplatmak”, *eşker+t* “önceden haber etmek, sezdirmek, fark ettirmek”, *kırav+ıt-* “kırağı ile kaplanmak, kırağı ile örtülmek”, *öškö+t-* “kışkırtmak, kudurtmak, tahrik etmek”.

1.1.22. +ğar-/ +ger-, +kar-/ +ker- eki

İsime eklenerek olma ve yapma bildiren fiiller yapan bu ek, ET. döneminde çok canlı değildi. Bu ekin Başkurt Türkçesinde de çok kullanılmadığı tespit edilmiştir. Ek, damak uyumuna bağlı olarak sedalı seslerden sonra +ğar-/ +ger-, sedasız seslerden sonra +kar-/ +ker- şeklinde eklenir. Sözlükte müstakil olarak bulunan isim ve isim soylu sözlerin üzerine bu ekin getirilmesiyle toplam 7 fiil türetilmiştir.

Bu ekin getirilmesiyle türetilmiş fiillere örnekler: *añ+ğar-* “iş ve durumun esasını anlamak, düşünmek”, ¹*baş+kar-* “yerine getirmek, icra etmek, ifa etmek, yapmak, uygulamak”, *huñ+ğar-* “1. Gecikmek, geç kalmak. 2. Saat geri kalmak” *iş+ker-* “önceden hissetmek, önceden fark etmek”, *kot+kar-* “özgür bırakmak, hür bırakmak, azat etmek; kurtarmak”, *yél+ger-* “savurmak; çalkalamak”.

Bazı fiiller mecaz anlama sahiptir: ¹*baş+kar-* “yerine getirmek, icra etmek, ifa etmek, yapmak, uygulamak”, *kot+kar-* “özgür bırakmak, hür bırakmak, azat etmek; kurtarmak”.

Kelimenin görevleri bakımından sınıflandırıldığında; 1 zarf ve 6 isim şeklinde sayısal bir veri ortaya çıkmıştır.

1.1.23. +sı-/ +sé-, +so-/ +sö- eki

Başkurt Türkçesinde çok işlek olmayan bir isimden fiil yapan ektir. Ekin asli şekli ç’lidir. Başkurt Türkçesi, başta, ortada ve sonda bulunan ç ünsüzünü s sesi ile karşılar (s<ç). Bu sebepten Başkurt Türkçesinde bu ek s’li kullanılmaktadır. Ayrıca, ek, dudak uyumuna bağlı olarak kullanılmaktadır: kalın kök ve gövdelerden sonra +sı-/ +so-, ince kök ve gövdelerden sonra +sé-/ +sö- şeklinde eklenir.

Sözlükte müstakil olarak bulunan isim ve isim soylu sözlerin üzerine bu ekin getirilmesiyle toplam 7 fiil türetilmiştir.

Bu ekin getirilmesiyle türetilmiş fiillere örnekler: *avnaḵ+sı-* “yatarak bir öyle bir böyle dönmek, debelenmek”, ²*kaḵ+sı-* “rüzgarda kurutmak” *küp+sé-* “çok mayalanarak köpürmek”, ¹*tin+sı-* “rahatlamak, sakinleşmek, yatışmak”, ²*tin+sı-* “havasız kalmak, duman altı olmak”, *töp+sö-* “aramak, aslını araştırmak, soruşturmak”, *yal+sı-* “faydasını görecektir şekilde rahatlamak”.

Kelimenin görevleri bakımından sınıflandırıldığında; 3 sıfat, 1 zarf ve 3 isimden oluşmaktadır.

1.1.24.+ḡı-/+ḡé-, +ḡo-/+ḡö-, +ḵı-/+ḵé-, +ḵo-/+ḵö- eki

Başkurt Türkçesinde isimden fiil yapan bir ektir. Ek, ünlü uyumuna bağlı olarak, sedalı ünsüzlerden sonra +ḡı-/+ḡé-, +ḡo-/+ḡö-, sedasız ünsüzlerden sonra +ḵı-/+ḵé-, +ḵo-/+ḵö- şeklinde eklenir. Bu ek, fiillere, yansımalara ve isimlere gelir. Sözlükte müstakil olarak bulunan isim ve isim soylu sözlerin üzerine bu ekin getirilmesiyle toplam 6 fiil türetilmiştir.

Bu ekin getirilmesiyle türetilmiş fiillere örnekler: *bıś+ḵı-* “tutmek, duman çıkarmak, is çıkarmak”, *göj+ḡö-* “güçlendirmek, desteklemek” *mij+ḡı-* “yığın hâle gelip bir yerde birleşmek, büyük kalabalık olmak” ²*öş+kö-* “öş öş diye atı kovmak”, *şañ+ḡı-* “şank etmek, çınlamak, yankılanmak”, ²*yün+ké-* “gerekli hâle gelmek, olması gerektiği gibi olmak; uygun olmak”.

Kelimenin görevleri bakımından sınıflandırıldığında; 1 sıfat ve 5 ses yansıması tespit edilmiştir.

1.1.25.+ala-/+ele- eki

“Bu ek fiillere (*kuv+ala-*, *uv+ala-*, *çüg+ele-*), az da olsa sıfatlara (*sag+ala-*) eklenir”. (Ganiyev, 2013: 169). Başkurt Türkçesinde bu ek ayrıca ses yansımalarına eklenmiştir.

Ek, “1. Yapım kökünün ifade ettiği iş ve hareketi fazla miktarda yapmayı bildirir. 2. Sıfatlara eklenip yapım kökünün ifade ettiği sıfatı sürekli yapmayı bildirir” (Ganiyev, 2013: 169).

Ek, kalın vokalli köklerden sonra *+ala-*, ince köklerden sonra *+ele-* şeklinde eklenir. Ayrıca yuvarlak geniş vokalli sözlerden sonra *+ola-/+öle-* şeklinde eklenir.

Bu ek ile sözlükte müstakil olarak bulunan sözlerden toplam 6 fiil türetilmiştir: *²öş+ele-* “öş öş diye ses çıkarıp at kovalamak”, *öy(ö)g+öle-* “orada burada yağmak, toplamak”, *öy(ö)m+ele-* “tepeleme yağmak”, *öz(ö)g+öle-* “1. Parçalamak, parça parça etmek; yırtmak 2. Kahretmek, çok fazla üzme”, *sep+ele-* “tokatlamak, avuç içi ile bir çok kere vurmak”.

Kelimenin görevleri bakımından sınıflandırıldığında; 2 ses yansıması ve 4 sıfat tespit edilmiştir.

1.1.26.+ğa-/+ge-, +ka-/+ke- eki

İşlek olmayan bir isimden fiil yapım ekidir. Başkurt Türkçesinde bu ek, kalın vokalli köklerden sonra ünsüz uyumuna bağlı olarak *+ğa-/+ka-*, ince köklerden sonra *+ge-/+ke-* şeklinde eklenir. Ayrıca, yuvarlak geniş vokalli köklerden sonra *+go-/+gö*, *+ko-/+kö-* şeklinde eklenir. Bu ek ile yapılan bazı fiillerin kökü açık değildir.

Başkurt Türkçesinde, sözlükte müstakil olarak bulunan isim ve isim soylu sözlerin üzerine bu ek getirilerek toplam 5 fiil türetilmiştir: *kom+go-* “bulanmak, bulamak; bulaşmak”, *ür+ke-* “yukarı kaldırmak, boy almak”, *boş+ko-* “buhar çıkarmak, duman çıkarmak”, *kalbır+ğa-* “korktuğundan ya da endişelendiğinden dolayı iş yapamadan şaşırıp kalmak”, *yés+ke-* “koklamak, solumak, içine çekmek; görüp geçirmek”.

Kelimenin görevleri bakımından sınıflandırıldığında; 4 isim ve 1 sıfat tespit edilmiştir.

1.1.27.+na-/+ne- eki

“Kalın köklere *+na-*, ince köklere *+ne-* eki getirilir. Bu ekin etimolojisi açık değildir. Ayrıca bu ekin *+la-* ekinin varyantı olması da mümkündür” (Ganiyev, 2013: 168).

Sözlükte müstakil olarak bulunan isim ve isim soylu sözlerin üzerine bu ekin getirilmesiyle toplam 5 fiil türetilmiştir: *har+na-* “1. Hafif ezgilerle söylemek 2.

Öğütleyerek söylemek”, *miş+na-* “miş miş etmek, miş miş diye nefes almak”, *sıy+na-* “1. Çocuk ağlar gibi ses çıkarmak, çocuk ağlar gibi ulumak (köpek için) 2. İnce ve kesik ses ile bağırarak”, *şañ+na-* “el kaldırıp çeneye, yanağa vurmak; tokat atmak”, *yés+ne-* “burna çekmek, koklamak”.

Kelimenin görevleri bakımından sınıflandırıldığında; 2 isim, 3 ses yansıması tespit edilmiştir.

1.1.28. +an-/ +en-/ +n- eki

ET. döneminden bu yana sık kullanılmayan bir ektir (Gabain, 2007: 49). Başkurt Türkçesinde bu ek, kalın köklere +an-, ince köklere +en- şeklinde eklenir.

Başkurt Türkçesinde, sözlükte müstakil olarak bulunan isim ve isim soylu sözlerin üzerine bu ekin getirilmesiyle toplam 5 fiil türetilmiştir: *bısala+n-* “parmak veya toynak araları için nemden dolayı ezilmek, çiğnenmek”, *ķot+an-* “zenginleşmek, eli bollaşmak, rahatlamak, başarılanmak”, *kös+en-* “1. Zorlanmak, kendini zorlamak. 2. Çabalamak, gayret etmek.”, *mölk+en-* “mölk mölk etmek”, *yalt+an-* “birdenbire bir yöne dönmek, aniden bir yöne doğru hareket etmek”.

Kelimenin görevleri bakımından sınıflandırıldığında; 1 isim, 2 sıfat ve 2 görüntü yansıması tespit edilmiştir.

1.1.29. +şı-/ +şé-, +şa-/ +şe- eki

Başkurt Türkçesinde çok işlek olmayan bir isimden fiil yapım ekidir. Ek, kalın köklere +şı-/ +şa-, ince köklere +şé-/ +şe- şeklinde eklenir. Ek, isimlerden, fiillerden ve yansımalarından fiiller yapar.

Sözlükte müstakil olarak bulunan isim ve isim soylu kök ve gövdelerin üzerine bu ekin getirilmesiyle toplam 4 fiil türetilmiştir: *köp+şe-* “kaplamak, döşemek”, *şıbak+şı-* “aralıksız yağmak, kesintisiz akmak”, *şıñ+şı-* “1. Ağlar gibi ses çıkarmak (köpek, kurt için). 2. Yavaşça, ince ince ağlamak”, *şém+şe-* “yemlenmek, yem toplamak”.

Kelimenin görevleri bakımından sınıflandırıldığında; 3 isim ve 1 yansıma söz tespit edilmiştir.

1.1.30. +ın-/+én-/ +n- eki

İsimlere eklenip yapım köküne bağlı bir iş veya hareketi yapmayı bildiren bu ekin örnekleri çok azdır.

Sözlükte müstakil olarak bulunan isim ve isim soylu kök ve gövdelerin üzerine bu ekin getirilmesiyle toplam 3 fiil türetildiği tespit edilmiştir. *kılķ+ın-* “sıvı bir şey içildikten sonra damağı şapırdatmak”, *ķupır+ın-* “kendini büyük görmek, kibirli olmak, övünmek”, *tuķ+ın-* “kendini tok hissetmek”.

Kelimenin görevleri bakımından sınıflandırıldığında: 2 sıfat ve 1 ses yansıması tespit edilmiştir.

1.1.31. +ğır-/+gér-, +ķır-/+kér- eki

ET. döneminde de isimden fiil yapan bu ek “ses çıkarmak” anlamını verir (Gabain, 2007: 49). Ek, ses yansımali köklerden geçişli ve geçişsiz fiiller türetir. Ek, *sümķür-* örneğindeki gibi (<*süm-ük-ür-) birleşik yapıda bir ek olarak da düşünülebilir (Korkmaz, 2014: 176; Banguoğlu, 2011: 213).

Ek, tarihi boyunca pek canlı değildi. Ek, Başkurt Türkçesinde de oldukça az kullanılmıştır ve amak uyumuna bağlı olarak sedalı seslerden sonra +ğır-/+gér-, sedasız seslerden sonra +ķır-/+kér- şeklinde eklenir.

Sözlükte müstakil olarak bulunan 3 ses yansımali kökün üzerine bu ekin getirilmesiyle toplam 3 fiil türetilmiştir: *bış+ķır-* “1. Burnundan bir anda nefes vermek (at ve ceylan için) 2. Ağzından ve burnundan salya saçmak”, *ıj+ğır-* “çığırmaq, böğürmek; öğürür gibi ses çıkarmak”, *şaj+ğır-* “çok şaj etmek, çok coslamak (bk. şaj)”.

1.1.32. +tay- eki

“Birkaç örneği bulunan bir isimden fiil yapım ekidir. Ek, kalın köke getirilir” (Ganiyev2013: 170).

Başkurtçada, sözlükte müstakil olarak bulunan 2 isim ve 1 sıfat görevli söz üzerine bu ekin getirilmesiyle toplam 3 fiil türetilmiştir: *şımtay-* “1. Susmak, sesi çıkmamak, sessiz kalmak 2. Surat asmak, gücenmek, küsmek, somurtmak”, *tup+tay-*

“1. Top gibi kabarmak, top gibi şişmek; tümsekleşmek, kabarılaşmak. 2. Gözlerini kocaman açmak”, *yan+tay-* “yana eğilmek, yana yamulmak, yana kaykılmak”.

1.1.33. +pay-/+pey- eki

Çok az örneğine rastladığımız bir isimden fiil yapım ekidir. Ek, kalın köklerden sonra *+pay-/+bay-*, ince köklerden sonra *+pey-/+bey-* şeklinde eklenir.

Sözlükte müstakil olarak bulunan isim ve isim soylu sözlerin üzerine bu ekin getirilmesiyle toplam 3 fiil türetildiği tespit edilmiştir: *hul+pay-* “sola eğmek, sola bükme, sola kaymak, sola yaymak”, *şım+bay-* “susup kalmak, sessiz sedasız oturmak, gıkı çıkmamak”, *taş+bay-* “1. İstifrar etmek, kusmak. 2. Mide suyu ağzına gelmek”.

Kelimenin görevleri bakımından sınıflandırıldığında: 1 isim ve 2 sıfat tespit edilmiştir.

1.1.34. +lık-/+lék- eki

Kalın köklere *+lık-*, ince köklere *+lék-* şeklinde eklenir.

Sözlükte müstakil olarak bulunan 1 isim, 1 sıfat ve 1 yansıma görevli söz üzerine bu ekin getirilmesiyle toplam 3 fiil türetilmiştir: *bıs+lık-* “sıcaktan dolayı zor nefes almak”, *yaż+lık-* “yanlış kenara gitmek, yanlış yola koyulmak”, *tar+lık-* “nefesi daralmak, soluksuz kalmak”.

1.1.35. +at-/+et- eki

Başkurt Türkçesinde isimden fiil yapan bu ek, kalın kök ve gövdelerden sonra *+at-*, ince kök ve gövdelerden sonra *+et-* şeklinde getirilir. Sözlükte müstakil olarak bulunan isim ve isim soylu kök ve gövdelerin üzerine bu ek getirilerek toplam 3 fiil türetildiği tespit edilmiştir. Bu ek ile oluşturulan fiiller azdır.

Bu ekin getirilmesiyle türetilmiş fiillere örnekler: *at+at-* “isimlendirmek, adlandırmak”, ¹*küz+et-* “1. Gözetlemek, gözlemek 2. Gözden geçirmek 3. Bilgi toplamak üzere izlemek, araştırmak”, *yün+et-* “bozulmuş, dağılmış, yıpranmış birşeyi işe yarar hâle getirmek, tamir etmek”.

Kelimenin görevleri bakımından sınıflandırıldığında; 2 isim ve 1 sıfat şeklinde sayısal bir veri ortaya çıkmıştır.

1.1.36. +*ķay*-/+*key*- eki

Ek, kalın köklere +*ķay*-, ince köklere +*key*- şeklinde eklenir. Bu ek, isimlere eklenerek, kökün ifade ettiği anlama bağlı kusurlu iş ve hareket bildiren filler yapar.

Sözlükte müstakil olarak bulunan 1 isim ve 1 sıfat görevli söz üzerine bu ekin getirilmesiyle 2 fiil türetilmiştir: *añ+ķay*- “ağzı açık havaya bakarak donup kalmak”, *har(i)+ĝay*- “1. Sararmak, sarı renge dönmek. 2. Sarılığa yakalanmak”.

1.1.37. +*tan*- eki

Birkaç örneği bulunan bir isimden fiil yapım ekidir. Ek, “kalın köke eklenir” (Ganiyev, 2013: 171).

Bu ek yalnızca 2 fiilde karşımıza çıkmıştır: *uf+tan*- “of demek, oflamak”, *hır+tan*- “tanımak, bilmek”.

Kelimenin görevleri bakımından sınıflandırıldığında; 1 yansıma söz ve 1 isim tespit edilmiştir.

1.1.38. +*dır*-/+*dér*-, +*tır*-/+*tér*- eki

Ek, sedalı seslerden sonra ünlü uyumuna bağlı olarak +*dır*-/+*dér*-, sedasız seslerden sonra +*tır*-/+*tér*- şeklinde eklenir. Ünlemlere ve ses yansımalarına eklenir.

Bu ek ile sözlükte müstakil olarak bulunan sözlerden toplam 2 fiil türetilmiştir: *sıp+tır*- “çubukla vurmak, sopayla dövme, çubukla çırpmak”, *şıp+tır*- “çubukla vurmak, sopayla dövme, çubukla çırpmak”.

Kelimenin görevleri bakımından sınıflandırıldığında; 2 yansıma söz tespit edilmiştir.

1.1.39. +lay- eki

Kalın köke getirilir. Sözlükte müstakil olarak bulunan isim görevli bir söz üzerine bu ekin getirilmesiyle 1 fiil türetildiği tespit edilmiştir: *os+lay-* “uçlamak, uçlu hâle getirmek, sivri hâle getirmek”.

1.1.40. +pé- eki

“İnce köklere eklenir. Yansımalara eklenerek, kökün bildirdiği bilgiyi yansıtmayı ifade eder” (Ganiyev, 2013: 168-169).

Bu ek ile oluşturulmuş 1 fiil tespit edilmiştir: ¹*yél+pé-* “kanat vurmak, kanat çırpamak; kanat oynatmak; rüzgarla hareketlenmek; aniden kalkmak, uçmak; coşmak, heyecanlanmak”.

1.1.41.+yı-/+yé- eki

Ek, Tatar Türkçesinde *c*'li olup, *+cı-/+cé-* şeklindedir. Başkurt Türkçesi fonetik karakteri gereği *c* sesi yerine, *y* ünsüzünü kullanmayı tercih etmiştir. Bu sebeple isimden fiil yapan bu ek Başkurtçada *y*'lidir. Ek, kalın köklere *+yı-*, ince köklere *+yé-* şeklinde eklenir.

Sözlükte müstakil olarak bulunan isim görevli bir söz üzerine bu ekin getirilmesiyle yalnızca 1 fiil türetildiği tespit edilmiştir: ¹*tin+yı-* “havasız kalmak, duman altı olmak”.

1.1.42.+aķ-/+ek- eki

Sadece 1 örneğini tespit edebildiğimiz bu ek, kalın köklere *+aķ-* şeklinde eklenir: *ķom+aķ-* “bulanmak, millenmek”.

1.1.43.+két- eki

Ek, İnce köklere eklenir. Sözlükte müstakil olarak bulunan yansıma söz üzerine bu ek getirilerek yalnızca 1 fiil türetildiği tespit edilmiştir: *köş+köt-* “kış kış diye kovmak; hayvanları ürkütüp kovmak”.

1.1.44.+ma-/me- eki

Ek, “yansımalara eklenerek, kökte verilen sesleri çıkarıp iş ve hareket yapmayı bildirir” (Ganiyev, 2013: 170). Ek, kalın köklere +*ma-*, ince köklere +*me-* şeklinde eklenir.

Sözlükte müstakil olarak bulunan bir yansıma söz üzerine bu ekin getirilmesiyle yalnızca 1 fiil türetildiği tespit edilmiştir: *tuk+ma-* “1. Cezalandırmak amacıyla vurmak, sopalamak. 2. Tokmaklamak”.

2. FİLDEN FİİL YAPIM EKLERİ

Fiilden fiil yapan ekler fiil kök ve gövdelerinden fiil yapmak için kullanılan eklerdir. Bu ekler de fiil köklerine, fiilden yapılmış fiil gövdelerine ve isimden yapılmış fiil gövdelerine gelirler. Bu gruptaki eklerin bir kısmı hemen hemen her fiile gelebilecek işlektedir. Bu fiillerin sayıları az, fakat işleklik dereceleri oldukça fazladır. Ayrıca fiilden fiil yapan eklerin bir kısmı şekilce eklendiği fiil köküyle kaynaşarak kökün ayrılmaz bir parçası hâline gelmiştir. Bu eklerin bir kısmı eklendikleri fiillerde köklü birer anlam değişikliği yaparak yeni fiiller türetir. Bir kısmı ise eklendikleri fiillerin asıl anlamlarında köklü değişiklik yapmayan, fiilin özne ve nesne ile olan bağlantısında yalnızca biçim ve durum değişikliği yapan ekler, çatı ekleridir: *aç-ıl-*, *gör-üş-*, *yaz-ış-* vb.

Çatı eklerinde, zamanla eklendiği fiil kök ve gövdesiyle kaynaşarak bir çatı eki olma özelliği dışında fiilden fiil türetme özelliği kazanmış olanlar da vardır: *barış-*, *gücen-*, *inan-*, *yırt-* vb.

“Fiilden fiil türeten ekler, fiil kök ve gövdelerinden fiil türetmek için kullanılan eklerdir. Fiil gövdeleri ya addan fiil ya da fiilden fiil türetme ekleriyle oluşturulmuş gövdelerdir” (Korkmaz, 2014: 180).

“Eylemden eylem türeten ekler, eylem soylu kök ve gövdelere gelerek, bu eylem kök ve gövdelerinin çatılarını, onların özne ve nesne ilişkilerini, gerçekleşme özelliklerini değiştirirler. Bu yüzden, işlevleri çok belirgindir” (Karaağaç, 2013:405).

Başkurt Türkçesinin fiilden fiil türeten 39 ekine baktığımızda, 2 adet ek iki heceden (-*ala-/ele-*; -*arla-/erle-*), 37 adet ek de tek heceden (-*it-/ét-*, -*ot-/öt-*, -*t;-*

ış/-éř-, -oş/-öş-, -ř-, -aş/-eş-; -ıl/-él-, -ol/-öl-, -l-; -dır/-dér-, -dor/-dör-, -tır/-tér-, -tor/-tör-, -zır/-zér-, -zor/-zör-; -ın/-én-, -on/-ön-, -n-; -ır/-ér-, -or/-ör-, -ar/-er-, -r-; -ık/-ék-, -ok/-ök-, -k-; -lık/-lék-, -loķ/-lök-; -ra/-re-, -ıra/-ére-; -la/-le-; -ay/-ey-; -ğı/-gé-, -kı/-ké-; -gır/-gér-, -kır/-kér-; -ğız/-géz-, -goz/-göz-, -kız/-kéz-, -koz/-köz-; -a/-e-; -ız-; -ha/-he-, -hı/-hé-, -ho/-hö-; -sı/-sé-; -şı/-şé-, -şa/-şe-; -na/-ne-; -ga/-ge-, -ka/-ke-; -gar/-ger-, -kar/-ker-; -hın/-hén-, -hon/-hön-; -da/-de-, -za/-ze-, -ta/-te-; -şır/-şér-, -şor/-şör-; -gın/-gén-, -kın/-kén-; -dar/-der-, -zar/-zer-, -tar/-ter-; -ma/-me-; -yı/-yé-; -hit/-hét-, -hot/-höt-; -har-; -pıl/-pél-; -şın/-şén-; -sık-; -tay-; -maş-; -ak/-ek- oluşmaktadır.

Başkurt Türkçesinde fiilden fiil türeten ekler:

- 1) *-ıt/-ét-, -ot/-öt-, -t-*
- 2) *-ış/-éř-, -oş/-öş-, -ř-, -aş/-eş-*
- 3) *-ıl/-él-, -ol/-öl-, -l-*
- 4) *-dır/-dér-, -dor/-dör-, -tır/-tér-, -tor/-tör-, -zır/-zér-, -zor/-zör-*
- 5) *-ın/-én-, -on/-ön-, -n-*
- 6) *-ır/-ér-, -or/-ör-, -ar/-er-, -r-*
- 7) *-ık/-ék-, -ok/-ök-, -k-*
- 8) *-lık/-lék-, -loķ/-lök-*
- 9) *-ala/-ele-*
- 10) *-ra/-re-, -ıra/-ére-*
- 11) *-la/-le-*
- 12) *-ay/-ey-*
- 13) *-ğı/-gé-, -kı/-ké-*
- 14) *-gır/-gér-, -kır/-kér-*
- 15) *-ğız/-géz-, -goz/-göz-, -kız/-kéz-, -koz/-köz-*
- 16) *-a/-e-*
- 17) *-ız-*
- 18) *-ha/-he-, -hı/-hé-, -ho/-hö-*
- 19) *-sı/-sé-*
- 20) *-şı/-şé-, -şa/-şe-*
- 21) *-na/-ne-*
- 22) *-ga/-ge-, -ka/-ke-*

- 23) *-ġar/-ger-, -kar/-ker-*
 24) *-hun/-hén-, -hon/-hön-*
 25) *-arla/-erle-*
 26) *-da/-de-, -za/-že-, -ta/-te-*
 27) *-şır/-şér-, -şor/-şör-*
 28) *-ġın/-gén-, -kın/-kén-*
 29) *-dar/-der-, -zar/-zer-, -tar/-ter-*
 30) *-ma/-me-*
 31) *-yı/-yé-*
 32) *-hit/-hét-, -hot/-höt-*
 33) *-har-*
 34) *-pıl-*
 35) *-şın-*
 36) *-sıķ-*
 37) *-tay-*
 38) *-maş-*
 39) *-ek-*

2.1. FİILDEN FİİL YAPIM EKLERİ HAKKINDA YAPILAN DEĞERLENDİRMELER

2.1.1. *-it/-ét-, -ot/-öt/-t- eki*

“Ettirgenlik ekidir. Eskiden beri kullanılan ve çok işlek olan bir ektir” (Karaağaç, 2013: 408).

Başkurt Türkçesinde de kullanılan bu ek, sadece yardımcı ünlüsü bakımından değişkenlik gösterir. Ek, kalın köklere dudak uyumuna bağlı olarak *-it/-ot-*, ince köklere *-ét/-öt-* şeklinde eklenir. Ayrıca ekin yalnızca *-t-* şeklinde eklendiği örnekler de vardır. Ek, Başkurt Türkçesinde de oldukça işlektir.

Sözlükte müstakil olarak bulunan fiillerin üzerine bu ek getirilerek toplam 934 fiil türetilmiştir.

Ek, edilgen, dönüşlü ve geçişsiz eylem kök ve gövdelerinden etken ve geçişli eylemler yapar. Dolayısıyla 934 fiilin tamamı geçişlidir.

-it/-ét-, -ot/-öt-/t- ekiyle türetilmiş fiillere örnekler: *ağar-t-* “beyazlaşmak, ağartmak”, *bıjkılda-t-* “bıjk bıjk ettirmek”, *dondor-t-* “aceleyle koşturtmak, hızla koşturtmak”, *evre-* “heveslendirmek, canını çektirmek”, *éyer-t-* “birlikte götürmek, birlikte hareket ettirmek, birlikte yürütmek”, *göpölda-t-* “güm güm ettirmek”, *gopolda-t-* “güp güp ettirmek”, *hayra-t-* “ötmek, güzel sesler çıkartmak, şakıtmak (kuş için)”, *ıjır-t-* “kötü bir sesle bağirtmek, çığırtmak, böğürtmek”, *iré-t-* “eritmek, sıvı hâle getirmek”, *jıvılda-t-* “jıvıldatmak”, *köldör-t-* “güldürtmek”, *kanı-t-* “kanatmak”, *löpölda-t-* “löpüldetmek”, *maқта-t-* “övdürmek, methettirmek”, *nežegey-t-* “zarifleştirmek, nazikleştirmek, narinleştirmek, inceltmek”, *osor-t-* “Uçurtmak, havalandırtmak”, *öşö-t-* “1. Üşütmek, üşümeye sebep olmak 2. Soğukta dondurup bozmak”, *pırıldı-t-* “pır pır ettirmek, pır pır getirmek”, *renyé-t-* “incitmek, gücendirmek, kalbini kırdırmak”, *sarsa-t-* “aşırı susatmak, çok susatmak”, *şıpıldı-t-* “şıpırdatmak, şıp şıp ettirmek”, *tala-t-* “1. Saldırtmak, hücum ettirmek 2. Rencide ettirmek 3. Kendine mal ettirmek”, *ural-t-* “dürmek, sarmak, dolandırmak”, *üte-t-* “yerine getirtmek, icra ettirmek, ifa ettirmek, uygulamak, gerçekleştirilmek”, *yala-t-* “yalatmak, dil değirtmek; erittirip yok ettirmek”, *zuray-t-* “büyütmek”.

2.1.2.-ış/-éş-, -oş/-öş-/ş-, -aş/-eş- eki

ET. döneminden bu yana kullanıla gelen bir fiilden fiil yapım ekidir. Ek, “karşılıklılık ve tekerrür bildirir” (Gabain, 2007: 60).

Başkurt Türkçesinde de fiillerin ortaklaşma veya oluş ifade eden gövdelerini yapan bu ekin, sadece yardımcı ünlüsü bakımından fark vardır. Ek, ünsüz ile biten kalın köklere dudak uyumuna bağlı olarak -ış/-oş- şeklinde, ince köklere -éş/-öş- şeklinde eklenir. Ünlü ses ile biten köklere ise -ş- şeklinde eklenir. Ek, işlek bir ektir.

Sözlükte müstakil olarak bulunan fiillerin üzerine bu ek getirilerek toplam 665 fiil türetilmiştir.

-ış/-éş-, -oş/-öş-; -ş-; -aş/-eş- ekiyle türetilmiş fiillere örnekler: *alda-ş-* “iftira atmak; yalan söz söylemek”, *buya-ş-* “birlikte boyamak, karşılıklı boyamak”, *dörölda-ş-* “karşılıklı dör dör etmek, karşılıklı gürlmek”, *evre-ş-* “birbirini heveslendirmek, karşılıklı heveslendirerek sevmek”, *ét-éş-* “itişmek, birlikte dışarı atmak”, *har-ış-* “yapışmak, sarılmak, tutunmak”, *ıvılyı-ş-* “karşılıklı ya da birlikte

eğilmek, bükülmek”, *ila-ş-* “ağlaşmak”, *kéşne-ş-* “birlikte ya da karşılıklı kişnemek”, *koş-oş-* “kucaklaşmak”, *lavılda-ş-* “cazgırlaşmak; tartışmak; iddialaşmak”, *moloy-oş-* “karşılıklı ya da birlikte gamlı, kederli bir şekil almak”, *nike-ş-* “ısrar etmek, inat etmek, sebat etmek”, *olo-ş-* “karşılıklı ya da birlikte ulumak”, *öyög-öş-* “çiftleşmek, birleşmek”, *parlan-ış-* “eşleşmek, karı koca olmak, birbirine eş olmak”, *sepe-ş-* “tokatlaşmak, vuruşmak; çekişmek”, *şıl-ış-* “sürünmek, sürünerek gitmek”, *tara-ş-* “birlikte ya da karşılıklı taramak”, *ur-ış-* “birlikte ya da karşılıklı orak vurmak, orakla dermek, biçmek”, *ülse-ş-* “karşılıklı ya da birlikte ölçmek, tartmak”, *vijılda-ş-* “vızıldaşmak”, *yağ-ış-* “birlikte yakmak, birlikte ateşe vermek”, *zıyıda-ş-* “vijıldaşmak”.

2.1.3.-ıl/-él-, -ol/-öl-/ -l- eki

ET. döneminden bu yana kullanılan *-l-* fiilden fiil yapım eki dönüşlülük ya da edilgenlik ve meçhullük bildirir (Gabain, 2007: 59). Bu ek, kural olarak geçişsiz fiiller yapar.

Ek, Başkurt Türkçesinde ünsüzle biten kalın köklere dudak uyumuna bağlı olarak *-ıl/-ol-* şeklinde, ince köklere *-él/-öl-* şeklinde eklenir; ünlü ile biten sözlere ise *-l-* şeklinde eklenir.

Sözlükte müstakil olarak bulunan fiillerin üzerine bu ek getirilerek toplam 641 fiil türetilmiştir. Bu 641 fiilin tamamı geçişsizdir.

-ıl/-él-, -ol/-öl-; -l- ekiyle türetilmiş fiillere örnekler: *as-ıl-* “açılmak”, *dertlendér-él-* “heyecanlandırılmak, canlandırılmak”, *esét-él-* “ekşitilmek, mayalatılmak”, *ét-él-* “itilmek, dışarı atılmak”, *fayzalan-ıl-* “faydalanılmak, yararlanılmak”, *gezetlen-él-* “adet edilmek, alıştırılmak”, *hav-ıl-* “sağılmak”, *ıv-ıl-* “ovulmak, sürtülmek”, *işét-él-* “işitilmek, duyulmak”, *kir-él-* “gerilmek”, *kor-ol-* “kurulmak, kaplanmak, örtülmek, dikilmek”, *légalleştér-él-* “yasallaştırılmak, legalleştirilmek”, *nıgıt-ıl-* “sağlam hâle gelmek, kuvveti artırılmak”, *osra-l-* “tesadüf edilmek, rast gelinmek”, *öy-öl-* “yığılıp toplanmak, birikmek”, *parlandır-ıl-* “buharda yumuşatılmak, buharda pişirilmek”, *renyét-él-* “incitilmek, gücenmek, kalbi kırılmak, zoruna gitmek”, *ses-él-* “saçılmak, yayılmak, serpilme, dağılmak”, *şumart-ıl-* “düzleştirilmek, düz hâle getirilmek”, *taş-ıl-* “taşınmak, göçmek, yer

değişmek”, *uqıt-ıl-* “okutulmak, ders aldırılmak”, *üb-él-* “öpülmek”, *yarzır-ıl-* “yardırılmak, ayırılmak”, *zurayt-ıl-* “büyütülmek, hacimlenmek, irileştirilmek”.

2.1.4.-dır/-dér-, -dor/-dör-, -tır/-tér-, -tor/-tör-, -zır/-zér-, -zor/-zör- eki

ET. döneminden bu yana kullanılan *-dır/-dir-*, *-dur/-dür-* fiilden fiil yapım eki, Başkurt Türkçesinde de kullanılmaktadır. Ek, iki ayrı ettirgenlik ekinin (*-t-Ur-*) kaynaşmasından oluşmuştur (Korkmaz, 2014: 183). Eskiden beri kullanılan bu ek çok işlektir. “Bu ek, fillerin oldurma ve yaptırma (faktitif) ifadeli gövdelerini yapar” (Öner, 2011: 190). Ayrıca ek, “edilgen, dönüşlü ve geçişsiz eylem kök ve gövdelerinden etken ve geçişli eylemler yapar: *aban->abandır-*; *ak->aktır-*; *arın->arındır-*; *bak->baktır-* vb.” (Karaağaç, 2012: 321).

Ek, Başkurt Türkçesinde sedalı seslerden sonra ünlü uyumuna bağlı olarak *-dır/-dér-*, *-dor/-dör-* şeklinde, sedasız seslerden sonra *-tır/-tér-*, *-tor/-tör-* şeklinde; *v*, *r*, *y*, *z* seslerinden sonra *-zır/-zér-*, *-zor/-zör-* şeklinde eklenir.

Sözlükte müstakil olarak bulunan fiillerin üzerine bu ek getirilerek toplam 601 fiil türetilmiştir. Bu 601 fiilin de geçişli fiil olduğu tespit edilmiştir.

-dır/-dér-, *-dor/-dör-*; *-tır/-tér-*, *-tor/-tör-*; *-zır/-zér-*, *-zor/-zör-* ekiyle türetilmiş fiillere örnekler: *as-tır-* “açtırmak”, *ber-zér-* “vurdurmak, çarptırmak, sokturmak”, *dün-dér-* “döndürmek, çevirtmek; vazgeçirmek, geri çevirmek”, *esét-tér-* “ekşitmek, ekşi hissi uyandırmak”, *éyéł-dér-* “eğiltmek, aşağı doğru büktürmek, alta eğdirmek; aşağı kıvırtmak”, *hat-tır-* “sattırmak”, *ımhın-dır-* “umutlandırmak, ümitlendirmek”, *inan-dır-* “inandırmak”, *kéyéł-dér-* “giyindirmek, giymeye yardım etmek”, *kaz-zır-* “kazdırmak”, *lipaş-tır-* “sündürüp uzatmak; enine boyuna yaymak”, *mén-dér-* “1. Bindirmek, çıkarmak 2. Yüceltmek, yükseltmek”, *nıgıt-tır-* “sağlamlaştırmak, kuvvetlendirmek, kuvvetini arttırmak, güçlendirmek”, *oızat-tır-* “uğurlattırmak, yolcu ettirmek”, *öy-zör-* “yığdırmak, toplatmak, istifletmek”, *söröş-tör-* “büzüştürmek, kırıştırmak, buruşturmak”, *şıvış-tır-* “süründürmek, sürükletmek”, *ték-tér-* “diktirmek, dikmesi için terziye vermek”, *ur-zır-* “vurdurmak, biçirmek (ekin için)”, *üp-tér-* “öptürmek, öpmeye izin vermek”, *vat-tır-* “kırdırmak, parçalatmak, böldürmek”, *yun-dır-* “kestirmek, budatmak, temizletmek, sıyırtmak”, *zarıq-tır-* “azap çektirmek, (inim inim) inletmek”.

2.1.5. -ın/-én-, -on/-ön-/ -n- eki

ET. döneminden bu yana kullanılan *-n-* fiilden fiil yapım eki meçhullük ve dönüşlülük ifade eden gövdeler yapar (Gabain, 2007: 59)

Nesnesi bulunmayan dönüşlü çatıların fiilleri geçişsizdir. “Eğer fiilin yaptığı iş özneye dolaylı olarak dönüyor ise, bu takdirde fiilin gösterdiği iş, özneyi etkilediği hâlde, cümlenin başka bir nesnesi de vardır: Ayşe bugün o ipek elbisesini *giyinmiş* ve İspanyol şalını *örtünmüş*... Cümlelerinde bir nesne bulunduğu için, *giyin-*, *örtün-* ve *yüklen-* dönüşlü fiilleri geçişlidirler” (Korkmaz, 2014:504-505).

Ek, Başkurt Türkçesinde ünsüz ile biten kalın köklere dudak uyumuna bağlı olarak *-ın/-on-* şeklinde, ince köklere *-én-/ön-* şeklinde eklenir. Ünlü ses ile biten köklere ise *-n-* şeklinde eklenir. Ek, işlek bir ektir.

Sözlükte müstakil olarak bulunan fiillerin üzerine bu ek getirilerek toplam 308 fiil türetilmiştir. Bu 308 fiilin 37 tanesi geçişli, 271 tanesi de geçişsizdir.

-ın/-én-, -on/-ön-/ -n- ekiyle türetilmiş fiillere örnekler: *al-ın-* “alınmak”, *biže-n-* “bezenmek, süslenmek, güzel hâle gelmek”, *dömbesle-n-* “dayak atılmak, dövülmek, çat pat vurulmak”, *elhére-n-* “sıcaktan, yorgunluktan hâlsiz düşmek, hâlsizleşmek; takatten düşmek”, *ét-én-* “topluluğu yarıp ite kaka ilerlemek, öne doğru geçmek”, *hélk-én-* “silkinmek, sallanmak, hareket etmek”, *iñre-n-* “çok içlenip sızlanarak şikayet etmek”, *kéy-én-* “giyinmek, güzel kıyafetler kuşanmak”, *kıl-ın-* “davranılmak, yapılmak, işlenmek”, *oza-n-* “uzanmak”, *öşö-n-* “üşümek, soğuk hissetmek”, *soķ-on-* “karıştırmak, kurcalamak, araştırmak”, *şéş-én-* “kabarmak, şişirmek”, *téle-n-* “dilenmek, dilencilik yapmak”, *uyğıla-n-* “belirli bir yer için oyulmak, deşilmek”, *ülse-n-* “1. Ölçülmek 2. Kendi ağırlığını ölçmek, tartılmak”, *yama-n-* “yamanmak, yama ile örtülmek, yama ile kapatılmak”, *zar(i)ķ-ın-* “azap çekmek, eziyet çekmek”.

2.1.6. -ır/-ér-, -or/-ör-, -ar/-er-/ -r- eki

ET. döneminden bu yana kullanılan *-r-* fiilden fiil yapım eki Başkurt Türkçesinde de kullanılmaktadır

“-Ar- eki, ünsüzle sonuçlanan geçişsiz belirli bazı fiillerden geçişli fiiller türeten bir ettirgenlik ekidir” (Korkmaz, 2014: 182).

Başkurt Türkçesinde ek, ünsüz ile biten kalın köklere dudak uyumuna bağlı olarak *-ır/-or-*, *-ar-* şeklinde, ince köklere *-ér/-ör-*, *-er-* şeklinde eklenir. Ünlü ses ile biten köklere ise *-r-* şeklinde eklenir.

Sözlükte müstakil olarak bulunan fiillerin üzerine bu ek getirilerek toplam 52 fiil türetilmiştir. 52 fiilin 3 tanesi geçişsiz, 49 tanesi de geçişli fiildir.

Geçişsiz fiiller: *bola-r-* “karışmak, kargaşa olmak, düzensizleşmek”, *ızgı-r-* “yoğun ağrıdan dolayı acı çekip bağırarak; inlemek”, *kañgı-r-* “şaşırmak, aptala dönmek, acayipleşmek”.

-ır/-ér-, *-or/-ör-*, *-ar/-er-*; *-r-* ekiyle türetilmiş fiillere örnekler: ¹*aş-ır-* “aşırarak, taşırarak”, *bat-ır-* “batırarak, bir şeyin sıvı veya yumuşak bir maddenin içine gömülmesine yol açmak, batmasını sağlamak”, *ev-ér-* “evirmek, çevirmek, döndürmek, hâline getirmek, hâlini aldırarak”, *és-ér-* “1. İçirmek, içine çektirmek 2. Sarhoş etmek, kafayı buldurmak, içki içirmek”, *höj-ör-* “keskin bir şeyle çizip kırmak”, *ızgı-r-* “yoğun ağrıdan dolayı acı çekip bağırarak; inlemek”, *iş-ér-* “çok bozmak, çok yıkmak, çok göçmek (toprak, taş v.s. için)”, *küp-ér-* “köpürmek”, *kuş-ır-* “iki kenarını üst üste getirmek; birleştirmek, kavuşturmak”, *muy-ır-* “koparmak, parçalamak”, *os-or-* “1. Uçurmak, havalandırmak 2. Yüksek bir yerden aşağı yıkılmak”, ²*öy-ör-* “çok güçlü kaldırarak döndüre döndüre savurmak, uçurmak”, *sük-ér-* “vurup sersemletmek, vurup aptallaştırmak”, *tib-er-* “sivri bir nesne ile vurmak, kakmak, vurmak, sokmak, çakmak”, *uñ-ar-* “rengi gitmek, beti benzi solmak; bembeyaz kesilmek”, *yomşa-r-* “yumuşamak”.

2.1.7. -ık/-ék-, -oq/-ök/-k- eki

Tatar Türkçesinde *-ık/-ék-*; *-k-* şeklinde kullanılan bu ek isimlere, sıfatlara ve fiillere eklenir. Ek, fiillere eklenerek “1. Yapım kökünde ifade edilen anlama yakın iş ve hareket yapmayı, 2. Yapım kökünde bildirilene istemeyi” bildirir (Ganiyev, 2013: 160).

Başkurt Türkçesinde ek, kalın köklerden sonra dudak uyumuna bağlı olarak -*ık/-ok-*, ince köklerden sonra -*ék/-ök-* şeklinde; ünlü ses ile biten köklerden sonra da -*k-* şeklinde eklenir.

Sözlükte müstakil olarak bulunan fiillerin üzerine bu ek getirilerek toplam 31 fiil türetilmiştir. Bu 31 fiilin 2 tanesi geçişli, 29 tanesi geçişsiz fiildir.

Geçişli fiiller: ¹*kır-k-* “kırmak, kırpmak, kesmek, koparmak; ayırmak, bölmek”, *yélé-k-* “sorup soruşturmak, yiyecek arayarak sağa sola bakmak; sezmek, duymak; kokusunu almak”.

-*ık/-ék-*, -*ok/-ök-*, -*k-* ekiyle türetilmiş fiillere örnekler: *anhı-k-* “çok fazla susamak, susuzluktan ölmek”, ¹*bés-ék-* “sırılsıklam olup terlemek, terden pişmek (genellikle ayak için)”, *har-ık-* “bir yöne hareketlenmek, bir yöne yönelmek”, *kib-ék-* “dili damağı kurumak, susamak”, *kız-ık-* “ilgilenmek, alakadar olmak, ilgi duymak; gönül vermek; heves etmek”, *şés-ék-* “şişmek, şiş hâle gelmek”, *tumbı-k-* “uyuşmaktan, donmaktan dolayı hissizleşmek, hissedememek”, *üsé-k-* “ağrına gitmek, gücüne gitmek; öfkelenmek”, *yélé-k-* “sorup soruşturmak, yiyecek arayarak sağa sola bakmak; sezmek, duymak; kokusunu almak”.

2.1.8. -*lık/-lék-*, -*loğ/-lök-* eki

Ek, fiillere eklenerek “1. Yapım kökünün ifade ettiği iş ve harekete heves duymayı ya da ona bağlı iş ve hareketi, 2. Yapım kökünün ifade ettiğince saymayı bildirir” (Ganiyev, 2013: 169).

Başkurt Türkçesinde fiilden fiil yapan bu ek kalın köklere dudak uyumuna bağlı olarak -*lık/-loğ-* şeklinde, ince köklere -*lék/-lök-* şeklinde eklenir.

Sözlükte müstakil olarak bulunan fiillerin üzerine bu ek getirilerek toplam 19 fiil türetilmiştir. Bu 19 fiilin 1 tanesi geçişli, 18 tanesi de geçişsizdir.

Geçişli fiil: *tot-loğ-* “kekelemek, dili tutulmak; düzgün konuşamamak”.

-*lık/-lék-*, -*loğ/-lök-* ekiyle türetilmiş fiillere örnekler: *at-lık-* “büyük bir hızla ileri atılmak”, *ber-lék-* “bir şeye birden çarpılmak, çarpılmak, aniden çakılmak”, *har-lık-* “yapışmak, sarılmak, tutunmak”, *öy-lök-* “çoğalıp toplanmak, yığılmak”, *söy-lök-* “birden yukarı atılmak, aniden yukarı fırlatılmak; birden

kaldırılmak”, *tağ-lık-* “1. Takılmak, bağlanmak 2. Birinin peşine takılmak”, *yét-lék-* “gerekli büyüme seviyesine ulaşmak (karındaki çocuk için)”.

2.1.9. -ala-/-ele- eki

Fiilden fiil yapım eki olarak da kullanılan bu ek, “yapım kökünün ifade ettiği iş ve hareketi fazla miktarda yapmayı bildirir” (Ganiyev, 2013: 169). Ekin yapısı üzerine farklı görüş ve tahminler vardır: Banguoğlu’nun görüşüne göre *-ele-* eki, damak sesi düşmesiyle önceki *-ekle-* ekinden meydana gelmiştir (2011: 277). Korkmaz, bu fikre katılmayarak burada *-k-* ünsüzünün düşmesine yol açan bir durumun bulunmadığını dile getirmiştir. *-AlA-* ekinin **it-eg-le->itele-*, **şaş-ag+la->şaşala-* biçiminde fiilden ad türeten *-g* ekinin düşmesi ve geride kalan bağlantı ünlüsünün *+lA-* ekiyle birleşip kaynaşmasından oluştuğu görüşündedir (2014: 182).

Ek, Başkurt Türkçesinde kalın köklere *-ala-* şeklinde, ince köklere *-ele-* şeklinde eklenir.

Sözlükte müstakil olarak bulunan fiillerin üzerine bu ek getirilerek toplam 11 fiil türetilmiştir. Bu 11 fiilin 6 tanesi geçişli, 5 tanesi de geçişsizdir.

-ala-/-ele- ekiyle türetilmiş fiillere örnekler: *béş-ele-* “pişirmek, olgunlaştırmak, kaynatmak”, *hib-ele-* “çiselemek, serpelemek”, *ıv-ala-* “ovalamak, sürtmek, ovmak”, *kıv-ala-* “kovalamak, bir yerden göndermek, gitmesini istemek, kovmak”, *nış-ala-* “bir yere, kaba doldurmak, tıkıştırmak, basmak”, *süg-ele-* “çökmek, çökelmek”, *tib-ele-* “tekrar tekrar tepmek, tepelemek”.

2.1.10. -ra-/-re-, -ıra-/-ére- eki

Ek, “fiillere eklenerek yapım kökünde gösterilen iş ve hareketin kendi kendine yapılışını” bildirir” (Ganiyev, 2013: 158). Kalın köklere *-ra-/-ıra-* şeklinde, ince köklere *-re-/-ére-* şeklinde eklenir.

Sözlükte müstakil olarak bulunan fiillerin üzerine bu ek getirilerek toplam 12 fiil türetilmiştir. Bu 12 fiilin, 3 tanesi geçişli, 9 tanesi de geçişsiz fiildir.

Geçişli fiiller: *ız-re-* “1. İnceltip ip gibi parçalanır hâle getirmek 2. Çok ezilmek”, *töy-re-* “dikerek, ilıştırerek sağlamlaştırmak, iğne ile tutturmak”, *yey-re-* “yaymak, sermek”.

-ra-/-re-; -ıra-/-ére- ekiyle türetilmiş fiiller: *bız-re-* “bıkmak, bezmek, usanmak; sıkıntı çekmek”, *harq-ıra-* “sızarak çıkmak, sızarak akmak; damlamak”, *ız-ra-* “sağlamca ezilmek; ağır çekmek, ağır basmak”, *ız-re-* “1. İnceltip ip gibi parçalanır hâle getirmek 2. Çok ezilmek”, *kımyı-ra-* “toplanıp hareketlenmek, bir araya gelip kımıldamak”, *kız-ıra-* “öfke ve nefretle coşmak; kudurmak”, *köy-re-* “1. Yanmak, tutuşmak 2. Sıcaktan kurumak”, *tent-ére-* “aklı başından giderek güçten düşmek, hâlsizleşmek, sersemleyip kuvvetten düşmek”, *töy-re-* “dikerek, ilâştirerek sağlamlaştırmak, iğne ile tutturmak”, *tuź-ra-* “etrafa savrulmak, saçılmak, dağılmak (saç, yün, pamuk gibi şeyler için)”, *yey-re-* “yaymak, sermek”, *kız-ıra-* “öfke ve nefretle coşmak; kudurmak”.

2. 1.11. -la-/-le- eki

İsimlerden fiil türeten -la- ekinin, Başkurt Türkçesinde fiiller üzerine gelerek de fiiller türettiği örneklere rastlıyoruz. Sözlükte müstakil olarak bulunan fiiller üzerine bu ek getirilerek toplam 11 fiil türetildiği tespit edilmiştir. Buradaki 11 fiilin tamamı geçişlidir.

-la-/-le- ekiyle türetilmiş fiiller: *hayğa-la-* “düz ve uzun keresteleri odunluğun zeminine döşemek”, *hayırqa-la-* “güvenliği sağlamak, korumak; muhafaza etmek”, *herme-le-* “el yordamı ile aramak, elle yoklamak”, *hılta-la-* “bahane bulmak, sebep bulmak, vesile bulmak”, *qarma-la-* “sağını solunu yoklamak, el yordamıyla tutmak, kavramak; etraflıca bakmak”, *qavza-la-* “kuruyup kopmak (yara kabuğu gibi şeyler için)”, *mata-la-* “hareket etmesin diye el ve ayağı bağlamak”, *öšte-le-* “yeniden eklemek, tekrardan ilave etmek; üstelemek”, *tuqma-la-* “tokmaklamak, tokmakla vurmak”, *yalma-la-* “kavrayıp almak, tutup almak; kuşatmak”.

2.1.12. -ay-/-ey- eki

Ek, *Bugünkü Tatar Türkçesi Söz Yapımı* adlı eserde isimden fiil yapan ek olarak belirtilmiştir (Ganiyev, 2013: 162). Biz, Başkurt Türkçesinde bu ekin fiiller üzerine gelerek fiil türettiğini de tespit ettik.

Sözlükte müstakil olarak bulunan fiiller üzerine bu ek getirilerek toplam 10 fiil türetildiği tespit edilmiştir. Buradaki 10 fiil de geçişsizdir.

-ay-/-ey- ekiyle türetilmiş fiiller: *bağ-ay-* “öfke ile bakmak, nefretle bakmak”, *bürt-ey-* “kabarcık şeklinde yükselmek, kabarmak, kabarcıklanmak”, *hayığ-ay-* “sığlaşmak, sığ olmak”, *mol-oy-* “gamlı, kederli bir şekil alma”, *oza-y-* “uzamak, daha uzun olmak”, *sük-ey-* “1. Çömelmek, çömelip durmak; tünemek 2. Arka ayakları üzerine çökmek (köpek, kurt için)”, *tazra-y-* “kabarıp, şişip ileri doğru çıkmak, göbek çıkmak”, *tomra-y-* “siyahımsılaşmak, kararmak; fümelenmek”, *yék(é)r-ey-* “birine kötü, sinirle bakmak”.

2.1.13. -ğı-/-gé-, -kı-/-ké- eki

Başkurt Türkçesinde fiilden fiil yapan eklerden biridir. Ek, “fiile eklenerek yapım kökünde gösterilen iş ve hareketi yoğun şekilde yapmayı veya onun yapılışını, onu belirli bir sonuca ulaştırmayı bildirir” (Ganiyev, 2013: 159). Ek, sedalı ünsüzlerden sonra damak uyumuna bağlı olarak -ğı-/-gé- şeklinde, sedasız ünsüzlerden sonra -kı-/-ké- şeklinde eklenir.

Sözlükte müstakil olarak bulunan fiillerin üzerine bu ek getirilerek toplam 7 fiil türetilmiştir. Bu 7 fiilin, 1 tanesi geçişli, 6 tanesi de geçişsiz fiildir.

Geçişli fiil: *ür-gé-* “yukarı kaldırmak, yükseğe çıkarmak”.

-ğı-/-gé-; -kı-/-ké- ekiyle türetilmiş fiiller: *hur-kı-* “sulu, nemli bir şeyin rüzgarda kalmasıyla biraz kurumak”, *kal-ğı-* “oturduğu yerde uyumak; şekerleme yapmak”, *kuž-ğı-* “acımak, ağrımak, azmak, coşmak”, *mer-ké-* “erimek, yumuşamak, ısınmak”, *tuž-ğı-* “1. Etrafa savrulmak, saçılmak, dağılmak (saç, yün, pamuk gibi şeyler için) 2. Savrulup uçuşmak”, *uran-ğı-* “dönüp durmak, dolanıp durmak, dönmek; volta atmak”, *ür-gé-* “yukarı kaldırmak, yükseğe çıkarmak”.

2.1.14. -ğır-/-gér-, -kır-/-kér- eki

ET. döneminde -gur-/-gür-, -kur-/-kür- şeklinde olan bu ek bir yaptırma ekidir (Gabain, 2007: 59).

Başkurt Türkçesinde de kullanılan bu ek, sedalı ünsüzlerden sonra damak uyumuna bağlı olarak -ğır-/-gér-, sedasız ünsüzlerden sonra -kır-/-kér- şeklinde eklenir. Ek, “fiillere eklenerek yapım kökünün bildirdiği geçişsiz iş ve hareketten farklı olarak geçişli iş ve hareketi ifade eder” (Ganiyev, 2013: 166).

Sözlükte müstakil olarak bulunan fiillerin üzerine bu ek getirilerek toplam 7 fiil türetilmiştir. Bu 7 fiilin, 5 tanesi geçişli, 2 tanesi de geçişsizdir.

Geçişsiz fiiller: *hız-ğır-* “1. Islık çalmak 2. Tıs diye ses çıkarmak 3. Büyük bir hızla hareket etmek”, *kuş-ğır-* “gürültü yapmak, gürültü patırtı yapmak”.

-ğır/-gér-; *-kır/-kér-* ekiyle türetilmiş fiiller: *hız-ğır-* “1. Islık çalmak 2. Tıs diye ses çıkarmak 3. Büyük bir hızla hareket etmek”, *kuş-ğır-* “gürültü yapmak, gürültü patırtı yapmak”, *kuş-ğır-* “herhangi bir dış tesirden dolayı ağrımak, coşmak”, *yat-kır-* “yatırmak, yatması için yer vermek”, *yaş-ğır-* “bir şeylerden mahrum etmek, boş bırakmak”, ¹*yét-kér-* “ulaştırmak, erişirmek, yetiştirmek”, ²*yét-kér-* “uzunluk bakımından gerekli seviyeye ulaştırmak; yeterli hâle getirmek”.

2.1.15. -ğíz/-géz-, -goz/-göz-, -kız/-kéz-, -koz/-köz- eki

-ğır/-gér- ; *-kır/-kér-* ekinin fonetik bir varyantı olan bu ek, fiillerden yaptırma (faktitif) ve oldurma ifade eder.

Fiillerden yapma ve oldurma bildiren bu ek, Başkurt Türkçesinde sedalı ünsüzlerden sonra ünlü uyumuna bağlı olarak *-ğíz/-géz-*, *-goz/-göz-* şeklinde, sedasız ünsüzlerden sonra *-kız/-kéz-*, *-koz/-köz-* şeklinde eklenir.

Sözlükte müstakil olarak bulunan fiillerin üzerine bu ek getirilerek toplam 7 fiil türetilmiştir. Bu 7 fiil de geçişlidir.

-ğíz/-géz-, *-goz/-göz-*; *-kız/-kéz-*, *-koz/-köz-* ekiyle türetilmiş fiiller: *hıy-ğíz-* “1. Sıgdırmak 2. Kapsamak, içermek 3. Birisinin sığınmasına imkan vermek 4. Yakıştırmak, uydurmak”, *kéy-géz-* “1. Giydirmek 2. Geçirerek ya da bağlayarak eklemek”, *méñ-géz-* “bindirmek, çıkarmak”, *ör-göz-* “ürütmek, ürümeye fırsat vermek”, *téy-géz-* “1. Değdirmek, çarpmak 2. İsabet ettirmek, hedefi vurmak”, *tor-göz-* “1. Ayağa kaldırmak 2. Dik hâle getirmek, dineltmek 3. İşler hâle getirmek, tamir etmek”, *yat-kız-* “yatırmak, yatması için yer vermek”.

2.1.16. -a/-e- eki

Başkurt Türkçesinde fiilden fiil türeten eklerden biridir. “Fiillere eklenerek anlamı yapım kökü ile ilişkili fiiller kurar: *üte-* “yerine getirmek, ödemek”, *téke-* “(göz) dikmek”, *sına-* “denemek” (Ganiyev,2013: 161).

Ek, kalın köklere *-a-* şeklinde, ince köklere *-e-* şeklinde eklenir. Sözlükte müstakil olarak bulunan fiillerin üzerine bu ek getirilerek toplam 7 fiil türetilmiştir.

Bu 7 fiilin 5 tanesi geçişli, 2 tanesi de geçişsizdir.

Geçişsiz fiiller: *butal-a-* “1.Karışmak, dağılmak; bulanmak 2. Yoldan çıkarmak, şaşırtmak 3. Yanılmak”, ¹*tar(i)k-a-* “dağılmak, saçılmak, yayılmak”.

-a/-e- ekiyle türetilmiş fiiller: *butal-a-* “1.Karışmak, dağılmak; bulanmak 2. Yoldan çıkarmak, şaşırtmak 3. Yanılmak”, ¹*kamal-a-* “kuşatmak, sarmak, çevrelemek”, *oypal-a-* “buruşturmak, kırıştırmak”, *sırmal-a-* “dolamak, sarmak, birbirine geçirmek, ördürmek; çaprazlamak”, *tapal-a-* “1.Çiğnemek, ezmek 2.Öğütmek”, ¹*tar(i)k-a-* “dağılmak, saçılmak, yayılmak”, ²*tar(i)k-a-* “yaymak, dağıtmak, saçmak”.

2.1.17. -ız- eki

ET döneminde bir nevi yaptırma eki olan *-z-* çok sık görülmez (Gabain2007: 61). “Ettirgen çatı ekidir. Nadir olarak karşımıza çıkan ekin çok eski olduğu söylenebilir. *-Vr-*, *-sız/-siz* ve *-sıra-/sire-* ekleriyle ilgisi olabilir. İşlek değildir” (Clauson, 2007: 185-186).

Başkurt Türkçesinde de çok örneğine rastlayamadığımız bu ek, ET. devrinden farklı olarak peltek z “z” sesi ile kullanılmaktadır.

Sözlükte müstakil olarak bulunan fiillerin üzerine bu ek getirilerek toplam 6 fiil türetilmiştir. Bu 6 fiilin 5 tanesi geçişli, 1 tanesi de geçişsizdir.

Geçişsiz fiil: *yéle-ž-* “soğuk rüzgarlı olmak, soğuk rüzgara, esintiye dönmek”.

-ız- ekiyle türetilmiş fiiller: *ağ-ız-* “akıtmak”, *im-éž-* “emdirmek, emzirmek”, *kab-ız-* “yakmak, tutuşmak”, *tam-ız-* “1. Damlatmak 2. Bir damla sıçratmak 3. Rüşvet olarak biraz para vermek, koklatmak 4. Vurmak, dokundurmak”, *tımı-ž-* “ağlamasını dindirmek, ağlamasını yatıştırmak”, *yéle-ž-* “soğuk rüzgarlı olmak, soğuk rüzgara, esintiye dönmek”.

2.1.18. -ha-/-he-, -hı-/-hé-, -ho-/-hö- eki

Tatar Türkçesinde bu ek, -sa-/-se-; -sı-/-sé şeklinde. Başkurt Türkçesinin karakteristik özelliklerinden biri olan, söz başı ve hece başındaki *s>h* değişmesi neticesinde bu ek, Başkurt Türkçesinde -ha-/-he; -hı-/-hé şeklinde. Ek, kalın köklere dudak uyumuna bağlı olarak -ha-/-hı-/-ho-, ince köklere -he-/-hé-/-hö- şeklinde eklenir.

Ek, *Bugünkü Tatar Türkçesi Söz Yapımı* adlı eserde isimden fiil yapan ek olarak belirtilmiştir (Ganiyev, 2013: 163). Çalışmada, Başkurt Türkçesinde bu ekin fiil üzerine gelerek fiil türettiği de tespit edilmiştir.

Sözlükte müstakil olarak bulunan fiillerin üzerine bu ek getirilerek toplam 6 fiil türetilmiştir. Buradaki 6 fiilin, 5 tanesi geçişsiz, 1 tanesi de geçişlidir.

Geçişli fiil: ¹*bolok-ho-* “sıkılmak, huzursuz olmak, rahatsız olmak, keyfi kaçmak”.

-ha-/-he- ; -hı-/-hé-, -ho-/-hö- ekiyle türetilmiş fiiller: ¹*bolok-ho-* “sıkılmak, huzursuz olmak, rahatsız olmak, keyfi kaçmak”, *kabık-hı-* “çok yatmaktan tıkızlaşmak”, *kubar-hı-* “kopup sıyrılmak”, *tıv-hı-* “doğurgan olmak, doğurmaya müsait olmak; menopoza girmemiş olmak”, *yan-hı-* “yanık kokusu çıkarmak, tütme”, ³*yér-hé-* “bezmek, bıkmak, usanmak”.

2.1.19. -sı-/-sé- eki

Tatar Türkçesinde bu ek, -çı-/-çé- şeklindedir. Başkurt Türkçesinin karakteristik özelliklerinden biri olan, *ç>s* değişmesi neticesinde bu ek, Başkurt Türkçesinde -sı-/-sé- şeklindedir. Ek, kalın köklere -sı-, ince köklere -sé- şeklinde eklenir.

Ek, “fiiller ile kullanılarak yapım kökünün ifade ettiği iş ve hareketin fazla miktarda yapılmasını bildirir” (Ganiyev, 2013: 166).

Sözlükte müstakil olarak bulunan fiillerin üzerine bu ek getirilerek toplam 6 fiil türetilmiştir. Buradaki 6 fiilin 5 tanesi geçişli, 1 tanesi de geçişsizdir.

Geçişsiz fiiller: ¹*kaç-sı-* “vurup geri tepmek, sıçramak, zıplamak”.

-sı/-sé- ekiyle türetilmiş fiiller: *ķabar-sı-* “kabarçıklanmak”, ¹*ķak-sı-* “vurup geri tepmek, sıçramak, zıplamak”, *ķır-sı-* “yapışmış, yapışıp donmuş nesneyi kırmak, kesmek”, *ķıy-sı-* “kenarını çekip vurmak ya da kırmak”, *man-sı-* “banmak, suya ya da başka sıvı bir şeye batırmak”, *tık-sı-* “sıkıp sıkıp tıkmak, sıkı sıkı tıktırmak”.

2.1.20. -sı/-şé- , -şa/-şe- eki

Ek, “fiillere eklenerek kökte gösterilen iş ve hareketin bir miktar yapıldığını bildirir. Kalın köklerden sonra -sı-, -şa-, ince köklerden sonra -şé-, -şe- şeklinde eklenir” (Ganiyev, 2013: 165).

Sözlükte müstakil olarak bulunan fiillerin üzerine bu ek getirilerek toplam 5 fiil türetildiği tespit edilmiştir. Buradaki 5 fiilin 2 tanesi geçişli, 3 tanesi geçişsizdir.

Geçişli fiiller: *ķır-şe-* “1.Makası açıp kapamak. 2.Kulakları öne arkaya oynatmak (at için)”, ¹*ķor-şa-* “birleştirmek, bütünlemek, toplanmak, çevrelemek”.

-sı/-şé- ; -şa/-şe- ekiyle türetilmiş fiiller: *ķır-şe-* “1.Makası açıp kapamak 2.Kulakları öne arkaya oynatmak (at için)”, *ķip-şé-* 1 “Az kurumak, suyu çekilmek, nemi azalmak”, ¹*ķor-şa-* “birleştirmek, bütünlemek, toplanmak, çevrelemek”, *ķup-şa-* “yapıştığı yerden ayrılmak, kalkmak”, *ķup-sı-* “yapıştığı yerden kalkmak, ayırmak”.

Tespit edilen örneklere baktığımızda aynı fiil üzerine, ekin iki varyantının da kullanılarak her iki şekilde de türetme yapıldığı örneklere rastlanılmıştır. Örneğin; *ķup-* fiiline, hem -sı-, hem de -şa- şeklinde ekin iki varyantı da kullanılarak türetme yapılmıştır. Buradaki her iki örneğin varlığı bize ekte fonetik bir dallanma olduğunu göstermektedir. *ķup+şa-* *кynиуay* “yapıştığı yerden ayrılmak, kalkmak”, *ķup+sı-* *кynишыу* “yapıştığı yerden kalkmak, ayırmak”.

2.1.21. -na/-ne- eki

Ek, kalın köklere -na- şeklinde, ince köklere -ne- şeklinde eklenir. “Fiillere eklenerek yapım kökünün ifade ettiği iş ve hareketi büyük oranda yapmayı bildirir” (Ganiyev, 2013: 168).

Sözlükte müstakil olarak bulunan fiillerin üzerine bu ek getirilerek toplam 6 fiil türetilmiştir. Tespit edilen 6 fiil de geçişlidir.

-*na/-ne-* ekiyle türetilmiş fiiller: *av-na-* “bir o tarafa bir bu tarafa dönmek, yıkılmak, sallanmak”, *až-na-* “çoşup güçlü bir ses çıkarmak; bağırarak, haykırmak”, *tör-ne-* “1.Dürmek, sarmak, bürmek, bürümek 2.Sıkıca giydirmek”, *töy-ne-* “dügümlemek, düğüm atmak; küçük ilmikler atmak”, *yey-ne-* “yaymak, sermek”, *yıy-na-* “toplamak, yığmak”.

2.1.22. -*ğa/-ge-*, -*қа/-ke-* eki

Ek, sedalı ünsüzlerden sonra damak uyumuna bağlı olarak -*ğa/-ge-*, sedasız ünsüzlerden sonra -*қа/-ke-* şeklinde eklenir.

Sözlükte müstakil olarak bulunan fiillerin üzerine bu ek getirilerek toplam 4 fiil türetilmiştir. Buradaki 4 fiilin 3 tanesi geçişli, 1 tanesi de geçişsizdir.

Geçişsiz fiil: *töt-ke-* “1. Dayanmak 2. Sabretmek, tahammül etmek”.

-*ğa/-ge-*, -*қа/-ke-* ekiyle türetilmiş fiiller: *bör-ke-* “başını sararak örtmek; baştan itibaren sarıp örtmek”, *osor-ğa-* “zıplattırmak, atlattırmak, hoplattırmak”, ²*say-қа-* “1. Yıkamak, kir çıkarmak 2. Dezenfekte etmek”, *töt-ke-* “1.Dayanmak 2.Sabretmek, tahammül etmek”.

2.1.23. -*ğar/-ger-*, -*қар/-ker-* eki

Ek, “fiillere eklenerek kökte verilen geçişsiz fiillerden farklı olarak, herhangi bir nesne ile iş ya da durum gerçekleştirmeyi bildirir” (Ganiyev, 2013: 167).

Ek, Başkurt Türkçesinde, sedalı ünsüzlerden sonra damak uyumuna bağlı olarak -*ğar/-ger-*, sedasız ünsüzlerden sonra -*қар/-ker-* şeklinde eklenir.

Sözlükte müstakil olarak bulunan fiillerin üzerine bu ek getirilerek toplam 4 fiil türetilmiştir. Buradaki 4 fiil de geçişlidir.

-*ğar/-ger-*; -*қар/-ker-* ekiyle türetilmiş fiiller: *ot-қар-* “kumarda kaybedip ödemek; ütülme”, *už-ğar-* “geçirmek, yol aldırarak, yaşam geçirmek, ömür sürmek”, *üš-ker-* “yetiştirmek, büyütme, bakmak, besleme”, *üt-ker-* “geçirmek, iletme, yol verme”.

2.1.24. -hın/-hén,-hon-/hön- eki

Tatar Türkçesinde bu ek, *-sın/-sén-* şeklindedir. Başkurt Türkçesinin karakteristik özelliklerinden biri olan, söz başı ve hece başındaki *s>h* değişmesi neticesinde bu ek, Başkurt Türkçesinde *-hın/-hén-* şeklindedir. Ek, kalın köklere dudak uyumuna bağlı olarak *-hın/-hon-*, ince köklere *-hén/-hön-* şeklinde eklenir.

Ek, *Bugünkü Tatar Türkçesi Söz Yapımı* adlı eserde isimden fiil yapan ek olarak belirtilmiştir. (Ganiyev, 2013: 164). Biz Başkurt Türkçesinde bu ekin fiiller üzerine gelerek de fiil türettiğini tespit ettik.

Sözlükte müstakil olarak bulunan fiillerin üzerine bu ek getirilerek toplam 3 fiil türetilmiştir. Buradaki 3 fiil de geçişsizdir.

-hın/-hén,-hon-/hön- ekiyle türetilmiş fiiller: *éy-hén-* “sağım için sütü vermemek (hayvan için)”, *özlök-hön-* “iyileşir iyileşmez yeniden hastalanmak”, *öşök-hön-* “üşür gibi olmak, biraz soğuk hissetmek”.

2.1.25. -arla/-erle- eki

Ek, kalın köklere *-arla-*, ince köklere *-erle-* şeklinde eklenir. “Fiillere eklenerek kökteki anlama yakın olan anlamlar bildirir” (Ganiyev, 2013: 163).

Sözlükte müstakil olarak bulunan fiiller üzerine bu ek getirilerek toplam 3 fiil türetildiği tespit edilmiştir. Buradaki 3 fiil de geçişlidir.

-arla/-erle- ekiyle türetilmiş fiiller: *bot-arla-* “1. Budunu, kemiğini ayırmak 2. Parçalamak, ayırmak”, *böt-erle-* “buruşturmak, büzüştürmek, kırıştırmak”, *yom-arla-* “yumru, toparlak hâle getirmek, yuvarlamak”.

2.1.26. -da/-de,-za/-ze-, -ta/-te- eki

Bugünkü Tatar Türkçesi Söz Yapımı adlı eserde ekin isim ve isim soylu sözlere geldiği belirtilmiştir (Ganiyev, 2013: 152). Fakat biz Başkurt Türkçesinde bu ekin fiiller üzerine gelerek de fiil türettiği örnekler tespit ettik.

Sözlükte müstakil olarak bulunan fiiller üzerine bu ek getirilerek toplam 3 fiil türetildiği tespit edilmiştir. Buradaki 3 fiil de geçişlidir.

-*da/-de-*, -*za/-ze-*; -*ta/-te-* ekiyle türetilmiş fiiller: ¹*kıs-ta-* “dar, küçük bir yere sığdırmaya çalışmak, kıstırmak”, *kıv-za-* “kovalamak, bir yerden göndermek, gitmesini istemek, kovmak”, ³*say-za-* “yıkamak, kir çıkarmak”.

2.1.27. -*şır/-şér-*, -*şor/-şör-* eki

Başkurt Türkçesinde fiilden fiil yapan eklerden biridir. Ek, kalın köklere dudak uyumuna bağlı olarak -*şır/-şor-*, ince köklere -*şér/-şör-* şeklinde eklenir.

Ek, “1. Fiillere eklenerek yapım kökünde bildirilen iş ve hareketin ne derecede yapıldığını, 2. Yapım kökündeki anlama bağlı iş ve hareketi yapmayı” bildirir (Ganiyev, 2013: 165).

Sözlükte müstakil olarak bulunan fiillerin üzerine bu ek getirilerek toplam 2 fiil türetilmiştir. Buradaki 2 fiil de geçişlidir.

-*şır/-şér-*, -*şor/-şör-* ekiyle türetilmiş fiiller: *bök-şör-* “1. Bürmek, dürmek, rulolamak 2. Kıvırmak”, *tık-şır-* “gizlemek, görünmeyecek bir yere koymak, gizli bir yere tıkmak”.

2.1.28. -*gın/-gén-*, -*kın/-kén-* eki

Ek, “Birçok fiile eklenir. Kökün ifade ettiği iş ve durumu başarma umudunu bildirir” (Ganiyev, 2013: 167).

Ek, sedalı ünsüzlerden sonra damak uyumuna bağlı olarak -*gın/-gén-* şeklinde, sedasız ünsüzlerden sonra -*kın/-kén-* şeklinde eklenir.

Sözlükte müstakil olarak bulunan fiillerin üzerine bu ek getirilerek toplam 2 fiil türetilmiştir. Buradaki 2 fiil de geçişsizdir.

-*gın/-gén-*; -*kın/-kén-* ekiyle türetilmiş fiiller: *taş-kın-* “çok coşmak, taşkın hâle gelmek, coşkun hâle gelmek”, *aş-kın-* “coşmak, heyecanlanmak”.

2.1.29. -*dar/-der-*, -*zar/-zer-*, -*tar/-ter-* eki

Ek, “fiillere eklenerek kökün ifade ettiği geçişsiz fiillerden farklı olarak herhangi bir nesne ile geçişli iş ve hareketi yapmayı bildirir” (Ganiyev, 2013: 169). “İşlek bir ek değildir. Etken eylemler yapar” (Karaağaç, 2013: 410).

Başkurt Türkçesinde bu ek, sedalı ünsüzlerden sonra damak uyumuna bağlı olarak *-dar/-der-*, sedasız ünsüzlerden sonra *-tar/-ter-* , “v, r, y” seslerinden sonra da *-zar/-zer-* şeklinde eklenir.

Sözlükte müstakil olarak bulunan fiillerin üzerine bu ek getirilerek toplam 2 fiil türetilmiştir. Buradaki 2 fiil de geçişlidir.

-dar/-der-, *-zar/-zer-*; *-tar/-ter-* ekiyle türetilmiş fiiller: *av-zar-* “budamak, kesmek, yıkmak”, *kup-tar-* “koparmak, ayırmak; bölmek”.

2.1.30. -ma/-me- eki

Kalın köklere *-ma-*, ince köklere *-me-* şeklinde eklenir.

Bugünkü Tatar Türkçesi Söz Yapımı adlı eserde ekin yansıma sözlere geldiği belirtilmiştir (Ganiyev2013: 170). Biz Başkurt Türkçesinde bu ekin fiiller üzerine gelerek de fiil türettiğini tespit ettik.

Sözlükte müstakil olarak bulunan fiillerin üzerine bu ek getirilerek toplam 2 fiil türetilmiştir. Buradaki 2 fiil de geçişlidir.

-ma/-me- ekiyle türetilmiş fiiller: *yal-ma-* “1. Kavrayıp almak, tutup almak 2. Kuşatmak, sarmak, çevrelemek 3. Dil ile dudak yalamak”, *yür-me-* “yama yapmadan iki ucu birleştirip dikmek”.

2.1.31. -yı/-yé- eki

Tatar Türkçesinde *c*'li olan bu ek, Başkurt Türkçesinde *y*'lidir. Ek, kalın köklerden sonra *-yı-*, ince köklerden sonra *-yé-* şeklinde eklenir.

Sözlükte müstakil olarak 2 yansıma fiil üzerine bu ek getirilerek toplam 2 fiil türetilmiştir: *sağıl-yı-* “kamaşmak, güçlü bir ışıkla gözleri kör olmak, göremez hâle gelmek”, *urğıl-yı-* “aşırı, sağlam patlamak, püskürmek”.

Buradaki 2 fiilin 1 tanesi geçişli, 1 tanesi de geçişsizdir.

Geçişli fiil: *sağıl-yı-* “kamaşmak, güçlü bir ışıkla gözleri kör olmak, göremez hâle gelmek”.

2.1.32. -hit-/-hét-, -hot-/-höt- eki

Ek, *Bugünkü Tatar Türkçesi Söz Yapımı* adlı eserde isimden fiil yapan ek olarak belirtilmiş (Ganiyev, 2013: 164). Biz, Başkurt Türkçesinde bu ekin fiiller üzerine gelerek de fiil türettiğini tespit ettik.

Ek, kalın köklere dudak uyumuna bağlı olarak *-hit-/-hot-*, ince köklere *-hét-/-höt-* şeklinde eklenir.

Sözlükte müstakil olarak bulunan fiillerin üzerine bu ek getirilerek toplam 2 fiil türetilmiştir. Buradaki 2 fiil de geçişlidir.

-hit-/-hét-, *-hot-/-höt-* ekiyle türetilmiş fiiller: *bolok-hot-* “huzursuz etmek, rahatsız etmek, keyfini kaçırmak, huzurunu bozmak”, *ķubar-hit-* “söküp almak, koparıp almak”.

2.1.33. -har- eki

Tatar Türkçesinde bu ek *-sar-* şeklindedir. Başkurt Türkçesinin karakteristik özelliklerinden biri olan, söz başı ve hece başındaki *s>h* değişmesi neticesinde bu ek, Başkurt Türkçesinde *-har-* şeklindedir.

Ek, “kalın köklere eklenir ve yalnızca bir fiilde karşımıza çıkar. Fiile eklenerek anlamıyla kökün bildirdiği anlama yakın iş ve hareketi ifade eder: *yapsar-* “üst üste bindirmek; ispat etmek” (Ganiyev, 2013: 171).

Başkurtçada da bu ek, yalnızca 1 fiilde karşımıza çıkmıştır: *yap-har-* “1. Bir suçu, sebebi birine ya da bir şeye atmak 2. Korumak, kollamak”.

Buradaki 1 fiil de geçişlidir.

2.1.34. -pıl-/eki

Ek, “fiillere eklenerek anlamı kök ile ifade eden anlama yakın iş ve hareket yapmayı anlatan fiiller oluşturur” (Ganiyev, 2013: 171).

Ek, kalın köklere *-pıl-* şeklinde eklenir.

Bu ek ile oluşturulmuş yalnızca 1 fiil tespit edebildik: *tay-pıl-* “1. Ayrılmak, sapmak 2. Meyledilmek”.

Bu 1 fiil de geçişsizdir.

2.1.35. -şın- eki

Ek, fiillere eklenerek “1. Yapım kökünün ifade ettiği iş ve hareketin ne derecede yapıldığını gösterir, 2. Yapım kökü ile alakalı iş ve hareketin yapılışını” bildirir (Ganiyev, 2013: 166).

Ek, Başkurt Türkçesinde kalın köklere *şın-* şeklinde eklenir.

Sözlükte müstakil olarak bulunan kök üzerine bu ek getirilerek yalnızca 1 fiil türetildiği tespit edilmiştir: *tık-şın-* “1. İte kaka bir yere girmek, paldur küldür bir yere girmek. 2. Aşırı yemek, tıkmak. 3. Bir işe burnunu sokmak. 4. Lafa karışmak”.

Buradaki 1 fiil de geçişsizdir.

2.1.36. -sık- eki

Tatar Türkçesinde bu ek, *-çık-* şeklindedir. Başkurt Türkçesinin karakteristik özelliklerinden biri olan, *ç>s* değişmesi neticesinde bu ek, Başkurt Türkçesinde *-sık-* şeklindedir.

Ek, kalın köklere eklenir. “Fiile eklenerek yapım kökünün ifade ettiği iş ve hareketin fazla miktarda yapılmasını bildirir” (Ganiyev, 2013: 166).

Sözlükte müstakil olarak bulunan kök üzerine bu ek getirilerek yalnızca 1 fiil türetildiği tespit edilmiştir: *tal-sık-* “1. Yorulup yavaşlamak, hâlsizleşip ağır hareket etmek. 2. Ruhsal açıdan incinmek, kalbi kırılmak”.

Buradaki 1 fiil de geçişsizdir.

2.1.37. -tay- eki

Ek, kalın köke eklenir. *Bugünkü Tatar Türkçesi Söz Yapımı* adlı eserde ekin isme geldiği belirtilmiştir (Ganiyev, 2013: 170). Fakat, biz Başkurt Türkçesinde bu ekin fiil üzerine gelerek de fiil türettiği 1 örnek tespit ettik: *şıl-tay-* “1. Görünmemeye çalışmak, saklanmak, gizlenmek 2. Kaçmak”.

Buradaki 1 fiil de geçişsizdir.

2.1.38. -maş- eki

“Kalın köklere eklenir. Fiillere eklenerek kökün bildirdiği anlama yakın geçişsiz fiil yapar” (Ganiyev, 2013: 170).

Sözlükte müstakil olarak bulunan kök üzerine bu ek getirilerek yalnızca 1 fiil türetildiği tespit edilmiştir: *al-maş-*“bir şeyi aralarında alıp vermek, değiş tokuş yapmak”.

2.1.39. -ek- eki

Ek, “kökteki geçişli fiil anlamından farklı olarak geçişsiz iş ve hareketi yapmayı bildirir” (Ganiyev, 2013: 171).

Başkurt Türkçesinde işlek olmayan bir fiilden fiil yapım ekidir. İnce köklere *-ek-* şeklinde eklenir.

Sözlükte müstakil olarak bulunan kök üzerine bu ek getirilerek yalnızca 1 fiil türetildiği tespit edilmiştir: *él-ek-* “1. Hareket eden bir şeye kapılıp kalmak. 2. Tutulmak. 3. Çarpılmak”.

Buradaki 1 fiil geçişsizdir

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İKİLEMELERDEN OLUŞAN FİLLER

Başkurt Türkçesinde sözlükten tespit edebildiğimiz ikilemelerden oluşmuş fiil sayısı 65'tir.

1. FİİL + FİİL UNSURUNDAN OLUŞMUŞ İKİLEME FİİLLER

Sözlükte müstakil olarak bulunan fiillerden oluşmuş 3 ikileme örneğine rastlıyoruz: *kas-/boş-* “gizlenmek, saklanmak; pusmak”, *yan-/köy-* “yanıp tutuşmak, kederlenmek, kaygılanmak; yüreği yanmak”, *yaz-/hız-* “yazıp çizme, çeşitli yazı işleri”.

2. FİİL + ZARF FİİL (-P) + FİİL YAPISINDAN OLUŞTURULMUŞ İKİLEME FİİLLER

İkileme eylemlerin ilk unsurunun üzerine (+p) zarf fiil ekinin eklenmesiyle toplam 54 ikileme eylem tespit edilmiştir:

abın-ıp-hörlök- “hoplayıp zıplamak”, *abın-ıp-hörön-* “hoplayıp zıplamak”, *ağha-p-tuğha-* “aksak aksak basmak, yürümek”, *ağır-ıp-bakır-* “çok öfkelenmek, bağırarak”, *arı-p-tal-* “çok fazla yorulmak, çırpınmak”, *aşa-p-és-* “yiyip içmek, karın doyurmak”, *azarın-ıp-bizerén-* “çok istemek, yalvarmak”, *az-ıp-tuż-* “yerinde durmamak; gezip tozmak”, *bögöl-öp-hıgıl-* “bükülüp sıkılmak, eğilip bükülmek”, *bül-ép-yar-* “parçalara ayırmak, kısımlara ayırmak, kesmek”, *eylen-ép-tulğan-* “dönüp dolanmak”, *eylender-ép-tulğandır-* “döndürüp dolandırmak, döndürüp dolaştırmak”, *ét-ép-tört-* “itip dürtmek, iteklemek”, *étés-ép-törtös-* “itişip dürtüşmek, itekleşmek”, *éyel-ép-bögöl-* “eğilip bükülmek, eğilip kıvrılmak”, *éyel-ép-hıgıl-* “eğilip sıkılmak, bükülüp sıkılmak”, *hılan-ıp-hıypan-* “süslenip bezenmek”, *hıla-p-hıypa-* “iyi kullanmak, tutumlu şekilde kullanmak, değerini bilerek kullanmak (kıyafet için)” *kağıl-ıp-huğıl-* “itilip kakılmak, sağ sola savrulmak”, *kağ-ıp-huğ-* “sağa sola vurmak, çarpmak; tozunu, kirini almak için çırpınmak”, *kağırın-ıp-tökörön-* “bir balgam çekip bir tükürmek”, *kağlığ-ıp-huğlık-* “bir ileri bir geri vurulmak”, *kızaran-ıp-bürtén-* “kızarıp şişmek, kızarıp kabarmak”, *kız-ıp-tuż-* “sinirlenip coşmak, öfkelenmek”, *kil-ép-kit-* “gelip gitmek”, *kirélép-hużıl-* “gerilip uzanmak”, *kéyén-ép-*

yahan- “ giyinip kuşanmak, güzel giyinmek”, *küterél-ép-berél-* “üzülmek, yıkılmak; perişan olmak”, *mayla-p-balla-* “yağ ve bal katmak, yağlayıp ballamak”, *orol-op-huğ-ıl-* “itilip kakılmak”, *or-op-ber-* “vurup yaralamak, vurmak, çarpmak, kakmak”, *or-op-huğ-* “kakıp vurmak”, *oson-op-talpın-* “can atmak, çok istemek, hevesle çırpınmak”, *os-op-hikér-* “uçup zıplamak, havalara uçmak; can atmak”, *os-op-ğun-* “çoşup çoşup fırlamak”, *os-op-töş-* “mutluluk ve istekle can atmak, heves etmek”, *öşkör-öp-tökör-* “üfleyp tükürerek tedavi etmek”, *ötöl-öp-kırıl-* “çok acele etmek, çok çabuk davranmak”, *öt-öp-kır-* “çok acele ettirmek, çabuk davrandırmak”, *öyröl-öp-söyröl-* “koşup birşeyler çevresinde dönenmek”, *özön-öp-yolkon-* “1. Kendini parçalamak, kendini yemek 2. Mümkün olur olmaz faydalanmak”, *öz-öp-yırt-* “koparıp yırtmak, çekip yırtmak”, *öz-öp-yolk-* “koparıp yolmak, koparıp çekmek”, *tart-ıp-huż-* “istediği gibi çekmek, istediği gibi germek”, *tırış-ıp-tırmaş-* “çalışıp çabalamak, çok gayret etmek”, *tirle-p-béş-* “çok terlemek, terleyip pişmek”, *uyna-p-köl-* “oynayıp gülmek, keyif sefa sürmek, gönül rahatlatmak”, *vat-ıp-hındır-* “parçalayıp çiğnemek, bozmak, dağıtmak; (dili) bozmak”, *vat-ıp-kır-* “parçalayıp kırmak”, *vat-ıp-yémér-* “parçalayıp çiğnemek, bozmak, dağıtmak; (dili) bozmak”, *yalan-ıp-yaşkan-* “1. Ümit ederek yalanıp durmak 2. Oradan buradan bir şeyler toplayıp karnı doyurmak”, *yala-p-yaşka-* “yalayıp ıslatmak; yalayarak saçmak”, *yan-ıp-béş-* “sıcaktan yanmak, sıcaktan pişmek; sıcaktan terlemek”, *yan-ıp-köy-* “yanıp kavrulmak, içten içe yanmak, kaygılanmak, kederlenmek, hüzünlenmek”.

3. İKİLEMELERDEN MEYDANA GELEN FİİLLER

“İkileme eylemlerden başka ikilemelerden meydana gelen eylemler de eylem başlığı altında değerlendirilmelidir. İkilemelerden oluşmuş eylem biçimleri, müstakil bir ikileme olarak da kullanılan biçimlerin daha sonra yapım ekiyle eylem şekline dönüştürülmesidir” (Özşahin, 2017: 55).

3.1. İKİLEME+İSİMDEN FİİL YAPIM EKİYLE MEYDANA GELEN FİİLLER

Başkurt Türkçesinde bu şekilde isimden fiil yapım ekiyle oluşturulmuş 6 örnek tespit edilmiştir:

al+da-/-yol+da- “türlü şekillerde aldatmak”.

(BTH’de birinci unsur *al* sözlükte yer almazken, *alda-* “aldatmak, kandırmak; hile yapmak” biçiminde yer almaktadır. İkinci unsur *yol* sözlükte yer almamakla birlikte, ekli biçimi olan *yol+da-* şekli de sözlükte yer almamaktadır).

hay-hav+la- “hay hav diye sesler çıkararak hayvanı sürmek, bağırarak”.

(*hay* “iyi dilek, azarlama, şaşma ve sevinç bildirmede kullanılan bir söz”, *hav-hav* “köpek sesini bildiren söz”).

hay-hayt+la- “ hayt hayt diye hayvanı sürüp bağırarak”.

(*hay* “iyi dilek, azarlama, şaşma ve sevinç bildirmede kullanılan bir söz”, *hayt* “hayvan sürüldüğünde söylenir”).

ıgı-zıgı+lan- “gürültülü hâle gelmek, karmaşık hâle gelmek”.

(BTH’de her iki unsurda sözlükte müstakil madde başı olarak yer almamaktadır. Sözlükte ikileme şeklinde açıklanmıştır: (*ıgı-zıgı* “paldır küldür, karışıklık, karmaşıklık; hengâme”).

min-min+len- “ kendini beğenmek, kibirlenmek”. (*min* “ben, kişi zamiri”).

sır-sıv+laş- “gürültü patırtı ile gelip bağrıışmak; bağırarak gülüşmek”.

(BTH’de her iki unsurda sözlükte müstakil madde başı olarak yer almamaktadır. Sözlükte ikileme şeklinde açıklanmıştır: (*sır-sıv* “gürültü patırtı, bağrıışma; kahkaha; bağırarak gülüşmek”).

3.2. İKİLEME+FİİLDEN FİİL YAPIM EKİYLE MEYDANA GELEN FİİLLER

Fiilden fiil yapım ekiyle oluşturulmuş 2 örnek tespit edilmiştir:

béşér-én-/töşör-ön- “yemek hazırlamak, yemek pişirmek, yemekle ilgilenmek”.

(*béş-* “pişmek, olgun hâle gelmek, pişmiş hâle gelmek”, *töşör-* “1. Düşürmek, indirmek. 2. İletmek, ulaştırmak. 3. Kaplamak, yerleştirmek...”).

yékér-én-/bakır-ın- “Güçlü şekilde bağırılmak”.

(*yékér-* “öfkeyle, sinirle bağırarak”, *bakır-* “güçlü bir şekilde bağırarak; öfkeyle bağırarak”).

BEŞİNCİ BÖLÜM

BİRLEŞİK FİİLLER/BÜTÜNLEŞMİŞ YAPILAR

Başkurt Türkçesindeki fiillerden toplam 16 birleşik fiil/bütünleşmiş yapı tespit ettik. Bütünleşmiş yapılar şu şekilde oluşmuştur:

1. FİİL+FİİL ŞEKLİNDEKİ BÜTÜNLEŞMİŞ YAPILAR

Fiil+fiil şeklinde meydana gelen 8 örnek tespit edilmiştir.

Birleşik fiillerdeki ilk unsurda bulunan *-l-* sesinin erimesi sebebiyle bu fiiller tek bir fiil hâline gelmiştir.

apar- “alıp gitmek, götürmek” (*apar-<appar-<al-ıp bar-*),

apkal- “alıp kalmak” (*apkalıv <al-ıp kal-*),

apkas- “alıp kaçmak” (*apkas- <al-ıp kas-*),

apkayt- “alıp dönmek” (*apkayt- <al-ıp kayt-*),

apsık- “alıp çıkmak” (*apsık- <alıp sık-*).

Böyle bütünleşmiş yapılardaki kimi örneklerde ise ilk unsurdaki *-l-* erimiş ve seslerde incelmeye meydana gelmiştir. Bu incelmeye ikinci unsurdaki fiilin birinci unsurdaki fiili inceltmesi sebebiyle olmuştur.

epér- “alıp vermek” (*<eper-<epper-<apper-<*apber- <al-ıp ber-*),

epkil- “alıp gelmek” (*<epkil-<ap kil-<al-ıp kil-*),

epkit- “alıp gitmek” (*<epkit-<ap kit-<al-ıp kit-*).

2. ZAMİR+FİİL ŞEKLİNDEKİ BÜTÜNLEŞMİŞ YAPILAR

Zamir+fiil şeklinde meydana gelen 8 örnek tespit edilmiştir.

bılayt- “böyle yapmak, böyle etmek, bu şekilde yapmak” (*<bılay it-*),

kalayt- “nasıl etmek, ne yapmak” (*<kalay it-*),

nişle- “ne yapmak, ne etmek” (*<ni eş+le-*),

nişlet- “ne yaptırmak, ne ettirmek” (*<ni eş+let-*),

nit- “ne yapmak, herhangi bir şey yapmak” (<ni it-),

oşolayt- “şöyle etmek, şu şekilde etmek” (<oşolay it-),

şulayt- “şöyle yapmak, şu şekilde yapmak” (<şulay it-),

ulayt- “öyle yapmak, o şekilde yapmak” (<ulay it-).

ALTINCI BÖLÜM

SÖZLÜKTE MÜSTAKİL OLARAK BULUNMAYAN/KÖKTEN AYRILMADAN YAŞAYAN FİİLLER

Başkurt Türkçesinde tespit edilen toplam 10.926 fiilin 2.239 tanesi sözlükte müstakil olarak bulunmamakta olup, bazı ekler de kökten ayrılmadan yaşamaktadır. Biz böyle yapıları etimoloji yapma becerimizin sınırlı olmasından dolayı ayrıntılı olarak ele alamadık. Bu yüzden çalışmamızda bu yapıları bu başlık altında vermeyi uygun gördük.

Sözlükte müstakil olarak bulunmayan/kökten ayrılmadan yaşayan fiillere dair birkaç örnek: *abın*-“yerdeki şeyi görmeden ayağı takılarak yere düşmek”, *bat*-“1. Batmak, girmek, suyun içine doğru gitmek 2. Gök cisimleri için batmak”, *delég*-“Karşılaşmak, rastlaşmak”, *eylen*-“eylenmek, dönmek, dolanmak”, *éste*-“istemek, dilemek, niyet etmek”, *fes*-“abartarak konuşmak, mübalağa etmek”, *görö*-“küremek, kürek çekmek”, *hağın*-“özlemek, hasret çekmek; özlemle yad etmek”, *ıra*-“başarılı olmak, verimli olmak”, *ihene*-“esnemek”, *jılı*-“kaymak”, *kamşa*-“kuşatıp almak, sarıp almak”, *kereg*-“gerekmek, gerekli olmak, lazım olmak”, *lapay*-“geniş yer almak, yayılmak”, *mıyıl*-“Gülümsemek, tebessüm etmek; sırtmak”, *nuy*-“yorulmak, güçsüz hâle gelmek, hâlsizleşmek”, *oqşa*-“benzemek, denk gelmek, eş gelmek”, *örge*-“üremek, yetişmek”, *sepe*-“şaklatıp vurmak, tokatlamak”, *tag*-“takmak, iliştiirmek, asmak”, *urta*-“yutmak, yudumlamak”, *üb*-“öpmek”, *vat*-“kırmak, parçalamak, bölmek”, *yalk*-“bezmek, usanmak, bıkmak”, *ziñk*-“zing etmek.

SONUÇ

- 1) Yürüttüğümüz bu çalışmada BTH'deki fiiller tespit edilmiş ve fişlenmiştir. Toplamda 10.926 fiil tespit edilmiştir. Bu fiiller aldıkları eklere göre isimden fiil ve fiilden fiil yapım ekleri başlığı altında incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda 5.262 fiil, isimden fiil yapım ekleri, 3.344 fiil, fiilden fiil yapım ekleriyle türetilmiştir. Ayrıca 65 tane ikilemelerden oluşan fiil, 16 tane bütünleşmiş yapılardan oluşan fiil ve 2.239 tane de sözlükte müstakil olarak bulunmayan (kök hâlindeki) fiiller tespit edilmiştir.
- 2) Bu çalışmada fiil tabanlarının isimlere oranla daha az olduğu tespit edilmiştir. “Bunun nedeni, birden çok varlığın aynı eylemi yapıyor olmasıdır. ‘Gülmek’ eylemini yalnız insan yapabilirken, ‘yürümek’ eylemini insanlarla birlikte hayvanlar, ‘doğmak’ ve ‘ölmek’ eylemlerini ise, bütün varlıklar yapabilmektedir” (Karaağaç, 2013: 389).
- 3) İsimden fiil yapan eklerin en işlek olanlarını sırasıyla şöyle verebiliriz: *+la-/+le-*; *+lan-/+len-*; *+lat-/+let-*; *+laş-/+leş-*; *+landır-/+lender-*; *+laştır-/+leştér-*; *+ilda-/+élde-*; *+ay-/+ey-/+y-*; *+a-/+e-*; *+hun-/+hén-, +hon-/+hön-*; *+ha-/+he-*, *+hı-/+hé-*, *+ho-/+hö-*; *+ır-/+ér-/+r-/+ar-/+er-*; *+hit-/+hét-, +hot-/+höt-*; *+hıra-/+hére-*, *+hora-/+höre-*; *+ık-/+ék-*, *+ok-/+ök-*, *+k-*; *+da-/+de-*, *+za-/+ze-*, *+ta-/+te-*; *+al-/+el-/+l-*; *+ı-/+i-, +o-/+ö-*; *+ra-/+re-*, *+ıra-/+ére-*; *+ray-/+rey-*; *+at-/+et-*; *+ğar-/+ger-*, *kar-/+ker-*; *+sı-/+sé-*, *+so-/+sö-*; *+ğı-/+gé-*, *+go-/+gö-*, *+kı-/+ké-*, *+ko-/+kö-*; *+ala-/+ele-*; *+ga-/+ge-*, *+ka-/+ke-*; *+na-/+ne-*; *+an-/+en-/+n-*; *+şı-/+şé-*, *+şa-/+şe-*; *+ın-/+én-/+n-*; *+ğır-/+gér-, +kır-/+kér-*; *+tay-*; *+pay-/+pey-*; *+lık-/+lék-*.
- 4) İsimden fiil yapan eklerde en işlek kullanılan ek şüphesiz *+la-* olarak tespit edilmiştir. Burada *+la-/+le-* ekiyle 1865 adet ismin doğrudan doğruya ve 2541 adet fiilin ise aynı ek üzerine *-n-, -n-dır-, -ş-, -ş-tır-, -t-* gibi çatı eklerini alarak fiilleştiği tespit edilmiştir. Böylece BTH'de morfolojik yolla türeyen 5262 adet isim kökenli fiilin 4406 tanesi *+la-/+le-* ekinin getirilmesiyle türetilmiştir.
- 5) *+la-/+le-* ve aynı ek üzerine *-n-, -n-dır-, -ş-, -ş-tır-, -t-* gibi çatı ekleriyle fiilleşmiş kelimeler kökenleri bakımından diğer dillerden alıntılıdığı

- kelimeler bakımından da incelenmiştir. Başkurt Türkçesi Arapça, Farsça, Rusça ve çok az da olsa Çince'den (*sey* “çay”) alıntı sözler kullanmıştır.
- 6) Başkurdistan'da uzun yıllar süren ve günümüzde de devam eden Rus idaresi, Başkurt Türkçesinde Rusça alıntı sözlerin yerleşmesine sebep olmuştur. Bu yüzden Başkurt Türkçesi en fazla alıntı sözü Rusçadan almıştır.
 - 7) Rusçadan alınmış sözlerden oluşan fiillerde, fiil oluşum unsuru olarak sadece *+la-/+le-* ekinin izlendiği tespit edilmiştir (642).
 - 8) Arapçadan alınmış sözlerden oluşan fiillerde, fiil oluşum unsuru olarak *+la-/+le-* ekinin yanında diğer bazı isimden fiil yapım eklerinin de kullanıldığı tespit edilmiştir (449).
 - 9) Farsçadan alınmış sözlerden oluşan fiillerde, fiil oluşum unsuru olarak *+la-/+le-* ekinin yanında diğer bazı isimden fiil yapım eklerinin de kullanıldığı tespit edilmiştir (154).
 - 10) Başkurt Türkçesinin fiilleri içerisinde 642 adet Rusça, 449 adet Arapça, 154 adet Farsça ve 3 adet Çince'den (“çay”) alıntı kelime tespit edilmiştir.
 - 11) Alıntılardaki damak uyumuna bakıldığında ise, Arapça ve Farsça alıntı unsurlardan sonra gelen ekler damak uyumuna bağlı olarak gelirken, Rusça alıntılarda bu uyumun bozulduğu tespit edilmiştir: *Far. dörös+le-* “doğrulamak, dürüst diye bildirmek, doğru diye bildirmek; düzeltmek”; *Ar. dava+la-* “tedavi etmek, ilaç vermek”, *niyet+le-* “niyet etmek, niyetlenmek”; *Rus. briket+la-* “briketlemek, kerpiçlemek”, *dirijir+la-* “orkestra ya da koroyu yönetmek, idare etmek”, *adres+la-* “göndermek, yollamak”.
 - 12) Alıntı unsurları özleştiren (Baskurtçalaştırıcı) yapılara baktığımızda genel tercihin *hız/héz* “+sız-/+siz-” yokluk bildiren ek olduğu tespit edilmiştir: *bereket+héz+le-* “bereketini, kutunu kaçırmak, bereketini yok etmek; değersiz hâle getirmek, kıymetsizleştirmek” (<Ar. bereket), *yen+héz+len-* “merhametsiz hâle gelmek, şefkatsiz hâle gelmek” (<Far. cān); *mikrob+hız+lan-* “mikropsuzlanmak” (<Rus. mikrop) vb. Yani böyle özleşmiş (Baskurtçalaşmış) yapılarda “yokluk” bildiren ek üzerinden fiil yapımı söz konusudur.

- 13) Başkurt Türkçesinde yansımali sözlerin de fiil yapımında kullanıldığı tespit edilmiştir. Burada yansımali fiiller, sadece ses yansımali değil aynı zamanda görüntü (hareket) yansımali sözlerdir.
- 14) Yansımali sözlerde en fazla tercih edilen ek *+ilda-/+élde-*(toplam 286) olmakla beraber, *+la-* (223) */+lan-* (1) */+laş-* (53) */+lat-* (136) (toplam 413) eklerinin içerisindeki köklerde de çok sayıda yansımali sözler bulunduğu tespit edilmiştir.
- 15) Yansımali sözlere baktığımızda 665 adet ses yansımali, 113 adet görüntü yansımali görülmektedir. Sonuç itibariyle ses yansımali daha çok kullanıldığı tespit edilmiştir.
- 16) İsimden fiil yapan bazı eklerin sadece bir iki tane örneğine rastlayabildik. Bu ekler az işlek hatta işlek olmayan, kullanımdan düşmüş eklerdir: *+kay-/+key;* *+tan-;* *+dır-/+dér-;* *+tır-/+tér-;* *+lay-;* *+pé-;* *+it-/+ét-;* *+yı-/+yé-;* *+ak-/+ek-;* *+két-;* *+ma-+me-*.
- 17) İsimden fiil yapan eklerin içerisindeki bazı kelimelerin dal şekiller hâlinde kullanıldığını tespit ettik: *heybet+le- ~ eybet+le-*, *in+le- ~ iñ+le-*, *hısap+la- ~ işep+le-*, *kelép+le- ~ kalıp+la-*, *kirtmes+le- ~ kirtkes+le-*, *qorma+la- ~ korgak+la-*, *leğnet+le- ~ nelet+le-*, *mezah+la- ~ mezek+le-*, *neğés+le- ~ nağış+la-*, *numér+la- ~ nomér+la-*, *pudra+la- ~ buzır+la-*, *zir+le- ~ zer+le-*, *zur+la- ~ zúr+la-*, *batır+lan- ~ matur+lan-*, *er+len- ~ ger+len-*, *hava+lan- ~ ava+lan-*, *hester+len- ~ hesret+len-*, *ıza+lan- ~ eza+lan-*, *ışep+len- ~ hısap+lan-*, *kaşmak+lan- ~ kaymak+lan-*, *kehet+len- ~ kehét+len-*, *kıybat+lan- ~ kımmet+len-*, *teşir+len- ~ teşor+lan-*, *nizağa+laş- ~ nizağ+laş-*, *az+hın- ~ ez+hén-*, *yétém+hé- ~ yetim+hé-*.
- 18) Buradaki dal şekillere baktığımızda yalnızca *in+le-/iñ+le-* “enini ölçmek” fiillerinin kökleri farklıdır. Yani sözlükte *in* “işaret, iz” anlamlarında kullanılırken, *iñ* “en, genişlik” anlamlarında kullanılmaktadır. Bu iki farklı kök *+la-* ekini alınca anlam aynılaştırılmıştır.
- 19) Fiilden fiil yapan ekler arasında ise *-t-;* *-ş-;* *-l-;* *-dır-/dér-*, *-dor-/dör-*, *-tır-/tér-*, *-tor-/tör-*, *-zır-/zér-*, *-zor-/zör-;* *-n-;* *-r-* gibi çatı ekleri çok işlek kullanılmıştır. Bu ekleri çatı eki olmasından dolayı, geçişli-geçişsiz, etken-edilgen, dönüşlü ve işteş şeklinde ele almaya çalıştık.

- 20)ET. döneminden bu yana bir değişikliğe uğramamış olan *-t-* ekinin Başkurtçada sadece yardımcı ünlüsü bakımından fark vardır. Ek, dudak uyumuna bağlı olarak ünsüzle biten fiil tabanlarına *-ı/-é-, -o/-ö-* yardımcı ünlüleriyle bağlanmaktadır.
- 21)-*ş-* işteşlik eki de ET. döneminden bu yana işlek bir kullanıma sahiptir. Başkurtçada yine sadece yardımcı ünlüsü bakımından fark vardır. Ek, dudak uyumuna bağlı olarak ünsüzle biten fiil tabanlarına *-ı/-é-, -o/-ö-* yardımcı ünlüleriyle bağlanmaktadır. Ayrıca bazı fiillere *-a/-e-* yardımcı ünlüleriyle de bağlandığı tespit edilmiştir.
- 22)-*l-* eki de ET. döneminden bu yana işlek bir kullanıma sahiptir. Başkurtçada yine sadece yardımcı ünlüsü bakımından fark vardır. Ek, dudak uyumuna bağlı olarak ünsüzle biten fiil tabanlarına *-ı/-é-, -o/-ö-* yardımcı ünlüleriyle bağlanmaktadır.
- 23)ET. döneminden bu yana çok işlek olan diğer bir ek de *-dır/-dir-, -dur/-dür-* ekidir. Ek, ET. döneminde yalnız *-tur/-tür-, -dur/-dür-* olarak yuvarlak şekilde kullanılmaktaydı. Başkurtçada da işlek olan bu ekin şekil bakımından farklı olduğunu belirtmek gerekir. Ek, sedalı seslerden sonra ünlü uyumuna bağlı olarak *-dır/-dér-, -dor/-dör-* şeklinde, sedasız seslerden sonra *-tır/-tér-, -tor/-tör-* şeklinde; yine *v, r, y, ź* seslerinden sonra *-źır/-źér-, -źor/-źör-* şeklinde eklenir.
- 24)-*n-* eki de ET. döneminden bu yana oldukça işlek bir kullanıma sahiptir. Başkurtçada yine sadece yardımcı ünlüsü bakımından fark vardır. Ek, dudak uyumuna bağlı olarak ünsüzle biten fiil tabanlarına *-ı/-é-, -o/-ö-* yardımcı ünlüleriyle bağlanmaktadır.
- 25)-*r-* fiilden fiil yapım eki, Başkurtçada dudak uyumuna bağlı olarak ünsüzle biten fiil tabanlarına *-ı/-é-, -o/-ö-* yardımcı ünlüleriyle bağlanmaktadır.
- 26)Az kullanıma sahip fiilden fiil yapım ekleri şöyledir: *ık/-ék-, ok/-ök-, -k-, -lık/-lék-, loq/-lök-, -ala/-ele-, -ra/-re-, -ira/-ére-, -la/-le-, -ay/-ey-, ğı/-gé-, -kı/-ké-, -ğır/-gér-, -kır/-kér-, -ğız/-géz-, -ğöz/-göz-, -kız/-kéz-, -koz/-köz-, -a/-e-, -ız-, -ha/-he-, -hu/-hé-, -ho/-hö-, -sı/-sé-, -şı/-şe-, -şa/-şe-, -na/-ne-, ğa/-ge-, -ka/-ke-, -ğar/-ger-, -kar/-ker-, -hın/-hén-, -hon/-hön-, -arla/-erle-, -da/-de-, -za/-ze-, -ta/-te-*.

- 27) İçerisinde bir ya da iki örneğini tespit edebildiğimiz fiilden fiil yapım ekleri oyledir: *şır/-řér*, *-şor/-řr*; *-ęın/-ęén*, *-kın/-kén*; *-dar/-der*, *-zar/-zer*, *-tar/-ter*; *-ma/-me*; *-yı/-yé*; *-hit/-hét*, *-hot/-ht*; *-har*; *-pıl*; *-şın*; *-sık*; *-tay*; *-maş*; *-ek*.
- 28) Buradaki eklerin BTTSY adlı eser üzerinden tasnif edildiğini belirtmiştik. Bu eserde kimi ekler sadece isimden fiil yapan ekler olarak belirtilmiştir. Biz Başkurtçada bu eklerin fiiller üzerine gelerek de fiil yapımında kullanıldığını tespit ettik, bu ekler şunlardır: *-ma/-me*; *-hit/-hét*, *-hot/-ht*; *-ha/-he*, *-hı/-hé*, *-ho/-h*; *-hın/-hén*, *-hon/-hn*; *-ay/-ey*; *-yı/-yé*; *da/-de*, *-za/-ze*, *-ta/-te*; *-tay*; *-la/-le*.
- 29) Fiilden fiil yapan ekler isimden fiil yapan eklere oranla daha azdır ve fonksiyon bakımından zengin olmamalarına rağmen işleklikleri oldukça fazladır.

FİİL LİSTESİ

abalanıv абаланыу

Kendi kendine atılıp coşup ayağa kalmak, yükselmek.

abalatıv абалатыу

Coşturup ayağa kaldırmak, ürümek

abalav абалау

Atılıp coşarak ürümek

abavlatıv абаулатыу

Islık çalmak; ses vermek

abavlav абаулау

abo diyerek ses çıkarmak

abaylatıv абайлатыу

Sezdirmek; farketmek

abaylav абайлау

Dikkatli olmak; sezmek; farketmek

abındırıv абындырыу

Yerdeki şeyi görmeden ayağı takılarak yere düşürmek.

abınıp-hörlögöv абынып-һөрлөгөү

Ноплайып зыплamak

abınıp-hörgönöv абынып-һөрөнөү

Ноплайып зыплamak

abınıv абыныу

Yerdeki şeyi görmeden ayağı takılarak yere düşmek.

absolutlaştırılıv

абсолютлаштырылыу

Farklı bir üstünlüğe getirilmek.

absolutlaştırıv абсолютлаштырыу

Farklı bir üstünlüğe getirmek, yücelik derecesine ulaştırmak

abstraktlaşıv абстрактлашыу

Bir kavram ya da görünümü başka nitelik ve ilişkileriyle sınırlamak.

abstraktlaştırıv

абстрактлаштырыу

Bir kavramın ya da görünümünün başka nitelik ve ilişkileriyle sınırlandırmak.

adréslanıv адресланыу

Mektup ya da başka bir şeyi bir adrese yollanmak

adréslav адреслау

Göndermek, yollamak.

afatlanıv афатланыу

Felakete düşmek, büyük belaya girmek

agahlandırıv агаһландырыу

Sezdirmek; akla getirmek, hatırlatmak.

ağarınıv ағарыныу

Yüz rengi için bembeyaz kesilmek

ağarıv ағарыу

Ak düşmek, beyazlamak

ağartılıv ағартылыу

Beyaza boyamak

ağartıv aғартышы

Beyazlaşmak; temizlemek; bir şeyi parlatmak

ağartıv aғартыу

Beyazlaşmak, ağarmak

ağarttırıv aғарттырыу

Beyazlatmak; beyaza boyamak

ağaslanıv aғаслану

Ağaç gibi olarak kalmak

ağılv aғылыу

Bir yöne doğru durmaksızın gitmek, hareket etmek.

ağıtlıv aғытылыу

Akıtılmak; aktarılmak.

ağıtıv aғытышы

Karşılıklı akıtmak.

ağıtv aғытыу

Akıtmak.

ağıv 1 aғыу

Bir yönde hareket etmek; akmak

ağıvlanıv aғыулану

Zehirlenmek.

ağıvlatıv aғыулатыу

Zehirletmek.

ağıvlav aғыулау

Zehirlemek.

ağızılıv aғызылыу

Akıtılmak

ağızişıv aғызышы

Akıştırmak

ağıziv aғызыу

Akıtmak

ağızırıv aғыззырыу

Akıttırmak

agitatsiyalav агитациялау

Tahrik etmek, provake etmek

agitirlav агитирлау

Tahrik etmek , propaganda yapmak

ağlav aғлау

Ağlamak

ahahaylav ahahайлау

Haykırarak gülmek

ahahaylav ахахайлау

Ha ha diye bağırarak gülmek

ahaqtav ahактау

Ah uh etmek

ahıl다şıv ахылдашы

Karşılıklı ah uh etmek

ahıldatıv ахылдатыу

Hâlsizleşip ah uh ettirmek

ahıldav аһылдау

Hâlsileşip ah uh etmek

ahıldav ахылдау

Hâlsizleşip ah uh etmek

ahımsılav ахымсылау

İcip başı dönmeek

aħmaqlandırtıv ахмакландырыу
Bir şekilde kandırıp aptala çevirmek

aħmaqlanıv ахмакланыу
Ahmağa çevirmek, aptal etmek

ajarlanıv ажарланыу
Gayret göstererek coşmak,
gayretlenmek, güçlenmek,
azimlenmek

ajǵırınıv ажғырыныу
Korkutacak ses çıkarmak, böhlemek,
bağırarak korkutmak

ajǵırtıv ажғырыу
Kızıp öfkeyle bağırarak, öfkeyle
haykırmak

ajrayıv ажрайыу
Öfkesinden, sinirinden ağlamak

aqañlav ақаңлау
Etrafa bir öyle bir böyle bakmak.

aqayıv ақайыу
Gözünü büyütüp çevirerek açmak;
öfke ile bakmak.

aqaytıv ақайтыу
Gözünü büyüterek açmak.

aqbalsıqlav ақбалсықлау
Ak balçık ile boyamak; ağartmak.

aqburlav ақбурлау
Kireçlemek; beyazlamak.

aqhaqlav ақхақлау
Aksak aksak basmak, yürümek

aqhanlav ақханлау
Aksak aksak yürümek, yaylana
yaylana yürümek

aqhap-tuqhav ақһап-туқһау
Aksak aksak basmak, yürümek

aqhatıv ақһатыу
Aksatmak, engellemek

aqhav ақһау
Aksamak

aqhıllanıv ақһылланыу
Beyaza çalınmak

aqhıllatıv ақһылллатыу
Beyaza çaldırmak

aqılhızlanıv ақылһызланыу
Akılsızlanmak, ahmaklaşmak

aqıllanıv ақылланыу
Akıllanmak, aklı başına gelmek

aqıllaşıv ақыллашыу
Karşılıklı fikir almak, danışmak

aqırınıv ақырыныу
Öfke ile bağırarak, hiddetlenmek

aqırıp-baqırıtıv ақырып-бақырыу
Çok öfkelenmek, bağırarak

aqırışıv ақырышыу
Karşılıklı bağırışmak

aqırıtıv ақырыу
Kuvvetli bir ses ile bağırarak,
haykırmak

ağırtıv акыртıу

Fenalaştırıp kışkırtmak; bağırtmak

ağlanıv 1 акланыу

Beyaza boyamak; beyazlatmak

ağlanıv 2 акланыу

Süt eklemek; süt katmak.

ağlav 1 аклау

Beyazlatmak; beyaza boyamak.

ağlav 2 аклау

Süt koymak; süt eklemek.

ađraуıv акрайыу

Gözü büyükçe açmak, gözü belirtmek

ağsallanıv аксалланыу

Ak düşmek, ağarmak

ağşarlav акшарлау

Kireçlemek, beyazlaştırmak,
badanalamak

ağşaytıv акшайтыу

Büyütüp gözlerini açarak bakmak

ağtarılıv актарылыу

Aktarılmak, çevrilmek

ağtarınıv актарыныу

Aktarılmak

ağtarıv актарыу

Aktarmak, çevirmek

ağtartıv актартыу

Aktartmak, çevirtmek

aktivlanıv активланыу

Aktifleşmek, etkinleşmek

aktivlaşıv активлашыу

Aktifleşmek, etkinleşmek

aktivlaştırılıv активлаштырылыу

Aktifleştirilmek, etkinleştirilmek

aktivlaştırıv активлаштырыу

Aktifleştirmek, etkinleştirmek

alabarmanlanıv алабарманланыу

Dikkatsiz olmak

alabırıv алабырыу

İlgi göstermek; tutmak

alabırtıv алабыртыу

Ağırlamak, ilgi göstermek

alağanlav алаканлау

Etrafa öylesine bakmak

alağaylanıv алакайланыу

Bir o yana bir bu yana dönmeк,
hareketlenmek

alağlav алаклау

Beneklemek; lekelemek

alalanıv алаланыу

Ela reңge dönmeк

alalav алалау

Elaya dönüřtürmeк

alamalanıv аламаланыу

Eskimeк, yırtılmak

alağğırtlav алаңғыртлау

Ayazlı bulutlu olmak

alañlatıv алаңлатыу

Gözü sağa sola çevirtmek; baş döndürmek

alañlav алаңлау

Sağa sola göz atmak

alarıv 1 аларыу

Elaya dönmeк

alarıv 2 аларыу

Büyükçe açılmak (göz için)

alartıv алартыу

Gözünü döndürüp büyüterek açmak

alaşlav алашлау

Keçe ya da yün yakıp dumana tutmak (tedavi için)

albiratıv 1 албыратыу

Takatini almak, zayıflatmak

albiratıv 2 албыратыу

Dikkatini bir yöne çekmek

albirav 1 албырау

Güçsüz, kuvvetsiz olmak

albirav 2 албырау

Bir şeyle meşgul olarak unutmak

albirğatıv албырғатыу

Bir kimsenin dikkatini çekmek

albirğav албырғау

Birşeyle meşgul olarak unutmak, ilgilenmemek

aldaqlaşıv алдақлашыу

Hile yapmak, kandırmak

aldalav алдалау

Aldatmak, kandırmak

aldanıv алданыу

Aldanmak, kandırılmak

aldaşıv алдашыу

İftira atmak; yalan söz söylemek

aldaştırıv алдаштырыу

Gönülden vurmak; cesaretlendirmek

aldatıv алдатыу

Aldattırmak, kandırtmak

aldav алдау

Aldatmak, kandırmak

aldav-yoldav алдау-йолдау

Türlü şekillerde aldatmak

aldırıv алдырыу

Aldırmak

aldırtıv алдыртыу

Aldırtmak

alğazav алғазав

Bir istek ve fikir doğrultusunda cesaretlenmek; şevklenmek

alğazıv алғазыу

Birşeyle meşgul olarak unutmak

alğihatıv алғыһатыу

Bir istek ve düşünce ile cesaretlendirmek; yüreklendirmek.

alğıhav алғыһав

Bir istek ve düşünce ile cesaretlenmek; yüreklenmek.

alğırlanıv алғырланыу
Güç, kuvvetle dolmak; coşmak

alhıvlandırıv алһыуландырыу
Pembeleştirmek; pembe renge çevirmek

alhıvlanıv алһыуланыу
Pembelenmek

alhıvlatıv алһыулатыу
Pembeleştirmek

alhıvlav алһыулау
Pembe hâle getirmek, pembeleştirmek

alımlav алымлау
Ara ara bölmek

alınv алыныу
Alınmak

alınlav алынлау
Ara ara bölmek, aralıklarla bölmek; paylamak

alıŝayıv алыŝайыу
Uzaklaşmak

alıŝaytıv алыŝайтыу
Uzak etmek, uzaklaştırmak

alıŝlanıv алыŝланыу
Uzaklaşmak, uzak etmek

alıŝlaŝıv алыŝлашыу
Uzağa, dışarı gitmek

alıŝlaŝtırv алыŝлаштырыу
Uzaklaştırmak

alıŝlatıv алыŝлатыу
Uzak hâle getirmek

alıŝınv алышыныу
Aralarında yer değişmek

alıŝıv 1 алышыу
Almak, birbirine vermek, ortaklaşmak

alıŝıv 2 алышыу
Yarışta güç denemek, gücünü sınamak

alıŝıv 3 алышыу
Yer değişmek, göçmek

alıŝtırıv алыштырыу
Aralarında yer değiştirmek

alıv алыу
Almak, kabul etmek

alqalanıv алқаланыу
Küpe gibi sallanmak

alqındırıv алқындырыу
Tıka basa doldurmak, ağzına kadar doldurmak

alqınv алқыныу
Bir yöne doğru gözünü dikip bakmak, gözü dalmak

alqıŝlanıv алқышланыу
Mutluluk ve sevinç ile ŝükran duymak

alqıŝlav алқышлау
Mutluluk ve kıvanç ile ŝükran sunmak; tebrik etmek

alqıtıv алкытыу

Tıka basa doldurmak, ağızına kadar
doldurmak

allandırıv алландырыу

Al renge çevirmek

allanıv алланыу

Al renge dönmek

allaştırıv аллаштырыу

İlahlaştırmak; Allah'a tapar gibi
tapmak

allav аллау

Al renge boyamak

almalanıv алмаланыу

Elma meyvesi verecek hâle dönmek,
elmaya dönmek

almalav алмалау

Elmaya benzer süsler yapmak

almaşalanıv алмашаланыу

Akıl sağlığını yitirmek

almaşınıv алмашыныу

Kendi aralarında yer değişmek

almaşıv алмашыу

Bir şeyi aralarında alıp vermek, değiş
tokuş yapmak

almaşlaşıv алмашлашыу

Birbirini kötülemek; birbiri hakkında
ileri geri konuşmak

almaşlatıv алмашлатыу

Birilerini kötülemek, kusurlarını
söylemek

almaşlav алмашлау

Kötülemek; biri hakkında ileri geri
konuşmak

almaştırılıv алмаштырылыу

Aralarında yer değiştirmek

almaştırıv алмаштырыу

Aralarında yer değiştirmek

alpanlav алпанлау

Sallanmak; yaylanmak

alsaqlanıv алсақланыу

Güleç hâle gelmek

alsayıv алсайыу

Başı yukarı kaldırıp ayakları geride
durmak (iri hayvanlar için)

altınlanıv алтынланыу

Altına banmak; altınla kaplamak

altınlatıv алтынлатыу

Altına bulamak, altınla kaplamak

altınlav алтынлау

Altın rengi vermek, altına banmak

altışarlav алтышарлау

Altışarlı hâle gelmek

alyav альяу

Akıl sağlığını kaybetmek

alyıtıv алытыу

Zor, çetin bir hâle getirmek

alyıv алыу

Yaşlanıp akıl sağlığını kaybetmek

alyotlanıv алыотланыу

Ahmaklaşmak; aklını yitirmek

amanlaşıv аманлашыу

Hâl hatır sormak

амрауıv ампайыу

Ağzını açıp bakmak, şaşkın şaşkın bakmak

analizlanıv анализланыу

Çözümlemek, incelenmek, analiz edilmek

analizlav анализлау

İncelemek, çözümlemek, analiz etmek

añdırıv аңдырыу

Birinin aklına girmek; aklına düşürmek; birini düşündürmek

añdıv аңдыу

Kişi ya da varlıkları gizlice gözlemek

añğarıv аңғарыу

İş ve durumun esasını anlamak, düşünmek

añğartıv аңғартыу

Birinin aklına girmek, aklına düşürmek

anhatlандırıv анһатландырыу

Kolaylaştırmak, hafifletmek

anhatlanıv анһатланыу

Kolaylaşmak, hafifleşmek

añhav аңһав

Gizlice gözlemek

anhıgıv анһығыу

Çok fazla susamak, susuzluktan ölmek

anhıqtırıv анһықтырыу

Çok fazla susatmak; güçlü istek uyandırmak

anhılıv анһылыу

Çok fazla susamak

anhıv анһыу

Çok fazla susamak

añhızlanıv аңһызланыу

Ahmaklaşmak, akılsızlaşmak

anıqlanıv анықланыу

Açıklamak, aslını esasını belirlemek

anıqlatıv анықлатыу

Aslını, esasını inceleyip belirlemek; açıklamak

anıqlav анықлау

Belirlemek, açıklamak

añırıv аңырыу

Gizlice gözlemek, gözetlemek

añıv аңышыу

Anlamak, düşünmek

añqayıv аңқайыу

Ağzı açık havaya bakarak donup kalmak

añkaytiv аңкайтыу

Aldatmak; kandırmak; tuzağa düşürmek

añkıtiv аңкытыу

Buram buram kokutmak

añkıv аңкыу

Yoğun şekilde kokmak, buram buram kokmak; tam hissedilmek, açıkça görünmek

añlaşılıv аңлашылыу

Anlaşılmak, açıklanmak

añlaşıv аңлашыу

Anlaşmak

añlatılıv аңлатылыу

Açıklanmak, anlatılmak

añlatıv аңлатыу

Anlattırmak, açıklatmak

añlav аңлау

Anlamak

añralanıv аңраланыу

Ahmağa dönmek, deliye dönmek

añşanlav аңшанлау

Boynunu uzatıp bir oraya bir buraya bakmak

añşayışıv аңшайышыу

Birlikte ya da karşılıklı ağzı açık kalmak, şaşırarak

añşayıv аңшайыу

Ağzı açık kalmak, şaşmak

añşaytiv аңшайтыу

Şaşırtmak, hayret ettirmek

aranlav апанлау

Ağzı şapırdatmak

ararıv апарыу

Alıp gitmek, götürmek

apartıv апартыу

Aldırıp göndermek, götürmek

apavlav апаулау

Güzel söz ile sevip okşamak

arayıv апайыу

Şaşırmak, donup kalmak

arqalıv апқалыу

Alıp kalmak

arqasıv апқасыу

Alıp kaçmak

arqaytiv апқайтыу

Alıp dönmek

arsayıv апсайыу

Üste çıkmak

arsıgıv апсығыу

Alıp çıkmak

apırandırıv аптырандырыу

Şaşırtmak, şaşkına çevirmek

apıranıv аптыраныу

Düşünceye dalmak

apıraşıv аптырашыу

Tuhaf karşılamak, garipsemek, şaşırarak

artıratıv aptıratıy	arazlaşıv arazlaşıy
Şaşkınlaştırmak, şaşkına çevirmek	Dalaşmak, çekişmek, kavga etmek
artırav aptıray	arbaqlav arbaklay
Garipsemek, tuhaf karşılamak	Saygı gösterip övmek, methetmek
aralanıv aralanıy	arbalıv arbalıy
Ayrılmak, bölünmek	Büyü ve sihir ile kontrolü altına alınmak
aralaşıv aralashıy	arbatıv arбатыy
Karıştırıp eklemek; bulamak	Büyü, sihir yaptırmak
aralaştırıv aralashtıryy	arbav arбай
Karıştırmak, eklemek	Büyü yapmak, sihir yapmak
aralav arалау	arğullanıv arғылланыу
Aralamak, arayı açmak, ayırmak	Dik dik uzanmak, sarp şekilde durmak
aramyalanıv arамьяланыу	arğınlanıv arғынланыу
Kolay hâle gelmek, hafiflenmek	Dik dik uzanmak, sarp şekilde durmak
aramyalaşıv arамьялашыу	arguméntlav argumentlay
Gönülsüz, amaçsız iş yapmak, savsaklamak	Kanıtlamak, delillendirmek, ispatlamak
aramyalav arамьялау	arıǵayıv арыǵайыу
Üstün körü çalışmak, savsaklamak	Tamamiyle zayıflamak; arınmak
arasılav arасылау	arıqlandırıv арықландырыу
Biri için araya girmek, birinin tarafında olmak, birine sahip çıkmak, birini korumak	Zayıflatmak, inceltmek; güçsüzleştirmek
aratalav араталау	arıqlanıv арықланыу
Desteklemek, destek koymak, dayak koymak	Güçsüzlenmek, zayıflamak
arav арау	arındırıv арындырыу
Aramak, bakınmak, bulmağa çalışmak	Arındırmak, kurtarmak
	arınıv арыныу
	Arınmak, kurtulmak, boşa çıkmak

arıp-talıv арып-талыу

Çok fazla yorulmak, çırpınmak

arıтv арытыу

Yordurmak, hâlsizleştirmek, yorgun düşürmek

арıv 1 арыу

Yorulmak; güçsüz hâle gelmek; hâlsizleşmek

арıvландırıv арыуландырыу

İyileştirmek; faydalandırmak; güzelleştirmek

арıvlav арыулау

Defin işlemi esnasında ölüyü yıkamak ve kefen giydirmek

арéndаланıv арендаваныу

Kiralanmak

арéndалаv арендалау

Kiralamak

арқаландırıv арқаландырыу

Güçlendirmek, destek aldirmek, dayandırmak

арқаланıv арқаланыу

Dayanmak, desteklenmek

арқалатıv арқалатыу

Desteklendirmek, dayandırmak

арқалаv 1 арқалау

Desteklemek, dayamak, sırta almak; üstlenmek

арқалаv 2 арқалау

Bir kişiyi savunmak, arka çıkmak

арқанланıv арқанланыу

Hâlat ile bağlanmak

арқанлатıv арқанлатыу

Hâlat ile bağlatmak

арқанlav арқанлау

Hâlat bağlamak

арқав 1 арқау

Fazla ip bırakmak

арқılıv арқылыу

Artmak, çoğalmak

арқırılanıv арқырыланыу

Gerilemek, tersine dönmek

арnalıv арналыу

Önceden belirlenmek, tayin edilmek; ithaf edilmek

арnatıv арнатыу

Önceden belirletmek, tayin ettirmek; ithaf ettirmek

арnav арнау

Evvelden belirlemek, tayin etmek; ithaf etmek

арnıv арныу

Arınmak, birşeyden kurtulmak, rahatlamak

арsalav арсалау

Biri için araya girmek, birinin

tarafında olmak, birine sahip çıkmak,
birini korumak

arşıldav арсылдау

Hav hav edip ürümek

arşınlav аршынлау

Arşınlamak

artıqhınıv артыкһыныу

Bir kimseyi fazla görmek, aşırı
görmek

artıldıriv артылдырыу

Kabın üstünden taşmak, fazla gelmek

artılv 1 артылыу

Dolup taşmak; aşmak

artılv 2 артылыу

Artmak, çoğalmak

artınv артыныу

Kendine ya da hayvana yüklemek,
sırtına yüklemek

artırılıv артырылыу

Artırılmak, çoğaltılmak

artıv 1 артыу

Artmak, çoğalmak, fazlalaşmak

artıv 2 артыу

Hayvanın iki yanına yük yüklemek

artıv 3 артыу

Bağırsağı karından almak

artélleşév артелләшеу

Birleşmek, şirketleşmek

artélleştérév артелләштереу

Birleştirmek, şirketleştirmek

artıslanıv артисланыу

Yapmacık davranmak

artmaqlav артмаклау

Heybe asmak

arttıriv арттырыу

Artırmak, çoğaltmak

arttırılıv арттырылыу

Artırılmak, çoğaltılmak

arzáqlanıv арзакланыу

Sevilmek, okşanmak

arzáqlav арзаклау

Sevmek, okşamak

arzanayıv арзанайыу

Değersiz hâle gelmek, kıymetsiz hâle
gelmek

arzanayıtlıv арзанайтылыу

Değersizleştirilmek

arzanayıtv арзанайтыу

Değersizlendirmek,
kıymetsizlendirmek

arzanlanıv арзанланыу

Ucuзlamak, değersizleşmek

arzulav арзулау

İstemek, arzulamak

asalanıv асаланыу

Dallara, gruplara ayrılmak

aşalav açалау

Süslemek, süs işlemek

asamaylav 1 асамайлау

Çatmak, üç yandan birleştirmek

asamaylav 2 асамайлау

Çaprazlamak

aşavlanıv ашауланыу

Vahşileşmek, yabanileşmek

asfaltlav асфальтлау

Asfaltlamak

asıǵayıv асыǵайыу

Açıklanmak, izah edilmek

asıǵıv асыǵыу

Acıkmak, aç olmak

asıqlanıv асықланыу

Açıklanmak, izah edilmek

asıqlatıv асықлатыу

Açıklatmak

asıqlav асықлау

Açıklamak, izah etmek

asıqtırıv асықтырыу

Acıktırmak, aç tutmak

aşılındırıv асылындырыу

Kıymetlendirmek; asilleştirmek

aşılınıv асылыныу

Asılmak, askıya asılmak

asılv асылыу

Açılmak

asılv асылыу

Asılmak, takılmak, askıya geçirilmek,

askıya asılmak

aşillanıv асылланыу

Değerlenmek, kıymetlenmek;

asilleşmek

asınv 1 асыныу

Açılmak

asınv 2 асыныу

Hüzünlenmek, kederlenmek

asıǵalanıv асырғаланыу

Öfke ile sıçramak, coşmak

asıǵanıv асырғаныу

Öfke ile sıçramak, coşmak

asırtav асыртау

Ayaz çökmek, ayaza dönmek

asışıv асышыу

Birlikte ya da karşılıklı açmak, kilitli

hâlden kurtamak

asıv 2 асыу

Açmak

asıv 3 асыу

Acıkmak, aç hâle gelmek, aç olmak

asıv 4 асыу

1. Ekşimek, ekşiye dönmek, ekşi

olmak

2. Mayalanmak

asıv асыу

Asmak, takmak, bağlamak

asıvlandırив асыуландырыу
Öfkelenmek, sinirlendirmek

asıvlanıшив асылуанышыу
Karşılıklı öfkelenmek, sinirlenmek

asıvланив асылуаныу
Öfkelenmek, sinirlenmek

асқақһив аскакһыу
Doymak bilmemek, daima aç hissetmek

асқақланив аскаклануу
Pisboğaza, obura dönmek

асқақлав аскаклау
Doymak bilmemek, daima aç hissetmek

асралив асралыу
Bir kimseye ya da çocuğa bakmak, onu yetiştirmek

асранив асраныу
Çocuk bulmak, çocuk sahibi olmak

асрав 1 асрау
Bir kimseye ya da çocuğa bakmak, onu yetiştirmek; akılda, gönülde tutmak

асрав 2 асрау
bala asra-: Çocuk sahibi olmak

астарлав астарлау
Astar dikmek, astarlamak

астирив астырыу
Açtırmak

астирив астырыу
Açtırmak

аşaқлав ашақлау
Üzerinden atlamak, aşır atlamak

аşaқтанив ашақтануу
Aşarak bırakmak, üzerinden bırakmak, üzerinden geçmek

ашалив 1 ашалыу
Yemek yenmek

ашалив 2 ашалыу
İncelmek, aşınmak

ашанив ашаныу
Birşeyler yemek

ашар-эсэв ашап-эсеу
Yiyip içmek, karın doyurmak

ашашив ашашыу
Birlikte yemek yemek

ашатилив ашатылыу
Yemek yemek, karın doyurmak

ашатив ашатыу
Yemek yedirmek, birinin karnını doyurmak

ашатланив ашатлануу
Ayağı bir şeyin üzerinden geçirmek, atlatmak

ашатлав ашатлау
Birşeyin üzerinden atlamak, birşeyin üzerine basmak

aşav 1 ашау

Yemek yemek

aşav 2 ашау

Aşınmak, inceltmek

aşınıv ашыныу

Yemeğe dayanamamak, güzel yemeğe hayır diyememek

aşıǵıv ашыǵыу

Acele etmek, çabuk hareket etmek, telaşlanmak

aşıqtırv ашықтырыу

Acele ettirmek, telaşlandırmak, hızlandırmak

aşırılıv 1 ашырылыу

Taşırılmak

aşırılıv 2 ашырылыу

Bir şeyler faydalı ve donanımlı hâle getirilmek, ödenmek; yerine getirilmek

aşırıv 1 ашырыу

Aşırmak, taşırmak

aşırıv 2 ашырыу

Bir şeyleri faydalı ve donanımlı hâle getirmek, ödemek; yerine getirilmek

aşıv 1 ашыу

Aşmak, taşmak

aşıv 2 ашыу

Yerine gelmek, istenilen seviyeye gelmek, ödemek

aşkayaqlanıv ашкаякланыу

Kabuğu kolayca kopar hâle gelmek

aşkayaqlav ашкаяклав

Baharda ağaç kabuğunu soymak

aşkındırıv ашкындырыу

Coşturmak, heyecanlandırmak

aşkınv ашкыныу

Coşmak, heyecanlanmak

aşlamalav ашламалау

Toprağa gübre gömmek ya da sermek

aşlanıv 1 ашланыу

Toprağa gübre gömülmek ya da serilmek

aşlanıv 2 ашланыу

Bir kumaşı ya da ipi kolalamak

aşlanıv 3 ашланыу

Ağaç aşılama

aşlanıv 4 ашланыу

İrinlenmek, iltihaplanmak

aşlatıv 1 ашлатыу

Toprağa gübre gömdürmek ya da serdirmek

aşlatıv 2 ашлатыу

İp ya da kumaşı kolalatmak

aşlatıv 3 ашлатыу

Bir ağacı aşılama

aşlav 2 ашлау

Toprağa gübre gömmek

aşlav 3 ашлау

İp ya da kumaş kolalamak

aşlav 4 ашлау

Ağaç aşlamak

aştırıv аштырыу

Haddinden fazla doldurmak, taşırmaq

atakalanıv атакаланыу

Hücum etmek, saldırmak

atakalav атакалау

Hücum etmek, saldırmak

atalandırılıv аталандырылыу

Döllendirilmek; aşlandırılmak

atalandırıv аталандырыу

Döllendirmek

atalanıv аталаныу

Döllenmek; aşlanmak

atalıv аталыу

İsim verilmek, ad koyulmak

ataşıv аташыу

Eş dost olmak, arkadaş olmak; oyunda eşleşmek

ataşlanıv аташланыу

Ne olduğunu anlamadan telaşlıca gelmek

atativ ататыу

İsimlendirmek, adlandırmak

atav 1 атау

İsim vermek, ad koymak

atılıv атылыу

Atılmak, fırlatılmak

atındırıv атындырыу

Sallandırmak, yalpalandırmak

atınıv атыныу

Sallanmak, yalpalanmak

atırıqtav атырықтау

Yemek doğramak, paylaştırmak, bölmek

atışıv атышыу

Karşılıklı atmak

ativ атыу

Atmak, fırlatmak

atqarılıv атқарылыу

İş ya da borç yerine getirilmek, ödenmek

atqarışıv атқарышыу

Karşılıklı ödemek, yerine getirmek

atqarıv атқарыу

İş ya da borcu yerine getirmek, ödemek

atlandırıv атландырыу

Ata bindirmek

atlanıv атланыу

Ata binmek

atlatıv атлатыу

Adım adım hareket ettirmek

atlav атлау

Adım adım hareket etmek

atlıgıv атлығыу

Büyük bir hızla ileri atılmak

atmalatıv атмалатыу

Yükseğe sıçratıp atlatmak

atmalav атмалау

Yükseğe sıçrayıp atlamak

atrañlav атраңлау

Ne olduğunu anlamadan telaşlıca gelmek

attırv аттырыу

Attırmak, fırlattırmak

avalav ауалау

Yukarı kaldırılmak, yükseltmek, havaya kaldırmak

avaralandırv ауараландырыу

Avare hâle getirmek, başıboş kılmak

avaralanıv ауараланыу

Sallanmak, oyalanmak

avazlav ауазлау

Ses vermek, bağırmak

avıldav ауылдау

Hey hey edip bağırmak

avılıv ауылйыу

Baş eğmek, eğilmek (ağaç için)

avırayıv ауырайыу

Ağır olmak, ağır hâle gelmek

avıraytıv ауырайтыу

Ağırlaştırmak

avırhındırv ауырхындырыу

Zorlaştırmak, zora sokmak

avırhınıv ауырхыныу

Zorlanmak, ağır gelmek

avırhıv 1 ауырхыу

Yemek için ağır görmek (çok tatlı ya da yağlı yiyecekler için)

avırıqhınıv ауырыqhыныу

Kolayca ağrımak, çabucak hasta olmak

avırışıv ауырышыу

Hastalanmak

avırıtıv ауырытыу

Ağrıtmak

avırıv 1 ауырыу

Hastalanmak

avırlanıv ауырланыу

Ağır olmak, ağır hâle gelmek

avırlaşıv ауырлашыу

Ağırlaşmak, zorlaşmak

avırlaştırv ауырлаштырыу

Ağırlaştırmak, zorlaştırmak

avırlatıv ауырлатыу

Ağırlaştırmak

avırtınıv ауыртыныу

Sızlanmak, sıkıntı hissetmek

avırtıv ауыртыу

Ağrıtmak

avırttırıv ауырттырыу

Ağrıtmak, sıkıntıya sokmak

avıŝıv ауышыу

Eğilmek, yana yatmak; çizgiden çıkmak; belli bir düzlemden ayrılmak

avıŝtırıv ауыштырыу

Eğik, yatık hâle getirmek

avıv ауыу

Düşmek, yıkılmak; belirli bir zamanı aşmak, geçmek

avızav ауызав

Bal almak için arı ile dolmuş ağacı kesip yıkmadan ağız açmak

avızlandırıv ауызландырыу

Küçük çocuğa bal, yağ gibi şeyler tattırmak

avızlanıv ауызланыу

Sivri bir şeyle delinmek (şişlik gibi şeyler için)

avızlav ауызлау

Tadına, lezzetine bakmak

avızlıklanıv ауызлыкланыу

Ağızlık giydirilmek, takılmak

avızlıqlatıv ауызлыклатыу

Ağızlık taktırmak

avızlıqlav ауызлыклау

Ağızlık takmak

avқанlav ауқанлау

Boşluktan faydalanmak, boş durmak

avqatlanıv ауқатланыу

Rızıklanmak, yemek; tatmak

avlaqlav аулақлау

Boşluktan faydalanmak, boş durmak

avlanıv ауланыу

Avlanmak

avlav аулау

Avlamak, ağa düşürmek

avmaqaylanıv аумақайланыу

Kayıpklık etmek, düzenbazlık yapmak

avmalatıv аумалатыу

Bir taraftan bir tarafa çevirtmek, devirtmek

avmalav аумалау

Kayıpklık etmek

avnaqlatıv аунақлатыу

Kararsızlaştırmak, düzensizleştirmek, sallantılı hâle getirtmek

avnaqlav аунақлау

Bir öyle bir böyle dönmek; kararsız kalmak

avnaqsıv аунақсыу

Yatarak bir öyle bir böyle dönmek, debelenmek

avnaşıv аунашыу

Debelenmek, oynaşmak

avnatılıv аунатылыу

Etrafta döndürülmek, debelendirilmek

avnativ aунатыу

Etrafzta döndürmek, debelendirmek

avnay aунау

Bir o tarafa bir bu tarafa dönmek,
yıkılmak, sallanmak

avşanlativ аушанлатыу

Sallandırmak, yatırmak

avşanlav аушанлау

Sallanmak, yatmak, eğilmek

avşayiv аушайыу

Eğilmek, yatmak

avşaytiv аушайтыу

Bir yöne eğdirmek, yatırmak

avtomatlaşiv абтоматлаштырыу

Otomatikleşmek.

avtomatlaştırılıv**автоматлаштырылыу**

Otomatikleştirmek.

avtorlaştırılıv авторлаштырылыу

Bir yazarın eserlerinin tercümesini,
aktarmasını v.b. resmi olarak
onaylatmak, tasdik ettirmek.

avtorlaştıriv авторлаштырыу

Kendi eserlerinin tercümesini,
aktarmasını v.b. resmi olarak
onaylamak, tasdik etmek.

avzarılıv аузарылыу

Budanmak, kesilmek; yıkılmak

avzarışiv аузарышыу

Karşılıklı yıkmak, altını üstüne
getirmek

avzariv аузарыу

Budamak, kesmek, yıkmak

avzartiv аузартыу

Budatmak, kestirmek

avziriv аузырыу

Yıkmak, düşmek, inmek

ayaqhırav аякһырау

Ayakta olmak, oturmadan ayak üstü
yürümek

ayaqhıv аякһыу

Ayakta olmak

ayaqlandıriv аякландырыу

Ayaklandırmak, atlatmak

ayaqlanıv аякланыу

Ayaklanmak, atlamaya başlamak

ayaqlativ аяклатыу

İçecek konulan kapı meclis boyunca
gezdirmek

ayaqlav 1 аяклау

Suyun derinliğini göstermek için boy
vermek

ayaqlav 2 аяклау

Dağınık hâldeki ip ya da yünü kalıba
oturtmak için vurmak

ayaqsılav аяксылау

İçecek konulan kabı meclis boyunca
gezdirmek; ayakçılık etmek

ayalav аялау

Ucu sivri alet ile keçi yününi
tiftiklemek

ayanıv аяныу

Acınmak, acınacak hâlde olmak

ayanlav аянлау

Nazlı nazlı, ağır ağır yürümek (at için)

ayav аяу

Acımak

ayavhızlanıv аяуһыҙланыу

Dikkat çekmemek, celbetmemek;
değersiz davranmak, değersizlenmek;
kıymet vermemek

ayaźauıv аяźайыу

Ayaza dönmek, ayaz çökmek

ayaźıtıv аяźытыу

Ayazlaştırmak, açık hâlde getirmek

ayaźıv аязыу

Ayazlanmak, açılmak

ayaźlanıv аяźланыу

Ayazlanmak (hava için)

ayaźlav аяźлау

Açılmak, ayazlanmak

aybanıv айбаныу

Önceden korkarak hayıflanmak.

aybarlanıv айбарланыу

Coşkun şekilde güç ve kuvvet
göstermek.

aybarlav айбарлау

Korkutmaya çalışıp ağlamak

aybaylav айбайлау

Bağırarak, çağırarak, ah vah etmek

ayğalaqlav айғалаклау

Geyik gibi hayvanları çevirmek için
farklı yönlerden sıkıştırmak.

ayğazav айғазу

Rahatlamak; ferahlamak

ayğıldav айғылдау

Güçlü bir şekilde seslenmek, coşkuyla
bağırarak

ayğırланıv айғырланыу

1. Aygır gibi davranmak
2. Şaşkınlıkla kadına bağlanmak, bir
kadına tutulmak

ayhaylav айһайлау

Ay ay diye bağırarak, hey hey diye
bağırarak

ayıǵıv айығыу

Ayılmak; gücü kuvveti azalmak;
herhangi bir durumdan arınmak

ayındırıv айындырыу

Herhangi bir durum ve duygudan
arındırmak, kurtarmak

ayınıv айыныу

Herhangi bir duygu ve durumdan arınmak; kurtulmak

ayınsaqlatıv айынсақлатыу

Hüzünlenip, kederlenip şefkat dolu bir hâle getirmek, şefkatlendirmek, gönlünü rahatlatmak

ayırılışıv айырылышыу

Ayrılmak, terk etmek, birbirinden kopmak

ayırılıv айырылыу

Ayrılmak, bölünmek

ayırılmанıv айырымлануу

Farklılaşmak; başkalaşmak.

ayırılmлав айырымлау

Farklı hâle getirmek; başkalaştırmak.

ayırıv айырыу

Ayrırmak, bölmek

ayırсалanıv айырсалануу

İki veya daha fazlasına ayrılmak; bölünmek.

ayırtıліv айыртылыу

Ayırtılmak; ayırıştırılmak

ayırтıv айыртыу

Ayırtmak; ayırıştırmak

ayışıv айышыу

Anlamak.

ayқalaşıv айқалашыу

1. Karmak, yarışmak

2. Kucaklamak

ayқalav айқалау

Dikkatle bakmak

ayқaldırıv айқалдырыу

Sallandırmak, çalkalatmak; hoplatmak

ayқalıv айқалыу

Sallamak, çalkalamak; hoplamak

ayқanıv айқануу

Sallanmak, çalkalanmak, titretilmek

ayқaşıv айқашыу

Karşılıklı sallamak; çekişmek; karışmak

ayқatıv айқатыу

Sağa sola sallatmak; çalkalatmak

ayқав айқау

Çeşitli yönlerde karıştırmak; sallamak

ayқıldав айкылдау

Düzgün adımlarla yürümek, ilerlemek (at için).

aylıқlav айлықлау

Aylık olarak hesaplamak ya da vermek.

ayмаv аймау

Genişçe ve fazlasıyla ele almak; ele geçirmek; etrafını genişçe dolayıp bağlamak

aymılışiv аймылышыу

1. Az kalsın rastlaşacak olmak, tesadüf edecek olmak, karşılacak olmak
2. Birbirine yol vermek

aymılıştıriv аймылыштырыу

Doğruluktan çıkarmak; yanılmak

aymılıv аймылыу

Doğruluktan çıkmak; yanlış iş yapmak, dürüstlükten çıkmak

aynalıv айналыу

Eğilmek; bükülmek; kıvrılmak

ayniğiv айнығыу

Sarhoşluktan normal hâle dönmek; ayılmak

ayniqtıriv айнықтырыу

Ayılmak

aynitiliv айнытылыу

Sarhoşluktan kurtarmak; ayılmak

aynitiv айнытыу

1. Sarhoş hâlden kurtarmak; ayılmak
2. İçkinin etki gücünü azaltmak
3. Herhangi bir durumdan kurtarmak

ayniv айныу

Ayılmak; gücü kuvveti azalmak; herhangi bir durumdan arınmak

ayralaşiv айпалашыу

Elindekini kaybetmemek, kaptırmamak tartışmak, çekişmek, savaşmak

ayralav айпалау

Birbirini çekiştirmek; yaka paça olmak

ayraşiv айпашыу

Elindekini kaybetmemek, kaptırmamak tartışmak, çekişmek, savaşmak

ayvaylav айвайлау

Ah-vah etmek, kaygı ve üzüntü duymak

azalanıv азаланыу

Acele etmek, telaşlanmak

azanıv азаныу

Ne yaptığını bilmez hâlde olmak, şaşkına dönmek

azaplandıriv азапландырыу

Azaplandırmak, ceza çektirmek, eziyet çektirmek

azaplanıv азапланыу

Azaplanmak, ceza çekmek, eziyet çekmek

azaplav азаплау

Azaplamak; eziyet etmek

azarınıp-bizerénév азарынып-бизэренеу

Çok istemek, yalvarmak

azarınıv азарыныу

Yalvarmak

aʒaʃıv azaşy

Yoldan çıkmak; yanlış yola girmek;
yolunu kaybetmek, yolundan sapmak

aʒaştırlıv azaştıryly

Yoldan çıkarılmak; yanlış yola
sokulmak, yolundan saptırılmak

aʒaştırıv azaştıry

Yoldan çıkarmak; yanlış yola
sevkettirmek, yolundan saptırmak

aʒav 1 aza

Ne yaptığını bilmemek; şaşırarak

aʒav 2 aza

Uzun süre muhafaza etmek; eskitmek

aʒavlanıv azaulanıy

Yerine yurduna sığmamak, çok
hareketli olmak

aʒayıv azaıy

Azalmak, eksilmek

aʒaytılv azaıtıly

Azaltılmak, eksiltilmek

aʒaytıv azaıtıy

Azaltmak, eksiltmek

aʒgınlanıv aʒgınlanıy

Düzensizleşmek; ahlaksızlaşmak;
bozulmak

aʒgınlav aʒgınlav

Azılı hâle getirmek, sapkın hâle
getirmek, azgınlaştırmak

aʒhınıv aʒhınıy

Bir şeyin sayısını az görmek;
azımsamak

aʒıqlandırılıv aʒıqlandıryly

Bir canlıya besin verilmek; toprağa
gübre verilmek

aʒıqlandırıv aʒıqlandıry

Bir canlıya besin vermek; toprağa
gübre vermek

aʒıqlanıv aʒıqlanıy

Azık kabul etmek; yemek yemek

aʒımlav aʒımlav

Adımlamak, adım atmak

aʒıp-tuʒıv aʒıp-tuʒıy

Yerinde durmamak; gezip tozmak

aʒırayıv aʒırayıy

Sinirlenerek gözünden yaş gelmek

aʒırtıv aʒırtıy

Bozulmak (vücut için)

aʒıv 1 aʒıy

1. Yerinde durmayarak dışarıda
gezmek (İnsan ve hayvan için)
2. Ahlaksızlaşmak; azmak
3. Tohum, cins yönünden bozulmak
(canlılar için)
4. Güçlenerek devam etmek
5. Hayali olmak

aʒnav aʒnav

Coşup güçlü bir ses çıkarmak;
bağırarak, haykırmak

azotlav азотлау

Azot bakımından zenginleştirmek.

ażzırıv азырыу

Azdırmak, saptırmak

bağavıllatıv бағауыллатыу

Muhafaza ettirmek, korundurmak

bağavıllav бағауыллау

Muhafaza etmek, korumak

bağımsılav бағымсылау

Büyücük ve sihirle ilgilenmek,
uğraşmak

bağındırıv бағындырыу

1. Baş eğdirmek, itaat ettirmek,
boyunduruk altına almak
2. Herşeyi eline almak; esir etmek

bağınıv 1 бағыныу

Çevreye bakmak, bakınmak

bağınıv 2 бағыныу

Baş eğmek, itaat etmek, boyun eğmek

bağışlanıv бағышланыу

Bağışlanmak, önceden bir kişi ya da
şeye tayin edilmek

bağışlatıv бағышлатыу

Bağışlatmak, önceden bir kişi ya da
şeye tayin ettirmek

bağışlav бағышлау

Bağışlamak, önceden bir kişi ya da
şeye tayin etme

bağıv 1 бағыу

1. Bakmak
2. Bakıp terbiye etmek
3. Fal bakmak

bağıv 2 бағыу

İtaat etmek, boyun eğmek

bağlanıv бағланыу

Bağlanmak, iki şey arasında ilgi
kurulmak

bağlav бағлау

Bağlamak, iki şey arasında ilgi
kurmak

bahâlanıv баһаланыу

Değeri belirlenmek, önemi
belirlenmek

bahâlav баһалау

Değerini belirlemek, önemini
belirlemek

bajımlav бажымлау

Ağaç kovuğuna ağız açmak; kovana
ağız açmak

bajkıldav бажкылдау

Bajk bajk etmek (ördek için)

bağayıv бақайыу

Öfke ile bakmak, nefretle bakmak

baқıldıaşıv бақылдашыу

Birlikte ya da karşılıklı bak bak etmek
(ördek ve kurbağa için)

baıldav бакылдау

Bak bak diye bağırarak, bak bak etmek
(ördek ve kurbağa için)

baırışv бакырышыу

Birlikte ya da karşılıklı bağırarak,
haykırmak

baıriv бакырыу

1. Güçlü şekilde bağırarak (koyun,
keçi, sığır için)
2. Öfkeyle bağırarak (insan için)

baırılanv бакырлануу

Bakır eklenmek, bakır ile kaplanmak

baırлав бакырлау

Bakır eklemek, bakır ile kaplamak

baırtınv бакырыныу

Birilerine sinirlenip bağırarak,
haykırmak

baırtiv бакыргыу

Bağırtmak (koyun, keçi, sığır için)

baıtlanv бакытлануу

Suda uzun süre kalıp su sinmek, su
çekmek (ağaç için)

baıgrayv бақрайыу

Gözü büyükçe açmak

baıtırv 1 бактырыу

1. Baktırmak, göz çevirtmek
2. Terbiye ettirmek
3. Fal baktırmak

baıtırv 2 бактырыу

Baş eğdirmek, itaat ettirmek,
boyunduruk altına almak

baktériyalanıv бактериялануу

Bakterilenmek, mikroplanmak

baktériyalav бактериялау

Bakterilemek, mikroplu hâle getirmek

balahınv балаһыныу

Çocuk saymak, çocuk olarak görmek

balahıtiv балаһытыу

Çocuk olarak bakmak

balalanıv балалануу

Çocuklaşmak, çocuk gibi davranmak,
kendini çocuk olarak görmek

balalav балалау

Çocuk sahibi olmak, yavrulamak,
yavru çıkarmak

balavızlanıv балауызлануу

1. Bal mumuna bulanmak
2. Olmaya, katılışmaya başlamak
(yemek için)

balavızlav балауызлау

Bal mumu sürmek, bal mumlu hâle
getirmek

baldaqlanıv балдақлануу

Ağacın kabuğuna halka, çember
geçirilmek

baldaqlav балдақлау

1. Ağacın kabuğuna halka, çember

geçirmek

2. Bilimsel amaç için yabani kuşlara ve balıklara metal halka takmak

balıǵıv балығыу

1. Tandır ateşinin dumanıyla pişmek
2. Kaynar suyla pişmek, haşlanmak, haşlanıp yumuşamak

balıǵsılav балыксылау

Balık tutma ile ilgilenmek

balǵıldav балкылдау

1. Balk balk etmek, balk balk diye gelmek; ışıldamak; parıldamak
2. Mutluluk ve sevinçten parlamak, ışıldamak (göz, yüz için)

balǵıtıv балкытыу

Güçlü şekilde ışıldatmak, parlatmak

balǵıv балкыу

Güçlü şekilde parlamak, ışıldamak

ballandırvıv балландырыу

Ballandırmak, ballı etmek

ballanıv балланыу

Ballanmak, ballı hâle gelmek, bala bulanmak

ballav баллау

Ballamak, bal koymak, bak eklemek, bala bulamak

baltlav балтлау

Güçlü şekilde parlamak, ışıldamak

bankrotlanıv банкротланыу

Batmak, iflas etmek, müflis olmak

baıplav баплау

Kıymet vererek eğitmek, terbiye etmek

barǵılav барғылау

Yavaş yavaş yürümek, hafif hafif gitmek

barılıv барылыу

Gidilmek, varılmak

barımtalaşıv барымталашыу

Karşılıklı yağmalamak, karşılıklı işgal etmek

barımtalav барымталау

Yağma yapmak, yağmalamak; işgal etmek

barışıv барышыу

Karşılıklı gelip gitmek, birbirine gelip gitmek

barıv барыу

1. Gitmek, varmak; yönelmek; devam etmek
2. Kız için evlenmek
3. Bir yönde gelişmek
4. Yaramak, iyi gelmek, yararlı olmak

barǵıldav баркылдау

Bark bark diye bağırarak, bark bark diye ötmek

barlanıv барланыу

İncelenip olur mu olmaz mı diye hesaplanmak

barlaşıv барлашыу

Karşılıklı ya da birlikte olasılığını hesaplamak

barlav барлау

İnceleyip olasılığını hesaplamak

barsalav барсалау

Bezeklemek, süslemek

bartanlav бартанлау

Ağrına gitmek, gücüne gitmek; öfkelenmek

başalkılanıv başалкыланыу

Sakin hâle gelmek, soğukkanlı olmak, soğukkanlı hâle gelmek

başılv başык

1. Basılmak, ezilmek
2. Herhangi bir güç ya da hareketi engellemek, azaltmak
3. Sessiz hâle gelmek, sessizleşmek, sakin hâle gelmek
4. Zorlaşmak, zor hâle gelmek, sıkıntılı hâle gelmek

başımsaqlav başымсаклау

Zulmetmek, baskı yapmak, ezmek, zulüm yapmak

başıravlav başыраулау

Baskı kalası ile bastırmak, ezmek, baskı yapmak

başırılıv başырылыу

Üstten ağır bir nesne ile bastırılmak, ezdirilmek

başırıv başырыу

1. Üstten ağır bir nesne ile bastırmak, ezdirmek
2. Üstünü iyice kaplamak
3. Saklayıp iyice kapatmak

başıv 1 başыу

1. Ayak koymak, basmak
2. Adım atmak, gitmek
3. Bir işe girişmek, yapmaya başlamak
4. Büyük bir hacme veya sayıya ulaşmak
5. Üstten ağırlık koymak, güç koymak
6. Herhangi bir nesneyi takmak, üstten geçirmek

başkıslanıv başқысланыу

Basamaklanmak, basamak hâline getirilmek

başkıslav başқыслау

Basamaklamak, basamak hâline getirmek

başlıgıv başлыгыу

Uyurken nefesi kısılmak, nefesi daralmak

başlıqtıriv başлықтырыу

Nefesini kısırmak, soluğunu daraltmak, nefesini daraltmak

başmaqlav başmaqlay

Can sıkarak sık sık gelmek,
usandırarak sık sık gelmek

başmalativ 1 başmalatıy

İpi ölçtürmek

başmalativ 2 başmalatıy

Kumaşa süs, bezek bastırmak

başmalativ 3 başmalatıy

Arkadan sıkıştırmak, bastırmak, baskı
yaptırmak

başmalav 1 başmalay

İpi ölçüye koymak, ipi ölçmek

başmalav 2 başmalay

Kumaşa süs, bezek basmak

baştırıqlav 1 baştıryyklay

Sağa sola doğru kovalayıp sürmek,
sıkıştırmak, baskı yapmaktır

baştırıqlav 2 baştıryyklay

Herhangi birşeyin üzerine bastırmak
için kalas, ağaç koymak

baştırılıv baştıryılyy

Bastırılmak, sıkıştırılmak, kıştırılmak

baştırııv baştıryıшыy

Karşılıklı ya da birlikte arkadan
kovalamak

baştırıv 1 baştıryy

1. Bastırmak, sıkıştırmak, kıştırılmak
2. Herhangi bir yere koymak,
yerleştirmek

3. Güç, silah yardımıyla durdurmak
(toplu bir hareketi, isyanı)

baştırıv 2 baştıryy

Arkadan kovalamak, geriden
kovalamak

başağaslav başağaslay

Baskı kalası koymak, baskı kalası
koyarak bastırmak

başaqlanıv başaqlanıy

Başak bağlamak, başaklanmak, başak
tutmak

başaqlav 1 başaqlay

Buğday, arpa gibi tahılların başağını
biçmek

başaqlav 2 başaqlay

Oka başak koymak, oka başak takmak

başav başay

Buğday, arpa gibi tahılların başağını
biçmek

başbaştaklanıv başbaştaklanıy

Kendi bildiğini okumak, başına
buyruk davranmak

başınıv başınıy

Uygun, layık görmek, yerinde görmek

başızlanıv başızlanıy

Akılsızca davranmak, akılsızlaşmak

başırıv başırıy

Ulaştırmak, eriştirmek, yetiştirmek

başqalanıv башқаланыу

Baba evinden ayrılıp çıkmak; başka şekle girmek, değişmek

başqarılıv 1 балқарылыу

Yerine getirilmek, icra edilmek, ifa edilmek, yapılmak, uygulanmak

başqarıv 1 башқарыу

Yerine getirmek, icra etmek, ifa etmek, yapmak, uygulamak

başqarıv 2 башқарыу

Başka şekle girmek, farklılaşmak, değişmek

başqortlaşıv башқортлашыу

Başkurtlaşmak

başqortsalaştırıv**башқортсалаштырыу**

Başkurtçalaştırmak, Başkurt diline çevirmek

başlanıv башланыу

Başlanmak, hayata geçirilmek, işleme konulmak

başlatıv башлатыу

Başlatmak, hayata geçirtmek, işleme koydurmak

başlav башлау

Başlamak, işe girişmek, hayata geçirmek, işleme koymak

batırayıv батурайыу

Cesurlaşmak, korku bilmez hâle gelmek

batırhınıv батырһыныу

Kendini cesur saymak, kendini korkusuz görmek

batırılıv батырылыу

Batırılmak, bir şeyin sıvı veya yumuşak bir maddenin içine gömülmesine yol açılmak, batması sağlanmak

batırışıv батышырыу

Karşılıklı ya da birlikte batırmak

batırıv батырыу

Batırmak, bir şeyin sıvı veya yumuşak bir maddenin içine gömülmesine yol açmak, batmasını sağlamak

batırlanıv батырланыу

Kahramanlaşmak, cesurlaşmak, yiğitleşmek

batıv батыу

1. Batmak, girmek, suyun içine doğru gitmek
2. Gök cisimleri için batmak

batqaqlanıv батқакланыу

Batak hâline gelmek, balçıklanmak

batqaqlav батқаклау

Batak hâline getirmek, balçıklamak

bavıldav бауылдау

Bağırarak ağlamak, ağlarken kötü sesler çıkarmak

bavılıv бауылыу

Gönül vermek, şevkle uğraşmak,
kendini unutarak bir işe yönelmek

bavırlanıv бауырланыу

Koyu ve katı hâle gelmek (kan ve
yoğurt gibi şeyler için)

bavırlav бауырлау

1. Yer, su boyunca yürümek, gitmek
2. Gezmek

bavlandırıv бауландырыу

Bağını koydurmak, bağını bağlatmak

bavlanıv бауланыу

1. Bağlanmak
2. İp ya da bağa asılmak
3. Birbiri ardınca sıralanmak, takılmak

bavlav баулау

1. Bağlamak, bağa dizmek, bağa
asmak
2. Birbiri ardınca takmak

bayğoşlanıv байғошланыу

Kendini zavallı göstermek, acınacak
hâlde göstermek; tembelleşmek

bayıgılav байығылау

Zengin olmak, zenginleşmek

bayıgıv байығыу

Zenginleşmek, zengin olmak

bayıqtırılıv байықтырылыу

Zenginleştirilmek, donatılmak

bayıqtırıv байықтырыу

1. Zenginleştirmek, donatmak
2. Çeşitlendirmek

bayıtılıv байытылыу

Zenginleştirilmek, zengin edilmek;
donatılmak

bayıtıv байытыу

Zenginleştirmek, zengin etmek;
donatmak

bayıv 1 байыу

Zenginleşmek, çok mal ve mülke
sahip olmak

bayıv 2 байыу

Ufuk ardına inmek; batmak (gök
cisimleri için)

bayqalıv байкалыу

Gözden geçirilmek, incelenmek

bayqav байкау

1. Gözden geçirmek, incelemek
2. Dikkatli olmak, sezmek

bayraplav байпанлау

Paytak paytak etmek, paytak paytak
gelmek

bayramsılav байрамсылау

Bayramlaşmak ve bayram
yiyeceklerinden almak için kapı kapı
gezmek (çocuklar için)

bayrav байрау

1. Koyu kıvıll renge girmek,

kızıllaşmak (güneş için)

2. Parlamak, ışıldamak

bażanıv базаныу

Çekingenlik duymak, ürkeklik hissetmek

bażarlav бaзaрлау

Pazarlamak

bażatıv базатыу

Çekingenlik hissettirmek, ürkeklik hissettirmek

bażav 1 базау

Çekingenlik duymak, ürkeklik hissetmek

bażav 2 базау

Kazmak, deşmek; çukurlaştırmak

bażıǵayıv базыǵайыу

Sağlamlaşmak, dayanıklılaşmak, güçlenmek

bażıǵayıv базыǵайтыу

Sağlamlaştırmak, dayanıklılaştırmak, güçlendirmek

bażıqlandıırıv1 базықландырыу

Dayanıklı hâle getirmek, sağlam hâle getirmek

bażıqlandıırıv2 базықландырыу

Çok aydınlık ve açık hâle getirmek; aydınlatmak

bażıqlanıv 1 базықланыу1

Dayanıklı olmak, sağlam olmak, güçlü olmak

bażıqlanıv 2 базықланыу2

Aydınlık olmak, parlak olmak; açık olmak

bażıldav базылдау

Kor hâlinde yakmak, alevsiz yakmak

bażırlav базырлау

Güçlü kor hâlinde yanmak

bażıv базыу

Kahramanlık yapmak, yiğitlik yapmak

bażlaşıv базлашыу

Birlikte yakmak, karşılıklı yakmak

bażlatıv базлатыу

Kor hâlinde yaktırmak, alevsiz yaktırmak

bażlav 1 базлау

1. Kor hâlinde yakmak, alevsiz yakmak

2. Işıldamak, parıldamak

bażlav 2 базлау

Yiyecek saklayacak çukur açmak

bażnatlanıv базнатланыу

Yiğitlenmek, kahraman olmak

bażrav базрау

Kor hâlinde yanmak (köz için)

bażraıyıv базрайышыу

Karşılıklı ya da birlikte göz

dolduracak şekilde ışıldamak,
parlamak

baǵraуıv baǵрайыу

İrice durup göz dolduracak şekilde
ışıldamak, parlamak

baǵǵav baǵǵau

Yanmak, ateşlenmek, tutuşup yanmak

bebeуlev bəbəйлəу

Bebek yapmak, çocuk sahibi olmak

beǵesleǵev bəǵəsləşəу

Karşılıklı sözlü mücadele etmek,
tartışmak

beǵilleǵev bəǵilləşəу

Karşılıklı baǵışlamak, birlikte
baǵışlamak, affetmek

beǵilleǵtərev bəǵilləşterəу

Karşılıklı baǵışlatmak, birlikte
baǵışlatmak, karşılıklı affetmek

beǵilletəv bəǵillətəу

Baǵışlatmak, affettirmek

beǵillev bəǵilləу

Baǵışlamak, affetmek

beǵev bəǵəу

Sıcakta uzun süre kalıp yumuşamak,
cıvımak

beldev bəldəу

Kuvvetle savurmak, kuvvetle vurmak

beleǵetlev bələǵətлəу

Sıkıntı vermek, eziyet vermek

belekeseyev bələkəсəйлəу

Küçülmek, ufalmak; kısaltmak

belekeseytəv bələkəсəйлəтəу

Küçültmek, ufaltmak; kısaltmak

belekeylenev bələkəйлəнəу

Küçülmek, ufalmak; kısaltmak

belekeyletəv bələkəйлəтəтəу

Küçülttürmek, ufalttırmak;
kısalttırmak

belekeylev bələkəйлəу

Küçültmek, ufaltmak; kısaltmak

belelenev bələлəнəу

Belalanmak, bela saçmak

belev bəлəу

Deǵeri, kıymeti yönünden karşılaştırıp
denkleştirmek, denk hâle getirmek

beləşlenev bələşлəнəу

Deforme olmak, şekli bozulmak;
dağılmak; ezilmek

beljərev bəлǵerəу

Yorulup titremek, yorgunluktan bitap
düşmek; çok kullanılmaktan dolayı
gevşemek, bozulmak

belkəldetəv bəлкəлдəтəу

Belk belk ettirmek, belk belk getirmek
(bk. belk-belk)

belkəldev bəлкəлдəу

Belk belk etmek, belk belk gelmek
(bk. belk-belk)

belşeyén бэлшэйеү

Deforme olmak, şekli bozulmak;
dağılmak; ezilmek

belşeytén бэлшэйтеү

Deforme etmek, şeklini bozdukmak;
dağıtmak, ezdirmek

beltéren бэлтерэү

Yorulup titremek, yorgunluktan bitap
düşmek; çok kullanılmaktan dolayı
gevşemek, bozulmak

belyéreşén бэлийерэшеү

Birlikte yorulmak, birlikte gevşemek

belyéretén бэлийерэтеү

Yordurup titretmek, yorgunluktan
bitap düşürmek; çok kullandırmaktan
dolayı gevşetmek, bozdukmak

belyéren бэлийерэү

Yorulup titremek, yorgunluktan bitap
düşmek; çok kullanılmaktan dolayı
gevşemek, bozulmak

belyén бэлийеү

Yorulup titremek, yorgunluktan bitap
düşmek; çok kullanılmaktan dolayı
gevşemek, bozulmak

belzemlenén бэлзэмлэнеү

Çürüme ve bozulmayı engellemek için
koruyucu bir madde yedirilmek

belzemletén бэлзэмлэтеү

Çürüme ve bozulmayı engellemek için

koruyucu bir madde yedirtmek,
sindirtmek

belzemlev бэлзэмлэү

Çürüme ve bozulmayı engellemek için
koruyucu bir madde yedirmek

bepevlev бэпэүлэү

Sıcak davrandırmak, ilgi verdirmek,
şefkat verdirmek

bepeylev бэпэйлэү

Bebek sahibi olmak, bebek yarmak

beréldetén бэпелдэтеү

Kucakta sallayarak ninne okuyup
uyutmak

beréslev бэпеслэү

Bebek yarmak, çocuk sahibi olmak

berlev бэплэү

Kıymet vererek eğitmek, terbiye
etmek

berekethézlenén бэрэкэтһезлэнеү

Bereketi, kutu kaçırılmak, bereketi
yok olmak; kıymetsiz hâle gelmek

berekethézlev бэрэкэтһезлэү

Bereketini, kutunu kaçırmak,
bereketini yok etmek; değersiz hâle
getirmek, kıymetsizleştirmek

bereñgelenén бэрэңгелэнеү

Patates bitkisi için yumru hâline
gelmek, yumru verir hâle gelmek

berenlev бэрэнлэү

Yavrulamak, yavru doğurmak (koyun ve keçi için)

beresletév бэрэслэтеү

Yavrulatmak, yavru almak (koyun ve keçiden)

bereslev бэрэслэү

Yavrulamak, yavru vermek (koyun ve keçiden)

bereslenlev бэрэшэнлэнеү

1. Müsrif hâle gelmek, müsrif davranmak
2. Telef edilmek

beresenlev бэрэшэнлэү

Müsriflik etmek, telef etmek, israf etmek

bergelenlev бэргелэнеү

Aralıksız vurulmak, sürekli vurulmak, tekrar tekrar çarpılmak

bergelenlev бэргелэү

Aralıksız vurmak, sürekli vurmak, tekrar tekrar çarpmak

bergeslev бэргеслэү

1. Bir şeylere ya da bir yerlere toslayarak vurmak, toslayarak çarpmak
2. Sağlı sollu vurmak

berelésev бэрешелеү

1. Karşılıklı vurulmak, karşılıklı çarpılmak

2. İki kişi arasında kavga, çekişme koparmak, kavga çıkarmak

berelév бэрелеү

1. Hızla çarpılmak, kuvvetlice çarpılmak, kuvvetlice vurulma
2. Birine laf atmak, laf çarpmak

berésev бэрешеү

1. Vuruşmak, çarpışmak, çakışmak
2. Herhangi birşeyle birine sürekli vurmak

berév бэреү

1. Vurmak, çarpmak, çakmak
2. Kuvvetlice vurulmak
3. Eli, kolu vs. dikkatsizce bir yere vurmak, çarpmak

berlegév бэрлегеү

Bir şeye birden çarpılmak, çarpılmak, aniden çakılmak

berseklenlev бэрсэклэнеү

Katı ya da donuk bir şey için ince ince veya küçük küçük kesilmek, yarılmak

berseklev бэрсэклэү

Katı ya da donuk bir şeyi ince ince veya küçük küçük kesmek, yarmak

berselev бэрсэлэү

Katı ya da donuk bir şeyi ince ince veya küçük küçük kesmek, yarmak

berzerév бэрзереү

Vurdurmak, çarptırmak, sokturmak

beşerén bəşərəy

1. Rutubet, nem çekerek çürümek,
bozulmak

2. Yaşlanarak çökmek

beşertén bəşərtəy

Çürütme, bozdurma, işe yaramaz
hâle getirme

beşhézlendirén bəşhezləndərəy

Kuvvetsizleştirmek, hâlsizleştirmek,
zayıflatma

beşhézlenén bəşhezləneý

Kuvvetsiz hâle gelme, yorgun hâle
gelme, yorulma

beşhézlev bəşhezləy

Kıymetini düşürme, değerini
yitirme; değersizleştirmek

besén bəseý

Çalmak, aşırma, hırsızlık yapma

beşlendirén bəşləndərəy

Kırağı ile kaplanma

beşlenén bəşləneý

Kırağı ile kaplanma

beşerén bəşərəy

Rutubet, nem çekerek çürümek,
bozulma

bevældérén bəvələndərəy

Sallandırmak, titretme

bevélén bəvələy

Sallanma, titretilme

bevəltén bəvələtəy

Sallandırmak, titretme

bevəlyétén bəvələyətəy

Hafifçe sallandırmak, yavaşça
titretme

bevəlyén bəvələyēy

Hafifçe sallanma, yavaşça titreme

bevétén bəvətəy

1. Sağa sola sallama, salındırma,
titretme

2. Gönlü titretme, yüreği titretme

beyhézlenén bəyhezləneý

Edepten çıkmak, şaşma, yoldan
çıkma

beyleméslev bəyləməsləy

Alna bağ bağlamak (yaşlı kadınlar
için)

beylenésén bəylənəşey

1. Birlikte ya da karşılıklı bağlantılı
olma, bağlanma; sırnaşma

2. Bağlantıda olma, bağlantıya
girme

beylenén bəyləneý

1. Bağlanma

2. Yakın olma

3. Bir iş ya da uğraşa tutulma

4. Sırnaşma, yarışma

beyleşén bəyləşey

Birlikte bağlamak, karşılıklı bağlamak,
birbirine eklemek

beyletév бэйлэтеү

Bağlatmak; hareketini kısıtlatmak, sınırlatmak

beylev 1 бэйлэү

1. Bağlamak
2. Birbirine eklemek
3. Uç uca eklemek
4. Bağ ile hazır hâle getirmek
5. Belden sıkmak
6. Hareketini sınırlamak, kısıtlamak
7. İp, yün vs. ile çeşitli kıyafetler yapmak
8. Ayırılmaz hâle getirmek

bezletév бэзлэтеү

İşildatarak gözü diktirmek

bezlev бэзлэү

İşildatarak gözü dikmek

bezreyéşév бэзрэйешеү

Karşılıklı ya da birlikte ara ara gözü işildatarak dikmek

bezreyév бэзрэйеү

İşildatarak gözü dikmek

bezreytév бэзрэйтеү

İşildatarak gözü diktirmek

bıǵavlanıv быǵаулану

Kelepçelenmek, prangalanmak

bıǵavlatıv быǵаулатыу

Kelepçeletmek, prangalatmak

bıǵavlav быǵаулау

Kelepçelemek, prangalamak

bıǵırlatıv быǵырлатыу

Bıǵır bıǵır ettirmek, bıǵır bıǵır getirmek (bk. bıǵır bıǵır)

bıǵırlav быǵырлау

Bıǵır bıǵır etmek, bıǵır bıǵır gelmek (bk. bıǵır bıǵır)

bıǵıv быǵыу

Tandır ateşinin dumanıyla pişmek

bıǵıldatıv быхылдатыу

Bıh bıh ettirmek, bıh bıh getirmek (bk. bıǵ-bıǵ)

bıǵıldav быхылдау

Bıh bıh etmek, bıh bıh gelmek (bk. bıǵ-bıǵ)

bıjanlav быжанлау

Ayak diremek, terslik etmek, direnmek; kafa tutmak

bıǵırtıv быǵыртыу

Sertçe vuruşmak; kızdırmak

bıǵıtıv быǵғытыу

Sertçe vuruşmak; kızdırmak

bıjıldatıv быжылдатыу

Bıj bıj ettirmek, bıj bıj getirmek

bıjırlanıv быжырлану

1. Küçük çukurlar, delikler olmak (yüz ve vücut için)
2. Küçük dalgalar olmak, halkalar olmak; kırış kırış olmak

bıjırlav быжырлау

1. Küçük çukurlar yapmak, küçük delikler yapmak (yüz ve vücut için)
2. Dalgalandırmak, kırış kırış etmek

bıjırmaqlanıv быжырмакланыу

Çukur çukur olmak, çukurlanmak, oyuk oyuk olmak

bıjırmaqlav быжырмакклау

Çukur çukur etmek, çukurlaştırmak, oyuk oyuk etmek, oyuklaştırmak

bıjıv быжыу

Sıcakta uzun süre kalıp yumuşamak, sıvımak

bıjıkıldaşıv быжкылдашыу

Birlikte ya da karşılıklı bıjk bıjk etmek

bıjıkıldatıv быжкылдатыу

Bıjk bıjk ettirmek

bıjıkıldav быжкылдашыу

Bıjk bıjk etmek, bıjk bıjk gelmek

bıjılav быжлау

Cıslamak, sıcak demire su değmesiyle cıs etmek

bıkıldav быкылдау

Bık bık etmek, bık bık gelmek (bk. bık bık)

bıkırlav быкырлау

Bıkır bıkır etmek, bıkır bıkır gelmek (bk. bıkır bıkır)

bıktırılıv быктырылыу

1. Dumanda pişirilmek, iste pişirilmek
2. Duman ve iste haşlamak

bıktırıv быктырыу

Dumanda pişirmek, iste pişirmek

bılağaylanıv былағайланыу

Yaygara koparmak, yaygaracı olmak, bar bar bağırarak

bılaytıv былайтыу

Böyle yapmak, böyle etmek, bu şekilde yapmak

bıldırлашыv былдырлашыу

Karşılıklı ya da birlikte anlaşılmaz şekilde söylenmek

bıldırlav былдырлау

Anlaşılmaz şekilde söylenip durmak

bılığıv былығыу

Nemlenip şişmek, kabarmak (tahıllar için)

bılıktırıv былыктырыу

1. Nemlenerek şişirmek, kabartmak (tahıllar için)
2. Dumanda pişirmek, iste pişirmek

bılkılanıv былкыланыу

Dolgun ve yumuşak vücutlu hâle gelmek; semiz hâle gelmek

bılkıldav былкылдау

Dolgunluktan yumuşayarak sallanmak (vücut için)

bılsayıv былсайыу

Sulanarak kızarmak (göz için)

bılsıldav былсылдау

Yarış yarış olmak, vıcık vıcık olmak

bıltanlav былтанлау

Sağa sola eğmek, bükmek; yalpalamak

bıltayıv былтайыу

1. Yuvarlak hâle gelip kabarmak, şişmek

2. Birden sinirlenmek, öfkelenmek

bıltıldav былтылдау

Bılt bılt etmek, bılt bılt gelmek (bk. bılt bılt)

bılyırav былйырау

Çok yumuşamak, çok ezilmek

bırağıtiv бырағытыу

Bıraktırmak, terk ettirmek, attırmak

bıraqtırılıv бырактырылыу

Bıraktırılmak, terk ettirilmek, attırılmak

bıraqtıriv бырактырыу

Bıraktırmak, terk ettirmek, attırmak

bıraqtırtiv бырактыртыу

Bıraktırtmak, terk ettirtmek, attırtmak

bıravlanıv быраулануу

Delgi, matkap ile delinmek

bıravlativ быраулатыу

Delgi, matkap ile deldirmek

bıravlav быраулау

Delgi, matkap ile delmek, burgu ile delmek

bırğalıv былғалыу

Bıraktırılmak, terk ettirilmek, attırılmak

bırğav былғау

Bıraktırmak, terk ettirmek, attırmak

bırğıtiliv былғытылыу

Bıraktırılmak, terk ettirilmek, attırmak

bırğıtiv былғытыу

Bıraktırmak, terk ettirmek, attırmak

bırhılđasıv былхылдашыу

Karşılıklı ya da birlikte birh birh etmek (bk. birh-birh)

bırhıldav былхылдау

Birh birh etmek, birh birh gelmek (bk. birh-birh)

bırılđasıv бырылдашыу

Karşılıklı ya da birlikte pır pır etmek, pır pır gelmek

bırıldav бырылдау

Pır pır etmek, pır pır gelmek

bırkıldativ былкылдатыу

Birk birk ettirmek, birk birk getirmek

bırkıldav былкылдау

Birk birk etmek, birk birk gelmek

bırkırativ былқыратыу

Suyunu çıkarana kadar ezmek, sıkmak

bırkıraıv bırкырау

Suyu çıkarılana kadar ezilmek,
sıkılmak

bırşıldatıv bırşылдатыу

Bırs bırs ettirmek (bk. bırş-bırş)

bırşıldav bırşылдау

Bırs bırs etmek, bırs bırs gelmek (bk.
bırş-bırş)

bısaqlaşıv bıсаклашыу

Bıçakla kavga etmek

bısaqlav bıсаклау

Bıçaklamak, hayvanı kesmek

bısalanıv bıсаланыу

Parmak veya toynak araları için
nemden dolayı ezilmek, çiğnenmek

bııldav bıсылдау

Yarış yarış olmak, vıcık vıcık olmak

bıılğılav bıсылғылау

Parmak veya toynak araları için
nemden dolayı ezilmek, çiğnenmek

bıılıv bıсылыу

Testere ile kesilmek, testere ile
biçilmek

bıışıv bıсышыу

Birlikte ya da karşılıklı testere ile
kesmek, testere ile biçmek

bıııv bıсыу

Testere ile kesmek, testere ile biçmek

bııılanıv bıсыılanыу

1. Sulanıp ağır hâle gelmek (ekmek
için)

2. Kızarıp sulanmak

bıııılav bıсыıлау

Sulanıp yaşarıp durmak (göz için)

bıııaqlav bıсакаклау

Hafifçe sepelemek, hafifçe yağmak
(yağmur için)

bııııtıv bıскытыу

Tüttürmek, duman çıkartmak, is
çıkartmak

bıııııv bıскыу

Tütmeek, duman çıkarmak, is çıkarmak

bııııııv bıслығыу

Sıcaktan dolayı zor nefes almak

bııııııııv bıсмырылыу

Hiçbir iş yapmadan isteksizce gün
geçirmek

bııııııııv bıсракланыу

1. Çamurlanmak, balçıklanmak
2. Kirlenmek, lekelenmek

bıııııııııv bıсраклау

Çamur etmek, balçığa bulamak,
çamura bulamak

bııııııııııv bıсраныу

1. Çamura bulanmak, balçığa
bulanmak (insan için), pisliğe
bulanmak

2. Pislige bulaşmak, kötü bir işe
karışmak

bısratılıv бысратылыу

Çamurlatılmak, çamura bulaştırılmak,
balçığa bulaştırılmak; pislige
bulaştırılmak, kirlettirilmek

bısratıv бысратыу

Çamurlatmak, çamura bulaştırmak,
balçığa bulaştırmak; pislige
bulaştırmak, kirletmek; hor gördürmek

bısrav бысрау

Çamur bulaşmak, çamurlaşmak,
balçıklaşmak

bıstanlav быстанлау

Küçük bir şeyle uzun süre meşgul
olmak, uğraşmak

bıstırıv быстырыу

Kestirmek, biçirmek, testere ile
biçirmek

bıstırlav быстырлау

Vıcık vıcık etmek, vıcık vıcık gelmek

bışıldaşıv бышылдашыу

Birlikte sessizce konuşmak, birlikte
bış bış etmek (bk. bış-bış)

bışıldav бышылдау

Bış bış etmek, bış bış gelmek (bk. bış-
bış)

bışkırıv бышқырыныу

Sürekli olarak birden nefes verip
durmak (at için)

bışkırıv бышқырышыу

Birlikte ya da karşılıklı olarak
burundan birden nefes vermek

bışkırtıv бышқыртыу

1. Burnundan bir anda nefes vermek
(at ve ceylan için)

2. Ağzından ve burnundan salya
saçmak

bışkırtıv бышқыртыу

Burnundan bir anda nefes verdirmek
(ceylan, at için)

bışlıgıv бышлығыу

Sıcaktan dolayı zor nefes almak

bışlıqtıv бышлықтырыу

Sıcaktan dolayı zor nefes aldirmek

bıştırlav быштырлау

Ağır ağır hareket etmek, ağırkanlı
davranmak, savsaklamak

bitıldav бытбылдау

Bit bit diye ötmek, bit bit diye gelmek
(bildircin için)

bitıldav бытылдау

1. Bit bit etmek, bit bit diye gelmek
(çocuk için)

2. Lüzumsuz yere konuşmak

bitılıv бытылыу

Kısmen yıpranmak, tahrip olmak

bitırıv бытырыу

Karıştırmak, düzensizleştirmek,
kargaşa yaratmak; dağıtmak

bıtırlav бытырлау

1. Bıtır bıtır etmek, bıtır bıtır gelmek
2. Yineleyip devamlı konuşmak

bıtışiv бытышыу

Sıkışmak, tıklışmak

bıtqaşiv быткашыу

Sıkışmak, tıklışmak

bıtlıgıv бытлыгыу

Ezilip akmak, sıkıştırılıp akmak

bıvağıtiv быуағытыу

Buğulatmak, buharlatmak; damla damla nemle kaplatmak

bıvaqlanıv 1 быуакланыу

Rutubetle kaplanmak, nemlenmek, rutubetlenmek

bıvaqlanıv 2 быуакланыу

Ayrı ayrı olmak, bölüm bölüm olmak, parça parça olmak

bıvartıv быуартыу

Güç kullanmak, baskı yapmak, sıkı yönetmek

bıvaźıv быуазыу

Gebe olmak, gebe hâle gelmek (hayvan için)

bıvaźlav быуаҙлау

Gebe olmak, gebe hâle gelmek (hayvan için)

bıvıldav быуылдау

Sürekli ulur gibi ağlamak

bıvılvıv быуылыу

Boğulmak, sıkılmak, kısılmak; kilitlemek

bıvıltıv быуылтыу

Boğdurmak, sıktırmak, kıstırmak

bıvinhıźlanıv быуынһыҙланыу

Hâlsiz hâle gelmek, güçsüz hâle gelmek

bıvinıv быуыныу

Beli sıkmak, beli kısmak

bıvinlanıv быуынланыу

Bitkiler için boğumlanmak

bıvinlaşiv быуынлашыу

Boğumlaşmak, boğum olarak birleşmek

bıvinlav быуынлау

Boğumlu yerden bölmek, ayırmak; boğumlu yerden kesmek

bıvıntıqlanıv быуынтықланыу

Boğumlu olmak, boğumlu hâle gelmek

bıvıv быуыу

1. Boğmak, nefes almasına mani olmak
2. Kısmak, sıkmak, ezmek
3. Tehdit etmek

bıvılandırıv быуландырыу

Buğulandırmak, buharlandırmak; buhara tutmak

bıvıanıv быулануы

Buğulanmak, buharlanmak; buhar olup yükselmek

bıvlav быулау

Buğulandırmak, buharlandırmak; buhara tutmak

bıvlıgıv быулығыу

Boğulmak, soluk almamak; kısılmak, sıkılmak

bıvnaqlanıv быунақлануы

Boğumlu olmak, boğumlu hâle gelmek

bıvnaqlav быунақлау

Boğumlu hâle getirmek, boğumlu yapmak

bıvzırv быузырыу

Boğdurmak, nefes almasına mani oldurmak, kıstırmak, sıktırmak

bıyalalav быялалау

Cam koymak, camlı hâle getirmek, camlatmak

bıuranlav быйпанлау

Başını gözünü oynatarak cilvelenmek, işvelenmek

bıytanlav быйтанлау

Başını gözünü oynatarak cilvelenmek, işvelenmek

bızavlatıv бызаулатыу

Buzağılatmak

bızavlav бызаулау

Buzağılamak

bızıgıv бызығыу

Ağır ağır hareket etmek, ağırkanlı davranmak, savsaklamak

bızılđaşıv бызылдашыу

Birlikte ya da karşılıklı vız vız etmek, vız vız gelmek

bızıldatıv бызылдатыу

Vız vız ettirmek, vız vız getirmek

bızıldav бызылдау

Bız bız etmek, bız bız gelmek

bızıldav бызылдау

Vız vız etmek, vız vız gelmek

bızırlav бызырлау

Bızır bızır etmek, bızır bızır gelmek (bk. bızır bızır)

bızıldatıv бызкылдатыу

Bızk bızk ettirmek, bızk bızk getirmek (bk. bızk bızk)

bızıldav бызкылдау

Bızk bızk etmek, bızk bızk gelmek (bk. bızk bızk)

bızlatıv 1 бызлатыу

Bız ettirmek, vız ettirmek

bızlatıv 2 бызлатыу

Gözünü bir anda açmak, gözünü iyice açmak, saldıracakmış gibi gözünü açmak

bızlatıv bızлатыу

1. Bız bız ettirmek
2. Ateş gibi parlatmak (göz için)

bızlav 1 бызлау

Bız etmek, vız etmek

bızlav 2 бызлау

Vız vız etmek

bızlav бызлау

1. Bız bız etmek, bız bız gelmek
2. Ateş gibi yanmak, ateş gibi parlamak (göz için)

bızmırlav бызмырлау

Ağır ağır hareket etmek, ağırkanlı davranmak, savsaklamak

biklenév 1 бикләнеу

Kilitlenmek; kapatılmak

biklenév 2 бикләнеу

Bellenmek, ezberlenerek öğrenilmek

bikletév 1 бикләтеу

Kilitletmek; karattırmak

bikletév 2 бикләтеу

Belletmek, ezberleterek öğretmek

biklev 1 бикләу

Kilitlemek; karamak

biklev 2 бикләу

Bellemek, ezberlemek, ezberleyerek öğrenmek

biksérév биксереву

Küçülmek, eksilmek, azalmak

bildelenév билдэлэнеу

Belirlenmek, nitelenmek, tanımlanmak, tarif edilmek

bildeletév билдэлэтеу

Belirletmek, niteletmek, tanımlatmak, tarif ettirmek

bildelev билдэлэу

Belirlemek, nitelemek, tanımlamak, tarif etmek

béldérélév белдерелеу

Bildirilmek, haber edilmek, açıklanmak, haber ulaştırılmak

béldérév 1 белдереву

Bildirmek, haber etmek, açıklamak, haber ulaştırmak

béldértév белдертеу

Bildirtmek, haber ettirmek, açıklamak, haber ulaştırtmak

béleklenév белэклэнеу

Yoğun ve yumru olmak

bilemlev билэмлэу

Sınırını belirleyip yer sahibi olmak, mülk sahibi olmak

bilenév 1 билэнеу

Mülk edinilmek, sahip olunmak

bilenév 2 билэнеу

Kundaklanmak, kundağa sarılmak

bélev 1 белэу

Bilemek, bileyip keskinlemek

bilev 1 билэү

1. Sahip olmak, mâlik olmak, mülk sahibi olmak
2. Pek çok araziyi kendi içine almak

bilev 2 билэү

Kundaklamak, kundağa sarmak

bélevlenév белэүлэнеү

Biley taşı ile keskinlenmek, bilenmek

bélevletév белэүлэтэү

Biley taşı ile keskinletmek, biletmek

bélevlev белэүлэү

Biley taşı ile keskinlemek, bilemek

bilgelenév билгелэнеү

Belirlenmek, gösterilmek, işaret edilmek

bélgértév белгертеү

Bir şeyi sezdirmek, bildirmek

béleéndérév белендереү

Bir şeyi sezdirmek, bildirmek

bélelénev беленеү

1. Bilinmek, sezilmek, hissedilmek
2. Açıklanmak, belirlenmek

bilénletév биленлэтэү

Birden korkutmak, aniden korkutmak (hayvan için)

bilénlev биленлэү

Birden korkmak, aniden korkmak (hayvan için)

béleléşév белешеү

Bir konu hakkında malumat almak, bilgi almak; soruşturmak

bélev белеү

1. Bilmek, bilgi sahibi olmak, malumat sahibi olmak
2. Anlamak, düşünmek, birşeyin aslına inmek
3. Görüp tanımak, tanış olmak

billeşév биллешеү

Belden tutuşarak güreşmek, karşılıklı belden kavramak

bimazalav бимазалау

Kaygılandırmak, endişe ettirmek, telaşlandırmak; galeyana getirmek

bintlav бинтлау

Banlamak, bandajlamak

binzev бинзэү

Benzemek, benzer olmak

bipéledeşév бипелдешеү

Bip bip diye bağırışmak (bk. bip-bip)

bipéledev бипелдэү

Bip bip etmek (bk. bip-bip)

béreméklev берэмеклэү

Bir bir ayırmak, ayrı ayrı koymak, birim birim ayırmak

béremtékleв берэмтеклэү

Bir bir ayırmak, ayrı ayrı koymak, birim birim ayırmak

birēnlenēv бирēнлāнēv

Obur hāle gelmek, çok yemek yer hāle gelmek, doymak bilmemek

bérégēsēv берегешēv

Birlikte bir yere toplanmak birlikte ya da karşılıklı birleşmek

bérégēv берегēv

Birirmek, bir yere toplanmak, birleşmek

birégēv бирегēv

Sağlam olmak, dayanıklı olmak, dirençli olmak

béréktérēv беректерēv

Biriktirmek, birleştirmek, bir yere toplatmak

birēlenēv бирелāнēv

Dağıtıp kızıp gitmek; kudurmak; deli gibi davranmak

birélev бирелеv

1. Verilmek, eline tutuşturulmak, sunulmak
2. Anlaşılma
3. Çok arzu etmek, çok heves etmek

birēnév биренēv

Rüşvet vermek

birésēv 1 бирешēv

Karşılıklı vermek, birlikte vermek; karşılıklı sunmak, birlikte sunmak

birésēv 2 бирешēv

Bir söz ya da işte yenilmek, mağlup olmak; söz yarışında altta kalmak

birēv бирēv

1. Vermek, tutturmak, sunmak
2. Hakkını vermek, hak ödemek

bérkétélēv беркетелеv

1. Bağlanmak, tutturulmak, takılmak
2. Tespit edilmek, belirlenmek

bérkétēsēv беркетешēv

Karşılıklı ya da birlikte belli bir noktaya getirmek, belli bir noktaya taşımak (söz, düşünce için)

bérkétēv беркетēv

1. Bağlamak, tutturmak, takmak
2. Tespit etmek, belirlemek
3. Kendi mülkü olarak belirlemek, kendi ismi altına almak
4. Sözü, fikri belli bir noktaya taşımak, belli bir noktaya getirmek

bérkēv беркēv

Birirmek, bir yere toplanmak, birleşmek

birlenēv бирлāнēv

Dağıtıp kızıp gitmek; kudurmak; deli gibi davranmak

bérlešēv берлāшēv

Birleşmek, bir olmak, bir araya gelmek

bérleştérelév берлэштэреley
Birleştirilmek, bir araya getirilmek

bérleştérenv берлэштэреу
Birleştirmek, bir araya getirmek

birlégév бирлегеу
Çok yorulmak, kuvvetsizleşmek,
hâlsizleşmek

bérlékleşév берлеклэшеу
Birlikte uyuşmak, birleşmek, birlik
hâline gelmek

bérmékleв бермеклэу
Bir bir ayırmak, ayrı ayrı koymak

birselenév бирсэлэнеу
Yamalı olmak, dikişli olmak;
dikişlenmek, yamalanmak

birseyév бирсэйеу
Yamalı olmak, dikişli olmak;
dikişlenmek, yamalanmak

birtélev биртелеу
İncitilmek, yaralanmak

birténdérenv биртендэреу
İncitmek, yaralandırmak

birténev биртенеу
İncinmek, yaralanmak

birtév биртеу
İncitmek, yaralandırmak

birzévén бирзэреу
Verdirmek, sundurmak, eline
tutuşturtmak

béséldev беселдэу
Yapış yapış olmak, vıcık vıcık olmak

bésélév 1 беселеу
Biçilmek, kesilmek, kırılmak,
kırılmak

bésélév 2 беселеу
Erkeklik bezleri kesilmek, hadım
edilmek, kısır edilmek

bésésév бесешеу
Birlikte ya da karşılıklı biçmek,
kesmek, kırmak

bésév 1 бесеу
Biçmek, kesmek, kırmak, kırmak

bésév 2 бесеу
Erkeklik bezlerini kesmek, hadım
etmek, kısır etmek

béskeklev бескэклэу
İğnelemek, batırmak, dikenlemek,
diken batırmak

bésleklenév беслэклэнеу
Yumuşamak, yapış yapış olmak, vıcık
vıcık olmak

béstérevlev бестерэүлэу
Heybe asmak

béstérelév 1 бестерелеу
Biçtirilmek, kestirilmek, kırptırılmak

béstérelév 2 бестерелеу
Erkeklik bezleri kestirilmek, hadım
ettirilmek, kısırlaştırılmak

béstérén 1 бестерев

Biçtirmek, kestirmek, kırptırmak

béstérén 2 бестерев

1. Erkeklik bezlerini kestirmek, hadım ettirmek, kısırlaştırmak

2. Sünnet ettirmek

béstértén 1 бестертеу

Biçtirtmek, kestirtmek; diktirmek (gömlük vb.)

béstértén 2 бестертеу

Erkeklik bezlerini kestirtmek, hadım ettirtmek, kısırlaştırmak

béşelenén бешэлэнеу

İslemek, buharda yakmak, buharlamak

béşeleu бешэлэу

Piştirmek, olgunlaştırmak, kaynatmak

béşerén бешэреу

Yeşermek, yeşillenmek

béşégén 1 бешегев

Sırılsıklam olup terlemek, terden pişmek (genellikle ayak için)

béşégén 2 бешегев

Olgunlaşmak, pişmek; haşlanmak, kaynamak

béşéklenén бешеклэнеу

Piştirilmek, olgunlaştırılmak, kaynatılmak

béşéklev бешеклэу

Piştirmek, olgunlaştırmak, kaynatmak

béşéktérén бешектереу

Olgun, sağlam hâle getirmek, olgunlaştırmak, kamilleştirmek

béşélenén бешелэнеу

Olgun, pişmiş hâle gelmek, pişmek

béşélén бешелеу

Kaba konulup alt üste doğru karıştırılmak, çalkalanmak, yayılmak (kıymız, yağ için)

béşénén бешенеу

Sırılsıklam olup terden pişmek, terlemek (genellikle ayak için)

béşérélén бешерелеу

Piştirilmek, pişmiş hâle getirilmek

béşérénén бешеренеу

Piştirip durmak, pişirmeyle meşgul olmak

béşérénén-töşögönöv бешеренеу-төшөрөнөу

Yemek hazırlamak, yemek pişirmek, yemekle ilgilenmek

béşéréşén бешерешеу

Birlikte pişirmek, birlikte yemek hazırlamak, birlikte kaynatmak

béşérén бешереу

1. Piştirmek, yemek hazırlamak, kaynatmak

2. El ya da ayağı yakmak, pişirmek

3. Kızdırmak, ısıtmak

béşértén бешертeү

Pişırtmek, yemek hazırlatmak,
kaynatmak

béşév 1 бешeү

Pişmek, olmak, olgun hâle gelmek,
pişmiş hâle gelmek

béşév 2 бешeү

Kaba koyup alta üste doğru
karıştırmak, çalkalamak; yaymak
(kırmız, yağ için)

béşév 3 бешeү

Kabuğunu soymak, yüzmek, soymak,
yırtmak, ayırmak

bişterlev биштeрлeү

Heybe asmak, heybe takmak

bitaraflaşiv битарафлашыу

Tarafsızlaşmak, tarafsız hâle gelmek

biterlev битeрлeү

Aşağılamak, rezil etmek, suçlayarak
eleştirmek

bithézlenév битheзлeнeү

Yüzsüz hâle gelmek, utanmaz hâle
gelmek, yüzsüzleşmek

bétévlev бетeүлeү

Üçgen şekilde bez ya da sargı
yapmak, muska şekilde yapmak

bitlev 1 битлeү

Dağ sırtı boyunca ilerlemek, dağın
yüzü boyunca geçmek

bitlev 2 битлeү

Suçlayarak konuşmak, kötüleyerek
konuşmak

bitlev 3 битлeү

Kitap ya da defterin sayfalarını açmak

bétlev бетлeү

Bitli olmak, bitliye dönmek

bétonlaniv бетонланыу

Betonlanmak, beton atılmak

bétonlav бетонлау

Betonlamak, beton atmak

bétselev бетсeлeү

Kaşınmak, kaşıntı tutmak; uyuz olmak

béyégeyév бейегeйeү

Büyüme, büyükleşmek, uzun olmak,
uzamak, yükselmek

béyégeytév бейегeйтeү

Büyütmek, büyükleştirmek,
uzunlaştırmak, uzunluğunu arttırmak,
yükseltmek

béyékleiv бейеклeү

Büyütmek, büyükleştirmek,
uzunlaştırmak, uzunluğunu arttırmak,
yükseltmek

béyéşév бейешeү

Birlikte veya karşılıklı dans etmek

béyéttév бейетeү

1. Oynatmak, dans ettirmek
2. Yerinde duramadan

hareketlendirmek

3. Sık sık bir yere indirmek

béyév 1 бейеү

1. Oynamak, dans etmek

2. Yerinde duramadan hareketlenmek

3. Sık sık bir yere inmek

bízalanıv бизаланыу

Bela salmak, dert salmak, bela olmak

bízeklenév бизэклэнеү

Bezekenmek, süslenmek

bízekletév бизэклэтеү

Bezekletmek, süsletmek

bízeklev бизэклэү

1. Bezeklemek, süslemek, bezemek

2. Güzelleştirmek

bézelev безэлэү

Bezeklemek, süslemek

bízelév бизэлэү

Bezenmek, süslenmek

bízendérév бизэндереү

Bezendirmek, süslendirmek, güzel

hâle getirtmek

bízenéşév бизэнешеү

Birlikte ya da karşılıklı bezenmek,

süslenmek

bízenév бизэнеү

Bezenmek, süslenmek, güzel hâle

gelmek

bízerév бизэреү

Bezemek, süslemek

bízerlenév бизэрлэнеү

Bezekli hâle gelmek, bezeklenmek,

desenli hâle gelmek

bízerlev 1 бизэрлэү

Bezeklemek, desenli hâle getirmek,

motifli hâle getirmek

bízerlev 2 бизэрлэү

Bıkmak, bezmek, usanmak; sıkıntı

çekmek

bízev 1 бизэү

Bezemek, süslemek

bézev безэү

Sivri birşey batırmak, sivri birşeyle

deşmek, kazmak

bízgeklev бизгэклэү

Sıtma tutmak, malarya olmak

bézéldeşév безэлдэшеү

Birlikte soluksuzca koşup geçmek

bézéldev 1 безэлдэү

Biz biz etmek, biz biz gelmek

bézéldev 2 безэлдэү

Gösterilen mesafeyi soluksuzca koşup

geçmek

bízév бизеү

Bezemek, usanmak, bıkmak

bézlev безлэү

1. Biz biz etmek, biz biz gelmek
2. Biz, tığ ile batırmak

bézlev безлэү

Sönük şekilde ısıldamak, parlamak

bizlev бизлэү

Karlı, yağmurlu soğuğa dönmek

bizmenleşén бизмэнләшеү

Değerini küçük tutarak pazarlık etmek; bölerek pazarlık yapmak

bizmenlev бизмэнлэү

1. El kanratı ile ölçmek, kantar ile ölçmek
2. Bir o yana bir bu yana sallamak

bizretén бизрәтеү

Bıktırmak, bezdirmek, usandırmak; canını sıkmak

bizrev бизрәү

Bıkmak, bezmek, usanmak; sıkıntı çekmek

bizzérén биззереү

Bezdirme, bıktırma, usandırmak

blokadalaу блокадалау

Kuşatma, ablukaya alma, muhasara etmek

boğalaqlav боғалакляу

Boynunun altından tutma (hayvan için)

boğallav боғалляу

Boynunun altından tutma (hayvan için)

boğazlav боғазляу

Boğazlamak, boğazını ısırma, boğazını sıkma

boğorlav боғорляу

Bogor bogor etmek, bogor bogor gelmek (bk. boğor-boğor)

boğov боғоу

Çömelme, yuvarlak olup çökmek; domalmak

boğayıv боғайыу

Çömelme, yuvarlak olup çökmek; domalmak

boğhov 1 боғһоу

Kuruma, bozulma, kokma, eskime

bolarıv боларыу

Karışma, kargaşa olma, düzensizleşme

bolartıv болартыу

Karıştırmak, düzensizleştirmek, kargaşa yaratma; dağıtma

bolaşıv болашыу

1. Yardım etme, yardımlaşma
2. Çekişme, dalaşma

bolav боляу

Karışma, kargaşa olma, düzensizleşme

boldalav болдалау

1. Budunu, kemiğini ayırmak (et için)
2. Ayırmak, parçalamak

boldorav болдорау

Boldır etmek (bk. boldor)

bolǵalanıv болғаланыу

Karışık, karmaşık hâle gelmek,
düzensiz hâle gelmek

bolǵalav болғалау

Karıştırmak, karmaşıklaştırmak,
düzensizleştirmek

bolǵandırvıv болғандырыу

Altını üstüne getirmek, alt üst etmek,
karıştırmak

bolǵanııvıv болғанышыу

Bir çevrede dolanmak, yayılmak,
dağılmak

bolǵanıvıv болғаныу

1. Bulanmak, bulanık olmak; karışmak
2. Karar verememek

bolǵanlıv болғанлау

Sağa sola savrulmak, sağa sola
sallanmak

bolǵansıqlanıv болғансықланыу

Bulanık olmak, karışık olmak

bolǵansıqlav болғансықлау

Bulanık etmek, karıştırmak, bulamak

bolǵaııvıv болғашыу

Birlikte ya da karşılıklı bir şeyi havada
sallamak, silkitmek

bolǵatılıv болғатылыу

Bulandırılmak, karıştırılmak;
dağıtılmak, savurtulmak

bolǵatıvıv болғатыу

Bulandırmak, karıştırmak; dağıtmak,
savurtmak

bolǵav 1 болғау

Bir şeyi havada sallamak, silkitmek

bologovıv болоғоу

Keyifsiz olmak, düşünceli olmak,
efkarlı olmak

bolokhotovıv болокhotoу

Huzursuz etmek, rahatsız etmek,
keyfini kaçırmak, huzurunu bozmak

bolokhov 1 болокхоу

Sıklamak, huzursuz olmak, rahatsız
olmak, keyfi kaçmak

bolotlanıv болотланыу

Bulutlanmak, bulutla kaplanmak

bolotlavıv болотлау

Bulutlu olmak, buluta dönmek

bolıyavıv боляу

Vaktini, gününü önceden belirlemek,
önceden tayin etmek

bolyov бойоу

Efkara dalmak, düşünceli hâle gelmek,
keyifsizleşmek

boralıv боралыу

Karışmak, kargaşa olmak,
düzensizleşmek

borandav борандау

Etrafında dönüp durmak, çevresinde
dönmek, burgulu olmak

borğaqlav борғақлау

Ağızlık, burunluk takmak, ağızlık
giymek

borğalanıv борғаланыу

Etrafında dönüp durmak, çevresinde
dönmek, burgulu olmak

borğanlav борғанлау

1. Bilinçsizce davranmak, kendince
davranmak; kendi çevresinde dönmek
2. Cilvelenmek, işvelenmek

borğolanıv борғоланыу

1. Etrafında dönüp durmak, çevresinde
dönmek, burgulu olmak
2. Farklı farklı davranmak

borğolav борғолау

Etrafında döndürmek, çevresinde
dönmek, burgulu etmek

borğoslav борғослау

Etrafında döndürmek, çevresinde
dönmek, burgulu etmek; kurmak

borhâlanıv борһаланыу

Kırıştırılmak, buruşturulmak;
yıpratılmak, eskitilmek

borhâlav борһалау

Kırıştırmak, buruşturmak; yıpratmak,
eskitmek

borhov борхоу

Bork diye fırlamak, uçmak; fişkirmek,
püskürmek

borğoldatıv борқолдатыу

Bork bork ettirmek, bork bork
getirmek

borğoldav борқолдау

Bork bork etmek, bork bork gelmek

borğolov борқолоу

Bork diye fırlatılmak, uçurulmak;
fişkirtılmak, püskürtülmek

borğorativ борқоратыу

Yoğunlaştırıp buhar etmek,
buharlaştırmak

borğorav борқорау

Yoğunlaşır buhar olmak, buharlaşmak

borğotov борқотоу

Bork diye fırlatmak, uçurmak;
fişkirmek, püskürmek

borğov борқоу

1. Bork diye fırlamak, uçmak;
fişkirmek, püskürmek
2. Kesif olarak yayılmak, yoğun
şekilde kokmak

borlativ борлатыу

Yoğun sıçratmak, fişkirtmek,
püskürtmek

borlav борлау

Yoğun şekilde sıçramak, fişkirmek,
püskürmek

borloğov борлоғоу

Burulmak, dürülmek, sarılmak

bormalaniv бормаланыу

Kıvrımlı olmak, kıvrımlanmak,
dönemeçlenmek, bükümlü olmak

bormaslaniv бормасланыу

Kıvrımlı olmak, kıvrımlanmak,
dönemeçlenmek, bükümlü olmak

boroldativ боролдатыу

Fişkirtmek, püskürtmek, sıçratmak
(buhar, duman gibi şeyleri)

boroldav боролдау

Fişkirmek, püskürmek, sıçramak
(buhar, duman gibi şeyler için)

borolov боролоу

1. Burulmak, bürülmek, sarılmak
2. Başlı, bedeni çevirmek

boroslaniv боросланыу

Biber katılmak, biberlenmek

boroslav борослау

Biberlemek, biber katmak, biber
koymak

borov 1 бороу

1. Burmak, dürmek, sarmak
2. Burkmak, incitmek
3. Dolamak, çevrelemek

borsayiv борсайыу

1. Bakarak rahatsız etmek. 2. Dik dik
bakmak.

borsoldorov борсолдороу

Kaygıya düşürtmek, endişeye
düşürtmek, korkutturmak;
tasalandırtmak

borsolov борсолоу

Kaygıya düşmek, endişeye düşmek,
korkmak; tasalanmak

borsov 1 борсоу

Kaygıya düşürmek, endişeye
düşürmek, korkutmak; tasalandırmak

borşanlativ боршанлатыу

Sağa sola döndürmek, yana bükürmek
(vücut ve baş için)

borşanlav боршанлау

Sağa sola dönmek, yana bükmek
(vücut ve baş için)

borşayiv боршайыу

Eğmek, bükmek, meyil vermek

boşariv бошарыу

Buharlanmak, dumanlanmak,
buğulanmak

boşkaqlav боскаклау

Kaval kemiğinin derisi ile kaplamak,
kaval kemiği derisi koymak

boşkov боşкoу

Buhar çıkarmak, duman çıkarmak

boşlanıv боşланыу

Buharlı hâle gelmek, dumanlı hâle
gelmek, duman ile kaplanmak, buhar
ile kaplanmak

boşov боşoу

Pusmak, başı ve vücudu gizlemek

boşrav боşрау

Buhar çıkarmak, duman çıkarmak

boştorov боşторoу

Pusturmak, başı ve vücudu gizletmek

boşalandırıv бошаландырыу

Çok keyifsizlendirmek, çok
efkarlandırmak, kederlendirmek,
kaygılandırmak

boşalanıv бошаланыу

Çok keyifsizlenmek, çok efkarlanmak,
kederlenmek, kaygılanmak

boşamanlanıv бошаманланыу

Düşünceli hâle gelmek, dalgınlaşmak,
keyifsiz hâle gelmek

boşoğov бошоғoу

Efkara dalmak, düşünceli hâle gelmek,
keyifsizleşmek

boşondorov бошондорoу

Efkarlatmak, düşünceye daldırmak,
tasalandırmak

boşonқolanıv бошонқоланыу

Düşünceli hâle gelmek, dalgın hâle
gelmek, efkarlanmak

boşonov бошоноу

Efkara dalmak, düşünceli hâle gelmek,
keyifsizleşmek

boşorğolanıv бошорғоланыу

Huzursuzlanmak, kaygılanmak; çok
efkarlanmak

boşorov бошорoу

Tasalandırmak, endişelendirmek;
efkarlandırmak

boşov бошоу

Kaygı duymak, kaygılanmak,
tasalanmak, endişelenmek

botaqılanıv ботакланыу

Budaklanmak, dallanmak

botalıv боталыу

Budanmak, kesilmek

botarlanıv ботарланыу

Budu, kemiği ayrılmak; parçalanmak

botarlav ботарлау

1. Budunu, kemiğini ayırmak
2. Parçalamak, ayırmak

botav 1 ботав

Budamak, budaklarını, dallarını temizlemek

botav 2 ботав

Hareket etmesin diye el ve ayağı bağlamak

botlav ботлау

Müdafaa etmek, savunmak, korumak, esirgemek

boyoğov бойоғов

Keyifsiz olmak, düşünceli olmak, efkarlı olmak

boyorov бойоров

Buyurmak, emir vermek, ferman vermek, buyruk vermek

boźgalaqlanıv бозғалақланыу

Buz tabakası ile kaplanmak

boźgolav бозғолау

Bozmak, berbat etmek, dağıtmak

boźlanıv бозланыу

Buzlanmak, buz ile kaplanmak

boźlavıqlanıv бозлауықланыу

Bu tabakası ile kaplanmak

boźološov бозолошоу

Birlikte bozulmak, berbat olmak, dağılmak; birlikte ya da karşılıklı işe yaramaz hâle gelmek

boźolov бозолоу

Bozulmak, berbat olmak, dağılmak; işe yaramaz hâle gelmek

boźošov бозошоу

Bozuşmak, birlikte ya da karşılıklı dağıtmak, işlevsiz hâle getirmek

boźov бозов

Bozmak, dağıtmak, berbat etmek; işlevsiz hâle getirmek

boźzorolov боззоролоу

Bozdurulmak, berbat ettirilmek, dağıtıtılmak

boźzorov боззоров

Bozdurmak, berbat etmek, dağıtırmak

bögeleklev бөгәләкләу

At sineğine dayanamayarak rahatsız olmak, huzursuz olmak

bögerlenév бөгәрләнеу

Ucu, kenarı içe doğru kıvrılmak, içe dönmek, rulo hâline gelmek

bögerlev бөгәрләу

Ucunu, kenarını içe doğru kıvrırmak, içe döndürmek

bögölöp-hıgılıv бөгәләп-һығылыу

Bükülüp sıkılmak, eğilip bükülmek

bögölöv бөгәләу

Bükülmek, eğilmek, kıvrılmak

bögöñkörev бөгөңкөрөү

Bükü vermek, biraz bükmek, azcık eğmek

bögön бөгөү

1. Bükmek, eğmek
2. Bükerek dükmek
3. Boyun eğmeye mecbur etmek
4. Aşırı davranmak

böhtelev бөхтэлэү

Derli toplu yarmak, temizlemek, düzenlemek

böjlev бөжлэү

Korkmak, ürkmek; tırsmak

bökenlev бөкэнлэү

Eğik hâlde tutmak, yatık hâlde tutmak; kambur hâlde tutmak

böklenév бөклэнеү

Katlanmak, büküp geriye çevirilmek, kıvrılmak

bökletév бөклэтэү

Katlatmak, kıvırtmak, bükürüp geriye çevirtmek

böklev бөклэү

Katlamak, kıvırtmak, büküp geriye çevirmek

bököslenév бөкөслэнеү

Kamburlaşmak, kamburu çıkmak

bökrenlev бөкрэйтеү

Eğik hâlde tutmak, yatık hâlde tutmak; kambur hâlde tutmak

bökreyév бөкрэйеү

Kamburlaşmak, kamburu çıkmak

bökreytév бөкрэйтеү

Kamburlaştırmak, kamburunu çıkartmak

böksenlev бөксэнлэү

Eğik hâlde tutmak, yatık hâlde tutmak; kambur hâlde tutmak

bökseyév бөкрэнлэү

Kamburlaşmak, kambura dönmek

bökseytév бөксэйеү

Kamburlaştırmak, kambura döndürmek, kamburunu çıkartmak

bökşöröv бөкшөрөү

1. Bürmek, dörmek, rulolamak
2. Kıvırtmak

böktöröv бөктөрөү

1. Büktürmek, eğdirmek
2. Burkturmak
3. Kenarını kıvırtıp diktirmek

böldöröv бөлдөрөү

1. Çaresizliğe düşürmek, yoksulluğa düşürmek
2. Kötü hâlde bırakmak; harap etmek

bölehetlev бөлэхэтлэү

Karıştırmak, düzensizleştirmek, kargaşa yaratmak; dağıtmak

böleñgértlenév бөлэңгертлэнеү

Donuk hâlde gelmek, loş hâlde gelmek, bulanık olmak; hayal meyal olmak

bölonöv bөлөнөү

Fakir hâle dönmek, müflis olmak;
malını mülkünü kaybedip düşkün hâle dönmek

bölöv бөлөү

1. Malını mülkünü kaybedip düşkün hâle gelmek; iflas edip açıkta kalmak
2. Çaresiz olmak, harap olmak
3. İflas etmek

börkelév бөркөлөү

1. Püskürtülmek, fişkirtılmak;
saçtırılmak
2. Çok yayılmak, dağıtılmak

börkendérev бөркөндөреү

Büründürmek, sardırmak, kaplatmak,
örttürmek

börkenév бөркөнөү

1. Bürünmek, sarınmak, kaplanmak,
örtünmek
2. Başı örtmek, sarmak

börken бөркөү

Başını sararak örtmek; baştan itibaren sarıp örtmek

börköldev бөркөлдөү

1. Püskürmek, fişkirtmek
2. Çok yayılmak, çok dağılmak

börkölöv бөркөлөү

Püskürtülmek, fişkirtılmak;
saçtırılmak

börköşöv бөркөшөү

Birlikte ya da karşılıklı püskürtmek,
fişkirtmek

börkötöv бөркөтөү

Püskürttürmek, fişkirttirmek;
saçtırtmak

börköv 1 бөркөү

1. Püskürtmek, fişkirtmek; saçtırtmak
2. Çok yaymak, çok dağıtmak

börkövlenév бөркөлөнөү

Bunaltıcı sıcak havaya dönmek,
bunaltıcı sıcak olmak

börmelev бөрмөлөү

Bürme dikmek, bürme yarmak
(elbiseye)

börölenév бөрөлөнөү

1. Tomurlamak, tomurcuklanmak;
yaprak olmadan önce baş vermek
2. Peyda olunmak, hasıl olunmak;
yaratılmak

börölöv бөрөлөү

Pilelenmek, pile yapılmak

börönöv бөрөнөү

Bürünmek, dürünmek; kıvrılmak;
rulolanmak

böröşöv бөрөшөү

Büzüşmek, buruşmak; kırışmak

böröştöröv бөрөштөрөү

Buruşturmak, büzüştürmek;
kırıştırmak

börön бөрөү

1. Bürmek, dürmek, rulolamak
2. Kıvırmak
3. Yuvarlaklaştırıp daraltmak

börsöklenév бөрсөкләнеү

Kabarcıklanmak; tanecik tanecik olmak

börsöklev бөрсөкләү

Saçmak, serpmek, dağıtmak

börsölöv бөрсөлөү

Saçılmak, dağıtılmak, serpilmek

börsöv бөрсөү

Saçmak, serpmek, dağıtmak

börsöyév бөрсөйеү

Kabar kabar olmak, ince küçük baş vermek

börşeyésév бөршәйешеү

Toplaşmak, birlikte el ve ayak toplamak, birlikte ya da karşılıklı yusuvarlak olmak, toparlanmak; karşılıklı büzüşmek

börşeyév бөршәйеү

Toplamak, elini ayağını toplayıp yuvarlak şekil almak; büzüşmek

börşeytév бөршәйтеү

Büzüştürmek, buruşturmak; toplatmak; yusuvarlak oldurmak

börtöklendérev бөртөкләндереү

Tanelendirmek, parçacıklandırmak

börtöklenév бөртөкләнеү

Tanelenmek, taneciklenmek, parçacıklanmak

börtöklev бөртөкләү

Tanelemek, tane tane etmek, parça parça ayırmak

böşögöv бөшөгөү

Baştan aşağı sıvıslıkla olup üşümek; sıvıslıkla olmak, su içinde kalmak

böterlev бөтәрләү

Buruşturmak, büzüştürmek, kırıştırmak

böteşév бөтәшеү

Kapanmak, örtünmek; sıkılmak, daralmak

böteştérev бөтәштеереү

Kapattırmak, örttürmek; sıkırtmak, daraltmak

böteyév бөтәйеү

1. Tamamlanmak, bütünleşmek; düzelmek
2. Bağımsız olmak, muhtaç olmamak

böteytév бөтәйтеү

1. Tamamlatmak, bütünleştirmek; düzeltmek
2. Bağımsızlaştırmak

bötmörlev бөтмөрләү

İnceleyip araştırıp uygun hâlde yapmak, yerli yerince yapmak; bir işi özenle yerine getirmek

bötölöv бөтөлөү

Bitirilmek, tamamlanmak, bitmiş olmak, yok olmak, tamam olmak

bötöneytév бөтөнэйтеү

Bütünleştirmek, tamlastırmak, bütün ettirmek

bötönlenév бөтөнләнеү

Bütün olmak, bütünlenmek, tam olmak, tamamlanmak

bötörölöv 1 бөтөрөлөү

1. Bitirilmek, tamamlanırılmak, tamam ettirilmek
2. Faydasızlaştırılmak, yararsız hâle getirilmek

bötörölöv 2 бөтөрөлөү

Bir nokta etrafında hareket etmek; dönmek

bötörönöv бөтөрөнөү

Renk atmak, rengi solmak, rengini kaybetmek; şeklini kaybetmek

bötöröv 1 бөтөрөү

1. Bitirmek, tamamlamak
2. Azalta azalta yok etmek, tüketmek
3. Sınır koymak, durdurmak
4. Dağıtmak, yok etmek
5. Faydasız hâle getirmek, işe yaramaz hâle getirmek

bötöröv 2 бөтөрөү

Çevirmek, döndürmek

bötörtöv бөтөртөү

1. Bitirtmek, tamamlatmak
2. İşe yaramaz hâle getirtmek

bötöv бөтөү

1. Bitmek, tamam olmak
2. Yok olmak, tükenmek
3. Sınırlanmak, durdurulmak
4. Dağıtılmak, yok edilmek
5. İşe yaramaz hâle gelmek

bözörленév бөзөрләнеү

Su yüzeyi dalgalanmak, küçük dalgalarla kaplanmak

bözörлев бөзөрлөү

Su yüzeyini dalgalandırmak, küçük dalgalar oluşturmak, su üstünde küçük halkalar oluşturmak

bözrelenév бөзрэләнеү

Kıvrıcıklanmak, büklümlenmek, kıvrımlanmak

bözreletév бөзрэләтеү

Kıvrıcıklandırtmak, kıvrıcık ettirmek, büklümlendirtmek

bözrelev бөзрэлөү

Kıvrıcık etmek, kıvrıcıklandırmak, büklümlendirmek

briketlanıv брикетланыу

Briketlenmek, kerpiçlenmek

briketlav брикетлау

Briketlemek, kerpiçlemek

bronletév бронлэтэу

Yer ayırtmak, yer ayarlatmak;
kontenjan ayırtmak

bronlev бронлэу

Yer ayırmak, yer ayarlamak;
kontenjan ayırmak

bronyalativ бронялатыу

Zırhlandırmak, zırh kaplatmak

bronyalav бронялау

Zırhlı hâle getirmek, zırh kaplamak

bronzalaniv бронзаланыу

Tunç, bronz eklenmek, katılmak

bronzalav бронзалау

Tunç, bronz eklemek, katmak

broşuralav брошюралау

Broşür hâline getirmek, kitapçık hâline
getirmek

bufildav буфылдау

Buf buf etmek (bk. buf-buf)

buğirlativ буғырлатыу

Bıgır bıgır ettirmek, bıgır bgır
getirmek (bk. bıgır bıgır)

buğirlav буғырлау

Bıgır bıgır etmek, bıgır bıgır gelmek
(bk. bıgır bıgır)

buketlaniv букетланыу

Destelenmek, demet demet olmak

buketlav букетлау

Destelemek, demet demet etmek

buğıldav букылдау

Razı olmayarak kendi kendine
söylenmek, sinirlenip kendi kendine
söylenmek

buksirlav буксирлау

Takıp çekmek, takıp sürümek (araç vs.
için); çekicilik uarmak

bulaşiv булашыу

Meşgul olmak, ilgilenmek; bir şeyle
uğraşmak

buldıqhızlaniv булдыкхызланыу

Yeteneksiz hâle gelmek,
beceriksizleşmek

buldıqlılaniv булдыклыланыу

Yetenekli olmak, becerikli hâle
gelmek

buldırırliv булдырырлыу

Oldurulmak meydana getirilmek

buldıriv булдырыу

Oldurmak, meydana gelmek

buldırtiv булдыртыу

Oldurtmak, meydana getirtmek

bulğılav булғылау

Çok seyrek olmak, çok az meydana
gelmek

bulınv булыныу

1. Bir şeyle meşgul olmak, bir iş
sürdürmek

2. Olunmak

bulııv булышыу

1. Birlikte bir işle uğraşmak, birlikte ya da karşılıklı bir işi sürdürmek, bir işe dalıp gitmek
2. Yardımlaşmak, yardım etmek

bulıv булыу

1. Olmak, meydana gelmek
2. Denk olmak, tam olmak, gelip çıkmak
3. Var olmak, yaşamak
4. Tamamlanmak, hazırlanmak
5. Ana yardımcı fiil “imek” görevinde kullanılır.
6. ...gibi görünmek
7. “-ası bul-“ gereklilik, zorunluluk
8. Datif (yönelme) ekiyle birlikte kullanıldığında; birinin mülkiyetine geçmek

burıldav бупылдау

Razı olmayarak kendi kendine söylenmek, sinirlenip kendi kendine söylenmek

buralanıv 1 бураланыу

Sinirlenip kendini parçalamak, öfkesinden kendini yıpratmak

buralanıv 2 бураланыу

Kütüklerle çevrilmek, kalaslarla örtülmek

buralaııv буралашыу

Birlikte ya da karşılıklı olarak

kütüklerle çevirmek, tahtalarla kaplamak

buralatıv буралатыу

Kütüklerle çevirtmek, tahtalarla kaplatmak

buralav буралау

Kütüklerle çevirmek (evin içini)

buralıv буралыу

Kütük olarak koyulmak

buranlav буранлау

Fırtına kopmak, boran çıkmak

burasıv бурашыу

Birlikte ya da karşılıklı kütük ile kaplamak, tahta ile çevirmek

buratıv буратыу

Kütüklerle kaplatmak, ağaçlarla çevirtmek

burav 1 бурау

Kütük koymak, ağaçla kaplamak

burav 2 бурау

Sallaya sallaya uçurmak, savurmak

buraznalanıv буразналаныу

Evlek evlek edilmek

buraznalav буразналау

Evlek yapmak, evlek evlek yapılmak

burhıtıv бурһытыу

1. Çürütüp kokutmak, bozup kokutmak (et, yağ gibi besinler için)
2. Nemlendirip çürütmek

burhıv бурһыу

1. Çürüyüp kokmak, bozulup kokmak (et, yağ gibi besinler için)
2. Nemlenip çürümek
3. İçi geçmek, keyifsizleşmek

burqıldav буркылдау

Razı olmayarak kendi kendine söylenmek, sınırlenip kendi kendine söylenmek

burlanıv бурланыу

Kireç ile ağartılmak, kireç ile beyazlatılmak

burlatıv бурлатыу

Kireç ile ağarttırmak, kireç ile beyazlatmak

burlav бурлау

Kireç ile ağartmak, kireç ile beyazlaştırmak

burokratlanıv бюрократланыу

1. Bürokrata dönmek
2. Bürokrat gibi iş yapmak

burşıldav бурсылдау

Burs burs etmek (bk. burş burş); homurdanmak

buryaqlandırıv бурякландырыу

Bulanıklaştırmak, çamurlulaştırmak; millendirmek

buryaqlanıv бурякланыу

Bulanık hâle gelmek, bulanmak, çamurlanmak, millenmek

buryaqlatıv буряклатыу

Bulandırtmak, bulanık hâle getirtmek, millilendirtmek

buryaqlav буряклав

Bulandırmak, bulanık hâle getirmek, millilendirmek

buşatıv бушатыу

Korkutarak uyarmak, korkutarak ihtar etmek

buşıgıv бушығыу

Uzun süre ağladıktan sonra bitkin düşmek, hâlsiz düşmek

buşlıgıv бушлығыу

Uzun süre ağladıktan sonra bitkin düşmek, hâlsiz düşmek

buşanıv бушаныу

1. Kurtulmak, arınmak, üzerinde atmak
2. Çocuk doğurmak

buşatılıv бушатылыу

Boşaltılmak tahliye edilmek; yükü azaltılmak

buşatınıv бушатыныу

Boşaltılmak, tahliye edilmek; yükü azaltılmak

buşatışıv бушатышыу

Birlikte ya da karşılıklı boşaltmak, tahliye etmek; birlikte ya da karşılıklı yükünü azaltmak

buşatıv 1 бушатыу

1. Boşaltmak, tahliye etmek; yükünü azaltmak
2. İşten almak, işten mahrum etmek, boşa çıkarmak
3. Azletmek, görevden almak

buşatıv 2 бушатыу

Sıkı, sert bir durumdan boşa çıkmak; yumuşatmak

buşattırıv бушаттырыу

Boşalttırmak, tahliye ettirmek; yükünü azalttırmak

buşav 1 бушав

1. İçi ya da üsütündeki bir şeyden arınmak temizlenmek
2. Tenhâlaşmak, boşalmak
3. Özgür olmak, hür hâle gelmek

buşav 2 бушав

Sert ve sıkı bir durumdan kurtulmak, rahatlamak; boş hâle gelmek; yumuşamak

butalandırıv буталандырыу

Karıştırmak, dağıttırmak; bulandırmak

butalanıv буталаныу

Karışmak, dağılmak; bulanmak

butalav буталау

1. Karışmak, dağılmak; bulanmak
2. Yoldan çıkarmak, şaşırtmak
3. Yanılmak

butaldırıv буталдырыу

1. Karıştırmak, dağıtmak; bulandırmak
2. Yoldan çıkarttırmak, şaşırttırmak
3. Yanılmak

butalışıv буталышыу

1. Birlikte ya da karşılıklı dağılmak; bulanmak
2. Birlikte ya da karşılıklı yanılmak, hata yapmak
3. Birlikte yoldan çıkmak

butalıv буталыу

1. Karışmak, dağılmak; bulanmak
2. Ayağı takılmak, dolaşmak
3. Yanılmak, hata yapmak
4. Yolunu şaşırmak; yoldan çıkmak

butallanıv буталланыу

Altın ya da gümüşle kaplanmak, altın ya da gümüş bezek ile süslenmek

butallav буталлау

Altın ya da gümüşle kaplamak, altın ya da gümüş bezek ile süslemek

butanıv бутаныу

Karıştırmak, dağıtmak; tarumar etmek; altını üstüne getirmek

butarlav бутарлау

Set yapmak, bent yapmak; kum, taş vs. ile set yapmak, suyun yönünü çevirmek

butaşıv буташыу

1. Birlikte ya da karşılıklı karmak,

karıştırmak

2. Birlikte ya da karşılıklı aktarmak, altını üstüne getirmek

butav 1 бутау

1. Karıştırmak, karmak

2. Yerini değiştirmek; alt üst etmek; aktarmak

3. Yolundan çıkarmak, yoldan çıkarmak

4. Yanılmak, hata yaptırmak

butırlav бутырлау

Butır butır etmek, butır butır diye ses çıkarmak (bk. butır-butır)

buyalıv буялыу

1. Boyanmak

2. Bulaşmak, bulanmak; pislenmek, kirlenmek

buyanıv буяныу

Boyanmak, maкуaj уарmak

buyaşıv буяшыу

Birlikte boyamak, karşılıklı boyamak

buyatıv буятыу

Boyatmak; boya ile kaplatmak

buıav 1 буяу

Boyamak, boya ile kaplamak

buyhondorov буйхондороу

Boyun eğdirmek, egemenlik altına aldirmek; bir kurumun yönetimi altına aldirmek

buyhonov буйхоноу

Boyun eğmek, egemenlik altına almak; bir kurumun yönetimi altına almak

buylatıv буйлатыу

Boylu boyunca hareket ettirmek, boydan boya hareket ettirmek; uzattırmak

buylav буйлау

1. Boylu boyunca hareket etmek, boydan boya hareket etmek; uzatmak

2. Boylamak, boyunu ölçmek

3. Boyun eğmeden kurtulmak

4. Yoldan çıkmak

buytlav буйтлау

1. Bir şeyi geliş yönüne doğru vurup fırlatmak

2. Birinin sözünü onaylamak, tasdiklemek

buyzanlav буйзанлау

Boş boş dolaşmak, avare avare gezmek

buzaqlav бузаклау

Kırmızılaştırmak kızılaştırmak (kendir için)

buzarıv бузарыныу

Boz hâle gelmek; rengi kaçmak

buzarıv бузарыу

1. Bozarmak, boz renge dönmek, grileşmek

2. Rengi kaçmak, renksizleşmek;
ağarmak

bužartıv бузартыу

1. Bozartmak, bozlaştırmak
2. Rengini kaçirtmak, rengini
soldurtmak

bužırlanıv бузырланыу

Pudralanmak, pudra ile kaplanmak

bužırlav бузырлау

Pudralamak, pudra ile kaplamak

bužlaşıv бузлашыу

Birlikte ya da karşılıklı şekilde ses
çıkarak ağlamak

bužlatıv бузлатыу

Kesintisiz şekilde ses çıkarak
ağlatmak

bužlav бузлау

Kesintisiz şekilde ses çıkarak
ağlamak

bügev 1 бүгәу

Kesmek, engellemek, mani olmak

bügén бүгеу

1. Çok yiyip doymak, çok yiyerek
usanmak
2. Usanmak, bıkmak, bezmek

bükenlev бүкәнләу

Çocuğu bağlamak, kundaklamak

bükeylev бүкәйләу

Eziyet vermek, zahmet vermek;
korkutmak

bükhén бүкһеу

Bozulup kokmak, bozulup çürümek

büktérén бүктереу

Çok yemekten dolayı bıktırmak,
bezdirmek, aşırı yemekten usandırmak

bülbélenév бүлбеләнеу

Parça parça bölmek, kısım kısım
ayırarak

büldérén бүлдереу

Böldürmek, ayırtmak, kestirmek

büleklenév бүләкләнеу

Taltif edilmek, armağan edilmek,
ödüllendirilmek

büleklev бүләкләу

Taltif etmek, armağan etmek, hediye
vermek, ödüllendirmek

bülgélenév бүлгеләнеу

Parça parça bölünmek, kısım kısım
ayrılmak

bülgélev бүлгеләу

Parça parça bölmek, kısım kısım
ayırarak

bülepénév бүленеу

Bölünmek, ayrılmak, kesilmek

bülér-yarıv бүлөп-ярыу

Parçalara ayırmak, kısımlara ayırmak, kesmek

büléşév бүлөшөу

1. Bölüşmek, birlikte ya da karşılıklı bölmek, ayırmak
2. Paylaşmak, bir duygu ya da durumu bölüşmek

bülév 1 бүлөу

1. Bölmek, kesmek, araya birşeyler koyarak ayırmak
2. Parçalara ayırmak
3. Bir organizmanın bünyesinden ayırmak
4. İşi, hareketi kesip durdurmak

bülkelenév бүлкэлөнеу

Parça parça olup bölünmek, bölüm bölüm olup ayrılmak

bülkelev бүлкэлөу

Parça parça ayırmak, bölüm bölüm ayırmak

bülkéldév бүлкелдөу

Bülk bülk etmek, bülk bülk gelmek (bk. bülk bülk)

bülmeletév бүлмэлөтөу

Odalara böldürmek, bölmeletmek

bülmelev бүлмөлөу

Odalara bölmek, odalara ayırmak

bülteyév бүлтөйөу

Kabarcık şeklinde yükselmek, kabarmak, kabarcıklanmak

bülteytév бүлтөйтөу

Kabarcık şeklinde yükseltmek, kabartmak, kabarcıklandırmak

bültéréklev бүлтөреклөу

Yazın ya da sonbaharda yavrulamak (keçi veya koyun için)

bürteyév бүртөйөу

Kabarcık şeklinde yükselmek, kabarmak, kabarcıklanmak

bürténév бүртөнеу

1. Kabarmak, şişmek; tomurcuklanmak
2. Sinir ve öfkeden yüzü kızarmak

bürtév бүртөу

1. Kabarmak, şişmek; tomurcuklanmak
2. Nemden dolayı kabarmak

bürttérev бүрттөреу

Suya koyup yumuşatmak; suda şişirmek

büséldérev бүсөлдөреу

1. Kuvvet uygulayarak büktürmek, ezdirmek; çiğnetmek
2. Zorlukla yırttırmak, parçalamak

büsélev бүсөлөу

1. Dağılmak, yayılmak
2. Kısmen yıpranmak, tahrip olmak

büšérelév bŭšerelēy

1. Dağılmak, yayılmak
2. Kısmen yıpranmak, tahrip olmak

büšérev bŭšerēy

Kuvvet uygulayarak büktürmek,
ezdirmek; çıĝnetmek

büšév bŭšerēy

Kuvvet uygulayarak bükmek, ezmek;
çıĝnemek

büškerév bŭškerēy

Tam dolmamak, dolmamak, ağzına
kadar dolmamak

büškertév bŭškerterēy

Tam doldurmamak, doldurmamak,
ağzına kadar doldurmamak

bütéklenév bŭteklēneŭ

Dilsiz hâle gelmek, dilsizleşmek

dabırlatıv dabırlatıy

1. Dabır diye ses çıkartmak, dabır
dabır ettirmek
2. Bir sözü, haberi yaumak

dabırlav dabırlay

Dabır dobor etmek, dabır dobor
gelmek

dağalanıv dağalanıy

Nallanmak, nal takılmak

dağalatıv dağalatıy

Nallatmak, nal taktırmak

dağalav dağalay

Nallamak, nal takmak

dağırlatıv dağırlatıy

Dagir dogor ettirmek

dağırlav dağırlay

Dagir dogor etmek

dahırlatıv dahırlatıy

Dahir dohor ettirmek

dahırlav dahırlay

Dahir dohor etmek

dalıyıv dalıyıy

Ayrılmak, sarmak

dambırlatıv dambırlatıy

Dambır dombor ettirmek, dambır
dombor getirmek

dambırlav dambırlay

Dambır dombor etmek, dambır
dombor gelmek

danalav danalay

Tanelemek, tane şeklinde bölmek,
dilimlemek

dañıldatıv dañıldatıy

Dangıldatmak

dañıldav dañıldav

Dangıldamak

dañırlatıv dañırlatıy

Dangırdatmak

dañırlav dañırlay

Dangırdamak

dañıldatıv даңкылдатыу

Dangıldatmak

dañıldav даңкылдау

Dangıldamak

danlanıv данланыу

Şöhreti yayılmak, namı duyulmak,
şanlanmak, şöhretlenmek

danlav данлау

Şöhretini yaumak, namını yaumak,
şöhret olmak, meşhur etmek

danlıqlav данлыклау

Şöhretini yaumak, namını duyurmak,
şöhret olmak, meşhur etmek

darhıldatıv дарһылдатыу

Dars dors ettirmek

darhıldav дарһылдау

1. Dars etmek, dars dors etmek
2. Güçlü şekilde çarpmak (kalp atışı için)

darıvlanıv дарыуланыу

İlaçlanmak

darıvlatıv дарыулатыу

İlaç verdirmek, ilaçlatmak

darıvlav дарыулау

İlaç vermek, ilaçlamak

darlav дарлау

Gürültü patırtı etmek, şamata çıkarmak

darşlav дарşлау

Dars etmek, dars dors etmek

datalanıv даталаныу

Tarihlenmek

datalav даталау

Tarihlemek

davalanıv дауаланыу

Tedavi edilmek, İlaç verilmek

davalatıv дауалатыу

Tedavi ettirmek, ilaç verdirmek

davalav дауалау

Tedavi etmek, ilaç vermek

davamlav дауамлау

Devam etmek

davaylav давайлау

Kesin şekilde birşeyler istemek

davıllanıv дауылланыу

Fırtınalanmak, şiddetli rüzgarlanmak

davıllav дауыллау

1. Fırtınalı olmak
2. Ülkeyi ayağa kaldırarak kadar büyük olaylar olmak

davırğıv дауырғыу

Dertlenmek, kederlenmek

davlaşıv даулашыу

Kendi aralarında iddialaşmak,
tartışmak, çekişmek

davlaştırır даулаштырыу

Kendi aralarında iddialaştırmak,
tartıştırmak, çekiştirmek

davlatır даулатыу

İddia edip isteyip mücadele ettirmek

davlav даулау

İddia edip isteyip mücadele etmek

dedeñletır дэдэңлэтэу

Şakayla alay edildiğinde galip kişi için
“sen büyüksün” dedirterek, bağıslama
istetmek

dedeñlev дэдэңлэу

“Sen büyüksün” gibi övgü sözleri ile
yalvartmak

defénlev дэфенлэу

Topraklamak, gömmek, defnetmek

deformatsiyalanır**деформациялануу**

Şekli bozulmak, deforme olmak,
bozulmak

deformatsiyalav деформациялау

Deforme etmek, bozmak, şekli
değiştirmek

degazatsiyalav дэгазациялау

Gazdan arındırmak, gaz temizlemek

degradatsiyalanır**деградациялануу**

Kıymetsizlenmeye başlamak, güzel
niteliklerini kaybetmek; azledilmek

degustatsiyalanır дегустациялануу

Gurmelik yapılmak, tadına bakılmak

degustatsiyalav дегустациялау

Gurmelik yapmak, tadına bakmak

değveleşır дэгүэлэшэу

Davalaşmak

değvelev дэгүэлэу

Dava etmek

dekatirovkalanır**декатировкалануу**

Perdahı giderilmek, cilası çıkarılmak

dekatirovkalav декатировкалау

Perdahını gidermek, cilasını çıkarmak

dekoratsiyalanır декорациялануу

Dekore edilmek

dekoratsiyalav декорациялау

Dekore ettirmek

dekoratsiyalav декорациялау

Dekore etmek

dekretlaştırır**декретлаштырылуу**

Yasalaştırılmak, kanunlaştırılmak

dekretlaştırır декретлаштырыу

Yasalaştırmak, kanunlaştırmak

delégır дэлегэу

Karşılaşmak, rastlaşmak

deléktérır дэлектэреу

Karşılaştırmak, rastlaştırmak

delilleв дәлилләү	demontajlanıv демонтажланьу
Delillemek, kanıtlamak, ispatlamak	Sökülmek, bozulmak
demarkatsiyalav демаркациялау	demontajlav демонтажлау
Sınır çekmek, sınır oluşturmak	Sökmeк, bozmaк
demilitarizatsiyalanıv	demoralizatsiyalav
демилитаризацияланьу	деморализациялау
Askersizleştirilmek, silahsızlandırılmak	Cesaretini kırmak, demoralize etmek, moralini bozmaк
demilitarizatsiyalav	denaturlav денатурлау
демилитаризациялау	Doğallığını bozmaк, sunileştirmek, yapaylaştırmak
Askersizleştirmek, silahsızlandırmak	
demobilizatsiyalanıv	derthénév дәртһенев
демобилизацияланьу	Dertlere dalmak, sıkıntıya girmek
Terhis edilmek, terhis olunmak	
demobilizatsiyalav	dertlendérélév дәртләндерелеу
демобилизациялау	Heyecanlandırılmak, canlandırılmak
Terhis etmek, terhis olmak, seferberliği bitirmek	
demokratiyalaşıv	dertlendérév дәртләндерев
демократиялашыу	Heyecanlandırmak, canlandırmak, heveslendirmek
Demokratikleşmek	
demokratiyalaştırıv	dertlenév дәртләнеу
демократиялаштырыу	Heyecanlanmak, canlanmak, heveslenmek
Demokratikleştirmek	
demonstratsiyalanıv	detalleştérélév деталләштерелеу
демонстрацияланьу	Detaylaştırılmak, ayrıntılı şekilde araştırılmak, incelettirilmek
Kışkırtılmak, provake edilmek	
demonstratsiyalav	detalleştérév деталләштереу
демонстрациялау	Detaylaştırmak, incelettirmek
Kışkırtmak, provake etmek	
	devalvatsiyalanıv
	девальвацияланьу

Devalüasyona geçirilmek, para biriminin değeri resmen düşürülmek

devalvatsiyalav девальвациялау

Devalüasyona geçirmek, para biriminin değerini resmen düşürmek

deveyén дәүәйеу

Devleşmek, dev olmak, büyümek

deveytén дәүәйтәу

Devleştmek, büyütmek

devégén дәүегеу

Büyükleşmek, devleşmek, kocamanlaşmak

devletleşén дәүләтләшеу

Kamulaşmak

devletleştérén дәүләтләштереу

Kamulaştırmak

dezaktivatsiyalav дезактивациялау

Radyoaktif maddelerden temizlemek

dezinfektsiyalanıv

дезинфекциялануу

Dezenfekte edilmek

dezinfektsiyalav дезинфекциялау

Dezenfekte etmek

dezinformatsiyalav

дезинформациялау

Yanlış bilgi vererek aldatmak, şaşırtmak

dıǵırlatıv дығырлатыу

Dıǵır dıǵır ettirmek, dıǵır dıǵır getirmek

dıǵırlav дығырлау

Dıǵır dıǵır etmek, dıǵır dıǵır gelmek

dıhırlatıv дыһырлатыу

Dıhır dıhır ettirmek, dıhır dıhır getirmek

dıhırlav дыһырлау

Dıhır dıhır etmek, dıhır dıhır gelmek

dımǵazav дымғазау

Nemlenmek, rutubetlenmek

dımhıvlanıv дымһыулануу

Az nemlenmek, çok az rutubetlenmek

dımlandırtıv дымландырыу

Nemlendirmek, rutubetlendirmek

dımlanıv дымлануу

Nemlenmek, rutubetlenmek

dımlav дымлау

Nemli yapmak, nem sindirmek

dımpıldatıv дымпылдатыу

Dımp dımp ettirmek, dımp dımp getirmek

dımpıldav дымпылдау

Dımp dımp etmek, dımp dımp gelmek

dıngıldatıv дыңғылдатыу

Dıngıl dıngıl ettirmek, dıngıldatıp vurmak

dıñğıldav дыңғылдау

Dıngıl dıngıl etmek, dıngıl dıngıl
gelmek

dıñğırlativ дыңғырлатыу

Dıngır dıngır ettirmek, dıngır dıngır
getirmek

dıñğırlav дыңғырлау

Dıngır dıngır etmek, dıngır dıngır
gelmek

dıñğırźativ дыңғырзатыу

Dıngırdatmak

dıñkıldativ дыңкылдатыу

Dınk ettirmek, dınk dınk getirmek

dıñkıldav дыңкылдау

Dınk etmek, dınk dınk gelmek

dırıldativ дырылдатыу

Dır dır ettirmek

dırıldav дырылдау

Dır dır etmek

dırlativ дырлатыу

Dır dır ettirmek, dır dır getirmek

dırlav дырлау

Dır dır etmek, dır dır gelmek

dıvamallaniv дыуамалланыу

Düşüncesiz davranmak, üsturupsuz
davranmak

dıvıldaşiv дыуылдашыу

Uğuldaşmak, karşılıklı ya da birlikte
gürlemek

dıvıldativ дыуылдатыу

Dıv ettirmek, gürlötmek, uğuldatmak

dıvıldav дыуылдау

Dıv etmek, dıv edip gürlömek,
uğuldamak

dıvılaşiv дыуулашыу

Karşılıklı ya da birlikte dıv etmek,
gürlemek, uğuldaşmak

dıvlativ дыуулатыу

1. Dıv ettirmek
2. Kızıp dağıtıp gürlömek
3. Çok hızlı yarmak, çabucak yarmak

dıvlav дыуулау

Dıv etmek, dıv edip gürlömek

débétlev дебетләу

Gider hanesine kaydetmek

differentiatsiyalaniv**дифференциацияланыу**

Farklı olmak, ayrılmak, ayrımlanmak

differentiatsiyalav**дифференциациялау**

Farklılaştırmak, ayırmak, ayırlamak

diftonglaşiv дифтонглашыу

Diftonglaşmak

dégétlenév дегетленеу

Katranlanmak, katran sürtölmek,
katran ile yağlanmak

dégétlev дегетлэү

Katranlamak, katran sürmek, katran ile yağlamak

dimleşév димлэшеү

Karşılıklı ya da birlikte öğüt vermek, nasihat etmek

dimletév димлэтөү

Öğüt verdirmek, nasihat verdirmek

dimlev димлэү

Öğüt vermek, nasihat etmek

dimnev димнэү

Bal veya şeker katmak

déñgêldetév деңгеллэтөү

Dingildetmek, dingil dingil etmek

diñgév диңгөү

1. Aklı, fikri dolmak; aklı, fikri kaplanmak
2. Başı dumanlanmak
3. Aklı başından gitmek

dinév динөү

Akıldan, mantıktan şaşmak, şaşırmaq

déñreyév деңрэйөү

Bükülmeden dümdüz donmak

dirijirlav дирижирлау

Orkestra ya da koroyu yönetmek, idare etmek

dérêldetév дерелдэтөү

Dir dir ettirmek

dérêldev дерелдэү

Dir dir etmek

diskılanıv дискыланьу

Disk hâline gelmek

diskılatıv дискылатыу

Disk hâline getirmek

diskılav дискылау

Disk yapmak

diskreditatsiyalanıv

дискредитацияланьу

İtibardan düşmek, gözden düşmek

diskreditatsiyalav

дискредитациялау

İtibardan düşürmek, gözden düşürmek

diskriminatsiyalav

дискриминациялау

Ayırt etmek, fark gözetmek, farklı muamele yapmak

diskvalifikatsiyalanıv

дисквалификацияланьу

Yarış dışı ilan edilmek, diskalifiye edilmek

diskvalifikatsiyalav

дисквалификациялау

Yarış dışı ilan etmek, diskalifiye etmek

dispanserlaştırıv

диспансерлаштырыу

Klinikleştirmek

dispetçerlaştırılıv

диспетчерлаштырылыу

Teknik açıdan tanzim ettirilmek,
tanzim noktası hâline getirilmek

dispetçerlaştırıv

диспетчерлаштырыу

Ulaşımı teknik açıdan tanzim ettirmek,
tanzim noktası hâline getirmek, ayar
noktası hâline getirmek

dissimilatsiyalanıv

диссимиляциялануу

Değişim nedeniyle fonetik benzerliği
yitirmek, kaybetmek

distillatsiyalanıv

дистилляциялануу

Damıtılmak, imbikten geçirilmek

distillatsiyalav дистилляциялау

Damıtmak, imbikten geçirmek

divanalanıv диуаналануу

Delirmek, divane olmak, divaneye
dönmek

dévêldeťev деуелдэтеу

Giv giv ettirmek

dévêldev деуелдэу

Giv giv etmek

dévletév деүлэтеу

Giv ettirmek

dogmalaştırılıv

догмалаштырылыу

Dogmalaştırılmak, kesin inandırılmak

dogmalaştırıv догмалаштырыу

Dogmalaştırmak, kesin inandırmak

dokumentlaştırılıv

документлаштырылыу

Belgelere dayandırılmak

dokumentlaştırıv

документлаштырыу

Belgelere dayandırmak

domborav домборау

Aceleyle koşmak, hızla koşmak;
koşarak gitmek

domborlav домборлау

Dombor dombor etmek, dombor
dombor gelmek

dondorov дондоруу

Aceleyle koşturmak, hızla koşturmak

dondortov дондортоу

Aceleyle koşurtmak, hızla koşurtmak

doñgoldav доңғолдау

Don don etmek

doñgorlatıv доңғорлатыу

Dongor dongor ettirmek

doñgorlav доңғорлау

Dongor dongor etmek, dongor dongor
gelmek

doñgorzátıv доңғорзатыу

Dongor dongor ettirmek

doñkoldatıv доңколдатыу

Donk donk ettirmek, donk donk
getirmek

doñkoldav доңколдау

Donk donk etmek, donk donk gelmek

doñkotov доңкотоу

Sağlam şekilde vurdurmak, kaktırmak

doñkov доңкоу

Sağlam şekilde vurmak, kakmak

donov доноу

Hızla koşmak, aceleyle koşmak;
koşarak gitmek

doşmanlaşıv дошманлашыу

Düşmanlaşmak, düşman olmak

doşmanlaştırıv дошманлаштырыу

Düşmanlaştırmak

dozalanıv дозаланыу

Doz hâline getirilmek

dozalav дозалау

Doz hâline getirmek

döbörleşév дөбөрлөшөу

Karşılıklı ya da birlikte döbör döbör
etmek

döbörletév дөбөрлөтөу

1. Döbör döbör ettirmek
2. Çok güzelleştirmek; gürləştirmek

döbörlev дөбөрлөу

Döbör döbör etmek

döhörlev дөһөрлөу

Döhör döhör etmek, gürlədemek

dökenév дөкөнөу

Tükenmek, tamamlanmak, bitmek

dömbəşlenév дөмбөşлөнөу

Dayak atılmak, dövülmek, çat pat
vurulmak

dömbəşleşév дөмбөşлөшөу

Karşılıklı dayak atmak, dövüşmek, çat
pat vuruşmak

dömbəşletév дөмбөşлөтөу

Dayak attırmak, dövdürmek, çat pat
vurdurmak

dömbəşlev дөмбөşлөу

Dayak atmak, dövmek, çat pat vurmak

dömbeyév дөмбөйөу

Oyuna gelmek, alay edilmek, şakaya
gelmek

dömbeylev дөмбөйлөу

Oyun yarmak, alay etmek, şaka
yarmak

dömbörletév дөмбөрлөтөу

Dömbör dömbör ettirmek

dömbörlev дөмбөрлөу

Dömbör dömbör etmek

dömeyév дөмөйөу

Tümsekleşmek, kabarıklaşmak,
kamburlaşmak

dömherév дөмһәреү

Kararmak, rengi gitmek, beti benzi solmak

dömögöv дөмөгөү

Ölmek, yok olmak

dömöktörölöv дөмөктөрөлөү

Öldürülmek, yok ettirilmek, bitirilmek

dömöktöröv дөмөктөрөү

Öldürmek, yok ettirmek, bitirmek

dömöreýev дөмөрәйеү

Karanlıklaşmak, kararmak, karanlık çökmek

dömpöldetév дөмпөлдәтеү

Dömp dömp ettirmek

dömpöldev дөмпөлдәү

Dömp dömp etmek

dömrenlev дөмрәнләү

Kamburlaşmak, dik duramamak

döñgörletév дөңгөрләтеү

Döngör döngör ettirmek

döñgörlev дөңгөрләү

Döngör döngör etmek

döñgöslev дөңгөсләү

İyice sıkıştırmak, iyice tikiştirmek

döñkeyév дөңкәйеү

???

döñköldetév дөңкөлдәтеү

Dönk dönk ettirmek

döñköldev дөңкөлдәү

Dönk dönk etmek

dönöv дөнөү

Uyuklamak, uyumak

döpeldesév дөпөлдәшеү

Karşılıklı ya da birlikte döp döp etmek

döpöldetév дөпөлдәү

1. Döp döp ettirmek

2. Vurup öldürmek

döpöldev дөпөлдәү

Döp döp etmek

döptörleşév дөптөрләшеү

???

döptörlev дөптөрләү

???

dörhöldetév дөрһөлдәтеү

Dörs diye güçlü ses çıkarmak, dörs etmek

dörhöldev дөрһөлдәү

1. Dörs dörs etmek

2. Hızlı hızlı atıp kuvvetlice çarpmak

dörleşév дөрләшеү

Karşılıklı ya da birlikte güçlü duygular ile coşmak

dörletév дөрләтеү

1. Dör dör ettirmek

2. Güçlü duygular ile coşturmak

dörlev дөрлөү

1. Dör dör etmek
2. Güçlü duygular ile coşmak

döröldeşév дөрөлдөшөү

Karşılıklı dör dör etmek, karşılıklı gürlmek

döröldetév дөрөлдөтөү

Dör dör ettirmek, gürltmek

döröldev дөрөлдөү

Dör dör etmek, gürlmek

döröşlenév дөрөшлөнөү

Doğrulanmak, dürüst olmak

döröşletév дөрөшлөтөү

Doğrulatmak, dürüst ettirmek, dürüst yaptırmak

döröşlev дөрөшлөү

Doğrulamak, dürüst diye bildirmek, doğru diye bildirmek; düzeltmek

döröv дөрөү

1. İtmek, dürtmek, kakmak
2. Hızlandırmak, süratlendirmek

döyömleşév дөйөмлөшөү

Genelleşmek, umumileşmek

döyömleştérelév дөйөмлөштөрөлөү

Genelleştirilmek, umumileştirilmek

döyömleştérev дөйөмлөштөрөү

Genelleştirmek, umumileştirmek

dramalaştırıv драмалаштырыу

Dramalaştırmak, dramatize etmek

drenajlav дренажлау

Drenaj ile kaplamak, drenaj geçirmek

duğalandırılıv дуғаландырылыу

Boyunduruklandırılmak;
kavislendirilmek

duğalandırıv дуғаландырыу

Boyunduruklandırmak;
kavislendirmek

duğalanıv дуғаланыу

Boyunduruklanmak, boyunduruk gibi olmak, kavislenmek

dumbıv думбыу

???

duñğırlaşıv дуңғырлашыу

Karşılıklı ya da birlikte dungir dungir etmek

duñğırlatıv дуңғырлатыу

Dungir dungir ettirmek

duñğırlav дуңғырлау

Dungir dungir etmek

duñkıldatıv дуңкылдатыу

Dunk dunk ettirmek

duñkıldav дуңкылдау

Dunk dunk etmek

duplanıv дупланыу

Tabaklanmak, sepilenmek, sepi yapılmak

duplativ дуплаты

Tabaklatmak, sepiletmek, sepi
yaptırmak

duplav дуплау

Tabaklamak, sepilemek, sepi yarmak

duraklaniv дуракланыу

Budalalaşmak, ahmaklaşmak

duraıv дурайыу

Büyümek, kocaman olmak

duşlavıv душлашыу

Dost olmak, arkadaş olmak

duşlavıvıv душлаштырыу

Dostluk bağı kurmak, kendi
aralarında dost etmek, dostlaştırmak

duştanıv душтаныу

Lanetlenmek, lanet edilmek

dübenév дүбәнеу

Avunmak, teselli bulmak, müteselli
olmak

dündérev дүндереу

Döndürmek, çevirtmek; vazgeçirmek,
geri çevirmek

düñgeleklenév дүңгэлэклэнеу

Çember hâle gelmek, halka hâline
gelmek

düñgeleklev дүңгэлэклэу

Çember yarmak, halka yarmak;
çember içine almak, halka içine almak

düñgelev дүңгэлэу

Yuvarlanmak; debelenmek

dünév дүнеу

Dönmek, çevirmek; vazgeçmek, geri
çevirmek

dürtkéllév дүрткеллэу

Dörtgen hâle getirmek, kare hâline
getirmek

dürtmöyöşlev дүртмөйөшлэу

Karelemek, kare hâline getirmek

ebeklev эбэклэу

Ebek (bk. ebek) deyip kaçmak

ebelenév эбэлэнеу

1. Rastgele eli ayağı kavuşturmak,
dolamak
2. Huzursuz olmak, rahatsız olmak

ebégév эбереу

Yorulmak, yorgun düşmek, bitap
düşmek, eziyet çekmek, sıkıntı
görmek

ebévlev эбеулэу

Kundaklamak, kundağa sarmak

ehéldev эхелдэу

Hâlsizleşip of pof etmek

ehiretleşév эхирэтлэшеу

Sonsuz dostluk göstermek, karşılıklı
ahiretlik olmak

ejvelev әжүәләү

Dikkatini çekmek, celbetmek;
cezbetmek

ekemetlenév әкәмәтләнеү

Herhangi bir işle meşgul olmak;
ilgilenmek, uğraşmak

ekréneyév әкрәнәйеү

Yavaş olmak, yavaş hâle gelmek; ağır
olmak, ağır hâle gelmek

ekréneytév әкрәнәйтәү

1. Yavaşlatmak, yavaş hâle getirmek;
ağır hâle getirmek, ağırlaştırmak
2. Sesi azaltmak, sesi kısmak

ekrénletév әкрәнләтеү

Yavaşlatmak, yavaşça yürütmek, ağır
şekilde yürütmek

ekrénlev әкрәнләү

Yavaşlamak, yavaşça yürümek, ağır
şekilde yürümek

elbérev әлберәү

Sıcaktan, yorgunluktan hâlsiz düşmek,
hâlsizleşmek; takatten düşmek

eldilev әлдиләү

Korumak, ilgi göstermek, şefkat
göstermek

eleklev әләкләү

1. Açıkça suçlamak, ihbar etmek,
ispiyonlamak
2. Gücüne gitmek, ağına gitmek

elhérenév әлһерәнеү

Sıcaktan, yorgunluktan hâlsiz düşmek,
hâlsizleşmek; takatten düşmek

elhéreşév әлһерәшеү

Karşılıklı ya da birlikte hâlsiz düşmek,
hâlsizleşmek; takatten düşmek

elhéretév әлһерәтеү

Sıcaktan, yorgunluktan hâlsiz
düşürmek, hâlsizleştirmek; takatten
düşürmek

elhérev әлһерәү

Sıcaktan, yorgunluktan hâlsiz düşmek,
hâlsizleşmek; takatten düşmek

eliflev әлифләү

Bezir yağı eklemek, bezir yağı sürmek

ellelev әлләләү

Allah allah diye cevap vermek

elyérev әлйерәү

1. Bozulmak, gevşemek, sarsılmak
2. Gücü tükenmek, işe yaramaz hâle
gelmek

emelleşév әмәлләшеү

Birlikte ya da karşılıklı yolunu bulup
yapmak, çaresini bulup yapmak; icat
etmek

emelletév әмәлләтеү

Tedavi ettirmek, iyileştirmek;
iyileştirme yollarını aratmak

emellelev әмәлләү

1. Yolunu bulup yapmak, çaresini

bulup yarmak; icat etmek

2. Tedavi etmek

eñgemeleşén әңгәмәләшеү

1. Tuhaflaşmak, tuhaf hâle gelmek;
gülünçleşmek, komikleşmek

2. Aralarında şakalaşmak, şakalaşarak
konuşmak

eñgemelev әңгәмәләү

Tuhaflaştırmaq; gülünçleştirmek,
komikleştirmek

eñgêrev әңгерәү

Sıcaktan, yorgunluktan hâlsiz düşmek,
hâlsizleşmek; takatten düşmek

erelenév әпәләнеү

Hızlanmaq, çabuk davranmaq, acele
etmek

erereklev әпәрәкләү

Ağır şekilde sövmek, laf saymaq,
sertçe hakaret etmek

erevleşén әпәүләшеү

Karşılıklı ya da birlikte korumak, ilgi
göstermek, şefkat göstermek

erevlev әпәүләү

Korumak, ilgi göstermek, şefkat
göstermek

erérev әперәү

Alıp vermek

erkitév әкителәү

Alıp gelmek

erkitév әкителәү

Alıp gitmek

ersénlev әпсенләү

1. Büyü ile iyileştirmek, sihirle tedavi
etmek; üfürükle iyileştirmek

2. Yerine ulaştırmak, uygunlaştırmak

erpenlev әптәнләү

Bomboş gzmek, aylak aylak
sokaklarda dolaşmak, avare avare
gezip durmak

erbenlev әрбәнләү

Işıldayarak göze batmaq, ışıllı ışıllı
olarak göze hitap etmek

ergéndéklenév әргендекләнеү

Faydasız hâle gelmek, kârsız hâle
gelmek, verimsizleşmek, kâr getirmez
olmak

erhelenév әрһәләнеү

Acele etmek, telaşlanmaq, hızlanmaq

erhézlenév әрһезләнеү

Arsızlanmaq, yüzüstü hâle gelmek,
utanmaz hâle gelmek

erhézleşén әрһезләшеү

Arsızlaşmaq, yüzüstüleşmek,
utanmazlaşmaq

erhézlev әрһезләү

Arsız etmek, yüzüstü hâle getirmek,
utanmaz hâle getirmek

erépleşén әрепләшеү

Ağız dalaşı yarmak, karşılıklı sövmek,

hakaret etmek; münakaşa etmek,
tartışmak

erlenév 1 әрләнеу

Hakaret edilmek, sövülmek, küfür
edilmek, ağır sözler söylenmek

erlenév 2 әрләнеу

Arlanmak, ar duygusu hissetmek

erleşév әрләшеу

Karşılıklı hakaret etmek, karşılıklı
sövmek, karşılıklı küfür etmek

erlev әрләу

Hakaret etmek, sövmek, küfür etmek,
ağır sözler söylemek

ernénev әрнеһеу

Sızlanmak, şikayet etmek, serzenişte
bulunmak, yakınmak

ernéşév әрнеһеу

Birlikte ya da karşılıklı acı çekmek,
sızlamak; hüznlenmek, kederlenmek

ernétév әрнеһеу

Sızlatmak, yakındırmak, acı
çektirmek; serzenişte bulundurmak

ernév әрнеһеу

Sızlamak, acı çekmek, acıtmak

erpéşlenév әрпешләһеу

Savsaklanmak, pasaklı hâle gelmek,
dağınık hâle gelmek, düzensiz hâle
gelmek

erselenév әрсәләһеу

Biri için araya girilmek, birinin
tarafında olunmak, birine sahip
çıkılmak

erseletév әрсәләһеу

Biri için araya girdirmek, birinin
tarafında öldürmek, birine sahip
çıkartmak, birinden yana öldürmek

erselev әрсәләу

Biri için araya girmek, birinin
tarafında olmak, birine sahip çıkmak,
birini korumak

ersélev әрсәләу

Soyulmak, kabuğu soyulmak, kabuğu
temizlenmek

erséşév әрсәһеу

1. Birlikte ya da karşılıklı kabuğunu
soymak
2. Birlikte ya da karşılıklı azat etmek,
özgür bırakmak
3. Birlikte ya da karşılıklı soymak,
çalma

ersétév әрсәһеу

Kabuğunu soydurmak, kabuğunu
temizletmek

ersév әрсәһеу

1. Soymak, kabuğunu soymak,
kabuğunu temizlemek
2. Azat etmek, kurtarmak, özgür
bırakmak
3. Çalmak, soymak

eşerlendéřev eşerlënderey

Hislendirmek, duygulandırmak,
içlendirmek

eşerlenév eşerlәнеy

Hislenmek, duygulanmak, içlenmek

eşéhéřev eşeherəy

Ekşi bir şeyler istemek, canı ekşi bir
şeyler çekmek

eşélenév eşelәнеy

Oksijenle tepkimeye girmek,
paslanmak, oksitlenmek

eşéleşév eşeləşey

Aralarında sinirlenmek, öfkelenmek

eşélev eşeləy

Ekşi bir şey istemek

eşéndéřev eşenderey

Üzmek, üzüntü vermek,
kederlendirmek

eşénév eşeney

Üzülmek, üzüntü duymak,
kederlenmek

eşéřgenév eşeřgәнеy

Azap çekmek, ıztırap çekmek, acı
çekmek

esirlenév eşirlәнеy

Bir şeylerin etkisinde kalınmak,
duygulanmak, hislenmek

esirlev eşirлəy

Bir şeylerin etkisinde kalmak, bütün
yüreği sarmak; aşık etmek

esétélev eşeteley

Ekşitilmek, mayalatılmak

esétév eşetey

Ekşitmek, mayalatmak

eséttéřev eşetterey

Ekşitmek, ekşi hissi uyandırmak

esmuğalav eşmυxaləy

Bir paundun sekizde biri olarak
hesaplamak

eşpélev eşpeləy

Vücudunda kabarıklık olmak,
kızarıklık olmak

eşekélenév eşəkelәнеy

Pislenmek, pis olmak, kirlenmek; pis
bir şekil almak

eşekélev eşəkeləy

1. Pisletmek, pis etmek, kirletmek; pis
bir şekil vermek

2. Kötülemek, kötü, pis göstermek

eşkerelev eşkəřələy

Önceden haber etmek, sezdirmek, fark
ettirmek

eşkertév eşkəřtey

Önceden haber etmek, sezdirmek, fark
ettirmek

eşneleşén әшнәләшеү

Dost olmak, arkadaş olmak, tanış
olmak

eteslenén әтәсләнеү

Hırslanmak, horozlanmak; sataşmaya
hazır olmak

etmelenén әтмәләнеү

Ordan burdan toplanıp bir araya
getirilerek yapılmak, icat edilmek

etmeleşterén әтмәләштерев

Birlikte ya da karşılıklı icat etmek

etmeletén әтмәләтеү

Ordan burdan toplanıp bir araya
getirtirerek yaptırmak, icat ettirmek

etmelev әтмәләү

1. Ordan burdan toplayıp, kurup bir
araya getirmek, icat etmek
2. Güç bir durumdan kurtulma yolunu
bulmak

evekleв әүәкләү

Gücüne gitmek, ağrına gitmek;
incitmek, darıltmak

evelenén әүәләнеү

Yoğrulmak, ezilmek, ezilerek
yumuşatılmak

eveleşén әүәләшеү

Birlikte ya da karşılıklı yoğurmak,
ezerek yumuşatmak; kıymetsiz hâle
getirmek, yıpratmak

eveletén әүәләтеү

Yoğurtmak, ezdirmek, ezdirerek
yumuşatmak

evelev әүәләү

1. Yoğurmak, ezmek, ezerek
yumuşatmak
2. İstedigince kullanıp kıymetsiz hâle
getirmek; buruşturmak, yıpratmak

eveşlenén әүәşләнеү

Heveslenmek, isteklenmek,
meyillenmek, temayül etmek

evhelev әүһәләү

Yoğurmak, ezmek, ezerek
yumuşatmak

evélyén әүелйев

Uykuya dalmak, uyuklamak

evénlev әүенләү

Ekin bağlamı kurutma ambarına
yığmak, istiflemek

evérelđerén әүерелдереү

Çevirtmek, döndürmek, hâline
getirmek, hâlini aldirmek

evérelén әүерелеү

1. Çevrilmek, döndürülmek, hâline
gelinmek, hâli alınmak
2. Sihir, büyü yardımıyla bir şeye
çevrilmek

evéreltén әүерелтеү

Çevirtmek, döndürmek, hâline
getirmek, hâlini aldirmek

evéren әзерей

Evirmek, çevirmek, döndürmek,
hâline getirmek, hâlini aldirmek

evérnelev әгернәләү

Makas şeklinde yapma, haç şeklinde
yapmak

evéşén әүшеу

Hareketlenip bir tarafa akmak, bir
tarafa yönelmek

evéştérén әүштерей

Yerinden kaldirmek, yerinden
taşımak; götürmek

evén әүей

1. Bir tarafa eğilmek, bükülmek;
meyletmek
2. Bir yerden bir yere geçmek, göçmek

evmekleşén әүмәкләшеу

Karşılıklı ya da birlikte bir uçtan bir
uca çevirmek, dolandırmak

evmeklev әүмәкләү

Bir uçtan bir uca çevirmek,
dolandırmak

evmelenén әүмәләнеу

Yumuşak bir şey için ezilerek ya da
bastırılarak yuvarlanmak, top hâle
getirilmek

evmeleştırén әүмәләштерей

1. Kısım kısım yuvarlamak, hafifçe
yuvarlamak

2. Orasından burasından tutuşturmak,
tutturmak, yamamak

evmeletén әүмәләтеу

Yuvarlak hâle getirtmek, top hâle
getirtmek

evmelev әүмәләү

Yuvarlak hâle getirmek, toparlak hâle
getirmek

evreşén әүрәшеу

Birbirini heveslendirmek, karşılıklı
heveslendirerek sevmek

evretén әүрәтеу

Heveslendirmek, canını çektirmek

evrev 1 әүрәү

Heveslenmek, canını çekmek

evşelelev әүшәләү

Ağzıda çiğnemek, ezmek, ufak
parçalar hâline getirmek, lokma hâline
getirmek

evzérén әүзереу

Kendi tarafına çekmek, kendine
yakınlaştirmek

eybetlev әйбәтләү

Güzel yapmak, iyi yapmak; karşılıklı
merhabalaşmak

**eylendérép-tulğandırın әйләндереп-
тулғандырыу**

Döndürüp dolandırmak, döndürüp
dolaştirmek

eylenderéşév айландерешев

Karşılıklı ya da birlikte döndürmek,
dolandırmak, eylendirmek

eylenderév айландерев

Döndürmek, dolandırmak,
eylendirmek

eylengélev айлангелев

Bir şeylerin etrafında dolanmak, tekrar
tekrar dönmek

eylenér-tulğanıv айленеп-тулғаныу

Dönüp dolanmak

eylenéşév айленешев

Kendi ekseni etrafında dönmek

eylenév айленев

Eylenmek, dönmek, dolanmak

eylev 1 айлау

1. Hayvanı sürmek
2. Toplu bir şeyleri çağırmak

eylev 2 айлау

Etmek, eylemek

eysélev айселев

Bayramlaşmak ve bayram
yiyeceklerinden almak için kapı kapı
gezme (çocuklar için)

eytélev айтелев

1. Söylenmek, denilmek
2. Anlatılmak, öğretilmek
3. Türkü söylenmek

eytémlév айтемлев

Şiirsel bir ifadeyi bestesiz, ahenksiz
şekilde söylemek

eytéşév айтешев

1. Söyleşmek, konuşmak
2. Atışmak

eytév 1 айтеу

1. Söylemek, demek
2. Anlatmak, öğretmek, beyan etmek
3. Türkü söylemek
4. Laf taşımak, söz yetiştirmek

eyttérelév айттерелев

1. Söylettirilmek, konuşturulmak
2. Anlattırılmak, beyan ettirilmek
3. Türkü söylettirilmek

eyttéreshév айттерешев

Birlikte güle oynaya vakit geçirmek,
karşılıklı keyifle ömür sürmek

eyttérev 1 айтереу

1. Söyletmek, konuşturmak
2. Söz kestirmek
3. Anlattırmak, öğretmek
4. Söz verdirmek
5. Keyif sürdürmek, güle oynaya ömür
sürmek

eyzéleshév айзэлешев

Birlikte ya da karşılıklı haydi haydi
diye seslenmek

eyzelev айзэлэү

Haydi haydi diye seslenmek, haydi haydi diyerek bir işe koşmak

eyzev айзэү

Hayvanları sürmek, ittirmek; sevk etmek

eyzüklev айзүклэү

Canı gönülden seslenmek, seslenmek

ezebileştérélév ээбилэштерелэү

Edebileştirilmek, yazınsallaştırılmak

ezebiyleştérév ээбилэштереү

Edebileştirmek, yazınsallaştırmak

ezerphézlenév ээпһезлэнеү

Edepsizlenmek, uygunsuz davranmak

ezerlev ээрлэү

Yüzsüzce konuşmak, utanmazca konuşmak

ezeyév ээйеү

Azalmak, eksilmek; küçülmek

ezeytév ээйтеү

Azaltmak, eksiltmek; küçültmek

ezhénév эһенеү

Az görmek, azımsamak

ezépletév ээплэтеү

Kenarlatmak, kenar çektiirmek, zih çektiirmek

ezéplev ээплэү

Kenarlamak, zih çekmek

ezérlendérév эээрлэндереү

Hazırlandırmak, hazır ettirmek

ezérlenélév эээрлэнелеү

Hazırlanılmak, hazır edilmek

ezérlenév эээрлэнеү

Hazırlanmak, hazır edilmek

ežírleşév эээрлэшеү

Birlikte ya da karşılıklı hazırlamak, hazır etmek

ežírletév эээрлэтеү

Hazırlatmak, hazır ettirmek

ežírlev эээрлэү

Hazırlamak, hazır etmek

ezreyév ээрэйеү

Sinirlenip yüzü asılmak, yüzünü asmak

éheldev эһелдэү

Ee etmek, ihi ihi etmek (bk. éhé)

ékonomiyalanıv экономияланыву

Tasarruf yapılmak, iktisat yapılmak

ékonomiyalav экономиялау

Tasarruf etmek, iktisat yapmak

ékranlıştırılıv экранлаштырылыу

Film yapılmak, sinema filmi yapılmak; beyaz perdeye aktarılmak

ékranlıştırıv экранлаштырыу

Film yapmak, sinema filmi yapmak; beyaz perdeye aktarmak

ékspluatatsiyalanıv**эксплуатацияланыу**

Sömürülmek, istismar edilmek

ékspluatatsiyalav эксплуатациялау

Sömürmek, istismar etmek

éksportlav экспортлау

İhraç etmek

ékspropriatsiyalanıv**экспроприацияланыу**

İstimlak edilmek

ékspropriatsiyalav**экспроприациялау**

İstimlak etmek

éldérév элдереу

1. Götürmek, çekip sürümeк
2. Bağlamak, takmak

élegéşév элэгешеу

1. Birlikte tutulmak, birlikte çarpmak, çarpışmak
2. Aralarında konuşmak, söyleşmek

élegév элэгев

1. Hareket eden bir şeye kapılıp kalmak
2. Tutulmak
3. Çarpmak
4. Başına bir hâl gelmek
5. Kötü bir söz, laf, hakaret işitmek

élektérélév элэктерелеу

1. Bağlanmak, takılmak, iliklenmek
2. Dişlenmek, kapılmak, vurulmak

3. Dokundurulmak

4. Tutulmak

5. Bulaştırılmak

élektérév элэктереу

1. Bağlamak, takmak, iliklemek
2. Dişlemek, kapmak, vurmak
3. Dokundurmak
4. Tutmak
5. Bulaştırmak

élenlev элэнлэу

Orada burada bakınarak gezinmek, aranmak

élektrelaştırılıv**электрлаштырылыу**

Elektrikleştirilmek

élektrelaştırıv электрлаштырыу

Elektrikleştirmek

élenév эленев

1. Asılmak
2. Bağlanmak, takılmak

élev элев

1. Bir yere asıp bıraktırmak, tutturtmak, ilişirtmek
2. Sarıp bağlatmak
3. Yerine koydurmak
4. Taktırmak

élkeştérév элкэштереу

Sağından solundan toplayıp yarım yamalak sağlamaştırmak

élkeν элкэү

Giymek (boğazsız, bağciksız ayakkabı için)

élmeklev элмэклэү

İlmeklemek, ilmek yarmak

élménlev элмэнлэү

Orada burada bakınarak gezinmek, aranmak

élmeyéşén элмэйешешү

Birlikte ya da karşılıklı zayıflamak, incelmek; biçimsiz şekilde çökmek

élmeyén элмэйейү

Zayıflamak, incelmek, belirgin şekilde çökmek

élmeytén элмэйтейү

Uzatmak, kafasını ileri doğru uzatmak

ézlenén эзлэнешү

1. Aranmak
 2. İncelenmek, araştırılmak
- Daha iyi bir yol bulmak için çaba sarfetmek

ézleşén эзлэшешү

Birlikte ya da karşılıklı aramak, birlikte bakınmak, birlikte bulmağa çalışmak

ézletén эзлетешү

1. Aratmak
2. İnceletmek, araştırmak
3. Daha iyi bir yol bulmak için çaba sarfettirmek

ézlev эзлешү

1. Aramak, bakınmak, bulmağa çalışmak
2. Bir şeyi yarmağa gayret etmek

éñérletén эңерлетешү

Akşam karanlığına kaldırmak, akşam ettirmek

éñérlev эңерлешү

Akşam karanlığına kalmak, akşam etmek

éreyén эршейү

Böbürlenmek, kibirlenmek, kendini üstün görmek

érgeletén эргелетешү

Boylatmak, çevresini dolandırmak; yakınlaştırmak, bitıştirmek

érgelev эргелешү

Boylamak, çevresini dolanmak, yakınlaşmak, bitişmek

éréndérélén эрэлэндерелешү

İrileştirilmek, büyülmek

éréndérén эрэлэндерешү

İrileştirmek, büyütmek

érelénén эрелэнешү

1. İrileşmek, büyümek
2. Kendini üstün görmek

érelétélén эрелетелешү

İrileştirilmek, büyülmek

эрэлетэн эрелэтү

İrileştirmek, büyütme; değerini artırmak

эрэмэкленэн эремекләнеү

Cıvıklaşmak, yarış yarış olmak, eriyik olmak

эрэmsékленэн эремсекләнеү

Tortop olmak, toparlak toparlak olmak, toprak toprak olmak

эренлең эренлэү

İrinli olmak, iltihaplanmak

эрэтэн эретеү

Yoğurtlaştırmak, yoğurt yapmak

эрен эреү

1. Yoğurda dönme, yoğurt olmak, yoğurtlaşmak; süt için kesilmek
2. Toprak toprak olmak

эркэлдэрэн эркелдереү

Kabın kenarından taşana kadar doldurmak

эркэлэшэн эркелешеү

Birlikte ya da karşılıklı olarak birikme, bir yerde toplanma, yığılma

эркэлэн 1 эркелеү

1. Dolma, yığılma, toplanma
2. Yığın olmak, toplu hâle gelme

эркэлэн 2 эркелеү

Dolup taşma, aşma

эркэлтэн эркелтеү

Kabın kenarından taşana kadar doldurmak

эркэшэн эркешеү

Birlikte ya da karşılıklı dolup taşma, birlikte ya da karşılıklı aşma

эркэтэн эркетеү

Kabın kenarından taşana kadar doldurmak

эркэтленэн эркетләнеү

Çok ekşiyerek toprak toprak hâle gelme (yoğurt için)

эркэтлен эркетлэү

Ekşi yoğurt sürme

эркэн 1 эркеү

Dolup taşma, aşma

эрлен эрлэү

Yün, kendir gibi şeyleri çıkık yardımcıyla eğirme

эшэленэн эселәнеү

Sıcak hâle gelme, kaynar hâle gelme

эшэлен эселэү

Isıtmak, kaynatma, sıcak hâle getirme

эшэлен эселеү

İçilmek, içe çekilmek

éséndérév эсэндереу

Isındırmak, yakınlık duygusu
uyandırmak, kendine yaklaştırmak

ésénésév эсенешеу

Birlikte ya da karşılıklı ısınmak,
karşılıklı yakın hissetmek

ésénév эсенеу

Isınmak, kendine yakın hissetmek

ésénév эсенеу

Bir şeyler içip susuzluğunu bastırmak

ésérgenév эсергәнеу

Sıcaktan bunalmak, pişmek

ésérvév эсереу

Sıcak hâle gelmek, sıcak olmak,
kaynamak

ésérvév эсереу

1. İçirmek, içine çektirmek
2. Sarhoş etmek, kafayı buldurmak,
içki içirmek
3. Hayvana su içirmek, hayvanı
sulamak

ésétév эсетеу

Isıtmak, kaynatmak, sıcak hâle
getirmek

ésév эсееу

Sıcak olmak, sıcak hâle gelmek

ésév эсееу

1. İçmek, içine çekmek
2. İçki içmek

éskeleklenev эскәләкләнеу

Huzursuz olmak, endişelenmek,
kaygılanmak

éskértlenév эскертләнеу

Dokurcun yapılmak, üzerine toprak
yığılmak

éskértlev эскертләу

Dokurcun yarmak, üzerine toprak
yığmak

ésletév 1 эсләтеу

İçlik diktirmek, astar diktirmek

ésletév 2 эсләтеу

Bir şeyin içinden uzattırmak

éslev 1 эсләу

İçlik dikmek, astar dikmek

éslev 2 эсләу

Bir şeyin içinden uzatmak

ésstev эстәу

İstemek, dilemek

ésstev эстәу

İstemek, dilemek, niyet etmek

ésşenév эшәнеу

Güvenmek, inanmak; güven duymak

ésškertélev эшкәртәлеу

1. İşlenmek, değerlendirilmek
2. Bir biçim verilmek, işlenip
düzenlenmek

ésškertév эшкәртеу

1. İşlemek, değerlendirmek

2. Bir biçim vermek, işleyip düzenlemek

éşkinév эшкинеү

Bir yarıma yetenekli olmak, elinden iş gelmek, işe yaramak

éşlenév эшләнеү

İş yapılmak, işlenmek; bir işle meşgul olmak

éşleşév эшлөшөү

Birlikte yarmak, birlikte çalışmak, karşılıklı çalışmak

éşletév эшлөтөү

İşletmek, iş yaptırmak, bir işle meşgul ettirmek

éşlev эшлөү

1. İşlemek, çalışmak, yarmak
2. Görev yarmak, hizmet etmek
3. Meydana getirmek

éteklev этәкләү

İteklemek, dışarı atmak, kenara fırlatmak

étenlev этәнлөү

Kat kat etmek

éterésév этәрешөү

İtişmek, birlikte dışarı atmak

éterév этәрөү

İtmek, dışarı atmak

étev этәү

İtmek, dışarı atmak

étélév этелөү

İtmek, dışarı atılmak

éténév этенеү

Topluluğu yarıp ite kaka ilerlemek, öne doğru geçmek

étép-törtöv этеп-төртөү

İtip dürtmek, iteklemek

étésép-törtöşöv этешеп-төртөшөү

İtişip dürtüşmek, itekleşmek

étésév этешөү

İtişmek, birlikte dışarı atmak

étév этөү

İtmek, dışarı atmak

étkélev эткеләү

İteklemek, sağa sola itmek

étlendérév этлөндөрөү

Eziyet çektirmek, sıkıntı verdirmek

étlenév этләнеү

Eza çekmek, eziyet çekmek, cefa çekmek

étleşév этлөшөү

1. Kötülük, fenalık yarmak
2. Çok uğraşmak

étletév этлөтөү

Eziyet çektirmek, eza çektirmek, cefa çektirmek

étlev этлөү

Azap çektirmek, sıkıntı verdirmek, eziyet çektirmek

évakuvatsiyalanıv эвакуацияланыу

Tahliye edilmek, boşaltılmak,
göçürülmek

évakuvatsiyalav эвакуациялау

Tahliye etmek, boşaltmak, göçürmek

évakuvirlav эвакуирлау

Tahliye etmek, boşaltmak, göçürmek

éyeklev эйәкләү

1. Birine ya da bir şeye alışmak,
ısınmak
2. Tutmak, yerini beğenmek

éyelenév 1 эйәләнеү

Sahipli olmak, sahipli hâle gelmek

éyelenév 2 эйәләнеү

Gönül verip yakınlaşmak, ısınmak;
alışmak

éyeleşév эйәләшеү

Gönül verip yakınlaşmak, ısınmak;
alışmak

éyeleştérev эйәләштереү

Yakınlaştırmak, ısındırmak; alıştırmak

éyeletév эйәләтеү

Yakınlaştırmak, ısındırmak; alıştırmak

éyelev эйәләү

1. Birine ya da bir şeye alışmak,
ısınmak
2. Tutmak, yerini beğenmek

éyerév эйәреү

1. Ardından yürümek, ardından

gitmek, takip etmek, izlemek

2. Bağlanmak, bağlı olmak (gramerde)

éyerlenév эйәрләнеү

Eyerlenmek, eyer takılmak

éyerleşév эйәрләшеү

Birlikte ya da karşılıklı eyerlemek

éyerletév эйәрләтеү

Eyerletmek, eyer taktırmak

éyerlev эйәрләү

Eyerlemek, eyer takmak

éyerténéşév эйәртенешеү

Önlü arkalı takip etmek, birbiri sıra
izlemek

éyertév эйәртеү

Birlikte götürmek, birlikte hareket
ettirmek, birlikte yürütmek

éyhénév эйһенеү

Sağım için sütü vermemek (hayvan
için)

éyégev эйегеү

Ele almak, ele geçirmek; sahip olmak;
ehilleşmek

éyéktérev эйектереү

Ele aldirmek, ele geçirtmek; sahip
oldurmak; ehilleştirmek

éyéldérev эйәлдереү

Eğiltmek, aşağı doğru büktürmek, alta
eğdirmek; aşağı kıvırtmak

éyélér-bögölön әйелеп-бөгөлөү
Eğilip bükülmek, eğilip kıvrılmak

éyélér-hıǵılın әйелеп-һығылыу
Eğilip kısılmak, bükülüp sıkılmak

éyélev әйелеу
Eğilmek, bükülmek, kıvrılmak

éyéltén әйелтеу
Büktürmek, eğdirmek, kıvırtmak

éyéndéklev әйендекләү
Meme dibindeki sütü sağmak

éyérev әйереу
1. Biçilmiş ekini iki taraftan çekip ortaya yığmak
2. Hayvanları bir yere yığmak

éyéw 1 әйеу
Eğmek, bükmek, kıvrımak

éyéw 2 әйеу
Meme dibindeki sütü vermek

éyéw 3 әйеу
Yokuş ya da meyilli bir yerden aşağı inmek, meyillenmek

éyéw 4 әйеу
Sulayarak yumuşatmak; OSL'de yumuşatıp yünü yolmak (deri için)

éyzérev 1 әйзерев
Eğdirmek, büktürmek, meyillendirmek

éyzérev 2 әйзерев
Sağımlik hayvanın sütünü aldirmek

ézbizlenév эзбизләнеу
Kireçlenmek, kireç karıştırılmak

ézbizlev эзбизләу
Kireçlemek, kireç karıştırmak

ézerlenév эзерләнеу
Ardına düşüp kovalanmak, takip edip kovalanmak

ézerletév эзерләтеу
Ardına düşüp kovalatmak, takip edip kovalatmak

ézerlev эзерләу
1. Ardına düşüp kovalamak, takip edip kovalamak

2. Bir şeyle için zorlamak

ézerléklev эзерлекләу
Geride bırakmadan takip etmek

émallew эмалләу
Minelemek, mineyle kaplamak

farşlav фаршлау
Sebze ya da balık gibi şeylerin içine kıyma doldurmak

faşislaşw фашишлашыу
Faşistleşmek

faşlanw фашланыу
Belirginlenmek, açığa çıkmak, ifşa edilmek

faşlatw фашлатыу
Belirginleştirmek, açığa çıkartmak, ifşa ettirmek

faşlav фашлау

Belirgin hâle getirmek, açığa çıkarmak, ifşa etmek

fatihlav фатихалау

Rıza göstermek, izin vermek

faýzalanıv файзаланылыу

Faydalanılmak, yararlanılmak

faýzalanıv файзаланыу

Faydalanmak, yararlanmak

fehémlev фәһемләу

Anlamak, düşünmek, fahmetmek

feқirlendérév фәқирләндереу

Yoksullaştırmak, fakirleştirmek

feқirlenév фәқирләнеу

Fakirleşmek, yoksullaşmak

fesév фәсеу

Abartarak konuşmak, mübalağa etmek

festérév фәстереу

Abartarak konuşturmak, mübalağa ettirmek

fetişlaştırıv фетишлаштырыу

Putlaştırmak

fırıldav фырылдау

Fırır etmek, fıır fıır gelmek

fırlav фырлау

Fırır etmek, fıırlamak

fékérlenév фекерләнеу

Düşünülmek, fikir edilmek

fékérleşév фекерләшеу

Karşılıklı ya da birlikte düşünmek, fikirlemek

fékérlev фекерләу

Düşünmek, fikirlemek

fiksajlav фиксажлау

Fiksajlamak

filtrlanıv филтрланыу

Filtrelenmek, süzülmek

filtrlav филтрлау

Filtrelemek, süzmek

finanslav финанслау

Finanse etmek, para sağlamak

fontanlav фонтанлау

Fıskiye şeklinde fışkırmak

formalaşıv формалашыу

Kalıplaşmak, karşılıklı ya da birlikte kalıba girmek; dizilmek, kurulmak

formalaştırıv формалаштырыу

Kalıplaştırmak, kalıba yerleştirmek

formalav формалау

Kalıplamak, kalıba koymak

formovkalav формовкалау

Şekillendirmek, kalıplamak

formulirovkalav формулировкалау

Formüle etmek

ğajizlanıv ғажизланыу

Mahrum olmak, aciz olmak

garantiyalanıv гарантиялануы
Garantilenmek

garantiyalav гарантиялау
Garantilemek

ğarıldav ғарылдау
Kalın ve hoşа gitmeyen ses çıkarmak

garmoniyalaşıv гармониялашыу
Uyuşmak, armonileşmek

ğasabilanıv ғасабилануы
Kızmak, öfkeyle coşmak, sinirlenmek

ğavğalanıv ғауғалануы
Bağırış çağırış çıkarmak

ğavğalaşıv ғауғалашуы
Kavga çıkarmak, bağırmaq çağırmaq

ğavğalav ғауғалау
Kavga çıkarmak, bağırmaq çağırmaq

ğazaplanıv ғазаплануы
Eziyet, cefa çekmek; bedensel bir sıkıntı çekmek

ğazaplav ғазаплау
Fiziksel olarak incitmek, cefa çektirmek, eziyet çektirmek

gahızlandırılıv

гаһызландырылыу
Zararlı gazdan arındırılmak

gahızlandırıv гаһызландырыу
Zararlı gazdan arındırmak

ğazıplanıv ғазыплануы
Sinirlenmek, öfkelenmek

ğazillaşıv ғазиллашыу
Tartışmak, sözlü olarak atışmak

gazlandırıv газландырыу
Gaz ile doldurmak

gazlanıv газлануы
Gaz ile doldurulmak

gazlav газлау
Gaz ile doldurmak, sıvı maddeye gaz vermek; gaz ile zehirlemek

ğejephénév ғәжәпһенев
Acayip gibi görmek, garipsemek

ğejependérév ғәжәпләндереу
Şaşırtmak, hayret uyandırmak

ğejepленév ғәжәпләнев
Alışılmışın dışında görmek, şaşırmak, acayip bulmak, şaşırtıcı bulmak

gektarlav гектарлау
Hektar olarak ölçmek

ğelemetlenév ғәлмәтләнев
Çeşitli ilginçlikler yapmak, ilginçleşmek

ğemelleştérév ғәмәлләштереу
Hayata geçirmek, yapmak, iş yapmak

ğemlev ғәмләу
Kaygılandırmak, kederlendirmek, özlemlendirmek

gepleşév гәпләшеу
Konuşmak, söz söylemek

ġeriplendéřev řarıplándererü
Zayıflatmak, gariban hâle gelmek

ġeriplenév řarıpláneü
Gariban olmak, garibanlaşmak

ġeripleń řarıpláü
Gariban etmek, garibana çevirmek;
zayıflatmak

ġerépsélev řárepšeláü
Dilenmek, dilencilik uarmak

ġerlendéřev řárlándererü
Ar duygusu uyandırmak, arlandırmak

ġerlenév řárláneü
Arlanmak, uslanmak, utanmak

germatizatsiyalanıv
герматизацияланыу
Hava almayacak şekilde sım sıkı
karatılmak

germatizatsiyalav
герматизациялау
Hava almayaca bıçimde sım sıkı
karatmak

ġeyéřhénév řáıepřeneü
Kendini suçlamak, aşırlamak

ġeyéřlenév řáıepláneü
Aşırlanmak, aşıp görülmek,
suçlanmak

ġeyéřleşév řáıepláşeü
Aşırlamak, aşıp görmek, suçlamak

ġeyéřlev řáıepláü
Aşırlamak, suçlamak

ġeyretlendéřev řáıřárlándererü
Güçlendirmek, gayretlendirmek

ġeyretlenév řáıřárláneü
Gayretlenmek, güçlenmek,
kuvvetlenmek

ġeyyerlenév řáııřárláneü
Gayretlenmek, azimlenmek, çalışkan
olmak

ġezethézlenév řázáthezłáneü
Yaradılışı, davranışı, tavrı bozulmak,
kötü olmak

ġezetlendéřev řázárlándererü
Adet edindirmek, alıştırmak

ġezetlenélev řázárláneleü
Adet edilmek, alıştırılmak

ġezetlenév řázárláneü
Adet etmek, alıştırmak

ġıjıldav řıjıřılđau
Gıj gıj etmek

ġıjildatıv şıjıjıldatıü
Gıjildatmak

ġıjıldav şıjıjıldau
Gıjildamak

ġıjlatıv şıjıjlatıü
Gıj ettirmek

ġıjılav şıjıjılaü
Gıj etmek, gıjılamak

ğırıldatıv ғырылдатыу
Hırıldatmak, hır hır ettirmek

ğırıldav ғырылдау
Hırıldamak, hırıl hırıl etmek

ğırlav ғырлау
Gırlamak, gır etmek

ğırşıldatıv ғыршылдатыу
Gırş gırş ettirmek

ğırşıldav ғыршылдау
Gırş gırş etmek

ğırşlatıv ғыршлатыу
Gırş ettirmek

ğızlav ғызлау
Tıslamak, fis diye ses çıkarmak

gibridlaşıv гибридлашыу
Melezleşmek, karışık hâle gelmek

gibridlaştırıv гибридлаштырыу
Yeni ve nitelik bir tür hayvan ya da bitki elde etmek için tohumları döllemek

gidaylanıv гидайланыу
Fakirleşmek, yoksullaşmak, muhtaç hâle gelmek

gidratlanıv гидратланыу
Kimyasal maddelerin su ile birleşimini oluşturmak

gidratlav гидратлау
Kimyasal maddelerin su ile birleşimini oluşturmak

gidrolizlanıv гидролизланыу
Su etkisiyle bir birleşimi parçalamak

gidrolizlav гидролизлау
Su etkisiyle bir birleşimi parçalamak

gipnozlanıv гипнозланыу
Hipnoz edilmek

gipnozlav гипнозлау
Hipnoz etmek

gipslanıv гипсланыу
Alçı ile sabitlenmek, alçılanmak

gipslatıv гипслатыу
Alçı ile sabitlendirmek, alçılılatmak

gipslav гипслау
Alçılanmak

ğışıklanıv ғишықланыу
Aşık olmak

gévahlandırıv геуаһландырыу
Delillendirmek

gévahlanıv геуаһланыу
Kanıtlanmak

gévahlatıv геуаһлатыу
Şahitlendirmek, delil göstermek

gévahlav геуаһлау
Şahit yapmak, kanıtlamak

gévéldeshév геүелдәшеү
Karşılıklı giv giv etmek

gévéldetév геүелдәтеү
giv giv ettirmek

gévéldev геүелдәү	gofrirovkalatıv гофрировкалатыу
Giv giv etmek	Katlatmak, kıvırtmak
gévleşén геүләшеү	gofrirovkalav гофрировкалау
Karşılıklı giv etmek	Katlamak, kıvırmak
gévletén геүләтеү	ğoldorlav ғолдорлау
Giv ettirmek	Gulu gulu yarmak
gévlev геүләү	ğolğoldatıv ғолколдатыу
Giv etmek	Golk golk ettirmek
gizénén гизенәү	ğolğoldav ғолколдау
Gezinmek	Golk golk etmek
gizén гизеү	ğoltoldatıv ғолтолдатыу
Gezmek	Golk golk ettirmek
gizlenén гизленәү	ğoltoldav ғолтолдау
Gizlenmek	Golk golk etmek
gizlev гизләү	ğopoldatıv ғоролдатыу
Gizlemek	Güp güp ettirmek
ğizlev ғизләү	ğopoldav ғоролдау
Hürmet etmek, yüceltmek, saygı göstermek	Güp güp etmek, güpüldetmek
ğizzetlev ғиззәтләү	ğorlav ғорлау
Hürmet, saygı göstermek	Guruldamak
gizzérén гиззереү	ğoroldav ғоролдау
Gezdirmek	Guruldamak
glazurlanıv глазураныу	ğorurlanıv ғорурланыу
Şekerlenmek, şerbetlenmek	Gururlanmak, gururlu olmak
glazurlatıv глазурлатыу	ğöbörletén ғөбөрләтеү
Şekerlendirmek, şerbetlendirmek	Gümbür gümbür ettirmek
glazurlav галзурлау	ğöbörlev ғөбөрләү
Şekerlemek, şerbetlemek	Gümbür gümbür etmek

göjgön гөжгөү

Güçlendirmek, desteklemek

göjleşén гөжләшеү

Birlikte ya da karşılıklı güçlü ses çıkarmak

göjlev гөжләү

Güçlü ses çıkarmak

göjöldev гөжөлдәү

Güçlü ses çıkarmak

göldörev гөлдөрөү

Gurk etmek, guruldamak

göldörleşén гөлдөрләшеү

Karşılıklı ya da birlikte gurk gurk etmek

göldörletén гөлдөрләтеү

Gurul gurul ettirmek, gurk gurk ettirmek

göldörlev гөлдөрләү

Gurul gurul etmek, gurk gurk etmek

göllénév гөлләнеү

Güllerle bezenmek, güzelleşmek, cazibelenmek

gölplev гөлпләү

Bir anda tutuşmak, yanmak, alevlenmek

göltlev гөлтләү

Aniden tutuşmak, yanmak

göltöldetén гөлтөлдәтеү

Aniden tutuşturmak, alevlendirmek

göltöldev гөлтөлдәү

Aniden tutuşmak

gömbörleşén гөмбөрләшеү

Gümbürdemek

gömbörletén гөмбөрләтеү

Gümbür gümbür ettirmek

gömbörlev гөмбөрлөү

Gümbürdemek

gömpöldetén гөмпөлдәтеү

Gömp gömp ettirmek

gömpöldev гөмпөлдәү

Gömpöldemek

gömümileşén гөмүмиләшеү

Genelleşmek, umumileşmek

gönahlanıv гөнаһланьы

Günah işlemek

göpöldetén гөпөлдәтеү

Güm güm ettirmek

göpöldev гөпөлдәү

Güm güm etmek

görgöldev гөргөлдәү

Saklambaç oyununda ebe olmak

görgön гөргөү

Tıkamak, deliği kapamak, yamamak

görhöldeşén гөрһөлдәшеү

Gümbürdeşmek

görhöldetén гөрһөлдәтеү

Gümbürdetmek

görhöldev гөрһөлдәү

Gümbürdemek

görleşén гөрләшеү

Gür gür etmek

görletén гөрләтеү

Gür gür ettirmek

görlev гөрләү

Gür gür etmek

göröldeşén гөрөлдәшеү

Gürüldeşmek

göröldetén гөрөлдәтеү

Güröldetmek

göröldev гөрөлдәү

Gürüldemek

görön гөрөү

Küremek, kürek çekmek

görslev гөрçләү

Gümlemek

görşöldetén гөршөлдәтеү

Gurç gurç ettirmek

görşöldev гөршөлдәү

Gurç gurç etmek

gösöllénév гөсөлләнәү

Güsül almak

gradirlav градирлау

Buharlaştırma yoluyla tuz üretmek

grafalav графалау

Sütun çizmek, paragraf yapmak,
paragraflara bölmek

gramlav грамлау

Gramla ölçmek

granullav грануллау

Tanelemek, parçalamak, tane hâline
getirmek

gravurlativ гравюрлатыу

Ağaca ya da taşta oydukmak,
kazdırmak

gravurlav гравюрлау

Ağaca ya da taşta oymak, kazıkmak

grimlaniv гримланыу

Makyaj yapılmak, kostüm giydirilmek,
kılık değiştirilmek

grimlav гримлау

Makyaj yapmak, kostüm giymek, kılık
değiştirmek

gruhlav грухлау

Topluluk hâline gelmek, birlik olmak

gruntlav грунтлау

Astar boya çekmek; bir kat boyamak

gruppalaşiv группалашыу

Gruplaşmak, toplaşmak

gruppalav группалау

Gruplamak, toplamak

gudronlav гудронлау

Katranlamak, ziftlemek

ğurşıldav ғуршылдау

Hart hurt etmek

güzellendérev gүzälländerev
Güzellendirmek, muhteşem olmak

güzellenév gүzällänev
Güzelleşmek, harikalaşmak

güzellev gүzälläv
Güzel yapmak, muhteşem yapmak

habaqlanıv habaqlanıv
İpe geçirilmek, ipe dizilmek

habaqlatıv habaqlatıv
İpe geçirtmek, ipe dizdirmek

habaqlav habaqlav
İpe geçirmek, ipe dizdirmek

habalav habalav
Atılıp coşarak ürümek

habav 1 habav
Çubukla yün çırpma; çamaşır
tokmaklamak

habınlanıv habınlanıv
Sabunlanmak

habınlav habınlav
Sabunlamak

habışıv habışıv
1.Kötü bir duruma düçar olmak, kötü
bir duruma düşmek
2.Hâline gelmek, dönüşmek
3.Gibi davranmak

habıştırıv habıştırıv
1.Kötü bir duruma düşürmek, ağır
duruma düşürmek

2.Başka bir anlama geçirmek, başka
bir anlam verdirmek

habıv 1 habıv
Yeni baş eklemek, yeni bir uç eklemek
(ayakkabı için)

hafalandırıv hafalandırıv
Hayıflandırmak, endişelendirmek

hafalanışıv hafalanışıv
Karşılıklı ya da birlikte hayıflanmak,
endişelenmek, korkmak

hafalanıv hafalanıv
Hayıflanmak, endişelenmek

hafalav hafalav
Endişe vermek, kaygı vermek

hağalanıv hağalanıv
Gözetlenmek, gözetilmek; pusuda
beklenmek, yolu beklenmek

hağalav hağalav
Gözetmek, gözetlemek; pusuda
beklemek

Yolunu beklemek

hağaldırıklav hağaldırıklav
Çenelik geçirmek (at için)

hağavıldav hağavıldav
1.Dikkatle gözetlemek, dikkatle
gözlemek
2.Kişi ya da varlıkları gizlice
gözlemek

haǵayıǵıv haǵayıǵıshıy

Birlikte kulak kabartmak, birlikte dikkatini vermek

haǵayıv haǵayıy

1.Kulaklarını dikmek, kulak kabartmak; dikkatini çekmek, dikkatini vermek

2.Şüphelenmek, kuşulanmak

haǵayıv haǵayıty

Kulaklarını diktirmek, kulak kabarttırmak; dikkatini çektiirmek, dikkatini verdirmek

haǵımlanıv haǵımlanıy

Buǵu gibi olmak, buhar gibi olmak

haǵımlav haǵımlay

Buǵulanıp durmak, buharlanıp durmak (hava için)

haǵındırıv haǵındırıy

Özletmek, hasret çektiirmek; özlemle yad ettirmek

haǵınıǵıv haǵınıǵıshıy

Birlikte ya da karşılıklı özlemek, hasret çekmek; özlemle yad etmek

haǵınıv haǵınıy

Özlemek, hasret çekmek; özlemle yad etmek

haǵıǵıslanıv haǵıǵıslanıy

Özlemek, hasret çekmek; endişelenmek

haǵıv haǵıy

1.Düşüp durmak, dökülüp durmak

2.Eğilip durmak, sarkıp durmak

haǵızaklanıv haǵızaklanıy

Sırnaşmak, yarış yarış olmak, sırnaşık olmak

hahaylav hahaylay

Ha ha ha etmek

hahılđasıv hahılđasıy

Birlikte ya da karşılıklı ha ha diye gülmek

ħahılđasıv ħahılđasıy

Birlikte kahkaha ile gülmek

hahılđav hahılđay

Ha ha diye baǵırarak gülmek

ħahılđav ħahılđay

Kahkaha ile gülmek

hajlatıv hajlatıy

Haj diye ses çıkartmak

hajlav hajlay

Haj diye ses çıkarmak

haǵallanıv haǵallanıy

Sakallanmak, sakalı olmak

ħaǵaratlav ħaǵaratlay

Hakaret etmek, aşıǵılamak

haǵavlanıv haǵavlanıy

Peltek olmak, kekeme olmak

haqavlav 1 haqaулау

Kekeleyerek söylemek, kekeleyerek konuşmak

haqavlav 2 haqaулау

Bulaşıcı ve burundan kan gelen hastalığa yakalanmak (at için)

haqhızlanıv хакһызланыу

Değeri, kıymeti bitmek; değersizleşmek

haqlanıv хакланыу

Korunmak, kendini korumak, sakınmak

haqlanıv хакланыу

Suçsuz bilinmek, suçsuz bulunmak; aklanmak

haqlaşıv хаклашыу

1. Birlikte korumak
2. Birlikte zarara karşı emniyetli bir yerde tutmak
3. Birlikte göz kulak olmak

haqlatıv хаклатыу

Korundurmak, kendini korutmak, sakındırmak; saklatmak

haqlav 1 хаклау

1. Korumak, zarar karşı emniyetli bir yerde tutmak
2. Tutumlu kullanmak
3. Sağlamak
4. Gerçekleştirmek

5. Aklında tutmak

6. Göz kulak olmak

haqlav 1 хаклау

1. Doğru bulmak; iyi görmek
2. Suçsuz, hatasız bulmak; aklamak

haqlav 2 хаклау

Saygı göstermek, hürmet etmek

haqtırv хактырыу

Açılmayı durdurmak, yarılmayı durdurmak

hâlbıraşıv халбырашыу

Karşılıklı sarkmak, karşılıklı eğilmek

hâlbıratıv халбыратыу

Sarkıklaştırmak, bir ucunu eğdirmek

hâlbırav халбырайу

Sarkık olmak, bir ucu eğilmek, sarkıtmak

hâldavlav халдаулау

Zıpkınlamak

hâldırılıv халдырылыу

1. Koydurulmak, yerleştirilmek
2. Yükletilmek
3. Dayandırılmak
4. Yıktırılmak

hâldırıv халдырыу

1. Koydurmak, yerleştirmek
2. Yükletmek
3. Dayandırmak
4. Yıktırmak

hâldirtiv halдыртыу

- 1.Koydurtmak, yerleşirtmek
- 2.Yıkıp yerleşirtmek
- 3.Yüklettirmek
- 4.Dayandırtmak
- 5.Yatırtmak
- 6.Yıktırtmak

hâliqlaşiv халыклашыу

Halka mal olmak, halk arasında yayılmak

hâlındıriv 1 halындырыу

İnşa ettirilmek, yerleştirilmek

hâlındıriv 2 halындырыу

Değerini, kıymetini düşürmek; değerini indirmek; aşağı çektirmek

hâlıniv 1 halыныу

İnşa edilmek, yerleştirilmek

hâlıniv 2 halыныу

Salınmak, aşağı sarkıtılmak

hâlişiv halышыу

- 1.Evrilmek, dönüşmek
- 2.Davranmak
- 3.Aralarında para toplamak

hâlıv 1 halыу

- 1.Koymak, yerleştirmek
- 2.Yıkıp yerleştirmek
- 3.Yüklemek
- 4.Dayandırtmak
- 5.Yatırtmak
- 6.Bina etmek, kurmak, inşa etmek

hâlıvlativ halыулатыу

Yolun engebeli yerinde aracı bir yana doğru yatırmak (kızak için)

hâlıvlav halыулау

Bir tarafa doğru yatmak, bir yana doğru meyillenmek (kızak için)

hâlıqınayiv halкынайыу

- 1.Serinlemek, soğumak
- 2.Resmi ve soğuk davranmak

hâlıqınaytiv halкынайтыу

- 1.Serinletmek, soğutmak
- 2.Resmi ve soğuk davrandırmak

hâlıqınlaniv halкынланыу

- 1.Serinlemek, soğumak
- 2.Resmi ve soğuk davranmak

hâllaniv halланыу

Sal yapılmak

hâllaşiv halлашыу

Birlikte ya da karşılıklı sal yapmak

hâllativ halлатыу

Sal yaptırmak

hâllav halлау

Sal yapmak

hâлмағайiv halмағайыу

Küçük fakat ağır bir hâle gelmek

hâлмақланiv halмақланыу

Küçük fakat ağır bir hâle gelmek

hâлмақлатiv halмақлатыу

Küçük fakat ağır bir hâle getirmek

hâлмақлау һалмақлау

- 1.Yavaş ve düzgün hareket etmek
- 2.Elle ağırlığını tahmin etmek, elle tartmak

hâlmavırlav һалмауырлау

Av sopasıyla vurmak, mızrakla vurmak

hâlpanlav һалпанлау

Sağa sola, etrafa ağır şekilde hareket etmek

hâlrayıııv һалпайышыу

Birlikte ya da karşılıklı sarkmak

hâlrayıv һалпайыу

Sarkmak, aşağı doğru eğilmek

hâlraytıv һалпайтыу

Sarkıtmak

hâlpıldav һалпылдау

Sağa sola, etrafa ağır şekilde hareket etmek

hamaқlav һамақлау

Şiirsel olarak söylemek, şiirsel ve nağmeli okumak

hamaуlav һамайлау

Saçı alından başlayarak şakaktan aşağı doğru örmek

hamsıtıv һамсытыу

Yordurmak, yorgun düşürmek

hamsıv һамсыу

Yorulmak, yorgun düşmek, hâlsizleşmek

hamtırav һамтырау

Sıcaktan, yorgunluktan hâlsiz düşmek, hâlsizleşmek; takatten düşmek

hanalıv 1 һаналыу

Sayılmak, hesap edilmek

hanalıv 2 һаналыу

Farz edilmek

hanaşıv һанашыу

Sayışmak, hesaplaşmak

hanatıv һанатыу

Saydırmak, hesap ettirmek

hanav 1 һанав

1.Saymak, hesap etmek, miktarını tespit etmek

2.Bir fikri olmak, kanaat sahibi olmak

handallanıv һандалланыу

Sandal kızılı rengine dönmek

handıқlav һандықлау

Seçip yiyerek kalanı artık hâle getirmek

handırav һандырау

Ne yapacağını bilmemek, şaşırarak, hayrette kalmak

handırlav һандырлау

Bıdır bıdır konuşmak, çok konuşmak

hanğıravlandırır

hanғырауландырыу

Sağırлаштырмак, sağıra çevirmek

hanğıravlanıv hanғырауланыу

Sağırлашмак, sağıra dönmek

hanhınıv hanһыныу

Hesaba almak, hesaplamak; kıymet vermek

hanһırav hanһырау

Ne yarasağını bilmemek, şaşırмак, hayrette kalmak

hanñqıtıv hanңкытыу

Kokutmak, koku verdirmek

hanñqıv hanңкыу

Kokmak, koku vermek

hanlanıv hanланыу

Hesaplanmak, sayılmak

hanlav hanлау

1.Hesaplamak, saymak; gereken değeri vermek

2.Önemsemek

hanуavlanıv hanһьяуланыу

Ahmaklaşmak, aptallaşmak; saçma sapan konuşmak

hanrıv hanпырыу

Boza, kıymız gibi içecekleri kaynatıp karıştırmak, alttan alıp üstten tekrar bırakarak karıştırmak

haplanıv hapланыу

Sap koyulmak, kabza yerleştirilmek, sap takılmak

haplaşıv hapлашыу

Birlikte sap takmak, sap koymak

haplatıv hapлатыу

Sap koydurmak, kabza koydurmak, sap taktırmak

haplav hapлау

Sap koymak, kabza koymak, sap takmak

ħarakterlanıv ħarakterланыу

Nitelenmek, tasvif edilmek, vasıflandırılmak

ħarakterlav ħarakterлау

Nitelemek, tasvif etmek, vasıflandırmak

ħaranayıv ħаранайыу

Açgözlülük etmek, cimrilik göstermek, cimri olmak

ħaranlanıv ħаранланыу

Açgözlülük etmek, cimrilik göstermek, cimri olmak

ħaranlaşıv ħаранлашыу

Açgözlülük etmek, cimrileşmek, cimri olmak

ħaravislav ħарауыслау

İpek süsler bezer gibi çadırın tentesini işlemek

harǵayıv harǵayıшы

Birlikte ya da karşılıklı sararmak,
solmak

harǵayıv harǵayı

1.Sarmak, sarı renge dönmek
2.Sarılığa yakalanmak

harǵayıv harǵayıты

1.Sarartmak, soldurmak
2.Sarılık oldurmak

harǵıltıv harǵıltıланы

Sarımsı olmak, sarımsı renge dönmek

harhılıv harhılıы

Yüreği yanmak, yüreği çok incinmek

harhitiv harhıты

Yüreğini yakmak, yüreğini çok
incitmek

harıǵıv harıǵıы

Bir yöne hareketlenmek, bir yöne
yönelmek

harılıv harılıы

Yarışmak, sarılmak, tutunmak

harılıv harılıты

Sarıltmak, tutundurmak, yarıştırmak

harıplaşıv harıplaшы

Ağız dalaşı yapmak, karşılıklı sövmek,
hakaret etmek; münakaşa etmek,
tartışmak

harışıv harıшы

Yarışmak, sarılmak, tutunmak

harıv 1 harıы

1.Bir yere toplanıp konmak
2.Sarmak, dolamak
3.İşgal etmek, üşüşmek
4.Kaplamak

harıv 2 harıы

1.Midesi kaynamak, midesi bulanmak
2.Öfkelendirmek, kızdırmak,
çoşturmak

harıv 3 harıы

İz koymak, küçük izler bırakmak
(hayvanlar için)

harıv 4 harıы

İp dolayacak bir sopa koymak

harqılıv harqılıы

1.Sızdırılmak, akıtılmak
2.Suyu kurutulmak

harqırav harqıray

Sızarak çıkmak, sızarak akmak;
damlamak

harqıtılıv harqıtılıы

Sızdırılmak, suyu akıtılmak

harqıtıv harqıtıы

Sızdırmak, suyunu akıtmak

harqıv 1 harqıы

1.Sızmak, akmak
2.Suyu kurumak, kurumaya başlamak

harqıv 2 harqıы

Sarmak, aşağı eğilmek, eğilmek

kiske harqıv: Akşama doğru

harqıvılav harқыулау

Meyilli olmak, sarkık olmak
alçalmaya başlamak

harlıgıv harлығыу

Yarışmak, sarılmak, tutunmak

harmaqhvıv harмақһыу

Aptal gibi olmak, ahmak gibi olmak

harmaqılanıv harмақланыу

Akılsızlaşmak, aptallaşmak,
ahmaklaşmak

harmaqılav harмақлау

Hafif ve seri ezgilerle okumak

harnav harнау

1. Hafif ezgilerle söylemek
2. Öğütleyerek söylemek

haşıtıv haşıтыу

Sasılaştırmak, kötü kokutmak

haşıv haşıу

Sasılaşmak, kötü kokmak

haslanıv hasланыу

1. İntikam arzusu duymak,
hasımlanmak
2. Bir işe dört elle sarılıp bitirmeye
gayret etmek

haslaşıv hasлашыу

Hasımlaşmak, karşılıklı hırs yapmak

haslav 1 hasлау

Uydurmak, uygun hâle getirmek; özel
olarak ayarlamak

haslav 2 hasлау

Bir şeye ihtiras etmek, hırs etmek

hatalanıv хаталаныу

Hata işlemek, yanlış yapmak

hataşıv хаташыу

1. Uykuda sayıklamak
2. Sersemleşmek
3. Bir şeyle fazla meşgul olmak

hataştıv хаташтырыу

1. Sayıkatmak
2. Sersemleştirmek
3. Bir şeyle meşgul ettirmek

hatıv хатылыу

1. Satılmak, satılığa çıkarılmak
2. İhanet edilmek

hatişıv хатышыу

1. Karşılıklı ya da birlikte satmak
2. Karşılıklı ya da birlikte ihanet etmek

hatıv хатыу

1. Satmak
2. İhanet etmek, ihbar etmek
3. Caka satmak, gösteriş yapmak
4. Dedikodu yaymak

hatıv al-: Satın almak, parayla almak

hatıvlaşıv хатыулашыу

1. Pazarlık etmek
2. Tartışmak, münakaşa etmek

hatlaşıv хатлашыу

Mektuplaşmak

hattıriv hatтырыу

Sattırmak

havalanıv haуаланыу

Havaya girmek, havalanmak, mağrur
gezmek

havalatıv haуалатыу

Havalandırmak, havaya uçurmak

havalav haуалау

Havaya kaldırmak, yükseltmek

havbullaşıv haубуллашыу

1. Vedalaşmak
2. Ayrılırken “havbul” deyip
vedalaşmak
3. Bir yerden ayrılmak
4. Ayrılmaya mecbur olmak, mahrum
kalmak

havhavlav haуhaулау

Havlamak, hav hav etmek

havhızlanıv haуhызланыу

Sağlığı bozulmak, sağlığı yerinde
olmamak, hasta olmak

haviǵıv haуыǵыу

İyileşmek, sağlığına kavuşmak

havıldaу haуылдау

Hav hav diye gelmek, hav hav etmek,
havlamak

havılıv haуылыу

Sağılmak

havıv haуыу

1. Sağmak

2. İstismar etmek

3. Çekip almak

havlaşıv haулашыу

Selamlaşmak, merhabalaşmak

havlav haулау

Havlamak, hav hav etmek (köpek için)

havzırıv haузырыу

Sağdırmak

hayǵalav haiǵалау

Düz ve uzun keresteleri odunluğun
zeminine döşemek

hayǵav 1 haiǵау

Düz ve uzun keresteleri odunluğun
zeminine döşemek

hay-havlav hai-haулау

Hay hav diye sesler çıkararak hayvanı
sürmek, bağırarak

hay-haytlav hai-haitлау

Hayt hayt diye hayvanı sürüp
bağırarak

hayhıvlav haihyулау

Hay hıv diye bağırarak

hayıǵayıv haiyıǵайыу

Sığlaşmak, sığ olmak

hayıǵıv haiyıǵыу

1. Sığlaşmak, sığ olmak

2. Miktarı azaltmak

hayıqtırın hayıқтырыу

- 1.Sığlaştırmak
- 2.Miktarı azalttırmak

hayıldeşiv hayылдашыу

Birlikte hay da hay diye bağırmak

hayırqalav hayыркалау

Güvenliği sağlamak, korumak;
muhafaza etmek

hayırqav hayырқау

Güvenliği sağlamak, korumak;
muhafaza etmek

hayıtiv hayытыу

Sığlaştırmak

hayıv hayыу

Sığlaşmak, sığ olmak

haylanıv hayланыу

Seçilmek, tercih edilmek

haylaşıv hayлашыу

Birlikte seçmek, birlikte tercih etmek

haylatıv hayлатыу

Seçtirmek, tercih ettirmek

haylav 1 hayлау

- 1.Seçmek, tercih etmek
- 2.Seçip tayin etmek, oy kullanmak

hayranlanıv хайранланыу

Alışılmışın dışında görmek, şaşırmaq,
acayıp bulmaq, şaşırtıcı bulmaq

hayraşıv hayрашыу

Ötüşmek

hayratıv hayратыу

Öttürmek, güzel sesler çıkartmaq,
şakıtmak (kuş için)

hayrav hayрау

- 1.Ötmek, güzel sesler çıkarmak,
şakımaq (kuş için)
- 2.Göz boyamak

haytıldav hayтылдау

Tekrar tekrar hayt diye bağırmak

haytlav hayтлау

Hayt diye bağırmak

hayvanlanıv хайуанланыу

Kabalık etmek, terbiyesizlik etmek

hayzanıv hayзаныу

- 1.Uykuda sayıklamak
- 2.Sersemleşmek
- 3.Bir şeyle fazla meşgul olmak

hazlanıv hazланыу

Bataklığa dönmek, sazlığa dönmek

heberleşev хәбәрләшеу

Haberleşmek

heberlev хәбәрләу

Haber etmek, haber vermek

hebésév һәбешев

Tutmak, yapışmak; musallat olmak

hebév һәбев

Yeni bir uç eklemek, ekleme yapmak

hekeretlev хәкәрәтләу

Hakaret etmek, aşığalamak

h ellev x l ll y

Helal bulmak

heletlev h l tl y

Çabuklaştırmak, tezleştirmek; acele ettirmek

h lh zlend r v x lhezl nderey

H lsizlendirmek, g cs zlendirmek, kuvvetsizlendirmek

h lh zlen v x lhezl ney

H lsizlenmek, g cs zlenmek, kuvvetsizlenmek

helkevh v h lk yhe y

İsteksiz olmak, cansız olmak; g n ls z olmak

helkeven v h lk yl ne y

Cansızlaşmak, isteksizleşmek, tembelleşmek

h llend r v x ll nderey

G çlendirmek, kuvvetlendirmek

h llen v x ll ne y

G çlenmek, kuvvetlenmek

h llev x ll y

Birilerinin kılığına girmek

helmegey v h lm f yey

Ağırlaşmak, k ç k fakat ağır h le gelmek

h meklen v h lm kl ne y

K ç k fakat ağır bir h le gelmek

h meklet v h lm kl te y

K ç k fakat ağır bir h le getirmek

h meklev h lm kl y

Elle ağırlığını tahmin etmek, elle tartmak

h mevh rev h lm yher y

V cudu ağır gelerek zorla hareket etmek

h mevh v h lm yhe y

V cudu ağır gelerek zorla hareket etmek

h mey v h lm yey

şak diye donmak, şak diye donup kalmak; şok olmak

h pendev h lp nd y

Sağa sola, etrafa ağır şekilde hareket etmek

h pey v h lp yey

Sarkmak

h p ldev h lp ld y

Sağa sola, etrafa ağır şekilde hareket etmek

h p rey v h lper yey

Sarkık olmak, bir ucu eğilmek, sarkıtmak

h ms v h mse y

Azalmak, eksilmek; k ç lmek

h ms v x mse y

Çalmak, aşırmak, hırsızlık yapmak

Һерерэлэн һәпәреләү

Pasaklanmak, pislenmek; üstü başı çamur olmak, pis olmak

Һерейтэн һәпәйтәү

Bitirmek, silip süpürmek (yemeği)

Һеррелэн һәпрәләү

Pasaklanmak, pislenmek; üstü başı çamur olmak, pis olmak

Һеррендән һәпрәндәү

Boş boş gezmek, işsiz güçsüz gezmek

Һерреуэн һәпрәйеү

Pasaklı olmak, özensiz olmak, itinasız olmak, dağınık olmak

Һертенлән һәптәнләү -

Bomboş gezmek, aylak aylak sokaklarda dolaşmak, avare avare gezip durmak

Һертәркелетән һәптеркәләү

Etek ya da gömleğin kenarına geniş bir kat işlettirmek

Һертәркелән һәптеркәләү

Etek ya da gömleğin kenarına geniş bir kat işlemek

Һербиләшән хәрбиләшеү

Savaş şartlarına uymak, askeri gereksinimleri karşılamak

Һербиләштәрелән хәрбиләштереләү

Savaş şartlarına uydurulmak, askeri ihtiyaç tedarik ettirilmek

Һербиләштәрән хәрбиләштерәү

Savaş şartlarına uydurmak, askeri ihtiyaçları tedarik ettirmek; askerileştirmek

Һерекетлендәрән хәрәкәтлендәрәү

Hareketlendirmek

Һерекетленән хәрәкәтленәү

Hareketlenmek

Һеремләшән хәрәмләшеү

Menfaati için adaletsizlik yapmak, hile ile kandırmak

Һерепсәленән хәрәпсәленәү

Nüktedan olmak, gülünç olmak; tuhaf olmak

Һерепсәлән хәрәпсәләү

Dilencilik etmek, dilenmek

Һерепсәлән хәрәпсәләү

Gülünç sözler söylemek, nükteli sözler söylemek; tuhaf konuşmak; birinin ağzına öykünerek konuşmak

Һерәфлән хәрәфләү

Her harfi ayrı söylemek

Һерәшән хәрәшеү

Yakın olmak, birine bağlanmak; sırnaşmak

Һерәзлән хәрәзләү

Yolluk koymak, yolluk yiyecek koymak

hermeklev hərməkləy

Elle yoklayarak bakmak, elle kontrol etmek

hermelenév hərmələney

Dokunup hissederek anlamak; elle kontrol ederek görmek

hermelev hərmələy

El yordamı ile aramak, elle yoklamak

hermenév hərməney

El yordamı ile aranmak, elle yoklanmak; elle kontrol edilmek

hermeşév hərməşey

Birlikte elle yoklamak, birlikte el yordamı ile kontrol etmek

hermev hərməy

Elle yoklamak, el yordamı ile aramak; elle kontrol etmek

herpenletév hərpənlətey

İşsiz güçsüz hâle getirmek; baba eline düşürmek; ailesinin eline baktırmak

herpenlev hərpənləy

1.İşsiz güçsüz gezmek; baba eline bakmak, ailesinin eline bakmak
2.Hantalca hareket etmek

herpeyév hərpəyey

Sarkmak, aşağı doğru eğilmek

herzəndev hərzəndəy

İşsiz güçsüz gezmek; baba eline bakmak, ailesinin eline bakmak

hesislenév xəsisləney

Adileşmek, bayağılaşmak, çirkinleşmek

hesislev xəsisləy

Berbatlaştırmak, pisleştirmek; fenalaştırmak

hesretlenderév xəsrətlənderey

Kaygılandırmak, hasretlendirmek

hesretlenév xəsrətləney

Kaygılanmak, hasretlenmek

hesretlev xəsrətləy

Kaygılı etmek, kederli hâle getirmek

hestelev xəstələy

Hasta etmek, hasta olmak

hesterlenév xəstərləney

Kendi kendini kaygılandırmak, kendi ihtiyacını kendi gidermek

hesterlev xəstərləy

Endişele duymak, kaygıya düşmek; emek harcamak

heşeretlenév xəşərləney

İğrençleşmek, iğrenilecek hâle gelmek; adi hâle gelmek

heşkeldev həşkeldəy

Heş heş diyerek sığır kovmak, sığır sürmek

heterlenév xətərləney

Korkutucu olmak, ürpertici olmak

hetevlenév hэтэүлэнеү

Akılısızlaşmak; ahmaklaşmak,
aptallaşmak

hettefelenév хэтфэлэнеү

Yeşil kadife rengini almak;
yeşillenmek

hetérhézlenév хэтерһезлэнеү

Hatırsız olmak, unutkan olmak

hetérülenév хэтерүлэнеү

Hatıra gelmek, hatırlanmak

hetérletév хэтерлэтеү

Hatıra getirmek, hatırlatmak

hetérlev 1 хэтерлэү

Hatıra gelmek, hatırlamak; akla
düşmek

heveslenderév һәүәсләндереү

Heveslendirmek, heves uyandırmak,
arzu uyandırmak

heveslenév һәүәслэнеү

Heveslenmek, heves duymak, arzu
etmek

hevéfhézlenderév хәүефһезләндереү

Sükûnetlendirmek, korkunç bir
durumdan çıkarılmak

hevéflenderév хәүефләндереү

Korkutmak, belaya düşürmek

hevéflenév хәүефлэнеү

Korkuya kapılmak, belaya bulaşmak

heybetlenév һәйбәтлэнеү

Borç almak, ödünç almak

heybetlenév һәйбәтлэнеү

Güzelleşmek, heybetli olmak, hoş
olmak

heybetlev һәйбәтлэү

Güzelleştirmek, heybetlendirmek,
hoşlaştırmak

heyérselenév хәйерселэнеү

Dilenci olmak; fakirleşmek,
yoksullaşmak

heyérsélev хәйерселэү

Dilenmek

heykéldев һәйкелдәү

Hey hey diyerek hayvan sürmek

heylekerlenév хәйләкәрлэнеү

Hilekar olmak, düzenbaz olmak

hikeyelev хикәйәлэү

Hikaye etmek; tasvir etmek

heyleleşév хәйләләшеү

Karşılıklı hile yapmak, aldatmak

heylevev хәйләлэү

Hile yapmak, aldatmak, kandırmak,
dolandırmak

heylev һәйләү

Hey hey diye hayvan sürmek

hezérülenév хәзерлэнеү

Hazırlanmak

hıbaşıv hыбашыу

Yarışmak, sürülmek

hıbaylanıv hыбайланыу

Ata binmek, atlanmak

hıbaylav hыбайлау

At binmek

hıǵıldırıv hыǵылдырыу

Esneterек бүктүрмек, eǵdirmek;
eǵilmiş бүkülmüş hâle getirmek

hıǵılıv 1 hығылыу

1. Esnetilerek бүkülmek, eǵilmek
2. Acılara karşı sabırlı olamamak,
tahammül edememek

hıǵılıv 2 hығылыу

1. Sıkılmak, sıkıştırılmak, sıkıştırarak
sokulmak
2. Sıkılıp suyu çıkarılmak

hıǵınıv hығыныу

1. Kıyafetin, elbisenin suyunu sıkmak
2. Sıǵınmak
3. Yardım isteyerek sıǵınmak

hıǵıv 1 hығыу

1. Bükmek, sıkıştırmak
2. Hâlsiz bırakmak, ezmek

hıǵıv 2 hығыу

Sıkmaк, suyunu sıkmaк

hıǵılav hыкылау

Çamurlu, bataklı yolda saplanmak,
aǵırlaşmak

hıǵıv hыкыу

Yarışıp kalmak, takılıp kalmak

hıǵılanıv hыккланыу

Eriyip cıvık hâle gelmek (kar için)

hıǵmırlanıv hыкмырланыу

Cimrileşmek, cimriye dönmeк,
pintileşmek

hıǵranıv hыкраныу

İnlenmek, sızlanılmak, ah edilmek,
yakınılmak

hıǵrav hыкраву

İnlemek, sızlanmak, ah etmek,
yakınmak

hıǵtaşıv hыкташыу

Birlikte ya da karşılıklı sızlanmak,
yakınmak, ah etmek, inlemek

hıǵtatıv hыктатыу

Sızlatmak, ah ettirmek, yakındırmak,
inletmek

hıǵtav hыктау

Yakınarak, üzüлerek sessizce ağlamak

hıǵtırıv hыктырыу

Sıktırmak, daralttırmak

hılandırıv hыландырыу

Bulaştırmak, sıvaştırmak,
yapıştırmak, sürdürmek

**hılanıp-hıуранıv hыланıp-
hыйпаныу**

Süslenip bezenmek

hılanıv hыланыу

Bulaşmak, sıvaşmak; bir şeyle sıvanmak

hılap-hıурав hылап-hыйпау

İyi kullanmak, tutumlu şekilde kullanmak, değerini bilerek kullanmak (kıyafet için)

hılaşıv hылашыу

1. Birlikte bulaştırmak, birlikte sıvamak; birlikte ya da karşılıklı yapıştırmak
2. Üzerine yakışmak

hılaşқақланıv hылашқақланыу

Yarışkan hâle gelmek, yarış yarış olmak; cıvıklaşmak

hılaştırv hылаштырыу

Bulaştırmak, yapıştırmak, sürdürmek

hılav hылау

1. Yarıştırmak, sürmek
2. Bulaştırmak, sıvamak
3. Tedavi maksadıyla bedeni ovma

hılışıv hылышыу

1. Sığınmak
2. Yardım ümit edip yakınmak, sızlanmak

hılıv 1 hылыу

Kesilmiş eti kemikten sıyırmak ayırmak

hılıvlanıv hылывланыу

Güzelleşmek, güzel olmak

hılıvlatıv hылыулатыу

Aygırı kısırlaştırtmak, erkeklik bezlerini aldirtmak

hılıvlav hылыулау

Aygırı kısırlaştırtmak, erkeklik bezlerini aldirtmak

hıltaқlav hылтақлау

Topallamak, topallayarak yürümek, aksamak

hılталav hылталау

Bahane bulmak, sebep bulmak, vesile bulmak

hılтанıv hылтаныу

Kendini aklamak için suçu, sebebi bir şeylere yıkmak, bahane uydurmak

hılтаv 1 hылтау

Suçu birilerine ya da birşeylere yıkmak, sebep uydurmak, bahane bulmak

hılтаvlanıv hылтавланыу

Bahane bulmak, sebep bulmak, vesile bulmak

hılтаvlav hылтаулау

Bahane bulmak, sebep bulmak, vesile bulmak

hılıтқlav hылытықлау

Topallamak, aksamak, topallayarak yürümek

hınalıv hыналыу

Sınanmak, denenmek, tecrube edilmek

hıñarlav hыңарлау

Çift olan şeyden birini kullanmak,
tekini kullanmak

hınaşıv hынашыу

Karşılıklı denemek, birbirlerini
denemek, sınamak

hınativ hынатыу

1.Sınatmak, denetmek, tecrübe
ettirmek
2.İnsanları nezdinde kendini yumuşak,
iyi yönleri ile göstermek; sır vermek

hınav 1 hынау

Sınamak, denemek, tecrübe etmek

hındırılıv hындырылыу

1.Kırdırılmak, yardırlılmak
2.İtaat ettirilmek, boyun eğdirilmek

hındırıv hындырыу

1.Kırdırma, yardırmak
2.İtaat ettirmek, boyun eğdirmek
3.İlinmak (hava için)

hındırtıv hындыртыу

1.Kırdırtmak, yardırtmak
2.Boyun eğdirtmek, itaat ettirtmek

hıñğazav hыңғазав

1.Bayılmak
2.Şok olmak, şoka girmek

hıñğırlav hыңғырлау

1.Burundan konuşmak, genizden
konuşmak

2.İsteksizlik göstererek ağız içinden
konuşmak

hınığıv hынығыу

Uzun süre çalışmayıp hamlamak

hınıv hыныу

1.Kırılmak, parçalara ayrılmak (sert
nesne için)
2.Baskıya dayanamayıp kopmak
3.İlinmak, yumuşamak (sert hava için)

hıñıldatıv hыңкылдатыу

Hınk ettirmek, hın hınk ettirmek

hıñıldav hыңкылдау

Hınk etmek, hınk hınk etmek

hınlandırıv hынландырыу

Tasvir ettirmek, betimletmek; canlı
şekilde yansıtırmak

hınlanıv hынланыу

Tasvir edilmek, betimlenmek; canlı
şekilde yansıtılmak

hınlav hынлау

Rezil etmek, aşağılamak, kötülemek

hınsılav hынсылау

Deneyerek, tecrübe ederek önceden
görüp söylemek

hırılv hыпылыу

1.Sökülmek
2.Kesilmek, yarılmak

hırırlıv hыпырылыу

1.Silinip sıyrılmak

2. Alta doğru düşmek, sıyrılmak
3. Sıvışılmak

һырыу һыпырыу

1. Okşamak, sıvazlamak
2. Sıyırmak
3. Toplanıp sıvışmak
4. Bir kerede kesmek, kırmak, vurmak
5. Tabağı sıyırmak, yemeği sıyırmak, bir şey bırakmadan yemek

һыртыв һыпыртыу

1. Silip sıyırtmak
2. Sağlamca vurmak, değdirmek
3. Güçlü şekilde uğuldayıp kaçirtmak, sıvıştırtmak

һыртмақлау һыпыртмаклау

İmeklemek, düğümlemek

һыртыв һыпыртыу

Sıvıştırtmak, aceleyle yol aldirtmak

һығаланыв һығаланыв

Birilerine yarışmak, musallat olmak

һығалау 1 һығалау

Kayıp yoldan çıkmak, kenara kaymak

һығалау 2 һығалау

Bir şeylerin üzerinden sızmak, sızarak akmak

һығишыв һырығышыу

Birlikte, topluca sığınmak

һығив һырығыу

1. Sığınmak
2. Yardım bekleyerek yaklaşmak

һығитыв һырықтырыу

1. Sığındırmak
2. Destekletmek, destekle sağlamlastırmak

һырдыв хырылдау

Hırıldamak, hır hır etmek

һырышыв һырылышыу

1. Birlikte, topluca sığınmak
2. Birlikte sığışmak

һырыу 1 һырылыу

Elbise, yorgan gibi şeylerin için pamık, yün koyularak dikilmek

һырыу 2 һырылыу

Yapışmak, yapışkan bir şeyle kaplanmak

һырындылау һырындылау

Kürtün olup yığılmak

һырындырыу һырындырыу

1. Sıkıştırmak, basmak, ezmek
2. Dayatmak, kapatmak

һырыу һырыныу

1. Sığınmak
2. Sıkışmak, basmak, ezmek
3. Dayamak, kapamak

һырышыв һырышыу

Sıkışmak, bükülmek, büzüşmek
Destek olmak

һыртыв 1 һырытыу

İçine pamuk, yün koydurarak diktirmek

hırtıv 2 Һырытыу

Yarıştırmak, bulaştırmak

hırıv 1 Һырыу

İçine pamuk, yün koyarak dikmek

hırıv 2 Һырыу

Yarışmak, bulaşmak; sıvanmak

hırkavlav Һыркаулау

Hasta olmak, hastalanmak

hırkıratıv Һыркыратыу

1.Damla damla akıtmak

2.Çok incitmek

hırkırav Һыркырау

Damla damla akmak, sızmak

hırlandırv Һырландырыу

Sırlandırmak, sır çekmek

hırlanıv Һырланыу

Sırlanmak, oyularak, çentiklerle süslenmek

hırлашıv Һырлашыу

Birlikte ya da karşılıklı sır çekmek, sırlarla bezemek, oyuk ve çentiklerle süslemek

hırlatıv Һырлатыу

Oyuklarla bezetmek, oyuklar yaptırmak

hırlav Һырлау

1.Oyuklar yapmak, oyuklar bezemek

2.Boy boy sır çekmek, çizgi çekmek

Һırlav Һырлау

Hırlamak, hır etmek

hırlığıшıv Һырлығышыу

Topluca bir yere sığınmak, bir yere yığılmak

hırlıgıv Һырлығыу

Sığınmak

Yardım bekleyerek yaklaşmak

hırlıqtırv Һырлықтырыу

Bir yere sığdırmak, biyerde barındırmak (insanlar ve canlılar için)

hırmalav Һырмалау

Sırmalamak, sırma çekmek

hırnıgıv Һырғыныу

1.Sığınmak

2.Yardım bekleyerek yaklaşmak

hırpalanıv Һырпаланыу

1.Sırnaşmak, sırnaşıklık yapmak

2.Ayak altında dolanmak

hırtanıv Һыртаныу

Tanımak, bilmek

hırtlatıv Һыртлатыу

Dağ sırtını geçirmek, dağ sırtı boyunca ilerletmek

hırtlav 1 Һыртлау

Dağ sırtı boyunca ilerlemek, dağ sırtını geçmek

hıtılv Һытылыу

- 1.Ezilmek, basılmak
- 2.Sıkılmak, boğulmak

hıtıv Һытыу

- 1.Sıkmaq, ezmek, basmaq
- 2.Boğmaq
- 3.Suratı öfkeli hâle gelmek, yüzü keyifsiz hâle gelmek

hıtqılav Һытқылау

- 1.Sivilce çıkmak, sivilceli olmak
- 2.Kabarcık çıkmak, kabarcık ile kaplamak, kabarcıklı olmak

hıtıǵıv Һытлығыу

Sızıp akmak, sızarak çıkmak

hıtırv Һыттырыу

- 1.Suyunu çıkartmaq, ezdirmek
- 2.Şiş bir şeyi patlatarak içindekini çıkartmaq
- 3.Ezerek öldürtmek

hıvaldırıv Һыуалдырыу

Süt sağdırmak, süt verdirmek

hıvalıv Һыуалыу

Sütü kesilmek

hıvaltıv Һыуалтыу

Sütünü kestirmek

hıvatlav Һыуатлау

Sulamak, suya banmak, ıslamak

hıvhativ Һыуhatыу

Susatmaq, su içme hissi duyurmak

hıvhav Һыуhay

- 1.Susamak
- 2.Bir şeylere aşırı istek duymak

hıvhırav Һыуһырай

Susuzlaşmaq, susuz hâle gelmek

hıvhızlandırıv Һыуһызландырыу

Susuzlaştırmak, susuz hâle getirmek

hıvhızlanıv Һыуһызланыу

Susuzlaşmaq, susuz hâle gelmek

hıviǵayıv Һыуыǵайыу

Soğuklaşmaq, soğumak

hıviǵıv Һыуыǵыу

Soğuk etkisinde kalmak, üşümek

hıvindırıv Һыуындырыу

- 1.Soğutmaq, soğuklaştırmak
- 2.Heycanını kaybetmek, bir şeyden soğutmaq

hıvinişıv Һыуынышыу

- 1.Birlikte soğumak
- 2.Birlikte bıķıp uzaklaşmaq

hıvinıv Һыуыныу

- 1.Soğumak
- 2.Bir meseleden, bir şeyden soğumak

hıvitılv Һыуытылыу

Soğutulmaq

hıvitıv Һыуытыу

Soğutmaq

hıvıv Һыуыу

Soğumak

hıvlandırın Һыуландырыу

Sulandırmak, ıslatmak

hıvlanın Һыулануы

Sulanmak, ıslanmak

hıvlav 1 Һыулау

1.Sulamak, suya banmak

2.Islamak

3.Suya karıştırmak

hıvlıvqan Һыулыукау

Çatı kenarına oluk döşemek, oluk koymak

Һыуаһыланın Һыялпйлануы

Hayali olmak, muhayyelleşmek

Һыуаланın Һыялланыуы

Her türlü hayale dalmak

Һыуғизın Һыйғызыуы

1.Sığdırmak

2.Kapsamak, içermek

3.Birisinin sığınmasına imkan vermek

4.Yakıştırmak, uydurmak

Һыуındırın Һыйындырыуы

1.Sığındırmak

2.Birinin evine yerleştirmek

3.Yardım, özen göstererek kendine yakınlaştırmak

Һыуınıшın Һыйынышыуы

1.Birlikte sığınmak

2.Birlikte yardım ümit edip yakınmak

Һыуınıв Һыйыныуы

1.Sığınmak

2.Yardım ümit edip yakınmak, sızlanmak

Һыуышın Һыйышыуы

1.Sığışmak

2.Topluca bir yere yerleşmek

3.Kavgasız dövüşsüz yaşamak

Һыуın Һыйыуы

1.Sığmak

2.Yerleşebilmek

3.Dar bir yerden geçebilmek

4.Sığışmak

Һыуқашın Һыйкашыуы

1.Sığınmak

2.Yardım ümit edip yakınmak, sızlanmak

Һыуланın Һыйлануы

Bir ziyafette ağırılanmak, ikram edilmek

Һыулашın Һыйлашыуы

Birlikte ağırlamak, karşılıklı ağırlamak, karşılıklı ikram etmek, birlikte ikram etmek

Һыулав Һыйлауы

1.İkram etmek, ağırlamak

2.Hediye olarak vermek, armağan vermek

Һыурақлав Һыйпаклауы

Durmadan okşamak, her şekilde okşayıp sıvazlamak

һураны һыйпаны

Okşanmak, elle sıvazlayıp sevilme

һураты һыйпаты

Okşatmak, elle sıvazlatıp sevdirmek

һурав һыйпау

Okşamak, sıvazlamak, sıvazlayıp sevmek

һузіқтау һыйзықтау

Değerli şekilde kullanmak, kıymetli şekilde kullanmak; tutumlu kullanmak

һузірив һыйзырыу

- 1.Sığdırmak
- 2.Kapsamak, içermek
- 3.Birisinin sığınmasına imkan vermek
- 4.Yakıştırmak, uydurmak

һızатланыв һызатланыв

- 1.Şerit çekilmek, çizgilenmek, çizgi çekilmek
- 2.Sınırlanmak, sınır çekilmek

һızатлав һызатлау

- 1.Şerit çekmek, çizgi çekmek
- 2.Sınırlamak, sınır çekmek
- 3.Teşhis etmek, belirlemek; tayin etmek

һızғаныв һызғаныв

- 1.Kolları sıvamak, sıvanmak
- 2.Bütün gücüyle çalışmak

һızғырив һызғырыныу

Kendi kendine ıslık çalmak

һızғырив һызғырышыу

Birlikte ıslık çalmak

һızғырив һызғырыу

- 1.İslık çalmak
- 2.Tıs diye ses çıkarmak
- 3.Büyük bir hızla hareket etmek

һızғырив 1 һызғыртыу

İslık sesi çıkarmak, ıslık çaldırmak

һızғырив 2 һызғыртыу

İç yağı yapmak, kuyruk yağı yapmak

һızıқлав 1 һызықлау

Çizgi çizmek, çizgi çekmek, şerit çekmek

һızıқлав 2 һызықлау

Dişi kürdanla karıştırmak

һızилыв 1 һызылыу

- 1.Çizilmek
- 2.Gözükmek

yélém mayı hızıl-: Eziyet çekmek, sıkıntı çekmek

һızилыв 2 һызылыу

- 1.Sıcaktan erimek (donmuş yağ için)
- 2.Çok ince, etkili şekilde yankılanmak, çınlamak

һızиныв һызыныу

Çizim işi ile meşgul olmak

һızирилыв һызырылыу

Yardırlılmak, soydurulmak, kabuğu

soydurulmak, derisi yüzdürülmek;
sıyrılmak

hızırışiv hızырышыу

Birlikte ya da karşılıklı sıyırmak,
soydurmak, yüzdürmek

hızırv hızырыу

Sıyırmak, soydurmak, yüzdürmek

hızırtiv hızыртыу

Yardırmak, soydurmak, kabuğunu
soydurmak, derisini yüzdürmek;
sıyırtmak

hızıv 1 hızыу

- 1.Çizmek, çizgi çekmek
- 2.Belgeyi karalamak
- 3.Eskiz çizmek, taslak çizmek, kroki çizmek
- 4.Kibrit çakmak
- 5.Önceden belirlemek
- 6.Kaçmak, sıvışmak

hızıv 2 hızыу

- 1.Erimek, yavaş yavaş yok olmak
- 2.Tahrip olmak, zayıflamak
- 3.Kaygılanmak, kederlenmek
- 4.Çınlatmak, ince ve etkili şekilde yankılatmak

hızlandırıv hızландырыу

Sızlandırmak, şikayet ettirmek,
serzenişte bulundurmak

hızlanıv hızланыу

- 1.Sızlanmak, şikayet etmek, serzenişte

bulunmak, yakınmak

2.Üzülme, kaygılanmak

hızlatıv hızлатыу

Sızlatmak, şikayet ettirmek

hızlav 1 hızлау

- 1.Sızlamak, ağrıtmak, acıtmak
- 2.Üzülme, kaygılanmak

hızlıqlaşıv hızлыклашыу

Birlikte delik, yarık yerleri doldurmak

hızlıqlav 1 hızлыклау

Bir şeylerle delik, yarık yerleri
doldurmak

hızlıqlav 2 hızлыклау

Dişi kürdanla karıştırmak

hızmaqlav hızмаклау

Çizmek, çizgi çekmek, çizgilemek

hızmalanıv hızмакланыу

Çizgi gibi olmak, çizik olmak

hızmalav hızмалау

Çizgi çizmek, çizgiler yapmak

hızızrıv 1 hızзырыу

- 1.Çizgi çizdirmek
- 2.Çalgıyı, türküyü ustaca icra etmek

hızızrıv 2 hızзырыу

Eritmek, kaynatmak

yörek mayını hızızır-: Şikayet ettirmek,
sızlandırmak, yakındırmak

hızızrıv hızзыртыу

- 1.Çizdirtmek

2. Değnekle vurdurmak

3. Çalgıyı ustaca çaldırmak

hibelev hibəлəү

Çiselemek, serpelemek

hibéldérev hibелдерев

Serdirmek, yaydırmak, saçtırmak

hibéleşev hibелешев

Birlikte yayılmak, dağılmak, saçılmak, serpilmek

hibélev hibелев

1. Serpilmek, yayılmak, saçılmak

2. Aşırı sarfedilmek

hibéşev hibешев

Birlikte ya da karşılıklı serpmek, yaumak

hibév hibев

1. Serpmek, yaumak

2. Işık saçmak

3. Yağmur çiselemek, serpelemek

hiıldav хихылдау

Hafifçe gülmek, tebessüm etmek

hikérenleşev hikèрэнлэшев

Birlikte sıçrar gibi hareket etmek, hoplamak

hikérenlev hikèрэнлэв

Sıçrar gibi hareket etmek, hoplamak

hikérenév hikеренев

Zıplamak, sıçramak

hikéreshév hikèрешев

1. Birlikte ya da karşılıklı zıplamak, hoplamak, sıçramak

2. Birlikte birden ilerlemek

hikérev hikерев

1. Sıçramak, hoplamak, zıplamak

2. Aşırı davranışlarda bulunmak, kudurmak

hikértéshév hikèртешев

Karşılıklı ya da birlikte zıplatmak, hoplatmak, sıçratmak

hikértév hikèртев

1. Zıplatmak, hoplatmak, sıçratmak, atlatmak

2. Omuz, göz, kaş oynatmak

hikmetlev хикмэтлэв

Gizli ve derin bir anlam vermek, esrarengiz veya sırlı hâle getirmek

hélkev helкэв

Silkmek, silkelemek, çırpmaç; çalkalamak, sallamak

hélkénéshév helкенешев

Birlikte ya da karşılıklı silkinmek, sallanmak

hélkénév helкенев

Silkinmek, sallanmak, hareket etmek

hélkéshév helкешев

Birlikte ya da karşılıklı silkmek, silkelemek, çırpmaç; çalkalamak

hélkétén helketey

Hareketlendirmek, kımlıdatmak,
titretmek

hélkén helkey

Silkmek, silkelemek, çırpma;
çalkalamak, sallamak

hillenén hilләney

Sessizleşmek, sakinleşmek, sessiz
olmak, sakin olmak

héltenén helтәney

- 1.El kol silkmek, sallamak
- 2.Saldırmaya, hücum etmeye girişmek
- 3.Çabalamak, atılmak

héltey helтәy

- 1.Silkmek, silkitmek
- 2.Vurup yıkmak
- 3.Ele geçirmek
- 4.Çekip almak

hélteyev helтерәy

Ufak ufak hareket etmek, kıpırdamak,
silkinmek; çok korkmak

hémeyén hemәyey

Ümidi boşa çıkmak, umudu boşa
çıkma

hémeytén hemәytey

Ümidini boşa çıkarmak, umudunu yok
etmek

hémgerén hemgerey

- 1.Burun içindeki havayı birden

vermek

2.Sümkürmek

hémhénén hemheney

Umutlanmak, ümitlenmek

hémérén hemerey

Sıvı bir şeyi somurmak, nefes yoluyla
sıvı bir şeyi çekmek

himérén himerey

- 1.Semirmek, yağ bağlamak
- 2.Para ve mal sahibi olup
zenginleşmek

himértélén himertelēy

Semirtilmek, yağ bağlanmak,
semizleştirilmek

himértén himertey

Semirtmek, yağ bağlatmak,
semizleştirmek

yoqo himért-: Çok uyumak

himén himey

Solmak, pörsümek, canlılığını
yitirmek

himiyałaştırıv химиялаштырыу

Kimyasallaştırmak

hémtenlev hemтәнләy

Sağa sola bakınarak gezinmek,
aranmak, dolanmak

héñdérélén heñderelēy

Sindirilmek, hazmedilmek

h  nd  r  n h  nderey

1.Sindirmek, hazmetmek

2.Akla yerleştirmek

h  n  gezet  n h  n  g  z  tey

Bayılmak

h  n  gezev h  n  g  z  y

1.Bayılmak

2.şok olmak, şoka girmek

h  n  şev h  neşey

Birlikte ya da karşılıklı sinmek, n  fuz etmek

h  n  n h  ney

1.Sinmek, n  fuz etmek

2.Yatarak gizlenmeye  alışmak

hi  n  n hi  ney

Solmak, p  rs  mek, canlılığını yitirmek; sinmek

h  n  k  ldet  n h  n  keldey

S  rekli silkeletmek, s  rekli sallandırmak; s  rekli titretmek

h  n  k  ldev h  n  keldey

S  rekli silkelemek, s  rekli sallamak; s  rekli titretmek

hi  n  k  ldev hi  n  keldey

Aşağı yukarı sallamak, aşağı yukarı zıplatmak, sıratmak

hi  n  k  t  n hi  n  ketey

Sarstırmak, silkeletmek, titretmek

hi  n  k  n hi  n  ketey

Sarsılmak, silkelenmek, titretmek

hi  n  maylanıv hi  n  maylanıy

Kas kafalı olmak, ahmaklaşmak

hint  klev hint  klevl  y

Ahmak h  le d  nmek, aptala d  nmek

h  p  r  l  n h  p  r  leey

S  p  r  lmek

h  p  r  l  p y  r  -: Ahlaksızca dilediği

kimse ile ilişkiye girmek, zina yapmak

h  p  r  şev h  p  r  şey

Birlikte s  p  rmek

h  p  r  n h  p  rey

1.S  p  rmek,   p temizlemek

2.Kar, toz gibi şeyleri esip savurmak

h  p  rt  n h  p  rtey

S  p  rtmek

hipk  llen  n hipk  ll  ney

Y  z     llenmek,   illi h  le gelmek

hiplen  n hippl  ney

Onarılmak, tamir edilip yenilenmek

hipleşev hippl  şey

Birlikte onarmak, tamir etmek, yenilemek

hiplet  n hippl  tey

Onartmak, tamir ettirmek, yeniletmek

hiplev hippl  y

1.Onarmak, tamir etmek, yenilemek

2.D  zeltmek, doğrultmak

hiptérelév hiптерелеү

Serptirilmek, yaudırılmak, saçtırılmak

hiptérev hiптереү

- 1.Serptirmek, yaudırmak, saçtırmak
- 2.Ateş açmak, kurşun yağdırmak

hiregeyév hiрэгэйеү

- 1.Seyrelmek, seyrekleşmek
- 2.Sıklığı azalmak

hiregeytélév hiрэгэйтелеү

Seyreltilmek, seyrekleştirilmek;
azaltılmak

hiregeytév hiрэгэйтеү

Seyreltmek, seyrekleştirmek; azaltmak

hireklenév hiрэклэнеү

Seyrelmek, seyrek olmak,
seyrekleşmek

hirekletév hiрэклэтеү

Seyrelttirmek, seyrekleştirtmek;
azalttırmak

hireklev hiрэклэү

Seyreltmek, seyrekleştirmek; azaltmak

hérenletév heрэнлэтеү

Avarelik ettirmek, bomboş gezdirmek

hérenlev heрэнлэү

Avare dolaşmak, boş gezmek, boş
dolaşmak

hirev hiрэү

Seyrelmek, seyrekleşmek

hérevlenév heрәүлэнеү

Pişmemiş hâle gelmek, çiğ hâle
gelmek

héreyéşév heрәйешеү

Karşılıklı veya birlikte dikleşip
kalkmak, yukarı doğru kalkmak

héreyév heрәйеү

Dikleşip kalkmak, düz hâlde yukarı
doğru kalkmak

héreytév heрәйтеү

Dikleştirip kaldırmak, diktirmek,
yukarı doğru kaldırmak

hérélenév heрелэнеү

- 1.Kulak asmamak, söylenene itibar
etmemek
- 2.Eleştirilere kulak vermemek
- 3.Bildiğini okumak, sözünde diretme

héréntév heрентеү

Gevşemek, sallanmak, çok
kullanılmaktan dolayı bozulmak,
laçkalaşmak

hiréslenév хиреслэнеү

Hırslanmak, aşırı heves etmek

hérkelendérelév heркэлэндерелеү

Çiçek tozu ile döllendirilmek

hérkelendérev heркэлэндеревеү

Çiçek tozu ile döllendirmek

hérkelenév heркэлэнеү

Çiçek tozu ile döllenmek

hérkeletév 1 herкэләтeү

Bit yumurtasına döndürmek

hérkeletév 2 herкэләтeү

Çiçek tozu ile döletmek

hérkelev herкәләү

Bit yumurtası hâline dönmek

hérkéldev herкелдәү

Korkup sıçramak, korkup titremek

hérpeyéв herпәйеү

1. Düz hâle gelip yukarı doğru

kalkmak, dikleşip kalkmak

2. Dal budak salmak

3. Kendini göstermeye çalışmak,
gururlanmak

4. Bir şeye çok kızmak

hirpéldérév hirпелдeрeү

Serptirmek, saçtırmak, yaydırmak

hirpélév hirпелeү

Serpilmek, saçılmak, yayılmak;

dağıtılmak

hirpésév hirпешeү

Birlikte ya da karşılıklı serpmek,

yaumak, saçmak; dağıtmak

hirpév hirпeү

Serpmek, saçmak, yaumak; dağıtmak

hisaplanıv хисапланыу

Hesaplanmak

hisaplaşıv хисаплашыу

Hesaplaşmak

hisaplatıv хисаплатыу

Hesaplatmak

hisaplav хисаплау

Hesaplamak; kişi ya da nesne üzerine düşünmek

hişkenderév hişkәндeрeү

İrkiltmek, ürkütme; çekindirmek

hişkenév hişkәneү

İrkilmek, ürkmek; çekinmek

hislendérév хисләндeрeү

Hislendirmek, duygulandırmak

hislenév хисләнеү

Hislenmek, duygulanmak

hitelenév hitәләneү

Kararlı bozulmak, kötü olmak (bal mumu için)

hitlandırıv хитландырыу

Eziyet çektirmek, sıkıntı çektirmek

hitlanıv хитланыу

Eziyet çekmek, sıkıntı çekmek

hitlaşıv хитлашыу

Sıkılarak, eziyet çekerek çabalamak;
zorlanmak

hitlav хитлау

1. Eziyet çektirmek, sıkıntı çektirmek

2. Zorlanmak

hévlev heүләү

Hiv diye bağırma (bk. hév)

héygeklev heйгәкләү

Durmadan altını ıslatmak, idrarını tutamamak

héyéв heйеү

İşemek

héykéndérév heйкәндереү

Silkindirmek, sallandırmak, hareket ettirmek

hižgérленév hižгерләнеү

Duyarlı hâle gelmek, hassaslaşmak

hižgév hižгеү

İrkilmek, ürkemek; çekinmek

hižélév hižелеү

Sezilmek, farkedilmek, hissedilmek

hižémlev hižемләү

Sezgi ile hissetmek, gönülden hissetmek

hižénév hižенеү

Birisinin niyetini önceden sezmek, sırrını anlamak

hižév hižеү

Sezmek, hissetmek, duymak, farketmek

hižmetlenderélév**хезмәтләндерелеү**

Hizmetlendirilmek, çalıştırılmak

hižmetlenderév хезмәтләндереү

Hizmetlendirmek, çalıştırmak

hižžérév hižžереү

Sezdirmek, farketirmek, hissettirmek

hižžértév hižžертеү

Sezdirmek, farketirmek, hissettirmek

hižlorlanıv хлорланыу

Klorlanmak, dezenfekte edilmek

hižlorlatıv хлорлатыу

Klorlatmak, dezenfekte edilmek

hižlorlav хлорлау

Klorlamak, suyu dezenfekte etmek

hoğalanıv hoғаланыу

Ele ağzına tıktırmak, tıktırarak yemek

hoğondorošov hoғондоршоу

Karşılıklı elle yedirmek

hoğondorov hoғондороу

1.Misafire eti eliyle yedirmek

2.Sert bir söz söylemek, ağır bir ceza vermek

hoğonov hoғоноу

Elden yemek, eldekini ağzıyla karmak

hoқlandırıv hoқландырыу

Büyülemek, teshir etmek, hayran etmek

hoқlanışıv hoқланышыу

Birlikte büyülenmek, hayran kalmak

hoқlanıv hoқланыу

Büyülenmek, hayran kalmak

hokukhızlav хокукхызлау

Hukuku sınırlamak, hukuktan mahrum bırakmak

holav холау

Yan yana uzanıp inmek, yere yarışmış gibi düşmek

hollanıv холланыу

Usta olmak, maharetlenmek, yetenekli olmak

hollav холлау

Ağzıyla kavrayıp yutmak

holoqhozlanıv холокхозланыу

Huysuzlanmak, kötü mizaçlı olmak, karaktersizleşmek

holoqlanıv холокланыу

1. Karakterlenmek
2. Tavrı ve davranış değiştirmek (hayvanlar için)

hoñqoldav хоңқолдау

Hup diye ses çıkarmak, hup diye ötmek (puhu kuşu ve balaban kuşu için)

honolov хонолоу

Gerinmek, uzanmak, çekilmek, yayılmak

honov хоноу

Çekmek, germek, uzatmak

kul hon-: Kendine gerekmeyen bir şeyi kendine mâl etmeye çalışmak

hontayıv хонтайыу

Boyu uzamak, boyu gelişmek, boy atmak (çocuklar için)

hoporlatıv хопорлатыу

Höpürdetmek

hoporlav хопорлау

Höpürdemek

horalıv хоралыу

Kız istenmek

horanıv хораныу

Dilenmek, sadaka istemek

horaşıv хорашыу

1. Karşılıklı hâl hatır sormak
2. Dilenmek, tekrar tekrar istemek

horatıv хоратыу

Dilendirmek, sadaka istemek

horav 1 horaу

1. Sormak
2. İstemek, talep etmek
3. Sadaka istemek
4. Rica etmek
5. Kız istemek

horqoldav хорқолдау

Hork hork etmek

hornav хорнау

Zurna çalmak, borazan çalmak; zurna sesi çıkarmak

hornayıv хорнайыу

İnce uzun olmak

horolanıv horolanıny

Grileşmek, boz renge dönmek, kül rengi olmak

hoşoşov hoşoşoy

Birlikte ya da karşılıklı bir kova ya da kabı daldırıp almak

hošov hoşoy

Bir kap ya da kovayı daldırıp almak

hoštorov hoštoroy

Bir kap ya da kovayı daldırıp aldirmek

hožurlandırv hozurlandırvy

Huzurlandırmak, güzelleştirmek, rahat ettirmek

hožurlanıv hozurlanıny

Huzurlanmak, güzelleşmek, rahatlatmak

höjöröv həjörəy

Keskin bir şeyle çizip kırmak

höjöv həjöv

Keskin bir şeyle çizip kırmak

höleytlev hələytləy

Höleyt diye bağırmaq (bk. həleyt)

hömhörev həmhörəy

Keyifsizleşip surati asılmak, yüzü asılmak

hömhözlenév həmhözläney

Suratsız hâle gelmek, sevimsiz olmak

hömreyév həmrəyey

Yüzü asılmak, yüzünün rengi kaçmak

höpösöklev həpösökləy

1.Küçük çocuğu hoplatıp zıplatmak
2.Çocuğu gereğinde fazla sevmek, okşamak

hörenleşév hərənleşey

Birlikte bağırarak halkı bir yere çağırmaq

hörenlev hərənləy

Halkı bağırarak davet etmek, bağırarak halkı bir yere çağırmaq; çığırtkanlık yapmak

hörgöslev hərgösləy

Sıyırtıp yığımak

hörhötöv hərhötəy

Eti bozdurmak, kokutmak, çürütme

hörhöv hərhöv

Uzun süre kalıp bozularak çürük kokusu almak (et için)

hörlögöşöv hərlөгөшөy

1.Birlikte yıkılmak, yatmak (fidan, çiçek, ekin için)
2.Birbiri üzerine yığılarak hızlandırmak

hörlögöv hərlөгөy

1.Bir fidan ya da çiçek için yıkılmak, yatmak, ağmak
2.Kaykılmak
3.Hata etmek

hörlöktöröv һөрлөктөрөү

Birbirine yaslayıp, bağlayıp yıkılacak hâle getirmek

hörmekletév һөрмәкләтеү

Birbirine bağlayıp, yaslayıp sürüklemek, sürümek

hörmeklev һөрмәкләү

Yıkıla yıkıla koşmak

hörmelenév һөрмәләнеү

Sürmelenmek, sürme çekilmek

hörmelev һөрмәләү

Sürmelemek, sürme çekmek

hörmätlev хөрмәтләү

Saygı göstermek, hürmet etmek

hörolöv 1 һөрөләү

Sürülmek (toprak için)

hörolöv 2 һөрөләү

Kovulmak, sürülmek; sürgün edilmek

höromlendérev һөрөмләндереү

Suratı asıklaştırmak, yüzü asıklaştırmak

höromlenév һөрөмләнеү

İslenmek, is çıkarmak, kurumlanmak, kurum çıkarmak

höromlev һөрөмләү

İslemek, kurumlamak, is çıkartmak

höröndöröv һөрөндөрөү

Atın ayağını taktırmak, dolaştırmak, sürçtürmek

höronkölenév һөрөнкөләнеү

Yüzü karamak, yüzü isteksiz hâle gelmek

höronöv һөрөнөү

Bir fidan ya da çiçek için yıkılmak, yatmak, ağmak

höroşöv һөрөшөү

1. Birlikte toprak sürmek
2. Kar, çamur gibi şeyleri birlikte sıyırmak, kazımak

hörov 1 һөрөү

1. Toprağı sürmek
2. Kar, çamur gibi şeyleri yarıp sıyırmak

hörov 2 һөрөү

1. Kovmak, sürmek
2. Sürgün etmek

dan hör-: Tanınmak, şöhret kazanmak

hörpöldetév һөрпөлдәтеү

Hüpöldetmek, hüp ettirmek

hörtéyév хөртәйеү

Kötüleşmek, değersiz olmak

hörtölöv һөртөләү

Yumuşak bir şeyle silip temizlenmek, kurulanmak

hörtönöv һөртөнөү

Havlu ile kurulanmak

hörtöşöv һөртөшөү

Birlikte ya da karşılıklı silip temizlemek, silmek

hörtöv һөртөү

- 1.Silmek, silip temizlemek
- 2.Silip süpürmek, çalmak, hırsızlık yapmak
- 3.Parfüm sürmek

hörtöylenév хөртөйләнеү

Kötü olmak, değersizlenmek

hörttöröv һөрттөрөү

- 1.Sildirmek, temizletmek
- 2.Çaldırmak, hırsızlık yaptırmak
- 3.Parfüm sürdürmek

hörzöröv һөрзөрөү

- 1.Tarlayı, toprağı sürdürmek
- 2.İyice sıyırmak

höskörtöv һөскөртөү

Köpeği hös diyerek kudurtup saldırtmak için seslendirmek

hösletév һөсләтеү

Köpeği hös diyerek kudurtup saldırtmak için seslendirmek

höslev һөсләү

Köpeği hös diyerek kudurtup saldırtmak için seslenmek

hösötleşév хөсөтләшеү

Birbirlerine düşmanlaşmak, hasetleşmek

höstöklev һөстөкләү

Küçük çocuğı hoplatıp zıpllatmak

höstörtöv һөчөртөү

Köpeği hös diyerek kudurtup saldırtmak için seslendirmek

hötlenév һөтләнеү

Sütlenmek, sütlü olmak

höyeklev һөйәкләү

Kemiği ile paylaştırmak; eti kemiği ile birlikte pişirmek

höyelév һөйәлеү

Dayanmak, yaslanmak

höyellenév һөйәлләнеү

Siğil çıkmak, nasır bağlamak

höyemlev һөйәмләү

Karışlamak, karışla ölçmek

höyendérév һөйәндереү

Yaslandırmak, dayandırmak

höyenev һөйәнеү

Yaslanmak, dayanmak

höyeşev һөйәшеү

Karşılıklı ya da birlikte dayamak, yaslamak, diremek

höyetév һөйәтеү

Dayanak yaptırmak, dayatmak, direktmek

höyev һөйәү

Dayanak yapmak, dayamak, diremek

höyhönöv һөйһөнөү

Beğenmek, hoşuna gitmek, hoşlanmak

höykelésén һөйкәлешөү
Birbirine dayanmak, birbirine
yaslanmak

höykelén һөйкәлеү
Dayanmak, yaslanmak

höykenев һөйкәнәү
Dayanmak, yaslanmak

höyken һөйкәү
Dayamak, yaslamak

höylenđerén һөйләндереү
Konuşturmak, söylendirmek

höylenélév һөйләнелеү
Söylenilmek, konuşulmak

höylenév һөйләнөеү
1.Söylenmek, kendi kendine
konuşmak
2.Sayıklamak

höyleşélév һөйләшелеү
1.Söyleşilmek, konuşulmak
2.Sözleşilmek, anlaşılmak

höyleşénév һөйләшенөү
Söyleşilmek, konuşulmak

höyleşév 1 һөйләшеү
Karşılıklı anlatmak, karşılıklı
bildirmek

höyleştérén һөйләштереү
Söyleştirmek, konuşturmak

höyletév һөйләтеү
Söyletmek, konuşturmak

höylen һөйләү
1.Söylemek, konuşmak, demek
2.Anlatmak, bildirmek
3.Göstermek, aksettirmek

höyölöv һөйөлөү
Sevilmek

höyöndöröv һөйөндөрөү
Sevindirmek

höyönöşöv һөйөнөшөү
Birlikte sevinmek, birlikte kıvanmak

höyönöv һөйөнөү
Sevinmek, kıvanmak

höyönsölev һөйөнсөлөү
Müjdelemek, muştulamak

höyöşöv һөйөшөү
Birbirini sevmek, karşılıklı sevmek

höyöv 1 һөйөү
Sevmek, hoşlanmak

höyreketév һөйрәкләтеү
Sürükletmek, süründürmek

höyreklev һөйрәкләү
Sürüklemek, sürümek

höyrelđerév һөйрәлдереү
Sürükletmek, sürümek

höyrelév һөйрәлеү
Sürüklenmek, sürülmek

höyreltév һөйрәлтеү
Sürükletmek, süründürmek

höyretélév höйрәтелеү

Sürükletilmek, süründürülmek

höyretév höйрәтеү

Sürükletmek, süründürmek

höyrev höйрәү

1.Sürümek, sürüklemek

2.Ayak sürümek

3.Zor bir işi başarmak

4.Hayatı sürdürmek

höyöröv höйзөрөү

Sevdirmek, sevgi uyandırmak

kilén höyör-: Gelin çayı içirmek,
gelini göstermek için çağırmak

hözegeyév höзәгәйеү

Eğilmek, yataylaşmak, meyillenmek

hözegeytév höзәгәйтеү

Eğdirmek, yataylaştırmak,
meyillendirmek

hözeklenév höзәкләнеү

Eğilmek, yataylaşmak, meyillenmek

hözeklev höзәкләү

Eğdirmek, yataylaştırmak,
meyillendirmek

hözlev höзләү

1.Köpeği hös diyerek kudurtup

saldırtmak için seslenmek

2.Dişi isteyerek böğürmek (öküz için)

hözlöklenév höзләкләнеү

Çorbanın üzerine etin yağı çıkmak,
yağlanmak

hözögeytév höзәгәйтеү

Eğdirmek, yataylaştırmak,
meyillendirmek

hözöldetev höзәлдәтәү

Köpeği hös diyerek kudurtup
saldırtmak için seslenmek

hözöldev höзәлдәү

1.Köpeği hös diyerek kudurtup

saldırtmak için seslenmek

2.Ne yapacağını bilmeyerek sağa sola
dolanmak

hözölöv höзәләү

1.Süzülmek

2.Ağla balık tutulmak

3.Süzgün bakış atmak

hözömtelev höзәмтәләү

Netice çıkarmak, sonuç çıkarmak

hözöşöv höзәшөү

Tos vuruşmak, boynuz vuruşmak,
toslaşmak

hözöv 1 höзөү

Süsmek, boynuz vurmak, tos vurmak

hözöv 2 höзөү

1.Süzmek

2.Balık tutmak

3.Etraflıca arayıp taramak

hözzöröv һөззөрөү

- 1.Süzdürmek
- 2.Ağla balık tutturmak

һromlav хромлау

1. Kromlamak, krom ile kaplamak
2. Krom tozları ile yumuşatmak

һuғанlav һуғанлау

Soğan katmak, soğan ile tatlandırmak

һuғarılıv һуғарылыу

Sulanmak, suya götürülüp içirilmek
(hayvan için)

һuғarışiv һуғарышыу

Birlikte hayvan sulamak, birlikte
hayvanı suya götürmek, hayvana su
içirmek

һuғariv һуғарыу

Sulamak, suya götürüp içirmek
(hayvan için)

ét һuғar-: Boşa vakit geçirmek, işsiz
güçsüz dolanmak

һuғartiv һуғартыу

Sulatmak, suya götürüp içirmek
(hayvan için)

һuғılıv һуғылыу

- 1.Vurulmak, çarpılmak
- 2.Kenara atılmak
- 3.Bir yere ayak üstü uğramak
- 4.Bir ricayla gelmek, istemeye gelmek

һuғiltiv һуғылтыу

Tesadüf ettirmek, rast getirmek

һuғışiv һуғышыу

- 1.Vuruşmak, dövüşmek
- 2.Savaşmak, çarpışmak
- 3.Mücadele etmek

һuғıştıriv һуғыштырыу

- 1.Vuruşturmak, dövüştürmek
- 2.Savaştırmak

һuғıv 1 һуғыу

- 1.Sertçe vurmak, itip kakmak
- 2.Yaralamak, zedelemek
- 3.Kaydetmek
- 4.Sert konuşmak, eleştirmek
- 5.Özel bir şekil vermek, damga
basmak
- 6.Zarar vermek

һuғıv 2 һуғыу

Dokumak, örmek, işlemek

һujalanıv хужаланыу

Kocaya varmak, koca sahibi olmak

һuқalanıv һуқаланыу

Sabanla sürülmek

һuқalaşiv һуқалашыу

Birlikte ya da karşılıklı sabanla toprağı
sürmek

һuқalav һуқалау

- 1.Sabanla sürmek
- 2.İkinci bir dilde biraz konuşmak;
azcık okuyup yazmak

huqaylav hukайлау

Topallamak, aksamak, topallayarak yürümek

huqbaylaniv hukбайланыу

Avare olmak, berduş olmak, serseri olmak

huqırayiv hukырайыу

Körleşmek

huqıraytiv hukырайтыу

Körleştirmek

huqlıgıv hukлыгыу

Dümdüz gelip çarpmak, vurmak

huqlıqtıv hukлықтырыу

Karşılaştırmak, denk getirmek, rastlaştırmak

huqmalav hukмалау

Dövünüp almak, debelenip almak

huqrandıv hukрандырыу

Yakındırmak, sızlandırmak; kızdırıp kendi kendine söyletmek

huqranıv hukранышыу

Birlikte sızlanmak, birlikte yakınmak, birlikte söylenmek

huqraniv hukраныу

Birisine kızıp kendi kendine söylenmek, yakınıp sızlanmak

huqtıv hukтырыу

1.Dövdürmek, vurdurmak

2.Kinaye ile söz atmak, laf çarptırmak

3.Gidişatı, güzergahı yönlendirmek

hulav huлау

Nefes alıp vermek, solumak

hulıgıv 1 huлығыу

Solmak, soluklaşmak, solgunlaşmak, solup kurumak

hulıgıv 2 huлығыу

Damağı şarırdatarak yemek, içmek

hulıqlav huлықлау

1.Kesik kesik sızlamak

2.Hıçkırarak ağlamak, içini çekerek ağlamak

hulıtv huлытыу

Soldurmak, solgunlaştırmak, soluklaştırmak, kurutmak

hulıv 1 huлыу

1.Solmak, kurumak

2.Zayıflayıp beti benzi solmak

hulıganlanıv hulıganланыу

Düzen bozmak, holiganlık yapmak

hulkıldatıv hulкылдатыу

Durmadan ağrıtmak, devamlı sızlatmak

hulkıldav hulкылдау

1.Kesik kesik sızlamak

2.Hıçkırarak ağlamak, içini çekerek ağlamak

hulqiv hулкыу

1. Kesik kesik sızlamak
2. Hıçkırarak ağlamak, içini çekerek ağlamak

hulprayiv hулпайыу

Sola eğmek, sola bükme, sola kaymak, sola yaumak

humalaqlav humалаклау

Yumru yapmak, yumrulamak, yuvalama yapmak

humlaniv humланыу

Mümkün olduğunca lüzumlu hâle getirilmek

humlav humлау

Mümkün olduğunca lüzumlu hâle getirmek

humprayiv humпайыу

Sinir ve öfke göstererek ağzı kabartmak, şişirmek

hunarlav hunарлау

Avlamak, ava çıkmak

hunarsılav hunарсылау

Avcılıkla uğraşmak, av yapmak

huñgariv huñғарыу

1. Gecikmek, geç kalmak
2. Saat geri kalmak

huñlativ huñлатыу

Geciktirmek, geç kaldırmak

huñlav huñлау

Gecikmek, geç kalmak

hupalaqlav hупалаклау

Yumru yapmak, yumrulamak, yuvalama yapmak

hupalav hупалау

1. Gelişi güzel iş yapmak, ordan burdan toplayıp, kurup bir araya getirmek
2. İkinci bir dilde biraz konuşmak; azıcık okuyup yazmak

huprayiv hупайыу

Kabarmak, şişmek, kalkmak

huphıvıv хупһыныу

Güzel görmek, dürüst bulmak

hupıldav hупылдау

Hup diye ses çıkarmak, hup diye ötmek (puhu kuşu ve balaban kuşu için)

huplaniv хупланыу

Birileri tarafından güzel, dürüst bulunmak

huplativ хуплатыу

Dürüst, güzel buldurmak

huplav hуплау

Hop diye ötmek (puhu kuşu için)

huplav хуплау

Dürüst, güzel bulmak; güzel görmek

hurıǵıv hurıǵıy

- 1.Sulu, nemli bir şeyin rüzgarda kalmasıyla biraz kurumak
- 2.Renk atıp zayıflamak, rengi solgunlaşmak

hurıǵtırıv hurıǵtırıy

Biraz kurutmak, az kurutmak

hurılıv hurılıy

- 1.Gerilmek, uzatılmak, çıkarılmak
- 2.Rengi kaçıp zayıflamak, beti benzi solup zayıflamak

hurıv hurıy

- 1.Germek, uzatmak, çıkarmak
- 2.Emerek çıkarmak, çekerek çıkarmak, emmek

hurǵıv hurǵıy

Sulu, nemli bir şeyin rüzgarda kalmasıyla biraz kurumak

hurlandıırıv hurlandıırıy

Aşağılık hissettirmek, aşağılandırmak; utandırmak

hurıanıv hurıanıy

Aşağılanmak; utanmak

hurılaşıv hurılaşıy

Karşılıklı ya da birlikte aşağılamak, rezil etmek, maskara etmek

hurılatıv hurılatıy

Rezil ettirmek, aşağılatmak

hurılav hurılay

Rezil etmek, aşağılamak, maskara etmek; kötölemek; iftira atmak

hurıpalav hurıpalay

Çorbalı yapmak

hurızáyıv hurızáyıy

İnce uzun olmak

hurızárılv hurızárılyy

- 1.Pompalanmak, çektirilmek, emdirilmek
- 2.Suni solunum yaptırılmak

hurızárıv hurızárıy

- 1.Pompalamak, çektirmek, emdirmek
- 2.Suni solunum yapmak

hurızártıv hurızártıy

- 1.Pompalatmak, çektirmek, emdirmek
- 2.Suni solunum yaptırtmak

hurışbuylanıv hurışbuylanıy

Parfümlenmek, kokulanmak

hurışbuylav hurışbuylay

Parfümlenmek, kokulamak

hurışhındırıv hurışhındırıy

Tatmin, memnuniyet duygusu uyandırmak

hurışhınıv hurışhınıy

1. Gönle hoş gelmek; sevmek
2. Razi olmak, kanaat etmek

hurışhızlanıv hurışhızlanıy

Hissizleşmek; aklını bilincini yitirmek

hушландырыу хушландырыу

Tatmin ettirmek, memnun ettirmek,
razı ettirmek, kanaat ettirmek

hушлануу хушлануу

Tatmin etmek, memnun etmek, razı
etmek, kanaat etmek

hушлашуу хушлашуу

Karşılıklı tatmin olmak, memnun
olmak, razı olmak, kanaat etmek

hутлануу хутлануу

Öz sulu olmak, şıralanmak

hууилуу хууилуу

1.Boğazı kesilmek, boğazlanmak
2.Kanamalı biçimde yaralanmak

hууиллау хууиллау

Sırıkla, dayakla vurmak,
tokmaklamak, dövme

hууишуу хууишуу

1.Birlikte kan akıtmak
2.Birlikte derisini yüzmek

hууи хууи

1.Boğaz kesip kan akıtmak
2.Derisini soymak

hуузанлау хуузанлау

Boş boş gezmek, avare avare
dolaşmak

hуузауи хуузауи

Gereğinden fazla uzun olmak,
uzunlaşmak

hуузырыу хуузырыу

1.Boğaz kesip kan akıttırmak
2.Derisini soydurmak

hуузанлау хуузанлау

Uzatmak, çekmek, germek

hуузылышуу хуузылышуу

Birlikte çekilmek, birlikte uzatılmak

hуузылуу хуузылуу

1.Bir yere uzanmak, uzanıp yatmak
2.Vakit bakımından uzamak , süresi
uzamak, bir süre devam etmek

hуузышуу хуузышуу

Doğrultmak, düz şekle getirmek,
düzeltmek, germek

hуузы хуузы

1.Çekerek, genişleterek uzun hâle
getirmek, uzatmak;
yaymak,doğrultmak
2.İkram etmek, sunmak
3.Gerinmek
4.Engellemek
5.Uzun hava biçiminde müzik
söylemek
6.Kuray çalmak

hуумақаулануу хуумақаулануу

Yavaş hareket etmek, ağır hareket
etmek, ağırkanlı olmak

hууманлау хууманлау

Bir işi uzatmak, uzun sürdürmek,
tehirlemek, ertelemek

huǝ́zırıv huǝ́zyry

- 1.Uzattırmak, gerdirmek, ektirmek
- 2.İkram ettirmek, sundurmak

hüǝ́lév hüǝ́ley

- 1.Sövmek
- 2.Küfredilmek
- 3.Hor görüp tenkit edilmek

hüǝ́név hüǝ́ney

Kendi kendine sövüp saymak,
söylenmek

hüǝ́şév hüǝ́şey

- 1.Birlikte sövmek, karşılıklı sövmek;
karşılıklı küfretmek
- 2.Karşılıklı ya da birlikte eleştirmek,
tenkit etmek

hüǝ́év hüǝ́ey

- 1.Sövmek
- 2.Küfretmek
- 3.Hor görüp tenkit etmek

hüǝ́lev hüǝ́lälä

İşi coşturmak, işi hızlandırmak için
bağırarak

hüǝ́térv hüǝ́terey

- 1.Sövdürmek, küfrettirmek
- 2.Hor gördürüp tenkit ettirmek

hüǝ́pneytérv hüǝ́pñäyterey

Cansızlaştırmak, hantallaştırmak,
uyuşuklaştırmak

hüǝ́pnenlév hüǝ́pñäläney

Cansızlaşmak, hantallaşmak,
uyuşuklaşmak

hüǝ́dérélev hüǝ́derelley

- 1.Söndürölmek
- Motor benzeri şeyler için
kapattırılmak
- 2.Bitirilmek, yok edilmek

hüǝ́dérév hüǝ́derey

- 1.Söndürmek
- 2.Motor benzeri şeyleri kapattırmak
- 3.Bitirmek, yok ettirmek

hüǝ́dértév hüǝ́derteley

Söndürtmek
Bitirtmek, yok ettirtmek
Kapattırtmak

hüǝ́név hüǝ́ney

- 1.Sönmek
- 2.Işıǝı sönmek
- 3.Motor için susmak
- 4.Bitmek, sona ermek
- 5.Atıl hâle gelmek

hüǝ́remhév hüǝ́rämhey

- 1.Yavaş yavaş sönmek
- 2.Yavaşlamak, dinmek

hüǝ́reneyév hüǝ́rñäyey

Aǝır aǝır söñükleşmek, yavaş yavaş
sönmek

hüreneytév хүрэнэйтөү

Ağır ağır sönlükletmek, yavaş yavaş söndürmek

hürenkelenév хүрэнкелэнеү

Sönlüklemek, yavaş yavaş ateşi, ışığı zayıflar hâle gelmek

hürenlendérev хүрэнлэндереү

Sönlükletmek, cılızlaştırmak (ışık, ateş için)
Heyecansızlaştırmak, uyuşuklaştırmak

hürenlenév хүрэнлэнеү

Sönlüklemek, zayıflamak, cılızlaşmak (ışık, ateş için)

hürenletév хүрэнлэтөү

Sönlükletmek, cılızlaştırmak (ışık, ateş için)

hüretlendérelév хүрэтлэндерелеү

Betimlendirilmek, tasvir ettirilmek

hüretlendérev хүрэтлэндереү

1. Resimlendirmek, resmettirmek
2. Betimlendirmek, tasvir ettirmek, anlattırmak

hüretlenév хүрэтлэнеү

1. Resmedilmek, resimlenmek
2. Betimlenmek, tasvir edilmek

hüretlev хүрэтлэү

1. Resmetmek, resimlemek
2. Betimlemek, tasvir etmek, anlatmak

hürevlenév хүрүүлэнеү

Sönlüklemek, zayıflamak, cılızlaşmak (ışık, ateş için)

hüréldérev хүрелдереү

1. Yavaş yavaş söndürmek
2. Yavaşlatmak, dindirmek
3. Sakinleştirmek

hürélév 1 хүрелеү

1. Yavaş yavaş sönmek
2. Yavaşlamak, dinmek

hürélév 2 хүрелеү

Kumaş, bağ gibi şeylerin ipi için çekilip çıkarılmak

hüréltév хүрелтөү

1. Söndürtmek
2. Yakınlığı azaltmak, soğuklaştırmak
3. Coşkuyu yitirtmek, heyecanı kaybettirmek

hürév 1 хүреү

Duygu, coşku, heyecan gibi hisleri yitirmek, söndürmek

hürév 2 хүрәү

Kumaş, bağ gibi şeylerin ipini çekip çıkarmak

hüşélév хүçелеү

Boydan boya sökülme, dikişi sökülme; boydan boya kesilmek, yarılmak

hütélév hütелев

- 1.Sökülmek
- 2.Kesilmek, yarılmak

hütésév hütешев

- 1.Birlikte ya da karşılıklı sökmek
- 2.Birlikte ya da karşılıklı kesmek, yarmak

hütév hütев

- 1.Sökmek, dikişi sökmek
- 2.Kesmek, yarmak, açmak
- 3.İşi sökmek, işi yapacak hâle gelmek

hüttérév hütтереv

- 1.Söktürmek, dikişi söktürmek
- 2.Kestirmek, yardırmak, açtırmak

hüzleşév hүзлөшев

Tartışmak, sözlü çekişmek

hüzlev hүзлөv

- 1.Söylemek, konuşmak, demek
- 2.Anlatmak, bildirmek

hüzsenlenév hүзсәнләнев

Çok konuşur hâle gelmek, gevezeleşmek

ıǵılv ыǵылыv

Bir tarafa eğilmek, yönelmek; yatmak

ıǵısv 1 ыǵышыv

1. Bir yöne yatmak, bir yöne meyletmek, bir taraf eğilmek
2. Bir tarafa doğru çekilmek; sıkışmak, büzüşmek

ıǵısv 2 ыǵышыv

Acele etmeden yavaşça hareket etmek

ıǵıslav ыǵышлаv

Acele etmeden yavaş hareket etmek; ağır hareket etmek

ıǵıstırv 1 ыǵыштырыv

Bir taraf eğdirmek, bir yöne meylettirmek, bir tarafa yönlendirmek, bir yöne yatırmak

ıǵıstırv 2 ыǵыштырыv

Acele ettirmeden yavaşça hareket ettirmek

ıǵıv 1 ыǵыv

Bir tarafa yatmak; eğilmek

ıǵıv 2 ыǵыv

Eğilmek, meyletmek, yatmak

ıǵı-zıǵılanıv ыǵы-зыǵыланыв

Gürültülü hâle gelmek, karmaşık hâle gelmek

ıhıldav ыһылдав

Hâlsizleşip of pof etmek

ıhıldav ыхылдав

Hâlsizleşip of pof etmek

ıǵırv ыǵғырыv

Çıgırmak, böğürmek; öğürür gibi ses çıkarmak

ıǵırtıv ыǵғыртыv

Kötü bir sesle bağirtmak, çığırtmak, böğürtmek

ıjıldaıv ыжылдаı

İj ij etmek, ij ij diye ses çıkarmak

ıjıv ыжыу

Bilinçsizce öğretmek, tembih etmek

ıjılav ыжлау

Birşeylere dikkat edip, onu hesaba alıp kendi münasebetini bildirmek

ıķıldav ыкылдаı

İk mık etmek, kekelemek, gevelemek

ıķıanıv 1 ыкланыу

Bir tarafa yönelmek, meyletmek

ıķıanıv 2 ыкланыу

1. Rüzgarsız yere girmek
2. Sığınmak

ıķıaşıv ыклашыу

Bir tarafa yatmak, eğilmek

ıķılatıv ыклатыу

Bir tarafa yöneltmek, meylettirmek, yön verdirmek

ıķılav 1 ыклау

1. Bir tarafa yönelmek, meyletmek
2. Rüzgar ya da fırtınanın yönüne yönelmek (hayvan için)

ıķılav 2 ыклау

Rüzgarsız yere sokmak, sığdırmak

ıķsımlanıv ыксымланыу

Uygun hâle gelmek, uygun olmak, rahat olmak, sıkıntısız olmak

ıķsımlaştırıv ыксымлаштырыу

Karşılıklı ya da birlikte rahat etmek, sıkıntısız hâle gelmek, uygun hâle gelmek

ıķsımlav ыксымлау

Rahat etmek, sıkıntısız hâle getirmek

ıķşanılav ыкшанлау

Birilerine benzemeye çalışmak; öykünmek; salınmak

ıķşınıv ыкшыныу

Ovulmak, ovalanmak, sürtülmek; kaşınmak

ıķşıv ыкшыу

Ovmak, ovalamak, sürtmek; kaşımak

ıķtırıv 1 ыктырыу

Eğik, yatık hâle getirmek; yıkmak

ıķtırıv 2 ыктырыу

Acele ettirmeden yavaşça hareket ettirmek

ııaķılav ылаклау

Oğlaklamak, oğlak doğurmak

ııavlav ылаулау

At ya da kızaklı araba ile taşımak

ııbıratıv ылбыратыу

Ele avuca gelmez hâle getirmek, yakalanamaz hâle getirmek

ııbırav ылбырау

Eskiyerek ya da yumuşayarak kendi kendine büzüşmek, büzülmek

иҕиҕиҥ ылыгышыу

Karşılık ya da birlikte sımsıkı
yarışmak, sarılmak

иҕиҥ ылыгыу

1. Biri ya da bir şeye sımsıkı
yarışmak, sarılmak
2. Herhangi bir iş ya da duruma
katılmak, iştirak etmek

иҕитириҥ ылыгытырылыу

Herhangi bir iş ya da duruma katmak,
dikkatini çekmek

иҕитириҥ ылыгытырыу

1. Heveslendirmek, canını çektiirmek
2. Dikkatini celbetmek, herhangi bir
işe karıştırmak, iştirak ettirmek

иҕқаланыҥ ылқаланыу

Yıpranıp eskimek

иҕқиниҥ ылқыныу

иҕқин ит-: Bolca yiyip içmek; tıka basa
yiyip içmek.

иҕмайыҥ ылмайыу

Zayıflamak, kilo atmak

иҕуыратыҥ ылйыратыу

Ele avuca sığdırmamak, yakalanamaz
hâle getirmek

иҕуыраыҥ ылйырау

Eskiyip ya da yumuşayarak büzüşmek,
büzülmek

иҕһаһлау ымһаһлау

Rızası olmayarak söylenmek;
homurdanmak

иҕһиндиреҥ ымһындырыу

Umutlandırmak, ümitlendirmek

иҕһиниҕиҥ ымһынышыу

Karşılıklı ümitlenmek, karşılıklı
umutlanmak

иҕһиниҥ ымһыныу

Umutlanmak, ümitlenmek

иҕлашыҥ ымлашыу

İşaretleşmek, mimikleşmek

иҕлав ымлау

İşaret etmek, mimik ile bildirmek

иҕшаһныҥ ымшаһныу

Umutlanmak, ümitlenmek

иҕһаулаһныҥ ыңғайлаһныу

Bir tarafa yönelmek, belli bir tarafa
doğru yol almak; heveslenmek

иҕһаулатыҥ ыңғайлатыу

Belli bir tarafa yönlendirmek, belli bir
tarafa doğru yol aldirmek;
heveslendirmek

иҕһаулау ыңғайлау

1. Belli bir tarafa yönelmek, belli bir
tarafa doğru yol almak; heves etmek
2. İyiye dönmek, iyileşmek
3. Rızalı olmak, birinin sözüne itibar
etmek

inġiraŝiv ыңғырашыу

İnlemek, feryat etmek

inġiraŝtıriv ыңғыраштырыу

İnletmek, feryat ettirmek

inġırav ыңғырау

İnlemek, feryat etmek

inġırlav ыңғырлау

İster istemez söylenmek,
homurdanmak

inġırsaqlav ыңғырсақлау

Eğerin altına dokuma koymak

inġharlav ыңһарлау

Razı olmayıp mırıldanmak, yakınmak,
şikayetlenmek

inġıldativ ыңкылдатыу

İnk ettirmek, ink ink diye ses çıkarmak

inġıldav ыңкылдау

İnk etmek

inġrav ыңрау

Acı çekmek, izdirap çekmek

inġaınlav ыңшаңлау

Ara ara sızlayıp durmak, ara ara
ağrıyıp durmak

intılv ынтылыу

1. Uzatılmak, sunulmak, çekilmek
2. Bir yöne doğru aniden yönelmek;
yamulmak
3. Bir şeylere ulaşmaya çalışmak,
heves etmek

ınyılanıv ынйылануу

İnci gibi parlamak, inci gibi ııldamak

ınyılav ынйылау

İnci ile süslemek

ınyıtıv ынйытыу

Cefa çektiirmek, incitmek, sıkıntı
verdirmek

ınyıv ынйыу

Cefa çekmek, incimek, sıkıntı vermek

ıramlanıv ырамлануу

Başarılı olmak, verimli olmak

ıramlatıv ырамлатыу

Başarılı oldurmak, verimlendirmek,
verimli hâle getirmek

ıratıv ыратыу

Başarılı hâle getirmek, verimli hâle
getirmek

ırav ырау

Başarılı olmak, verimli olmak

ırbayıv ырбайыу

Biçimsizce açılmak, biçimsizce
yarılmak

ırbaytıv ырбайтыу

Biçimsizce açmak, biçimsizce yarmak

ırgaqlav ырғақлау

Çengellemek, kancalamak

ırganlav ырганлау

Yerli yersiz hoplayıp zıplamak

ıǵılv ырғылыу

Birden fırlatılmak, atılmak

ıǵıtılv ырғытылыу

Fırlattırılmak, attırılmak

ıǵıtıv ырғытыу

Fırlattırmak, atlattırmak, attırmak,
zıplattırmak

ıǵıv ырғыу

Fırlamak, atılmak, sıçramak

ırdav ырылдау

1. Hırıldamak, hırlamak
2. Sinirlenip öfke ile ses çıkarmak

ırlıv ырылыу

Kazmak, oymak, deşmek

ıımlanıv ырымланыу

Fal bakmak, büyü yardımıyla ne
olduğunu ya da ne olacağını bilmek

ıımlav ырымлау

Fal bakmak, büyü yardımıyla ne
olduğunu ya da ne olacağını bilmek

ırv 2 ырыу

Kazmak, deşmek; çukurlaştırmak

ııjanlav ыржанлау

Sağa sola eğmek, bükmek

ııjaıv ыржайыу

1. Kötü şekilde görünmek (diş için)
2. Öfke göstermek

ııjaıtıv ыржайтыу

Dudaklarını açıp diş göstermek

ırmav 1 ырмау

Çukur açmak, kuyu açmak; kazmak,
kazmalamak

ırmavlav ырмаулау

Çukur açmak, kuyu açmak, kazmak

ırsıldav ырсылдау

Irs irs etmek, irs irs gelmek

ıııyanlav ыııьянлау

Kaşı gözü oynatmak; cilvelenmek

ıııqlanıv ысықланыу

Çiğ düşmek

ıııldasıv ысылдашыу

Karşılıklı ya da birlikte ıss etmek, ıss
diye çıkarmak

ıııldav ысылдау

Iss etmek, ıss diye ses çıkarmak

ııınlav ысынлау

Gerçeğe döndürmek, gerçeğe
çevirmek, ciddileştirmek

ıııntılav ысынтылау

Gerçeğe döndürmek, gerçeğe
çevirmek, ciddileştirmek

ıııqanıv ысқаныу

Çabalamak, çaba göstermek, gayret
etmek

ıııındırılıv ысқындырылыу

Düşürülmek, elinden bırakılmak,
kaçırılmak

ıŝkındırıtıv ыскындырыу

Düşürtmek, elinden bıraktırmak,
kaçırmaq

ıŝkınv ыскыныу

Düşürmek, elinden bırakmaq, kaçmaq

ıŝlanıv ыçланыу

İslenmek; tütsülenmek

ıŝlav 1 ыçлау

İslemek, is yapmak; tütsülemek

ıŝlav 2 ыçлау

Iss diye ses çıkarmak

ıŝmalalanıv ыçмалаланыу

Reçinelenmek, verniklenmek

ıŝmalalatıv ыçмалалатыу

Reçineletmek, vernikletmek

ıŝmalalav ыçмалалау

Reçinelemek, verniklemek

ıŝpaylanıv ыçпайланыу

Derli toplu olmak, tertipli olmak

ıŝpaylav ыçпайлау

Derli toplu hâle getirmek,
tertiplendirmek

ıŝandırtıv ышандырыу

İnandırmak, inanç uyandırmak;
ümitlendirmek

ıŝanıv ышаныу

İnanmaq, güvenmek; ümit etmek

ıŝıklandırıtıv ышықландырыу

Sığınağa sokturmaq, sığınağa
girdirmek

ıŝıklanıv ышықланыу

Sığınağa girmek

ıŝıklav ышықлау

Sığınak yapmak, sığınılacak yer
yapmaq

ıŝıldav ышылдау

Zor nefes almak, zor soluk almak

ıŝırılıv ышырылыу

Sıyrılmak, temizlenmek

ıŝırıtıv ышырыу

Sıyırmak, temizlemek

ıŝırtıv ышыртыу

Sıyırtmaq, temizletmek

ıŝkılv ышкылыу

Ovulmaq, ovuşturulmaq, sürtülmek

ıŝkınv ышкыныу

Bedeni ovmaq, ovuşturmaq

ıŝkıŝıv ышкышыу

Karşılıklı ya da birlikte ovmaq,
ovalamak

ıŝkıtv ышкытыу

Ovdurmaq, ovalatmaq

ıŝkıv ышкыу

Ovmaq, ovalamak, sürtmek

ıŝrayıv ышпайыу

Sarkmaq; torbalanmaq

ıtırǵalanıv ытырǵаланыу

İğrenmek, midesi bulanmak

ıtırǵanıv ытырǵаныу

İğrenmek, midesi bulanmak, tiksirmek

ıvalanıv ыуаланыу

Ovalanmak, sürtülmek; kazılmak, eşilmek

ıvalav ыуалау

Ovalamak, sürtmek, ovmak

ıvalıv ыуалыу

Küçük parçalara ayrılmak, dilimlenmek, parçalanmak, ufak parçalara ayrılarak dağılmak

ıvıldaşıv ыуылдашыу

karşılıklı ya da birlikte kalın sesle bağırarak

ıvıldatıv ыуылдатыу

Kalın sesle bağırarak

ıvıldav ыуылдау

Kalın sesle bağırarak

ıvılv ыуылыу

Ovulmak, sürtülmek

ıvılvışıv ыуылйышыу

Karşılıklı ya da birlikte eğilmek, bükülmek

ıvılvıtıv ыуылйытыу

Baş eğdirmek, boyun eğdirmek

ıvılvıv ыуылйыу

Baş eğmek, eğilmek (ağaç için)

ıvıvıv ыуыныу

Ovunmak, sürtünmek

ıvıv ыуыу

Ovmak, ovarak dağıtmak

ıvızıv ыузырыу

Ovdurmak, ovuşturmak

ıvıqlav ыйыклау

1. Göğsü, sırtı şişmek (at için)
2. Rahatsız ederek çok acı vermek

ıvılv ыйылыу

Göğsü, sırtı şişmek (at için)

ıvıqanlav ыйқанлау

Sağa sola eğmek, bükmek; yalpalamak

ıvıalandırıv ызаландырыу

Eziyet çektirmek, cefa çektirmek; cezalandırmak

ıvıalanıv ызаланыу

Eziyet çekilmek, cefa çekilmek; ceza görmek

ıvıalatıv ызалатыу

Eziyet çektirmek, sıkıntıya düşürmek, cefa çektirmek; cezalandırmak

ıvıalav ызалау

Eziyet etmek, sıkıntıya sokmak; ceza vermek

ıvıanlav ызанлау

Toprağı sınır çekerek bölmek, sınır çekmek

ızǵarlav ызǵарлау

Kolayca hasta olmak, çabucak hasta olmak

ızǵıriv ызǵырыу

Yoğun ağrıdan dolayı acı çekip bağırarak; inlemek

ızǵıřıv ызǵышыу

Birbirine düşmek, kavga etmek, çekişmek, dövüşmek, tartışmak

ızǵıřtırıv ызǵыштырыу

Bibirine düşürmek, kavga ettirmek, dövüştürmek, çekiştirmek, tartıştırmak

ızǵıtıv ызǵытыу

Dokunarak yara ya da sızıyı acıtmak, ağrıtmak, azdırmak

ızǵıv ызǵыу

Kolayca hasta olmak, çabucak hastalanmak

ızılдаşıv ызылдашыу

Karşılıklı ya da birlikte uzun ses çıkarmak (sığır için)

ızıldav ызылдау

Bağırmadan uzun bir ses çıkarmak (sığır için)

ibeslev ибәсләу

Birleştirmek, bütünlemek, toplanmak, çevrelemek

igelév игәләу

Bilenmek, keskinlenmek; işlenmek, yontulmak, tornadan geçirilmek

igeşév игәшеу

Karşılıklı ya da birlikte bilemek, keskinlemek

igetév игәтеу

Biletmek, keskinletmek; işletmek, yontturmak, tornadan geçirtmek

igev 1 игәу

1. Bilemek, keskinlemek; işlemek, tornadan geçirmek, yontmak
2. Azarlayıp başına kakmak; paylamak

igevlev игәүләу

Bilemek, keskinlemek; işlemek, tornadan geçirmek, yontmak

igelév игәләу

Ekilmek

igév 1 игеу

Ekme, ekin yetiştirmek

igév 2 игеу

Eğmek, bükme

igtıbarlav иғтибарлау

Dikkate almak, dikkat etmek

ihahaylav иһаһайлау

Yersizce gülmek, bağırarak gülmek

ihaḥaylav иһаһайлау

Ha ha diye gülmek, haykırarak gülmek

iḥanlav иһанлау

Ha ha diye gülmek, haykırarak gülmek

iĥatalanıv ихаталаныу

Duvar ile çevrelemek, duvarla çevrilmek

iĥatalaşıv ихаталашыу

Karşılıklı ya da birlikte duvar örmek

iĥatalatıv ихаталатыу

Duvar ile çevreletmek, duvar ördürmek

iĥatalav ихаталау

Duvarla çevirmek, duvar örmek

ihenev иһәнәү

Esnemek

ihennev иһәннәү

Esnemek

iĥlaslanıv ихласланыу

Temiz yürekli olmak, açık yürekli olmak; riyasız olmak

iĥtıramlav ихтирамлау

Değer vermek, kıymet göstermek, saygı göstermek

ijéklev ижекләү

Heceleme

ijtimaĥılaşıv ижтимаĥилашыу

Sosyalleşmek, toplumsallaşmak

ijtimaĥılaştırıv

ижтимаĥилаштырыу

Sosyalleştirmek, toplumsallaştırmak

ikélendérev икеләндерев

İkilik içinde bıraktırmak

ikélenév икеләнеү

İkilik içinde kalmak

ikénsélenév икенселәнеү

İkinci şekle, ikinci duruma girmek

ikrenév икрәнеү

Sinirle bağırılmak

ikseşév иксәшеү

İğneli, nükteli söz söylemek; münakaşa etmek

iksev иксәү

Bıçak gibi şeyleri keskinlemek için birbirine sürerek bileylemek; şangırdatmak

ikşév икшеү

Birbirlerini eğlendirmek, birbirlerinin gönlünü eğlemek

iktérev иктерев

Ektirmek

ilahlaştırıv илаһлаштырыу

İlaşlaştırmak, tanrılaştırmak

ilaĥlanıv илакланыу

Sulu gözlü olmak, sulu gözlüye dönmek

ilamĥırav иламһырау

Ağlamaklı olmak, ağladı ağlayacak olmak

ilaşıv илашыу

Ağlaşmak

ilatıv илатыу

Ağlatmak

ilav илау

Ağlamak

ilavlatıv илаулатыу

Ağlamaklı hâle getirmek

ilavlav илаулау

Ağlar gibi olup sızlanıp söylenmek

ileklenév илэкленеу

Elenmek, elekten geçirilmek

ileklev илэклев

Elemek, elekten geçirmek

ilemhéretév илэмһерэтеу

Duyguу, düşünceyi çabucak değiştirtmek

ilemhérev илэмһерэу

Duygu ve düşünceyi çabucak değiştirmek

ilenév 1 илэнеу

Elenmek, elekten geçirilmek

ilenév 2 илэнеу

Eğrilmek (ip, yün vs.)

ileşlendérev иләсләндереу

Çeşitli duygularla coşturmak, heyecanlandırmak, arzulatmak

ileşlenév иләсләнеу

1. Çeşitli duygularla coşmak, heyecanlanmak, arzulamak

2. Aklı başından gitmek, şaşkına dönmeк

ileşév 1 иләшеу

Birlikte ya da karşılıklı elemek

ileşév 2 иләшеу

Karşılıklı ya da birlikte yün, kendir eğirmek

ileşév 3 иләшеу

Birlikte deri işlemek

iletév 1 иләтеу

Eletmek, eleyerek seçtirmek

iletév 2 иләтеу

Yün, kendir gibi şeyleri çıkık yardımcıyla eğirtmek

iletév 3 иләтеу

Ham deriyi özel bir yolla işletmek

ilev 1 иләу

1. Elemek, elekten geçirmek

2. Vurmak, çat pat vurmak

ilev 2 иләу

Yün, kendir gibi şeyleri çıkık yardımcıyla eğirmek

ilev 3 иләу

1. Ham deriyi özel bir yolla işlemek

2. Bir şeyi çok kullanarak eskitmeк, dağıtmak

ilevérev иләүерэу

Uykuda sayıklamak

ilevlev илэүлэү

Birden korkup sıçramak (at için)

ilgezéklenév илгэзэклэнеү

Alçakgönüllü olmak, güleryüzlü olmak, samimi olmak

ilhamlandırів илхамландырыу

İlhamlandırmak, ilham verdirmek

ilhamlanів илхамланыу

İlhamlanmak, ilham almak

ilhénév илһенеү

Yaşadığı yeri benimsemek, yaşadığı yeri yakın görmek

ilhérev илһерэү

Ülkeden sürmek, sürgün etmek

ilégésév илөгешев

Birbirine alışmak, birbirine bağlanmak

ilégév илегеү

Alıştırmak, kendine bağlamak; ehlileştirmek

ilékhétév илекһетев

Duygusallaştırmak, duygulandırmak

ilékhév илекһев

Duygusallaşmak, duygulanmak

iléktérév илектереү

Yakınlaştırmak, bağlatmak; ehlileştirmek

ilérév илереү

Uykuda yürümek

ilértév илертев

Uykuda yürütmek

ilkenlev илкэнлэү

Daldırmak, bandırmak, banmak

illuminatsiyalanів**иллюминацияланыу**

Aydınlatılmak, ışıklandırılmak, ışıklarla donatılmak, tenvir edilmek

illuminatsiyalav иллюминациялау

Aydınlatmak, ışıklandırmak, ışıklarla donatmak, tenvir etmek

illustratsiyalanів иллюстрациялау

İllüstrasyonlanmak

illustratsiyalav иллюстрациялау

İllüstrasyonlamak

iltélév илтелеү

İletilmek, belirli bir yere alıp gidilmek

iltév илтеү

İletmek, belirli bir yere alıp gitmek

ilttérév илттереү

İlettirmek, belirli bir yere aldırıp götürmek

imenév имэнеү

İğrenmek, sevimsiz görmek, çirkin görmek

imgeklenév имгэклэнеү

Eziyet çekmek, zahmet çekmek

imgekletév имгэклэтеү

Eziyet çektirmek, zahmet çektirmek

imgeklev имгэклэү

Eziyet vermek, zahmet vermek

imgenév имгэнеү

Sakatlanmak, sakat olmak

imgetév имгэтеү

Sakatlandırmak, sakat etmek

imhézlenév имһезлэнеү

Rahatsızlanmak, huzursuzlanmak;
hastalanmak

imhézlev имһезлэү

Rahatsız etmek, huzursuz etmek; hasta etmek

iménlenév именлэнеү

Emin olmak, rahat olmak, huzurlu olmak

imitatsiyalav имитациялау

Taklit etmek, taklidini yapmak

imév имеү

Emmek, süt emmek; ağza alıp çekmek

imézév имезеү

Emdirmek, emzirmek

imkenlev имкэнлэү

Acele etmeden kendi ihtiyarına göre iş yapmak, çalışmak

imletév имлэтеү

İlaçla tedavi ettirmek, ilaçla iyileştirmek

imlev имлэү

İlaçla tedavi etmek, ilaçla iyileşmek

improvizatsiyalav**импровизациялау**

Doğaçlama uarmak, irticalen söylemek

imşétév имшетеү

Azıcık ısıttırmak, ılık hâle getirtmek

imşév 1 имшеү

Azıcık ısıtmak, ılık hâle getirmek

imtelév имтэлеү

Eziyet çekmek, azap görmek, sıkıntı çekmek

imtékletév имтеклэтеү

Sığırı yatırmak için buzağıdan memesini çekip yumuşatmak

imtéklelev имтеклэү

Zorlanarak birazcık emmek (hayvan için)

imzalanıv имзаланыу

İmzalanmak

imzalav имзалау

İmzalamak

inandırıv инандырыу

İnandırmak

inanıv инаныу

İnanmak, iman etmek

indérélév индерелеү

İndirilmek, inmeye müsaade verilmek

indérév индереү

Girdirmek, girmeye müsaade etmek

individualleştérév

индивидуаллэштереү

Kendine has karakterli, bireysel
sıfatlar bakımından ayırmak

industrialleştérélév

индустириаллэштерелеү

Sanayileştirilmek, endüstrileştirilmek

industrialleştérév

индустириаллэштереү

Sanayileştirmek, endüstrileştirmek

ineldérév инэлдереү

Zorlatmak, mecbur etmek, zorunda
bırakmak

inelésév инэлеү

Birlikte veya karşılıklı rica etmek,
niyaz etmek, temenni etmek

inelév инэлеү

Rica etmek, niyaz etmek

ineltésév инэлтешев

Karşılıklı ya da birlikte minnet
ettirmek, rica ettirmek, niyaz ettirmek

ineltév инэлтеү

Rica ettirmek, niyaz ettirmek, minnet
ettirmek

inev 1 инэү

Hayvanların ayaklarına, kulaklarına iz
koymak, damga koymak

inevlenév инэүленев

İz koyulmak, damga koyulmak

inevlev инэүлэү Hayvanların

ayaklarına, kulaklarına iz koymak,
damga koymak

iñhévlev иңһевлеү

Yatık hâle gelmek, meyilli hâle
gelmek

inéslev инеслэ

Gömleğin içine kat dikmek

iñésév иңешев

İlk ölçüme nispeten kısalmak,
azalmak; çökmek, oturmak

inév инев

1. İnmek, içine geçmek; girmek

2. Saplamak, batırmak

3. İş, hizmet veya tahsil için kabul
edilmek, yerleşmek

iñkelév иңкэлеү

Rica, minnet ile müracaat etmek;
yalvarmak, istirham etmek

iñkenlev иңкэнлэү

Öne doğru kat kat eğilmek, bir eğilip
bir durmak

iñkeyésév иңкэйешев

Karşılıklı ya da birlikte aşağı doğru
eğilmek, bükülmek

iñkeyév иңкэйев

Aşağı doğru eğilmek, bükülmek

iñkeytév иңкэйтеү

Aşağı doğru eğdirmek, bükürmek

iñkévlenév иңкеүләнеү

Yatık hâle gelmek, meyilli hâle gelmek

inlev инләү

Enine ölçmek, enlemek

iñlev иңләү

Enini ölçmek

iñrenév иңрәнеү

Çok içlenip sızlanarak şikayet etmek

iñreşév иңрәшеү

Karşılıklı ya da birlikte ağlamak

iñretév иңрәтеү

Keder ve hasretten dolayı sızlanarak ağlatmak; hıçkırığa hıçkırığa ağlatmak

iñrev иңрәү

Keder ve özlemden dolayı sızlanıp ağlamak, hıçkırığa hıçkırığa ağlamak

insaflanıv инсафланыу

İnsaflı olmak

insélenév инселәнеү

Adanmak, adak edilmek

inséletév инселәтеү

Adak ettirmek, adatmak

insélev инселәү

Adamak, adak etmek

instsenirovkalav инсценировкалау

Sahnelemek, sahneye koymak

integratsiyalav интеграциялау

Tamamisini hesap etmek, bütünlemek

intensivlaştırıv

интенсивлаштырыу

Şiddetlendirmek, sıkılaştırmak, yeğınleştirme

internatsionalleşév

интернационалләшеү

Enternasyonalleşmek, uluslar arası hâle gelmek

internatsionalleşterév

интернационалләштереү

Enternasyonalleştırmek, uluslar arası hâle getirmek

intégév иңтереү

Eziyet çekmek, azap görmek, sıkıntı çekmek

intéktérév иңтектереү

Eziyet çektirmek, azap çektirmek, ıstırap çektirmek

inventarizatsiyalanıv

инвентаризацияланыу

Envantere geçirilmek, demirbaş defterine kaydedilmek

inventarizatsiyalav

инвентаризациялау

Envantere geçirmek, demirbaş defterine kaydetmek

ipkéndérév ипкендереү

İmkanlı hâle getirmek; becerikli hâle getirmek, yetenekli hâle getirmek

irkepén ипкенеү

Mümkün olmak, uygun olmak;
becerikli olmak

irpenén ипләнеү

Uydurulmak, adapte edilmek,
düzeltilmek

irleşén ипләшеү

Karşılıklı ya da birlikte uydurmak,
adapte etmek, düzeltmek

irletén ипләтеү

Uydurtmak, adapte ettirmek,
düzelttirmek

irlev ипләү

Uydurmak, adapte etmek, düzeltmek

irebeyén 1 ирәбәйеү

Açık gönüllü hâle gelmek,
mülayimleşmek, cömertleşmek,
samimileşmek

irebeyén 2 ирәбәйеү

Vücut, beden bakımından büyümek,
gelişmek, kuvvetlenmek

irebélendérén 1 ирәбеләндереү

Açık gönüllü hâle getirmek,
mülayimleştirmek, cömertleştirmek,
samimileştirmek

irebélendérén 2 ирәбеләндереү

Vücut, beden bakımından büyütmek,
geliştirmek, kuvvetlendirmek

iregésén ирәгешеү

Sözle karşılık vermek, münakaşa
etmek

ireklev ирәкләү

Yumuşatılmış deriyi keski ile kesmek

iremhetén ирәмһетеү

Böbürlendirmek, kibirlendirmek

iremhnén ирәмһеңеү

Böbürlenmek, kibirlenmek, burnu
kalkmak

irevenlev ирәүәнләү

Rahatlık, genişlik, huzur duymak

irevletén ирәүләтеү

Fena bağırtmak

irevlev ирәүләү

Bağırarak ağlamak, bağırarak

ireyésén ирәйешеү

Karşılıklı ya da birlikte huzur
hissetmek, rahatlamak

ireyén ирәйеү

Rahatlık, huzur hissetmek, rahatlamak

ireytén ирәйтеү

Rahatlatmak, huzurlandırmak, huzur
hissettirmek

irheklenén ирһәкләнеү

Cilvelenmek, cilveli olmak

irheven ирһәеү

Koca istemek, koca arzulamak, erkek
istemek

irhénév ирһенев

Koca olarak görmek, koca olarak saymak

irhérev ирһерэв

Koca istemek, koca arzulamak

irégév 1 ирегеу

Hareketsiz ve işsizlikten dolayı yorulmak, hamlamak

irégév 2 ирегеу

Rahatlık, huzur hissetmek, rahatlamak

irégév 3 ирегеу

Erinmek, tembellik etmek, üşenmek

irékhézlev ирекһезлэв

Özgürlüğünü kısıtlamak, hürriyetini

iréklenév иреклэнев

OSL ile yumuşatılmak (deri için)

iréklev иреклэв

Deriyi OSL ile yumuşatmak

iréktérév иректереу

Hamlatmak, hareketsizlikten dolayı yordurmak

iréndérév ирендереу

Erindirmek, üşendirmek

irénév иренеу

Erinmek, tembellik etmek, üşenmek

irénleşév иренлэшеу

Dudaksılaşmak

iréşélév ирешелев

Gayret ve emekle bir sonuca

ulaşılmak; hayata geçirilmek, erişilmek

iréşév 1 ирешеу

Gayret ve emekle bir sonuca ulaşmak, hayata geçirmek, erişmek

iréşév 2 ирешеу

Karşılıklı söze gelmek, konuşmak

iréştérév 1 ирештереу

Ulaştırmak, eriştirmek, ilettirmek

iréştérév 2 ирештереу

Çekiştirmek, kavga ettirmek, araları açtırmak

iréştérév 3 ирештереу

Sivri, nükteli sözlerle iğnelemek; istihza etmek, laf dokundurmak, takılmak

irétélév иретелеу

Eritilmek, sıvı hâle getirilmek

irétév иретеу

Eritmek, sıvı hâle getirmek

irév 1 иреу

Erimek, sıvı hâle gelmek

irkelenév иркэлэнев

İlgi, şefkat gösterilmek; nazlanmak

irkeletév иркэлэтеу

Sıcak davrandırmak, ilgi verdimmek, şefkat verdimmek

irkelev иркэлэү

Sıcak davranmak, şefkat göstermek,
ilgi göstermek

irkéneyén иркэнэйеү

Genişlemek, enginleşmek

irkéneytén иркэнэйеү

Genişletmek, enginleştirmek

irkénlev иркэнлэү

Sıkılmadan rahatça yerleşmek

irnelev ирнэлэү

Zıh çekmek, zıhlamak, şerit çekmek

irseýén ирсэйеү

Böbürlenmek, kibirlenmek,
büyüklenmek

irtelev иртэлэү

Vaktinden önce hareketlenmek,
erkenden çalışmak

irtélev иртелэү

Sırığı, kazığı bağlamak

irzévkelenév ирзэүкэлэнеү

Erkek gibi davranmak

işbatlanıv иşбатланыу

İspatlanmak, kanıtlanmak, delillenmek

işbatlatıv иşбатлатыу

İspat ettirmek, delillendirmek

işbatlav иşбатлау

İspat etmek, kanıtlamak

işengéretélév иşэнгерэтелеү

Sersemletilmek, şaşkına çevrilmek,
bunaltılmak

işengéretév иşэнгерэтеү

Sersemletmek, şaşkına çevirmek,
bunaltmak

işengérev иşэнгерэү

Sersemlemek, şaşkına dönmek,
bunalmak

işenkév иşэнкеү

Sersemlemek, şaşkına dönmek,
bunalmak

işenleşév иşэнлэшеү

Selamlaşmak, merhabalaşmak

işerlenév иşэрлэнеү

Hesaplanmak, sayılmak, miktarı
belirlenmek

işerleşév иşэрлэшеү

Hesaplaşmak, sayışmak

işerletév иşэрлэтеү

Hesaplatmak, saydırmak, miktarını
belirletmek

işerlev иşэрлэү

Hesaplamak, saymak, miktarını
belirlemek

işerlenév иşэрлэнеү

Aptal gibi davranmak, ahmakça
hareket etmek

işevenlenév ицэвэнлэнеу

1. Akılsızlaşmak, aptallaşmak, ahmaklaşmak
2. Düşünmeden iş yapmak
3. Şaşkın şaşkın kalmak

işeyév ицэйеу

Akıllanmak, akli erer yaşa gelmek

işhézlenév ицхезлэнеу

1. Duygusuz hâle gelmek, hissiz hâle gelmek
2. Hatırdan çıkmak

işémленév исемлэнеу

İsim verilmek, ad verilmek

işémleşév исемлэшеу

İsimleşmek, isim hâline gelmek

işémlev исемлэу

İsim vermek

işémlev ицсемлэу

Esnemek

işérgenév ицсэмгэнеу

Aklını yitirmek; kör kütük sarhoş olmak, zil zurna sarhoş olmak

işérgen ицсэргэу

Esirgemek, şefkat göstermek; acımak

işéréşév ицсэрешеу

Birlikte sarhoş olmak

işérév ицсереу

Sarhoş olmak

işértév ицсэртеу

Sarhoş etmek, sarhoş hâle getirmek

işév ицсеу

Esmek

işkerév ицкэреу

Önceden hissetmek, önceden fark etmek

işkertélév ицкэртелеу

Sezdirilmek, fark ettirilmek

işkertév ицкэртеу

Sezdirmek, fark ettirmek

işkérév ицкереу

1. Eskimek, uzun süre kullanmak
2. Niteliği bozulmak
3. Zamanın ihtiyaçlarına cevap vermemek

işkértév ицкэртеу

1. Eskitmek, uzun süre kullandırmak
2. Uzunca bir süre saklayıp bozmak

işlev ицлэу

Unutmadan hatırdan tutmak, akılda tutmak, unutmamak, hatırlamak

işnetév ицнэтеу

Esnemek

işnev ицнэу

Esnemek

israflav исрафлау

Boşa sarf etmek, israf etmek

istev истәү

İstemek, dilemek, niyet etmek

işaralav ишаралау

İşaretlemek, damgalamak

işelenév ишәләнеү

İleri geri, yamuk yumuk adım atmak

işenév ишәнеү

Denemek, tecrübe etmek; algılamak, sezme

işeyév ишәйеү

Sayı bakımından artmak, çoğalmak

işeytév ишәйтеү

Ekşimiş ekmeğin üzerine un dökerek basmak

işhénév ишһенеү

Denk görmek, eş görmek, denk saymak

işéldérév ишелдереү

Eşilmiş hâle getirmek

işéleşév ишелешеү

Karşılıklı ya da birlikte eşilmek, kazılmak

işélev 1 ишелеү

Eşilmek, kazılmak

işélev 2 ишелеү

Dağılıp saçılmak, yıpranmak; çok olup yıkılmak

işémtélev ишемтеләү

Ekşimiş ekmeğin üzerine un dökerek basmak

işérelév ишерелеү

Oldukça fazla yıkılmak, oldukça çok dağılmak; eşilmek

işérev ишереү

Çok bozmak, çok yıkmak, çok göçmek (toprak, taş v.s. için)

işétélév ишетелеү

İşitilmek, duyulmak

işétév ишетеү

1. İşitmek, duymak
2. Dinlemek
3. Haber almak, haberdar olmak

işéttérév ишеттереү

1. İşittirmek, duyurmak
2. Dışardan bir haberi duyurmak

işév 1 ишеү

Bükme, örmek, dokumak

işév 2 ишеү

Gemi ya da başka şeyleri yüzdürmek için kürek ya da başka şeylerle suda itmek, suda yüzdürmek

işév 3 ишеү

Eşmek, kazmak, deşmek

işlenév ишләнеү

Eşli olmak, çift olmak

işleşév ишлэшөү

Eşleşmek, kendi aralarında arkadaş,
dost olmak

işlev ишлөү

Eşli yapmak, çift yapmak

iştérev иштереү

Büktürmek, ördürmek, dokutmak

iteklev 1 итәкләү

Tabaka koymak, parça koymak

iteklev 2 итәкләү

Eteğe koymak, eteğe doldurmak

itélénév ителенөү

Edilmek, yapılmak, kılınmak

itélév ителеү

Edilmek, yapılmak

iténév итенеү

1. -p ekiyle birlikte gelerek yardımcı fiil anlamında kullanılır.
2. -rga ekiyle çekimlenmiş bir fiilden sonra gelerek istek ve maksadı bildirir.
3. Arap ve Fars sözlerine yardımcı fiil olarak gelerek birleşik fiil oluşturur.

itésév итешөү

Karşılıklı etmek, karşılıklı yapmak

itén итеү

1. Etmek, yapmak, kılmak
2. -p ekli formda yardımcı fiil niteliğinde birine vazife yüklemek, birini yönlendirmek anlamını verir.
3. Ünlemlerle kullanılarak birleşik fiil

oluşturur.

4. -p formunda gelerek bir iş ya da durumun ne şekilde yapıldığını anlatır.

5. -rga ekiyle çekimlenmiş bir fiilden sonra gelerek istek ve maksadı bildirir.

6. Arap, Fars ve Rus dillerinden alıntı sözlere yardımcı fiil olarak gelerek birleşik fiil oluşturur.

itlev 1 итлөү

1. Deriyi parçalamadan birleştirip

dikmek

2. Deri ayakkabı dikildiğinde birleşim yerine ince bir deri parçası sıkıştırarak dikmek

ittifaqlaşiv иттифаклашыу

Örgütlemek, birleşmek

ittérev иттереү

Ettirmek, yaptırmak, kıldırma

iyonlaşiv ионлашыу

İyonlaşmak

iyonlaştırılv ионлаштырылыу

İyonlaştırılmak

iyonlaştıriv ионлаштырыу

İyonlaştırmak

ižev иžөү

El ovuşturmak

ižélév иžелеү

Ezilmek, örselenmek

izésév izeshéy

Karşılıklı ya da birlikte ezmek,
çiğnemek

izév 1 izéy

1. Ezmek, örsellemek, çiğnemek
2. Suyu koyup eritmek
3. Sert bir şeyi parçalamak

izévlev 1 izéyléy

İlik, boğaz koymak

izévlev 2 izéyléy

Atın dizgininden ya da geminden
çekip acele etmek, yöneltmek

izolatsiyalanıv izolyatsiyalanıy

İzole edilmek, yalıtılmak

izolatsiyalatıv izolyatsiyalatıy

İzole ettirmek, yalıtırmak

izolatsiyalav izolyatsiyalav

İzole etmek, yalıtılmak

izratıv izratıy

Sıkıca ezmek, sağlam şekilde ezmek;
ağır çektirmek, ağır bastırmak

izrav izrav

Sağlamca ezilmek; ağır çekmek, ağır
basılmak

izretév izrétéy

Delik deşik şekilde getirip eskitmek
(kıyafet için)

izrev izrəy

1. İnceltip ip gibi parçalanır hâle

getirmek

2. Çok ezilmek

izreyév 1 izrəyéy

Öfkeyle konuşmak; öfkeyle sinire
bağırarak

izreyév 2 izrəyéy

Övmek, iyi insan olarak anmak

izzérév izzéréy

Ezdirmek, örsellemek

jesaretlenév jəsərətlenéy

Cesaretlenmek

jiylaşıv jıyılalıy

Karşılıklı ya da birlikte jiy etmek

jiylatıv jıylatıy

Jiy ettirmek

jiylav jıylav

Jiy etmek

jilıv jılyıy

Kaymak

jıvıdatıv jıvıdatıy

Jıvıdatılmak

jıvıdav jıvıdav

Jıvıdamak

jıvlav jıvlav

Jıvı etmek

jıyıldav jıyıldav

Jıy jıy etmek

jıyılalıv jıyılalıy

Karşılıklı ya da birlikte jiy etmek

jyulativ жыйлатыу

Jy ettirmek

jyulav жыйлау

Jy etmek

jüнкéв жүнкеү

Yormak, hırpalamak

qarǵaliv qarǵalыу

1. Bedduada bulunulmak

ettirmek; döndürmek

2. Aynı yerde döndürüp hareket

ettirmek

qabaqlaniv kabkalanыу

Çiçekten kabak sebzesine dönme

qabalandıriv kabalandырыу

Hızlandırmak, acele ettirmek,

çabuklaştırmak

qabalanıshiv kabalанышыу

Birlikte ya da karşılıklı acele etmek,

hızlanmak

qabalaniv kabalаныу

Hızlanmak, acele etmek, çabuklaşmak

qabalav 1 kabalaу

Kaba¹ tarağı ile dikmek, kaba

tarağından geçirmek

qabalav 2 kabalaу

Ağaç destekle sağlamlaştırmak

qabarındıriv kabарындырыу

Şişirmek, böbürlendirmek,

kibirlendirmek

qabarınıshiv kabарынышыу

Karşılıklı böbürlenmek, kibirlenmek,

şişmek

qabarınıv kabарыныу

Böbürlenmek, kibirlenmek, kendi

kendine şişmek

qabariv kabарыу

Kabarmak, şişmek; taşmak

qabarsıtv kabарсытыу

Kabarcıklandırmak

qabarsıv kabарсыу

Kabarcıklanmak

qabartılv kabартылыу

Kabartılmak

qabartiv kabартыу

Kabartmak; yükseltmek; irileştirmek

qabatlaniv kabатланыу

Tekrarlanmak, yinelenmek; çarpılmak

(matematikte)

qabatlav kabатлау

Tekrarlamak, yinelemek; çarpmak

(matematikte)

qabiǵiv kabығыу

Çok yatmaktan tıkızlaşmak

qabiǵhiv kabыкһыу

Çok yatmaktan tıkızlaşmak

qabiqlaniv kabықланыу

Kabuklanmak

qabıqlatıv kabıyklatıy
Kaplattmak; kabuklandırmak

qabıqlav kabıyklav
Kaplamak, kabuk koymak

qabınıv kabınıy
Tutuşmak, yanmak

qabırǵalav kabırǵalav
Birşeyin kenarından yanından hareket etmek, geçmek

qabırsaqlanıv kabırsaklanıy
Sertleşerek yarılmak; nasırlaşmak

qabişav kabışav
Solmak, rengi atmak

qabıv 1 kabıy
Ağza almak; tutmak, kapmak

qabıv 2 kabıy
Yanmaya başlamak, tutuşmak;
etkileyip ağrıtmak (baş için);
dokunmak; soğuk kapmak

qabıv 3 kabıy
İçine yün, pamuk doldurarak baştan başa dikmek

qabızıv kabızıy
Yakmak, tutuşmak

qabızırıv kabızırıy
Yaktırmak, tutuşturmak

qabullav kabullav
Kabul etmek

qafiyelev kafıelav
Kafiyelemek, uyaklamak

kagatlav kagatlav
Kışın muhafaza etmek için yiyecekleri
kar vs. ile kaplamak

qagayıv kagayıy
Güneşte bırakarak kurutmak

qagıldırıv kagıldırıy
Kaktırmak, vurdurulmak

qagılıp-huǵılıv kagılıp-huǵılıy
İtilip kakılmak, sağ sola savrulmak

qagılıv kagılıy
Vurulmak, sokulmak, kakılmak;
hafifçe vurmak; tokatlamak

qagılıtıv kagılıtıy
Göndermek, sürmek, dışlamak

qagılıyıv kagılıyıy
Kakılmak, vurulmak

qagınıv kagınıy
Kılık kıyafeti silkmek; tozunu almak;
kanatları sallamak, silkmek

qagırp-huǵıv kagırp-huǵıy
Sağa sola vurmak, çarpmak; tozunu,
kirini almak için çırpma

qagırışv kagırışıy
Vuruşmak, çakışmak, sokuşmak,
çarpmak

qagırıştırıv kagırıştırıy
Yanan ateşi korlandırmak

қағитив қағытыу

Benimsemeyerek ayrı tutmak;
dışlamak

қағив 1 қағыу

Sivri bir nesne ile vurmak, kakmak,
vurmak, sokmak, çakmak

қағызлаштірив қағызлаштірылыу

Belgelendirilmek, dokümanlaştırılmak

қағызлаштірив қағызлаштірыу

Belgelendirmek, dokümanlaştırmak

қаһилдав қахылдау

Kak kak etmek

қаһқаһâлав қаһқаһалау

Kahkaha atmak

қажив 1 қажыу

Mırdanmak, homurdanmak, söylenip
durmak

қажив 2 қажыу

Diş gıcırdatmak

қажқилдатив қажқылдатыу

Gajıldatmak

қажқилдав 1 қажқылдау

Gajıldamak

қажқилдав 2 қажқылдау

Gajk gajk diye bağırmaq (ördek için)

қақашив қақашыу

Çok kirlenmek, pislenmek, berbat
olmak

қақаштірив қақаштірыу

Çok kirletmek, pisletmek, berbat
etmek

қақайив қақайыу

Dikçe durmak, dikçe ayağa kalkmak,
başını dik tutmak

қақайтірив қақайтыу

Kaldırmak, yükseltmek, kabartmak,
toplamak

қақиланив қақыланыу

Çok kirlenmek, pislenmek, berbat
olmak

қақилдашив қақылдашыу

Kakıldaşmak

қақилдатив қақылдатыу

Kakıldatmak

қақилдав қақылдау

Kakıldamak

**қақирınıр-төкөрөнөв қақырынып-
төкөрөнөу**

Bir balgam çekip bir tükürmek

қақирив қақырыу

Balgam çekerek tükürmek

қаққилав қаққылау

Zaman zaman vurmak

қақланив қақланыу

Kurutulmak, kak yapılmak

қақлатив қақлатыу

Kurutmak, kak yaptırmak

қақлау 1 қақлау

Kurumak, kak olmak; hayvanı aç bırakıp zayıflatmak

қақлығыр-һуқлығыр қақлығыр-һуқлығыр

Bir ileri bir geri vurulmak

қақлығыр қақлығышы

Karşılıklı ya da birlikte hızla vurmak, geri tepmek

қақлығы қақлығы

Büyük bir hızla ya da aceleyle bir şeye vurmak; sert bir şeye vurup geri tepilmek

қақлығыр қақлығыр

Katı bir nesne ile vurup geri teptirmek; sıçratmak, zıplatmak

қақмалау қақмалау

Zaman zaman vurmak

қақмашы қақмашы

Çok kirlenmek, pislenmek, berbat olmak

қақсаланы қақсаланы

Arıklaşmak, kurumak, zayıflamak

қақсылы қақсылы

Çarpıp, vurup geri tepilmek

қақсылы қақсылы

Vurup geri teptirmek, sıçratmak, zıplatmak

қақсылы 1 қақсылы

Vurup geri tepmek, sıçramak, zıplamak

қақсылы 2 қақсылы

Rüzgarda kurutmak

қақшалы қақшалы

Çakşamak, sallanmak; bozulmak; türlü sıkıntılarla hâlsiz kuvvetsiz düşmek

қақшатты қақшатты

Sallandırmak, bozdurmak; hâlsizleştirmek

қақшатты қақшатты

Çakşattırmak, bozdurmak, sallandırmak; hâlsizleştirmek

қақшау 1 қақшау

Bozulmak, sarsılmak, sallanmak, gevşemek; hâlsizlenmek

қақшау 2 қақшау

Ağzında gevelemek

қақты қақты

Vurdurmak, çarptırmak, sokturmak, çaktırmak

қалақлау қалақлау

Каşıklamak

қалау 1 қалау

Belli bir düzen içinde yığmak, istiflemek

қалаулау қалаулау

İstif yapmak, yoğun oluşturmak

қалауланıv калайланыу

Teneke ile kaplanmak, kalaylanmak

қалаулатıv калайлатыу

Teneke ile kaplatmak, kalaylatmak

қалаулав калайлау

Teneke ile kaplamak, kalaylamak

қалауtıv калайтыу

Nasıl etmek, ne yapmak

қалбырав калбырау

Korktuğundan ya da
endişelendiğinden dolayı iş
yaramadan şaşırıp kalmak

қалбырғатıv калбырғатыу

Korku verip endişendirmek, şaşırtmak

қалбырғав калбырғау

Korktuğundan ya da
endişelendiğinden dolayı iş
yaramadan şaşırıp kalmak

қалбырлатıv калбырлатыу

Kalbır kalbır ettirmek, sıçratmak,
silkindirmek

қалбырлав калбырлау

Kalbır kalbır etmek, silkinmek,
sıçramak

қалдырılıv калдырылыу

Bırakılmak, atılmak; terk edilmek;
azat edilmek, serbest bırakılmak

қалдырıv калдырыу

Bırakmak, atmak; terk etmek; azat
etmek, serbest bırakmak

қалғıv калғыу

Oturduğı yerde uyumak; şekerleme
yapmak

қалынауıv калынайыу

Kalınlaşmak, yoğunlaşmak

қалынауtıv калынайтыу

Kalınlaştırmak, yoğunlaştırmak

қалыналав калыналау

Erkek ya da kızın babasına mal
vermek

қалыпланıv 1 калыпланыу

Kalıba sokulmak

қалыпланıv 2 калыпланыу

Zincirlenmek, prangalanmak

қалыплашıv калыплашыу

Karşılıklı ya da birlikte bir şekle
girmek, kalıba girmek

қалыплатıv 1 калыплатыу

Kalıba sokturmak, kalıplatmak

қалыплатıv 2 калыплатыу

Zincirletmek, prangalatmak

қалыплав 1 калыплау

Kalıba sokmak, şekle sokmak

қалыплав 2 калыплау

Zincirlemek, prangalamak

qalıvıv kalıvıvı

Hareket hâlindeyken geri kalmak

qalıv kalıvı

Kalmak, beklemek, geride olmak

qalıvıv kalıvıvı

???

kalıbranıv kalıbranıvı

Gerekli ölçüye, ayara gelip gelmediği belirlenmek

kalıbrıv kalıbrıvı

Gerekli ölçüye, ayara gelip gelmediğini belirlemek

kalkalaştırıv kalıkalaştırıvı

- 1.Saman kağıdına yazmak
- 2.Yabancı bir dilden doğrudan tercüme yoluyla yeni söz türetmek

qalqanılatıv kalqanılatıvı

Bir o başı bir bu başı kalkıp inip durdurmak

qalqanılav kalqanılavı

Bir o başı bir bu başı kalkıp inip durmak

qalqayıv kalqayıvı

Bel vermek, eğmeçlemek

qalkınıvıv kalıvıvıvı

Birlikte kalkmak; büyümek, yükselmek; harekete geçmek

qalkınıv kalıvıvı

Hafif kalkmak, az kalkmak; büyümek; yükselmek; harekete geçmek

qalkıtıv kalıvıvı

Biraz kaldırmak, yükseltmek

qalkıtıtırıv kalıvıvıvı

Biraz kaldırtmak, yükselttirmek

qalkıv 1 kalıvı

Kalkmak, yükselmek, yukarı çıkmak; ufuktan yükselmek, çıkmak (gök cisimleri için); gelişmek, büyümek

qalpaqlav kalıvıvı

Başlık ile örtmek, kaplamak

qalsayıv kalıvıvı

Gevşemek, sallanmak, sağlamlığını kaybetmek

qaltañlav kalıvıvı

Atılmak, fırlamak, hızlı davranmak

qaltayıvıv kalıvıvıvı

Karşılıklı gevşemek, sallanmak

qaltayıv kalıvıvı

Gevşemek, sallanmak, sağlamlığını kaybetmek

qaltayıvıv kalıvıvıvı

Gevşetmek, sallandırmak, sağlamlığını kaybettirmek

qaltıranıv kalıvıvıvı

Ufak ufak hareketlenmek, kıpırdanmak, silkinmek

qaltıraşiv kalтырашыу

Karşılıklı sallanmak, kırırdamak,
titremek

qaltırativ kalтыратыу

Ufak ufak hareketlendirmek,
kırırdatmak, silkindirmek; korkutmak

qaltırav kalтырау

Ufak ufak hareket etmek, kırırdamak,
silkinmek; çok korkmak

kan qaltıra-: Aşırı korkmak; korkudan
aklı başından gitmek

qaltırlativ kalтырлатыу

Takır tukur ettirmek

qaltırlav kalтырлау

Takır tukur etmek

kaltsiylaniv кальцийланыу

Kalsiyumlu hâle gelmek, kalsiyumlu
olmak

kaltsiylav кальцийлау

Kalsiyumlu etmek, kalsiyumlu hâle
getirmek

qalyaуiv каляйыу

Gevşemek, sallanmak, sağlamlığını
kaybetmek

qalyıgıv калйығыу

Eğilmek, biçimi bozulmak, bükülmek,
buruşmak; kabarmak

qalyiv калйыу

Eğilmek, biçimi bozulmak, bükülmek,
buruşmak; kabarmak

qamalaniv 1 камаланыу

Çevrenmek, sarılmak, kuşatılmak

qamalaniv 2 камаланыу

Samur kürküyle kuşatılmak,
kaplanmak

qamalativ 1 камалатыу

Kuşattırmak, sardırmak, çevreletmek

qamalativ 2 камалатыу

Samur kürküyle kuşattırmak,
kaplattırmak

qamalav 1 камалау

Kuşatmak, sarmak, çevrelemek

qamalav 2 камалау

Samur kürküyle kaplamak, kuşatmak

qamalıv камалыу

Sarılmak, kuşatılmak, çevrenmek

qamasavlav камасаулау

Engel olmak, engellemek, mani
olmak, güçlük çıkarmak

qamaslav камаслау

Ağı sarmak, toplamak

qamastav камастау

Kuşattırmak, sardırmak

qamaşiv 1 камашыу

Kuşatmak, çevirmek, sarmak,
dolanmak

qamaşiv 2 камашыу

Kamaşmak

qamaştırıv kamаштырыу

Kamaştırmak

qamatıv kamатыу

Kuşatmak, sarmak, qevrelemek

qamav 1 камау

Qevrelemek, dolanmak, sarmak, kuşatmak

kamfarkalav камфаркалау

Maņsetli yarmak, maņset koymak

qamqaqlav камғақлау

Gürültü qıkmak, yaugara yarmak

qamırlanıv камырланыу

Hamurla kaplanmak

qamırlav камырлау

Hamurlamak, hamurla kaplamak

qamıtlatıv камытлатыу

Yularlatmak, hamutlatmak

qamıtılav камытлау

Yularlamak, hamutlamak

kamillaşıv камиллашыу

Ogun hâle gelmek, kamil hâle gelmek, kamilleşmek

kamillaştırıv камиллаштырыу

Olgun hâle getirmek, kamil hâle getirmek, kamilleştirmek

kamıllav камиллау

Oldurmak, yarmak, yerine getirmek, başarmak

qamlav камлау

Pagan kùltüründe dini ritüelleri yarmak

qamsılatıv камсылатыу

Kamçılatmak

qamsılav камсылау

Kamçılamak

qamşalıv камшалыу

Kuşatılıp alınmak, sarılıp alınmak

qamşarıv камшарыу

Koparıp almak, qekip almak

qamşatıv камшатыу

Kuşattırıp aldırmaq, sarıp aldırmaq

qamşav камшау

Kuşatıp almak, sarıp almak

qamtarıv камтарыу

Atın dizginini kısaltarak baqlamak

qamtav камтау

Qevrelemek, dolanmak, sarmak, kuşatmak

qamtıv камтыу

Yarışmak, tutmak

qanatışıv канатышыу

Karşılıklı kanatmak

qanatıv канатыу

Kanatmak

qanatlandırv канатландырыу

Kanatlandırmak, canlandırmak, coşturmak

қанатланıv қанатланыу

Канатланмак, санланмак, сошмак

қанав қанау

Канамак

қандırıv қандырыу

Үатишмак, гідермак

қанғақлав қанғақлау

Ауаза дөнмак, кuru һавауа дөнмак

қанғилдашıv қанғылдашыу

Бирликте гак гак етмак (Куш, каз гили һайуанлар ічин)

қанғилдатıv қанғылдатыу

Гак гак еттирмак

қанғилдав қанғылдау

1.Гак гак етмак
2.Біршеули текар текар сөйлемак,
баша какмак

қанғиришıv қанғырышыу

Каршилкли шаширмак, апталлашмак

қанғириv қанғырыу

Шаширмак, аптала дөнмак,
ацауиплешмак

қанғиртıv қанғыртыу

Шаширтмак, аклину башидан алмак,
апталлаштирмак

қанғитıv қанғытыу

Курумак, ауаза дөнмак

қанғиv 1 қанғыу

Курумак, ауаза дөнмак

қанғиv 2 қанғыу

Шаширмак, аптала дөнмак,
ацауиплешмак

қанғизıv қанғызыу

Үатиштирмак, гідермак, үатишмак

қанһиратıv қанһиратыу

Кансизлаштирмак, канину акитмак

үөректэ қанһират-: Үзмак, ицитмак,
үөрек сизлатмак

қанһираv қанһирау

Кансизлашмак, кан каубетмак

қанһивлав қанһивлау

Кан реңгине дөнмак; кизармак

қанһизланıv қанһизланыу

1.Кансизлашмак, кан каубетмак
2.Мерһаметсизлешмак, таш үөрекли
олмак

қаниғиv 1 қанығыу

Кан топлауарак шішмак

қаниғиv 2 қанығыу

1.Гүчлү истек гөстермак
2.Биринден интикам алмак истеғи
дуумак, һасимлик гүтмак

қаніқтириv қанықтырыу

Биринден интикам алмак истеғи дуумак,
һасимлик гүтмак

қанıv қаныу

Канмак, доумак

kanifollev канифолләү

Kolofan sürmek, kolofanlamak, katı
bir çam reçinesi sürmek

қаңқылдау қаңкылдау

Gak gak etmek

қанланıv қанланыу

Kanla dolmak, kanlanmak

қанлав қанлау

Kana bulamak, kanlamak

қантарıv қантарыу

Atın dizginini kısaltarak bağlamak

кантилав қантлау

Kenar dikmek, zih çekmek

қанунлашıv қанунлашыу

Kanunlaşmak, yasallaşmak

қанунлаштырıv қанунлаштырыу

Kanunlaştırmak, yasallaştırmak

қануавланıv қаняуланыу

Savaş, kavga çıkarmak

қарақлав қапақлау

Korkutmak, ödünü patlatmak

қарауıv қапайыу

Şişmek, kabarmak, taşmak;
kibirlenmek, böbürlenmek

қарауıtıv қапайтыу

Şişirmek, kabartmak, taşırmaq

қанисланıv қапысланыу

Şişmek, kabarmak

қарқанлав қапқанлау

Kapan kurmak, tuzak kurmak

қарқаслав қапқаслау

Kapak takmak, kılıf geçirmek

қарқыллав қапқылау

Dudağını ısırmaq, dudağını dişlerinin
arasında sıkıştırmak, dişleri ile
dudağını ısırmaq; az yemek

қарландırıv қапландырыу

Karlandırmak

қанланıv қапланыу

Karlanmak

қанлатılıv қаплатылыу

Karlatılmak

қанлатıv қаплатыу

Karlatmak

қанлав қаплау

Karlamak, örtmek

қанрауıv қапрайыу

1. Yakışıksız durmak; kabarmak,
taşmak

2. Burnu havada olmak, kendini
beğenmek

қанрасыıv қапсайыу

Şişmek, kabarmak (Göz караğı, göz
altı ve damak için)

қанрасықланıv қапсықланыу

Torba gibi olmak (kıyafet için);
şişmek, kabarmak (göz altı için)

қаршанv қапшаныу

Elle yoklanmak, dokunulmak;
yolunmak

қаршав қапшау

Elle yoklamak, dokunmak; yolmak

қартырыlv қаптырылыу

Düğme ilik gibi şeyler için
birleştirilmek, tutturulmak

қартырыv 1 қаптырыу

Kaptırmak

қартырыv 2 қаптырыу

Düğme, ilik gibi şeyler için
birleştirilmek, tutturulmak

қартырыv 3 қаптырыу

Tutuşturmak, alevlendirmek

қартырыlativ қаптырылатыу

Kaptır koptor ettirmek

қартырыlav қаптырылау

Kaptır koptor etmek

қартырыmalav қаптырымалау

Gümüşle işlemek, süslemek

қарағошlav карағошлау

Orak sapını demirle sabitlemek

қарағуsqıllaniv карағуsqылланыу

Karaya dönmek, kararmak

қаралav каралау

Karalamak, karaya boyamak;
kötülemek, iftira atmak, çamur atmak

қаралiv 1 каралыу

Bakılmak, izlenmek, seyredilmek

қаралiv 2 каралыу

Kararmak, karanlıklaşmak

қарамаланiv карамаланыу

Kızağı bağ asılmak

қарамалаşiv карамалашыу

Birlikte kızağa bağ asmak

қарамалativ карамалатыу

Kızağa bağ astırmak

қарамалav карамалау

Kızağa bağ asmak

қарамıđiv карамығыу

Gözleri kapanarak uykuya geçmek,
uyuklamak

қарамıđlaniv карамықланыу

Tifoya yakalanmak

қараñılандырыv

караңғыландырыу

Karanlığa döndürmek, karartmak

қараñıланiv караңғыланыу

Karanlığa dönmek, kararmak;
üzülmek, sıkıntı içinde kalmak

қараñılativ караңғылатыу

Karanlığa döndürmek, karartmak

қараñılav караңғылау

Karanlık olmak, kararmak

қарапıv қараныу

Үан бакмак, гөз атмак, янда
янда бакмак, терс бакмак

қаранлав қаранлау

Донмаммак, донмадан амак

қараñлав қараңлау

Насталык, сыйкынты геçирмек; езийет
çекемек

қарарланıv қарарланыу

Үерлешемек, үеринде дурмак

қарарлав қарарлау

Қарар вермек, қарара вармак

қарашқиланıv қараскыланыу

Қаранлыкта силует шекинде гөрүнмек

қараşıv қарашыу

Бакышмак, қаршылыклы сейретмек

қаратıv қаратыу

Бактырмак; аралмак; үөнлендирмек

қарав қарау

Бакмак, сейретмек; инеңлеүйп
аңыкламак;

қаравиллатıv қарауыллатыу

Гувенлиги сағлатмак, мухаваза
еттирмак

қаравиллав қарауыллау

Гувенлиги сағламак, корумак

қарауышıv қарайышыу

Бирликте я да қаршылыклы қарармак

қарауıv қарайыу

Қарармак; қирленмек, көтүленмек

қарайтылıv қарайтылыу

Қарартылмак

қарайтыv қарайтыу

Қарартмак; қирлетмек; çамур атмак,
ифтира етмек

қарғанıv қарғаныу

Кендине беддуада булунмак

қарғашıv қарғашыу

Қаршылыклы беддуа етмек

қарғатıv қарғатыу

Беддуада булундурмак, беддуа
еттирмак

қарғав қарғау

Беддуа етмек, қарғамак

қарғıv қарғыу

Аниден сыйрамак, үеринден хоуламак

қарһаландırıv қарһаландырыу

Ацеде еттирмак, телашландырмак,
һызландырмак

қарһаланıv қарһаланыу

Ацеде етмек, телашланмак, һызланмак

қарығıv қарығыу

Çифлешемек (кеди, көпек, курт гили
һайванлар ичин)

қарıлıv қарылыу

Боғулмак, боғазында калмак

қарымталаşып қарымталашыу

Karşılıklı intikam almak, öç almak;

karşılıklı kan davası gütmek

қарымталав қарымталау

İntikam almak, öç almak

қарыплаşып қарыплашыу

Ağız dalaşı yарmak, münakaşa etmek,

tartışmak, çekişmek

қарышп 1 қарышыу

Karşı durmak; terslenmek, aksi

davranmak

қарышп 2 қарышыу

Büzülmek, toplaşmak, buruşmak

қарышлав қарышлау

Karışlamak, karışla ölçmek

қарышлавқилав қарышлауықлау

Tırtıllanmak, tırtıl ile kaplanmak

қарыштырп қарыштырыу

Çalışmadan duran birşeyi çalıştırmak

қарп 1 қарыу

Yaşlanmak, ihtiyarlamak

қарыланп қарылануы

Güçlenmek, gayretlenmek

қарылаşып қарылашыу

Birbirinden öç almak, intikam almak;

münakaşa etmek, tartışmak

қарқылдаşып қарқылдашыу

Birlikte gak gak etmek

қарқылдав қарқылдау

Gak gak etmek

қарланп қарлануы

Kara gömülmek, kara batmak

қарлығып қарлығыу

Sesi kısılmak, sesi kısılmaya başlamak

қарлықтырп қарлықтырыу

Sesi kıstırmak

қармақлав қармақлау

Olta ile yakalamak, tutmak

қармақсылав қармақсылуы

Olta ile balık tutma işiyle ilgilenmek

қармаланп қармалануы

Sağı solu yoklanmak, el yordamıyla

tutulmak, kavranmak; etrafıca

bakılmak

қармалав қармалау

Sağını solunu yoklamak, el

yordamıyla tutmak, kavramak;

etrafıca bakmak

қарманп қармануы

Arayıp etrafı sarmak, kuşatmak

қармав қармау

El yordamıyla tutmak, kavramak

қарпав қарпау

İri iri doğramak, parçalamak (et için)

қарпауып қарпайыу

Kulak ya da tüyleri dikleşmek

қарпаутып қарпайтыу

Kulak ya da tüyleri dikleştirmek

қағрғыв қарпыу

Sıçrayıp su üstüne çıkmak; sıçrayıp su üstündeki yemi almak (balık için)

қағсыланыв қаршыланыв

Karşılanmak, karşı alınmak

қағсыллашыв 1 қаршылашыу

Karşılaşmak

қағсыллашыв 2 қаршылашыу

Birinin niyetine isteğine geri durmak; karşılık göstermek

қағсыллау қаршылау

Karşılamak, karşı almak; birilerini ya da birşeyleri kabul etmek

Karşılıklı birleştirmek, bir etmek;

karşılıklı yakınlaştırmak

қартайылы қартайылыу

Yaşlanmak, ihtiyarlanmak

қартайышы қартайышыу

Birlikte yaşlanmak, ihtiyarlamak

қартайы қартайыу

Yaşlanmak, ihtiyarlanmak

қартайты қартайтыу

Yaşlandırmak, ihtiyarlatmak

қартыныв қартыныв

Yaşlı görmek, yaşlı saymak

қарунланыв қарунланыв

Cimrilik yapmak, pintilik etmek, hasis davranmak

қаруав қаряу

Yaşlanmak, ihtiyarlamak

қасиғишыв қасырышыу

Birlikte kaçmak

қасиғыв 1 қасырыу

Kaçırmak, kaçmaya mecbur etmek

қасиғыв 2 қасырыу

Çiftleştirmek

қасыв 1 қасыу

Kaçmak, firar etmek

қасыв 2 қасыу

Çiftleşmek

қасыв-бошыв қасыу-бошыв

Gizlenmek, saklanmak; pusmak

қасмақланыв қасмақланыв

Kaymak ile kaplanmak,

kaymaklanmak

қасағалау қасағалау

Saçak koymak, pervazlamak

қасандиғыв қасандырыу

Yetiştirmek, belli bir büyüklüğe kadar getirmek; ehlileştirmek (at için).

қасаны қасаныу

Yetişmek; ehlileşmek (at için).

қасы қасыу

Kaşımak

қасқайыв қасқайыу

Dişleri görünmek

қаҗауытн кашкайтн

Dişlerini göstermek

қаҗлау 1 кашлау

Yüzük veya bilezik gibi ziynetlere қаҗ koymak

қаҗҗақланн кашшакланн

İnat etmek, direnmek, ayak diremek

қаталақлау каталақлау

Kabız olmak, kabıza tutulmak

қаталау каталау

Kabız olmak, kabıza tutulmak

катарултау катарултау

Mancınık ile atılmak, mancınık ile atılıп çıkarılmak

катарултау катарултау

Mancınık ile atmak, mancınık ile atıp çıkarmak

қатарланн катарланн

Yanaşılmak, yaklaşılmak, yanı başında olunmak

қатарлашн катарлашн

Birlikte ya da karşılıklı yaklaşmak, yanaşmak

қатарлау катарлау

Yanaşmak, yaklaşmak, yanı başında olmak

қаташн каташн

Aksilenmek, terslenmek

қатнғн катнғн

Süt ile beslenip sağlamlaşmak (Bebek ya da hayvan yavruları için)

қатнқлау катнқлау

Yemeğe, çorbaya yoğurt katmak

қатнланн катнқланн

Sertleşmek, katılaşmak

қатнлн 1 катнлы

Dokunmak, ellemek, değmek

қатнлн 2 катнлы

Çakmak, vurmak, sokmak

қатнлн 3 катнлы

Yoğurt, lor katmak, karıştırmak

қатнştırн катнштыры

Karıştırmak, karıştırmak

қатнқланн катнқкыланн

Bedeni, vücudu sağlam hâle gelmek, dayanıklı hâle gelmek

қатнқн катнқкы

Bedeni, vücudu sağlamlaşmak, dayanıklılaşmak

қатнқаланн катнқшаланн

Kadınların yaptığı işleri yapmak

қатнрғанн катнрғанн

Güç kullanmak, güç harcamak

қатнрн катнрн

Katılaştırmak, sertleştirmek; dondurmak; çok kirlendirmek, pislendirmek

qatışıv kатышыу

Katışmak, karışmak

qatıv 1 катыу

Sert ya da sertçe hâle gelmek;
donmak; çok üşümek; hastalıktan
dolayı uzuvları hareketsiz kalmak

qatıv 2 катыу

Sokmak, batırmak, vurmak, çakmak

qatıv 3 катыу

Katlamak, üst üste koymak, kat kat
etmek

qatıv 4 катыу

Yemeğe, çorbaya yoğurt katıp
karıştırmak

qatıvıav 1 катыулау

Kabız olmak

qatıvıav 2 катыулау

Kabızlıktan karnı ağrımak

qatıvıav 3 катыулау

Yemeğe yoğurt veya lor katmak

qatirkénlev катиркенләу

Rahat hareket etmek, serbest hareket
etmek; genişlemek

qatqaklanıv каткаккланыу

Donmak, soğuktan taşlaşmak (Toprak,
yol için)

qatqıllanıv каткылланыу

Sertleşmek, katılaşmak

qatqırıv каткырыу

Katılarak gülmek

qatlamıanıv катламланыу

Tabakalaşmak, katmanlaşmak; sosyal
tabakalara ayrılmak

qatlanıv 1 катланыу

Katlanmak, katlı olmak

qatlanıv 2 катланыу

1.Katılmak, karışmak
2.Çabalamak, uğraşmak, didinmek

qatlav 1 катлау

Katlamak, üst üste koymak

qatlavlanıv катлауланыу

Katmanlara bölünmek, tabakalaşmak

qatmalav катмалау

Gereğinden fazla üst üste yığmak;
tepeleme yığmak

qatmarlandırıv катмарландырыу

Katmerlendirmek, tabakalandırmak

qatmarlanıv катмарланыу

Katmerlenmek, tabakalanmak,
katmanlanmak

qatmarlaşıv катмарлашыу

Katmanlaşmak, tabakalaşmak

qatmarlaştırıv катмарлаштырыу

Katmerleştirmek, tabakalaştırmak;
ağırlaştırmak

qatmarlav 1 катмарлау

Tabakalamak, Katmanlamak

qatmarlav 2 катмарлау

Düğüm yapmak, düğüm işlemek

qatmaşiv катмашыу

Çok kirlenmek, pislenmek, berbat olmak

qatnaşiv катнашыу

Birleşmek, katılmak, iştirak etmek; biriyle yakınlaşmak, yakın ilişki kurmak

qatnaştıriv катнаштырыу

Birleştirmek, iştirak ettirmek

katoklav катоклау

Silindir ile düzeltmek, yolu silindirlemek

qavaqlaniv қауақланыу

Kepекlenmek

qavaqlav қауақлау

Kepекli olmak, kepek oluşmak

qavan қауау

Deri değıştirmek, tüy dökmek

qavğalav қауғалау

Kavga etmek, dövüşmek, mücadele etmek

qavğazav қауғазау

Kepекlenip durmak

qavhayiv қауһайыу

Yakışiksız durmak; kabarmak, taşmak

qavıldav қауылдау

Kalın ses çıkararak söylenmek

qavinlaniv қауынланыу

Kavuna dönmek

qavirhinlaniv қауырһынланыу

Tüylenmek, yünlenmek

qavişiv қауышыу

Kavuşmak, karşılaşmak, buluşmak

qaviştiriv қауыштырыу

Kavuşturmak, karşılaştırmak, buluşturmak

qavjitiv қаужытыу

Sallandırmak, bozdurmak; çok incitmek

qavjiv қаужыу

Sallamak, bozmak; incinmek

qavkıldav қауқылдау

Kavk kavk etmek

qavlaşiv қаулашыу

Birlikte gürültü yapıp kovmak, bağıırıp kovmak

qavlav қаулау

1. Gürültü yapıp kovmak, bağıırıp kovmak

2. İsteyerek gürültü çıkarmak

qavşativ қаушатыу

Çekindirmek, ürkekleştirmek, utandırmak

qavşav қаушау

Çekinmek, ürkekleşmek, utanmak

avşırılıv kavşırılyly

Dolanıp sarılmış bir nesnenin iki kenarı üst üste örtülmek

avşırıv kavşırılyly

İki kenarını üst üste örtmek; birleştirme

avzalıv kavzalıly

Kuru yup kopmak (Yara kabuğu gibi şeyler için)

avzav kavzavly

Kemirerek yenilen şeyler ufalanarak bitmek (Kemirgenler için söylenir)

avzayıv kavzayıly

1. Yakışksız durmak; kabarmak, taşmak
2. Burnu havada olmak, kendini beğenmek

avzırlanıv kavzırlanıly

Aniden sinirlenmek, birdenbire öfkelenmek

avalyv kavalyly

Taşmak, kabarmak

avğırışıv kavğırışılıly

Karşılıklı endişelenmek, kaygılanmak

avğırıv kavğırılıly

Kaygıya, endişeye düşmek, endişelenmek, kaygılanmak

avğırtıv kavğırtılıly

Kaygıya, endişeye düşürmek

ayılv kavılyly

Nakış işlenmek, gergef işlenmek, yaldızlanmak, sırmalanmak

ayımlaşıv kavımlaşılyly

Ağız kavgası yarmak, atışmak, çekişmek

ayırlıv kavırlılıly

Çevrilmek, döndürülmek; yerinden oynatmak, devrilmek

ayırv kavırlılıly

Fırıl fırıl döndürmek, fırlatmak; dolanmak, bükülmek, sarılmak, burulmak

ayırtıv kavırtılıly

Çevirmek, döndürmek

ayışlv 1 kavışılıly

Birlikte ya da karşılıklı nakış işlenmek, gergef işlenmek, yaldızlanmak, sırmalanmak

ayışlv 2 kavışılıly

Eğilmek, bükülmek, burulmak; ayakta durmak, ayağa kalkmak

ayışlandırıv kavışlandırılıly

Kirlendirip, pislendirip kayış gibi oldurmak, muşamba gibi oldurmak

ayışlanıv kavışlanılıly

Kirletip kayış gibi olmak; kirlenmek, pislenmek

ayışlatıv kavışlatılıly

Kayış, kemer vs. ile vurdurmak

қауышлав кайышлау

Қауыш, kemer vs. ile vurmak

қауыштырыу кайыштырыу

Basıp eğdirmek, бүктүрмек

қауытыв кайытыу

Nakiş işletmek, gergef işletmek,
yaldızlatmak, sırmalatmak

қауыу 1 кайыу

Nakiş işlenmek, gergef işlenmek,
yaldızlanmak, sırmalanmak

қауызланыв кайызланыв

1.Sıyırılmak, soyulmak (ağaç için)
2.Soyup soğana çevirilmek;
yağmalanmak

қауызлатыв кайызлатыв

1.Sıyırtmak, soydurmak (ağaç için)
2.Soyup soğana çevirtmek;
yağmalatmak

қауызлав кайызлау

1.Sıyırmak, soymak (ağaç için)
2.Soyup soğana çevirmek;
yağmalamak

қауқалатыв кайқалатыв

Bel verdirmek, eğmeçletmek

қауқалав кайқалау

Bel vermek, eğmeçlemek

қауқаһлав кайқаңлау

Bel vermek, eğmeçlemek

қауқауыу кайқайыу

Bel vermek, eğmeçlemek

қауқауытыв кайқайытыу

Bel verdirmek, eğmeçletmek

қаумақланыв каймақланыв

Қаумақланmak

қаумақлатыв каймақлатыв

Қаумақлы hâle getirmek,
каумақлатmak

қаумақлав каймақлау

Қаумақlamak

қаумақтырыу каймақтырыу

Çıkartmak, yerinden oynatmak

қаумаланыв каймаланыв

Şeritlenmek, çizgilenmek

қаумалатыв каймалатыв

Şeritlendirmek, çizgilendirmek

қаумалав каймалау

Şeritlemek, çizgilemek, zıhlamak, zıh çekmek

қаумав каймау

Şerit hâlinde çerçevelemek

қауығыв каймығыу

Ekleme kaуmak, çıkmaq

қауыһыв каймыһыв

Çıkmaq, yerinden oynamak

қауыһтыыв каймыһтыыв

Çıkartmak, yerinden oynatmak

қаунарланıv кайнарланыу

Қаунар hâle дөнмек, қаунар hâle
гелмек

қаунарлатıv кайнарлатыу

Қаунар hâle гетирмек, қаунар hâle
дөнүштүрмек

қаунаşıv кайнашыу

Қаунашмак

қаунатılv кайнатылыу

Қаунатılmак

қаунатıv кайнатыу

Қаунатмак

қаунаттырıv кайнаттырыу

Қаунаттырмак

қаунав кайнау

Қаунамак, пішмек, фокурдамак,
кабармак

қауғақланıv кайрақланыу

Билейленмек, кескинленмек;
гүчленмек

қауғалıv кайралыу

Билейленмек, кескинленмек;
гүчленмек

қауғам қандır- (кайтır-):

Сусузлуғуну гідермек, сусузлуғуну
бастырмак

қауғаşıv кайрашыу

Кескинleşмек

қауғатıv кайратыу

Билейлетмек, кескинлетмек;
гүчлендирмек

қауғав кайрау

Билейлемек

қаусыландығıv кайсыландырыу

Кестирilmек, биçтирilmек

қаусыланıv кайсыланыу

Кесilmек, биçilmек

қаусылатıv кайсылатыу

Кестирмек, биçтирмек

қаусылав кайсылау

Кесмек, биçмек

қаушаланıv кайшаланыу

1. Nereye gittiğini bilmeden bir o yana
bir bu yana sarmak, savrulmak;
yerinden çıkmaк,

қаушалıv кайшалыу

Sarmak, ayrılmak, yoldan çıkmaк

қаушаңлаv кайшаңлау

1. Etrafinda dönmeк, çevresinde dönüp
durmaк
2. İş veya görevden kaçmaya çalışmaк,
işi asmaк

қаушауıv кайшайыу

Bel verdirmeк, eğmeçletmeк

қауғалав кайғалау

Aceleyle çalışmaк, konuşmaк

қаутарып қайтарыу

Dönmek, iade etmek, geri vermek

қауырттып қайтару

Döndürmek; iade ettirmek, geri verdirmek

қауытанып қайтауыну

Tekrar tekrar dönme, bir ileri bir geri gitme

қауытанып қайтауынушы

Birlikte ya da karşılıklı vazgeçmek, aksini düşünmek

қауытанып қайтауыну

Vazgeçmek, aksini düşünmek

қауытып қайтылу

Dönme, geri gelme

қауытанып қайтып қайтылушы

Öfkesini çabuk bastırma, çabuk unutmak; çabuk vazgeçmek, sayma

қауытанып қайтылу

Vazgeçmek, aksini düşünme

қауытып қайтылушы

Karşılıklı ya da birlikte dönme, geri gelme; düşüncelerinden vazgeçmek

қауытып қайтылу

Dönme, geri gelme; alet ya da bıçak vb. nesnelere için körlenme, iş görmez hâle gelme; düşüncesinden vazgeçme

қауытанып қайтылу 1 қайтылу

bk.özle-

қауытанып қайтылу 2 қайтылу

bk. қауытанып-

қауытанып қайтылушы

Çivilenme, çakılma

қауытанып қайтылушы

Çiviletme, çaktırma

қауытанып қайтылу 1 қайтылу

Çivi çakarak sağlamlaştırma

қауытанып қайтылу 2 қайтылу

Libre ile ölçme

қауытанып қайтылушы

Felakete uğrama, belaya bulaşma, kazaya uğrama

қауытанып қайтылу

Bela olmak, felakete yol açma

қауытанып қайтылушы

Saplatma, batırma, yarıştırma, emdirmeme

қауытанып қайтылушы

Saplamak, batırma, delme, deşme; yarışma, emme

қауытанып қайтылушы

Saplatma, batırma, yarıştırma, emdirmeme

қауытанып қайтылушы

Kazanma, sahip olma

қазақын қазарыныу

Pişmanlık duymak; ricada bulunmak,
minnette bulunmak

қазақ 1 қазау

Birşeyin ucu ile sallamak, düşürmek,
batırmak; dalları sağlamlaştırmak,
takmak, iliştirmek

қазақлан қазулануы

Ufak demir çivi ile çivilenmek,
sağlamlaştırılmak

қазақлат қазулатуы

Ufak demir çivi ile çiviletmek,
sağlamlaştırmak

қазақлав қазулау

Ufak demir çivi ile çivilemek,
sağlamlamak

қазақанатлав қазғанатлау

Қазғанат işlemek

қазақыл қазылыу

Kazılmak

қазақын қазыныу

Kazınmak

қазақш қазышыу

Karşılıklı ya da birlikte kazmak

қазақт қазытыу

Kazıtmak, kazdırmak

қазақ қазуы

Kazmak

қаззқын қаззырыу

Kazdırmak

кебекленев кәбәкләнеу

Кереге дөнmek, ufalanmak

кебеклев кәбәкләу

Кереге çevirmek, ufalatmak

кефәретлев кәфәрәтләу

Suçtu temizlemek, suçtu silmek,
kefarecini ödemek

кефәнлев кәфәнләу

Kefenlemek, kefene sarmak

кегев кәгеу

1. Kekmek, vurmak, sokmak

2. Rakı içmek

3. Sormadan almak, çarpmak

кегезленев кәгезләнеу

Cılızlaşmak, çelimsizleşmek

кеһерленев кәһәрләнеу

Kahırlanmak, öfke ile coşmak

кеһерлев кәһәрләу

Kahretmek, öfke duymak

кеһетленев кәһәтләнеу

And içmek, söz vermek, yemin etmek

кеһәтленев кәһәтләнеу

And içmek, söz vermek, yemin etmek

кежев кәжеу

1. Dişleyerek yemek, kopararak yemek

2. İçerlenmek, üzölmek

kejkéldев кэжкелдэү

Kejk kejk etmek (bk. *kejk-kejk*)

kekenlev кэкэнлэү

Kıvrıla kıvrıla hareket etmek (yılan v.s. için)

kekérsekleв кэкерсэклэү

Zigzaglamak, zigzag yapmak

kekérselev кэкерсэлэү

Zigzaglamak, zigzag yapmak

kekrenlev кэкрэнлэү

Eğile büküle yürüme, güçten düşüp yalpalayarak yürüme

kekreyéñkérev кэкрэйенкерэү

Zaman zaman eğilip bükülmek, ara sıra esnemek

kekreyéşev кэкрэйешев

Birlikte ya da karşılıklı eğilmek, bükülmek, yamulmak

kekreyev кэкрэйев

Eğilmek, bükülmek, yamulmak

kekreytev кэкрэйтеү

Eğirilmek, büktürmek, yamultmak

keksevenlev кэксэнлэү

Sağa sola kıvrılarak gelmek, sağa sola kıvrılarak hareket etmek

kekseyev кэксэйев

Çıkıntılaşmak, tümsekleşmek; kabarmak

kekseytev кэксэйтеү

Çıkıntılaştırmak, tümsekleştirmek; kabartmak

kekşenlev кэкшэнлэү

Sağa sola kıvrılarak gelmek, sağa sola kıvrılarak hareket etmek

kekşeyev кэкшэйев

Çıkıntılaşmak, tümsekleşmek; kabarmak

keldeklenev кэлдэклэнеү

Tabakalaşıp donmak, katmanlaşıp donmak

keleplenev кэлэплэнеү

Kumaş dokumak için iplik çarpılmak, bükülmek

keleplev кэлэплэв

Kumaş dokumak için iplik çarpmak, bükme

keléplenev кэлэплэнеү

Kalıp olmak, bir şeyin şekline uydurulmak

keléplev кэлэплэв

1. Kalıp yapmak, bir şeyin şekline uydurmak

2. Sıralamak, düzene koymak

kellenev кэллэнеү

Katmanlanmak, tabakalanmak, katlanmak

kelseklenév кэлсэклэнеү

Çok kurumaktan dolayı ufalanmak,
dağılmak (ot ve ekinler için)

keltenlev кэлтэнлэү

Sağa sola yalpalamak, sağa sola eğilip
bükülmek

kelteýév1 кэлтэйеү1

Çıkıntılaşmak, tümsekleşmek;
kabarmak

kelteýév2 кэлтэйеү2

Birden sinirlenmek, öfkelenmek

kemhénév кэмһенеү

Kendini eksik görmek, kendini noksan
görmek; eksik görmek, noksan görmek

kemhétélév кэмһетелеү

Eksik görülmek, noksan görülmek,
aşağılanmak, rezil edilmek

kemhétév кэмһетеү

Eksik gördürmek, noksan gördürmek;
aşağılatmak, rezil ettirmek

kemétélév кэметелеү

Eksiltmek, azaltılmak,
noksanlaştırılmak

kemétéñkérev кэметенкерэү

Azaltmaya çalışmak, azaltıvermek,
eksiltivermek

kemétév кэметеү

Eksiltmek, azaltmak, noksanlaştırmak

kemleşév кэмләшеү

Karşılıklı hakir görmek, aşağılamak,
rezil etmek

kemlev кэмләү

Birini hakir görmek, aşağılamak, rezil
etmek

kemşeyév кэмшэйеү

Basık, ezik hâle dönmek, yassı olmak,
basık olmak

kendérlev кәндерләү

Ayak eklemlerini bükmeden hareket
etmek, yürümek

ķenegethézlenév кәнәгәтһезлэнеү

Kanaatsız olmak, yetinmeyi bilmemek

ķenegetlendérév кәнәгәтләндереү

Kanaat ettirmek, yetindirmek

ķenegetlenév кәнәгәтлэнеү

Kanaat etmek, yetinmek

keñeşév кәңәшеү

Danışmak, müşavere etmek, fikir
alışverişi yapmak

keñeşleşév кәңәшләшеү

Birisiyle danışmak, birisyle müşavere
etmek

keñeşlev кәңәшләү

Danışmak, müşavere etmek, fikir
alışverişi yapmak

kenfitlenév кэнфитлэнеү

Tatlanmak, tatlanmaya başlamak, tatlı gelmek

keñgéldev кэнгелдәү

Sağa sola yaulanmak, bir o yana bir bu yana kalkıp durmak

Tahtırevalli oynamak

keñgérlev кэнгерләү

Hâlsizlikten ağır hareket etmek

keñkeyév кәңкәйеү

???

kenteulenév кәнтәйләнеү

Erkeklerin çevresinde dolanıp durmak

kereréndérév кәпәрендереү

Böbürlendirmek, övündürmek, kibirlendirmek

kererénév кәпәренеү

Böbürlenmek, övünmek, kibirlenmek

kererév кәпәреү

Böbürlenmek, övünmek, kibirlenmek

kereyév кәпәйеү

Şişmek, kabarmak (karın, göğüs için)

kereytév кәпәйтеү

Şişirmek, kabartmak (karın, göğüs için)

keréreyév кәперәйеү

Kurumlanmak, kurum satmak, çalım satmak

kerkeklev кәпкәкләү

Gücüne gitmek, ağına gitmek

kerlenév кәпләнеү

Uygun olmak, elverişli olmak, yerinde olmak

kerleşév кәпләшеү

Uygun olmak, elverişli olmak, yerinde olmak

kerlev кәпләү

1.Denk getirmek, tam getirmek

2.Doğrulamak, onaylamak, teyit etmek

kerreyév кәпрәйеү

Kurumlanmak, kurum satmak, çalım satmak

kerşelév кәпсәлеү

Dar yere tıklamak, bastırılmak, sıkılmak

kerşeyév кәпшәйеү

Basık, ezik hâle dönmek, yassı olmak, basık olmak

kerégév кәрәгеү

Gerekmek, gerekli olmak, lazım olmak

kerekhénév кәрәкһенеү

Gerek duymak, gereksinmek

kerhézlenév кәрһезләнеү

Güçsüzleşmek, kuvvetsizleşmek; zayıflamak

kertelenév kərtələnəy

- 1.Kendini ayırmak, ayrılmak, kendi alemine çekilmek
- 2.Parlak ışık hüzmesi ile çevrenlemek (ay ve güneş için)

kerteletév kərtələtəy

Ayırtmak, çevreletmek, çitlemek, çit ile ayırtmak

kertelev 1 kərtələy

- 1.Çit ile ayırmak, paravan ile ayırmak, bölme koymak

keséplenév kəsəplənəy

Bir işle ilgilenmek, bir işle uğraşmak

keşlenév kəşlənəy

Keseklenmek, suruflanmak

keşenelev kəşənələy

Mezarın üzerine yarı çıkmak, mezarı çevrelemek

keşkeyév kəşkəyəy

Gevşeyerek yukarı kalkmak, gevşeyip üste doğru kalkmak

keşmeklev kəşməkləy

Öbek öbek bağlamak; kalasları birleştirip bağlamak

keştelenév kəştələnəy

Kat kat olmak

keštelev kəştələy

Kat kat etmek; raf uarmak

ketmeyév kətməyəy

Şişmek, kabarmak, göbeği çıkmak (karn için)

keveklenév kəvəklənəy

Kepeklenmek

kevjeyév kəvəcəyəy

Eğilmek, bükülmek, yamulmak

kevjeytév kəvəcəytəy

Eğdirmek, büktürmek, yamultmak

kevşeklenév kəvşəklənəy

Gevşek olmak, gevşemek

kevşeñlev kəvşeñləy

Sallanmak, yatmak, eğilmek

kevşeyév kəvşəyəy

Eğmek, bükmek, meyil vermek

kevşeytév kəvşəytəy

Eğdirmek, büktürmek, meyil verdirmek

kevzelendérelév kəvzələndərəley

Tahayyül ettirilmek, tasavvur ettirilmek, göz önüne getirtilmek

kevzelendérev kəvzələndərəy

Tahayyül ettirmek, tasavvur ettirmek, göz önüne getirmek

kevzelenév kəvzələnəy

Tahayyül edilmek, tasavvur edilmek, göz önüne gelmek

кеvзев кәүзәү

Kemirerek yenilen şeyler ufalanarak bitmek (Kemirgenler için söylenir)

кеуэфһезленев кәйефһезләнеү

Keyifsizleşmek, neşesizleşmek

кеуэфлендереv кәйефләндереү

Keyiflendirmek, neşelendirmek

кеуэфленев кәйефләнеү

Keyiflenmek, neşelenmek

кеуегев кәйегеү

Bıkmak, usanmak, fazlaca doymak

кеуелезев кәйелешев

Birlikte ya da karşılıklı çapraz şekilde dürülmek

кеуелев кәйелеү

1.Çapraz şekilde dürülmek, çapraz şekilde sarılmak

2.Yoldan çıkmak, çizgiden çıkmak

кеуелтеv кәйелтеү

Çapraz şekilde dürdürmek, çapraz sardırmak; yalpalatmak

кеуев кәйев

Üzülmek, sıkılmak, canı yanmak

кеуелетев кәйкәләтеү

Çapraz şekilde dürdürmek, çapraz sardırmak

кеуелев кәйкәләү

Yoldan çıkmak, çizgiden çıkmak

кеуекелев кәйкәнләү

Dikkat çekici şekilde davranmak, dikkat çekmek; silve yarmak

кеуекеев кәйкәйев

Eğrilmek, bükülmek, yamulmak

кеуекетеv кәйкәйтеү

Eğriltmek, büktürmek, yamultmak

кеуелегев кәйлегеү

Çapraz şekilde dürülmek, çapraz şekilde sarılmak

кеумелдеv кәймелдәү

Sarsılmak, silkelenmek, titremek

кеурелев кәйпелеү

Yalpalamak, sağa sola dönüp durmak

кеурелтеv кәйпелтеү

Yalpalatmak, sağa sola döndürüp durdurmak

кезелев кәзәләнеү

İnatlaşmak, aksileşmek; keçileşmek

кезеклев кәзекләү

Gücüne gitmek, ağına gitmek; içerlemek

кезерһезленев кәзерһезләнеү

Kıymetsizlenmek, değersizlenmek

кезерһезлев кәзерһезләү

Kıymetsizleştirmek, değersizleştirmek

кезерленев кәзерләнеү

Kadirlenmek, kıymetlenmek, değerlenmek

kežérleşév кәзерләшеү

Karşılıklı kıymet vermek, değer vermek

kežérlev кәзерләү

Kıymet vermek, değer vermek

kıbılıtıv kıбылйытыу

1. Baskı yapmak, ezmek, zulmetmek
2. Göndermek, dışlamak, sürgüne yollamak

kıbılıv kıбылйыу

Parıldamak, pırıldamak, ışıldamak

kıbırhıv kıбырһыу

Kafa tutmak, direnmek, terslik etmek

kıbırlaşıv kıбырлашыу

Kımıldaşmak, kıpırdaşmak

kıbırlatıv kıбырлатыу

Kımıldatmak, kıpırdatmak, az hareketlendirmek

kıbırlav kıбырлау

Kımıldamak, kıpırdamak, az hareketlenmek

kıbırsınıv kıбырсыныу

Sabırsızlanmak

kıjınıv kıжыныу

Sinirlenip coşmak, öfkeden kudurmak

kıjkıldav kıжкылдау

Kıjk kıjk etmek

kıjmırlaşıv kıжмырлашыу

Karşılıklı ya da birlikte kaşınmak

kıjmırlav kıжмырлау

Yerinde durmadan kımıldamak; kaşınmak

kıjmıruıv kıжмырйыу

Kaşınmak

kıjırav kıжрау

Bir şeyi yapmak için yerinde duramayıp coşmak

kılandırıv kıландырыу

Davrandırmak, yaptırmak

kılanıv kıланыу

Davranmak, belirli bir harekette bulunmak

kılansıqlanıv kıлансықланыу

Dikkat çekici hareketler yapmak, dikkat çekici şekilde davranmak

kılavlanıv kıлауланыу

Kırağı ile örtülmek, kırağı ile kaplanmak, kırağılanmak

kılavlav 1 kıлаулау

Kırağı kaplamak, kırağı örtmek

kılavlav 2 kıлаулау

Göz bebeğine ak düşmek, ak leke ile kaplanmak

kılavlav 3 kıлаулау

Dil kabarıklığı ile hastalanmak

kıldırıv kıлдырыу

Davrandırmak, yaptırmak

қılıқһиратılıv қылықһыратылыу
Birilerinin ya da birşeylerin varlığı ya da tabiatı için nitelendirilmek, tasvir edilmek

қılıқһиратıv қылықһыратыу
Birilerinin ya da birşeylerin varlığını, tabiatını nitelendirmek, tasvir etmek

қılıқһирланıv қылықһырланыу
Birilerinin ya da birşeylerin varlığı ya da tabiatı için nitelendirilmek, tasvir edilmek

қılıқһирлав қылықһырлау
Birilerinin ya da birşeylerin varlığını, tabiatını nitelendirmek, tasvir etmek

қılıқһızланıv қылықһызланыу
Kötü davranmak, huysuzluk etmek, alışılmadık şekilde hareket etmek

қılınıv қылыныу
Davranılmak, yapılmak, işlenmek

қılıшıv қылышыу
Karşılıklı davranmak, yapmak, eylemek, işlemek

қılıшлав қылышлау
Керекленmek

қılıv 1 қылыу
Davranmak, yapmak, işlemek

қılıv 2 қылыу
Sıkmaq, kısmak

қılıқıldатıv қылықылдатыу
Kılık kılık ettirmek

қılıқınıv қылықыныу
Sıvı bir şey içildikten sonra damağı şapırdatmaq

қılıқıvдатıv қылықылдатыу
Kılık kılık ettirmek

қılıқıvдав қылықылдау
Kılık kılık etmek

қılıлав қыллау
Kıldan temizlemek (deri için)

қılıманлав қылманлау
Göz etmek, sağı sola göz atmaq; cilvelenmek

қılıранлав қылпанлау
Cilvelenmek, işvelenmek, nazlanmaq

қılıрıv қылыпыу
Kılıp etmek

қılıсıldатıv қылысылдатыу
Kılıs kılıs ettirmek

қılıсıldав қылысылдау
Kılıs kılıs etmek

қılıтанлав қылтаңлау
Aniden sinirlenmek, aniden sağı sola çatmaq

қılıтайышıv қылтаышыу
Karşılıklı ya da birlikte birden sinirlenmek, öfkelenmek

қлтауiv қылтайыу

Birden sinirlenmek, öfkelenmek

қлтауiv қылтайтыу

Birden sinirlendirmek, öfkелendir

қлтудатiv қылтылдатыу

Клт клт ettirmek

қлтудав қылтылдау

Клт клт etmek

қлтимбыланiv қылтымбыйланыу

Birden öfkelenmek, aniden
sinirlenmek

қлтрав қылтырау

Клтвр клтвр etmek

қлтрлатiv қылтырлатыу

Клтвр клтвр ettirmek

қлтрлав қылтырлау

Клтвр клтвр etmek

қлтлатiv қылтлатыу

Клт ettirmek

қлтлав қылтлау

Клт etmek

қлыанлав қылянлау

Саға sola hareket etmek, кимıldamak

қлыауiv қыляйыу

Dikkat etmek, ilgilenmek; kulak
asmak

қлыiv қылйыу

Dikkat etmek, ilgilenmek; kulak
asmak

қлыivғысланiv қылйыуғысланыу

Dolandırmak, kandırmak, aldatmak

қимғıldав қымғылдау

Кимıldamak, кырїрдamak, hareket
etmek

қимғırlav қымғырлау

Кимıldamak, кырїрдamak, hareket
etmek

қимһауiv қымһайыу

Siyahımsılaşmak, kararmak;
fümeleşmek

қимıуıtv қымырйытыу

Каşıntı hissettirmek, каşıntı
duydurmak; каşıtmak

қимıуiv қымырйыу

Каşımak, каşıуıp durmak

қимıуiv қымыйыу

Bol olmak, kaynamak, kaynaşmak

қимрауiv қымпайыу

Hareket etmek, кимıldamak,
кырїрдamak

қимsiv қымсыу

Düğümlеyıp sıkmak, sıkarak tutmak

қимғанiv қымшаныу

Zaman zaman sarsılmak,
hareketlenmek, кимıldamak

қимшатiv қымшатыу

Zaman zaman hareketlendirmek,
кимїldatmak, кырїrdatmak

қимшау қымшау

Кимıldamak, кырдamak

қимшығу қымшығу

Сыкыlamak, кысылмак, сыкыларак тутулмак

қимтылу қымтылыу

Сыкыlamak, кысылмак, сыкарак тутулмак

қимтын қымтыныу

Сыкыlamak, кысылмак, сыкарак тутулмак

қимту қымту

Сыкмак, кысмак, сыкарак тутмак

қимығу қымйығу

Топланıp hareketlenmek, bir araya gelip кимıldamak

қимығу қымйығу

Карşıлыклы кимылданмак, hareketlenmek, кырдamak

қимыту қымйыту

Кимылдатмак, кырдатмак, hareketlendirmek

қимыу қымйыу

Bir yere toplanıp hareketlenmek, кимылдамaк, yerimde duramamak

қиналан қыналаныу

Bal mumu ile kaplanmak

қиналау қыналау

Arı kovanının üstünü bal mumu ile kaplamak

қиғират қығиратыу

Кығыр кығыр ettirmek

қиғирау 1 қығырау

Кығыр кығыр etmek

қиғирту қығыртыу

Еғmek, yatırmak, meyil vermek

қин 1 қыныу

Önceden tasarlayıp hazırlanmak, önceden kaygılanıp hazırlıklı olmak

қинлан қыныланыу

Hazırlıklı olmak, tedbirli olmak; işini sağlama almak; mukayyet olmak

қипанлау қыпанлау

Gözü, başı oynatıp cilvelenmek; işvelenmek

қипдат қыпылдату

Кыр кыр ettirmek

қипдау қыпылдау

1.Кыр кыр etmek
2.Üzülüp sıkılıp sabırsızlanmak

қипслау қыпыслау

Gözünü kısmaк, gözünü büzmek

қипсу қыпсу

Düğümleyip sıkmaк, kısmaк

қипсанлау қыпсанлау

Sağa sola eғmek, бүkmek; yalpalamak

қипшан қыпшыныу

Zaman zaman sarsılmak, hareketlenmek, кимылдамaк

қипшыллау қыпшырлау

Hışır hışır etmek

қіршіп қыпшыу

Sıkmaq, kısmak, sıkarak tutmaq

қіртınıп қыптыныу

Zaman zaman sarsılmak,
hareketlenmek, kımıldamak

қіртırlaşıп қыптырлашыу

Karşılıklı hareket etmek, kırırdaşmaq

қіртırlatıп қыптырлатыу

Kıptır kıptır ettirmek

қіртırlav қыптырлау

1.Kıptır kıptır etmek
2.Yavaşça hareket etmek, kırırdamak

қырағайланıп қырағайланыу

Vahşileşmek, yabanileşmek

қыралаşıп қыралашыу

Birlikte ya da karşılıklı kenara çekmek
ya da kenara bırakmaq

қыралатıп қыралатыу

Kenara çektmek, kenara bıraktırmak

қыралav қыралau

Kenara çekmek, kenara bırakmaq

қыранғыlav қыранғылау

Parçalanmaq, bölünmek, yok olmak;
bozulmaq

қыранlav қыранлау

Parçalamak, bölmek; bozmaq, viran
etmek, mahvetmek; eziyet çekmek

қыравһıtıп қырауһытыу

Kırağı ile kaplanmaq, kırağı ile
örtölmek

қыравıtıп қырауытыу

Kırağı ile kaplanmaq, kırağı ile
örtölmek

қыравlanıп қырауланыу

1.Kırağılanmaq
2.Saçları aklanmaq

қыравlav қыраулау

Kırağı düşmek

қыразlanıп қыразланыу

Kenarlanmaq; yarılmak

қыразlav қыразлау

Kenarlı hâle getirmek; dik bir düzlük
şekline getirmek

қырғalav қырғалау

Döne döne uçmaq; sağa sola saparak
uçmaq

қырғıslaşıп қырғыслашыу

Birlikte kırgıs ile kesmek, parçalamak

қырғıslatıп қырғыслатыу

Kırgıs ile kestirmek, kırgıs ile
parçalatmaq

қырғıslav қырғыслау

Kırgıs ile kesmek, kırgıs ile
parçalamak

қырһıғıп қырһығыу

Nazara gelmek, nazar değmek

қırһіқтігіп қырықтырыу

Nazar deǵdirmek, nazara getirmek

қırılıшп қырылышыу

Topluca ölmek

қırılıп қырылыу

- 1.Kazınmak, sıyrılmak
- 2.Topluca ölmek, kırılmak
- 3.Aşıp üzölmek, heder olmak

қırпнауіп қырынайыу

Eǵimlenmek, meyillenmek, eǵilmek

қırпнауітп қырынайтыу

Eǵimlendirmek, meyillendirmek, eǵdirmek

қırпп қырыныу

Traş olmak

қırплатп қырыплатыу

Meylettirmek, eǵiltmek, yana doǵru çevirtmek, eǵimli yöne doǵru çevirtmek

қırпплав қырыплав

Meyletmek, eǵilmek, yana doǵru çevirmek, eǵimli yöne doǵru çevirmek

қırпсауіп қырысайыу

Sert mizaçlı olmak, sertleşmek, katılaşmak

қırпсланп қырысланыу

- 1.Sert mizaçlı olmak, sertleşmek, katılaşmak
- 2.Yabanileşmek

қırпшп қырышыу

- 1.Karşılıklı ya da birlikte kazımak, sıyırmak
- 2.Emri altına almaya çalışmak, boyunduruk altına almaya çalışmak

қırп қырыу

- 1.Kazımak, sıyırmak
- 2.Traş etmek
- 3.Daǵıtp parçalayıp yok etmek
- 4.Topluca öldürmek, yok etmek

қırқılıп қыркылыу

Kırılmak, koparılmak, kırılmak

қırқплав қыркыплав

Kırıp kırıp parçalamak, bölmek

қırқпшп қыркышыу

- 1.Karşılıklı ya da birlikte kesmek; kesişmek
- 2.Karşılıklı ya da birlikte koparmak

қırқп 1 қыркыу

Kırkmak, kırpmak, kesmek, koparmak; ayırmak, bölmek

қırқпландыріп қыркыландырыу

- 1.Ekşitmek, tadını bozdurmak
- 2.Sertleştirmek

қırқпланп қыркыплавныу

1. Ekşimek, bozulmak
2. Sertleşmek

қırқплашп қыркыплавшыу

Şiddetlenmek, şiddeti artmak, keskinleşmek

қırқивлаштырив қыркыулаштырыу
Şiddetlendirmek, şiddetini artırmak,
keskinleştirmek

қırққилав қырккылау
Kısım kısım kesmek, kırkmak;
doğramak

қırққислав қырккыслау
Kısım kısım kesmek, kırkmak;
doğramak

қırқтырив қырктырыу
1. Kırkırtmak, kestirmek, koparmak;
ayırmaq, bölmek
2. Kemirerek yemek

қирланив қырланыву
Şekillenmek, biçimlenmek; oyulmak

қирлатив қырлатыву
Birşeyin kenarından kırından yol
almak

қирлав 1 қырлау
Kenarından yontmaq, oymaq; şekil
yapmaq

қирлав 2 қырлау
1. Herhangi bir şeyin kenarından yol
almak
2. Yaklaşmaq

қирлиқланив қырлыккланыу
Kırlık şeklinde yığılmak

қирлиқлашыв қырлыккылашыу
Karşılıklı ya da birlikte yığılmak, bir
araya getirilmek

қирлиқлатив қырлыкклатыву
Kırlık şeklinde yığdırmak

қирлиқлав қырлыккылау
Kırlık şeklinde yığmaq

қиррақланыв қырпаккланыу
İnce, sulu kar ile kaplanmak

қиррақлав қырпаккылау
İnce, sulu kar ile kaplamak

қирривланыв қырпыуланыву
Yamalanmak

қирривлав қырпыулау
Yamalamak

қирсав қырсау
Yarışmış, yarışıp donmuş nesneyi
kırmak, kesmek

қирсильдав қырсылдау
Kıls kıls etmek

қирсыныв қырсыныу
Bir iş yapmaya heves etmek, ilgi
duymak

қирсыв қырсыу
Yarışmış, yarışıp donmuş nesneyi
kırmak, kesmek

қирşıldатив қырşылдатыу
Kırş kırş ettirmek

қирşильдав қырşылдау
Kırş kırş etmek

қирşлатив қырşлатыу
Kırş ettirmek, kırş kırş ettirmek

қыршлав қыршлау

Қырш etmek, қырш қырш etmek

қирталаşив қирталашыу

Kalkışmak, yeltenmek, teşebbüs etmek

қиртлдатив қиртылдатыу

Kırt kırt ettirmek

қиртлдав қиртылдау

Kırt kırt etmek

қиртішланив 1 қиртышланыу

Tabakalanmak, katmanlaşmak

қиртішланив 2 қиртышланыу

İnatlaşmak, aksileşmek

қиртішлав қиртышлау

Üstteki ince tabakayı almak, sıyırmak

қиртлатив қиртлатыу

Kırtlatmak, kırt ettirmek

қиртлав қиртлау

Kırtlamak, kırt etmek

қирзігив қырзырыу

Kestirmek, yüzdürmek

қісіліşив қысылышыу

Karşılıklı kısılmak, karşılıklı sıkılmak

қісілив қысылыу

Kısılmak, sıkılmak; azıcık ara bırakıp kapatılmak; küçülmek

қисиндирив қысындырыу

Kaşındırmak, tırmalandırmak

қисинішив қысынышыу

Karşılıklı ya da birlikte kaşınmak

қисинив қысыныу

1.Kaşınmak, tırmalanmak

2.Bir iş yapmaya heves etmek, ilgi duymak

қісіғайив қысырайыу

İçeriksiz kalmak, boş kalmak

қісіғіқланив қысырыкланыу

Güç kullanarak baskı yapılmak, zorla sıkılmak

қісіғіқлав қысырыклайу

Güç kullanarak baskı yapmak, zorla sıkmak, güç kullanarak kısmak

қісішив қысышыу

Karşılıklı ya da birlikte sıkmak, kısmak

қиситив қысытыу

Kaşıtmak, tırmalatmak

қиситтірив қысыттырыу

Kaşıttırmak, tırmalattırmak

қисив 1 қысыу

1.Kaşımak, tırmalamak

2.Birşeye dayanamayıp çoşmak

қісіив 1 қысыу

1.Kısmak, sıkmak; daraltmak

2.Güç kullanarak sıkmak, baskı yapmak

3.Geniş, bol tutmadan ölçüye, hesaba koymak

қисылатив қысыулатыу
Uyuza yakalatmak, uyuza imkan vermek

қисылав қысыулау
Uyuzlanmak, uyuz olmak

қішқарив қысқарыу
Kısalmaq, azalmaq

қішқартилв қысқартылыу
Kısaltılmak, azaltılmak

қішқартив қысқартыу
Kısaltmaq, azaltmaq

қисқиріқлав қысқырыклау
Tekrar tekrar bağırmak

қисқиринив қысқырыныу
Kendine ya da birine öfkelenip bağırmak; yakınmak; dövünmek

қисқирішив қысқырышыу
Karşılıklı bağırmak, bağırmak

қисқирив қысқырыу
Yüksek ses çıkarmak, bağırmak; ses vermek

қисқиртив қысқыртыу
Yüksek ses çıkartmaq, bağırtmaq

қисқирттирив қысқырттырыу
Yüksek ses çıkarttırmak, bağırttırmak

қисмақлав қысмақлау
Baskı altına almak, idaresi altına almak, tabi kılmak

қистақлав қыстақлау
Güç kullanmak, baskı yapmak, sıkı yönetmek

қисталдырив қысталдырыу
İtiş kakış sığdırmak, zorla bir yere sıkıştırmak

қистalışив қысталышыу
Karşılıklı ya da birlikte dar, küçücük bir yere sığdırılmaya çalışılmak, kısıtılmak

қисталив қысталыу
Dar, küçücük bir yere sığdırmaya çalışılmak, kısıtılmak

қисташив қысташыу
Karşılıklı ya da birlikte dar, küçücük bir yere sığdırmaya çalışılmak, kısıtılmak

қистатив қыстатыу
Dar, küçücük bir yere sığdırmaya çalıştırmak, kısıtırmak

қистав 1 қыстау
Dar, küçücük bir yere sığdırmaya çalışılmak, kısıtılmak

қистирилв қыстырылыу
Kısıtılmak, sıkıştırılmak

қистирив қыстырыу
1.Kısıtılmak, sıkıştırmak
2.Yerli yersiz araya bir şeyler sokmak

қишлатилив қышлатылыу

Қишлатилмақ, беслетилип бақиларак қиш
геқиртилмеқ

қишлатив қышлатыу

Қишлатмақ, беслетилип бүйүтилереқ қиш
геқиртилмеқ

қишлав 1 қышлау

Қишламақ, қишлаға yerleşmeқ; қиш
геқиртилмеқ

қишлиқлав қышлыклав

Сүмүкленмеқ, burnu akar hâle
gelmeқ

қиштиқлав қыштыклав

Nasırlaşarak oluşан kirlе kaplanmaқ

қиштирлашив қыштырлашыу

Karşılıklı kıştır kıştır etmeқ

қиштирлатив қыштырлатыу

Кіштир кіштир ettirmeқ

қиштирлав қыштырлау

Кіштир кіштир etmeқ

қитақлашив қытақлашыу

Gıdaklaşmaқ

қитақлав қытақлау

Kıtak kıtak etmeқ, gıdaklamaқ

қитиқланив қытықланыу

Gıdıklanmaқ

қитиқлашив қытықлашыу

Gıdıkläşmaқ

қитиқлатив қытықлатыу

Gıdıklatmaқ

қитиқлав қытықлау

Gıdıklatmaқ

қитирайив қытырайыу

Birden sinirlenmeқ, öfkelenmeқ

қитирлатив қытырлатыу

Kıtır kıtır ettirmeқ

қитирлав қытырлау

Kıtır kıtır etmeқ

қитиришланив қытыршыланыу

Pürüzlenmeқ, tırtıklanmaқ,
kıtırılanmaқ

қитқилдашив қытқылдашыу

Gıdaklaşmaқ, karşılıklı ya da birlikte
kıt kıt etmeқ

қитқилдатив қытқылдатыу

Gıdaklattırmaқ, kıt kıt ettirmeқ

қитқилдав қытқылдау

1. Gıdaklamaқ, kıt kıt etmeқ
2. Kıt kıt gülmeқ

қивақланив қыуақланыу

Ağaçlanmaқ, ağaçlı olmaқ

қивалашив қыуалашыу

Kovalaşmaқ, karşılıklı ya birlikte
kovmaқ

қивалатив қыуалатыу

Kovalatmaқ, bir yerden göndertmeқ

қывалан қыуалау

Kovalamak, bir yerden göndermek, gitmesini istemek, kovmak

қывандырын қыуандырыу

Кывандырмак, кываңч hissettirmek; mutlu ettirmek

қыванһитын қыуанһытыу

Kuru sığaға дөндүрмек, yakıcı sığaға дөндүрмек

қыванһын қыуанһыу

Kuru sığaға доғру gitmek, yakıcı sığaға доғру дөнмек

қыванышын қыуанышыу

Карşılıklı кыванмак, карşılıklı сеvinmek

қыванын қыуаныу

Кыванмак, гөненмек, сеvinmek, mutlu olmak

қыванлатын қыуанлатыу

Kuru sığaға дөндүрмек

қыванлау қыуанлау

Kuru sığaға дөнмек

қыварын қыуарын

1.Nemi, ıslaklıғı kaybetmek, kurumak
2.Çöp gibi kalmak, kemik gibi kalmak

қывғынлашын қыуғынлашыу

Карşılıklı ya da birlikte akıntı yolula aғaç sevk etmek

қывғынлатын қыуғынлатыу

Akıntıyla aғaçı гөндертмек, sevk ettirmek

қывғынлау қыуғынлау

Akıntıyla aғaçı гөндермек, sevk etmek

қывықландырын қыуықландырыу

Balonlaşтырмак, baloncuklaşтырмак

қывықланын қыуықланыу

Balonlanmak, baloncuklanmak

қывылын қыуылыу

1. Kovmak, kovalamak; acele ettirmek
2. Birinin peşine düşmek, ardına düşmek
3. Aralayıp ayırıp almak (bal peteğinden bal almak için)

қывышын қыуышыу

1.Карşılıklı ya da birlikte kovmak
2.Geçіştirmeye, savmaya çalışmak, başından atmaya çalışmak

қывышланын қыуышланыу

İçi boş hâle gelmek, kof hâle gelmek

қывышлау қыуышлау

Çadır kurmak; istiflemek

қывын қыуын

1. Kovmak, kovalamak, bir yerden гөндермек
2. Acele ettirmek, çabuklaşтырмак
3. Biri ya da birşeyin ardına düşmek, peşine düşmek

4. Zorla göndermek, kapıyı göstermek
5. Yaşamak
6. Birşeylere başlayıp kesmeden devam etmek

қырратив қыуратыу

Güneşte, sıcakta uzun süre bırakıp kurutmak, çok kurutmak

қырғав қыурау

Güneşte, sıcakta uzun süre bırakılıp kurumak, çok kurumak

қырзав қыузау

Kovalamak, bir yerden göndermek, gitmesini istemek, kovmak

қырзирив қыузырыу

Kovdurmak, kovalamak

қырзиртив қыузыртыу

Kovalattırmak, kovdurtmak

қыуақланив қыякланыу

Filizlenip büyümek, fişkın verip büyümek

қыуалатив қыялатыу

Eğriltmek, yamuklaştırmak; çaprazlaştırmak

қыуалав қыялау

Eğmek, yamultmak

қыуалив қыялыу

Kalkışmak, yeltenmek, teşebbüs etmek

қыуарланив қыяланыу

Salatalığa dönmek, salatalık vermeye başlamak

қыубатауив қыйбатайыу

Değer vermek, kıymet vermek

қыубаһинив қыйбаһыныу

Değerli bulmak, pahâlı bulmak, değerli görmek

қыубатланив қыйбатланыу

Değerlenmek, pahâlanmak, kıymetlenmek

қыубатлатив қыйбатлатыу

Değerlendirmek, pahâlandırmak, kıymetlendirmek

қыубатлав қыйбатлау

Kıymet vermek, değer vermek

қыуғақлашив қыйғақлашыу

Kıygaklaşmak (kaz için)

қыуғақлав қыйғақлау

Kıygak kıygak etmek (kaz için)

қыуғалав қыйғалау

1. Bir tarafa yığılmak, bir tarafa toplanmak

2. Tümsikleşmek

қыуғасландирив қыйғасландырыу

Eğdirmek, bükümlendirmek, meyillendirmek

қыуғасланив қыйғасланыу

Eğilmek, bükümlenmek, meyillenmek

қуғаслатив қыйғаслатыу

Еғдirmek, бүкүметmek, meyilletmek

қуғаслав қыйғаслау

Еғmek, бүkmeк, meyil vermek

қуғілашів қыйғылашыу

Israr etmek, inat etmek

қуғауів қыйығайыу

Еғmek, бүkmeк, meyil vermek

қуықһитів қыйыкһытыу

Sürgün etmek, sürmek, dışlamak;
zulmetmek, baskı yapmak

қуықһив қыйыкһыу

Kendini ezik hissetmek, yabancı
hissetmek; benimsememek

қуықлатів қыйыклатыу

Çatı yaptırmak, dam yaptırmak

қуықлав қыйыклав

Çatı yapmak, dam yapmak

қуылдығів қыйылдырыу

Eğri şekilde çizmek

қуышів қыйылышыу

Karşılıklı ya da birlikte kırılmak,
kıyılmak, koparılmak

қуылів қыйылыу

1. Kırılmak, kıyılmak, koparılmak
2. Bölümler hâlinde sızmak

қуылтів қыйылтыу

1. Eğri şekilde çizmek
2. Eğri şekilde kesmek

қуымауів қыйынайыу

Sıkıntılı olmak, çetin olmak,
zorlaşmak

қуынһивів қыйынһыныу

Zor görmek, sıkıntılı görmek; zor diye
düşünmek

қуынһырав қыйынһырау

Zor görmek, sıkıntılı görmek; zor diye
düşünmek

қуынлашів қыйынлашыу

Sıkıntılılaşmak, zorlaşmak,
ağırlaşmak, çetinleşmek

қуынлаштығів қыйынлаштырыу

Sıkıntılılaştırmak, zorlaştırmak,
ağırлаştırmak, çetinleştirmek

қуырһитів қыйырһытыу

Göndermek, sürmek, dışlamak

қуырһив қыйырһыу

Kendini ezik hissetmek, kendini
yabancı görmek

қуышів қыйышыу

Kesici silahlarla karşı karşıya
mücadele etmek, savaşmak, vuruşmak

қуыштығів қыйыштырыу

Kesici silahlarla karşı karşıya
mücadele ettirmek, savaştırmak,
vuruşturmak

қуыу 1 қыйыу

1. Kıymak, kesmek, kırpamak

2.Öldürmek, yok etmek

3.Düşüncesizce direnmek, inat etmek

қиуи 2 кыйы

Kahramanlık, yiğitlik yapmak

қиуи 3 кыйы

Nakiş işlemek, biçki dikiş yapmak

қиуи 4 кыйы

Çatı yapmak, dam yapmak

қиуиһизлани кыйыһизланы

Çekingenleşmek, utangaçlaşmak, sıkılğan hâle gelmek

қиуиландири кыйыуландыры

Mağrurlaştırmak; yüreklendirmek

қиуиулани кыйыуланы

Mağrur olmak; yüreklenmek

қиуиулау кыйыулау

Şeritlemek, çizgilemek, zıhlamak, zıh çekmek

қиуқанлау кыйқанлау

Cilvelenmek, işvelenmek, nazlanmak

қиуқилаши кыйкылашы

Israr etmek, inat etmek

қиуқилдаши кыйкылдашы

Karşılıklı ya da birlikte kıyk kıyk etmek

қиуқилдау кыйкылдау

1.Kıyk kıyk etmek, kıyk kıyk bağırmaq

2.Kikirdeyerek gülmek

қиуқивлаши кыйкыулашы

Karşılıklı ya da birlikte kulak tırmalar şekilde bağırmaq

қиуқивлау кыйкыулау

Devamlı kulak tırmalayacak şekilde bağırmaq, rahatsız edici şekilde bağırmaq

қиуилани 1 кыйиланы

1.Yabanileşmek, yabaniye dönmek

2.Yaban otları ile dolmak

қиуилани 2 кыйиланы

Davranmaq, belirli bir harekette bulunmaq

қиуилау кыйилау

Otlandırmak, çöplendirmek; yaban otları ile doldurmaq

қиумилдаши кыймылдашы

Kımıldaşmaq, karşılıklı ya da birlikte hareket etmek

қиумилдати кыймылдаты

Kımıldatmaq, hareket ettirmek

қиумилдау кыймылдау

Kımıldamak, hareket etmek

қиумили кыймылы

Kımıldamak, hareket etmek

қиумирлау кыймырлау

Kımıldamak, hareket etmek

қиуналдири кыйналдыры

Eziyet, sıkıntı çektirmek; incitmek

қыуналыв кыйналыу

- 1.Eziyet ve sıkıntıdan rahatsız olmak, daralmak; incinmek
- 2.Zor kullanılmak, zorbalık edilmek

қыунатыв кыйнатыу

Zor kullandırmak, zorbalık ettirmek, zulmettirmek

қыунау кыйнау

Eziyet ve sıkıntı ile sarsmak; zor kullanmak, zorbalık etmek, zulmetmek

қыурақлау кыйпаклау

Kenarından ucundan yıkamak

қыураныв кыйпаныу

Kenarından ucundan kesilmek, kırılmak

қыуранлау кыйпанлау

Cilvelenmek, işvelenmek, nazlanmak

қыурауыв кыйпайыу

Aniden bir yöne doğru sapmak

қыурылдырив кыйпылдырыу

Bir kenara doğru eğim vermek, bir yöne doğru çevirmek

қыурылышыв кыйпылышыу

Karşılıklı ya da birlikte kenarından kesmek, kırmak

қыурылыв кыйпылыу

- 1.Kenarından ya da ucundan kesmek, kırmak
- 2.Bir kenara yığılmak

3.Aniden bir yöne meyletmek, dönme

қыурысықланыв кыйпысықланыв

Kıvırmak; cilvelenmek, işveli olmak

қыурысланыв кыйпысланыу

Kıvırmak; cilvelenmek, işveli olmak

қыурытыв кыйпытыу

Bir kenarından çektirip vurdurmak ya da kırtırmak

қыурыв кыйпыу

Kenarını çekip vurmak ya da kırmak

қыуралыв кыйралыу

Parçalanmak, bölünmek; bozulmak, dağıtılmak

қыуратылыв кыйратылыу

Parçalamak, dağıtmak; bozmak, yok etmek

қыуратыв кыйратыу

- 1.Parçalamak, dağıtmak; bozmak, yok etmek
- 2.İşe yaramaz hâle getirmek

қыурав кыйрау

- 1.Harabe hâline gelmek; dağıtılmak, bozulmak
- 2.Yararsız hâle gelmek; bozulmak

қыурылыв кыйсылыу

Kenarından ya da ucundan kesmek, kırmak

қысытыв кыйсытыу

Bir kenarından çektirip vurdurmak ya da kırptırmak

қысыв кыйсыу

Kenarını çekip vurmak ya da kırpmak

қышаплатыв кыйшаплатыу

Sağa sola eğdirmek, бүктүрмек

қышаплав кыйшаплау

Sağa sola eğmek, бүkmek; yalpalamak

қышауышыв кыйшайышыу

Karşılıklı ya da birlikte eğmek, бүkmek, meyil vermek

қышауыв кыйшайыу

Eğmek, бүkmek, meyil vermek

қышаутыыв кыйшайтылыу

Eğdirilmek, бүктүрүlmek, meyil verdirilmek

қышаутыв кыйшайтыу

Eğdirmek, бүктүрмек, meyil verdirmek

қытанлав кыйтанлау

Kaş göz edip cilvelenmek; işvelenmek

қытауышыв кыйтайышыу

Karşılıklı ya da birlikte sarmak, meyiletmek

қытауыв кыйтайыу

1. Bir yöne sarmak, bir yöne meyiletmek
2. Aniden öfkelenmek

қытаутыв кыйтайтыу

1. Bir yöne saptırmak, bir yöne meyiletmek

2. Aniden öfkelenmек

қызғарыв кыйзырыу

1. Kıydırmak, kırptırmak
2. Önden gitmeye müsaade etmek

қызғарышыв кыйралышыу

Karşılıklı bozmak, dağıtmak; yok etmek

қызғарып-бүртенеv кызарынып-бүртенеv

Kızarıp şişmek, kızarıp kabarmak

қызғарыыв кызарыныу

Yüzüne kan yürümek, kıpkırmızı olmak

қызғарышыв кызарышыу

Karşılıklı ya da birlikte kızarmak

қызғарыв кызарыу

1. Kızarmak, kızıl olmak
2. Utanmak

қызғартыв кызартыу

1. Kızılaştırmak, kızartmak
2. Utandırmak

қызғандарыв кызғандырыу

Acındırmak, merhamet ettirmek, yufka yüreklileştirmek

қызғанышыв кызғанышыу

Karşılıklı ya da birlikte acımak, merhamet etmek

қызғаныв қызғаныйу

Acıamak, üzülmek, merhamet etmek,
şefkat etmek

қызғытланыв қызғытланыйу

Kızımsı olmak, kızılımsı renge
girmek

қызғайыв қызғайыйу

Komikleşmek, gülünçleşmek;
ilginleşmek, ilginç olmak

қызғайтыв қызғайтыйу

Komikleştirmek, gülünçleştirmek;
ilginçleştirmek

қызғыв қызғыйу

İlgilenmek, alakadar olmak, ilgi
duymak; gönül vermek; heves etmek

қызқһиндыв қызқһиндырыу

İlgi uyandırmak, alaka uyandırmak,
dikkati çekmek; heveslendirmek

қызқһиныв қызқһиныйу

İlgi duymak, alaka duymak, dikkat
çekmek; heveslenmek

қызқланыв қызқланыйу

İlginçleşmek, ilginç hâle gelmek;
tuhaflaşmak; gülünçleşmek

қызқлав қызқлау

Söyleye söyleye kızdırmak,
kudurtmak

қызқтирыв қызқтирыу

İlgi uyandırmak, heves uyandırmak;
gülünçleştirmek

қızıлауыв қızıлайыйу

Kızıllaşmak, kızarmak

қızıланыв қızıлланыу

Kızıllanmak, kırmızılanmak

қızиныв қızıныу

Bedeni ısıtmak, teni ısıtmak

қızıp-tuзив қızıп-тузыу

Sinirlenip coşmak, öfkelenmek

қızıрав қızıрау

Öfke ve nefretle coşmak; kudurmak

қızırıқлав қızıрықлау

1. Birşeyi yapmaya uygun duruma
getirmek, uydurmak, uyarlamak
2. Söyleye söyleye kızdırmak,
kudurtmak

қızırиныв қızıрыныу

Gezinmek, dolanmak

қızıрив қızıрыу

Boyunca yürüme, ileri geri yürüme;
gezmek

қızıртыв қızıртыу

Dolaştırmak, gezdirmek; ileri geri
yürüme, dolandırmak

қızışıв қızıшыу

1. Sıcaktan olgunlaşmak
2. Coşmak, sinirden coşmak
3. Heves etmek, ilgi duymak

IZIŐTIV KYZYŐTYRYU

- 1.Sinirlendirip coşturmak, kızıŐtırmak
- 2.İlgi uyandırmak, heves uyandırmak

IZIV 1 KYZYU

- 1.Kızmak, ısınmak, sıcaklaşmak
- 2.Coşmak, canlanmak
- 3.Sinirden k p rmek, kudurmak
- 4.Herhangi birşeyi  ok istemek, arzu etmek

IZIVLANIV KYZYULANYU

- 1.Hızlanmak, s ratlenmek
- 2.G z alıcı, canlı renk almak

IZIVLATIV KYZYULATYU

Hızlı hareket ettirmek, s ratlendirmek, hızlandırmak

IZIVLAV KYZYULAU

S rat kazandırmak, hızlandırmak

IZMALANIV KYZMALANYU

Asabiyet g stermek, asabileŐmek

IZMASALANIV KYZMASALANYU

İ ip asabileŐmek,  fkelenmek

IZNAV KYZNAU

Esip uŐuldamak; tıslamak, fis diye ses  karmak

IZZIRILIV KYZZYRYLYU

Kızdırılmak

IZZIRIV KYZZYRYU

- 1.Kızdırmak, yaktırmak
- 2.Kızdırıp coşturmak
- 3.Motoru  alıŐtırmak

IZZIRTIV KYZZYRTYU

Kızdırtmak; yaktırmak

KIBEGEV KIBEGEU

Dili damağı kurumak, susamak

KIBEKTEREV KIBEKTEREU

- 1.Damağı kurutmak, susatmak
- 2.Zayıflatmak, cılızlatmak

KIBENEV KIBENEU

Kurutulmak,  st n  başını kurutmak

KIBESEV KIBESEU

Kuruyup kalmak, kuruyup sertleşmek

KIBEIV KIBEU

- 1.Kurumak, nem kaybetmek, su kaybetmek
- 2. ok zayıflamak, cılızlaşmak, bir deri bir kemik kalmak
- 3.Buharlaşmak, buhar olmak

KIFAYALANIV KIFAYALANYU

Yetinmek, k ni olmak, kanaatk r olmak

KIGERMENEV KIGERM KLENEU

Kabarıp kabuklanmak

IKILDAV KIKYILDAU

Kik kik etmek

KIKERENEV KIKERENEU

GeÇirilmek

KIKEREV KIKEREU

GeÇirmek

kikértén кикертеу

Geçirtmek

қиқрауи кикрайыу

Göğsünü germek; böbürlenmek

kélevéklenén келәуекләнеу

Saydamlaşmak; incelik zar gibi olmak

kéleymeletén келәймәләтеу

Damgalatmak, markalatmak; damga vurdurmak

kélemelev келәймәләу

Damgalamak, markalamak; damga vurmaq

kilgélén килгеләу

Zaman zaman gelip gitmek

kilénén киленеу

Gelinmek

kilép-kitén килеп-китеу

Gelip gitmek

kilésén 1 килешеу

Birlikte ya da karşılıklı gelmek

kilésén 2 килешеу

1.Yakışmak, uymak

2.Dost olmak, birbirini anlamak

kilésén 3 килешеу

1.Uzlaşmak, ortak fikre varmak

2.Barışmak, düşmanlığa son vermek

kiléstérén 1 килештереу

1.Uygunlaştırmak, yakıştırmak

2.Arabuluculuk yapmaktır

3.Yerli yerinde oldurmak

kiléstérén 2 килештереу

Yakınlaştırmak, dost hâle getirmek

kilén килеу

1.Gelmek, ulaşmak, yetişmek

2.Ağırılığı olmak, çekmek

kilogramlav килограмлау

Kilogramla ölçmek, kilograma koymak

kilometrlav километрлау

Kilometre ile ölçmek

kéltédev келтелдәу

Kilt kilt etmek (bk. kélt)

kéltéresén келтерәшеу

Birlikte ya da karşılıklı kiltir kiltir etmek

kéltéretén келтерәтеу

Kiltir kiltir ettirmek, kiltir kiltir diye ses çıkarmak (bk. kéltér-kéltér)

kéltérev келтерәу

Kiltir kiltir etmek (bk. kéltér-kéltér)

kiltérelén килтереләу

Getirilmek, temin edilmek

kiltéresén килтерешеу

Birlikte ya da karşılıklı getirmek

kiltérén килтереу

Getirmek, temin etmek

kéltérletén келтерлэтөү
Kiltir kiltir ettirmek, kiltir kiltir diye
ses çıkarmak (bk. kéltér-kéltér)

kéltérlev келтерлэү
Kiltir kiltir etmek (bk. kéltér-kéltér)

kiltértén килтертеү
Getirtmek, temin ettirmek

kéltlev келтлэү
Kilt kilt etmek (bk. kélt)

kimelyétén кимэлийетеү
Eli, ayağı burkturmak, ağrıtmak,
incitmek

kimelyén кимэлийөү
Eli, ayağı burkmak, ağrıtmak

kimgeв кимгэү
Çok yorulmak, kuvvetsizleşmek,
hâlsizleşmek

kimérelén кимерелеү
1. Kemirilmek, kemirilip parçalanmak
2. Acı verilmek, ızdırap verilmek

kiméřeşén кимерешеү
Birlikte ya da karşılıklı kemirmek

kiméren кимерөү
1. Kemirmek, kemirip parçalamak
2. Acı vermek, azap vermek

kimértén кимертеү
Kemirtmek, kemirtip parçalatmak

ķimmetlendéren киммэтлэндереү
Kıymetlendirmek, değerlendirmek

ķimmetlenén киммэтләнеү
Kıymetlenmek, değerlenmek

kimtélen кимтелеү
Eksilmek, azalmak

kémtérlev кемтерлэү
Yavaşça ya da ağır şekilde hareket
etmek (yorgun bir kimse için)

kimtén кимтеү
Eksiltmek, azaltmak

ķinalıv киналыу
Dikkat çekmek, kendini beğendirmeye
çalışmak

kinendéren кинэндереү
Gönendirmek, sevindirmek,
kıvandırarak

kinenéşén кинэнешеү
Birlikte ya da karşılıklı gönenmek,
sevinmek, kıvanmak

kinenén кинэнеү
Gönenmek, sevinmek, kıvanmak

kéneşén кенешеү
Uzun süre aç kalıp bir şey yiyemez
hâle gelmek

kénev кенөү
Uzun süre aç kalmaktan dolayı içi
geçmek, karnı gerilmek

kineyelev кинэйэлэү
Kinayelemek

kiñeyén киңэйеү

1. Genişlemek, yayılmak
2. Artmak
3. Enginleşmek, rahatlamak

kiñeytelén киңәйтелеү

1. Genişletilmek, yaydırılmak
2. Arttırılmak
3. Enginleştirilmek, rahatlatılmak

kiñeytén киңәйтеү

1. Genişletmek, yaydırmak
2. Arttırmak
3. Enginleştirmek, rahatlatırmak

kiñeyttérén киңәйттеревү

1. Genişletmek, yaydırmak
2. Arttırmak
3. Enginleştirmek, rahatlatırmak

kiñgetén киңгәтеү

Çok yormak, kuvvetsizleştirmek, hâlsizleştirmek

kiñgeу киңгәү

Çok yorulmak, kuvvetsizleşmek, hâlsizleşmek

kiñkeyén киңкәйеү

Eğrilmek, bükülmek, yamulmak

kinofikatsiyalav кинофикатсиялау

Sinemaya uyarlamak

kinolaştırıv кинолаштырыу

Sinemaya uyarlamak

képeslenén кепесленевү

Sık sık kırılmak, sık sık yumulmak (göz için)

képesletén кепеслетевү

Sık sık kırtırmak, sık sık yumdurmak (göz için)

képeslev кепеслевү

Sık sık kırpmak, sık sık yummak (göz için)

kiplenén килленевү

Bohçalanmak, paketlenmek, tomarlanmak; toplanmak

kipletén киллетевү

Bohçalatmak, paketletmek, tomarlatmak; toplatmak

kiplев килләү

Bohçalamak, paketlemek, tomarlamak; toplamak

kipseldérén кипсәлдеревү

Dar yere tıktırmak, bastırtmak, sıktırmak

kipselén кипсәлевү

Dar yere tıklılmak, bastırılmak, sıkılmak

kipsev 1 кипсәү

Dar yere tıkmak, basmak, sıkmak

kipşénén кипшеневү

Kurulanmak

kırşev 1 kırşev

Az kurumak, suyu çekilmek, nemi azalmak

kırterev kırterev

Kurutulmak

kırterev kırterev

Kurulanmak, üstünü başını kurulamak

kırterev kırterev

Kurulamak

kırtertév kırtertev

Kurulatmak

kırbeslev kırbeslev

Kerpiç şekline getirmek, tuğla gibi yarmak

kérenlev kérenlev

Yaban turpu ile tatlandırmak

kéregév kéregev

Kirlenmek, lekelenmek, pislenmek

kérektév kérekterev

Kirletmek, lekeletmek, pisletmek

kırédév kırelderev

Gerindirmek (küçük çocuğu)

kırélenév kırelenev

1. İnat etmek, karşı çıkmak

2. Terslenmek, kapislenmek

kıréleşév kırələşev

1. İnatlaşmak

2. Karşılıklı ya da birlikte terslenmek, kapislenmek

kırélev kırələv

Kötüleşmek, gerilemek

kırélév-huzılv kırələp-huzılv

Gerilip uzanmak

kırélév kırələv

Gerilmek

kıréltév kırəltəv

Gerindirmek (küçük çocuğu)

kéréşév 1 kéreşev

Birlikte ya da karşılıklı girmek, girişmek

kéréşév 2 kéreşev

Bir işe girişmek, bir işe başlamak

kéréşlev kéreşlev

Kiriş koymak, yay koymak

kérétév kéretev

Girdirmek, girmeye izin vermek

kérév kérev

1. Girmek

2. Bir şeyin içine girip takılmak

3. Bir şekle girmek

kırév kırəv

Germek, esnetmek, açmak; yay çekmek

kérléndév kérlənderev

Kirlendirmek, lekелendirmek

kérlenév kérlənev

Kirlenmek, lekelenmek, pislenmek

kérlev керләү

Kirletmek, pisletmek, lekeletmek

kérseyén керсәйеү

Darılmak, gönlü kırılmak, gücenmek, hatırı kalmak, incinmek

kérséklenév керсекләнеү

Kıvrım kıvrım olup bir araya gelmek (bulut için)

kirşev киршәү

1. Makası açır karamak
2. Kulakları öne arkaya oynatmak (at için)

kirtéklev киртекләү

Çentiklemek, kertiklemek

kértéldetév кертелдәтеү

Kirt kirt ettirmek (bk. kért)

kértéldev кертелдәү

Kirt kirt etmek (bk. kért)

kirtév киртеү

Kertmek, çentmek

kirtkeslenév кирткәсләнеү

Kertik kertik olmak, kertiklenmek, çentiklenmek

kirtkeslev кирткәсләү

Kertik kertik olmak, kertiklemek, çentiklemek

kirtleslenév киртләсләнеү

Çıkıntılanmak, kabartılı olmak, tümseklenmek

kirtleslev киртләсләү

Çıkıntılanmak, kabartılı yaprak, tümseklemek

kértletév кертләтеү

Kirt kirt ettirmek

kértlev кертләү

Kirt kirt etmek

kirtlev киртләү

Çentiklemek, oyuk açır damgalamak

kirtmeslenév киртмәсләнеү

Kertikli olmak, çentikli olmak

kirtmeslev киртмәсләү

Kertiklemek, çentiklemek

kirttérév кирттереү

Kerttirmek, çenttirmek

kirzérév кирзереү

Girdirmek, sokturmak, dahil ettirmek

kişeklenév киçәкләнеү

Parçalanmak, bölümlenmek, dilimlenmek

kişeklev киçәкләү

Parçalamak, bölümlenmek, dilimlemek

kişetélév киçәтелеү

Uyarılmak, ihtar edilmek, tenbih edilmek; haberdar edilmek

kişetév киçәтеү

Uyarmak, ihtar etmek, tenbih etmek; haberdar etmek

kişev 2 kişәү

Söylenilene kulak vermek, söylenileni dinlemek

kişevéllev kişәүелләү

Akşama dönme, akşam olmaya başlamak

kişevlev kişәүләү

Akşam olmak, akşama dönme

kişeyén kişәйеү

Akşam çökmek, akşam etmek

kişégén kişегеү

Söylenilene kulak vermek, söylenileni dinlemek

kişégén1 kişегеү1

Gecikmek

kişégén2 kişегеү2

Akşam olmak, akşama dönme

kişékhézlenén kişекhezләнеү

Laf dinlemez hâle gelmek

kişéktérélén kişектерелеү

Geciktirilmek, ertelenmek

kişéktérén kişектереү

Geciktirmek, ertelemek

kişéktérén kişектереү

Uyararak, ihtar etmek, tenbih etmek; haberdar etmek

kişélev kişеләү

Küçüğünü bilmek

kişénişen kişенеү

Geçinmek, geçinip gitmek

kişéreyén kişерәйеү

Küçülmek, ufalmak; kısalma

kişéreytén kişерәйтеү

Küçültmek, ufaltma; kısaltma

kişérelén 1 kişерелеү

Geçirilmek, görülmek

Hatırlanma

kişérelén 2 kişерелеү

Bağışlanma, affedilmek

kişéren 1 kişереү

1. Geçirmek, görmek, baştan geçirmek

2. Hatırlama

kişéren 2 kişереү

Bağışlamak, affetmek

kişéren 3 kişереү

Suyu aşır geçmek

kişérttérén kişерттереү

Isırgan değmek, ısırgan vurma

kişéşén kişешеү

1. Birlikte ya da karşılıklı kesme, biçme

2. Kesişme

kişén 1 kişеү

1. Geçme

2. Vazgeçme

3. Aşma

4. Baştan geçme

kišén kişey

1. Kesmek, biçmek
2. Ameliyat etmek
3. Kısaltmak, azaltmak
4. Söz kestirip atmak

kiškélenén kişkeləneü

Parça parça kesilmek, doğranmak;
dilim dilim edilmek

kiškélev kişkeləü

Parça parça kesmek, doğramak; dilim
dilim etmek

kiškénleşén kişkenləşey

1. Keskinleşmek
2. Zorlaşmak, karmaşık hâle gelmek
3. Kötüleşmek

kiškénleşterén kişkenleşterey

1. Keskinleştirmek
2. Zorlaştırmak, karmaşık hâle
getirmek
3. Kötüleştirmek

kisletén kisləteü

1. Akşam ettirmek, akşama yetiştirmek
2. Akşama bıraktırmak

kislev kisləü

1. Akşam etmek, akşama yetişmek
2. Akşama kalmak

kistérén kisterey

1. Geçirmek, vazgeçirmek
2. Aşırnak

kištérén kişterey

Kestirip atmak, kesinlikle söylemek

kéşenev keşənəü

Kişnemek

kéşenlenén keşənleşey

Tuşaklanmak, bukağı vurulmak,
prangalanmak

kéşenletén keşənleşey

Tuşaklatmak, bukağı vurdurmak,
prangalatmak

kéşenlev keşənleşey

Tuşaklamak, bukağı vurmak, pranga
takmak

kéşeleştérén keşeləşterey

Kişileştirmek, insan sureti vermek

kéşénletén keşenleşey

Kişnetmek

kéşénlev keşenleşey

Kişnemek

kéşneşén keşnəşey

Birlikte ya da karşılıklı kişnemek

kéşnetén keşnəteü

Kişnetmek

kéşnev keşnəü

Kişnemek

kéşteklev keştekləü

Subra dikmek, koltukluk dikmek

kitapsalav китапсалау

Kitap dili ile söylemek, kitap dili ile yazmak; edebi dille yazmak

kiterev китэреу

- 1.Gidermek, arıtmak, temizlemek
- 2.Bitirmek, bozmak
- 3.Saç sakal kestirmek

kitelév 1 кителев

- 1.Gidilmek
- 2.İlişkisi kesilmek

kitelév 2 кителев

Kırılmak, parçası kopmak

kéterletév кетерлэтеу

Kitir kitir ettirmek, kitir kitir diye ses çıkarmak (bk. kétéр-kétéр)

kéterlev кетерлэу

Kitir kitir etmek, kitir kitir gelmek (bk. kétéр-kétéр)

kitésév китешев

- 1.Birlikte gitmek, karşılıklı gitmek
- 2.Öbek öbek gitmek

kitév 1 китеу

- 1.Gitmek
- 2.Başlamak, güçlenerek sürmek, uzamak
- 3.Bitmek, yok olmak
- 4.Tükenmek, yok olmak; batma
- 5.Devam etmek
- 6.Âdet olmak

kitév 2 китеу

Bir şeyin kenarını oymak, kertmek

kétkéldešév кеткелдэшев

Birlikte ya da karşılıklı kıt kıt diye gülmek

kétkéldev кеткелдэу

Kıt kıt diye gülmek

kévethézlenév кевэтезленев

Kuvvetsizleşmek, güçsüzleşmek

kévetlendérev кевэтлендерев

Kuvvetlendirmek, güçlendirmek

kévetlenév кевэтленев

Kuvvetlenmek, güçlenmek

kévetlev кевэтлэу

Kuvvetli olmak, güçlü olmak

kéygezév кейгезев

- 1.Giydirmek
- 2.Geçirerek ya da bağlayarak eklemek

kéyékhév кейекhev

Yarı yabani olmak, yarı vahşileşmek

kéyéklenév кейекленев

Vahşi olmak, yabani olmak, yabanileşmek

kéyélev кейелеу

Giyilmek, güzel kıyafetlerle kuşatılmak

kéyémlév кейемлэу

Kefenlemek, kefene sarmak

kéyéndéreséв кейендерешев

Birlikte ya da karşılıklı giyindirmek

kéyéndérev кейендереv

Giyindirmek, giymeve yardım etmek

kéyénér-yahanıv кейенеп-яханыv

Giyinip kuşanmak, güzel giyinmek

kéyénéšév кейенешев

Birlikte ya da karşılıklı giyinmek

kéyénév кейенев

Giyinmek, güzel kıyafetler kuşanmak

kéyérev кейереv

Germek, esnetmek, açmak; yay çekmek

kéyév кейев

Giymek, takmak (gözlük, şapka v.b.); donanmak, takınmak

kéyézlendérev кейезлэндереv

Keçelendirmek, keçe yartırmak, keçe ile kaplatmak

kéyézlenév кейезлэнев

Keçelenmek, keçe yarılmak, keçe ile kaplanmak

kéyézlev кейезлэв

Keçelemek, keçe yarmak, keçe ile kaplamak

kéyézreséв кейзерешев

Karşılıklı ya da birlikte giydirmek

kéyézérev кейзерев

1.Giydirmek

2.Geçirerek ya da bağlayarak eklemek

kéyevlev кейэвлэв

Düğünden sonra evlenecek kızın yanına kadar yürümek (eski bir gelenek)

kézelev 1 кезэлэв

Sağım için deveyi arka ayağından bağlamak

kézelev 2 кезэлэв

Çengel şeklinde kilit vurmak, kilit takmak

kízenév кизэнев

1.Vurmak üzere el kaldırmak
2.Yumruklarla tehdit etmek

kízev 1 кизэв

1.Oku yaya geçirmek
2.Hedef belirleyip nişan almak

kézev кезэв

Sağım için deveyi arka ayağından bağlamak

kézelenév кезелэнев

Aksilik etmek, yüzüzce karışmak

kízévlešév кизевлэшев

Aralarında sıraya koymak, karşılıklı sıralamak

kízévlev 1 кизевлэв

Sıralamak, dizmek, dizilemek

kizévlév 2 кизеүләү

Salgın hastalığa tutulmak

kizlév кизләү

Gizlemek, saklamak

klassifikatsiyalav

классификациялау

Sınıflandırmak, tasnif etmek,
bölümlemek

klimatlaşiv климатлашыу

Başka iklim şartlarına uymak

klimatlaştırılv

климатлаштырылыу

Başka iklim şartlarına uydurulmak

klimatlaştırıv климатлаштырыу

Başka iklim şartlarına uydurmak

qobaqhv кобакхыу

Çok yatmaktan tıkızlaşmak

qobariv кобарыу

Beti benzi solmak, yüzünün rengi
kaçmak

qobartiv кобартыу

Betini benzini soldurmak, yüzünün
rengini kaçırmaq

kodlaniv кодланыу

Şifrelenmek, kodlanmak, şifre
koyulmak

kodlav кодлау

Şifrelemek, kodlamak, şifre koymak

qojonov кожоноу

Каşınmak

qojrayiv кожрайыу

bk.şoqray-

kokslaniv коксланыу

Koklanmak, kok kömürü hâline
gelmek

kokslav кокслау

Kok kömürü hâline getirmek

qolaqlaniv 1 колакланыу

Türlü şeyleri tutmak, bağlamak için
yer yapılmak

qolaqlaniv 2 колакланыу

Etrafi ışık ile sarmak; ayırmak

qolaqlativ колаклатыу

Türlü şeyleri tutmak, bağlamak için
yer yaptırmak

qolaqlav колаклау

Türlü şeyleri tutmak, bağlamak için
yer yapmak

qolaslav коласлау

Kulaç içine almak, kulaçlamak, elleri
genişçe açmak

qolatiliv колатылыу

Yıktırılmak, düşürülmek, devrilme

qolativ колатыу

Yıktırmak, düşürmek, devirtmek

qolav колау

Yıkmak, düşürmek, devirmek

қoldorativ колдоратыу
Kement sallayarak ses çıkarmak

kolhozlaşiv колхозлашыу
Kollektifleşmek, ortaklaşmak

қolқoldativ колколдатыу
Gulk gulk ettirmek

қolқoldav колколдау
Gulk gulk etmek

қollav коллау
Kul, köle yарmak; hizmetçi, işçi olarak faydalanmak

kollektivlaştıriv
коллективлаштырыу
Kollektifleştirmek, ortaklaştırmak

koloniyalaştıriv
колониялаштырыу
Kolonileştirmek, sömürgeleştirmek

kolonizatsiyalav колонизациялау
Kolonileştirmek, sömürgeleştirmek

қolonlativ колонлатыу
Doğurtmak, yavrulatmak, tay verdirmek

қolonlav колонлау
Doğurmak, yavrulamak, tay vermek

қomağaylaniv комағайланыу
Aç gözlülük etmek, pisboğazlık etmek

қomağiv комағыу
Bulanmak, millenmek

қomaқlandıriv 1 комақландырыу
Su kaynayan kabın dibini kireçlendirmek, taşlaştırmak

қomaқlandıriv 2 комақландырыу
Bulanıklaştırmak, millendirmek

қomaқlaniv 1 комақланыу
Kireçlenmek, taşlaşmak

қomaқlaniv 2 комақланыу
Bulanmak, millenmek

қomaқtıriv 1 комақтырыу
Bulanıklaştırmak, millendirmek

қomaқtıriv 2 комақтырыу
Bulandırmak, karıştırmak

komandalav командалау
Komuta etmek, kumanda etmek

қomariv комарыу
Bulanmak, bulamak; bulaşmak

қomarlaniv комарланыу
Arzulamak, coşmak, heves etmek

қomartiv комартыу
Bulandırmak, bulatmak

қomғov комғov
Bulanmak, bulamak; bulaşmak

қomharılv комхарылыу
Rengi gitmek, yüzü kararmak; beti benzi solmak; bozarmak

қomharınlv комхарыныу
Rengi gitmek, yüzü kararmak; beti benzi solmak; bozarmak

қомһарыҥ комһарыу

Rengi gitmek, beti benzi solmak, rengi kaçmak

қомһонон комһоноу

Aç gözlülük etmek, gözü doymazlık yapmak; pisboğazlık etmek

қомһорав комһорай

Rengi gitmek, beti benzi solmak, rengi kaçmak

қомһозланыҥ комһозланыу

Aç gözlülük etmek, gözü doymazlık yapmak; pisboğazlık etmek

қомланыҥ комланыу

Kum karışılmak, kum gömülmek

қомлав комлау

Kum katmak, kuma batmak

қомоғон комоғоу

Şekerlenmek (bal için)

қомоқторон комоктороу

Uzun süre bırakıp şekerlendirmek (bal için)

комплектланыҥ комплектланыу

Toplanmak, biriktirilmek, derlenmek, yığılmak

комплектлав комплектлау

Toplamak, biriktirmek, derlemek, yığmak

комposterланыҥ компosterланыу

Soğuk damga ile damgalanmak

комposterlav компosterлау

Soğuk damga ile damgalamak

компютерлаштырыҥ

компютерлаштырыу

Bilgisayar ile yerine getirmek, bilgisayarla yapmak

кondensatsiyalav конденсациялау

Elektrik ya da başka tür enerjii toplamak, yığmak

кondensirlanıҥ кондерсирланыу

Elektrik ya da başka tür enerji için toplanmak, yığılmak

кondensirlav кондерсирлау

1. Elektrik ya da başka tür enerjii toplamak, yığmak

2. Buhar ya da gazları sıkıştırmak veya sıvılaştırmak yolu ile sıvı ya da katı hâle getirmek

қondorav кондорау

Donuk olmak, donmak

конfiskatsiyalanыҥ

конfискацияланыу

El koyulmak, haczedilmek

конfiskatsiyalav конфискациялау

El koymak, haczetmek

қоңғорlav қоңғорлау

Boğuk boğuk ses çıkarmak, boğuk boğuk gelmek

қоңғортланыҥ қоңғортланыу

Kumrallaşmak

konkretlaşiv konkretlaşıy
Somutlaşmak, belirli hâle gelmek

konkretlaştıriv

конкретлаштырылыу
Somutlaştırmak, belirli hâle getirmek

konservalanıv консерваланыу
Konserve yapılmak

konservalav консервалау
Konserve yapmak

konservatsiyalav консервациялау
Geçici olarak kapatmak, duraklatmak

konsolidatsiyalav консолидациялау
Uzun vadeliye evrilmek, konsolit hâline çevirmek

konspektlav конспектлау
Özetlemek, özet yapmak

konstatatsiyalav констатациялау
Tayin etmek, tespit etmek, tahkik etmek

kontinentalleşév

континенталләшеу
Karasallaşmak (iklim için)

kontraktlanıv контрактланыу
Kontrat yapılmak, sözleşme yapılmak

kontraktlav контрактлау
Kontrat yapmak, sözleşme yapmak

kontraslav контраслау
Karşıtıyla göstermek, zıttı ile göstermek

kontratakalav контратакалау
Karşı hücumla kalkmak, karşı saldırı yapmak

konsentratsiyalanıv

концентрацияланыу
Toplanmak, yığılmak, temerküz edilmek

konsentratsiyalaşiv

контцентрациялашыу
Toplaşmak, yığışmak

konsentratsiyalav

концентрациялау
Toplamak, yığmak, temerküz etmek

konturlanıv контурланыу

Birşeyin profil kesiti çizilmek

konturlav контурлау

Birşeyin profil kesitini çizmek

konvertlav конвертлау

1.Zarfa koymak, zarflamak
2.Kılıflamak

қоныорlav қонйорлау

Tembelleşmek, ağırkanlılaşmak

kooperativlaşiv кооперативлашыу

Kooperatifleşmek

kooperativlaştıriv

кооперативлаштырыу
Kooperatifleştirmek

koordinatsiyalanıv

координацияланыу

Koordine edilmek, eş güdüm
sağlanmak

koordinatsiyalav координациялау

Koordine etmek, eş güdüm sağlamak
2. Bahane bularak kaçmaya,
uzaklaşmaya çalışmak

qoroldav кополдау

Güp güp etmek

qoptorlav копторлау

Koptor koptor etmek, koptor koptor
gelmek

qoraqhviv қоракхиву

(Sıcaktan) kuruyup çatlamak

qoralhızlandırılıv

қоралһызландырылыу

Silahsızlandırılmak

qoralhızlandırıv

қоралһызландырыу

Silahsızlandırmak

qoralhızlanıv қоралһызлануы

Silahsızlanmak; ateşkes yapmak

qoralıv қоралыу

Derlenmek, düzenlenmek,
hazırlanmak, tanzim edilmek

qorallandırılıv қоралландырылыу

Silahlandırılmak

qorallandırıv қоралландырыу

Silahlandırmak, teçhizatlandırmak,
donandırmak

qorallanıv қораллануы

Silahlanmak, teçhizatlanmak,
donanmak

qoramalav қорамалау

Derlemek, düzenlemek, hazırlamak,
tanzim etmek

qoramallandırıv

қорамалландырыу

Teçhizatlandırmak, donatmak

qoraştırıv қораштырыу

Orasından burasından tutuşturmak,
tutturmak, yamamak

qorav 1 қораву

Derlemek, düzenlemek, hazırlamak

qorqakhiv қорқакхиву

Sıcaktan kuruyup çatlamak

qorqaklanıv қорқаклануы

Kurumak, kurulaşmak (hava için)

qorgav қорғау

Savunmak, korumak, müdafa etmek

qorjov қоржоу

Çok ekşimek (süt için)

qorqoldaşiv қорқолдашыу

Karşılıklı kork kork etmek

qorqoldav қорқолдау

Kork kork diye ses çıkarmak

qorlav қорлау

Meclis olup sofrayı kurmak, meclis
kurmak

qormalav кормалау

Perde asmak, perdelemek

qormoqlanıv қормошланыу

Cimrileşmek, pintileşmek

qoroqlaşıv қороқлашыу

Kement atışmak

qoroqlav қороқлау

Kement atmak

qoroldav қоролдау

Guruldamak

qorolov қоролоу

Kurulmak, kaplanmak, örtülmek, dikilmek

qoromlanıv қоромланыу

Kurumlanmak, kurum bağlamak

qoromlav қоромлау

Kurum yapmak

qoroşov 1 қорошоу

Büzüşmek, toplaşmak, buruşmak

qoroşov 2 қорошоу

Karşılıklı kurmak, dikmek

qoroştorov 1 қороштороу

Büzüştürmek, buruşturmak

qoroştorov 2 қороштороу

Yarım yamalak, gelişi güzel kurmak

qorotolov қоротолоу

Kurutulmak, nemi alınmak

qorotov қоротоу

Kurutmak, nemini almak

qorov 1 қороу

1.Kurumak, susuz kalmak

2.Yok olmak, bitmek

qorov 2 қороу

1.Kurmak, dikmek, kaplamak veya örtmek için birşeyleri birbirine bağlamak

2.Parçaları birleştirmek, birşeye işlerlik kazandırmak

3.Oldurmak, meydana getirmek

4.Düşünüp çıkarmak, fikretmek, zihinde kurmak

qorsañğılav қорсаңғылау

Kurdeşen olmak

qorsayıv қорсайыу

Toplanmak, bir araya gelmek

qorsotov қорсотоу

Tahrik ve teşvik etmek, gayrete getirmek, galeyana getirmek

qorsov қорсоу

Gayrete gelmek, coşmak, galeyana gelmek

qorşalıv қоршалыу

Birleştirmek, bütünleştirmek, toplatılmak

qorşanıv қоршаныу

Birleştirilmek, bütünleştirilmek, toplanmak

qorşav 1 korşay

Birleştirmek, bütünlemek, toplanmak,
çevrelemek

qorşavlav korşaулау

Çember geçirmek, halka takmak

qorşayıv korşayышыу

Toplaşmak, bir araya gelmek

qorşayıv korşайыу

Korkudan ya da çok üşümekten dolayı
toplanmak, buruşmak; büzüşmek

qorşoldativ korşолдатыу

Korş korş ettirmek

qorşoldav korşолдау

Korş korş etmek

qortañlav kortañлау

Cilvelenmek, nazlanmak, işvelenmek

qortlaniv kortланыв

Farklı davranmak, işvelenmek,
cilvelenmek

qortlativ kortлатыу

Kurtlandırmak, böceklendirmek

qortlav kortлау

Kurtlanmak, böceklenmek

qorşaşiv korşашыв

Çağdaş, akran olmak

qorzorov korзоров

Kurdurmak, inşa ettirmek

qosaqlaşiv kosаклашыу

Kucaklaşmak

qosaqlativ kosаклатыу

Kucaklatmak

qosaqlav kosаклау

Kucaklamak

qoşoşov koşошов

Kucaklaşmak

qosov kocoу

Kucaklamak

qoşov koçoу

1.Kusmak, istifrar etmek

2.Aralıksız akmak, düşüp durmak,
yağmak

baş qoş-: Başak vermek, başaklanmak

qoştorov koştоров

1.Kusturmak, istifrar ettirmek
2.Değiştirileni geri çevirmek

qotaniv kotаныу

Zenginleşmek, eli bollaşmak,
rahatlamak, başarılanmak

qotayiv kotайыв

1.Zenginleşmek, eli bollaşmak,
rahatlamak, başarılanmak

2.Can katmak, canlanmak

qotaytiv kotайтыу

Rahatlık ve bolluk getirmek

qothozlaniv kotхозланыв

Kutsuzlanmak, bahtsızlanmak,
şanssızlaşmak

ꞥotqarılv kotkarılyy

Özgür bırakılmak, hür bırakılmak, azat edilmek; kurtarılmak

ꞥotqarışıv kotkarıшыy

Karşılıklı özgür bırakmak, karşılıklı hür bırakmak; karşılıklı kurtarmak

ꞥotqarıv kotkarıy

Özgür bırakmak, hür bırakmak, azat etmek; kurtarmak

ꞥotlaşıv kotlaşыy

Karşılıklı ya da birlikte kutlamak, tebrikleşmek

ꞥotlatıv kotlatıy

Selamlatmak, kutlatmak, tebrik ettirmek

ꞥotlav 1 kotлау

Kutlamak, tebrik etmek

ꞥotoqalanıv kotoқalanыy

Korkaklaşmak, kendine güvenmemek

ꞥotoldorov kotoldорoу

Kurtarmak, sıkıntıdan çıkarmak, arındırmak

ꞥotolov kotолоу

1.Kurtulmak
2.Çocuk bulmak, çocuk sahibi olmak

ꞥotoltov kotолтоу

Kurtarmak; arındırmak

ꞥotorlav kotopлау

Kotor kotor etmek, guruldamak

ꞥotoronov kotoponoу

Öfkelenmek, hiddetlenmek, kudurmak, cinleri başına toplanmak

ꞥotoroşov kotopошoу

Alışılmışın dışında davranmak, şaşmak

ꞥotorov kotopoу

Delirmek, kudurmak; alışılmışın dışında davranmak

ꞥotortoşov kotopтошoу

Birlikte ya da karşılıklı kudurtmak, delirtmek

ꞥotortov kotopтоу

Kudurtmak, delirtmek; tahrik edip şaşırtmak; gaza getirmek

ꞥotoslanıv kotocланыy

Korkaklaşmak, yüreksizleşmek

ꞥoyaşlav koяшлау

Güneşlemek, güneşte ısınmak, bronzlamak

ꞥoyloğoşov koйлоғoшoу

Çoğalarak çeşitli yerlerden gelmek, akmak

ꞥoyloğov koйлоғoу

Durmaksızın akmak

ꞥoymalaşıv koймалашыy

Karşılıklı ya da birlikte duvar örmek

ꞥoymalatıv koймалатыy

Duvar ördürmek, duvar inşa ettirmek

қоумалав коймалау

Duvar inşa etmek, duvar örmek

қоуолдорон койолдору

Akıtmak, döküp saçmak

қоуолов койолоу

Kaptan bir yere akıtmak, boşaltmak

қоуолтов койолтоу

Akıtmak, döküp saçmak

қоуондорон койондору

Yıkamak, suya basmak

қоуонлав койонлау

Fırtına korlamak, kasırğa çıkmak

қоуонон койоноу

Yıkanmak

қоуошов койошоу

Bir kaba vs. aktarmak, boşaltmak;
madeni eritip çelik vs işlemek

қоуон койоу

Kaptan bir yere akıtmak; denize, göle
dökülmek

қоуроқлав койроқлау

Kuyruğundan tutmak, kuyruğundan
tutup götürmek

қоутауы койтайыу

Kötüleşmek, sefilleşmek, pisleşmek;
değersizleşmek

қоутоланы койтолануы

Sefil olmak, kötü olmak, pislenmek;
değersizlenmek

қоузоров койзору

Koydurmak, bıraktırmak

қоузортон койзортоу

Koydurtmak, bıraktırmak

қозалаşыв козалашыу

Dünürleşmek, dünür olmak

қозалав козалау

Dünür düşmek, kız istemek

көжгөтөв көжгөтөу

1.Sopayla dürtüp durdurmak,
dürtükletmek

2.Sopayla kovmak, kışkışlamak (kuş
vs. için)

3.Galeyana getirtmek, kudurtmak

көжгөв көжгөу

Sopayla dürtüp durmak, dürtüklemek

көжреуэв көжрәйеу

Büzüşmek, elini ayağını toplamak

көлдөрөв көлдөрөу

Güldürmek

көлдөртөв көлдөртөу

Güldürtmek

көлемеслев көләмәсләу

Fıkra anlatmak, anekdot anlatmak

көлемейлев көләмәйләу

Güler gibi olmak, güler gibi yapmak
(hayvanlar için)

köleslenév көләсләнеү

Güleçleşmek, güleç olmak, güleryüzlü olmak

kölesletév көләсләтеү

Güleçleştirmek, güleç etmek, güleryüzlü oldurmak

kölömhörev көләmhөрәү

Gülümsemek, tebessüm etmek

kölömyöv көләmйөү

Mülayimce gülümsemek, hafifçe gülümsemek, tebessüm etmek

kölöşöv көләшөү

Gülüşmek, birlikte kahkaha atmak

kölöv көләү

1. Gülmek, kahkaha atmak
2. Alay etmek, aşağılamak
3. Eleştirmek, tenkit etmek

költelev көлтәләү

Ekinleri bağ yarmak, demet yarmak

költörev көлтөрәү

Gürlemek, gürüldemek

kömbezlenév көмбәзләнеү

Kubbe gibi olmak, kümbet gibi olmak

kömbezlev көмбәзләү

Kubbe gibi yarmak, kümbet gibi yarmak

kömestevlev көмәстәүләү

Gevşemek, sallanmak; yerinden oynamak, sağlamlığını kaybetmek

kömhenlev көmhәнләү

Dönüp durmadan hareket etmek, debelenip durmak

kömöşlenév көмөшләнеү

Gümüşlenmek, gümüşle kaplanmak

kömöşletév көмөшләтеү

Gümüşletmek, gümüşle kaplatmak

kömöşlev көмөшләү

Gümüşlemek, gümüşle kaplamak

kömreyéşév көмрәйешәү

Karşılıklı ya da birlikte kavislenmek, tümseklenmek

kömreyév көмрәйәү

Kavislenmek, çıkıntılı olmak, tümsekli olmak

kömreytév көмрәйтәү

Kavislendirmek, çıkıntılı hâle getirmek, tümseklendirmek

könerkéşév көнәркәшәү

Hasetlik etmek, kıskanmak, gıpta etmek

könerkév көнәркәү

Tam razı olmadan kanaatsizlik etmek

köñgörleşév көңгөрләшәү

Uyum içinde tartışmak, barış içinde konuşmak

köñgörtlenév көңгөртләнеү

Siyahımsılaşmak

köñgörtlev көңгөртлөү

Siyahımsı hâle getirmek

könleşén көнлөшөү

1. Birisine güvenmeyip şüphe duymak
2. Kıskanmak, imrenmek
3. Rakip olmak

könleşterén көнлөштөреү

Kıskançlık uyandırmak, imrendirmek

könlev 1 көнлөү

Gün geçirmek, gününü gün etmek

könlev 2 көнлөү

1. Birisine güvenmeyip şüphe duymak
2. Kıskanmak, imrenmek
3. Rakip olmak

könlöklev көнлөклөү

Günlük işe katılmak, dahil olmak

köñrenén көңрәнеү

Rızasızlık edip söylenmek,
mırıldanmak, homurdanmak

köñretén көңрөтөү

Ezgili söyletmek, ezgiyle çınlatmak,
nağmelendirtmek

köñren көңрәү

Ezgili söylemek, ezgiyle çınlamak,
nağmelenmek

könsölev көнсөлөү

Kıskanmak, imrenmek

körpenén көпләнеү

Kaplanmak, döşenmek

körleşén көплөшөү

Birlikte ya da karşılıklı kaplamak,
döşemek

körletén көплөтөү

Kaplatmak, döşetmek

körlev көплөү

Kaplamak, döşemek

körşeklenén көпшөкләнеү

Yumuşaklaşmak, sıvıklaşmak;
gevşekleşmek

körşelenén көпшөләнеү

Saplı olmak, saplı hâle gelmek

körşev көпшөү

Kaplamak, döşemek

körteyén көптөйөү

Büyükçe şişmek, irice kabarmak

körteytén көптөйтөү

Büyükçe şişirmek, irice kabartmak

köreklev көрөклөү

Küreklemek, kürekle almak

körelén көрөлөү

Kürenmek; kürekle alınmak

körenlenén көрәнләнеү

Kahverengileşmek, kahverengi olmak

köreşén 1 көрөшөү

1. Güreşmek
2. Mücadele etmek, savaşmak
3. Tartışmak

köreşén 2 көрөшөү

Karşılıklı küremek, birlikte küremek

köreştérelén көрөштерелеү

1. Güreştirilmek
2. Mücadele ettirilmek

köreştéren көрөштереү

1. Güreştirmek
2. Mücadele ettirmek

körev көрөү

Küremek

köreyén көрөйөү

1. Gürleşmek, semizleşmek
2. Kuvvetlenmek

köreytén көрөйтөү

1. Gürleştirmek, semizleştirmek
2. Kuvvetlendirmek, sağlamlaştırmak

körgölev көргөлөү

Körgö ile soymak, körgö ile kabuk çizmek (bk. körgö)

körgöv көргөү

Karıştırmak; dürtüklemek, sopayla dürtüklemek

körhöndöröv көрхөндөрөү

Zorlayarak oflatmak

körhönöşöv көрхөнөшөү

Karşılıklı derin soluk vermek, oflamak

körhönöv көрхөнөү

Zorlayarak oflamak

körkölden көркөлдөү

Kört kört diye ses çıkarmak (kara basıldığında)

körkörev көркөрөү

Gürlemek, gürül gürül ses çıkarmak

körmeklenén көрмөклөнөү

Düğümlemek, düğüm olmak, kenetlenmek

körmekleşén көрмөклөшөү

Kenetlenmek; galibiyet için çekişmek

körmeklev көрмөклөү

Güreşte belden kavrayıp tutmak

körmeldéren көрмөлдереү

Tutuklaştırmak; kekemeleştirmek (dili)

körmelén көрмөлөү

Düğümlemek, düğüm olmak, kenetlenmek

körmev 1 көрмөү

Düğümlemek, düğüm yapmak, kenet yapmak

körögöv көрөгөү

Gürleşmek, gürbüzleşmek, semizleşmek

köröktöröv көрөктөрөү

Gürleştirmek, semizleştirmek

körpeklenén көрпөклөнөү

Yumuşak olmak, körpe olmak

körpev көрпәү

Döşemek, kaplamak, (yorgan vs.)
yüzlemek

körpöldev көрпөлдәү

Yumuşamak, cıvılamak; lapalaşmak

körtlev көртләү

Kört kört diye ses çıkarmak (kara
basıldığında)

körtöldev көртөлдәү

Kört kört diye ses çıkarmak (kalın kar
tabakasında yüründüğünde çıkan ses
için)

köselév көсәләү

Arzu edilmek, istenmek

kösendérev көсәндерев

1.Zorlandırmak, zorlatmak
2.Çabalandırmak, gayret ettirmek

kösenév көсәнеү

1.Zorlanmak, kendini zorlamak
2.Çabalamak, gayret etmek

köşev көсәү

Canı çekmek, arzu etmek

köseyév көсәйев

1.Güç kazanmak, güçlenmek
2.Askerî birliklerde takviye olmak

köseytélév көсәйтелев

1.Güçlendirilmek, kuvvetlendirilmek
2.Pekiştirilmek

köseytév көсәйтев

1.Güçlendirmek, kuvvetlendirmek
2.Pekiştirmek

köseytév kişekseleré: Pekiştirme
edatları

köseyttérev көсәйттереү

Güçlendirtmek, kuvvetlendirtmek

köshözlendérelév көсһөзләндерелев

Güçsüzlendirilmek,
kuvvetsizlendirilmek

köshözlendérev көсһөзләндереү

Güçsüzlendirmek, kuvvetsizlendirmek

köshözlenév көсһөзләнеү

Güçsüzlenmek, kuvvetsizlenmek

köshözletév көсһөзләтеү

Güçsüzleştirmek, kuvvetsizleştirmek

köslenév көсләнеү

Güçlenmek, kuvvetlenmek, güçlü hâle
gelmek

kösleşév көшләшеү

Zorlamak, güç kullanmak, şiddete
başvurmak

köslev көсләү

1.İş yapmaya mecbur etmek; güç
kullanmak, zor kullanmak
2.Tecavüz etmek

kösöklev I көсөкләү

Yavrulamak, eniklemek (köpek için)

kösöklev 2 көсөкләү

Çiçeklenmek; tomurcuklanmak

kösörgeñev көсөргәнеү

Zorla uğraşmak, zorla yarmak; çok güç harcayarak yarmak, çaba harcamak

köşkenlev көшкәнләү

Sarkık olmak, sarkınmak

köşkeyev көшкәйеү

1.Susmak, sesi çıkmamak, sessiz kalmak
2.Surat asmak, gücenmek, küsmek, somurtmak

köşkötöv көшкөтөү

Kış kış diye kovmak; hayvanları ürkütüp kovmak

köşmörev көшмөрәү

Büsbütün ıslanmak, tamamıyla su olmak

kötevéllev көтәүелләү

1.Gözetleyerek beklemek, yolunu beklemek
2.Pusuda beklemek

kötevlev көтәүләү

1.Hayvan gütmek
2.Göz kulak olmak

kötölöv 1 көтөләү

1.Beklenmek
2.İnanılmak

kötölöv 2 көтөләү

Hayvan güdülme

kötöñkörev көтөнкөрәү

Olacağını, yerine geleceğini bilerek beklemek

kötörlev көтөрләү

Kötör kötör etmek (karın için), kötör kötör gelmek; guruldamak

kötöşöv көтөшөү

Birlikte hayvan gütmek

kötöv 1 көтөү

1.Beklemek, olmasını veya gelmesini beklemek
2.Hazır durmak
3.Bir şeyin olacağına inanmak
4.Dilemek, istemek

kötöv 2 көтөү

1.Hayvan gütmek
2.Göz kulak olmak
3.Büyütmek, yetiştirmek

köttöröv 1 көттөрөү

Bekletmek, beklemeye mecbur etmek

köttöröv 2 көттөрөү

1.Hayvan güttürmek, hayvan gütmeye mecbur etmek
2.Göz kulak oldurmak

köyelendérev көйәләндереү

Üzmek, bunalttırmak, endişelendirmek; korkutmak

köyelenév көйәләнеү

Üzölmek, bunalmak, endişelenmek,
kaygılanmak; korkmak

köyev 1 көйәләү

Güve düşmek, güvelenmek

köyev 2 көйәләү

İs bulaştırmak, kuruma bulamak

köyentelev көйәнтәләү

Sırığa asıp kaldırmak, sıırığa asıp
götürmek

köyezlenév көйәзләнеү

Fiyakalı giyinmek, şık durmak

köygeleklenév көйгәләкләнеү

Çok üzölmek, kahrolmak, yıkılmak

köyhözlenév көйhözләнеү

- 1.Ezgisi bozulmak, ahengi bozulmak
- 2.Ayarı bozulmak
- 3.Düzeni, tertibi bozulmak
- 4.Bozulmak (hava için)

köylenév көйләнеү

- 1.Melodili olmak; ahenkli olmak
- 2.Düzgün olmak, düzenli olmak
- 3.Şiir söylenmek, belli bir ezgide söylenmek

köyleşev көйләшеү

Birlikte akort etmek, ayarlamak,
kurmak

köyletév көйләтеү

- 1.Melodili hâle getirtmek,
ahenkliendirtmek

2.Düzgünleştirmek, düzenlileştirmek

3.Şiir söylettirmek, belli bir ezgide
söylettirmek

köylev көйләү

- 1.Melodilendirmek, ahenkliendirmek
- 2.Düzgünleştirmek, düzenlileştirmek
- 3.Şiir söylemek, belli bir ezgide
söylemek
- 4.Kurmak, ayarlamak; hazırlamak

köymeletév көймәләтеү

Tente koydurmak, tentelemek

köymelev көймәләү

Tentelemek, tente koymak

köyöndöröv көйөндөрөү

Kaygılandırmak, endişelendirmek,
üzmek

köyöpöv көйөнөү

Kaygılanmak, endişelenmek, üzölmek

köyöslev көйөсләү

Tekrar tekrar olmak, Tekrardan dönüp
gelmek (rüzgar, yağmur ve soğuk hava
için)

köyöv көйөү

- 1.Yanmak, dış tarafı kömürleşmek
- 2.Kızmak, kurumak, çok susamak
- 3.Hasretle beklemek

köyrelév көйрәләү

Tutuşturulmak, yakılmak, ateşlenmek

köyretév көйрәтеү

Ateşlemek, tutuşturmak, yaktırmak

köyrev köyrəy

1. Yanmak, tutuşmak
2. Sıcaktan kurumak

köyşev köyşäləy

İpliği makaraya sarmak; iplik yumağı yapmak

köyşendérev köyşənderey

Az yedirmek, az ısırtmak

köyşenév köyşəneü

1. Geviş getirilmek
2. Yavaşça çiğnenmek

köyşev köyşəy

1. Geviş getirmek
2. Yavaşça yemek, uzun süre çiğnemek

köyzev köyzəy

Buğday ya da diğer tahılları havanda dövüp kabuklarını sıyırmak

köyözgöv 1 köyözörəy

1. Yakmak
2. Kızdırmak
3. Coşturmak
4. Aşırı demlemek, koyulaştırmak (çay için)
5. Kaygılandırmak, üzme

köyözgöv 2 köyözörəy

Erkeklik bezlerini kestirmek, hadım ettirmek, kısırlaştırmak

közələv közələy

Tay ya da sıpaların baharda kuyruğu kısılatılmak

közətév közətey

Tay ya da sıpaların baharda kuyruklarını kısalttırmak, kuyruk tüylerini kestirmek

közəv közəy

1. Tay ya da sıpaların baharda kuyruğunu kısaltmak
2. Uçlarını kesmek, traş etmek

közgölenév közgöləneü

Ayna gibi olmak

közlev 1 közləy

Güzü geçirmek, güz boyunca yatmak

közöklenév közökləneü

Şüphelenmek, kaygılanmak

közreleü közrələy

Kıvırcık etmek, kıvırcıklandırmak, büklümlendirmek

közreyév közrəyey

1. Kabarmak, şişmek, dikleşmek (omuz ve ense için)
2. Tüyleri kabarmak
3. Gururlanmak, kendini göstermeye çalışmak

közreytév közrəytey

Gözlerini fal taşı gibi açtırmak; gözlerini kabartmak

közreytév közrəytey

1. Kabartmak, şişirmek, dikleştirmek (omuz ve ense için)

2. Tüyleri kabartmak

3. Gururlandırmak

kraĥmallanıv крахмалланыу

Nişastalanmak

kraĥmallatıv крахмаллатыу

Nişastalatmak

kraĥmallav крахмаллау

Nişastalamak

kreštienleşev крәштиәнләшеу

Köylüleşmek, köylü olmak

krémlav кремлау

1. Kremlemek, krem sürmek

2. Cilalamak

kristallanıv кристалланыу

Kristalleşmek, billurlaşmak

kristallaşıv кристаллашыу

Kristalleşmek, billurlaşmak

ĥubaĥalav кубаĥалау

Aĥaç ya da taş gibi nesnelere tasvir ya da yazı işlemek

ĥubarĥıtıv кубарĥытыу

Söküp almak, koparıp almak

ĥubarĥıv кубарĥыу

Korup sıyılmak

ĥubarılıv кубарылыу

Koparılmak

ĥubarıv кубарыу

Koparmak, yolmak; ayırmak

ĥubınıv кубыныу

Kopmak; yükselmek

ĥubırĥışıv кубырĥышыу

Karşılıklı ya da birlikte yükselmek, kalkmak; ayaklanmak

ĥubırĥıv кубырĥыу

Yerinden kalkmak, yerinden oynamak, yükselmek; ayaklanmak

ĥubırsıv кубырсыу

Kuruyup yarılmak, kuruyup dökülmek

ĥubıv кубыу

1. Kopmak, ayrılmak

2. Hareketlenip kalkmak, yerinden kalkmak

3. Hareketlenmek

ĥuĥalav курĥалау

Durmadan bakıp gözetlemek; gözlemlemek

ĥujırmaĥlanıv кужырмаĥланыу

Engelenmek, pürüzlenmek, arızalanmak

ĥujırmaĥlav кужырмаĥлау

Engelileştirmek, pürüzlemek

ĥujırayıv кужрайыу

bk. şoĥray-

ĥuĥaĥlav куĥаĥлау

Derleyip toplamak, biriktirmek, devşirmek

қуқауы куқайы

Dinelmek, dim dik durmak

қуқрауыш куқрайышы

Karşılıklı ya da birlikte dik durmak,
göğsünü germek; böbürlenmek

қуқрауы куқрайы

Dikleşmek, dim dik etmek;
böbürlenmek

қуқрауы куқрайты

Dikleştirmek, dim dik ettirmek;
irileştirmek; övünmek

қулаулаш кулаулаш

Yardımlaşarak birbiri ardına iş
yapmak

қулауымла кулауымла

Önceden düşünüp tahmin etmek,
önceden gözden geçirmek

қулаулан кулаулан

Bir iş ya da talebe uygun hâle
getirilmek; elverişlenmek

қулаулаш кулаулашы

Uygunlaşmak, elverişli hâle gelmek

қулаулаштыры кулаулаштырылы

Uygunlaştırılmak, elverişlendirilmek

қулаулаштыры кулаулаштыры

Uygunlaştırmak, elverişlendirmek

қулаулаты кулаулаты

Uygun hâle getirmek, elverişletmek

қулаула кулаула

Uygunlaşmak, elverişli hâle gelmek

қуланлы куланылы

Faydalanılmak, kullanılmak

қулан куланы

Faydalanmak, kullanmak

қулау кулау

Çemberletmek, halkalatmak

қулау кулау

Çemberlemek, halkalamak; halka
hâline getirmek, yuvarlaklaştırmak

қулау кулау

Her şeye elini uzatmak, rahat
durmamak

қулау кулау

Aralanmak; aralı, geçitli olmak

қулау кулау

Aralaşmak; karşılıklı geçit vermek

қулау кулау

Koltuğunun altından tutmak

қулау кулау

Kültivatorla işlenmek, kültivatorla
karıştırılmak

қулау кулау

Kültivatorlamak, kültivatorla
karıştırmak

қулау кулау

Kültürleşmek, medenileşmek

kulturalaştırıv

культуралаштырыу

Kültürleştirmek, medenileştirmek

қумırıқландırıv

кумырыкландырыу

Su altı mağarası açtırmak

қумırıқланıv қумырыкланыу

Su altı mağarasına dönmek

қумırıқлаv қумырыклау

Su altı mağarası açmak

қумırıv қумырыу

1. Alttan eşmek, alttan kazmak

2. Kopardı atmak, alt üst etmek

қумпıлдатыv қумпылдатыу

Kump kump ettirmek

қумпıлдаv қумпылдау

Kump kump etmek

қумşıныv қумшыныу

Dik durduğu yerden kalkmak,

kıpırdamak, hareketlenmek, yükselip

çıkmaq

қумşıрықланıv қумшырыкланыу

1. Çukurlanmaq, derinleşmek

2. Donmadan kalmak

қумşıрықлаv қумшырыклау

Derinleştirmek, çukurlaştırmak

қумşıv қумшыу

Kavlamak; dökülmek

қунақлашыv 1 қунақлашыу

Birbirini misafirliğe çağırmaq;

karşılıklı misafirliğe gitmek, karşılıklı misafir olmak

қунақлашыv 2 қунақлашыу

Birlikte tünemek, birlikte tüneğe çıkmak

қунақлатıv 1 қунақлатыу

Misafir etmek, ağırılmak

қунақлатıv 2 қунақлатыу

1. Tünetmek; tüneğe koymak, tüneğe çıkarmak

2. Makam vermek, mevki vermek

қунақлаv 1 қунақлау

Misafir olmak, ilgi alaka görmek

қунақлаv 2 қунақлау

Tüneğe çıkıp oturmak, tünekte durmak

қунақсылav қунақсылau

Evden eve gidip misafir olmak

қунаққалav қунаққалау

Tatil yapmaq, gece konaklamak

қунав қунау

Solmaq, rengini atmaq

қундырыv 1 қундырыу

Yatıya kaldırmak, geceletmek

қундырыv 2 қундырыу

1. Yüksek yere çıkarmak, kondurmak

2. Üstünü kaplatmaq, oturtmaq

құндырив 3 кундырыу

Ağır bir nesne ile vurmak; sabitlemek

құнырауив кундырайыу

Kumrallaşmak, kumral renge girmek

қуңыранив кундырланыу

Kumral olmak

қунысланив кунысланыу

Koңç işlenmek, koңç koyulmak

қуныслаив куныслау

Koңç işlemek, koңç koymak

қунив 1 кунуу

Gece geçirmek, gecelemek

қунив 2 кунуу

Koңmak; düşmek; düşüp oturmak,
üstünü kaplamak; vurmak

қуңқылдаив кунқылдау

Kunk kunk diye ses çıkarmak, kunk
kunk etmek

қуралиив кунпалыуу

Kıpırdamak, yerinden oynamak,
kımıldamak; huzursuzlanmak

қурауив кунпайыу

1.Kabarmak, taşmak
2.Kibirlenmek, böbürlenmek

қураутив кунпайтыу

1.Kabartmak, taşırmaq
2.Kibirlendirmek, böbürlendirmek

қурылдаив кунпылдатыу

Kup kup diye ses çıkartmak

қурылдаив кунпылдау

kup kup diye ses çıkarmak

қурырауив кунпырайыу

Kendini büyük görüp övünmek,
kibirlenmek

қурығиив кунпырыныу

Kendini büyük görmek, kibirli olmak,
övünmek

қурықалытив кунпкәлытыу

Kıpırdatmak, yerinden oynatmak,
kımıldatmak; huzursuzlandırmak

қурықалыив кунпкәлыуу

Kıpırdamak, yerinden oynamak,
kımıldamak; huzursuzlanmak

қурырауив кунпрайыу

Kendini beğenmek, böbürlenmek,
övünmek

қурыраутив кунпрайтыу

Böbürlendirmek, övündürmek,
kibirlendirmek

қурысақланив кунпшәкланыу

Yapıştığı yerden ayrılmak, kalkmak

қурысақ кунпшау

Yağıştığı yerden ayrılmak, kalkmak

қурышланив кунпшыланыу

Takıp takıştırap süslenmek, giyinmek

қурышлатив кунпшылатыу

Güzel giydirmek, uygun giydirmek;
güzelleştirmek

құрşылау құпшылау

Güzelleştirmek, yakıştırmak

құрşыту құпшытыу

Yarıştığı yerden kaldırtmak, ayırtmak

құрşыу құпшыу

Yarıştığı yerden kalkmak, ayırmak

құртарылу құптарылыу

Koparılmak, ayırılmak, aralaştırılmak

құртарысу құптарышыу

Karşılıklı ya da birlikte koparmak, ayırmak

құртарыу құптарыу

Koparmak, ayırmak; bölmek

құртарыу құптарыу

Kopartmak, ayırtmak, aralaştırmak

құртыру құптырыу

Koparmak, ayırmak

құраныслау құранысланыу

Küçültmek; zayıflatmak; kısaltmak

құрғалу құрғалуы

Düşmandan, bela ve kazadan korumak, himaye etmek

құрғану құрғануы

Saldırdan korunmak

құрғашлату құрғашлатыу

Kurşunlatmak, kurşun kaplatmak

құрғашлау құрғашлау

Kurşun kaplamak, kurşunlamak

құрғану құрғануы

Savunmak, korumak, müdafa etmek

құрғану тот-: Düşmana karşı savunma hattı oluşturmak

құрғануылау құрғануылау

Düşmana, saldırıya karşı koyup savunmak, müdafa etmek

құрғанулау құрғанулау

Düşman ve saldırıdan korunup savunma yapmak

құрғану құрғануы

Savunmak, korumak, müdafa etmek

құрғану құрғануы

- 1.Kızartılmak, ızgara yapılmak
- 2.Kuruyup buruşmak
- 3.Kısılmak, azaltılmak

құрғану құрғануы

Büzüşmek, toplaşmak, buruşmak

құрғану құрғануы

- 1.Kızartmak, ızgara yapmak
- 2.Kurutup buruşturmak

құрғану құрғануы

Kabuğu sıyrılıp kurutulmak

құрғану құрғануы

Kabuğu sıyrıp kurutturmak

құрғану құрғануы

Kabuğu sıyrıp kurutmak

қурқақланıv қуржақланыу

Korkaklaşmak, yüreksizleşmek,
cesaretsizleşmek

қурқылдаv қурқылдау

Kork kork diye ses çıkarmak

қурқılıv қурқылыу

Korkmak, korkuya kapılmak, korkuya
düşmek

қурқınıшıv қурқынышыу

Karşılıklı ya da birlikte korkmak,
korkuya düşmek

қурқınıv қурқыныу

Korkuya kapılmak, korkuya düşmek;
endişelenmek, kaygılanmak

қурқışıv қурқышыу

Karşılıklı ya da birlikte korkmak,
korkuya düşmek

қурқитılıv қурқытылыу

Korkutulmak, korkuya düşürülmek

қурқитıv қурқытыу

Korkutmak, korkuya düşürmek

қурқıv 1 қурқыу

Korkmak, korkuya düşmek, korkuya
kapılmak

қурландırıv қурландырыу

Mayalandırmak; ekşitmek

қурлашıv қурлашыу

Araları açılmak, çekişmek, kavga
etmek

қурlav 1 қурлау

Mayalamak

қурlav 2 қурлау

Bir şeye dikkat edip alakasını ve
ilgisini göstermek

қурпіланıv қурпыланыу

Yeniden çıkmış ot ya da ekinle
kaplanmak, örtülmek

қурпіlav қурпылау

Yeniden çıkmış ot ya da ekinle
kaplamak

қурпіv қурпыу

Yeniden çıkmış ot yemek (koyun vs.
için)

қурсақланıv қурсақланыу

Kozalanmak, kozaya dönmek

қурсаланıv қурсаланыу

Korunmak, müdafa edilmek,
savunulmak

қурсалашıv қурсалашыу

Karşılıklı ya da birlikte korumak,
savunmak

қурсалav қурсалау

Korumak, müdafa etmek, savunmak

қурсıv қурсыу

Korumak, savunmak, müdafa etmek

қурыақланıv қуряқланыу

Yumuşak kar ile dolmak (ağaç dalları
için)

қуғуғн қуғнғу

Çok ekşirmek; bozulmak

қурғнғн қурғнғу

Kızarttırmak, ızgara yaptırmak,
ızgarada pişirtmek

қуқарлау қуқарлау

Kıvrım kıvrım şeklinde süs işlemek,
telkari işlemek

қуқауғн қуқайғу

Dimdik durmak, dimdik yükselmek

қуқнғн қуқнғн

Siyahımsılaşmak, siyaha yakınlaşmak

қуқнғн қуқнғн

Siyahımsılaştırmak, siyaha
yakınlaştırmak

қуқарлау қуқарлау

1.Güzel yaşamak, yaraşır şekilde
yaşamak
2.Cilveli, nazlı davranmak

қуқарлау қуқарлау

Candan bağlı olmak, sadık olmak

қуқарлау қуқарлау

Karşılıklı bağlı olmak, karşılıklı sadık
olmak

қуқарлау қуқарлау

Karşılıklı eklemek, bir araya getirmek

қуқарлау қуқарлау

Eklemek, bir araya getirmek
Sevgili olmak, bir olmak

қуқанғн қуқанғу

Kuşanmak, bele sarmak, bele
bağlamak

қуқарлау қуқарлау

İki şeyi birleştirmek, çift hâle getirmek

қуқарлау қуқарлау

Birleştirmek, bir etmek;
yakınlaştırmak; bir araya getirmek

қуқанғн қуқанғу

Birleştirmek, eklemek, bir araya
getirmek

қуқнғн қуқнғн

Ekletmek, ilave ettirmek; karıştırmak

қуқнғн қуқнғн

1.Karşılıklı eklenmek, katılmak
2.Karşılıklı birleştirilmek, bir araya
getirilmek

қуқнғн 1 қуқнғн

1.Eklenmek, katılmak
2.Birleştirilmek, bir araya getirilmek
3.Katık edilmek, karıştırılmak
4.Emzirilmeye başlanmak (Buzağı
için)
5.Evlenip birlikte yaşamaya başlamak;
kavuşmak

қуқнғн 2 қуқнғн

Emredilmek, buyurulmak

қуқнғн қуқнғн

İki kenarını üst üste getirmek;
birleştirmek, kavuşturmak

қушv 1 қушыу

1. Ekleme, ilave etmek, birleştirmek
2. Hayvanı yeme ya da emzirmeye bırakmak

қушv 2 қушыу

Emretmek, buyurmak

қушлашv қушлашыу

Karşılıklı birleştirmek, bir araya getirmek

қушlav қушлау

Bir etmek, birleştirmek

қуштанланv қуштанланыу

Sadık olmak, sadakat göstermek, bağlılık göstermek

қуштанlav қуштанлау

Bağlı olmak, sadık olmak

қутарилv қутарылыу

Koparılmak, ayırılmak; kurtarılmak

қутарv қутарыу

Koparmak, ayırmak; kurtarmak; alt üst etmek, karıştırmak, devirmek; boca etmek

қутартv қутартыу

Kopartmak, ayırtmak; kurtarmak

қутырlav қутырлау

Kabuk bağlamak, kabuklanmak

қутırмақланv қутырмақланыу

Pürüzlenmek, enegebelenmek

қуyansılav қуyансылау

Tavşan avlamak, tavşan yakalamak

қуyығылтланv қуyығылтланыу

Çok koyulaşmamak, çok yoğunlaşmamak

қуyılanv қуyыланыу

Koyulanmak, yoğunlaşmak, sıkılanmak

қуyылv қуyылыу

Koyulmak, bırakılmak; takılmak, geçirilmek

қуyылтмақланv қуyылтмақланыу

Yoğunlaşmak, koyulaşmak

қуyырықlav қуyырықлау

Bulanıklaştırmak, koyulaştırmak; millendirmek

қуyырыv қуyырыу

Koyulanmak, yoğunlaşmak, sıkılanmak

қуyыртылv қуyыртылыу

Sıklaştırılmak, yoğunlaştırılmak, koyulaştırılmak

қуyыртv қуyыртыу

Sıklaştırmak, koyulaştırmak, yoğunlaştırmak

қуyыртмақланv қуyыртмақланыу

Yoğunlaşmak, koyulaşmak

қуyышv қуyышыу

Karşılıklı ya da birlikte koymak, bırakmak, salmak, yerleştirmek, yaymak

veǵeže ƙuyıŝ-: Sözleşmek, karşılıklı söz vermek

ƙuyıv ƙuyıy

Koymak, bırakmak, salmak, yerleştirmek, yaymak

ƙuyızıv ƙuyızaryy

Koydurmak, bıraktırmak, yerleştirmek

ƙuzaqlanıv ƙuzaklanıy

Badıçlanmak; oluşmak, meydana gelmek

ƙuzalav ƙuzalaı

Kurşun ile süslemek

ƙuzǵalıŝıv ƙuzǵalıŝıy

Kımıldıŝmak, kırırdıŝmak, oynaşmak

ƙuzǵalıv ƙuzǵalıy

Kımıldamak, kırırdamak, oynamak, hareketlenmek

ƙuzǵaltıv ƙuzǵaltıy

Hareket ettirmek, kımıldattırmak, oynattırmak

ƙuzǵatılıv ƙuzǵatılıy

Kımıldatılmak, kırırdatılmak, oynatılmak

ƙuzǵatıv ƙuzǵatıy

Kımıldatmak, kırırdatmak, oynatmak

ƙuzǵav ƙuzǵav

Oynamak, kımıldamak, hareketlenmek, kırırdamak

ƙuzǵırıkılav ƙuzǵırıkılay

Dokunarak yara ya da sızıyı acıtmak, ağrıtmak, azdırmak

ƙuzǵırıŝıv ƙuzǵırıŝıy

Herhangi bir dış tesirden dolayı karşılıklı ağrımak

ƙuzǵırıŝıv ƙuzǵırıŝıy

Karşılıklı ya da birlikte gürültü yapmak

ƙuzǵırıv ƙuzǵırıy

Gürültü yapmak, gürültü patırtı yapmak

ƙuzǵırıv ƙuzǵırıy

Herhangi bir dış tesirden dolayı ağrımak, coşmak

ƙuzǵırıtıv ƙuzǵırıtıy

Gürültü yaptırmak, gürültü patırtı yaptırmak

ƙuzǵırıŝıv ƙuzǵırıŝıy

Karşılıklı ağrımak, karşılıklı acımak, sızlamak

ƙuzǵırıtılıv ƙuzǵırıtılıy

Azdırılmak, acıtılmak, ağrıılmak

ƙuzǵırıtıv ƙuzǵırıtıy

Dokunarak yara ya da sızıyı acıtmak, ağrıtmak, azdırmak

ƙuzǵırıv ƙuzǵırıy

Acımak, ağrımak, azmak, coşmak

қузілатив қузылатыу

Kuzulatmak, kuzu verdirmek

қузілау қузылау

Kuzulamak, kuzu vermek

қузирланив қузырланыу

Kıvrımlanmak, salyangoz kozalağı şekline gelmek

қузирлау қузырлау

Kıvrımlamak, burmak, burgulamak

қузиртив қузыртыу

Sözü büyütmek, sözü uzatmak

қузів қузыу

Coşup artmak, güçlenmek, azmak

қузіланив қузіланыу

Közlenmek, köz gibi olmak

қузірав 1 қузірау

Yumuşak ve tok ses çıkarmak (koyun vs için)

қузірав 2 қузірау

Közlenmek, korlanmak

kübeleklev күбәләкләу

İri olmak, lapa lapa olmak (kar için)

kübelenév күбәләнеу

Yığın yapılmak, demet yapılmak

kübeleşév күбәләшеу

Birlikte veya karşılıklı yığın yapmak, demet yapmak

kübeletév күбәләтеу

Yığın yaptırmak, demet yaptırmak

kübelev күбәләу

Yığın yapmak, demet yapmak

kübевleşév күбәүләшеу

Kalabalıklaşmak, toplanmak

kübeyév күбәйеу

1.Miktarı ve sayısı artmak, çoğalmak
2.Güçlenmek

kübeytélev күбәйтелеу

Çoğaltılmak, artırılmak

kübeytéв күбәйтеу

Çoğalttırmak, arttırmak

kübégév күбегеу

Köpüklenmek, köpüklü olmak;
köpürmek

kübéklendérev күбекләндереу

Köpüklendirmek

kübéklenév күбекләнеу

Köpüklenmek

kübéklev күбекләу

Köpüklemek, köpüklendirmek

kübélév күбелеу

Kabartılmak, көрүrtülmek

kübéndérev күбендереу

Su ya da nemle kabartmak, şişirtmek

kübénév күбенеу

Su ya da nemle kabarmak, şişmek

kübérséklenév күберсекләнеу

Şişirilmek, kabartılmak

kübérsétén күберсетеу

Şişirtmek, kabartmak; taşırnak

kübérsén күберсеу

Şişmek, kabarmak; taşmak

kübétén күбетеу

Yün, pamuk koyarak diktirmek;
yorgan, yastık kabarttırmak

kübén 1 күбеу

Kabarmak, şişmek

kübén 2 күбеу

Yün, pamuk koyarak dikmek; yorgan,
yastık kabartmak

kügenlev күгэнлэу

Karının arkasına demir koymak,
karıyı demirle sabitlemek

kügerénén күгэренеу

Morarmak, göğermek

kügeréşén күгэрешеу

Birlikte yeşermek, birlikte göğermek

kügerén күгэреу

1.Göğermek, yeşermek

2.Küflenmek

kügertén күгэртеу

1.Göğertmek, yeşertmek

2.Küflendirmek

kügélyémtenén күгелйемленеу

Mavimsileşmek, maviye çalmak

kügemhéren күгемһерэу

Mavimsileşmek, maviye çalmak

kükhéllenén күкһелленеу

Mavimsi hâle gelmek

kükhéllétén күкһеллэтеу

Mavimsileştirmek

kükhén күкһеу

Küf bağlamak

kükélden күкелдэу

Kek kük diye ötmek (guguk kuşu için)

küklev 1 күклэу

Maviye boyamak, mavileştirmek

küklev 2 күклэу

Yukarı kaldırılmak, yükseltmek, göğe
yükseltmek; göndere çekmek

kükreklenén күкрэклэнеу

Göğüslenmek, göğüsle yüklenmek

kükreklev күкрэклэу

Göğüslemek, göğüsle yüklenmek

kükremhén күкрэмһеу

Şöhret ile göğsü kabarmak, havaya
girmek

kükretén күкрэтеу

Gürüldetmek, kükretmek

kükren күкрэу

Gürüldemek, kükremek

kükşéllenén күкшелленеу

Mavimsileşmek, mavimsi hâle gelmek

kükşéllev күкшеллэу

Mavileştirmek, mavimsileştirmek

kükten күктәү

Teyellemek, iliştiirmek, dikişle
tutturmak

külbétén күлбетеү

Bollaştırmak, çoklaştırmak

külbén күлбеү

Bollaşmak, çoklaşmak, bol olmak

külegelendérén күләгәләндереү

Gölgelendirmek

külegelenén күләгәнеү

Gölgelenmek

külegeletén күләгәләтеү

Gölgeletmek

külegelev күләгәләү

Gölgelemek

külkétén күлкетеү

Çoğaltmak, artırmak; taşana kadar
doldurmak

külkén күлкеү

Çoğalmak, artmak; taşana kadar
dolmak

kümdérélén күмдерелеү

Gömdürölmek, örttürölmek

kümdérén күмдереү

Gömdürmek, örttürmek

kümegeyén күмәгәйеү

Sayısı artmak, sayısı çoğalmak

kümekleşén күмәкләшеү

Birleşmek, kümeleşmek, toplaşmak

kümekleven күмәкләү

Toplamak, kümelemek, bir araya
getirmek

kümgeklenén күмгәкләнеү

Morarmak, çürümek

kümgeñlenén күмгелләнеү

Mavimsileşmek, maviye çalmak

kümhétén күмһетеү

Yaktırmak, yanık hâle getirmek,
yanıklaştırmak

kümhén күмһеү

Yanmak, yanık olmak, yanık hâle
gelmek

kümélén күмелеү

Gömölmek, örtölmek

kümerlendérén күмерләндереү

Kömüre çevirmek

kümerlenén күмерләнеү

Kömüre çevrilmek, kömürlemek

kümeşén күмешеү

Birlikte ya karşılıklı gömmek, örtmek

kümeştérén күмештереү

Birlikte ya da karşılıklı gömdürmek,
örttürmek

kümén күмеү

Gömmek, örtmek

kümyén күмйеү

Yanmak, yanık olmak, yanık hâle
gelmek

kündéřén күндереү

1. Alıştırmak
2. Razi etmek
3. Boyun eğdirmek

küneklev күнәкләү

Kova kova hazırlamak, kovayla taşımak

künégélén күнегелеү

1. Alışılmak, âdet edilmek
2. Alıştırma yapılması

künégén 1 күнегеү

1. Alışmak, âdet edinmek
2. Alıştırma yapmak

künéktéřén күнектереү

Alıştırmak, âdet ettirmek

küñéłhénén күнелһенеү

Keyiflenmek, neşelenmek

küñéłhétén күнелһетеү

Keyiflendirmek, neşelendirmek

küñéłhézłendéřén**күнелһезләндереү**

Keyifsizleştirmek, neşesizleştirmek

küñéłhézłenén күнелһезләнеү

Keyifsizleşmek, neşesizleşmek

küñéłlendéřén күнелләндереү

Keyiflendirmek, neşelendirmek

küñéłlenén күнелләнеү

Keyiflenmek, neşelenmek

küñéłseklenén күнелсәкләнеү

Gönlü huzurlanmak, gönlü mutlu olmak; keyiflenmek

künéřén күнешеү

Birlikte ya da karşılıklı alışmak, razı olmak

künén күнеү

Alışmak, razı olmak; boyun eğmek

küpeteylev күпәтәйләү

Ekin yığını yarmak

küphénén күпһенеү

1. Çok görmek, bir şeyin tahminen çok olduğunu söylemek

2. Bir kimsenin bir yönünü üstün bulmak

küpéřélén күперелеү

Köpürmek

küpéřén күпереү

Köpürmek

küpéřlev күперләү

Sarsılmak, sirkelenmek, titremek

küpértén күпертеү

Köpürtmek, kabartmak

küpértkélev күперткеләү

Tırnak altından iltihaplı şişlik çıkmak

küpsétén күпсетеү

1. Mayalatmak

2. Kabartmak, köpürtmek

küpsév күпсөү

Çok mayalanarak köpürmek

küptérev күптереү

Kabartıp havalandırmak

kürgélev күргеләү

Seyrek karşılaşmak, zaman zaman görmek

kürhetélev күрһәтелеү

- 1.Gösterilmek, ortaya çıkarılmak
- 2.Sunulmak, takdim edilmek
- 3.İşaret edilmek
- 4.Bildirilmek
- 5.Var edilmek
- 6.Öğretilmek, anlatılmak

kürhetév күрһәтеү

- 1.Göstermek, ortaya çıkarmak
- 2.Sunmak, takdim etmek
- 3.İşaret etmek
- 4.Bildirmek
- 5.Var etmek
- 6.Öğretmek, anlatmak

küréklev күрекләү

Körüklemek, körükle hava vermek

kürélev күреләү

Görülmek, bilinmek

küréngélev күренгеләү

Ara sıra görünmek, zaman zaman görünmek

kürénév күренеү

- 1.Görünmek, gözükmek
- 2.Göze çarpmak, gerçekleşmek

kürésév күрешәү

- 1.Görüşmek, selamlaşmak
- 2.El sıkışmak
- 3.Vedalaşmak
- 4.Karşılaşmak, rastlaşmak

küréstérev күрештереү

- 1.Görüştürmek
- 2.El sıkıştırmak
- 3.Karşılaştırmak, rastlaştırmak

kürév күреү

- 1.Görmek, bakmak
- 2.Anlamak, sezmek
- 3.Bir şeye maruz kalmak, baştan geçirmek, eziyet çekmek
- 4.Bir maksada erişmek
- 5.Bir şeye sahip olup ondan faydalanmak
- 6.Sanmak, kabul etmek

kürkemlénérev күркәмләндереү

Görkemlileştirmek,
muhteşemleştirmek, güzelleştirmek

kürkemlenév күркәмләнеү

Görkemlileşmek, ihtişamlı olmak,
muhteşem olmak, güzelleşmek

kürkemletév күркәмләтеү

Görkemlileştirmek,
muhteşemleştirmek, güzelleştirmek

kürkemlev күркәмләү

Görkemli yapmak, görkem vermek

küşeklev күşәкләү

Sopalamak, sopa ile vurmak

küsenlenén күсәнләнәү

Koçana sarılmak

küsénén күсенәү

1.Göçmek, göç etmek

2.Evden eve taşınmak

3.Değişmek

küsénkérev күсенкерәү

Zaman zaman yerini değiştirmek

küsérgélev күсергеләү

Bir o yana bir bu yana gelip gitmek,

ara ara yer değiştirmek

küsérelén күсереләү

Göçürülmek, götürülmek

küsérenkérev күсеренкерәү

Ara sıra yerinden oynatmak, zaman

zaman göçürmek

küséreshén күсерешәү

Birlikte ya da karşılıklı göçürmek,

götürmek, taşımak

küsérev күсерәү

1.Göçürmek, taşımak, götürmek

2.İşini değiştirmek

3.Terfi ettirmek

4.Vadesini ertelemek

5.Tercüme etmek, çevirmek

küsértén күсертеү

Göçürtmek, götürmek, taşımak, göç

ettirmek

küsén күсәү

1.Göçmek, geçmek

2.Başka bir yere gitmek

3.İş değiştirmek

küsteyén күстәйәү

Genişlemek, yayılmak

küstérev күстерәү

1.Göstermek, ortaya çıkarmak

2.Sunmak, takdim etmek

3.İşaret etmek

4.Bildirmek

5.Var etmek

6.Öğretmek, anlatmak

küşégén күшегәү

Baştan aşağı sırlıklam olup üşümek;

sırlıklam olmak, su içinde kalmak

küşéktérev күшектерәү

Sırlıklam edip üşütmek, sırlıklam

ettirmek

küşérelén күсереләү

Sırlıklam olup üşütülmek,,

sırlıklam edilmek

kütergélev күтәргеләү

Az kaldırmak, biraz kaldırmak; omuza

almak

**küterélep-berélev күтәрелеп-
бәреләү**

Üzölmek, yıklılmak; perişan olmak

küterélev күтәреләү

Kaldırılmak, yükseltilmek, yukarı
çıkartılmak

küterémlev күтәрэмләү

Ekin yığını yarmak

küterénév күтәрөнәү

Yüklenmek, yükü sırtına almak; yığını
sırtlamak

küteréñkérev күтәрәнкерәү

Kaldırmaya kalkmak, yüklenmeye
kalkmak

küteréşév күтәрешәү

Birlikte ya da karşılıklı yükseltmek,
kaldırmak, çıkartmak

küterév күтәрәү

1. Yukarı çıkartmak, yükseltmek;

kaldırmak

2. Dik tutmak

3. Arttırmak

4. Taşımak

5. Kadeh kaldırmak

6. Bir tecrübeye sahip olmak

küterlenév күтәрләнәү

Yüklenmek, yükü sırtına almak; yığını
sırtlamak

kütermeläv күтәрмәләү

1. Göklere çıkartmak, büyük hürmet

göstermek

2. Coşku vermek

3. Bir ya da sözü desteklemek

kütermeléklev күтәрмәлекләү

Göklere çıkartmak, büyük hürmet
göstermek

kütertév күтәртәү

1. Kaldırtmak, yükseltmek

2. Ayakta duramaz hâle getirmek
(hayvan için)

kütérlenév күтерләнәү

Bataklığa dönmek, batak olmak

küzallav күзаллаү

1. Gözlemek

2. Göz önüne getirmek, hatırlamak

3. Anlamak

küzemelev күзәмәләү

Göz kararı hesaplamak, göz hesabı
yarmak; tahmin etmek

küzetélev күзәтеләү

Gözetilmek, gözlenmek, gözetlenmek

küzetéñkérev күзәтенкерәү

Gözetmek, sakınmak

küzetév 1 күзәтәү

1. Gözetlemek, gözlemek

2. Gözden geçirmek

3. Bilgi toplamak üzere izlemek,
araştırmak

küzetkélev күзәткеләү

Denetlemek, kontrol etmek

küzev 2 күзәү

1.Nişan almak, doğrultmak

2.İp geçirmek; teğellemek

küzev 3 күзәү

Bulgur yapmak için buğdayı kaynatıp

havanda dövmek

küzev 4 күзәү

Karıştırmak, oynatmak (ateşi)

küzevlev күзәүләү

Delik delik edip süslemek, bezemek

küzgenekletév күзгәнәкләтеү

Pencereyi çerçeveletmek

küzgeneklev күзгәнәкләү

Pencereyi çerçevelemek

küzhéndérév күзһендеревү

Nazar değdirmek, göze getirmek

küzhénév күзһеневү

Nazar değmek, göze gelmek

küzégésév күзегешевү

Göz değmiş gibi birden bozulmak

küzégév күзегевү

Göz değmek, nazara gelmek, göze gelmek

küzéktérév күзектеревү

Göz değdirmek, nazar etmek

küzlenév күзләневү

Göz göz olmak, delinmek

küzleşév күзләшевү

1.Birlikte ya da karşılıklı gözlemek,

gözetlemek

2.Yüzleşmek

küzleştérev күзләштеревү

1.Birlikte ya da karşılıklı gözletmek, gözletlemek

2.Yüzleştirmek

küzlev 1 күзләү

1.Gözlemek, gözetlemek

2.İnceleyip seçmek

küzlev 2 күзләү

Pencereyi çerçevelemek

kvartallav кварталлау

1.Yılı üç aylık periyotlara bölmek, üç aylık zamanlara ayırmak

2.Mahâlle hâline getirmek, semt yapmak

labırlaşın лабырлашыу

Karşılıklı gevezelik etmek, dırdır etmek

labırlatıv лабырлатыу

Gevezelik ettirmek, dırdır ettirmek

labırlav лабырлау

Gevezelik etmek, dırdır etmek, çenesi düşmek

labializatsiyalav лабиализациялау

Dudaksılaşmak

lağırlaşın лағырлашыу

Karşılıklı gevezelik etmek, çok

konuşmak

lağırlatıv лағырлатыу

Çok konuşturmak, gevezelik ettirmek

lağırlav лағырлау

Gevezelik etmek, çok konuşmak

laқаşıv лақашыу

Kirlenmek, pislenmek, bulaşmak

laқıldıaşıv лақылдашыу

Karşılıklı gevezelik etmek, çok konuşmak

laқıldatıv лақылдатыу

Çok konuşturmak, gevezelik ettirmek

laқıldav лақылдау

Çok konuşmak

laklanıv лакланыу

Verniklenmek, cilalanmak

laklatıv лаклатыу

Vernikletmek, cilalatmak

laklav лаклау

Verniklemek, cilalamak

lañқıldıaşıv лаңқылдашыу

Ürüşmek, uluşmak

lañқıldatıv лаңқылдатыу

Ürütme; ulutmak

lañқıldav лаңқылдау

Ürümek; ulumak

laraşıv лапашыу

Enine boyuna uzamak, yaymak

laraştırıv лапаштырыу

Tamamiyle enine boyuna uzatmak; yaydırmak

laraуışıv лапайышыу

Birlikte yayılmak, geniş yer almak

laraуıv лапайыу

Geniş yer almak, yayılmak

lapılav лапылау

Düzenlemek, uğmak; inşa etmek

lapıldıaşıv лапылдашыу

Birlikte ya da karşılıklı lap lup etmek

lapıldatıv лапылдатыу

Lap lup ettirmek, lap lup getirtmek

lapıldav лапылдау

Lap lup etmek, lap lup gelmek

lapraуıv лапрайыу

Açılıp aralanarak yayılmak

lapşaуışıv лапшайышыу

Karşılıklı gevşemek, laçkalaşmak

lapşaуıv лапшайыу

Genişlemek, gevşemek, laçkalaşmak

lapşaytıv лапшайтыу

Genişletmek, gevşetmek,

laçkalaştırmak

lapşırlatıv лапшырлатыу

Langur lungur ettirmek, langur lungur getirtmek

lapşırlav лапшырлау

Langur lungur etmek, langur lungur getirmek

lapşıv лапшыу

Bitap düşmek, aşırı yorulmak, takatsiz kalmak

laptırlaşıv лаптырлашыу

Karşılıklı ya da birlikte lambur lumbur etmek

laptırlatıv лаптырлатыу

Lambur lumbur ettirmek

laptırlav лаптырлау

Lambur lumbur etmek

larhıldatıv ларһылдатыу

Lars lors ürütme

larhıldav ларһылдау

Lars lors ürümek

larıldaşıv ларылдашыу

Birlikte ya da karşılıklı lar lor etmek (Sığır, koyun için)

larıldatıv ларылдатыу

Lar lor gelmek (Sığır, koyun için)

larıldav ларылдау

1. Lar lor gelmek (Sığır, koyun için)
2. Şuursuzca bağırıp söylenmek; iddia ederek tartışmak

larqayıv ларқайыу

Şişmanlığa dayanamamak;

şişmanlıktan dolayı yerinden kalkmamak

laşkıldatıv ласкылдатыу

Şapırdatmak

laşkıldav ласкылдау

Şapırdamak

laslatıv ласлатыу

Şaplatmak; şap şap ettirmek

laşpañlav ласпаңлау

Dağılmak, açılmak (Bitki için)

lastıldatıv ластылдатыу

Şap şup ettirmek, şap şup getirmek

lastıldav ластылдау

Şap şup etmek

laşpayıv лашпайыу

Genişlemek, gevşemek, laçkalaşmak

laşpırlatıv лашпырлатыу

Lambur lumbur ettirmek

laşpırlav лашпырлау

Lambur lumbur etmek, lambur lumbur gelmek

laştırlaşıv лаштырлашыу

Karşılıklı ya da birlikte şıpr şıpr etmek, şıpr şıpr gelmek

laştırlatıv лаштырлатыу

Şıpr şıpr ettirmek, şıpr şıpr getirmek

laştırlav лаштырлау

Şıpr şıpr etmek, şıpr şıpr gelmek

latinlaştırılıv латинлаштырылыу

Latin alfabesine aktarılmak

latinlaştırıv латинлаштырыу

Latin alfabesine aktarmak

latlav латлау

Tamir etmek, onarmak; yamamak

lavıldaşıv лауылдашыу

Cazgırlaşmak; tartışmak; iddialaşmak

lavıldav лауылдау

Cazgır olmak; mızıklamak

lavlatıv 1 лаулатыу

Hırlamak (Köpek için)

lavlatıv 2 лаулатыу

Çok alevlendirmek

lavlav 1 лаулау

Hırıl hırıl etmek (Köpek için)

lavlav 2 лаулау

Alevlenip tutuşmak

lavıqlav лайықлау

Layık etmek, layık hâle getirmek

lavıldav лайылдау

Çok konuşmak

lavışlanıv лайышланыу

Cilvelenmek, işvelenmek

lavlalanıv лайлаланыу

Çamurlanmak, balçıklanmak

lavlalav лайлалау

Balçıklamak, çamurlamak

lazımlanıv лазымланыу

Gerekli olmak, lazım olmak

lazımlav лазымлау

Gerekli kılmak, lazım kılmak, gerekmek

legırlenév ләгирләнеу

Güçsüzleşmek, zayıflamak; takatten düşmek

leğnetlenév ләғнәтләнеу

Lanetlenmek, beddua edilmek

leğnetlev ләғнәтләу

Lanetlemek, beddua etmek

leméldeşév ләмелдәшеу

Karşılıklı güzel söz söylemek

leméldev ләмелдәу

Süslü söz söylemek; hoş söz söylemek

lemnenév ләмләнеу

Millenmek (su için)

leñkéldeşév ләңкелдәшеу

Birlikte lenk lenk diye bağırarak, ürümek (köpek için)

leñkéldelev ләңкелдәтеу

Küçük köpeği lenk lenk diye bağırarak

leñkéldev ләңкелдәу

Lenk lenk diye bağırarak (küçük köpek için)

lereşév ләпәшеу

Yere sinmiş gibi yayılmak, uzanmak

lepeštérén læpəštereγ

Yere sinmiş gibi yaymak ve uzatmak

lepev læpəγ

Avuçlayarak hafifçe almak, kavramak, tutmak

lephén læpheγ

Karı yarararak altına girmek (Sıçan ya da bazı kuşlar için)

lepéldešén læpeldəsheγ

Karşılıklı çok konuşmak, gevezelik yarmak

lepéldetén læpeldəteγ

Çok konuşturmak, gevezeleştirmek

lepéldeν læpeldəγ

Çok konuşmak, gevezeleşmek

lepreyésén læprəjšheγ

Karşılıklı aralanmak, açılmak, yayılmak

lepreyéν læprəjšheγ

Açılıp aralanarak yayılmak

lepšeyésén læpšəjšheγ

Karşılıklı ya da birlikte, genişlemek, gevşemek, laçkalaşmak

lepšeyéν læpšəjšheγ

Genişlemek, gevşemek, laçkalaşmak

lepšeytén læpšəjšteγ

Gevşetmek, genişletmek, laçkalaştırma

leskéldeν læskeldəγ

Nemlenmek, ıslanmak, rutubetlenmek

leşpérleν læšperləγ

İğreti durup salınarak düşmek

levhelenén læxhələneγ

Canlanmak, suret bulmak

levkéldešén lækkeldəsheγ

Birlikte ürümek, bağırarak (küçük köpek için)

levkéldešetén lækkeldəteγ

Levk levk ettirmek, ürütmek

levkétén læketeγ

Güçlüce alevlendirmek, iyice alevlendirmek

levkén lækheγ

İyice alevlenmek, güçlü şekilde tutuşmak, alevi yükselmek

levšeyéν læšəjšheγ

Yumuşamak, erimek, sulanmak

lezzetlendérén læzzət.ləndereγ

Rahatlatmak, güzelleştirmek, hoşlaştırmak; lezzetlendirmek

lezzetlenén læzzət.ləneγ

Rahatlamak, güzelleşmek, hoşlaşmak; lezzetlenmek

libırlaşiv lybyr.laşivy

Karşılıklı ya da birlikte libır libır etmek

libirlativ лыбырлатыу

Lıbr lıbr ettirmek, lıbr lıbr getirmek

libirlav лыбырлау

Lıbr lıbr etmek, lıbr lıbr gelmek

lıgırlaşıv лығырлашыу

Karşılıklı çok konuşmak, gevezelik etmek

lıgırlativ лығырлатыу

Çok konuşturmak, çenesini düşürmek

lıgırlav лығырлау

Çok konuşmak, gevezelik etmek, çenesi düşmek

lıқаşıv лыкашыу

Kirlenmek, pislenmek, batmak (Kıyafet için); bulaşmak

lıқаştırıv лыкаштырыу

Kirletmek, pisletmek, batırmak (Kıyafet için); bulaştırmak

lıқıldasıv лыкылдашыу

Karşılıklı gevezelik etmek, çok konuşmak

lıқıldativ 1 лыкылдатыу

???

lıқıldativ 2 лыкылдатыу

Çok kirletmek, pisletmek, berbat etmek

lıқıldav 1 лыкылдау

Çok fazla konuşmak, aşırı konuşmak

lıқıldav 2 лыкылдау

Çok çamurlanıp ezilmek

lıқıv лыкыу

Hıncahınc dolmak, tıka basa dolmak, ağızına kadar dolmak

lıpaşıv лыпашыу

Kök salmış gibi uzanıp yatmak; köklenmek

lıpaştırıv лыпаштырыу

Sündürüp uzatmak; enine boyuna yaymak

lıpıldativ лыпылдатыу

Lıp ettirmek, lıp lıp getirmek

lıpıldav лапылдау

Lıp etmek, lıp lıp gelmek

lıpırlativ лыпырлатыу

Lıpır lıpır ettirmek, lıpır lıpır getirmek

lıpırlav лыпырлау

Lıpır lıpır etmek, lıpır lıpır gelmek

lıpқıtıv лыпкытыу

Kaldırıp vurmak (Güreşte)

lırқауıv лырқайыу

Şişmanlıktan dolayı genişlemek, enlenmek

lırқıldativ лырқылдатыу

Lırk lırk ettirmek

lırқıldav лырқылдау

Lırk lırk etmek

hısbıldav лысбылдау

Sulanmak, yaşarmak; sıvıklaşmak

hışkıldatıv лыскылдатыу

Lısk lısk ettirmek

hışkıldav лыскылдау

Lısk lısk etmek

hıstırav лыстырау

1. Eskitmek, yıpratmak. 2. Eskileri değerlendirmek.

hıstırlatıv лыстырлатыу

Vıcık vıcık ettirmek, vıcık vıcık getirmek

hıstırlav лыстырлау

Vıcık vıcık etmek, vıcık vıcık gelmek

hışkıldav лышкылдау

Fış fış ederek burun çekmek

libérallanıv либералланыу

Liberalleşmek; isteksizleşmek

lébérletév леберләтеу

İlgıt ılgıt ettirmek, ılgıt ılgıt getirmek

légalleşév легалләшеу

Yasallaşmak, legalleşmek

légalleşterélév легалләштерелеу

Yasallaştırılmak, legalleştirilmek

légalleşterév легалләштереу

Yasallaştırmak, legalleştirmek

légırlanıv легирланыу

İki farklı metal için eritilmek

légırlav легирлау

Belirli nitelikte farklı bir metal elde etmek için iki metali karıştırıp eritmek

léhérletév леһерләтеу

Lihir lihir ettirmek

léhérlev леһерләу

Lihir lihir etmek

limitlanıv лимитланыу

Limitlenmek, sınırlanmak

limitlav лимитлау

Limitlemek, sınırlamak

lépéldetév лепелдәтеу

Lip lip ettirmek, lip lip getirmek

lépéldev лепелдәу

Lip lip etmek, lip lip gelmek

lépérleşév леһерләшеу

Karşılıklı lipir lipir etmek

lépérletév леһерләтеу

Lipir lipir ettirmek

lépérlev леһерләу

Lipir lipir etmek

lépşéldev лепшелдәу

Sulanmak, lapalanmak, sıvıklanmak (Kar için)

lérkéldetév леркелдәтеу

Aniden sıçratmak, titretmek, silkindirmek

lérkéldev леркелдәу

Aniden sıçramak, titremek, silkinmek

lérletév лерлэтеү	Aniden hareketlendirmek, sıçratmak	lurtıldatıv луртылдатыу	Lurt lurt ettirmek, mahmuzlatmak
lérlev лерләү	Aniden hareketlenmek, sıçramak	lurtıldav луртылдау	Lurt lurt etmek, mahmuzlamak
lévérleşév леверләшеү	Karşılıklı ya da birlikte ılgıt ılgıt gelmek	lürkéldev лүркелдәү	Lurt lurt etmek, mahmuzlamak
lévérlev леверләү	İlgıt ılgıt etmek, ılgıt ılgıt gelmek	magnitlandırıv магнитландырыу	Mıknatıslandırmak, manyetiklendirmek
logarifmlav логарифмлау	Verilen sayının logaritmasını bulmak	magnitlanıv магнитланыу	Mıknatıslanmak, manyetiklenmek
lokalleşév локалләшеү	Yerelleşmek; yayılmasını önlemek	magnitlav магнитлау	Mıknatıslamak, manyetiklemek
lokalleştérév локалләштереү	Yerelleştirmek; yayılmasını önletmek	mahaуıııv маһайышыу	Karşılıklı ya da birlikte havaya girmek
löpöldetév лөпөлдәтеү	Löpöldetmek	mahaуıv маһайыу	Havaya girmek, pohpohlamak
löpöldev лөпөлдәү	Löpöldemek	mahaуtıv маһайтыу	Havaya sokmak, havaya girdirmek; pohpohlatmak
löpörlev лөпөрләү	Löpür löpür etmek	maḥsuslaşıv махсуслашыу	Mahsuslaşmak, özelleşmek
lupıldatıv лупылдатыу	Lop lop ettirmek	maḥsuslaştırv махсуслаштырыу	Mahsuslaştırmak, özelleştirmek
lupıldav лупылдау	Lop lop etmek	maḥahınıv маһаһыныу	Hesaba almak, denk görmek, eş görmek
lupşayıv лупшайыу	Hantallaşmak	maḥtalıv маһталыу	Övülmek, methedilmek
lupşayıtv лупшайтыу	Hantallaştırmak		

maqtanıw maqtanyшы

Karşılıklı ya da birlikte övmek,
methetmek

maqtanıw maqtanyу

Övmek, methetmek

maқташыw maқташыу

Karşılıklı ya da birlikte övmek,
methetmek

maqtatıw maqtatıу

Övdürmek, methettirmek

maқтауw maқтау

Övmek, methetmek

malaуlanıw mалайланыу

Akılsızca iş yapıp hafife alarak
davranmak

mamıqlandıırıw mamıqlandıрыу

Pamuklandırmak, pamuk gibi
yumuşatmak; yumuşak etmek

mamıqlanıw mamıqlаныу

Pamuklanmak, pamuk çıkarmak;
tüylenmek

mamıraww mamырау

İnce ince terlemek

mamırlaww mamырлау

Aksamak, aksayarak ilerlemek (ayak
ağrısından dolayı)

manaralaww манаралау

Minare yapmak, minare inşa etmek

mandırıw mandырыу

Boyamak, bandırmak

mandıw mandыу

İyileşmek, sağlığı yerine gelmek,
sıhhatine kavuşup ayağa kalkmak

manılıw манылыу

Banılmak, suya ya da başka sıvı bir
şeye batırılmak

manıw маныу

1. Banmak, suya ya da başka sıvı bir
şeye batırmak
2. Bulamak, birşeye boyamak

manırlaww манирлау

Süslemek, süs yapmak

mañqalaww маңкалау

Sümüklü olmak, sümüklü hâle
dönmek

mañraıwıw маңрайыу

Ahmak hâle gelmek, hayat şartlarının
zorluğundan aklını yitirmek, aptala
dönmek

mansılıw мансылыу

Banılmak, suya ya da başka sıvı bir
şeye batırılmak

mansıw мансыу

Banmak, suya ya da başka sıvı bir
şeye batırmak

mantıgıw 1 мантығыу

Hızlanmak, acele etmek, çabuklaşmak

mantıǵıv 2 мантиғыу

Kurumak, fazla kurumak

mantikhızlandırıv

мантikhызландырыу

Mantıksızlandırmaq

mantikhızlanıv мантиkhызланыу

Mantıksız hâle gelmek,

mantıksızlanmaq

marinadlanıv маринадланыу

Soslanmaq

marinadlav маринадлау

Soslamak

markalanıv маркаланыу

Markalanmaq, fişlenmek

markalav маркалау

Markalamak, fişlemek

marşilovkalav маршиловкалау

Marşta yürütmek

maskirovkalanıv

маскировкаланыу

Maskelenmek, gizlenmek

maskirovkalav

Maskelemek, gizlemek

massajlav массажлау

Masaj yapmaq

maşınalaşıv машиналашыу

Makinalaşmaq

maşınalaştırılıv

машиналаштырылыу

Makinalaştırılmak

maşınalaştırıv машиналаштырыу

Makinalaştırmak

matalanıv маталаныу

Bir işle meşgul olmak, ilgilenmek

matalav маталау

Hareket etmesin diye el ve ayağı

bağlamak

mataşıv маташыу

Bir şeylerle meşgul olmak, ilgilenmek

mataştırıv маташтырыу

Bir şeylerle meşgul ettirmek,

ilgilendirmek

matav матау

Hareket etmesin diye el ve ayağı

bağlamak

matķınıv маткыныу

Kavranmaq, ele alınmaq

matķıv маткыу

Parmakları batırıp ele almak,

kavramak

matritsalav матрицалау

Matrisini yapmaq

matşalanıv матшаланыу

Delirmek, aklını kaçırmak

maturayıv матурайыу

Güzelleşmek, hoşlaşmaq

maturaytiv матурайтыу

Güzelleştirmek, hoşlaştırmak

maturlaniv матурланыу

1. Güzel olmak, güzele dönmek
2. İçerik yönüyle zenginleşmek

maturlav матурлау

1. Görkemli yapmak, güzel yapmak, güzel hâle getirmek
2. İçerik yönüyle zengin

maivigiv мауығыу

1. Gönül vermek, şevkle uğraşmak, kendini unutarak bir işe yönelme
2. Çiftleşmek (kediler için)

maiviktiriv мауыкттырыу

1. Gönül verdirmek, şevkle uğraştırmak, kendini unutarak bir işe yöneltmek
2. Çiftleştirmek (kediler için)

maivkaşlav маукашлау

Kendini hasta hissetmek

maivmlav майымлау

Bıkmak, usanmak, gına gelmek

maiviriliv майырылыу

Gevşeyip şeklini kaybetmek; ezilmek

maivkav майкау

Gözden geçirmek, yoklamak;
muayene etmek

maivkimplaniv майкымланыу

Semiz ve yumuşak tenli bir hâle gelmek

maivlandiriv майландырыу

Yağlandırmak, yağa bulaştırmak

maivlaniv майланыу

Yağlanmak, yağa bulaşmak

maivlap-ballav майлап-баллау

Yağ ve bal katmak, yağlayıp ballamak

maivlaşiv майлашыу

Karşılıklı ya da birlikte yağlamak, yağ sürmek

maivlativ майлатыу

Yağlatmak

maivlav майлау

1. Yağlamak
2. Yağ çekmek

maivmillaniv маймылланыу

Taklit etmek, taklitler yapmak

maivriqlaniv майрыкланыу

Esnemek, kolay bükülmek

maivzahizlaniv мазаһызланыу

Huzursuzlanmak, kaygılanmak, endişe duymak

maivzahizlav мазаһызлау

Huzursuz etmek, kaygılandırmak, endişelendirmek

maivzalaniv мазаланыу

Eziyet çekmek, zorluk çekmek; sıkıntı görmek

maivzalanav мазалау

Endişeye düşürmek, kaygılandırmak

mazatıv mазатыу

Endişeye düşürmek, kaygılandırmak

mazav mазаву

Kangren olmak (ayak ve el için)

mazrav mазраву

Rahatlamak, ferahlamak, huzura kavuşmak

mazutlanıv mазутланыу

Mazotlanmak, mazota bulanmak

mazutlav mазутлау

Mazotlamak, mazota bulamak

meğenehézlendérv**mэгэнэһезлэндереу**

Anlamsızlandırmak, anlamsız hâle getirmek

meğenehézlenév mэгэнэһезлэнеу

Anlamsızlanmak, anlamsız hâle gelmek

meğışetlenév mэгишэтлэнеу

Yaşamak, hayat sürmek

meğrurlanıv mэгрурланыу

Mağrur olmak, gururlanmak

meherleşév mэхэрлэшеу

Başlık alıp vermek, kalın alıp vermek

mejév mэжеу

Yumuşayıp pörsüme, sıvıklaşmak

mekelev mэкэлэу

Azcık bilmek, bir parça muktedir olmak, azıcık elde etmek

mekelleşév mэкэллэшеу

Atasözü hâline gelmek

mekelleştérv mэкэллэштереу

Atasözü hâline getirip söylemek

meklenév mэклэнеу

Haşhaş için baş vermek, yumrulanmak

meklev mэклэу

Haşhaş eklemek, haşhaşlı hâle getirmek

meküştev mэкүштэу

Güçten düşmek, hâlsizleşmek, bitap düşmek

meldérv mэлдерэу

Hastalık ya da başka bir sebepten dolayı güçsüz düşmek, sızlanıp durmak; bitap düşmek

melevlev mэлэүлэу

Kazık çakmak, kazık ile desteklemek, direk çakmak, dayak sokmak

melyéretév mэлийрэтэу

Hâlsizleştirmek, zayıflaştırmak, güçsüzleştirmek

melyérv mэлийэрэу

1. Hastalık ya da başka bir sebepten dolayı güçsüz düşmek, sızlanıp durmak; bitap düşmek
2. Elindeki gücü, kuvveti yitirip kala kalmak

melyév mэлийеу

Hastalık ya da başka bir sebepten

dolayı güçsüz düşmek, sızlanıp durmak; bitap düşmek

memeylenév mэмэйлэнеү

Yumuşak başlılık göstermek, pısrıklık etmek

meméldev mэмелдэү

Ara vermeden konuşmak; gevezelik etmek

meméşlenév mэмешлэнеү

Yeteneksiz olmak, beceriksiz olmak; pısrık hâle gelmek

menevretév mэнэүрэтэү

Bedeni rahatlatmak, bedene huzur vermek, ferahlatmak

menfeğetlenév mэнфэгэтлэнеү

Menfaat sağlamak, menfaat elde etmek, çıkar sağlamak

meñgeleşterélev mэнгелэштерелэү

Sonsuzlaştırılmak, ebedileştirilmek

meñgeleşterév mэнгелэштереү

Sonsuzlaştırmak, ebedileştirmek

meñgérev mэнгерэү

Ahmak hâle dönmek, aptala dönmek

menéğlenév mэнеғлэнеү

Mani olmak, engellenmek

menéğlev mэнеғлэү

Mani etmek, engellemek

merekeleşév mэрэкэлэшеү

Birlikte ya da karşılıklı komik sözler

söylemek, komiklik yapmak, şakalaşmak

merekelev mэрэкэлэү

Şaka yapmak, komik sözler söylemek, komiklik yapmak

merév 1 mэрэү

Yumuşamak, cıvırmak, erimek

merkezleşerélev mэркэзлэшерелеү

Merkezleştirilmek, bir yerde toplanmak

merkezleşterév mэркэзлэштереү

Merkezleştirmek, bir yerde toplamak

merkév mэркеү

Erimek, yumuşamak, ısınmak

meşerév mэşэрэү

Kabuk bağlamak, kabuklanmak

meşherelenév mэсхэрэлэнеү

Maskara hâline gelmek, aşağılanmak

meşhereletév mэсхэрэлэтэү

Maskara ettirmek, aşağılatmak, hor gördürmek

meşherelev mэсхэрэлэү

Maskara etmek, aşağılamak, hor görmek

meskevlev 1 mэскэүлэү

Kıl ya da telden yapılan olta ile tutmak

meskevlev 2 mэскэүлэү

Düğüm ya da ilik koymak, kat koymak

meslihetleşén мәслихәтләшеү

Karşılıklı danışmak, anlaşmak, bir uzlaşıya varmak

meşeketlendirén мәшәкәтләндереү

Zorlandırmak, çetinleştirmek, meşakkatlendirmek

meşeketlenén мәшәкәтләнеү

Zorlanmak, çetinleşmek, meşakkatlanmek

meşeketlev мәшәкәтләү

Zorlamak, çetin hâle getirmek, güçleştirmek

meşelenén мәшәләнеү

Uzun süre meşgul olmak, uzun sürmek

meşev 2 мәшәү

Yeteneksizleşmek, beceriksizleşmek; ahmaklaşmak

meşevlenén мәшәүләнеү

Yeteneksiz olmak, beceriksiz olmak

meşgullenén мәшғулләнеү

Meşgul olmak, birşeyle ilgilenmek

meteldérev мәтәлдерәү

Baş aşağı edip devirtmek, takla attırmak

metelenén мәтәләнеү

Yıkılmak, devrilmek

metelev мәтәләү

İkinci bir dilde okuma, şarkı,

ezgi bilmeden biraz konuşmak; çabalamak, uğraşmak

metelén мәтәләү

Baş aşağı edip devirmek, takla atmak

metelletén мәтәлләтеү

Baş aşağı edip devirtmek, takla attırmak

metellev мәтәлләү

Baş aşağı edip devirmek, takla atmak

metelenén мәтеләнеү

Çamurlanmak, balçıklanmak

meuşeyén мәйшәйеү

Basık, ezik hâle dönmek, yassı olmak, basık olmak

meuşéldev мәйшелдәү

Eğilip bükülmek, esnemek

mezahılav мәзахлау

Şaka yapmak, komik söz söylemek, gülünç söz söylemek

mezekleşén мәзәкләшеү

Karşılıklı ya da birlikte komik sözler söylemek; şakalaşmak

mezeklev мәзәкләү

Komik söz söylemek, gülünç söz söylemek

mezenileşén мәзәниләшеү

Medenileşmek, medeni olmak

mezenileştérév мэзэнилэштэрeү

Medenileştirmek, medeni hâle
getirmek

mezéhlev мэзeхлeү

Övmek, methetmek

mıǵırlanıv мыǵырланыу

Mızır mızır söylenmek

mıǵırlatıv мыǵырлатыу

Mızır mızır söyletmek

mıǵırlav мыǵырлау

Mızır mızır söylemek, mızır mızır
gelmek

mıǵıldav мыǵылдау

Yıǵın hâle gelip bir yerde birleşmek,
büyük kalabalık olmak

mıǵırlav мыǵырлау

Yıǵın hâle gelip bir yerde birleşmek,
büyük kalabalık olmak

mıǵıtıv мыǵытыу

Birleştirmek, kaynaştırmak, yıǵın
hâline getirmek, büyük kalabalık
oluşturmak

mıǵıv мыǵыу

Yıǵın hâle gelip bir yerde birleşmek,
büyük kalabalık olmak

mıǵıqlanıv мыǵықланыу

Mızıkçı olmak, mızıklamak; gereksiz
ve yersiz şeyleri dikkate almak

mıǵıldav мыǵылдау

Gereksiz ve yersiz şeyleri dikkate
almak, herşeyden nem kapmak

mıǵıtıv мыǵытыу

Mızıklandırmak, rızasız hâle getirip
söyletmek

mıǵıv мыǵыу

Gereksiz ve yersiz şeyleri dikkate
almak, herşeyden nem kapmak

mıǵılav мыǵлау

Yıǵın hâle gelip bir yerde birleşmek,
büyük kalabalık olmak

mıǵırav мыǵрау

Yıǵın hâle gelip bir yerde birleşmek,
büyük kalabalık olmak

mıǵıldav мықылдау

Kekelemek, kekeleyerek konuşak, ık
mık ederek konuşmak

mıǵırlav мықырлау

Mıkır mıkır diye ses çıkarmak

mıǵıv мылыуыу

Gülümsemek, tebessüm etmek;
sırıtmak

mıǵıqlav мылтықлау

Tüfek doğrultmak, tüfek yöneltmek,
tüfek çevirmek

mıǵırlav мыңырлау

Mıngır mıngır etmek, mıngır mıngır
gelmek

mırlav мырлау

Mır mır etmek

mırşılдашv мыршылдашыу

Karşılıklı ya da birlikte mırş mırş etmek

mırşıldatıv мыршылдатыу

Mırş mırş etmek, mırş mırş gelmek
(bk. *mırş-mırş*)

mırtıldatıv мыртылдатыу

Mırt mırt ettirmek

mırtıldav мыртылдау

Mırt mırt etmek

mışkılлатıv мысқыллатыу

Dalga geçirmek, alay ettirmek,
maskara ettirmek

mışkılлав мысқыллау

Dalga geçmek, alay etmek, maskara etmek

mışılлав мышыллау

Mış mış etmek, mış mış gelmek (bk. *mış-mış*)

mışkılлав мышқыллау

Mışk mışk etmek, mışk mışk gelmek

mışlav мышлау

Mış mış etmek, mış mış diye nefes almak

mışnav мышнау

Mış mış etmek, mış mış diye nefes almak

mıştırlav мыштырлау

Ağır ağır hareket etmek, ağırkanlı davranmak, savsaklamak

mıtırlav мытырлау

Mıtır mıtır etmek, mıtır mıtır gelmek

mıyavlav мыяулау

Mıyavlamak, mıyav diye ses çıkarmak

mıyıqlanıv мыйықланыу

Bıyıklanmak, bıyık çıkmak

mıyıldav мыйылдау

İşitilir işitilmez hâlde konuşmak, mıy mıy diye konuşmak

mıyılıv мыйылыу

Gülümsemek, tebessüm etmek;
sırıtmak

mıyқылдашv мыйқылдашыу

Dolgun, yumuşak olduğu için sallanmak

mıyқылдав мыйқылдау

Dolgun ve yumuşak olmaktan dolayı bingil bingil etmek (vücut için)

mıymılдашv мыймылдашыу

Karşılıklı ya da birlikte eğri büğrü olmak, eğri büğrü hâle gelmek

mıymıldatıv мыймылдатыу

Eğri büğrü hâle getirmek, eğri büğrü ettirmek

mıymıldav мыймылдау

1. Eğri büğrü hâle gelmek, eğri büğrü

etmek

2. Eğri büğrü hâlde kımıldamak,
kırırdamak

mıytıldeşiv мыйтылдашыу

Karşılıklı ya da birlikte mıyt mıyt
etmek

mıytıldatıv мыйтылдатыу

Mıyt mıyt ettirmek, mıyt mıyt
getirmek

mıytıldav мыйтылдау

Mıyt mıyt etmek, mıyt mıyt gelmek

mızılıv мызылыу

Ağır ağır hareket etmek, ağırkanlı
davranmak, savsaklamak

mızlatıv мызлатыу

Gözünü bir anda açmak, gözünü iyice
açmak, saldıracakmış gibi gözünü
açmak

mızlav мызлау

Bız bız etmek, bız bız gelmek (bk. *bız-*
bız)

migratsiyalav миграциялау

Göçmek, göç etmek

méhanizatsiyalanıv

механизацияланыу

Makineyle iş ya da hizmet görülmek

méhanizatsiyalaştırıv

механизациялаштырыу

Makineleştirmek

méhanizatsiyalav механизациялау

Makineleşmek

miñnetlenév михнэтләнеу

Mihnetlenmek, eziyet duymak, sıkıntı
çekmek

méjalav межалау

Sınırlamak, sınır çekmek

miklenév микләнеу

Güçten düşmek, kuvvetsizleşmek;
hâlsizleşmek

mikrobhızlandırıv

микробһызландырыу

Mikropsuzlandırmak

mikrobhızlanıv милропһызланыу

Mikropsuzlanmak

miktetév миктәтеу

Hâlsizleştirmek, kuvvetsizleştirmek

miktev миктәу

Hâlsizleşmek, kuvvetsizleşmek

mileşlenév миләшләнеу

Çiçek dökerek meyveye dönmek (üvez
ağacı için)

militarizatsiyalanıv

милитаризацияланыу

Askerileştirilmek

militarizatsiyalav милизациялау

Askerileştirmek

mimıldatıv мимылдатыу

Herhangi bir yöne doğru oynatmak

(ağız, burun ya da vücudun başka yerleri için)

mimıllav мимыллау

Herhangi bir yöne doğru oynamak (ağız, burun ya da vücudun başka yerleri için)

minahızlav минаһызлау

Mayınsız hâle getirmek, mayından arındırmak

minalanıv миналаныу

Mayınlanmak

minalatıv миналатыу

Mayınlatmak

minalav миналау

Mayınlamak

mindéklev миндекләу

Süpürge gibi yarmak

méndérélev мендерелеу

Bindirilmek, çıkarılmak

méndéréşev мендерешеу

Birlikte ya da karşılıklı bindirmek, çıkarmak

méndérév мендереу

1. Bindirmek, çıkarmak
2. Yüceltmek, yükseltmek

méneźlenév менәзләнеу

Tavra бүрүнмек, bir tavır almak

miñgerélev миңгәрелеу

Büyük ve güç bir durumun üstesinden gelinmek

miñgerév миңгәреу

Büyük ve güç bir durumun üstesinden gelmek

méngéşev менгәшеу

Bir ata iki kişi binmek

méngéštérev менгәштереу

Bir ata iki kişi bindirmek

miñgetév миңгәтеу

Eziyet çektirmek, sıkıntı duyurmak

miñgev миңгәу

Eziyet çekmek, sıkıntı duymak

méñgézév меңгезеу

Bindirmek, çıkarmak

minérallanıv минералланыу

Minerallemek

minérallaşıv минераллашыу

Mineralleşmek

ménév менеу

Binmek, çıkmak

miñlenév миңләнеу

Benlenmek, benli olmak

min-minlenév мин-минләнеу

Kendini beğenmek, kibirlenmek

miñretév миңрәтеу

Güç bir durumun üstesinden gelir hâle getirmek

miñrev 1 миңрәү

Güç bir durumun üstesinden gelir hâle gelmek

miñrevlenév миңрәүләнеү

Ahmak hâle dönmek, aptala dönmek

miñrevletév миңрәүләтеү

Ahmağa çevirmek, aptala döndürmek

miraşlav мирашлау

Miras olarak bırakmak

miselév мисәләү

Asıl atın yanına bir at daha koşulmak

misetlenév мисәтләнеү

Damgalanmak, mühürlenmek

misetlev мисәтләү

Damgalamak, mühürlemek

misev 1 мисәү

Asıl atın yanına bir at daha koşmak

misevlev мисәүләү

Koşumlamak

méskéneyév меҫкенәйеү

Acınası hâle gelmek, düşkün hâle gelmek

méskénlendérev меҫкенләндереү

Acınası hâle getirmek, düşkünleştirmek

méskénlenév меҫкенләнеү

Acınası hâle gelmek, düşkün hâle gelmek

mistifikatsiyalav**мистификациялау**

Yalan yutturmak, aldatmak

métallaştırıv металлаштырыу

Metalleştirmek

mitéhénév митәһенеү

Saygı göstererek birşeylere razı olmak

méterlev метерләү

Mitir mitir etmek, mitir mitir gelmek

métislaştırıv метислаштырыу

Melezleştirmek

métrlav метрлау

Metreye koymak, metreyle ölçmek

mobilizatsiyalanıv**мобилизацияланыу**

Seferberlik süresince askeri hizmete alınmak

mobilizatsiyalav мобилизациялау

Seferberlik süresince askeri hizmete almak

modérnizatsiyalav**модернизациялау**

Yenileştirmek, modernleştirmek, modernize etmek

mohtajınıv мохтажыныу

Birşeye muhtaç olmak, birşeye ihtiyaç hissetmek

moqalıv моқалыу моқалыу

Kekelemek, pepelemek

moḡrav moḡray

Birşeyin yokluḡundan dolayı muhtaç olmak, ihtiyaç duymak; sıkıntı çekmek

molḡoldav molḡoldaу

Dolgun şekilde sallanıp durmak

molḡotov molḡotoу

1. Tostoparlak olacak şekilde semirtmek

2. Kabartmak, köpürtmek

molḡov molḡoу

Dolgun olmak, tostoparlak olmak

molov moloу

Gamlı, kederli bir şekil almak

moloуoşov moloуoşoу

Karşılıklı ya da birlikte gamlı, kederli bir şekil almak

moloуov moloуoу

Gamlı, kederli bir şekil alma

monarlanıv monarlanıу

Buharlanmak

monatkıv monatkıу

Üstünlük almak, üstün çıkmak; yenmek

moñauııv moñayıшыу

Birlikte ya da karşılıklı kederlenmek, kaygı duymak, hasret çekmek

moñauıv moñayıу

Ağır bir kaygı ve hasretten dolayı

sıkıntıya düşmek, kederlenmek, gamlanmak

moñauıtıv moñayıтыу

Zor, ağır bir kaygıya, kedere düşürmek

mondorav monдорау

Hıncahıñ dolmak, aşırı dolmak, tıklım tıklım olmak

moñhorav moñhorau

Ağır bir kaygı ve hasretten dolayı sıkıntıya düşmek, kederlenmek, gamlanmak

moñhov moñhoу

Ağır bir kaygı ve hasretten dolayı sıkıntıya düşmek, kederlenmek, gamlanmak

moñhovlanıv moñhoуланıу

Hasret duymak, özlem duymak; efkara düşmek

moñhovlatıv moñhoулатıу

Hasret duyurmak, kaygılandırmak; sıkıntılı hâle getirmek; efkarlandırmak

moñlandırıv moñландырыу

Kaygılandırmak, kederlendirmek, hasretlendirmek

moñlanıv moñланıу

Kaygılanmak, kederlenmek, hasret çekmek

moñlav moñлау

Terennüm etmek, nağme yapmak, ezgili şekilde söylemek

monopoliyalaştırılıv	göstermek (kuş yavruları için)
монополиялаштырылыу	2. Yavrulamak
Tekelleştirilmek	3. Dünyaya gelmeye başlamak, meydana gelmek
monopolyaştırıv	4. Yuva yapmak, yuvaya yerleşmek
монополияштырыу	motivlaştırıv мотивлаштырыу
Tekelleştirmek	Delil göstermek, gerekçesini göstermek
montajlanıv монтажланыу	motorlaştırılıv моторлаштырылыу
Kurulmak, monte edilmek	Motorlaştırılmak
montajlaşıv монтажлашыу	motorlaştırıv моторлаштырыу
Birlikte ya da karşılıklı kurmak, monte etmek	Motorlaştırmak
montajlatıv монтажлатыу	moʻzrav мoзpау
Kurdurmak, monte ettirmek	Yorulmak, usanmak, bıkmak
montajlav монтажлау	mögörlev мөгөрләу
Kurmak, monte etmek	Mırıl mırıl konuşmak
montarlav монтарлау	möhethénév мөһәтһенев
Kir, çamur sıçratmak; kirletmek, pisletmek	Razı olmak, kanaat etmek; hoş karşılama
morondoqlanıv морондоқланыу	möhörülenév мөһөрләнев
Ağızlık, burunluk takılmak, ağızlık giydirilmek	Mühürlenmek, damgalanmak
morondoqlav морондоқлау	möhörlev мөһөрләу
Ağızlık, burunluk takmak, ağızlık giymek	Mühürlemek, damgalamak
moronlanıv моронланыу	möhöthönöv мөхөтһөнөү
Yumurta kabuğunu kırarak burnu gösterilmek (kuş yavruları için)	Razı olmak, kanaat etmek; hoş karşılama
moronlav моронлау	möjkelev мөжкәләу
1. Yumurta kabuğunu kırarak burnunu	Mızıkçılık yapmak, yok yere sorun çıkartıp razı olmamak

möjöldev möжөлдөү

Şikayet ederek mırıldanmak,
yakınarak söylenmek

möjöv möжөү

1. Kemikteki eti dişleyerek yemek
2. Yolmak, tırtıklamak (para için)

mökemmelleştérelév

mökəmməlləştereləy

Mükemmelleştirilmek, tamlaştırılmak

mökemmelleştérelév

mökəmməlləşterey

Mükemmelleştirmek, tamlaştırmak,
kamilleştirmek

mökirlenév möкирләнеү

Fazlasıyla güç ve gayret sarfetmek

möldöreşév möлдөрөшөү

Karşılıklı ya da birlikte çeşitli hislerle
dolmak

möldöretév möлдөрөтөү

Ağzına kadar doldurmak, hıncahınç
doldurmak (sıvılar için)

möldörev möлдөрөү

1. Hıncahınç dolmak, aşırı dolmak,
tıklım tıklım olmak
2. Çeşitli hislerle dolmak (göz için)

möldörletév möлдөрлөтөү

Ağzına kadar doldurmak, hıncahınç
doldurmak (sıvılar için)

möleyémlendérelév

mөлэйемлэндереү

Mülayim etmek, mülayim hâle
getirmek

möleyémlenév möлэйемләнеү

Mülayim olmak, mülayim hâle gelmek

mölhethénév möлхөтһөнеү

Razı olmak, kanaat etmek; hoş
karşılama

mölkenév möлкәнеү

Mölk mölk etmek

mölköldeşév möлкөлдөшөү

Birlikte ya da karşılıklı mölk mölk
etmek

mölköldetév möлкөлдөтөү

Mölk mölk ettirmek

mölköldev möлкөлдөү

Mölk mölk etmek

möllöv möллөү

Akıntıyla ağacı göndermek, sevk
etmek

möltöldetév möлтөлдөтөү

Mölt mölt ettirmek

möltöldev möлтөлдөү

Mölt mölt etmek

mömkınleşév möмкинлөшөү

Mümkünleşmek

möñgörev möңгөрөү

Çok fazla sesi çıkmadan bağırarak,
böğürmek (sığır için)

möngörleşev мөңгөрлөшөү

Birlikte ya da karşılıklı möngör
möngör etmek, möngör möngör
gelmek

möngörlev мөңгөрлөү

Möngör möngör etmek, möngör
möngör gelmek

möñkenlev мөңкөнлөү

1. Eğilerek iş yapmak, beli
doğrultmadan çalışmak
2. Kafayı kaldırmadan çalışmak

möñköldев мөңкөлдөү

Öfkelenerek söylenmek,
homurdanmak

möñölöv мөңөлөү

Ağır düşünce ve duyguların etkisinde
kalıp unutulmak, efkara düşmek

möñörlev мөңөрлөү

Çok fazla sesi çıkmadan bağırarak,
böğürmek (sığır için)

möñreşev мөңшәреү

Karşılıklı ya da birlikte bağırarak,
böğürmek

möñrev мөңрәү

1. Çok fazla sesi çıkmadan bağırarak
(sığır için)

möntelév мөнтәлөү

Kısaltılmak, makaslanmak, kesilmek,
budanmak

möntenlev мөнтәнлөү

Kıpır kıpır etmek (dudak için)

mönteslev мөнтәсләү

Sağından solundan kesip koparıp
kısaltmak

möntetév мөнтәтөү

Kısalttırmak, makaslatmak, kestirmek,
budatmak

möntev мөнтәү

Kısaltmak, makaslamak, kesmek,
budamak

mönyölöv мөңйөлөү

Kemikten sıyrılarak yenilmek

mönyöv мөңйөү

Eti kemikten sıyrarak yemek

mörhethéndérév мөрхәтһендәреү

Razı etmek, kanaat ettirmek

mörhethénév мөрхәтһенәү

Razı olmak, kanaat etmek; hoş
karşılama

mörtetlenév мөртәтләнәү

Dinden çıkmak, dinden dönmek

möshözlenév мөшөзләнәү

Fiziksel olarak güçsüzleşmek,
hâlsizleşmek

mösköldev мөскөлдөү

Levk levk diye ürümek (köpek için)

möstenlenév мөстәнләнәү

Gezenti olmak, yerinde durmamak

möstenlev мөстэнлэү

Gezinip köyü, memleketi turlamak

möşkelendérv mөшкэлэндереү

Ağzını büzmek, dudaklarını burmak

möşkendev мөшкэндэү

1. Eğılerek iş yarmak, belini doğrultmadan birşeyle uğraşmak
2. Kafayı kaldırmadan çalışmak

möşkeyév mөшкэйеү

Gönülsüz, isteksiz hâle gelmek

möşköllenév mөшкөллэнеү

Zor, müşkül hâle gelmek; ağırlaşmak, çetinleşmek

möşkölleşév mөшкөллэшеү

Zor, müşkül hâle gelmek; ağırlaşmak, çetinleşmek

möşteyéşév mөштэйешеү

Birlikte ya da karşılıklı alık alık davranmak, tembel davranmak, tembelleşmek

möşteyév mөштэйеү

Alık alık davranmak, tembel davranmak, tembelleşmek

mötörленév mөтөрлэнеү

Kesik olmak, kısa olmak (kulak için)

mötrev мөтрэү

Kısaltmak, makaslamak, kesmek, budamak

möyetlev мөйэтлэү

Hamut ağacının içini yumru ve yumuşak şeyle kaplamak

möyköldev мөйкөлдэү

Mızıklamak, en ufak şeyden söylenip durmak, yakınarak söylenmek

möymöldetév mөймөлдэтеү

Dudaklarını uzatarak oynatmak (ağız için)

möymöldev мөймөлдэү

Dudakları uzatıp kırır kırır etmek (ağız için)

möyöşlenév mөйөшлэнеү

Köşelenmek, köşe hâline gelmek, kenarlanmak

möyöşlev мөйөшлэү

Köşeli hâle getirmek, kenarlı hâle getirmek

möyşenlev мөйшэнлэү

Kırır kırır etmek (dudak için)

möytenlev мөйтэнлэү

Kırır kırır etmek (dudak için)

möytöldetév мөйтөлдэтеү

Kırır kırır ettirmek (dudak için)

möytöldev мөйтөлдэү

Kırır kırır etmek (dudak için)

mözretév мөзрэтеү

Yorup hâlsizleştirmek, eziyet edip güçsüz bıraktırmak

mözrev mөзрәү

Yorulup hâlsiz düşmek, güçsüz
takatsiz kalmak

mulaıv мулайыу

Çoğalmak, bollaşmak, artmak,
fazlalaşmak

mulaıtv мулайтыу

1. Çoğaltmak, bollaştırmak, artırmak,
fazlalaştırmak
2. Genişletmek, rahatlatmak

muhıv мулығыу

Ele geçen şeyle rahat etmek, elde edip
rahata kavuşmak

muhıtıriv мулықтырыу

Bolluğa kavuşturmak, bollaştırmak,
bolluk içinde tutturmak

mullav муллау

Bol vermek; aşırı vermek; aşırı
davranmak

munalıv муналыу

Budanmak, üstten dalları alınmak,
kesilmek

munaıv мунау

Budamak, kesmek, kırmak

munitsipalleştérelév**муниципалләштерелев**

Belediyeleştirilmek, yerel yönetim
hâline getirilmek

munitsipalleştérv**муниципалләштереу**

Belediyeleştirmek, yerel yönetim
hâline getirmek

murtayıv муртайыу

Su çekerek çürümek

murtayıtv муртайтыу

Kırılğan hâle getirmek, cılızlaştırmak

murtıgıv мурғытыу

Kırılğan olmak, cılızlaşmak, kolay
kırılır hâle gelmek

murtlandıriv муртландырыу

Kolay kırılır hâle getirmek,
cılızlaştırmak, kırılğanlaştırmak

murtlanıv муртланыу

Kırılğan olmak, cılızlaşmak, kolay
kırılır hâle gelmek

mutlanıv мутланыу

Gizli, saklı iş yapar hâle gelmek,
düzenbaz olmak, hilekar olmak

mutlaşıv мутлашыу

Düzenbazlık yapmak, hilekarlık
yapmak

muınsaqlav муйынсаклау

Tasmalamak, boyunluk takmak

muıırılıv муйырылыу

1. Koparılmak, parçalanmak
2. Çok hâlsizleşmek

muıırıv муйырыу

Koparmak, parçalamak

muıv муйыу

Duygusallaşmak, efkarlı hâle gelmek

mükeyév мүкәйеу

Tünemek, oturmak

mükeylev мүкәйләу

Eziyet vermek, zahmet vermek, eziyet çektirmek

müklenév мүкләнеу

Tahtaların, kalasların arası
doldurulmak, tıkanmak;
kalafatlanmak; su geçirmez hâle
getirilmek

mükletév мүкләтеу

Tahta ya da kalasların arasını
doldurtmak, tıkatmak; kalafatlamak;
su geçirmez hâle getirtmek

müklev мүкләу

Tahta ya da kalasların arasını
doldurmak, tıkamak; kalafatlamak; su
geçirmez hâle getirmek

mükşév мүкшеу

Gevşemek, yumuşamak, pörsümek;
solmak

nağışlanıv нағышланыу

Nakışlanmak, nakş edilmek

nağışlatıv нағышлатыу

Nakışlatmak, nakş ettirmek

nağışlav нағышлау

Nakışlamak, nakş etmek, nakış
işlemek

nagradlanıv наградланыу

Ödüllendirilmek, mükafatlandırılmak

nagradlav наградлау

Ödüllendirmek, mükafatlandırmak

nağışayıv нақысайыу

Azalmak, eksilmek, küçülmek;
daralmak

nağışlanıv нақышланыу

Azalmak, eksilmek, küçülmek;
daralmak

namışınıv намышыныу

Utanç olarak görmek, namussuzluk
olarak görmek

namışırav намышырау

Utanç olarak görmek, namussuzluk
olarak görmek

namışızlanıv намышызланыу

Namussuz hâle gelmek, utanmaz hâle
gelmek

namışlandırıv намышландырыу

Bir kimsenin namusuna dokunmak

namışlanıv намышланыу

Namus duygusunu öne koymak,
utanmak, sıkılmak

narıqlanıv нарықланыу

Bir şey için önem ve nitelik
bakımından değerlendirilmek,
derecelendirilmek

narıqlatıv narıyklatıy

Bir şey için önem ve nitelik bakımından değerlendirmek, derecelendirmek

narıqlav narıyqlav

Bir şeyi önemi ve niteliği yönünden değerlendirmek, derecelendirmek, değer koymak

nasarayıv nasarayıy

Kötüleştirmek, fenalaşmak, kötüye dönmek, fenaya dönmek

nasarlanıv nasarlanıy

Kötüleştirmek, fenalaşmak, kötüye dönmek, fenaya dönmek

nasarlav nasarlav

Kötülemek, kötü hâle getirmek, fena hâle getirmek

natsionaizatsiyalanıv

национаизацияланıy

Millileştirilmek, devletleştirilmek

natsionaizatsiyalav

национаизациялау

Millileştirmek, devletleştirmek

navkaşlanıv naukaşlanıy

Hastalanmak, hasta olmak

naıyanlanıv naıyanlanıy

Şaka yapmak, komiklik yapmak, güldürmek

naıyldav naıyldav

Boşuna ağlamak, zırlamak

naılanıııv naılanıııy

Karşılıklı ya da birlikte nazlanmak, cilvelenmek

naılanıv naılanıy

1. Nazlanmak, cilvelenmek,

işvelenmek

2. Kaprislenmek

naılav naılav

Sıcaklık göstermek, sıcak davranmak; nazlandırmak

nefislendérv náfısléndereıy

Güzellik kattırmak, güzellik verdirme

nefislev náfıslev

Güzellik vermek, güzel etmek

nefretlendérv náfıretléndereıy

Nefret, kin uyandırmak, öfke uyandırmak

nefretlenév náfıretlénev

Nefret duygusu hissetmek

neıéılev neıeılev

Nakıılamak, nakıı etmek, nakıı işlemek

nehıllénév neııllénev

Yorulmak, yorgun düşmek, bitap düşmek, eziyet çekmek, sıkıntı görmek

nehévselev neıeıselev

Gramatik açıdan düzgün ve doğru yapmak

nejéslev нәжесләү

Pisletmek, kirletmek

nekeşlenén нәкәсләнеү

1. Tembelleşmek, tembel hâle gelmek

2. Kötü, pis hâle gelmek

neletlev нәләтләү

Lanetlemek, beddua etmek

nepsén нәпсеү

Soğukta karı oyup girerek yatmak

(Yaban horozu için)

neşelleştérén нәселләштереү

Bitki ya da hayvanların bir neslini

başka bir nesille yaklaştırmak,

birleştirmek

nevbetleşén нәүбәтләшеү

Bir biri ardınca gelmek, bir biri yerine geçmek

nevbetlev нәүбәтләү

Sıralamak, sıra düzeni oluşturmak, dizilemek

neutralleşén нейтралләшеү

Nötrleşmek, tarafsızlaşmak

neutralleştırén нейтралләштереү

Nötrleştirmek, tarafsızlaştırmak

nezbéréklenén нәзберекләнеү

Zarif hâle gelmek, narin hâle gelmek, nazik olmak

nezeketlenén нәзәкәтләнеү

Nezaketli olmak, nazik olmak, zarif olmak

nezégerén нәзегәреү

Zarifleşmek, nazikleşmek, narinleşmek

nezégeyén нәзегәйеү

Zarifleşmek, nazikleşmek, narinleşmek

nezégeytén нәзегәйтеү

Zarifleştirmek, nazikleştirmek, narinleştirmek, inceltmek

nezékeylenén нәзәкәйләнеү

İncelmek, zarifleşmek

nezéklev нәзәкләү

Zarifleştirmek, nazikleştirmek, narinleştirmek, inceltmek

nıǵayıv нығайыу

1. Sağlamlaşmak, kuvvetlenmek, kuvveti artmak

2. Güzel, bütün hâle gelmek

nıǵınıv нығыныу

Sağlamlaşmak, kuvvetlenmek, kuvveti artmak

nıǵıtılıv нығытылыу

Sağlam hâle gelmek, kuvveti artırılmak

nıǵıtışıv нығытышыу

Karşılıklı veya birlikte

sağlamlaştırmak, sıkılaştırmak,
güçlendirmek

niğitiν нығытыу

Bağlayarak, bükerek sağlam hâle
getirmek; bağlarını sağlamlaştırmak,
sıkılaştırmak

niğittiriν нығыттырыу

Sağlamlaştırmak, kuvvetlendirmek,
kuvvetini arttırmak, güçlendirmek

niğiv нығыу

1. Sağlamlaşmak, kuvvetlenmek,
kuvveti artmak
2. Güzel, bütün hâle gelmek

niқаşiv ныкашыу

Israr etmek, inat etmek, sebat
gösterme

niқımıшланiv ныкымышланыу

Dirayet göstermek, sebat göstermek,
azim göstermek

niқишiv ныкышыу

Israr etmek, inat etmek, sebat
göstermek

niқitiν ныкытыу

Israr etmek, inat etmek, sebat
göstermek

niқiv ныкыу

1. Sıkılaştırmak, sağlamlaştırmak
2. Israr etmek, inat etmek, direnmek

nişalav нышалау

Bir yere, kaba doldurmak, tıkıştırmak,
basmak

nişiv нышыу

Bir yere, kaba doldurmak, tıkıştırmak,
basmak

niyıldav ныйылдау

Boşuna ağlamak, zırlamak

niğézlenév нигезләнеу

Temellenmek, esaslanmak, dayanmak

niğézlev нигезләу

Temellendirmek, esaslandırmak,
dayandırmak

niқаһланiv никахланыу

Nikahlanmak, evlenmek

niқаһлашiv никахлашыу

Karşılıklı evlenmek, birlikte
nikahlanmak

niқаһlav никахлау

Nikahlamak, evlendirmek

nikeşév никәшеу

Israr etmek, inat etmek, sebat etmek

nikev никәу

Tekrar tekrar kuvvetlendirerek
söylemek; ısrarla söylemek

nikéllenév никелләнеу

Nikellenmek, nikel katılmak

nikéllétév никелләтеу

Nikkellemek, nikel kattırmak

nikéllev никелләү

Nikellemek, nikel katmak, nikel karıştırmak

néskerév нескәрәү

1. İncelmek, zayıflamak, daralmak
2. Tizleşmek (ses için)

néskertév нескәртеү

1. İnceltmek, zayıflatmak, daraltmak
2. Tizleştirmek (ses için)
3. Zarifleştirmek, nazikleştirmek

nişletév нишләтеү

Ne yaptırmak, ne ettirmek

nişlev нишләү

Ne yapmak, ne etmek

nitév нитәү

Ne yapmak, herhangi bir şey yapmak

nivelirlanıv нивелирланьу

Düzlenmek, bir seviyeye getirilmek

nivelirlatıv нивелирлатыу

Düzletmek, bir seviyeye getirtmek

nivelirlav нивелирлау

Düzlemek, bir seviyeye getirmek

niyetlenév ниәтләнәү

Niyetlenmek, niyet etmek

niyetlev ниәтләү

Niyet etmek, niyetlenmek

nizağalaşıv низағалашьу

Karşılıklı çekişmek, mücadele etmek, kavga etmek, dövüşmek

nizağlaşıv низағлашыу

Karşılıklı çekişmek, mücadele etmek, kavga etmek, dövüşmek

noğotlanıv ноғотланьу

Ahmaklaşmak, akli kıt hâle gelmek

nomérlav номерлау

Numaralamak, numara vermek

norav норав

Hâlsizleşmek, yorulmak

norlav норлау

Nor (bk. nor) ile hastalanmak (arılar için)

normalaştırılıv**normalаштырылыу**

Kurallaştırılmak, düsturlaştırılmak, kaideleştirilmek

normalaştırıv нормалаштырыу

Normlaştırmak, norm belirlemek

normalav нормалау

Kurallaştırmak, düsturlaştırmak, kaideleştirmek

normalleşév нормалләшеү

Normalleşmek, normal hâle gelmek

normalleşterév нормалләштереү

Normalleştirmek, normal hâle getirmek

nuğtalav нукталау

Ağızlıksız yular geçirmek, ağızlıksız yular takmak

numérlav нумерлау

Numaralamak, numara vermek

nurhızlanıv нурһызланыу

Nursuzlanmak, nurunu kaybetmek,
cansızlaşmak, sönükleşmek

nurıv нурыу

Yarmak, oymak, deşmek (akıntı için)

nurlandırv нурландырыу

Nurlandırmak, aydınlatmak

nurlanıv нурланыу

Nurlanmak, aydınlanmak

nurlav нурлау

1. Nurlamak, parlatmak, aydınlık
vermek

2. Gönle güzellik vermek

nuıvıv нуйыныу

Çatlamak, yarılmak; açılmak

nuıv нуйыу

Yorulmak, güçsüz hâle gelmek,
hâlsizleşmek

obkatkalanıv обкаткаланыу

Yuvgulanmak, üzerinden yuvgu
geçirilmek

obkatkalatıv обкаткалатыу

Yuvgulattırmak, üzerinden yuvgu
geçirtmek

obkatkalav обкаткалау

Yuvgulamak, üzerinden yuvgu
geçirmek

oboronalanıv обороналаныу

Savunulmak, müdafaa edilmek,
korunulmak

oboronalav обороналау

Savunmak, müdafaa etmek, korunmak

oboılanıv обойланыу

Duvar kağıdı kaplanmak

oboılatıv обойлатыу

Duvar kağıdı kapatmak

oboılav обойлау

Duvar kağıdı kaplamak

obrazlandırvıv образландырылыу

Suretlendirilmek, tasvir ettirilmek,
sembollendirilmek

obrazlandırvıv образландырыу

Suretlendirmek, tasvir ettirmek,
sembollendirmek

obrazlanıv образланыу

Suretlenmek, tasvir edilmek,
sembollenmek

obrazlav образлау

Tasvir etmek, sembolleştirmek

okislandırvıv окисландырыу

Oksitlendirmek

okislanıv окисланыу

Oksitlenmek

okkupatsiyalanıv оккупацияланыу

İşgal edilmek, işgal altına alınmak

okkupatsiyalav okkupatsiya

İşgal etmek, işgal altına almak

oqlaşıv oklaşy

Karşılıklı söz vermek

oqşaşyiv okşaşy

1. Benzeşmek, denkleşmek, eşleşmek
2. Birbirine yakın görmek

oqşatıv okşatylıy

Benzetilmek, denk bulunmak, eş bulunmak

oqşatışyiv okşatışy

Karşılıklı ya da birlikte benzetmek

oqşatıv okşatıy

Benzetmek, denk bulmak, eş bulmak

oqşav okşav

Benzemek, denk gelmek, eş gelmek

olağışyiv olağışy

Birlikte kaybolmak, yok olmak

olağıtıv olağıtıy

Dışarı göndermek, dışarı atmak; sınır dışı etmek

olağıv olağıy

1. Dışarı gitmek, dışarı doğru kaçmak
2. Kaybolmak, yok olmak

olaqtıv olaqtıy

Dışarı kaçırmak, sınırdışına kaçırmak

olarıv olarıy

Yaşlanmak, ihtiyarlamak

olav 1 olav

Ulumak

olav 2 olav

Garipsemek, tuhaf karşılamak

olayıv olayıy

Büyüme, yaşlanmak, ihtiyarlamak

olğaşıv olğaşıy

Yükselmek; yücelmek

oloğayıv oloğayıy

Yaşlanmak, ihtiyarlamak

oloğayıtıv oloğayıtıy

Büyüklendirilmek, yücelendirilmek

oloğayıv oloğayıy

Büyüklendirmek, yücelendirmek

oloqlav oloqlav

Hürmet göstermek, saygı göstermek, ihtiram etmek

ololanıv ololanıy

Yaşlanmak, ihtiyarlamak

ololatıv ololatıy

Yaşlandırmak, ihtiyarlatmak

ololav ololav

Büyük, yüce görerek saygı göstermek

ololoqlav ololoqlav

Hürmet göstermek, saygı göstermek, ihtiram etmek

oloşov oloşov

Karşılıklı ya da birlikte ulumak

olotov oлотoу

Ulutmak

olov oлоу

Ulumak

olpalav oлпалау

Çarçabuk yarmak, alelacele yarmak

olpatlanıv oлпатланыу

Güzel bir tavır, şelik almak; ağırbaşlı olmak, vakur olmak

olpatlav oлпатлау

Güzel hoş bir tavır vermek, ağırbaşlı etmek, vakur etmek

oltarıv oлтарыу

Dışarıdan içine doğru bükerek dikmek, altına dikmek (ayakkabı için)

ompaytıv oмпайтыу

Enayi yerine koymak, aldatmak; hayallerini yıkmak

oñkoldatıv oñколдатыу

Onk onk ettirmek

oñkoldav oñколдау

Onk onk etmek

oñkotlanıv 1 oñкотланыу

Doyumсуз hâle gelmek; aç gözlü olmak, pisboğaz olmak

oñkotlanıv 2 oñкотланыу

Ahmak hâle gelmek, akılsız hâle gelmek

onlanıv 1 onланыу

Unlanmak, una bulanmak

onlanıv 2 onланыу

Ezip un yapılmak

onlav 1 onлау

Unlamak, una bulamak

onlav 2 onлау

Ezip un yarmak

onotolov onотолоу

Unutulmak, akıldan çıkarılmak

onotov onотoу

Unutmak, akıldan çıkarmak

onottorov onотторoу

Unutturmak, akıldan çıkartmak

oñov oñoу

Kendi kendini unutmak; kendi kendini kaybetmek

ontaqlanıv onтақаланыу

Unlanmak, parçacık hâline gelmek, toz hâline gelmek

ontaqlav onтақлау

Un gibi etmek, parçacık hâline getirmek, toz hâline getirmek

ontalıv onталыу

1. Un gibi edilmek, toz gibi edilmek

2. Gönlünü, yüreğini paramparça etmek, incitmek

ontatıv onтатыу

Un gibi ettirmek, toz gibi ettirmek

ontav онтау

Un gibi etmek, toz gibi etmek,
ufalamak

oranlaşiv оранлашыу

Karşılıklı çağrı yollamak, karşılıklı
davet yollamak; çağrışmak,
davetleşmek

oranlativ оранлатыу

Çağrı yollatmak, cihat çağrısı
yollatmak, davet yollatmak

oranlav оранлау

Çağrı yollamak, cihat çağrısı
yollamak, davet yollamak

orientirlaniv ориентирланыу

Yeri gösterilmek, hareket yönü
gösterilmek, yönü tayin edilmek

orientirlaşiv ориентирлашыу

Birlikte ya da karşılıklı yön tayin
etmek, hareket yönünü göstermek

orientirlav ориентирлау

Yerini göstermek, hareket yönünü
göstermek, yönü tayin edilmek

orloqlaniv орлоқланыу

Tohumlanmak, tohuma dönmek

orolaniv ороланыу

Ur oluşmak, ur çıkmak

orolop-huǵıliv оролоп-һуғылыу

İtilip kakılmak

orolov оролоу

Vurulmak, çarpılmak

orondorov 1 орондорой

Vurundurmak, dövündürmek

orondorov 2 орондорой

Zorlandırmak, güçlük çektirmek

oronov 1 ороноу

Vurunmak, dövünmek

oronov 2 ороноу

Didinmek, çabalamak, güçlük çekmek

oronsoqlav оронсоқлау

Durdurmak, ertelemek, tehir etmek,
engel olmak, alı koymak

orop-berév ороп-бәреу

Vurup yaralamak, vurmak, çarpmak,
kakmak

orop-huǵiv ороп-һуғыу

Kakıp vurmak

oroşov орошоу

Vuruşmak; savaşmak, kavga etmek,
dövüşmek

orzorov орзороу

Fırlatmak, attırmak; vurdurmak

osarımlaşiv осарымлашыу

İddialaşmak, bahisleşmek, bahse
girmek

oshozayiv очозайыу

Değeri düşmek, ucuzlamak

oshozaytiv ochozaytyu

Değerini düşürmek, ucuzlatmak

oshozlandiriv ochozlandiryu

Değerini düşürmek, ucuzlaştırmak

oshozlaniv ochozlanyny

Değeri düşmek, ucuzlamak

osqalav oskalaу

Atları önlü arkalı sıralayıp arabaya koşmak

osqavillav oskaуыллау

Atları önlü arkalı sıralayıp arabaya koşmak

osqavlav oskaулау

Atları önlü arkalı sıralayıp arabaya koşmak

osqoloqlav oskoloqlау

Hıçkırmak

osqonlandiriv oskonlandiryu

Atikleştirmek, çevikleştirmek; atik şekilde meydana getirmek

osqonlaniv oskonlanyny

Atikleşmek, çevikleşmek

osqotov osqotoу

Her yönden çok hızlı estirmek, savurtmak

oslaniv oslanyny

Sivri hâle gelmek, uçlu hâle gelmek, sivrilmek, uçlanmak

oslaşiv oslaşyу

Karşılıklı ya da birlikte uç yapmak, uçlu hâle getirmek

oslativ osлатыу

Uçlandırmak, sivri hâle getirtmek, sivriltmek

oslav 1 ослау

1. Uç yapmak, uçlu hâle getirmek, sivriltmek

2. Sonuna gelmek, ucuna gelmek; bitirmek, tamamlamak

oslav 2 ослау

Elle tutmak, ele almak

oslayiv osлайыу

Uçlamak, uçlu hâle getirmek, sivri hâle getirmek

oslaytiv osлайтылыу

Uçlandırılmak, sivriltmek

oslaytiv osлайтыу

Uçlandırmak, sivriltmek

osoqlaniv osoklanyny

İnanca göre kötülüklerden kurtulmak için birşeye sihir ya da büyü yapılmak

osoqlativ osokлатыу

Kötülüklerden kurtulmak için birşeye sihir ya da büyü yaptırmak

osoqlav osokлау

Kötülüklerden ve fenalıklardan kurtulmak için birşeye büyü ya da sihir yapmak

oşollanıv oşollanıy

Ustalıkla bir sonuca varmak, bir sonuca gelmek

osondorov osondoroy

Yersiz şekilde övmek, methettirmek; havaya girdirmek

osonop-talıpınıv osonop-talıpınıy

Can atmak, çok istemek, hevesle çırpınmak

osonov 1 osonoy

Hızlı hızlı sağa sola uçmak

osonov 2 osonoy

İlgi ve şefkatten nazlanmak, işvelenmek

osonov 3 osonoy

Kabarmak, uçuk çıkmak

osop-hikérev osop-hikerey

Uçup zıplamak, havalara uçmak; can atmak

osop-қunıv osop-қunıy

Coşup coşup fırlamak

osop-töşöv osop-tөшөү

Mutluluk ve istekle can atmak, heves etmek

osorğav osorğay

Zıplattırmak, atlattırmak, hoplattırmak

osorov osoroy

1. Uçurmak, havalandırmak
2. Yüksek bir yerden aşağı yıkılmak

osortov osortoy

Uçurtmak, havalandırmak

osov ocoy

1. Uçmak, hareket etmek
2. Buharlaşmak

osralıv osralıy

Tesadüf edilmek, rast gelinmek

osraşıv 1 osraşıy

Karşılaşmak, birlikte tesadüf etmek; buluşmak

osraştırıv osraştırıy

Karşılaştırmak, tesadüf ettirmek

osratıv osratıy

Tesadüf ettirmek, rast getirmek

osrav osray

Tesadüf etmek, rast gelmek; karşılaşmak

ostalıv ostalıy

Aldanmak, kandırılmak

ostanlav ostanlay

Yerinde durmamak, oynaklık etmek, cilvelenmek

oştarıv oştarıy

Bir işi ustalıkla, maharetle sonuca ulaştırmak

ostav 1 ostay

Tutmak, kavramak, ele almak

ostav 2 ostay

Kandırmak, aldatmak

ostoqaylanıv ostoqaylanıy

1. Herşeyden çok çabuk sıkılıp yerinde durmamak
2. Cilvelenmek, işve yarmak

ostoqlanıv ostoqlanıy

Herşeyden çok çabuk sıkılıp yerinde durmamak

oşaqlaşıv oşaklaşy

Karşılıklı suçlamak, karşılıklı ihbar etmek, ispiyonlamak

oşaqlatıv oşaklaty

Açıkça suçlatmak, ihbar ettirmek, ispiyonlatmak

oşaqlav oşaklav

Açıkça suçlamak, ihbar etmek, ispiyonlamak

oşav oşay

Benzemek, denk gelmek, eş gelmek; beğenmek, güzel bulmak

oşolaytıv oşolaytıy

Şöyle etmek, şu şekilde etmek

oştav oştay

Tutmak, kavramak, ele almak

otarlav otarlav

Analiz yapmak, analiz geçirmek

otqarıv otqarıy

Kumarda kaybedip ödemek; ütmek

otkoşov otkoşoy

Karşılıklı ya da birlikte tahrik etmek, kışkırtmak

otkotov otkotoy

Tahrik ettirmek, kışkırtmak; fitneletmek

otkov otkov

Tahrik etmek, kışkırtmak; fitnelemek

otolov otoloy

1. Oyunda, yarışta geçilmek, yenilmek; ütmek
2. Kötü ve muhtaç hâle düşmek

otov 1 otov

Oyunda, yarışta geride bırakmak, yenmek; ütmek

otov 2 otov

Herhangi birinden görüp akılda tutmak; öğrenmek; benimsemek

ottorov ottoroy

Kumarda kaybedip ödemek

oyalanıv oyalanıy

Yuvalanmak, yuvalı olmak

oyalativ oyalatıy

Yuvalandırmak, yuvalı yapmak

oyalav oyalav

Yuvalamak, yuvaya yerleşmek, yuva yapmak

oyaldıriv оялдырыу

Rahatsızlık hissettirmek, uygunsuzluk hissettirmek

oyalışiv оялышыу

Karşılıklı utanmak, sıkılmak, rahatsızlık duymak, çekinmek

oyalışiv оялышыу

Uygun bir yere yerleşmek, yuvalamak

oyalıv оялыу

Rahatsızlık hissetmek, uygunsuzluk hissetmek; çekinmek, çekingenlik duymak; utanmak, sıkılmak

oyalsanlaniv оялсанланыу

Rahatsızlık hisseder hâle gelmek, çabuk huzursuz hâle gelmek

oyaltiv оялтыу

Rahatsızlık hissettirmek, uygunsuzluk hissettirmek; çekindirmek, utandırmak

oyathımv оятһыныу

Utanç hissetmek, utanç duymak; sıkıntı duymak

oyathızlandıriv оятһызландырыу

Utanmaz şekilde davranmak, çekincesiz davranmak

oyatlav оятлау

Utanmak, utangaçlık duymak, utangaç görmek

oyqaşiv ойкашыу

Sıkıştırıp bir yere yığmak, toplamak

oyqaştırılv ойкаштырылыу

Sıkıştırarak bir yere biriktirmek, toplanmak

oyqaştıriv ойкаштырыу

Sıkıştırarak bir yere biriktirmek, toplatmak

oyoqhotov ойокһотой

1. Her yönden çok hızlı estirmek, savurtmak
2. Huzuru bozmak, sükûneti dağıtmak
3. Çoşkun şekilde yapmak, çoşkuyla yapmak

oyoqhov 1 ойокһой

Her yönden çok hızlı esmek, savurmak

oyoqhov 2 ойокһой

Biri ya da bir şeye sınıksız yapışmak, sarılmak

oyomhorav ойомһорав

Uyuklamak

oyosqov ойосқой

Her yönden çok hızlı esmek, savurmak

oyoşov ойошоу

1. Uyuşmak, örtüşmek
2. Ortak bir amaç için birleşmek

oyoştorolov ойошторолоу

Uyuşturulmak, örtüştürülmek

oyoştoroşov ойошторошоу

1. Bir amaç için beraberlik kurmak, birlik oluşmak

2. Bir iş ya da yolu meydana koymak,
meydana getirmek

оуошторон ойоштороу

Uyuşturmak, örtüştürmek

оуоштортон ойоштортоу

1. Bir amaç için beraberlik kurdurmak,
birlik oluşturmak

2. Bir iş ya da yolu meydana
koydurmak, meydana getirmek

оуотон 1 ойотоу

1. Damızlık yoğurt koyup ekşitmek

2. Koyu, yoğun hâle getirmek

оуотон 2 ойотоу

1. Uyumak, uyku getirmek

2. Gönü ferahlatıp herşeyi unutturmak

3. Uygun ve yumuşak hareketlerle
dans etmek

оуотон 3 ойотоу

Kan akışını yavaşlatıp hissizleştirmek

оуотторон ойоттороу

Damızlık yoğurt koydurup ekşitmek

оуон 1 ойоу

1. Sütten yoğurda dönmek

2. Yoğunlaşmak, koyulaşmak (kan
için)

оуон 2 ойоу

Uyumak; uyuklamak

оуон 3 ойоу

Kan akışı yavaşlayarak hissizleşmek

оуозов ойозоу

öyenek öyöz-: Alın çizgileri ile fal
bakmak

оураланıv ойпаланыу

Buruşturulmak, kırıştırılmak

оуралаşıv ойпалашыу

Birlikte ya da karşılıklı buruşturmak,
kırıştırmak

оуралаv ойпалау

Buruşturmak, kırıştırmak

оуралдыrıv ойпалдырыу

Değerini, kıymetini yitirerek attırmak

оуралıv ойпалыу

Buruşup kırıışığı yıpranmak (giyim
için)

озақлатıv озақлатыу

Uzun sürdürmek, uzun vakit geçirmek

озақлаv озақлау

Uzatmak, sürdürmek

озанıv озаныу

Uzanmak

озаңлаv озаңлау

Kötü bir sesle yüksek sesler çıkarıp
terennüm etmek

озарıv озарыу

1. Uzakmak, uzun olmak

2. Sürekli olmak

озатılıv озатылыу

Uğurlanmak, yolcu edilmek

oʻzatişiv oʻzatyşy

Birlikte misafir uğurlamak, yolcu etmek

oʻzativ 1 oʻzaty

1. Uğurlamak, yolcu etmek
2. Gönülsüzce göndermek
3. Gelini damadın evine uğurlamak, göndermek

oʻzativ 2 oʻzaty

Kendir, şal dokumak için hazırlanan dokuma ipi çekmek, uzatmak

oʻzativ 3 oʻzaty

Uzatmak, devam ettirmek, sürdürmek

oʻzattiriv oʻzattyry

Uğurlattırmak, yolcu ettirmek

oʻzav oʻzay

Uzamak, sürmek

oʻzayiv oʻzayy

Uzamak, daha uzun olmak

oʻzaytiliv oʻzaytyly

Uzattırılmak, sürdürülmek

oʻzaytiv oʻzayty

Uzatmak, sürdürmek

oʻzayttiriv oʻzayttyry

Uzattırmak, sürdürmek

ozdañlav ozdañlay

Burnunu sokmak, herşeye maydanoz olmak

ozlaşiv ozlaşy

Uzata uzata ağlaşmak

ozlativ ozlaty

Uzata uzata ağlatmak

ozlav ozlay

Uzata uzata ağlamak

oʻzonayiv oʻzonayy

Uzun olmak, uzamak

oʻzonaytiliv oʻzonaytyly

Uzunlaştırılmak, uzattırılmak

oʻzonaytiv oʻzonayty

Uzunlaştırmak, uzatmak

oʻzonayttiriv oʻzonayttyry

Uzunlaştırmak, uzattırmak

ozonlaniv ozonlany

Ozonlanmak

ozonlaştiv ozonlaştyry

Ozonlaştırmak

ozonlav ozonlay

Ozonlamak

oʻzonsalaniv oʻzonsalany

Uzunca olmak, uzunca şekle dönme

oʻzonsalav oʻzonsalay

Uzunca etmek, uzunca şekle getirmek

oʻzontoroklaniv oʻzontoroklany

Uzun gövdeli hâle gelmek, uzun yapılı hâle gelmek

ozrayiv ozrayy

Hızla kaçmak, çarçabuk kaçmak

öbetén öbätęy

Hafif yumuşatmak (et, balık gibi Şeyleri)

öben 1 öbäy

Eriyip yumuşamak (et, balık için)

öbörhelenén öbörhälänęy

Çok eskiyip tiftiklenmek

öbörhöv öbörhöy

Çok eskiyip tiftiklenmek

öbörölenén öbörölänęy

Tiftiklenmek, pamuklanmak

öbörölev öböröläy

Tiftiklemek, pamuklamak; kumaşın tüyünü kabartmak

öföldetén öföldätęy

Üf edip durmak; hürmet göstermek

öfölden öföldäy

Üf üf etmek, tekrar tekrar üf etmek

ögöldev ögöldäy

Damak dibinden ses çıkarmak (aygır için)

ögötletén ögötläęy

Öğüt verdirmek, nasihat verdirmek

ögötlev ögötläy

Öğütlemek, öğüt vermek, nasihat etmek

ögöv ögöv

1. Öğütlemek, öğüt vermek
2. Üst üste söylemek

ököldev ököldäy

Ök ök etmek

ökşeyén öкшәйęy

Gözleri fırlamak, gözlerini fal taşı gibi açmak; kabarmak, şişmek

ökşöpöv öкшөнөy

Becerikli davranmak, eline çabuk davranmak; dikkatli davranmak

ökşöv öкшөy

Her yanını kemirmek

ölböretén öлбөрәтęy

Çok eskitmek, delik deşik ettirmek

ölbörev öлбөрәy

1. Çok eskimek, delik deşik etmek
2. İri ve yumuşak olmak (kar için)

öldörlev өлдөрләy

Samimiyet göstermek, güler yüz göstermek

ölemlev өләмләy

Lokmalamak, lokma lokma etmek

öleşélén өләшеләy

Üleşilmek, paylaşılmak, hisse edilmek

öleşén өләшәy

Üleşmek, paylaşmak, hisse etmek

ölfetleşén өлфәтләшәy

Yakınlaşmak, arkadaş olmak, dost olmak

ölgeşélén өлгәшеләy

Gayret ve emekle bir sonuca ulaşılmak

ölgeşév ölgəşey

Gayret ve emekle bir sonuca ulaşmak;
hayata geçirmek

ölgeştérvn ölgəşterey

Gayret ve emek vererek bir sonuca
ulaştırmak

ölgörölöv ölgöröləy

Eli çabuk davranılmak, hızlı
davranılmak

ölgöröv ölgörəy

1. Eli çabuk davranmak, hızlı
davranmak; belli bir vakte kadar bir işi
başarabilmek
2. Hazır olmak
3. Olgunlaşmak, olmak (ekin, meyve,
sebze için)

ölgörtöşöv ölgörtöşəy

Karşılıklı ya da birlikte çalışmak,
hazırlamak, yetişmek

ölgörtöv ölgörtəy

Belirli bir an için çalıştırmak,
hazırlatmak, yetiştirmek

ölkenevév ölkənəyey

Yaşlanmak, ihtiyarlanmak

ölkenevtév ölkənəytey

Yaşlandırmak, ihtiyarlatmak

ölkenlenév ölkənлəney

Yaşlanmak, ihtiyarlanmak

ölkenlev ölkənлəy

Yaşlı olmak, ihtiyarlamak

ölköldev ölköldəy

Sıçraya sıçraya koşmak, salına salına
yürümek

ölkömlenév ölkömləney

Bir kökten çıkmak, bir kökten çıkıp
gelişmek; filizlenmek

ölkəhev ölkəhəy

Çok özlemek, çok hasret duymak

ölöşlev öлөшлəy

Paylamak, bölmek, parçalara ayırmak,
üleştirme

ölpəklev ölpəkləy

Yumuşak hâle getirmek, yumuşak
etmek

ölpelenév ölpələney

Yumuşatılmak, yumuşak hâle
getirilmek

ölpelev ölpələy

Aceleyle gelişi güzel yarmak, çabucak
yarım yamalak yarmak

ölpeyév ölpəyey

Yumuşacık olup dalgalanmak (saç
için)

ölpöldeşév ölpöldəşey

Karşılıklı ya da birlikte yayılarak
dalga yarmak

ölpöldev ölpöldəy

1. Yayılarak dalga yarmak
2. Sık sık atmak, sık sık vurmak

ölpölenév өлпөләнеү

Filiz, tomurcuk şeklinde olmak

ölpölev өлпөләү

Filiz, tomurcuk şekline getirmek

ölpörev өлпөрәү

Dağılarak tiftik gibi olmak (özellikle saç için)

öltenletév өлтәнләтеү

1. Hafif hafif hareket ettirip

hızlandırmak, acele ettirmek

2. Kenarlarını eskitip yıpratmak

öltenlev өлтәнләү

Hafifçe hareket ettirip hızla yapmak

ölteşlendérev өлтәшләндереү

Yumuşacık ve tüylü hâle getirtmek

ölteşlenév өлтәшләнеү

Yumuşacık ve tüylü hâle hâle gelmek

ölteşlev өлтәшләү

Yumuşacık ve tüylü hâle getirmek

ölteyév өлтәйеү

Dik durmak, dinelip dimdik durmak

ölteytév өлтәйтәү

Dik durdurmak, dimdik durdurmak

öltöklendérev өлтөкләндереү

Tiftiklendirmek, tüylendirmek;
eskitmek

öltöklenév өлтөкләнеү

Tiftiklenmek, tüylenmek; eskimek,
yıpranmak

öltöldev өлтөлдәү

Hafifçe basıp çabuk çabuk atlamak

öltöreşév өлтөрәшеү

Karşılıklı samimiyet göstermek;

birlikte ya da karşılıklı gönülden emek
vermek

öltöretév өлтөрәтеү

Kenarlarını eskitip yıpratmak

öltörev 1 өлтөрәү

Samimiyet göstermek, güler yüz
göstermek

öltörev 2 өлтөрәү

Kenarları eskiiyip yıpramak

öltörlev өлтөрләү

Samimiyetle yürümek; hoşgörü

göstermek; gönülden emek vermek

ömeleşév өмәләшеү

Birlikte imece yapmak

ömelev өмәләү

İmece yapmak

ömöthönöv өмөтһөнөү

Ümitlenmek, umutlanmak

ömöthözlenév өмөтһөзләнеү

Ümitsizlenmek, umutsuzlanmak

ömötlendérev өмөтләндереү

Ümitlendirmek

ömötlenév өмөтләнеү

Ümitlenmek, umutlanmak

öndəşén öndəşey

1. Seslenmek; söz eklemek
2. Müracaat etmek, danışmak
3. Karşılık olarak söz söylemek

öndev öndəy

Çağırarak, seslenmek; davet etmek

önetén önətey

Gönlü cezbetimek,
sempatikleştirmek, gönle güzel göstermek

önev önəy

1. Gönlü okşamak; yakın görmek, sevmek
2. Dürüst bulmak, güzel bulmak; güzel görmek

öñköldəşén öñkəldəşey

Birlikte ya da karşılıklı önk önk etmek

öñkölden öñkəldəy

Önk önk diye ses çıkarmak; önk önk etmek

öñölöşön önələşey

1. Delik ya da çukur açılarak içe doğru batmak
2. Ümit etmek, istemek, dilemek

öñölön önələy

1. Kazılmak, oyulmak, deşilmek
2. Delik ya da çukur açılarak içe doğru batmak
3. Ümit etmek, istemek, dilemek

öñöv önəy

1. Çukur açmak, kazmak, oymak, deşmek
2. Toprağı yarıp eşerek gitmek (su için)

öñreyéşén önəreyşey

Karşılıklı ya da birlikte çukurlanmak, darlaşıp derinleşmek

öñreyén önəreyey

1. Dar, derin şekilde çukurlanmak, mağara ağzına benzemek
2. Derine inmek, oyulup çukurlanmak

öñreytén önəreytey

Çukurlaştırmak, mağara ağzına benzetmek

öñşeyéşén önşəyşey

Karşılıklı veya birlikte ümit etmek, istemek

öñşeyén önşəyey

1. Çok ümit etmek, istemek
2. Mağara ağzına benzemek

öñşeytén önşəytey

Çok ümitlendirmek, çok istetmek

önteven öntəy

Azaltmak, eksiltmek, indirtmek

öpenlev önənləy

Dolaşmak, karışmak (atın yelesi veya kuyruğu için)

öpleven öpləy

Çalmak, soymak, aşırarak

örgelev 2 өргөләү

Yavaş yavaş ürümek (köpek için)

örgey өргәү

Üremek, yetişmek

örgölev 1 өргөләү

Seyrek seyre ürümek, seyrek seyrek uğuldamak (ses ve rüzgar için)

örgözöv өргөзөү

Ürütme, ürümeye fırsat vermek

örkeklenév өркәкләнәү

Ürkek olmak, korkak olmak

örkөнöv өркөнөү

Kendi kendinden korkmak, kendinden ürkmek

örkөšov өркөшөү

Karşılıklı ya da birlikte ürkmek, korkmak

örkötöv өркөтөү

Ürkütme, korkutma

örköv өркөү

Ürkmek, korkmak

örölenév өрөләнәү

Kaynayarak yağlanma

örölöv өрөлөү

Üfürölmek, gönülde bir duygu uyandırılmak

öröšov 1 өрөшөү

1. Karşılıklı ya da birlikte üfleme
2. Gönülde karşılıklı his uyandırmak

öröšov 2 өрөшөү

Karşılıklı ya da birlikte ürümek

öröv 1 өрөү

1. Belli bir yönde hareket etmek (rüzgar için)
2. Üfleme
3. Bir şeyin içine hava vermek

öröv 2 өрөү

Ürümek

örreklenév өрпәкләнәү

Yumuşak ve uçucu hâle gelme; tüy gibi uçucu hâle gelme

örreklev өрпәкләү

Yumuşak ve uçucu hâle getirme; tüy gibi uçucu hâle getirme

örreyév өрпәйеү

Yumuşayarak kabarmak, tüylenip kabarmak; tiftiklenme

örreytév өрпәйтәү

Yumuşatarak kabartma, tüylenerek kabartma; tiftiklendirme

örpöldev өрпөлдәү

Yumuşamak; uçucu hâle gelme

örzörölöv өрзөрөлөү

Belli bir yönde hareket ettirilmek

örzöröv 1 өрзөрөү

1. Belli bir yönde hareket ettirme
2. Körüklenme
3. Gönülde duygu uyandırmak, hislendirmeye

örzöröv 2 өрзөрөү

Ürütme, ürümeye fırsat vermek

örzörtöv өрзөртөү

Körüklenmek, körük ya da başka bir nesne yardımıyla havayı yönlendirmek

ösköllendérev өскөллөндөрөү

Üç kenarlı hâle getirtmek

ösköllénév өскөллөнөү

Üç kenarlı hâle gelmek

ösköllev өскөллөү

Üç kenarlı yarmak

öškötöv өşkötөү

Kışkırtmak, kudurtmak, tahrik etmek

öşletév өşлөтөү

Birine saldırtmak, kışkırtmak

öšlev 1 өшлөү

Birşeyin üstünden geçmek, üstü boyunca uzanmak

öšlev 2 өшлөү

Düğümlemek, ilik sarmak

ösmöyöšlenév өсмөйөшлөнөү

Üç kenarlı hâle gelmek, üçgenlenmek

ösmöyöšlev өсмөйөшлөү

Üç kenarlı yarmak

östağanlav өстағанлау

Üç ayaklı kaide koymak

öštelev өштөлөү

Yeniden eklemek, tekrardan ilave etmek; üstelemek

öštelév өштөлөү

Üstüne koyulmak, eklenmek, artırılmak

öštetév өштөтөү

Ekletmek, ilave ettirmek; artırtmak

öštev 1 өштөү

Üstüne koymak, eklemek, artırmak

öštörev өштөрөү

Sürüklemek, yanında taşımak, beraberinde gezdirmek

öšeleklev өшөлөклөү

Kardaki tavşan yuvası gibi çukur olmak

öšlev 1 өшлөү

Yuvarlamak, toparlaklamak (hamur, çamur gibi şeyler için)

öšlev 2 өшлөү

Öş öş diye ses çıkarıp at kovalamak

öšendérev өшөндөрөү

Yormak, hâlsizleştirmek

öšenév 1 өшөнөү

Yorularak üşümek

öšenév 2 өшөнөү

Yorulmak, zayıf hâle gelmek

öškevélev өшкөүөллөү

Öş öş ederek atı kovalamak

öškörönöv өшкөрөнөү

Kendi kendini okuyup üflemek

öšköröp-tököröv өшкөрөп-төкөрөү

Üfleyip tükürerek tedavi etmek

öšköröv өшкөрөү

Üfürükle iyileştirmek

öškörtöv өшкөртөү

Üfürükle tedavi ettirmek

öškötöv өшкөтөү

Hayvanları ürkütüp, korkutup kovmak

öšköv 1 өшкөү

Aniden korkup kaçmak (hayvanlar için)

öšköv 2 өшкөү

Öş öş diye atı kovmak

öşökhönöv өшөкхөнөү

Üşür gibi olmak, biraz soğuk hissetmek

öşökhöv өшөкхөү

Azıcık üşümek, biraz üşümek

öşönöv өшөнөү

Üşümek, soğuk hissetmek

öşötöv өшөтөү

1. Üşütmek, üşümeye sebep olmak
2. Soğukta dondurup bozmak

öşöttöröv өшөттөрөү

Üşüttürmek, soğuk hissettirmek

öşöv өшөү

1. Üşümek, soğuk hissetmek

2. Soğuktan helak olmak

3. Herhangi bir acınacak durumdan korkmak

ötelenđerév өтэлэндереү

Acele ettirmek, hızlandırmak, çabuklaştırmak

ötelenév 1 өтэләнеү

Çabuk davranmak, acele etmek, hızla hareket etmek, çabukça çalışmak

ötelenév 2 өтэләнеү

Samimiyet göstermek, güler yüz göstermek

ötelev 1 өтэләү

1. Tüyü bırakılmak, tüyü dökülmek (hayvanlar için)
2. Eskiyip yırtılmak

ötelev 2 өтэләү

Daha hızlı hareket ettirmek, acele ettirmek

ötenleşév өтәнлөшөү

Birlikte ya da karşılıklı acele etmek, hızlanmak, hızlı olmaya çalışmak

ötenlev өтәнлөү

Daha çabuk olmaya, hareket etmeye çalışmak

öteşlev өтәçлөү

1. Ateşe tutup yakmak (yün, pamuk için)
2. Sıcağa koyup ısıtmak (kiyafeti)

ötökleñev öтөклэñев

Çabuk davranmak, acele etmek, hızla hareket etmek, çabukça çalışmak

ötölör-қırılıñ өтөлөп-қырылыу

Çok acele etmek, çok çabuk davranmak

ötölöv өтөлөү

Ateşe tutulup tüyleri ütölmek

ötör-қırив өтөп-қырыу

Çok acele ettirmek, çabuk davrandırmak

ötöşöv өтөшөү

Karşılıklı ya da birlikte ütömek

ötöv өтөү

Ateşe tutarak tüyleri ütömek

ötreyéşev өтрэйешев

Karşılıklı ya da birlikte sinirlenmek, sırt kabartmak (hayvanlar için)

ötreyev өтрэйев

Sinirlenmek, sırt kabartmak (hayvanlar için)

ötreytev өтрэйтев

1. Sinirlendirip sırt kabarttırmak (hayvanlar için)
2. Dik durdurmak, dimdik durdurmak

öttöröv өттөрөү

Ateşe tutarak tüylerini

öyelev öйөлөү

Dönüp durmadan eziyet edilmek (hayvanlar için)

öyeneklev öйөнөклөү

Sara nöbeti geçirmek, epilepsi kriz geçirmek

öyerlenev öйэрлэñев

Kar ya da yağmur suyundan oluşan nehre dönmek

öyerlev öйэрлөү

Kar ya da yağmur suyu gibi gelmek

öyezeklev öйэзэклөү

Durmadan eziyet çektirmek; cefa çektirmek

öyezev öйэзев

Dönüp durmadan eziyet edilmek (hayvanlar için)

öyezev öйэзев

1. Dönüp durmadan eziyet edilmek (hayvanlar için)
2. Kan gitmediği için uyuşmak

öygölev öйгөлөү

Orada burada yığmak, toplamak

öyglöşöv öйгөлөшөү

Karşılıklı ya da birlikte çoğalıp toplanmak, yığılmak

öyübeklenev öйгүбэклэñев

Evden çıkmamak, insanlarla yakınlaşmamak

öykelén öйкәләү

1. Sürülmek, ovulmak; okşanarak ovulmak
2. Zedelenmek, yaralanmak

öyketén öйкәтеү

1. Sürdürmek, ovdurmak
2. Gönlü incitmek, gönlü kırmak

öyken öйкәү

1. Sürmek, ovmak, ovalamak
2. Kabartıp çürütmek
3. Daima huzursuz etmek, incitmek, sıkıkmak

öyköldörön öйкәлдөрөү

Gruplayarak yığmak, bölümleyerek istiflemek (insan veya hayvan için)

öykölöşön öйкәләшөү

Karşılıklı ya da birlikte yığılmak, bir yere birikmek

öykölön öйкәләү

Gruplanarak bir yere yığılmak, bir yere birikmek

öyköltön öйкәлтөү

Gruplayarak yığmak, bölümleyerek istiflemek (insan veya hayvan için)

öykömlenén öйкөмләнәү

Gruplanmak, kümelenmek, yığılanmak

öykömleşén öйкөмләшәү

Gruplaşmak, kümeleşmek, yığılaşmak

öykömlen öйкөмләү

Gruplamak, kümelemek, yığınlamak

öylenđerén öйләндерәү

Evlendirmek

öylenésén öйләнәшәү

Eş olmak, karı koca olmak

öylenén öйләнәү

Evlenmek

öylogön öйлөгөү

Çoğalıp toplanmak, yığılmak

öymekleşén öймәкләшәү

Üst üste istiflenip yığılmak

öymekletén öймәкләтеү

1. Üst üste istifleyip yığmak, biriktirmek
2. İnsan ya da hayvanları bir araya getirip toplamak

öymeletén öймәләтеү

Tepeleme yığdırmak

öymelev öймәләү

Tepeleme yığmak

öyögöşön öйөгөшөү

Çiftleşmek, birleşmek

öyögön öйөгөү

Cinsel yönden birlikte olmak (hayvanlar ve böcekler için)

öyöldörön öйөлдөрөү

Yığıp toplatmak, biriktirmek

öyölöşöv öйөлөшөү

Karşılıklı ya da birlikte yığılmak,
toplanmak, birikmek; birbiri ardına
gelmek, üst üste gelmek

öyölöv öйөлөү

Yığılıp toplanmak, birikmek

öyöltöv öйөлтөү

Yığıp toplatmak, biriktirmek

öyörmelenév öйөрмэлэнеү

Bir yere yığılmak, bir yere toplanmak

öyörmelev öйөрмөлөү

Çok hızlı dönerek uçmak, savrulmak

öyöröldöröv öйөрөлдөрөү

Çok hızlı dönerek uçmak, savrulmak

öyörölöv 1 öйөрөлөү

Bir yere yığılmak, bir yere toplanmak

öyörölöv 2 öйөрөлөү

Bir yöne doğru kıvrıla kıvrıla uçmak,
savrulmak

öyöröltöv öйөрөлтөү

Çok hızlı dönerek uçmak, savrulmak

öyöröv 1 öйөрөү

1. Dağınık hâldeki hayvanları
kovalayarak bir yere toplamak
2. Dağıtmadan bir yere toplamak
3. Dikkati çekmek, gönlü celbetmek

öyöröv 2 öйөрөү

Çok güçlü kaldırarak döndüre döndüre
savurmak, uçurmak

öyörtöv 1 öйөртөү

Çok hızlı döndürerek savurtmak,
saçtırmak

ut öyört-: Büyük bir hız ve coşku ile iş
yapmak; coşturmak

öyörtöv 2 öйөртөү

Hayvan sürüsünü çevirip bir yere
toplamak

öyöşöv öйөшөү

Karşılıklı ya da birlikte toplamak,
istiflemek; yığmak

öyöv 1 öйөү

1. Toplamak, istiflemek, tasniflemek,
sınıflandırmak; yığmak
2. Birbiri üstüne yığmak, artırmak

öyöv 2 öйөү

Bir yerden kaymak

öyrelenév öйрэлэнеү

Eriyip yumuşamak, ezilmek (kar için)

öyrenélev öйрэнелеү

Öğrenilmek, bilim alınmak, bellenmek

öyrenéşév öйрэнешеү

Karşılıklı ya da birlikte öğrenmek,
bilgi almak

öyrenév öйрәнеү

Öğrenmek, bilim almak, bilgi almak

öyretélev öйрәтелеү

Öğretilmek, bilgi alınmak

öyretésén öйрәтешөү

Karşılıklı ya da birlikte öğretmek,
bilgi sahibi yapmak, bilim vermek

öyretén öйрәтөү

Öğretmek, bilgi sahibi yapmak, bilim
vermek

öyrettérésén öйрәттерөү

Öğrettirmek, bilgi sahibi yaptırmak,
bilim verdirmek

öyрөлдörөн öйрөлдөрөү

1. Bir nokta etrafında hareket ettirmek
2. Bir yeri dolaştırarak hareket
ettirmek

öyрөлмекленэн öйрөлмәкләнөү

Girdap olmak, girdap yapmak

**öyрөлöp-söyрөлöv öйрөлöp-
сөйрөлөү**

Koşup birşeyler çevresinde dönmek

öyрөлöv öйрөлөү

1. Bir nokta etrafında hareket etmek;
dönmek
2. Durmadan akmak, bir biri ardına
gelmek (düşünce, fikir için)

öyрөлтöv öйрөлтәү

1. Birşeyleri bir nokta çevresinde
hareket ettirmek, döndürmek.

Aynı yerde döndürüp hareket ettirmek.

öysöklenэн öйсөкләнөү

Hayvanların kırılan ayaklarına destek
koyulmak, desteklenmek

öysöklev öйсөкләү

Hayvanların kırılan ayaklarına destek
koymak, desteklemek

öyзөрöv 1 öйзөрөү

Yığdırmak, toplatmak, istifletmek

öyзөрöv 2 öйзөрөү

Eğdirmek, büktürmek

öyзөртöv öйзөртөү

Yığdırtmak, toplattırmak,
istiflettirmek

özelenэн өзәләнеү

Gönülden özen göstermek, candan
emek vermek; eskitmek, yıpratmak

özeñgélöv өзәңгеләү

Üzengi takmak, üzengi koymak

özeñlev өзәңләү

Uzun uzun ses çıkararak ağlamak

özgelev өзгәләү

Parçalamak, parça parça etmek

özgölenэн өзгөләнөү

1. Parçalanmak, parça parça olmak;
yırtılmak
2. Kahrolmak, çok fazla üzülmek

özgöleşэн өзгөләшеү

Karşılıklı ya da birlikte parçalamak,
parça parça etmek

özgöletén өзгөләтөү

Parçalatmak, parça parça ettirmek

özgölev өзгөлөү

1. Parçalamak, parça parça etmek;
yırtmak
2. Kahretmek, çok fazla üzme

özgörtöv өзгөртөү

Saldırtmak, kışkırtmak

özgöslev өзгөслөү

Zorla çekip parça parça etmek,
parçalamak

özköldev өзкөлдөү

Çocuğu çok fazla kucaklayıp sevip
okşamak

özlev 1 өзлөү

1. Isık çalar gibi terennüm etmek,
damak dibinden nağmelendirmek
2. Uğuldamak, ıslık çalar gibi ses
çıkarmak (rüzgar için)

özlögöv өзлөгөү

1. İyileşir iyileşmez yeniden
hastalanmak
2. Hastalığı ağırlaşmak

özlökhönöv өзлөкхөнөү

İyileşir iyileşmez yeniden hastalanmak

özlöktögöv өзлөктөрөү

İyileşir iyileşmez tekrardan
hastalandırmak

özmev өзмөү

Devamlı, sürekli vurmak; devamlı
kakmak

özöklenév өзөклөнөү

Yokluğa kalmak, kıtlığa kalmak

özöldev өзөлдөү

Damak dibinden kesik kesik ses
çıkarmak (sığır için)

özölöşöv өзөлөшөү

Karşılıklı ilgiyi, alakayı kesmek

özölöv өзөлөү

Parçalanmak, kesilmek, bölünmek,
kırılmak

özöltöv өзөлтөү

Sızlatıp çok fena ağrıtmak

özönör-yolqonov өзөнөп-йолконоу

1. Kendini parçalamak, kendini yemek
2. Mümkün olur olmaz faydalanmak

özönöv өзөнөү

Mümkün olur olmaz faydalanmak,
yararlanmak

özöp-yırtıv өзөп-йиртыу

Koparıp yırtmak, çekip yırtmak

özöp-yolqov өзөп-йолкоу

Koparıp yolmak, koparıp çekmek

özöşöv өзөшөү

1. Karşılıklı ya da birlikte kesmek,
bölmek, kırmak, koparmak,
parçalamak
2. Karşı laf edip tartışmak

ara özöş-: İlgi ve alakayı kesmek,
münasebeti kesmek

özöv өзөү

Kesmek, bölmek, kırmak, koparmak, parçalamak

özreyéşév өзрәйешев

1. Karşılıklı ya da birlikte kabarak taşmak, pörsümek
2. Karşılıklı sırt kabartmak

özreyév өзрәйев

1. Kabarak taşmak, pörsümek (çiçek, yün gibi şeyler için)
2. Sinirlenip sırt kabartmak (kedi için)
3. Tor top olmak, eli kolu bağlayıp tor top olmak, büzüşmek

özreyév өзрәйев

Sinirden rengi değişmek, öfkeden rengi atmak

özreytév өзрәйтев

Kabartıp taşırarak

özzöröv өззөрөү

Zorla çektirip parçalara ayırtmak, parçalamak kestirmek; kopartmak

özzörtöv өззөртөү

Parçalattırmak; kestirtmek; koparttırmak

paklanıv пакланыв

Pak olmak, paklanmak, temizlenmek

paklav паклау

Paklamak, pak etmek, temizlemek

parafinlanıv парафинланыв

Parafinlenmek, parafin ile kaplanmak

parafinlav парафинлау

Parafinlemek, parafin ile kaplamak

paralav паралау

Parçalamak, parça parça etmek

parlandırılıv парландырылыу

Buharda yumuşatılmak, buharda pişirilmek

parlandırıv 1 парландырыу

Buharda yumuşattırmak, buharda pişirtmek

parlandırıv 2 парландырыу

Eşli etmek, eşleştirmek, eşlendirmek

parlanışıv парланышыу

Eşleşmek, karı koca olmak, birbirine eş olmak

parlanıv 1 парланыу

Buharda pişmek, buharda yumuşamak

parlanıv 2 парланыу

Çift olmak, çiftleşmek, eşleşmek

parlaşıv парлашыу

Çiftleşmek, eşleşmek, bir araya gelmek

parlav 1 парлау

Buharda yumuşatmak, buharda pişirmek

parlav 2 парлау

Çift etmek, çiftleştirmek, eşleştirmek, birleştirmek

pasportlaştırıv паспортлаштырыу
Nüfus sistemine geçirmek, nüfus
cüzdanı ile temin etmek

pasterizatsiyalanıv
пастэризациялануу
Pastörize edilmek

pasterizatsiyalav пастэризациялау
Pastörize etmek

patentlav патентлау
Patentlemek, lisanslı hâle getirmek

payatlav паятлау
Lehimlemek

pelengılav пэлэнгылау
İstikamet açısını ve yerini belirlemek

perzelenév пэрзэлэнеу
Perdelenmek, perde ile kaplanmak,
perde ile örtülmek

perzelev пэрзэлэу
Perdelemek, perde ile kaplamak, perde
ile örtmek

pıfıldav пыфылдау
Puf puf etmek, puf puf diye gelmek,
puflamak

pıflav пыфлау
Puflamak, puf puf etmek

pıhıldav пыхылдау
Gaz, duman gibi şeylerin birikmesiyle
birden pıf etmek (araba için)

pırhılđasıv пырхылдашыу
Karşılıklı olarak birden durmaksızın
gülmeye başlamak

pırhıldav пырхылдау
Pırh pırh etmek, pırh pırh gelmek;
birden durmaksızın gülmeye başlamak

pırılđasıv пырылдашыу
Karşılıklı ya da birlikte pır pır etmek

pırıldatıv пырылдатыу
Pır pır ettirmek, pır pır getirmek

pırıldav пырылдау
Pır pır etmek, pır pır gelmek

pırlav пырлау
Pır pır etmek, pır pır gitmek

pıtırılaşıv пытырлашыу
Birlikte ya da karşılıklı pıtır pıtır
etmek

pıtırlatıv пытырлатыу
Pıtır pıtır ettirmek, pıtır pıtır getirmek

pıtırlav пытырлау
Pıtır pıtır etmek, pıtır pıtır gelmek

pıgmentlaşıv пигментлашыу
Pigment toplayıp renklenmek

pıkelav пикэлау
Büyük hızla baş aşağı uçmak, pike
yapmak (uçak için)

pipéldeşév пипелдэшеу
Birlikte ya da karşılıklı pip pip etmek

pipéldev пипелдәү

Pip pip etmek, pip pip diye gelmek

(bk. pip)

planlaştırıv планлаштырылыу

Projelendirilmek, planlaştırılmak

planlaştırıv планлаштырылыу

Projelendirmek, planlaştırmak

plombalanıv plombалану

Kurşun döküp kapatılmak,

mühürlenmek

plombalatıv plombалатыу

Kurşun döküp kapatılmak,

mühürletmek

plombalav plombалау

Kurşun döküp kapatılmak, mühürlemek

poǵlav похлау

Sert sert nefes almak, poh poh etmek

poǵoldav похолдау

Poh poh etmek, poh poh gelmek, sert

sert nefes almak

polimerlaşıv полимерлашыу

Polimerleşmek

polimerlaştırıv полимерлаштырыу

Polimerleştirmek

polirovkalanıv полировкаланыу

Cilalanmak, parlatılmak, cila verilmek

polirovkalav полировкалау

Cilalamak, parlatmak, cila vermek

popularlaşıv популярлашыу

Halk tarafından tanınmak, halka

yayılmak, popülerleşmek

popularlaştırıv популярлаштырыу

Halka tanıtmak, halka yaymak,

popülerleştirmek

preslanıv пресланыу

Preslenmek, pres ile bastırılmak,

sıkıştırılmak

preslav преслау

Preslemek, pres ile bastırmak,

sıkıştırmak

prokatlanıv прокатланыу

Haddeden geçirilmek

prokatlav прокатлау

Haddeden geçirmek

proletarlaşıv пролетарлашыу

Proleterleşmek, proleter olmak

proletarlaştıv

пролетарлаштырыу

Proleterleştirmek, proletere çevirmek

propagandalanıv

пропагандаланыу

Propaganda yapılmak

propagandalav пропагандалау

Propaganda yapmak

protezlav протезлау

Protez yapmak

proyektläştiriliv

проектлаштырылыу

Projeleştirilmek, planlaştırılmak,
tasarılaştırılmak

proyektläştiriv projektlaşтырыу

Projeleştirmek, planlaştırmak,
tasarılaştırmak

proyektläştirtiv projektlaşтыртыу

Projeleştirtmek, planlaştırtmak,
tasarılaştırtmak

proyektlav projektлау

Planlamak, tasarlamak

puğralav пудралау

Pudralamak, fondöten sürmek

puşıldav пуфылдау

Puf puf etmek

punktirlav пунктирлау

Noktalı hat çizmek, noktalı çizgi
çizmek

radiolaştırılv радиолаштырылыу

Radyolaştırılmak, radyo yayını
kurulmak

radiolaştıriv радиолаштырыу

Radyolaştırmak, radyo yayını kurmak

rafinadlav рафинадлау

Kesme şeker hâline getirmek

ramlanıv рамланыу

Çerçevelemek; pervazlanmak

ramlaşıv рамлашыу

Karşılıklı ya da birlikte çerçevelemek

ramlatıv рамлатыу

Çerçeveletmek, çerçeveye koydurmak;
pervazlatmak

ramlav рамлау

Çerçevelemek, çerçeveye koymak;
pervazlamak

rasfasovkalav расфасовкалау

Paketlemek, paket yapmak

rašodlanıv расходланыу

Para biriktirilmek, para tasarruf
edilmek

raşlanıv раşланыу

Doğrulanmak, teyit edilmek, tasdik
edilmek

raşlatıv раşлатыу

Doğrulatmak, teyit ettirmek, tasdik
ettirmek

raşlav раşлау

Doğrulamak, teyit etmek, tasdik etmek

raşkılav рашкылау

Yağmurla karışık kar yağmak

ratifikatsiyalav ратификациялау

Onaylamak, tasdik etmek

ratsionalleştérelév

рационаллэштерелеу

Rasyonalleştirilmek

ratsionalleştérév

рационаллэштэрeу

Rasyonalleştirmek

rayonlaşív районлашыу

Rayonlaşmak, rayon hâline gelmek

rayonlaştırılıv районлаштырылыу

Rayonlaştırılmak, bölgeye ayrılmak;
bölgeleştirilmek

rayonlaştırív районлаштырыу

Rayonlaştırmak, bölgeye ayırmak,
bölgeleştirme

razvedkalanív разведкаланыу

Araştırılmak, incelenmek, meydana
çıkarmak

razvedkalav разведкалау

Araştırmak, incelemek, meydana
çıkarmak

razvodlav разводлау

Testere dişlerini ayırmak, dişler
arasındaki mesafeyi ayarlamak

reabilitatsiyalanív

реабилитацияланыу

İtibarı elde edilmek, onur ve hakkı
iade edilmek; aklanmak

reabilitatsiyalav реабилитациялау

İtibarını geri vermek, onur va hakkını
iade etmek; aklamak

reaktsionlaşív реакционлашыу

İrticaya dayanmak, gericilik yoluna
girmek

realizatsiyalanív реализацияланыу

Hayata geçirilmek, yaşama geçirilmek,
gerçekleştirilmek

realizatsiyalav реализациялау

Hayata geçirmek, yaşama geçirmek,
gerçekleştirme

realleştérélév реаллештерелеу

Hayata geçirilmek, yaşama geçirilmek,
gerçekleştirilmek

realleştérév реаллештерeу

Hayata geçirmek, yaşama geçirmek,
gerçekleştirme

redaktorlanív редакторланыу

Düzeltilmek, redakte edilmek

redaktorlaşív редакторлашыу

Birlikte düzeltmek, birlikte
düzenlemek

redaktorlatív редакторлатыу

Düzelttirmek, redakte ettirmek

redaktorlav редакторлау

Düzeltilmek, redakte etmek

reformalav реформалау

Reform yapmak, reform geçirmek

regeneratsiyalanív

регенерацияланыу

Yenilenmek, rejenere edilmek

regeneratsiyalav регенерациялау

Yenilemek, rejenere etmek

registratsiyalanıv

регистрацияланыу

Kaydedilmek, kayıtlanmak

registratsiyalav **регистрациялау**

Kaydetmek, kayıt yarmak

reglamentlanıv **регламентланыу**

Gerekli kurallara uydurulmak, düzene koyulmak

reglamentlav **регламентлау**

Gerekli kurallara uydurmak, düzene koymak; kurallara itaat etmek

regulatsiyalanıv **регуляцияланыу**

Organizmanın herhangi bir fonksiyonu için normal hâle getirilmek

regulatsiyalav **регуляциялау**

Organizmanın herhangi bir fonksiyonu için normal hâle getirmek

regulirlanıv **регулирланыу**

Düzenlenmek, ayarlanmak, tertip edilmek; düzene koyulmak, nizama sokulmak

regulirlav **регулирлау**

Düzenlemek, ayarlamak, tertip etmek; düzene koymak, nizama sokmak

reĥetlendérev **рэхэтлэндереу**

Rahat ettirmek, refahlandırmak

reĥetlenév **рэхэтләнеу**

Rahat etmek, refaha ermek

reĥimhézlenév **рэхимһезләнеу**

Merhametsiz, şefkatsiz hâle gelmek

reĥmetlenév **рэхмэтләнеу**

Teşekkür liyakatı almak, rıza almak

reĥmetlev **рэхмэтләу**

Teşekkür bildirmek, şükranlarını bildirmek

reklamalav **рекламалау**

Reklam, afiş yoluyla ilan etmek, bildirmek

reklamatsiyalanıv

рекламацияланыу

Tazmin talebi yazılmak, tazmin talebi verilmek

reklamatsiyalav **рекламациялау**

Tazmin talebi yazmak, tazmin talebi vermek

rekognostsirovkalanıv

рекогносцировкаланыу

Keşif yapılmak, istikşaf edilmek

rekognostsirovkalav

рекогносцировкалау

Keşif yarmak, istikşaf yarmak

rekonstruksiyalanıv

реконструкцияланыу

Yeniden inşa edilmek, yeniden yapılmak, ihya edilmek

rekonstruksiyalav

реконструкциялау

Yeniden inşa etmek, yeniden yapmak,
ihya etmek

rektifikatlanıv ректификатланыу

Rektifiye edilmek

rektifikatlav ректификатлау

Rektifiye etmek

rekvizitsiyalanıv реквизицияланыу

İstimlak edilmek

rekvizitsiyalav реквизициялау

İstimlak etmek

remilitarizatsiyalanıv

ремилитаризацияланыу

Yeniden silahlandırılmak, yeniden
askerileştirilmek

remilitarizatsiyalav

ремилитаризациялау

Yeniden silahlandırmak, yeniden
askerileştirmek

remontlanıv ремонтланыу

Onarılmak, tamir edilmek; bakım
yapılmak

remontlaşıv ремонтлашыу

Birlikte onarmak, tamir etmek; bakım
yapmak

remontlatıv ремонтлатыу

Onartmak, tamir ettirmek; bakım
yaptırmak

remontlav ремонтлау

Onarmak, tamir etmek; bakım yapmak

renyüşév рәнйешев

Karşılıklı ya da birlikte incinmek,
gücenmek, darılmak

renyétélév рәнйетелеу

İncitilmek, gücenmek, kalbi kırılmak,
zoruna gitmek

renyétév рәнйетев

İncitmek, gücendirmek, kalbini
kırdırmak

renyévv 1 рәнйев

İncinmek, gücenmek, kalp kırmak,
yüregini sızlatmak

repatriatsiyalanıv

репатриацияланыу

Ülkesine iade edilmek, ülkesine
döndürülmek

repatriatsiyalav репатриациялау

Ülkesine iade etmek, ülkesine
döndürmek

repressiyalanıv репрессияланыу

Baskı yapılmak, yaptırım uygulanmak

repressiyalav репрессиялау

Baskı yapmak, yaptırım uygulamak

resmileşév рэсмиләшев

Resmileşmek

resmiyleştérélév рэсмиләштерелеу

Resmileştirilmek

resmileştérév рэсмиләштереу

Resmileştirmek

restavratsiyalanıv

реставрациялануы

Restore edilmek

restavratsiyalav restavratsiyaılaı

Restore etmek

reşetkelenév rəşətkələneı

Parmaklıkla çevrenmek, kafesle çevrenmek

reşetkeleşév rəşətkələşey

Karşılıklı ya da birlikte parmaklıkla çevrelemek

reşetkeletév rəşətkələteı

Parmaklıkla çevreletmek, kafesle çevreletmek

reşetkelev rəşətkələı

Parmaklıkla örmek, parmaklıkla çevrelemek, kafesle çevrelemek

rethézlenév rəthezläneı

Ağırlaşmak, zorlaşmak; kötüleşmek

retlenév rətläneı

Sıralanmak, dizilenmek, dizilmek, yoluna koyulmak

retleşév rətləşey

Birlikte ya da karşılıklı sıralamak, dizmek

retleşterév rətləştereı

Birlikte ya da karşılıklı sıralatmak, dizdirmek

retletév rətləteı

Sıralatmak, dizdirmek; yoluna koydurmak

retlev rətləı

1. Sıralamak, dizmek
2. İşi yönetmek
3. İyileştirmek, yoluna koymak

retranslatsiyalanıv

ретрансляциялануы

Radyo yayınları için güçlendirilmek

retsenziyalav retsenziyaılaı

Eleştiri yapmak, eleştirmek

retuşlanıv retuşlanuı

Rötuşlanmak, rötuş yapılmak

retuşlatıv retuşlatıı

Rötuşlatmak, rötuş yaptırmak

retuşlav retuşlaı

Rötuşlamak, rötuş yapmak

revéşlev rəvəşləı

Benzetmek

revkelenév rəvkələneı

İçinden çürümek (ağaç için)

revolutsionlaşıv

революционлашыı

Devrimleşmek, ihtilalleşmek, inkılaplaşmak

riıalanıv rıyalanuı

İkiyüzlü olmak, rıyakar olmak

rifmalaşiv рифмалашыу
Uyaklaşmak, kafiyeleşmek

rifmalav рифмалау
Uyaklamak, kafiyelemek

rizalandıriv ризаландырыу
Razı etmek, rızalandırmak

riziqlandıriv ризыкландырыу
1. Rızıklandırmak
2. Yedirmek, içirmek, doyurmak

riziqlanıv ризыкланыу
1. Rızıklanmak
2. Yemek, içmek, doymak

romantiklaştırıv
романтиклаштырылыу
Romantikleştirilmek

romantiklaştıriv
романтиклаштырыу
Romantikleştirmek

ruhhızlanıv рухһызланыу
Keyifsizlenmek, ruhsuz hâle gelmek

ruhlandıriv рухландырыу
Coşku ve kuvvet vermek,
ruhlandırmak, ilham uyandırmak

ruhlanıv рухланыу
Ruhsal kuvvet almak, coşmak

ruslaşiv руслашыу
Ruslaşmak

ruslaştırıv руслаштырылыу
Ruslaştırılmak

ruslaştıriv руслаштырыу
Ruslaştırmak

russalaştıriv руссалаштырыу
Rusçaya çevirmek

russalav руссалау
Rusça konuşmak, Rusça söylemek

sabavıllav сабауылдау
Sağa sola koşturup huzursuzlanmak

sabılv сабылыу
Biçilmek, kesilmek, vurulmak; ekin
derilmek

sabındıriv сабындырыу
Saunada yapraklı dal demetiyle
dövdürüp yıkamak

sabınıv сабыныу
Saunada yapraklı dal demetiyle
dövünmek

sabırhızlanıv сабырһызланыу
Sabırsızlanmak, tahammülsüz olmak

sabırlanıv сабырланыу
Sabırlı olmak, sabırlı hâle gelmek

sabırtqılav сабыртқылау
Heyecanlı olmak, coşkulu olmak

sabişiv 1 сабышыу
1. Karşılıklı yüze, yanağa vurmak
2. Koşuda yarışmak

sabişiv 2 сабышыу
Birlikte biçmek, birlikte kesmek,
birlikte dermek

sabiştırvıv sabıştırvıv

Koşturmak, koşuda yarıştırmak

sabıv 2 sabıv

Sıçrayarak ve hızlıca koşmak
(hayvanlar için); pek hızlı ve çabucak
gitmek

sabıv 3 sabıv

1. Gerinerek hızlıca vurmak (yanağa, yüze)
2. Sauna içerisinde yaprak demeti ile vurmak

sabıv 4 sabıv

Kesmek, biçmek, kırmak

sabıvıllav sabıvıllav

Sağa sola koşturup huzursuzlanmak

sabıvlav sabıvlav

1. Hızlı hızlı hareket etmek
2. Aceleyle sağa sola koşmak saçılmak (sıvı için)

sadeleşev sadelışev

Sadeleşmek, basitleşmek

saflandırıv 1 saflandırıv

1. Saf hâle getirmek, katkılardan arındırmak
2. Temizletmek
3. Kafasını dinlendirmek

saflandırıv 2 saflandırıv

Saflara dizdirmek, saf tutturmak,
sıralandırmak

saflanıv 1 saflanıv

1. Saf hâle gelmek, katkılardan arınma
2. Temizlenmek
3. Kafasını dinlemek

saflanıv 2 saflanıv

Sıralanmak, safa girmek, sıraya
girmek, dizilmek

sağıldırıv sağıldırıv

1. Yansıtılmak, aksettirilmek
2. Tasvirlerle gösterilmek, tasvirlerle aksettirilmek

sağıldırıv 1 sağıldırıv

1. Yansıtılmak, aksettirmek
2. Maddenin bir özelliğini göstermek
3. Bir düşüncüyü, duyguyu yansıtılmak
4. Sanat aracılığıyla göstermek

sağıldırıv 2 sağıldırıv

1. Çaktırmak, iki demir ya da çelik nesneyi vurup ateş çıkartmak
2. Ateşletmek

sağılv 1 sağılv

1. Yansımak, yansıyarak geri gelmek, aksetmek (ses, ışık için)
2. Kamaşmak
3. Kendini beğenmek, kendini her şeyin üzerinde görmek
4. Belirmek, belirgin olmak
5. Sıcak ya da soğuktan dolayı kamaşmak (diş için)

sağılv 2 sağılv

1. Çakılmak, birbirine vurulup

kıvılcım çıkarılmak

2. Tetiği çekilmek, horozu çekilmek

sağılv 3 saғылыу

Isırılmak, sokulmak, ısırılıp zehir akıtılmak

sağıltiv saғылтыу

Yansıtmak, aksettirmek

sağılytiv saғыллытыу

Kamaştırmak, güçlü bir ışıkla gözleri kör ettirmek

sağılyiv saғыллыу

Kamaşmak, güçlü bir ışıkla gözleri kör olmak, göremez hâle gelmek

sağımlaniv saғымланыу

Sıcak hava buharı ile kaplanmak, buharlanmak; buğulanmak

sağıştırliv saғыштырылыу

Karşılaştırılmak, mukayese edilmek

sağıştıriv saғыштырыу

1. Karşılaştırmak, mukayese etmek
2. Bir şeyin başka bir şeye üstünlüğünü tespit etmek için bakma, araştırarak gözlemek
3. Benzerlik ya da farklılığına bakmak

sağıv 1 saғыу

1. Çakmak, iki demir ya da çelik nesneyi birbirine vurup kıvılcım çıkarmak
2. Tetiği çekmek, horozu çekmek

sağıv 2 saғыу

1. Isırmak, ısırıp zehirlemek, sokup zehirlemek
2. Sözle incitmek, laf söyleyip yaralamak

sağıvlaniv saғыулануу

Göz almak, göz kamaştırmak

sağıvlativ saғыулатыу

Göz alıcı hâle getirmek, göz kamaştırtmak

sajldativ saжылдатыу

Saj soj ettirmek, saj soj diye getirmek (bk. *saj*)

sajldav saжылдау

Saj soj etmek, saj soj diye gelmek (bk. *saj*)

sajinlav saжинлау

Sajin ölçüsü ile ölçmek

sajlativ saжлатыу

1. Saj diye ses çıkarmak, saj ettirmek
2. Çabuk ve hızlı hareket ettirmek

sajlav saжлау

1. Saj etmek, saj soj diye ses çıkmak
2. Çabuk ve hızlı hareket etmek

saқırliv saқырылыу

1. Çağrılmak, ses veya işaretle gelmesi istenmek
2. Misafirliğe davet edilmek
3. Göreve çağrılmak

saqırışıv sakıryшы

1. Birlikte ya da karşılıklı çağırmaq, davet etmek
2. Birlikte ya da karşılıklı bir vazifeye çağırmaq

saqırıv 1 sakıryы

1. Çağırmaq, ses ve işaretle gelmesini istemek
2. Gelmesini emretmek
3. Misafirlige davet etmek
4. Göreve çağırmaq

saqırıv 2 sakıryы

Ses çıkarmak, ötmek (guguk kuşu için)

saqırtıv sakıryты

Zehirleyerek acı çektmek, zehirleyerek sıplatmak

saqıv sakıyы

Altın ya da gümüş işlemek, metal süsler yapmak için işlemek, bezek işlemek

saqıtıv 1 sakıryы

1. Silahın kurma kolunu çekmek, silahın tetiğini çekmek
2. Çakmak

saqıtıv 2 sakıryы

Diş ya da dikeniyile zehirlemek (yılan, arı vs. canlılar için)

saldırıv салдырыу

Boğazını kestirmek, boğazlatmak, kurban kestirmek

salğıylanıv салғыйланыу

Sallanıp düşmek, laçkalaşmak, yalama olup düşmek

salğıylav салғыйлау

İki yana doğru ayırıp uzatmak

salıqlav салыклау

Başı aşağı yukarı sallamak (at için)

salımlanıv салымланыу

Eğrilmiş yün ya da ip için çatallı bir sopaya sarılmak, dolandırılmak, yumak yapılmak

salımlatıv салымлатыу

Eğrilmiş ya da ipi çatallı bir sopaya sardırmak, dolandırmak, yumak yaptırmak

salımlav салымлау

Eğrilmiş ya da ipi çatallı bir sopaya sarmak, dolamak, yumak yapmak

salınıv 1 салыныу

Boğazı kesilmek, boğazlanmak, kurban edilmek

salınıv 2 салыныу

Ucu bağlanıp gerilmek, çekilmek; bağlanıp dolandırılmak, bağlanıp sarılmak

salınıv 3 салыныу

Göze ya da kulağa çalınmak; hafif

işitilmek ya da görülmek, bir parça
işitilmek, bir parça görülmek

salışıv салышыу

El ya da ayağı bağdaş etmek, eli, ayağı
birbirine kenetlemek

salıştırıv салыштырыу

Bağdalatmak, bağdaş kurdurmak

salıv 1 салыу

Boğazını kesmek, boğazlamak, kurban
kesmek

salıv 2 салыу

1. Bir uçtan bir uca birleştirmek
2. Ellerini, kollarını bağdalamak
3. Etrafını sarıp yol kesmek

salıvlatıv салыулатыу

Eğik bir yerde dışarı doğru çıkarmak,
dışarı taşırmak, eğik bir yolda yoldan
ıkarmak

salıvlav салыулау

Eğik bir yerde dışarı doğru çıkmak,
dışarı taşmak, eğik bir yolda yoldan
ıkmak

salayıv салкайыу

Başını ve sırtını geriye doğru vermek;
böbürlenmek

salaytıv салкайтыу

1. Başını geriye atmak, başını sağa
sola atmak
2. şapkayı geriye ya da yana doğru

giymek

3. Bel verdirmek, eğmeçletmek

salıtıv салкытыу

Coşturmak, heyecanlandırmak

salıv 1 салкыу

Coşmak, heyecanlanmak

salıv 2 салкыу

Başı aşağı yukarı sallamak (at için)

sallandırv салландырыу

Sağına, sakalına ak dışürmek

sallanıv салланыу

Sağına, sakalına ak dışmek, saı,
sakalı ak olmak

sallatıv саллатыу

Sağına, sakalına ak dışürmek

salpalanıv салпаланыу

Sabırsızlanmak, sabırsızlanıp huzursuz
olmak

salşayıv салшайыу

Yamuk yerleşmek, eğrilmek, eğri hâle
gelmek

salşaytıv салшайтыу

Yamuk yerleştirmek, eğriltmek, eğri
hâle getirmek

saltıratıv салтыратыу

Saltır sultur ettirmek (bk. *saltır*)

saltırav салтырау

Saltır sultur etmek (bk. *saltır*)

samalaşiv samalashyу

Karşılıklı imkanlarını sınamak

samalav samalaу

1. Tahmin etmek, tasarlamak
2. Çabalamak

samıtlanıv samytlanıу

Coşmak, heyecanlanmak

samsanıv samsanıу

1. Nazlanmak, cilvelenmek, işvelenmek
2. Kaprislenmek

sañdav sañdaу

Demir vurarak çan diye ses çıkarmak

sañğıldatıv sañғыldatıу

Çan çan öttürmek, çan çan çaldırmak; çan öttürmek

sañğıratıv sañғыратыу

Toz kaldıracak kadar kızdırmak (güneş için)

sañğıtıv sañғытыу

Sis gibi olup çok ince yağmak (kar, yağmur için)

sañırtıv sañыртыу

Sis gibi olup çok ince yağmak (kar, yağmur için)

sañқанlav sañқанлау

Geriye doğru ve dimdik yürümek

sañқауışıv sañқайышыу

Birlikte ya da karşılıklı başını ve

sırtını geriye doğru vermek; karşılıklı ya da birlikte böbürlenmek

sañқауıv sañқайыу

Başını ve sırtını geriye doğru vermek; böbürlenmek

sañқауtıv sañқайтыу

Başını geriye atmak, başını sağa sola atmak

sañқıldıaşıv sañқылдашыу

Birlikte ya da karşılıklı çank çank diye ötmek, çank çank etmek

sañқıldıatıv sañқылдатıу

Çank çank ettirmek, çank çank getirmek (bk. *sañk-sañk*)

sañқıldav sañқылдау

Çank çank etmek, çank çank gelmek (bk. *sañk-sañk*)

sañқıv 1 sañқыу

Çank çank etmek, çank çank gelmek (bk. *sañk-sañk*)

sañқıv 2 sañқыу

Güçlü, yankılanan (ses için)

sañқıvlandırıv sañқыуландырыу

Güçlü ve yankılanır bir hâle getirmek (ses için)

sañқıvlanıv sañқыуланıу

Güçlü ve yankılanır bir hâle gelmek (ses için)

sankitsiyalav санкциялау

1. Onaylamak, onay vermek
2. Yaptırım uygulamak

sañlandıriv саңландырыу

Tozlu hâle getirtmek, tozlandırmak

sañlaniv саңланыу

Tozlu hâle gelmek, tozlanmak, toz ile kaplanmak, toz birikmek

sañlav 1 саңлау

1. Tozlandırmak, tozlu hâle getirmek
2. Günün sıcak vaktinde gölgelik ya da serin bir yerde bir araya toplanmak (hayvan için)

sañlav 2 саңлау

Sis gibi olup çok ince yağmak (kar, yağmur için)

santayiv сантайыу

Yana eğilmek, yana yamulmak, yana kaykılmak

sapıldeşiv сапылдашыу

Birlikte ya da karşılıklı çap çup diye ses çıkarmak

sapıldativ сапылдатыу

Çap çup diye ses çıkarmak

sapıldav сапылдау

Çap çup diye ses çıkmak

sapırlaşiv сапырлашыу

Birlikte çapır çupur etmek, birlikte çapır çupur gelmek

sapırlatıv сапырлатыу

Çapır çupur ettirmek, çapır çupur getirmek

sapırlav сапырлау

Çapır çupur etmek, çapır çupur gelmek

sapırlav сапырлау

Satır ile doğramak, keskin bir şeyle dilmek, biçmek

sapmalav сапмалау

Büyük adımlarla koşmak, büyük adımlarla ilerlemek

sapsanlaniv сапсанланыу

Süratli olmak, hızlı olmak, çevik olmak

sapsanlav сапсанлау

Süratli hâle getirmek, çevik hâle getirmek, hızlandırmak, acele etmek

sapsavlav сапсаулау

Huzursuzlanmak, rahatsız olmak, sakin olmamak

sapsıv сапсыныу

Tırnaklanmak, tırnak geçirilmek; kazılmak

sapsıv сапсышыу

1. Birlikte ya da karşılıklı tırnaklamak, tırnak geçirmek; kazmak
2. Birlikte ön ayaklar ile toprağı tepmek, kazımak (at için)

sapsıv сапсыу

1. Tırnaklamak, tırnak geçirmek;
kazmak
2. Ön ayakları ile toprağı tepmek (at için)
3. Huzursuz olup coşmak

saptırışıv саптырышыу

Birlikte ya da karşılıklı dörtnala at koşturmak

saptıriv 1 саптырыу

Sıçratarak yürütmek, sıçratarak ilerletmek; dörtnala koşturmak

saptıriv 2 саптырыу

1. Gerinerek hızlıca vurdurmak (yanağa, yüze)
2. Sauna içerisinde yaprak demeti ile vurdurmak

saptıriv 3 саптырыу

Kestirmek, biçtirmek, kırtkırmak

saptıriv 4 саптырыу

Aygırla çiftleştirmek, döllandirmek

saptıriv 5 саптырыу

Fışkırarak akmak, püskürerek akmak

saptırtıv саптыртыу

Sıçratarak yürüttürmek, sıçratarak ilerlettirmek; dörtnala koşturtmak

sarbaylanıv сарбайланыу

Kötü ve güçlü bir sesle kavga edilerek bağırılmak

sarbaylaşıv сарбайлашыу

Kötü bir sesle kavga edip bağrışmak

sarbaylatıv сарбайлатыу

Kötü ve güçlü bir sesle kavga ederek bağtırtmak

sarbaylav сарбайлау

Kötü ve güçlü bir sesle kavga ederek bağtırmak

sarǵalav сарǵалау

Acı ve tiz bir sesle ötmek, car car ötmek

sarıflanıv сарыфланыу

Sarf edilmek, harcanmak, kullanılmak

sarıflav сарыфлау

Sarf etmek, harcamak, kullanmak

sarıldaşıv сарылдашыу

Acı ve tiz bir sesle ötüşmek, bağrışmak

sarıldatıv сарылдатыу

Acı ve tiz çıkarttırmak, bağtırtmak

sarıldav сарылдау

Acı ve tiz bir ses çıkarmak

sarıv сарыу

1. Çok yürüyerek patikalaştırmak, patika yapmak
2. İpi çapraz veya karşılıklı şekilde bağlayıp çekmek, dolamak; düğümlemek

sarqıldıaıv саркылдау

Birlikte ya da karşılıklı çark çurk diye ses çıkarmak, bağışmak

sarqıldatıv саркылдатыу

Çark çurk diye bağirtmak, çark çurk diye ses çıkartmak

sarqıldav саркылдау

Çark çurk diye bağirmek, çark çurk diye ses çıkarmak

sarlanıv 1 сарланыу

1. Biley çarkı ile bileylenmek; keskinlenmek

2. Tecrübe kazanmak, ustalaşmak

sarlanıv 2 сарланыу

Patika açılmak, patika hâline gelmek

sarlattıv сарлатыу

1. Bileyletmek, biletmek

2. Tecrübe kazandırmak, ustalaştırmak

sarlav 1 сарлау

Bileyleme çarkına tutup keskinlemek

sarlav 2 сарлау

Çok yürümekten dolayı patika açmak, patika hâline getirmek

sarlav 3 сарлау

Acı ve tiz bir ses çıkarmak

sarpaqlanıv сарпақланыу

Küçük, ince ve uzun parçalara ayrılmak

sarpaqlav сарпақлау

Küçük, ince ve uzun parçalara ayırmak

sarpanlattıv сарпанлатыу

Bir gösterip bir kaybettirmek; hafifçe sallandırmak

sarpanlav сарпанлау

Bir görünüp bir kaybolmak; hafifçe sallanmak

sarpaııv сарпайыу

Yaymak, genişçe sermek

sarpılıv 1 сарпылыу

Küçük ve uzunca kesilmek, küçük ve ince uzun biçimde yarılmak

sarpılıv 2 сарпылыу

Çalkalanıp, dalgalanıp taşmak

sarpılıv 3 сарпылыу

Cin tarafından çarpılmak, cin tarafından çarpılıp hasta olmak

sarpıv 1 сарпыу

Küçük küçük ve uzun şekilde yarmak, kesmek

sarpıv 2 сарпыу

Püskürtmek, fışkırtmak, dışarıya serpmek, serperek vurmak (sıvı için)

sarsattıv сарсатыу

Aşırı susatmak, çok susatmak

sarsav carcaу

Aşırı susamak, çok susamak,
susuzluktan kurumak

sarsavlav carcaулау

Aşırı susamak, çok susamak,
susuzluktan kurumak

sarsılıv carсылыу

Yarık yarık olup bölünmek, yarılıp
parçalanmak

sartlatıv cartлатыу

Cart ettirmek, cart curt ettirmek

sartlav 1 cartлау

Cart etmek

sartlav 2 cartлау

Çatlamak, çizgi şeklinde yarılmak

sasqavlav casқаулау

Sis çökerek çok soğumak

satalandırvıv satаландырыу

Çatallandırmak, dallandırmak, dallara
ayırtmak

satalanıv satаланыу

Çatallanmak, dallanmak, dallara
ayrılmak

satalav satалау

Çatallamak, dallara ayırmak

satanlav satанлау

1. Aksak ayakla yürümek, topallamak
2. Aksak hâle gelmek, topal hâle
gelmek

sataşıv cаташыу

Uykuda sayıklamak

satıldatıv сатылдатыу

Çat çüt ettirmek, çat çüt diye getirmek

satıldav сатылдау

Çat çüt etmek, çat çüt diye gelmek

satırlanıv сатырланыу

Güneş ışığını kesecek şekilde dal,
budak uzatılmak (ağaç için), çadır gibi
olmak

satırlaşıv сатырлашыу

Birlikte ya da karşılıklı çatırdamak

satırlatıv сатырлатыу

Çatır çütür ettirmek, çatır çütür
getirmek, çatırdatmak

satırlav сатырлау

1. Çatır çütür etmek, çatır çütür
gelmek, çatırdamak
2. Bir söz ya da haberi hemen
yetiştirmek, hemen anlatmak

satqılanıv satқыланыу

1. Kıvılcımlanmak, kıvılcım hâline
dönmek
2. Kıvılcım atmak
3. Duygu veya fikir uyanmak
4. Gözü parlamak

sathqlav сатлықлау

Uçlarını birleştirip köşe yapmak,
kesiştirmek

satmaşiv satmashıy

Dolaşmak, karışmak, birbirine girmek

satnativ satnatıy

Nükteli söz söylemek, zekice söz söyleyip laf çarpmak

satnav 1 satnaıy

1. Çatlamak, yarılmak, açılmak
2. Çizgi şeklinde yarılmak

satnav 2 satnaıy

Aşırı susamak, çok susamak, susuzluktan kurumak

satrašlandıriv satrašlandırıy

Karelendirmek, damalı hâle getirmek

satrašlaniv satrašlanıy

Karelenmek, damalı hâle gelmek

satrašlav satrašlay

Damalı yarmak, ekoseli yarmak, kareli etmek

savıgıv saıyığıy

Hastalık ya da başka sebeplerden dolayı hâlsizleşip zayıflamak

savılıv saıyılıy

Bir yere toplanmak, bir yere birikmek (sığır, koyun gibi hayvanlar için)

savzalaşiv saızalashıy

1. Ticaret yapmak, alışveriş yapmak
2. Pazarlık yapmak

sayalaniv sayalanıy

1. Sivri dilli hâle gelmek,

cevvallenmek, açıkgöz hâle gelmek

2. Kurnaz olmak

3. Güçlü, atak hâle gelmek

sayalaşiv sayalashıy

Acımasızlık göstermek, düşmanlık göstermek, kötü huyluluk göstermek

sayanlaniv sayanlanıy

1. Kötü hâle gelmek, acımasız hâle gelmek

2. Cevval hâle gelmek

3. Kıvrak ve atak hâle gelmek

sayğaqlav sayğaklay

Uç yarmak, uçlu hâle getirmek, sivriltmek

sayğaşiv sayğashıy

Karşılık vermek, karşılık olarak söz söylemek

sayıldav sayılday

Sıy sıy etmek (kötü, kulak tırmalayan ses için)

sayınıv sayınıy

1. Vücuttaki sabunu, kiri akıtmak için su dökünmek; yıkanmak
2. Sabunlanmadan su dökünüp çıkmak, duş almak

sayırlaniv sayırlanıy

Reçineli olmak, reçineli hâle gelmek

sayırlav sayırlay

Reçineyle kaplamak, reçineli hâle getirmek

sayıv 1 сайыу

Yıkamak, kir çıkarmak

sayıv 2 сайыу

Kesmek, biçmek, kırmak

sayqaldıv сайкалдырыу

1. Dalgalandırmak, silkeletmek,

çalkalatmak

2. Çalkalayarak kaynaştırmak

sayqalıv сайкалышыу

Birlikte ya da karşılıklı dalgalanmak,

çalkalanmak, silkelenmek

sayqalıv 1 сайкалыу

1. Dalgalanmak, silkelenmek,

çalkalanmak

2. Nereye gideceğini bilemeden sağa

sola savrulmak

sayqalıv 2 сайкалыу

Yıkanmak, kiri çıkarılmak

sayqaltıv сайкалтыу

1. Dalgalandırmak, silkeletmek,

çalkalatmak

2. Çalkalayarak kaynaştırmak

sayqasıv 1 сайкашыу

Güç denemek, gücünü sınamak

sayqasıv 2 сайкашыу

Birlikte yıkamak, birlikte ya da

karşılıklı kirini çıkarmak

sayqatıv 1 сайкатыу

Dalgalandırmak, silkeletmek,

çalkalatmak

sayqatıv 2 сайкатыу

Yıkamak, kirini çıkartmak

sayqav 1 сайкау

Dalgalı hâle getirmek, çalkalamak,

silkelemek

sayqav 2 сайкау

1. Yıkamak, kir çıkarmak

2. Dezenfekte etmek

saylav сайлау

Düzenlemek, tertip etmek, düzenli

hâle getirmek, bir araya getirmek,

toplamak; seçmek, seçip tayin etmek

sayrıldıv сайпылдырыу

Çalkalayıp kap kacaktan dökmek,

saçmak (sıvı için)

sayrılıv сайпылышыу

1. Birlikte ya da karşılıklı çalkalanıp

taşmak, taşıp dökülmek

2. Birlikte ya da karşılıklı fişkırp,

püskürüp taşmak

sayrılv сайпылыу

1. Çalkalanıp kap kacaktan dökülmek

2. Çalkalanıp, dalgalanıp taşmak.

Püskürüp, fişkırp taşmak.

sayrıltıv сайпылтыу

Çalkalayıp kap kacaktan dökmek,

saçmak (sıvı için)

sayrın сайпы

Püskürtmek, fışkırtmak, dışarıya serpmek, serpererek vurmak (sıvı için)

sayralıv 1 сайралыу

Küçük parçalara bölünmek, parçalanmak, ufalanmak

sayralıv 2 сайралыу

Biley taşı ile keskinlenmek, bileylenmek

sayratıv 1 сайратыу

Ufalamak, küçük parçalar hâlinde yarmak, parçalar hâlinde bölmek

sayratıv 2 сайратыу

Güçlüce alevlendirmek, iyice alevlendirmek

sayrav 1 сайрау

Küçük parçalara ayırmak, ufak parçalar hâlinde yarmak

sayrav 2 сайрау

Bileyleme çarkına tutup keskinlemek

sayrav 3 сайрау

İyice alevlenmek, güçlü şekilde tutuşmak, alevi yükselmek

sayzav 1 сайзау

Vadi, iki dağ arasındaki derin çukur; oyuk

sayzav 3 сайзау

Yıkamak, kir çıkarmak

sebelendérev сэбэлэндереу

Elini, ayağını dolandırmak

sebelenév сэбэлэнеу

1. Rastgele eli ayağı kavuşturmak, dolamak; rastgele sarılmak; eli ayağı dolanmak

2. Huzursuz olmak, rahatsız olmak

sebérsénév сэберсенеу

Rastgele eli ayağı kavuşturmak, dolamak; rastgele sarılmak

sebértév сэбертеу

Vücutta döküntüler çıkmak, döküntüler olmak; derisi kavlamak

seferlenév сэфэрлэнеу

Seyahate çıkmak, uzun yol hazırlanmak

segéreyév сэгерэйеу

Şaşırma ve korkma sebebiyle gözleri büyüyüp açılmak

seĥneleştérélév сэхнэлэште́релеу

Sahneleştirilmek, sahneye uyarlanmak

seĥneleştérév сэхнэлэште́реу

Sahneleştirmek, sahneye uyarlamak

seĥreleev сэхрэлэу

Dışarı çıkıp dinlenmek

sekeleşév сэкэлэшеу

Seken (bk. *seken 1*) oyununda top için mücadele etmek, çekişmek

sekeşén cəkəşey

Tokuşmak, kadeh tokuşmak, kafaları tokuşmak

sekeştérén cəkəşterey

1. Tokuşturmak, kadeh tokuşturmak, kafaları tokuşturmak
2. Birbirilerine düşürmek, birbirine tokuşturmak

seken cəkəy

Hızlıca çarpmak, sertçe vurmak, sertçe değmek, tokuşmak

sekeyéşén cəkəyşey

Birlikte ya da karşılıklı ucu, kenarı kalkmak, kalkık hâle gelmek

sekeyén cəkəyey

Ucu, kenarı kalkmak, başı kalkmak, kalkık hâle gelmek

sekeytén cəkəytey

Ucunu, kenarını kaldırmak, kalkık hâle getirmek

sekéldeşén cəkeldəşey

Birlikte ya da karşılıklı çek çek etmek (bk. *sek*)

sekéldetén cəkeldətey

Çek çek ettirmek, çek çek diye ses çıkarmak (bk. *sek*)

sekéldev cəkeldəy

Çek çek etmek, çek çek diye ses çıkmak (bk. *sek*)

sekétén cəketey

Tetiği elinde bıraktırmak, tetiği düşürtmek

sekév cəkey

Altın ya da gümüş işlemek, metal süsler yapmak için işlemek, bezek işlemek, çekiçle döverek metale süsler işlemek

sekvestrlav cəkvestrlay

Yeddiemine tevdi etmek, yeddiemine vermek

seldérén cəlderey

1. Çaldırmak, aşirtmak, hırsızlık yaptırmak
2. Ele geçirmek, ele almak

selemetlendérén cələmətlənderey

Sağlıklılaştırmak, iyileştirmek, sağlıklı hâle getirmek

selemetlenév cələmətləney

Sağlıklı hâle gelmek, iyi hâle gelmek, iyileşmek

selemleşén cələmləşey

Selamlaşmak, merhabalaşmak

selemlev cələmləy

Selamlamak, merhaba demek

selitralav selitralay

Güherçile eklemek

selév 1 cəley

Çalmak, aşirtmak, hırsızlık yapmak

selév 2 cäleү

İçki içmek

semerév cämäreү

Göz yaşarmak, ağlayacak hâle gelmek

semlendérév cəmləndereү

Coşturmak, heyecanlandırmak; benlik duygusunu uyandırmak; arlandırmak, utandırmak

semленéşév cəmlənəşey

1. Birlikte ya da karşılıklı coşmak, heyecanlanmak, tahrik olmak
2. Birlikte arlanmak, utanmak, karşılıklı utanmak

semленév cəmləneү

Coşmak, heyecanlanmak; benlik duygusu uyandırmak; arlandırmak, utandırmak

semleşév cəmləşey

Curcuna etmek, el aleme yaymak

semselev cəmcələү

Deriyi işleyip süslemek, deriyi nakışlayıp süslemek

seneğətleştérév cənəfətləştereү

Endüstrileştirmek, sanayileştirmek

señgəldetév cəngəldəteү

Sağa sola, alta üste sallandırmak; hareketlendirmek; titretmek

señgəldev cəngəldəү

Sağa sola, alta üste sallanmak; hareketlenmek; titretmek

señgév cəngey

Soğuktan sızlamak, soğuktan acımak

señkeyév cəñkəyey

Başını ve sırtını geriye doğru vermek; böbürlenmek

señkəldəşév cəñkəldəşey

Birlikte ya da karşılıklı çengildemek

señkəldev cəñkəldəү

Çeng çeng edip ürümek, çeng çeng diye gelmek, çengildemek

señkév 1 cəñkey

Çeng çeng diye ürümek; çengildemek

señkév 2 cəñkey

Soğuktan sızlamak, soğuktan acımak

sensəldérév cəncəldereү

1. Öldürmek, yok ettirmek, bitirmek
2. Batırmak, saplatmak

sensəlév cəncəleү

1. Batırılmak, saplanmak
2. Vücuda sokulmak, vücuda batırılmak
3. Acı, ağır sözler söylemek, iğneli sözler söylemek
4. Bitmek, ortadan kalkmak

sensémlev cəncəmləү

Bir batırlılık almak, bir batırlılık miktarlara bölmek

sensésév cəncəşey

1. Birlikte ya da karşılıklı batırmak, saplamak

2. Birlikte ya da karşılıklı kuyruk vs.
dikmek

3. Karşılıklı ya da birlikte sert sözler
söylemek

sensév 1 cәнсеу

1. Batırmak, sivri bir şeyle dürtmek,
saplamak

2. İğne batırmak

3. Dikleştirip kaldırmak

4. Sert sözler söylemek

sensév 2 cәнсеу

Vücutta batma şeklinde hissedilen
hastalık

senskekleşév cәнскәкләшеу

Birlikte kuyruk sallayıp sinekleri vs.
kovmak

senskekleв cәнскәкләу

Kuyruğunu sallayarak sinekleri vs.
kovmak (sığır için)

senskélev cәнскеләу

Bir çok yerden batırmak, bir çok yere
saplamak; çatallamak

senstérev cәнстереву

1. Batırtmak, sivri bir şeyle
dürttürmek, saplatmak

2. Sert sözler söyletmek

sepekeylev cәпәкәйләу

Alkışlamak

sepeklev cәпәкләу

Tokatlamak, avuç içi ie bir çok kere
vurmak

sepeleşév cәпәләшеу

Tokatlaşmak, birbirini tokatlamak

sepelev cәпәләу

Tokatlamak, avuç içi ie bir çok kere
vurmak

sepelév cәпәлеу

Şepildetilerek vurulmak, tokatlanmak

sepeşév cәпәшеу

Tokatlaşmak, vuruşmak; çekişmek

sepetév cәпәтеу

Şaklatıp vurdurmak, tokatlatmak

sepev cәпәу

Şaklatıp vurmak, tokatlamak

sepéldeşév cәпәлдәшеу

Birlikte ya da karşılıklı çep çep etmek
(bk. *sep 2*)

sepéldetév cәпәлдәтеу

Çep çep ettirmek (bk. *sep 2*)

sepéldev cәпәлдәу

Çep çep etmek (bk. *sep 2*)

sepév cәпәу

Şaklatıp vurmak, tokatlamak

sepelev cәпәләу

Hedefe doğrultmak, nişan almak;
nişan alıp vurmak

sepselenév cəpcələneү

Coşmak, hırçınlaşmak; çalkalanmak, telaşlanmak

sepsénév cəpceneү

Coşmak, hırçınlaşmak; çalkalanmak, telaşlanmak

sepsév cənceү

1. Saçılmak, serpilmek
2. Coşarak, hırçınlaşarak ağır sözler söylemek

septérev cəptereү

İnce bir şekilde fişkırmak, hafifçe fişkırmak, septirmek

septérleşév cəpterləşeү

Birlikte veya karşılıklı ince ve hafifçe ses çıkmak

septérletév cəpterlätеү

İnce ve hafif ses çıkartmak (hafifçe su serpildiğinde ya da sığ bir noktaya doğru su aktığında çıkan ses için)

septérlev cəpterlätәү

İnce ve hafif ses çıkmak (hafifçe su serpildiğinde ya da sığ bir noktaya doğru su aktığında çıkan ses için)

seréldeshév cəreldeşеү

Cırtlak sesle bağrıışmak

seréldetév cəreldätеү

Cırtlak sesle bağirtmak

seréldev cəreldätәү

Cırtlak sesle bağırmak

serkeşlenév cərkəşlänеү

Dik başlılık etmek, baş kaldırmak, inat etmek; itaatsizlik etmek

serkéldeshév cərkeldəsheү

Karşılıklı ya da birlikte cırtlak sesle bağırıp konuşmak

serkéldev cərkeldätәү

Cırtlak sesle bağırıp konuşmak

serpeklenév cərpəklänеү

Küçükçe, ince ve uzun parçalara ayrılmak

serpeklev cərpəklätәү

1. Küçük, ince ve uzun parçalara ayırmak

2. Dilmek, parçalamak

serpelev cərpələү

1. Küçük, ince ve uzun parçalara ayırmak

2. Dilmek, parçalamak

serrajlav cərrajlav

Saraçlamak

sertletév cərtlätеү

Şaplatmak, şar şar ettirmek

sertlev cərtlätәү

Şaplamak, şar şar etmek

seselev cəsəklätәү

Püsküllü yarmak, püsküllü hâle getirmek, saçaklı hâle getirmek

seseklenév cəcəkləneү

Püskül şekline gelmek, saçak şekline olmak

sesekletév cəcəkləteү

Püskül şekline getirtmek, saçak şekline de yaptırmak

sesenlenév cəcənləneү

Dilde mahirleşmek, dilde ustalaşmak, ozanlaşmak

sesenlev cəcənləү

Ayak diremek, terslik etmek, direnmek; kafa tutmak

sesev 1 cəcəү

Soluğu kesilmek, boğulmak

seséldérév cəseldepeү

Saçtırmak, yaydırmak, serptirmek, dağıtırmak

sesélev cəceleү

Saçılmak, yayılmak, serpilmek, dağılmak

seséşév cəcəsheү

Birlikte ya da karşılıklı tohum saçmak, ekmek

sesév 1 cəceү

1. Toprağa tohum saçmak, ekmek
2. Serpmek, dağıtmak

seskelenév cəcəkləneү

Çiçeklenmek, çiçeğe dönmek

seskelev cəcəkləү

Çiçeklemek, çiçeğe döndürmek

sesmevlev cəcməүləү

Saç bağı ile örmek

sesrenlev cəsrənləү

Aşırı coşmak, aşırı heyecanlanmak; çok hırçınlaşmak

sesretév cəsrəteү

1. Sıçratmak; hızlıca serptirmek
2. Yok etmek, öldürmek

sesrev cəsrəү

1. Sıçramak, hızlıca serpilmek
2. Duygular, düşünceler dışa vurulmak
3. Yok olmak, bitmek

sestérév cəstereү

Saçtırmak, serptirmek, yaydırmak, dağıtırmak, ektirmek

setéldev cəteldeү

Çat çüt etmek, çat çüt diye gelmek

setérlev cəterleү

Aralıksız konuşmak, sürekli konuşmak

sevkéldev cəүkeldeү

Çeng çeng etmek, çengildemek

sevmelyév cəүməliheү

Öne doğru kat kat eğilmek, bir eğilip bir durmak

sevmégév cəүmegeү

Birden yukarı atılmak, aniden yukarı fırlatılmak; birden kaldırılmak

sevselenév сәүсәләнеү

Bela salmak, dert salmak, bela olmak

seyérhéndérév сәйерһендерев

Şaşırtmak, şaşkın hâle getirmek

seyérhénév сәйерһенеү

Şaşırmak, şaşkın hâle gelmek

seyletév сәйләтеү

Çay içirmek

seylev сәйләү

Çay içmek; çay yarmak

seynelév сәйнәлеү

Çiğnenmek, ezilmek; dişlenmek

seynepénév сәйнәнеү

İsteksiz olup söylenmek, şikayetlenip söylenmek

seyneşév сәйнәшеү

1. Birlikte ya da karşılıklı çiğnemek, ezmek

2. Ufak, tefek şeyleri büyüterek söylemek

seynev сәйнәү

1. Çiğnemek

2. Ezmek, dişlemek

3. Her şeyi, her lafi söylemek

şemalaştırılıv схемалаштырылыу

Şemalaştırılmak, kabataslak çizgilerle verilmek

şemalaştırıv схемалаштырыу

Şemalaştırmak, kabataslak çizgilerle vermek

sıbalıv сыбалыу

Dolaşmak, karışmak, birbirine girmek

sıbarlanıv сыбарланыу

Alacalanmak, alacalı bulacalı olmak

sıbarlatıv сыбарлатыу

Alacalı bulacalı hâle getirtmek

sıbarlav сыбарлау

1. Alacalandırmak, alacalı bulacalı hâle getirmek

2. Hafifce dalgalanmak, sallanmak (su için)

3. Açıkça görünmemek; karanlıklaşmak

sıbatalav сыбаталау

Atları önlü arkalı şekilde arabaya ya da kızağa koşmak

sıbatılıv сыбатылыу

Uzatılıp dağıtılmak, uzatılıp yayılmak

sıbatıv сыбатыу

Uzatıp dağıtmak, uzatıp yaymak, uzatarak sermek

sıbıqlanıv сыбыкланыу

Çubuğa dönmek, çubuk gibi olmak, dala dönmek, ince dal gibi olmak

sıbıqlav сыбыклайу

1. Çubukla, dalla vurmak (yün çırpamak, toz silkelemek vs. için)

2. Kamçılama, kırbaçlama
3. Birilerini incitme, birilerini dışlama

sıbrtqılanıv сыбырткылануы

Değnekle, kamçı ile vurulma, dürtülme

sıbrtqılatıv сыбырткылатуы

Değnekle, kamçı ile vurdurma, dürttürme

sıbrtqılav сыбырткылау

1. Değnekle, kamçı ile vurma, dürtme
2. Çok eleştirmek, aşırı yermek

sıgarılıv сығарылыуы

1. Çıkarılma
2. Kovulma
3. Eser verilme
4. Yayımlanma
5. Taşınma

sıgarışıv сығарышыуы

1. Birlikte ya da karşılıklı çıkarma
2. Birlikte taşıma
3. İçinden çekip alma, birlikte çekip alma
4. Birlikte kazıp çıkarma
5. Birlikte hayata geçirme; eser verme

sıgarıv сығаруы

1. Çıkarma, kovma
2. Taşıma, yukarı kaldırma
3. Eser verme, yayımlama; hayata

geçirme

4. Birini öne çıkarma, takdim etme

sıgartıv сығартуы

1. Çıkartma
2. Kovdurma
3. Eser verdirme
4. Yayımlatma
5. Taşıma

sıgılıv сығылыуы

1. Çıkılma, terk edilme
2. Görünülme, ortaya çıkılma
3. Yer değiştirilme, göçülme

sıgımlanıv сығымлануы

Masraf edilme, harcanma

sıgınlav сығынлауы

Birden gerileme, birden geriye doğru gitme (at için)

sıgınsılav сығынсылауы

1. Birden gerileme, birden geriye doğru gitme (at için)
2. Bir kişinin suyuna gitmeyip aksilik etme, inatçılık etme, dik başlılık gösterme

sıgıv 1 сығыуы

1. Çıkma, terk edip gitme
2. Ortaya çıkma, görünme
3. Bir yere gitme için çıkma
4. Yer değiştirme, göçme
5. Taşma
6. Hasıl olma
7. Yardımcı fiil olarak asıl hareketin

“başından sonuna kadar sürdüğünü; sonuçlandığını; ansızın oluştuğunu” ifade eder.

sıgıvılav сығыулау

1. Atın sırtında yaralar çıkıp kan akmak
2. Sivilce çıkmak

sıjıldatıv сыжылдатыу

Sıj ettirmek, sıj sıj diye getirmek (bk. *sij*)

sıjıldav сыжылдау

Sıj etmek, sıj sıj diye gelmek (bk. *sij*)

sıjlatıv сыжлатыу

Sıj ettirmek, sıj sıj diye getirmek (bk. *sij*)

sıjılav сыжлау

Sıj etmek, sıj sıj diye gelmek (bk. *sij*)

sıqıldatıv сыкылдатыу

Sık sık diye ses çıkartmak (bk. *sık*)

sıqıldav сыкылдау

Sık sık diye ses çıkarıp gelmek (bk. *sık*)

sılandırıv сыландырыу

Islatmak, ıslattırmak, hafifçe sulatmak

sılanıv сыланыу

Islanmak, ıslatılmak, hafifçe sulanmak

sılatılıv сылатылыу

Islattırılmak, hafifçe sulandırılmak

sılatıv сылатыу

Islamak, ıslatmak, hafifçe sulamak

sılbırlav сылбырлау

Zincirlemek, zincir vurmak

sıltıdatıv сылтылдатыу

Tekrar tekrar çilt çilt ettirmek (bk. *silt-silt 2*)

sıltıldav сылтылдау

Tekrar tekrar çilt çilt diye ses çıkmak (bk. *silt-silt 2*)

sıltıraşıv сылтырашыу

Birlikte ya da karşılıklı çin çin etmek, siltir siltir etmek

sıltıratıv сылтыратыу

Çin çin ettirmek, çin çin diye ses çıkarmak

sıltırav сылтырау

1. Çin çin etmek, çin çin diye ses çıkarmak
2. Şırl şırl etmek

sıltırlatıv сылтырлатыу

Çin çin ettirmek, çin çin diye ses çıkarmak

sıltırlav сылтырлау

Çin çin etmek, çin çin diye ses çıkmak

sıltlatıv 1 сыллатыу

Silt silt ettirmek (bk. *silt 1*)

sıltlatıv 2 сыллатыу

Sirt sirt ettirmek (bk. *sirt 2*)

sıtlav сылтлау

Çit çit diye ses çıkarmak, çit çit etmek

sımırǵanıv сымырǵаныу

Ürpeti duymak, ürpererek silkinmek, içi titremek

sımırılanıv сымырланыу

Çalışkan olmak, gayretli hâle gelmek

sımırlatıv сымырлатыу

Soğuktan ya da üzerinde bir şeyler yürüyormuş gibi hissettirip ürpertmek, içini titrettirmek

sımırlav сымырлау

Soğuktan ya da üzerinde bir şeyler yürüyormuş gibi hissedip ürpermek, içini titretmek

sıñǵalav сыñғалау

Halka koymak, çemberli hâle getirmek

sıñǵıldatıv сыñғылдатыу

Çıngıl çıngıl ettirmek

sıñǵıldav сыñғылдау

Çıngıl çıngıl etmek

sıñǵıratıv сыñғыратыу

1. Şingir şingir ettirmek
2. Çağlayan gibi ses çıkartmak

sıñǵırav сыñғырау

Şingir şingir etmek

sıñǵırlaşıv сыñғырлашыу

Birlikte ya da karşılıklı şingir şingir etmek

sıñǵırlatıv сыңғырлатыу

Şingir şingir ettirmek

sıñǵırlav сыңғырлау

Şingir şingir etmek

sınıǵıv сынығыу

1. Çelikleşmek, tav verilip sağlamlığı artmak
2. Çalışma, iş dolayısıyla fiziki olarak sağlamlaşmak
3. Ağır şartlardan dolayı ruhsal olarak sağlamlaşmak, sınırları güçlü hâle gelmek, ruhsal dayanıklılığı artmak

sınıqtırılıv сынықтырылыу

Çelikleştirilmek, tav verdirilip sağlamlığı arttırılmak

sınıqtırıv сынықтырыу

1. Çelikleştirmek, tav verdirip sağlamlığı arttırmak
2. Fiziksel olarak sağlamlaştırmak
3. Ruhsal açıdan sağlamlaştırmak, sinirsel dayanıklılığını arttırmak

sıñkıldatıv сыңкылдатыу

Çın çın ettirmek, çın çın diye getirmek (bk. *sıñk*); çınlatmak

sıñkıldav сыңкылдау

Çın çın etmek, çın çın diye gelmek (bk. *sıñk*); çınlamak

sıñlaşıv сыңлашыу

Çınlaşmak, karşılıklı ya da birlikte çın çın etmek

sıñlatıv сыңлатыу

Çınlatmak, çın çın ettirmek

sıñlav сыңлау

Çınlamak, çın çın etmek

sıñrav 1 сыңрау

İnleyerek ağlar gibi yankılanan ince sesi bildiren söz

sınyırlatıv сыныйырлатыу

Zincirletmek, zincirle bağlatmak, zincir koydurmak

sınyırlav сыныйырлау

Zincirlemek, zincir ile bağlamak, zincir koymak

sıpanlav сыпанлау

Dik durmayıp sağa sola çarpmak; sabırsızlanıp elini kolunu sallamak

sııldatıv сыпылдатыу

Şıp şıp ettirmek

sııldav сыпылдау

Şıp şıp etmek

sıyrılatıv сыпырлатыу

Şıprır şıprır ettirmek

sıyrılav сыпырлау

Şıprır şıprır etmek

sıpranlaşıv сыпранлашыу

Karşılıklı ayak diremek, terslik etmek

sıpranlatıv сыпранлатыу

1. Ayak direktmek, terslik ettirmek, direndirmek, kafa tutturmak

2. Sabit durdurmayıp sağa sola çarptırmak, sabırsızlandırıp elini kolunu sallatmak

sıpranlav сыпранлау

1. Ayak diremek, terslik etmek, direnmek; kafa tutmak
2. Dik durmayıp sağa sola çarpmak; sabırsızlanıp elini kolunu sallamak

sıptırıtıv сыптырыу

Çubukla vurmak, sopayla dövmek, çubukla çırpmak

sıptırlatıv сыптырлатыу

Hafifçe bıraktırmak, hafifçe akıttırmak, yavaşça akıttırmak (sıvılar için)

sıptırlav сыптырлау

Hafifçe bırakmak, hafifçe akıtmak, yavaşça akıtmak (sıvılar için)

sıralanıv сыраланыу

Çıra şeklinde yarılmak, çıra gibi kesilmek

sıralav сыралау

Çıra çeklinde yarmak, çıra gibi kesmek

sıramıtıv сырамытыу

Bir yerden çıkarmak, tanır gibi olmak

sırayışıv сырайышыу

Yüzü asılmak, suratı düşmek

sırhav 1 сырхау

Hasta olmak, hastalanmak;
rahatsızlanmak

sırhavlanıv сырхаулану

Hastalanmak, hasta olmak, hasta hâle
gelmek

sırhavlav сырхаулау

Zayıflayıp, hâlsiz düşüp hasta olmak,
hastalanmak

sırлдашів сырылдашыу

Birlikte ya da karşılıklı çır çır etmek
(bk. *sır 4*)

sırldatıv сырылдатыу

Çır çır ettirmek, çır çır diye ses
çıkartmak (bk. *sır 4*)

sırldav сырылдау

Çır çır etmek, çır çır diye ses çıkarmak
(bk. *sır 4*)

sırışів сырышыу

Büzüşmek, kırışmak, buruşmak

sırıştırıv сырыштырыу

Büzüştürmek, kırıştırmak,
buruşturmak

sırқылдашів сырқылдашыу

Birlikte ya da karşılıklı cırk cırk etmek
(bk. *sırқ*)

sırқылдатıv сырқылдатыу

Cırk cırk ettirmek (bk. *sırқ*)

sırқылдав сырқылдау

Cırk cırk etmek (bk. *sırқ*)

sırқıraшів сырқырашыу

Birlikte ya da karşılıklı ince bir sesle
bağırarak, ötüşmek, kişnemek

sırқıратıv сырқыратыу

1. Kişnetmek, bağirtmek
2. Cırk cırk ettirmek (bk. *sırқ*)

sırқıрав сырқырау

İnce bir sesle bağırarak, ötmek,
kişnemek

sırlatıv сырлатыу

Cır cır diye öttürmek, cır cır diye ses
çıkartmak

sırlav 1 сырлау

1. Cır cır etmek, cır cır diye ötmek, cır
cır diye ses çıkarmak
2. Hafifçe şırlayıp akmak

sırlav 2 сырлау

Boy boy sır çekmek, çizgi çekmek

sırmаланıv сырмалану

Dolanmak, sarılmak, birbirine
geçirilmek, örülmek; çaprazlanmak

sırmalatıv сырмалатыу

Dolatmak, sardırmak, birbirine
geçirtmek, ördürmek; çaprazlatmak

sırmalav сырмалау

Dolamak, sarmak, birbirine geçirmek,
ördürmek; çaprazlamak

sırmalıv 1 сырмалыу

Dolanmak, sarılmak, sarılıp
bağlanmak; kuşatılmak

sırmalıv 2 сырмалыу

1. Bir şeyle sarılmak, dolanmak
2. Kuşatılmak
3. Etrafına üşüşülmek

sırmativ сырматыу

1. Dolandırmak, sardırmak,
kuşattırmak
2. Etrafını çevreletmek

sırmav 1 сырмау

1. Dolamak, sarmak, kuşatmak
2. Etrafını çevrelemek
3. İple sarıp bağlamak, birbirine geçirmek

sırmav 2 сырмау

1. Bir şeyle sarmak, dolamak
2. Kuşatmak
3. Etrafına üşüşmek

sıpraqlanıv сырмакларыу

Boy boy yarararak küçük ve ince
parçalara ayrılmak

sıpraqlav сырмаклау

Küçük, ince ve uzun parçalara
ayırarak

sır-sıvlaşıv сыр-сыулашыу

Gürültü patırtı ile gelip bağrışmak;
bağırarak gülüşmek

sırtıldativ сыртылдыатыу

Çırt çırt ettirmek

sırtlativ сыртлатыу

Çırt ettirmek (bk. *sirt 2*)

sırtlav сыртлау

Çırt çırt etmek (bk. *sirt 2*)

sısanlav сысанлау

Üzerine tam gelmeyip bol durmak,
üzerinde bol olmak (kıyafet için)

sısayıv сысайыу

Sivrilip dikilmek, yukarı doğru
sivrilmek; tümseklenmek

sıskansıqlav сыскансылау

Sıskansık hastalığına yakalanmak (bk.
sıskansık 1)

sıskansılav сыскансылау

Fare, sıçan yakalamak, avlamak

sıtayıv сытайыу

Bir şeyleri sevmeyip, beğenmeyip
yüzü buruşmak, yüz ekşimek

sıtaytiv сытайтыу

Razı olmayıp suratını asmak, yüzünü
buruşturmak

sıtıqlanıv сытыкларыу

Dikkat çekici hareketler yapmak,
dikkat çekici şekilde davranmak

sıtıldativ 1 сытылдыатыу

Çıt çıt ettirmek, çıt çıt yummak (bk.
sıt-sıt 1)

sııldatıv 2 сытылдатыу

Çıt çıt diye ses çıkarmak, çıt çıt getirmek (bk. *sıt-sıt 2*)

sııldav сытылдау

Çıt çıt etmek, çıt çıt vurmak (bk. *sıt-sıt 2*)

sıtırlaşıv сытырлашыу

Birlikte ya da karşılıklı çıtır çıtır etmek

sıtırlatıv сытырлатыу

Çıtır çıtır ettirmek, çıtır çıtır getirmek

sıtırlav сытырлау

Çıtır çıtır etmek, çıtır çıtır gelmek

sıtıyıv сытыыйыу

Bir şeyleri sevmeyip, beğenmeyip yüzü buruşmak, yüz ekşimek

sıtırayıv сытрайыу

Hastalanmak, iğrenmek ya da zorlanmaktan kaynaklı olarak yüzünün şekli değişmek

sıvağayıv сыуағайыу

Güneşli ve açık hâle gelmek

sıvağaytıv сыуағайтыу

Işıklandırmak, aydınlatmak; güneş ışığı ile dolmak

sıvağıtıv сыуағытыу

Işıklandırmak, aydınlatmak; güneş ışığı ile dolmak

sıvaқланıv сыуакланыу

1. Açık, güneşli hâle gelmek; bulutsuz, aydınlık hâle gelmek

2. Keyiflenmek, huzur bulmak, içi rahatlamak

sıvaқlav сыуаклау

1. Açılmak, açık hâle gelmek, aydınlanmak

2. Gün ışığında ısınmak, güneşte ısınmak

sıvalanıv сыуаланыу

1. Saçı başı birbirine girmek, karışmak, dolanmak, iç içe geçmek

2. Yaklaşılmak, alakadar olunmak, ilgilenilmek

sıvalışıv сыуалышыу

1. Çevresinde dolanmak

2. Birlikte ya da karşılıklı yaklaşmak, alakadar olmak

sıvalıv сыуалыу

1. Dolaşmak, karışmak, birbirine girmek

2. Yaklaşmak, alakadar olmak, ilgilenmek

sıvaltıv сыуалтыу

1. Dolaştırmak, karıştırmak, birbirine girdirmek, iç içe geçirmek

2. İzi, yolu karıştırmak

3. Düzeni yitirip karmaşık hâle getirmek, akli karıştırmak

sıvıldaşыv сыуылдашы

Birlikte kederlenip bağırmak

sıvıldaşыv сыуылдау

1. Üzülüp bağırmak, kederlenip bağırmak
2. Bağırmak, gürültü patırtı etmek

sıvıv сыуыу

Zayıflayıp solmak, zayıflayıp pörsümek; eksilmek (iç yağı için)

sıvılaşыv сыулашы

Gürültü patırtı ile bağırmak, kahkahâlarla bağırmak

sıvılav сыулау

Gürültü patırtı ile bağırmak, kahkaha ile bağırmak

sıvıtıv сыуытыу

Korkutup sıçratmak, korkutup yerinden fırlatmak

sıvıtıv сыуыуы

1. Birden korkmak, birden korkup sıçramak, korku yerinden fırlamak
2. Aniden ürküp bir tarafa fırlamak

sıyğылav сыйғылау

Karalamak, gelişigüzel, rastgele çizgiler çizmek

sıyğыslanıv сыйғысланыу

Karalanmak, çizilmek, çizgiler çekilmek

sıyğыslav сыйғыслау

Karalamak, çizgi çekmek, çizmek

sıyılдашыv сыйылдашы

Birlikte ya da karşılıklı sıy sıy etmek (bk. sıy 2)

sıyıldatıv сыйылдатыу

Sıy sıy ettirmek (bk. sıy 2)

sıyıldav сыйылдау

Sıy sıy etmek (kötü, kulak tırmalayan ses için) (bk. sıy 2)

sıyılıv сыйылыу

Çizilmek; yarılmak; kesilmek

sıyışıv сыйышыу

1. Birlikte ya da karşılıklı çizmek, çizgi çekmek
2. Birlikte ya da karşılıklı kibrit çakmak
3. Birbirine girmek, yaka paça tutuşmak

sıyıv сыйыу

1. Çizmek, çizgi çekmek
2. Bir belgeyi karalamak, bir yazının üstünü çizmek
3. Kibrit çakmak
4. Çizip kesmek

sıyқылдашыv сыйқылдашы

Birlikte ya da karşılıklı sıyk sıyk etmek (bk. sıyқ)

sıyқıldatıv сыйқылдатыу

Sıyk sıyk ettirmek, sıyk sıyk diye getirmek (bk. sıyқ)

sıyıldav сыйкылдау

Sıyk sıyk etmek, sıyk sıyk gelmek (bk. *sıyk*)

sıylav сыйлау

Sıy etmek (bk. *sıy* 2)

sıumaqlanıv сыймақланыу

Sağı solu çizilmek, sağı solu karalanmak, rastgele çizilmek

sıumaqlav сыймақлау

1. Sağı solu çizmek, sağı solu karalamak, rastgele çizmek
2. Gelişigüzel yazmak
3. Kafasına göre işlemek, kafasına göre iş yapmak

sıumalav сыймалау

1. Sağı solu çizmek, sağı solu karalamak, rastgele çizmek
2. Gelişigüzel yazmak

sıupav сыйнау

1. Çocuk ağlar gibi ses çıkarmak, çocuk ağlar gibi ulumak (köpek için)
2. İnce ve kesik ses ile bağırma

sıuzırıv сыйзырыу

1. Kalem ya da sivri bir şeyle çizdirmek
2. Keskin bir şeyle çizdirip yardımcı

sızasıv сызашыу

Birbirine katlanmak, birbirine tahammül etmek

sızatıv сызатыу

Sabrettirmek, katlandırmak, tahammül ettirmek, dayandırmak

sızav сызау

Sabretmek, dayanmak, tahammül etmek, katlanmak

sébelév себәлеу

Dolaşmak, karışmak, birbirine girmek

siberlenév сибәрләнеу

Görüntüsü güzelleşmek, yüzü güzelleşmek

sibégév сибегеу

İştahsızlanmak, iştahsız hâle gelmek

sibéklenév сибәкләнеу

Zayıflamak, zayıf hâle gelmek, güçsüzleşmek

sébénlev себенләу

Sineklerin sarmasından dolayı dayanamamak (hayvan için)

sébéşkélev 1 себешкеләу

Yavaş yavaş çevrenip yumru hâle gelmek (ağaç kökü için)

sébéşkélev 2 себешкеләу

Tahriş olup kanamalı bir yara hâline gelmek, kanamalı yaralarla kaplanmak

sébéşlev 1 себешләу

Cıvcıv çıkarmak, yavru çıkarmak (kuşlar için)

sébéslev 2 себешлэу

Tahriş olup kanamalı bir yara hâline gelmek, kaamalı yaralarla kaplanmak

sigelev сигэлэу

Perçinlemek, perçin yarıp birleştirmek

sigélév 1 сигелэу

Nakış işlenmek, oya işlenmek, desen işlenmek

sigélév 2 сигелэу

Çekilmek, düçar olunmak

sigélév 3 сигелэу

Geriye çekilmek, geriletilmek

sigéndérév сигендерэу

1. Geriye çektirmek, geriye hareket ettirmek, geriletmek
2. Düşmanı püskürtmek, düşmanı geri çektirmek

sigénév сигенэу

1. Geri çekilmek, gerilemek
2. Çekinmek
3. Fikrini geri almak, düşüncesini geri almak

sigérév сигерэу

1. Bütünden bir miktarı alıp çıkarmak
2. Hisse çıkarmak
3. Hesaptan düşmek

sigév 1 сигеу

1. Çekmek, geriye hareket ettirmek, geriletmek
2. Bir düşünceden vazgeçmek

sigév 2 сигеу

Çekmek, düçar olmak, başından geçirmek

sigév 3 сигеу

Nakışlamak, nakış işlemek, oya işlemek, desenlemek

sihetlendirév сихэтлэндереу

Sağlığına kavuşturmak, iyileştirmek

sihetlenév сихэтлэнеу

Sağlığına kavuşmak, iyileşmek

sihetlev сихэтлэу

Tedavi etmek, ilaçla tedavi etmek

sihırlanıv сихырланыу

Büyülenmek, büyü yapılmak

sihırlatıv сихырлатыу

Büyülendirmek, büyü yaptırmak

sihırlav сихырлау

Sihir yapmak, büyü yapmak

sişaklav сикаклау

Tekrar tekrar karnı guruldamak

sişanıv сиканыу

Soğuk ya da soğuk sudan birden titreyip üşümek

sişanlav сиканлау

Çıban çıkmak, çıban ile kaplanmak

sikeleşév сикэлэшеу

Karşılıklı çeneye vurmak

sikelev сикэлэу

Çeneye vurmak

sikenév сикәнеү

Soğuk ya da soğuk sudan birden
titreyip üşümek

sıķıldaşıv сикылдашыу

1. Birlikte yada karşılıklı çik çik etmek
(bk. *sıķ-sıķ*)
2. Sinirle konuşmak, karşılıklı hakaret
etmek

sıķıldatıv сикылдатыу

Çik çik ettirmek (bk. *sıķ-sıķ*)

sıķıldav сикылдау

Çik çik etmek (bk. *sıķ-sıķ*)

siklenév сикләнеү

1. Sınırlanmak
2. Etrafı çevrilmek
3. Ağır şartlara zorlanmak

sikleşév сикләшеү

Ortak bir sınır ile ayrılmak

siklev сикләү

1. Sınırlamak
2. Etrafını çevirmek
3. Ağır şartlara zorlamak

sékreýésév секрәйешеү

Birlikte bir yere gözleri dikmek,
birlikte bir yere dalarak bakmak

sékreýév секрәйеү

1. Şaşırma ve korkma sebebiyle
gözleri büyüyüp açılmak
2. Gözü bir yere dikilmek, bir yere
dalmak

sékreýtév секрәтеү

Gözlerini fal taşı gibi açtırmak;
gözlerini kabartmak

siktérév 1 сиктереү

1. Çektirmek
2. El çektirmek, oyun çıkarttırmak

siktérév 2 сиктереү

Çektirmek, düçar etmek

siktérév 3 сиктереү

Nakış işletmek, oya işletmek; desen
yaptırmak

sélbérlev селберләү

İnce ve uzun olmak

sélevlev селәүләү

Oltaya solucan takmak

siloslanıv силосланыу

Doğranarak ambara koyulmak (hayvan
yemi için)

siloslatıv силослатыу

Doğratarak ambara koydurmak
(hayvan yemi için)

siloslav силослау

Doğrayıp ambara koymak (hayvan
yemi için)

sélterlenév селтәрләнеү

1. Tel ağla örülmek
2. Tül ile kapatılmak, tül ile örtülmek

sélterlev селтәрләү

Telden örmek, tel ağla örmek

séltéretév селтерәтеү

Çin çin ettirmek, çin çin diye ses çıkarmak

séltérev селтерәү

Çin çin etmek, çin çin diye ses çıkarmak

séltérlev селтерләү

Çin çin etmek, çin çin diye ses çıkmak

séltlev селтләү

Çit çit diye ses çıkarmak, çit çit etmek

sémekeylenév сәмәкәйләнәү

Nakışlı hâle gelmek, desenli hâle gelmek, işlemeli olmak

sémekeylev сәмәкәйләү

Nakışlı hâle getirmek, desenli hâle getirmek, işlemeli hâle getirmek

sémerlenév сәмәрләнәү

Nakışlı hâle gelmek, desenli hâle gelmek, işlemeli olmak

sémerlev сәмәрләү

1. Nakış ile süslemek, motiflerle süslemek, desen vermek
2. Burmak, kıvrımlamak, burgulamak

sémeylev сәмәйләү

Nakış ile süslemek, motiflerle süslemek, desen vermek

sémérletév сәмерләтеү

Çimir çimir ettirmek

sémérlev сәмерләү

Çimir çimir etmek

sémétév сәметәү

Çimdiklemek, çimdirmek

sémletév сәмләтеү

Gıcırdatmak, gıcır gıcır ettirmek

sémlev сәмләү

Gıcırdamak, gıcır gıcır etmek

sémsénév сәмсәнәү

Ucundan tutmak, parmak uçları ile tutmak

sémtéklev сәмтекләү

Her yerinden dişlemek, sağından solundan çimdirmek

sémtélev сәмтеләү

Çimdirilmek, çimdiklenmek

sémtéşév сәмтешәү

Birlikte ya da karşılıklı çimdiklemek, çimdirmek

sémtétév сәмтетәү

Çimdikletmek, çimdirtmek

sémtév сәмтеү

1. Çimdiklemek, çimdirmek
2. Parmak ucu ile tutmak
3. Acı duygusu uyandırmak

simulantlaniv симулянтланыу

Kendini hasta göstermek, hastaymış gibi davranmak

simvollaşiv символлашыу

Sembolleşmek

simvollaştırılıv

символлаштырылыу

Sembolleştirilmek

simvollaştırıv символлаштырыу

Sembolleştirmek

sindikatlaştırıv

синдикатлаштырыу

Sendikalaştırmak

séñgéldelev сеңгелдәтеу

Çingil çingil ettirmek, çingil çingil diye ses çıkartmak

séngéldev сеңгелдәу

Çingil çingil etmek, çingil çingil diye ses çıkmak

sinhronlaştırıv синхронлаштырыу

Eşzamanlı hâle getirmek, zamandaş hâle getirmek

sinégév синегеу

Göz değmek, göz atmak

sinéktélev синектереу

Göz değdirmek, göz attırmak

sinétleşév синетләшеу

Birlikte tamir etmek, birlikte elden geçirmek

sinétletév синетләтеу

Bakım yaptırmak, hafifçe düzelttirmek

sinétlev синетләу

Bakım yapmak, hafifçe düzeltmek

sinkélenév синкеләнеу

Çivitlenmek

sinkéletév синкеләтеу

Çivitletme

sinkélev синкеләу

Çivitlemek

séñletév 1 сеңләтеу

Gelinin baba ocağından çıkarken ailesine acısını anlattığı bir türkü söyletmek

séñletév 2 сеңләтеу

Çin çin ettirmek, çin çin diye ses çıkartmak

séñlev 2 сеңләу

Gelinin baba ocağından çıkarken ailesine acısını anlattığı bir türkü söylemek

séñlev 3 сеңләу

Çin etmek, çin çin diye ses çıkmak

sintézlanıv синтезланыу

Sentez yapılmak, sentezlenmek

sintézlav синтезлау

Sentez yapmak, sentezlemek

sıpıldaşiv сипылдашыу

Birlikte ya da karşılıklı çip çip etmek (civciv, kuş yavruları için)

sipıldatıv 1 сипылдатыу

Yarış yarış hâle getirip (gözü)
yummak

sipıldatıv 2 сипылдатыу

Çip çip ettirmek (civciv, kuş yavruları
için)

sipıldav 1 сипылдау

Yarış yarış olup (göz) yummak

sipıldav 2 сипылдау

Çip çip etmek (civciv, kuş yavruları
için)

sépéldetév сепелдәтәу

Sık sık yummak, sıkça göz kırpmak,
göz çipildetmek

sépéldev сепелдәу

Sık sık yumulmak, sıkça yumulmak,
göz çipildetilmek

sépéylev 1 сепейләу

Civciv çıkarmak, yavru çıkarmak
(kuşlar için)

sépéylev 2 сепейләу

Tahriş olup kanamalı bir yara hâline
gelmek, kanamalı yaralarla kaplanmak

séptérlev септерләу

Şırıl şırıl akmak

siralıv сиралыу

Kat kat ayrılmak, kat kat dağıtılmak,
katı açılmak

siratılıv сиратылыу

Eğrilmiş ip için kat kat sarılmak, kat
kat dolanmak

sirativ сиратыу

Eğrilmiş ipi kat kat sarmak, kat kat
dolamak

siratlaşıv сиратлашыу

Sırlanmak, rutin sürmek

siratlaştırv сиратлаштырыу

Sıralandırmak, rutin sürdürmek

sérenéşév серәнешәу

Birlikte çabalamak, birlikte var gücüyle
çalışmak

sérenév серәнәу

Bütün gücüyle çabalamak, var gücüyle
çalışmak

sérev серәу

Çok güç harcamak, oldukça fazla güç
kullanmak

séreyéşév серәйешәу

Karşılıklı göz dikmek, birlikte göz
dikmek

séreyév серәйәу

Dalıp dimdik bakmak, bir yöne doğru
bakıp durmak, bir yöne doğru
sabitlenmek

sirgıv сирғыу

Atmak, fırlatmak, saçmak

sirıldıriv сирылдырыу

Buruş buruş olup kırıştırmak,

büzüştürmek

sirihiv сирылыу

1. Kırış kırış olup bozulmak, buruş

buruş olmak

2. Dalga dalga olmak (su yüzeyi için)

siriltiv сирылтыу

1. Buruş buruş olup kırıştırmak,

büzüştürmek

2. Tırtıklı hâle getirmek

sirişiv сирышыу

1. Kırış kırış olup bozulmak, buruş

buruş olmak

2. Dalga dalga olmak (su yüzeyi için)

siriştiriv сирыштырыу

1. Kırış kırış etmek, buruş buruş etmek

2. Tırtıklı hâle getirmek

siriv сирыу

Tırtıklı hâle getirmek

sirégév сирегев

Yamalı olmak, dikişli olmak;

dikişlenmek, yamalanmak

séreldev серелдәу

Çır çır etmek, çır çır diye ses çıkarmak

(bk. *sır 4*)

sérétév серетев

1. Çürütmek, zarar vermek

2. Zor şartlarda yaşamaya mecbur

etmek

3. Servete boğmak, çok

zenginleştirmek

sirév 2 сирев

Dermek, toplamak

sérév серев

1. Çürümek, zarar görmek,

hastalanmak

2. Zor şartlarda yaşamak

3. Aşırı zengin olmak, aşırı

zenginleşmek

4. Kaybedip, elenip, mağlup edilip

oyundan çıkmak

sirқandıriv сирқандырыу

Çirkinliği, pisliği ile mide

bulandırmak, iğrendirmek; çirkinliği

ile ürkütmek

sirқанiv сирқаныу

Çirkinliği, pisliği ile midesi bulanmak,

iğrenmek; çirkinliği ile ürkemek,

korkmak

sirkendérév сиркәндереу

Çirkinliği, pisliği ile mide

bulandırmak, iğrendirmek; çirkinliği

ile ürkütmek

sirkenév сиркәнеу

Çirkinliği, pisliği ile midesi bulanmak,

iğrenmek; çirkinliği ile ürkemek,

korkmak

sérkeşév cephəşey

Var gücüyle uğraşmak, var gücüyle çabalamak

sérkéldev cepkeldəy

Çır çır etmek, çır çır diye ses çıkarmak (bk. *sır 4*)

sérkétév cepketey

Yok etmek, bitirmek, tüketmek

sérkév 1 cepkey

Yok olmak, bitmek, tükenmek

sérleşév cepleşey

Birbirine sır vermek, karşılıklı sır vermek

sirletév ciplətey

Hastalandırmak, marazlandırmak

sirlev cipləy

Hasta etmek, marazlı hâle getirmek

sértéldetév cepheldətey

Çirt çirt ettirmek (bk. *sért*)

sértéldev cepheldəy

Çirt çirt etmek (bk. *sért*)

sirtélév cipheteley

Baş, işaret ya da orta parmak bükülüp vurulmak

sirtéşév cipheteşey

1. Karşılıklı ya da birlikte fiske vurmak
2. Birlikte sazın teline vurmak

sirtév ciphetey

1. Baş, işaret ya da orta parmağı büküp vurmak
2. Fiske vurmak
3. Sazı mızrapla çalmak
4. Tingırdatmak
5. Ele geçirmek, yakalamak

sértletév cephletəy

Çirt ettirmek (bk. *sért*)

sértlev cephləy

Çirt etmek (bk. *sért*)

sirttérév ciphettey

1. Baş ya da işaret parmağı ile vurdurmak
2. Fiske vurdurmak
3. Ele geçirtmek, yakalatmak

siséldérév ciphelderey

Fikrini, gönlünü açtırmak, içindekileri döktürmek

sisélev cipheləy

1. İp çözülmek, bağ çözülmek, ipin uçları açılmak
2. Anlamı, esası öğrenilip çözümlenmek, halledilmek
3. Gönlündekiler açılmak, fikirleri açılmak

siséndéréşév ciphendereshəy

Birlikte ya da karşılıklı elbisesini çıkarmak, soymak

siséndérév сисендерев

Kıyafetini, elbisesini çıkarmak,
soymak

sisénéşév сисенешев

Birlikte ya da karşılıklı soyunmak

sisénév сисенев

Soyunmak, elbisesini çıkarmak

siséşév сисешев

1. Birlikte ipi çözmek, bağı çözmek
2. Birlikte aslını çözmek, hâlletmek

sisév сисев

1. İpi çözmek, bağı çözmek
2. Elbisesini çıkarmak, soymak
3. Anlamını çözmek, aslını çözmek, hâlletmek
4. İçindeki dökme, içindekini söylemek

séskerév сескерев

1. İncelmek, zayıflamak, daralmak
2. Tizleşmek (ses için)

sistemalaştırılıv**системалаштырылыу**

Sistemleştirilmek

sistemalaştırıv системалаштырыу

Sistemleştirmek

sistérev систерев

1. İpi çözdürmek, bağı çözdürmek, düğümü çözdürmek
2. Bir sorunu hâlettirmek, meselenin aslını çözdürmek

sıtaıv ситайыу

Kızarıp sulanmak, kızarıp yaşarmak
(göz için)

sitenlev ситэнлэу

Ağaç dalları ve çalılardan çit yapmak,
çalılarla çit tutmak

sıteyév ситэйев

Kızarıp sulanmak, kızarıp yaşarmak
(göz için)

sithéndérév ситхендерев

Yabancı gördürmek, dışlatmak,
benimsetmemek

sithénév ситхенев

Yabancılamak, yabancı görmek,
yatsımak; dışlamak, benimsememek

sítélév сителев

1. Dışarı yönelmek, kenara ya da yana doğru gitmek
2. Çevresinden dolanmak, etrafında dolanmak

sétérletév сетерлэтеу

Çıtır çıtır ettirmek, çıtır çıtır getirmek

sétérlev сетерлэу

Çıtır çıtır etmek, çıtır çıtır gelmek

sitleşév ситлэшев

1. Dışarı yönelmek, kenara ya da yana doğru gitmek
2. Kenar diktirmek, kenarından dolanmak

sitleştérén ситлэштереү

1. Önem verdirmemek, önemsetmemek
2. Dışlatmak, uzaklaştırmak

sitletélev ситлэтелеү

1. Uzaklaştırılmak, bir kenara çekilmek
2. Önem verilmemek

sitletéв ситлэтеү

1. Uzaklaştırmak, bir kenara çekmek
2. Önem vermemek, hor görmek

sitlev ситлэү

1. Sınır koymak, kenarını dikmek
2. Kenar dikmek
3. Benimsememek, dışlamak

séyeldérén сейәлдереү

Dolaştırmak, karıştırmak, sarpa sardırmak

séyelendérén сейәләндереү

Dolaştırmak, karıştırmak, sarpa sardırmak

séyelenév 1 сейәләнеү

Vişne verir hâle gelmek, (vişne) meyveye dönmek

séyelenév 2 сейәләнеү

Dolaşmak, karışmak, birbirine girmek

séyeleşév сейәләшеү

Karşı karşıya gelmek

séyelev сейәләү

Vişne eklemek, vişne katmak

séyelév сейәләү

Dolaşmak, karışmak, birbirine girmek

séyeltév сейәлтеү

Dolaştırmak, karıştırmak, sarpa sardırmak

séyendérén сейәәндереү

Derisini tahriş etmek, derisini soymak, deriyi ezip kaldırmak

séylenév сейәләнеү

Derisi tahriş olmak, derisi soyulmak, derisi ezilip kalkmak

séymeldérén сейәәлдереү

Karıştırap dolandırmak, birbirine geçirtip düğümletmek (hâlat, ip için)

séymelév сейәәләү

Karışıp dolanmak, dolanırap birbirine girmek (ip, bağ için)

séymeltév сейәәлтеү

Karıştırap dolandırmak, birbirine geçirtip düğümletmek (hâlat, ip için)

séynev сейәәнеү

Perçinlemek, perçin yapırap birleştirmek

sizemhénév сизәәһенеү

Sürülmemiş, işlenmemiş hâle gelmek (toprak için)

sizemlenév сизәәләнеү

Sürülmemiş, işlenmemiş hâle gelmek (toprak için)

sézerlenév сизэрләнеү

Bağ geçirilmek, bağ vurulmak (at ayakları için)

sézerleşév сезэрлэшөү

Atların ayaklarını birbirilerine bağ geçirerek birleştirmek

sézerlev сизэрләү

Bağ geçirmek, bağ vurmak (atın ayakları için)

slavyanlaşív славянлашыу

Slavlaşmak

slavyanlaştırív славянлаштырыу

Slavlaştırmak

soborlatív соборлатыу

Çupur çupur ettirmek (bk. *sobor* 1)

soborlav соборлау

Çupur çupur etmek (bk. *sobor* 1)

soçalav сокалау

1. Sağına soluna bakınmak
2. Karıştırmak, kurcalamak, araştırmak

soçaltalav сокалталәу

Soba, fırın üzerine güğüm, çaydanlık oturacak yer açmak

soçolov соколоу

Delik açılmak, oyulmak, delik açılıp çıkarılmak

soçonov соконоу

Karıştırmak, kurcalamak, araştırmak

soçoraуiv сокорайыу

Çukurlaşmak, çukura dönmek

soçoraуtiv сокорайтыу

Çukurlaştırmak, çukur oluşturmak

soçorlaniv сокорланыу

Çukurlanmak, çukurlu olmak

soçoşov сокошоу

1. Birlikte delik açmak, birlikte oymak, birlikte oyup çıkarmak
2. Birlikte kürekle kazmak

soçotov сокотоу

Delik açtırmak, oydurmak, delik açtırıp çıkartmak

soçov сокоу

1. Delik açmak, oymak, delik açıp çıkarmak
2. Kürekle kazmak, kürekle eşmek

soçsonov соксоноу

1. Sağına soluna bakınmak
2. Karıştırmak, kurcalamak, araştırmak

solğaniv солғаныу

1. Bir şeyle sarılmak, dolanmak
2. Kuşatılmak
3. Etrafına üşüşülmek

solğav солғау

1. Bir şeyle sarmak, dolamak
2. Kuşatmak
3. Etrafına üşüşmek

solğov солғоу

Başı aşağı yukarı sallamak (at için)

somtauyv сомтайыу

Az kalmak, azalmak, eksilmek,
noksanlaşmak

somtaytiv сомтайтыу

Az bırakmak, azaltmak, eksiltmek,
noksanlaştırmak

somtorayiv сомторайыу

Kısaltmak, kısa hâle gelmek,
gereğinden kısa olmak

soñқауiv соңқайыу

Çıkıntılışıp kalkmak, tümsek olup
yükselmek, çikik hâle gelmek

soñқов соңқоу

Baş aşağı dalmak, balıklama dalmak
ya da sıçramak

sontayiv сонтайыу

Az kalmak, azalmak, eksilmek,
noksanlaşmak

sontaytiv сонтайтыу

Az bırakmak, azaltmak, eksiltmek,
noksanlaştırmak

sorğav сорғау

Yukarı fırlatmak, üste fırlatmak,
atmak; sıçratmak

sorğolov сорғолоу

Yukarı fırlatılmak, üste doğru atılmak;
sıçratılmak

sorğotov сорғотоу

Yukarı fırlatmak, üste fırlatmak,
atmak, sıçratmak

sorğov сорғоу

Atmak, fırlatmak, saçmak

sorlativ сорлатыу

Çur çur diye bağirtmak, çur çur diye
öttürmek (bk. *sor 3*)

sorlav 1 сорлау

Çur diye bağirmek, çur etmek (bk. *sor 3*)

sorlav 2 сорлау

İnce ve hafifçe aralıksız akmak (kan,
gözyaşı vb. için)

sornav сорнау

1. Dolamak, sarmak, kuşatmak
2. Etrafını çevrelemek

soroldaşiv соролдашыу

Birlikte ya da karşılıklı çur çur diye
bağirmek, çur çur diye ötmek (bk. *sor 3*)

soroldativ соролдатыу

Çur çur diye bağirtmak, çur çur diye
öttürmek (bk. *sor 3*)

soroldav соролдау

Çur diye bağirmek, çur etmek (bk. *sor 3*)

sortlav сортлау

Cinslere, türlere ayırmak, cins cins
ayırmak

sosayiv cocayıy

Sezgileri güçlü olmak, duyuları keskin olmak, çabuk kavrar hâle gelmek; uyanık olmak, açık göz olmak

sosaytiv cocayıtyy

Sezgileri güçlü hâle getirmek, duyuları keskin hâle getirmek

soslaniv coclanıyy

Sezgileri güçlü olmak, duyuları keskin olmak, çabuk kavrar hâle gelmek; uyanık olmak, açık göz olmak

sosmorav cocmorayy

Uzun gelip sarkmak, salınmak

sosoldorov cocoldoroyy

Uzun hâle getirip sarkıtmak, salındırmak

sosolov cocoloyy

Uzun gelip sarkmak, salınmak

sosoltov cocoltoyy

Uzun hâle getirip sarkıtmak, salındırmak

sosrativ cocratıyy

Aşağı doğru salındırmak, alta doğru sarkıtmak

sosrav cocrayy

Aşağı doğru salınmak, alta doğru sarkmak

sostanlav cocstanlayy

Üzerine tam gelmeyip bol durmak, üzerinde bol olmak (kıyafet için)

sotsializatsiyalav cocsocializatsiyalayy

Toplumsallaştırmak, kamulaştırmak

sotsiallaştırılıv**sociallaştırylyy**

Kamulaştırılmak, toplumsallaştırılmak

sotsiallaştıriv cocsociallaştıryyy

Kamulaştırmak, toplumsallaştırmak

sovhozlaştıv cocsovhozlaştıyy

Devlet çiftliği hâline gelmek

sovhozlaştıriv cocsovhozlaştıryyy

Devlet çiftliği hâline getirmek

sovétlaştıv cocsovetlaştıyy

Sovyetleşmek

sovétlaştıriv cocsovetlaştıryyy

Sovyetleştirmek

soyorgov coıorıoyy

Atmak, fırlatmak, saçmak

söbörletév cöbörleteyy

Söbör söbör ettirmek

söbörlev cöbörleyy

Söbör söbör etmek

sögörmeklenév cögörmekleneyy

Derinleşmek, çukurlaşmak (dere, nehir için)

söhbetleşév cöhbetleşeyy

Yakınlaşıp dost olmak, birlikte sohbet etmek, kaynaşmak

sökenlev cökәнләү

Eğik hâlde tutmak, yatık hâlde tutmak;
kambur hâlde tutmak

sököldeşev cökөлдәшеү

Karşılıklı yavaş yavaş konuşmak,
sohbet etmek

sököldev cökөлдәү

Sevimli ve yumuşak şekilde konuşmak

sökörleşev cökөрләшеү

Karşılıklı yavaş yavaş konuşmak,
sohbet etmek

sökörlev cökөрләү

Sevimli ve yumuşak şekilde konuşmak

sömgöllenev cөмгөлләнеү

Dibi derinleşmek, dibi derin hâle
gelmek, dibi çukurlaşmak (dere, nehir
vb. için)

söñkeyev cөңкәйеү

Bir yöne doğru yatmak, bir yöne doğru
yıklamak

söñkeytev cөңкәйтәү

Bir yöne doğru yatırmak, bir yöne
doğru yıktırmak

söñköldeşev cөңкөлдәшеү

Birlikte şikayet edip söylenmek

söñköldetev cөңкөлдәтәү

Şikayet ettirip söylendirmek

söñköldev cөңкөлдәү

Şikayet edip söylenmek

söñnetletev cөñнәтләтәү

Sünnet ettirmek

söñnetlev cөñнәтләү

Sünnet etmek

söpöldetev cөпөлдәтәү

Şöp şöp ettirmek, şöp şöp getirmek
(bk. *söp-söp*)

söpöldev cөпөлдәү

Şöp şöp etmek, şöp şöp gelmek (bk.
söp-söp)

söpsönöv cөпсөнөү

Bir az dişlenip yenmek, azıcık katılıp
yenilmek, biraz eklenip yedirilmek

sörköldeşev cөркөлдәшеү

Birlikte ya da karşılıklı sörk sörk
etmek, sörk sörk gelmek (bk. *sörk-
sörk*)

sörköldev cөркөлдәү

Sörk sörk etmek, sörk sörk gelmek
(bk. *sörk-sörk*)

sörletev cөрләтәү

Sör sör ettirmek, sör sör getirmek (bk.
sör 2)

sörlev cөрләү

1. Sör sör etmek, sör sör gelmek (bk.
sör 2)
2. Sızarak ince ince ses çıkarmak
(sıvılar için)

söröklenev cөрөкләнеү

Çürük ve kuru bir hâle gelmek

söröklev cөрөкләү

Tütsülemek, dumanlamak

söröldetev cөрөлдәтеү

Sör sör ettirmek, sör sör getirmek (bk. *sör* 2)

söröldev cөрөлдәү

Sör sör etmek, sör sör gelmek (bk. *sör* 2)

söröşöv cөрөшөү

Büzüşmek, kırışmak, buruşmak

söröştöröv cөрөштөрөү

Büzüştürmek, kırıştırmak, buruşturmak

söskörönöv cөскөрөнөү

Öksürülmek

sösköröşöv cөскөрөшөү

Birlikte öksürmek, karşılıklı öksürmek

sösköröv cөскөрөү

1. Öksürmek
2. Motor gibi düzenekler düzgün çalışmadığında kesik kesik ses çıkarmak

söskörtöv cөскөртөү

Öksürtmek

sösöldev cөсөлдәү

Yarmacık şekilde konuşmak

sösölenév cөсөләнәү

1. Mayalanmak, maya katılmak

2. Yarmacık davranmak, yarmacık konuşmak

sösöleşev cөсөләнәү

Gönül okşayıcı sözlerle birbirini şımartmak

sösöröv cөсөрөү

Tam mayalanmamak

sösötöv cөсөтөү

Tam olarak mayalandırmamak

sösöv cөсөү

Tam mayalanmamak

söyellev cөйләләү

Nasır etmek

söylenév cөйләнәү

Kama çakılmak, kama ile sağlamlaştırılmak

söylev cөйләү

Kama çakmak, kama ile sağlamlaştırmak

söylögöv cөйлөгөү

Birden yukarı atılmak, aniden yukarı fırlatılmak; birden kaldırılmak

söylöktöröv cөйлөктөрөү

Düz durmayan bir şeyin bir ucuna ya da bir tarafına basıp diğer tarafını birden kaldırmak, atmak

söyölöv cөйлөлөү

1. Atılıp gönderilmek, atılıp vurulmak
2. Şal gibi kıyafetler için sırttan,

arkadan bağlanmak

3. Ani şekilde yükselmek, kalkmak

söyöltöv сөйлөтөү

Attırıp göndermek, attırıp vurdurmak

söyörölöv сөйөрөлөү

1. Atılıp gönderilmek, atılıp vurulmak

2. Şal gibi kıyafetler için sırttan,

arkadan bağlanmak

söyöröv 1 сөйөрөү

Başka yere bakarak gözlerini

çevirmek, dışarı dönmek, dışa dönmek

yöz söyör-: Yüz çevirmek, yüz dönmek

söyöröv 2 сөйөрөү

Avcı kuşu yukarı attırmak,

havalandırmak

söyörtöv 1 сөйөртөү

Bir şeyleri bir nokta çevresinde

hareket ettirmek; döndürmek

söyörtöv 2 сөйөртөү

Attırmak, fırlattırmak, attırıp

vurdurmak

söyöşöv сөйөшөү

Birlikte ve ya karşılıklı yukarı atmak,

havaya fırlatmak; atıp vurmak

söyöv 1 сөйөү

1. Yukarı atmak, havaya fırlatmak;

atıp vurmak

2. Avcı kuşu av için havalandırmak

3. Şal gibi kıyafetleri arkadan

bağlamak

4. Dik ve uzun şekilde kaldırmak,

yükseltmek

söyöv 2 сөйөү

Bir şeyleri bir nokta etrafında

döndürmek

söyörölöv сөйөрөлөү

Bir nokta etrafında dönmek, belli bir

yörüngede dönmek

söyözöröv сөйзөрөү

1. Yukarı attırmak, havaya attırmak,

attırıp vurdurmak

2. Şal gibi kıyafetlerin iki ucunu

arkadan bağlatmak

spetsialleşev специаллөшөү

Uzmanlaşmak, mütehassıslaşmak

spetsialleşterev специаллөштөү

Uzmanlaştırmak, mütehassısluştırmak

spirtlav спиртлау

İspirto ile karıştırmak

stabilleşev стабиллөшөү

Stabil hâle gelmek, durağanlaşmak

stabilleşterev стабиллөштөү

Durağanlaştırmak, stabilleştirmek

standartlaşiv стандартлашыу

1. Standartlaşmak

2. Basmakalıp hâle gelmek

standartlaştırıv

стандартлаштырыу

Standartlaştırmak

stenografiyalanıv

стенографияланыу

Steno ile yazılmak

stenografiyalav стенографиялау

Steno ile yazmak

sterilizatsiyalanıv

стерилизацияланыу

Sterilize edilmek

sterilizatsiyalav стерилизациялау

Sterilize etmek

stilleştérélév стилләштерелеу

Stilleştirilmek, üsluplaştırılmak, tarz hâline getirilmek

stilleştérév стилләштереу

Stilleştirmek, üsluplaştırmak, tarz hâline getirmek

stimullaştırıv стимуллаштырыу

Teşvik ettirmek, dürttürmek

stimullav стимуллау

Teşvik etmek, dürtmek

straḥovkalanıv страховкalanыу

Sigorta edilmek, sigortalatılmak

straḥovkalatıv страховкалатыу

Sigorta ettirmek, sigortalatmak

straḥovkalav страховкалау

Sigorta etmek, sigortalamak

subırlaşıv субырлашыу

Birlikte ya da karşılıklı subır subır etmek (bk. *subır*)

subırlatıv субырлатыу

Subır subır ettirmek, subır subır getirmek (bk. *subır*)

subırlav субырлау

Subır subır etmek, subır subır gelmek (bk. *subır*)

subsidiyalanıv субсидияланыу

Para yardımıyla temin edilmek; parasal destek verilmek

subsidiyalav субсидиялау

Para yardımıyla temin etmek; parasal detske vermek

substantivlaşıv субстантивлашыу

İsimleşmek, adlaşmak, başka söz grupları için isim kategorisine geçmek

subtitrlanıv субтитрланыу

Altyazılı hâle gelmek, altyazılı olmak

subtitrlav субтитрлау

Altyazılı hâle getirmek, altyazılı etmek

sudlaşıv судлашыу

Mahkeme yoluyla birbirini dava etmek

sufıylanıv суфыйланыу

Sûfi olmak, sûfileşmek

suḡırmaḡlanıv суғырмаḡланыу

Engabeli olmak, pürüzlü olmak, pürüzlü hâle gelmek, kıtır kıtır olmak

suğırmaqlav суғырмаклау

Engebelileştirmek, pürüzlüleştirme,
pürüzlü hâle getirmek

suқанlav суқанлау

Yerinde duramamak, eğilip bükülmek;
esnek olmak

suқауышiv суқайышыу

Birlikte ya da karşılıklı kabarmak,
dikleşip kalkmak

suқауiv суқайыу

Diğer nesnelere ayrılmak kalkmak;
dikleşip kalkmak, kabarıp kalkmak

suқайтив суқайтыу

Diğer nesnelere ayırıp kaldırmak;
dikleştirip kaldırmak, kabartıp
kaldırmak

suқılıv суқылыу

Gagalanmak

suқındıriv суқындырыу

1. İstavroz çıkartmak
2. Hıristiyanlığa geçirmek
3. Yok ettirmek, öldürmek
4. Hızlandırmak; estirmek, savurtmak

suқındırahıñtı ni unı: Nasıl yapmalı,
ne yapmalı; nasıl yaparsın

suқınıv суқыныу

1. İstavroz çıkarıp, hıristiyanlığı kabul
etmek; hıristiyan dininin gereklerini
yapmak
2. Hıristiyanlığa geçmek

3. Yok olmak, ölmek, bitmek,
tükenmek

suқışıv суқышыу

Karşılıklı ya da birlikte galamak;
didişmek, birbirini yemek

suқıтив суқытыу

Gagalatmak, gaga ile vurdurmak

suқıv суқыу

1. Galamak, gagalayıp almak
2. Gagalayıp vurmak, gagalayıp
dürtmek

suқландırıv суқландырыу

1. Püsküllendirmek
2. Kaş, süslü taş işletmek
3. Parlak süs püskülleri gibi parlatmak,
ışıldatmak

suқланıv суқланыу

1. Püsküllenmek
2. Kaş, süslü taş vb. işlenmek
3. Parlak püskül gibi olup parlamak

suқлатıv суқлатыу

1. Püsküllendirmek
2. Kaş, süslü taş vb. işletmek,
yaptırmak, taktırmak

suқlav суқлау

1. Püsküllemek, püskül koymak
2. Kaş, süslü bir taş koymak

suқмарılıv суқмарылыу

1. Üst üste birikip toprak hâline

gelmek, topaklaşmak

2. Meyvesi çok olup düşmek

suḡmarlav сукмарлау

Gürz, topuz ile vurmak

suḡraqlanıv суқрақланыу

Çamurken ezilip donmak

suḡraqlav суқрақлау

Çamurken ezip dondurmak, bataklı hâline getirmek

suḡtarılıv суқтарылыу

Üst üste birikip topak hâline gelmek, topaklaşmak

sulfitlav сульфитлау

Kükürtleyip konserve yapmak

sumbırlav сумбырлау

Şombor etmek, şombor diye ses çıkarmak (bk. şombor)

sumdırişiv сумдырышыу

1. Birlikte ya da karşılıklı suya daldırmak, suya batırmak
2. Birlikte yumuşak bir şeyin içine derince sokup kaybettirmek

sumdıriv сумдырыу

1. Suyu daldırmak, suya batırmak
2. Yumuşak bir şeyin içine daldırıp kaybetmek
3. Derin duygulara daldırmak
4. Bir hâle uğratmak, düçar etmek

sumırılıv сумырылыу

Tam daldırılmak, tam batırılmak, bütünüyle batırılmak

sumıriv сумырыу

1. Tam batırmak, tam daldırmak, bütünüyle batırmak
2. Bolca ele geçirmek, bol miktarda almak
3. Huzura kavuşturmak, rahatlığa kavuşturmak

sumişiiv сумышыу

Birlikte ya da karşılıklı suya gömülmek, suya dalmak, suya batmak

sumiv сумыу

1. Suyu batmak, suya dalmak, suya gömülmek
2. Kabarık minder, yastık, yorgan gibi şeylerin içine gömülmek
3. Bir şeylerin içine girip gözden kaybolmak
4. Çok mal sahibi olmak, zenginliğe gömülmek
5. Bir işe dalmak
6. Bir şeyin etkisi altında kalmak

sumraıv сумрайыу

Dar, derin şekilde çukurlanmak, mağara ağzına benzemek

supayıv супайыу

Top gibi kabarmak, top gibi meydana çıkmak, yusuvarlak olmak

supaytiv супайтыу

Top gibi kabartmak, top gibi meydana çıkarmak, yusuvarlak hâle getirmek

supıldaşiv супылдашыу

Birlikte ya da karşılıklı çup çup etmek (bk. *sup 2*)

supıldativ супылдатыу

Çup çup ettirmek, çup çup getirmek (bk. *sup 2*)

supıldav супылдау

Çup çup etmek, çup çup gelmek (bk. *sup 2*)

supırlaşiv супырлашыу

Birlikte ya da karşılıklı çupır çupır etmek (bk. *supır-supır*)

supırlativ супырлатыу

Çupır çupır diye ses çıkartmak, çupır çupır ettirmek (bk. *supır-supır*)

supırlav супырлау

Çupır çupır diye çıkmak, çupır çupır etmek (bk. *supır-supır*)

suptarlav суптарлау

Nakış yapmak, nakış işlemek; püsküllemek, püskül işlemek

suptayiv суптайыу

Top gibi kabarmak, top gibi meydana çıkmak, yusuvarlak olmak

surayışiv сурайышыу

Birlikte ya da karşılıklı kabarmak, kabartı şeklinde şişmek

surayiv сурайыу

1. Kabarcık şeklinde yükselmek, kabarmak, kabarcıklanmak
2. Dikleşip kalkmak, sivrilmek

suraytiv сурайтыу

1. Kabarcık şeklinde yükseltmek, kabartmak, kabarcıklandırmak
2. Sivriltmek, dikleştirmek, yukarı doğru kaldırmak

surıtiv сурытыу

Küçük bir sözü büyütme, küçük bir lafi uzatmak, haberi abartıp uzatmak

suriv сурыу

Yama yapmadan iki ucu birleştirip dikmek

surqaytiv суркайтыу

Yamuk yerleştirmek, eğiltmek, eğri hâle getirmek

susaqlaniv сусақланыу

Dik hâle gelmek, dikleşir şekilde olmak, sivrilen şekilde olmak

susanlav сусанлау

1. Üzerine tam gelmeyeip bol durmak, üzerinde bol olmak (kıyafet için)
2. Sarkınmak, sarkık olmak, bir ucu eğilmek

susayışiv сусайышыу

Birlikte sivrilip dikilmek, birlikte yukarı doğru sivrilmek

susayıv сусайыу

Sivrilip dikilmek, yukarı doğru
sivrilmek; tümseklenmek

susayıv сусайтыу

Sivrilip diktirmek, yukarı doğru
sivriltmek

susıldatıv сусылдатыу

Konuşturmak, gevezelik ettirmek,
gevezelik etmesine fırsat vermek

susıldav сусылдау

Gevezelik etmek, çok konuşmak

sustanlav сустанлау

Yerinde durmamak, oynaklık etmek,
cilvelenmek

sutılдаşıv сутылдашыу

Ötüşmek, birlikte ya da karşılıklı cik
cik etmek

sutıldatıv сутылдатыу

Cik cik diye ses çıkarmak, cik cik
etmek

sutıldav сутылдау

Cik cik etmek

sutırлашыv сутырлашыу

Birlikte ya da karşılıklı sutır sutır
etmek (bk. *sutır-sutır*)

sutırlav сутырлау

Sutır sutır etmek (bk. *sutır-sutır*)

sutlanıv 1 сутланыу

Yontulmak, kabaca yontulmak

sutlanıv 2 сутланыу

Sayılmak, hesaplanmak

sutlaşıv 1 сутлашыу

Birlikte ya da karşılıklı yontmak,
düzeltmek

sutlaşıv 2 сутлашыу

Sayışmak, hesaplaşmak

sutlatıv 1 сутлатыу

Yontturmak, kabaca yontturmak

sutlatıv 2 сутлатыу

Saydırmak, hesap ettirmek

sutlav 1 сутлау

Yontmak, kabaca yontmak, düzeltmek

sutlav 2 сутлау

Saymak, hesaplamak

sutlav 3 сутлау

Azar azar yürütmek, azar azar
aşırarak; az az aşırarak azaltmak,
eksiltmek

sübeklendérev сүбәкләндереу

Çok yıpratmak, iyice yıpratmak, çok
eskitip paçavraya çevirmek

sübeklenév сүбәкләнеу

Çok yıpranmak, iyice yıpranmak, çok
eskiyip paçavraya dönmek; tarantı
hâline gelmek

sübeklev сүбәкләу

Çok yıpratmak, iyice yıpratmak, çok
eskitip paçavraya çevirmek

sügelev сүгэлэү

Çökmek, çökelmek

sügénéklev сүгенеклэү

Topuğu yere batırmak, olduğu yere sabitlenmek, olduğu yerde kalmak

sügén сүгеү

1. Çökmek, diz çökmek
2. Yıkılmak
3. Gerilemek

sükeklev сүкәклэү

Çömelip hareket etmek, çömelip yürümek

sükeyéşén сүкәйешөү

Birlikte ya da karşılıklı çömelmek

sükeyén сүкәйөү

1. Çömelmek, çömelip durmak; tünemek
2. Arka ayakları üzerine çökmek (köpek, kurt için)

sükeylev сүкәйлэү

Çömelmek, çömelip durmak; tünemek

sükeytén сүкәйтөү

Çömelmek, çömelip durdurmak; tünetmek

sükélev сүкелөү

1. Çökmek, diz çökme
2. Alçalmak, yıkılmak; boyu kısalma

sükéren сүкереү

Vurup sersemletmek, vurup aptallaştırmak

sükéşén сүкешөү

1. Birlikte ya da karşılıklı çekiçlemek, çekiçle döğmek
2. Birlikte ya da karşılıklı yontmak

sükétén сүкетеү

1. Çekiçle vurdurmak, çekiçle döğdürmek, döğdürüp şekil verdirmek
2. Sert vurmak, sert çarpmak

sükén сүкөү

1. Çekiçle vurmak, çekiçle döğmek, çekiçle döğüp şekil vermek, çekiçlemek
2. Çekiçle ezmek
3. Yontmak

süktéren сүктереү

Çöktürmek, diz çöktürmek; yıktırmak

sülteyén сүлтәйөү

Kabarcık şeklinde yükselmek, kabarmak, kabarcıklanmak

sümeksétén сүмәксетеү

Takla attırmak, baş aşağı çevirtmek

sümeksén сүмәксеү

Baş aşağı düşmek, baş aşağı gitmek, takla atmak

sümelelev сүмәлэлэү

(Hayvanların yemesi için) ot yığını yapmak

sümeşén сүмәшөү

Çömelmek, çömelip durmak; tünemek

süñkeyév cүñkәйеү

Eğilmek, yana yatmak; çizgiden çıkmak; belli bir düzlemden ayrılmak

süplenév 1 cүпләнеү

1. Çöplü hâle gelmek, çöp olmak, çöp atılmak
2. Çer çöple dolmak, gereksiz şeylerle dolmak

süplenév 2 cүпләнеү

Yabani ot basmak, yabani otlarla dolmak

süplenév 3 cүпләнеү

1. Yemlenmek, gagayla yem bulmak
2. Seçilip yenmek, bir yere toplanıp yenilmek

süpleşév cүпләшеү

Birlikte gaganın ucuyla tutup almak; birlikte (keten, kendir için) püskül ayırmak

süpletév 1 cүпләтеү

Çöp ettirmek, çöp hâline getirmek, çöplü hâle getirmek, çöp attırmak

süpletév 2 cүпләтеү

Yabani ot karlatmak, yabani ot ile doldurmak

süplev 1 cүпләү

1. Çöp atmak, çöp etmek
2. Gereksiz bir şey karıştırmak, gereksiz bir şey katmak

süplev 2 cүпләү

Yabani ot yetiştirmek, yabani ot kaplanmış hâle getirmek

süplev 3 cүпләү

1. Gaganın ucuyla tutup almak, yemek
2. Püskül ayırmak
3. Aradan seçip almak

süprelenév cүпрәләнеү

Mayalanmak, maya katılmak

süprelev cүпрәләү

Mayalamak, maya katmak

süpsénév cүпсенеү

Ucundan tutmak, parmak uçları ile tutmak

süréldetév cүрелдәтеү

Sör sör ettirmek, sör sör getirmek (bk. *sör 2*)

süréldev cүрелдәү

Sör sör etmek, sör sör gelmek (bk. *sör 2*)

sürteyév cүртәйеү

Kabarcık şeklinde yükselmek, kabarmak, kabarcıklanmak

sürteytév cүртәйтеү

Kabarcık şeklinde yükseltmek, kabartmak, kabarcıklandırmak

süsenlev cүсәнләү

1. Sarkık olmak, bir ucu eğilmek, sarkıtmak
2. (birine) sarkmak, askıntı olmak

süséldeşév cýseldáshey

1. Birlikte ya da karşılıklı yapmacık şekilde konuşmak
2. Birlikte ya da karşılıklı şikayet edip mızımızlanmak

süséldetév cýseldátey

1. Yapmacık şekilde konuşturmak
2. Çocuk ağzı ile konuşturmak
3. Şikayet ettirip mızımızlandırmak

süséldev cýseldáy

1. Yapmacık şekilde konuşmak
2. Çocuk ağzı ile konuşmak
3. Şikayet edip mızımızlanmak

svarkalav svarkalaу

Kaynak yapmak, oksijen kaynağı yapmak

şagırayıv шағырайыу

Birşeylerin temelinde, fonunda açık şekilde ayrılmak, belirgin olmak

şagırlatıv шағырлатыу

Şagır şogor ettirmek, şagır şogor getirmek (bk. şagır-şogor)

şagırlav шағырлау

Şagır şogor etmek, şagır şogor gelmek (bk. şagır-şogor)

şajgırıv шажғырыу

Çok şaj etmek, çok coslamak (bk. şaj)

şajıldatıv шажылдатыу

Şaj şoj ettirmek, şaj şoj getirmek (bk. şaj-şoj)

şajıldav шажылдау

Şaj şoj etmek, şaj şoj gelmek (bk. şaj-şoj)

şajlatıv шажлатыу

Şaj ettirmek, şaj diye getirmek, cos ettirmek (bk. şaj)

şajlav шажлау

1. Şaj etmek, şaj diye gelmek, cos etmek (bk. şaj)
2. Sağlam yanmak, çok yanmak
3. “-p” zarf fiili ile birleşik fiillere gelerek anlamı kuvvetlendirir.

şakarılıv шакарылыу

1. El, ayak, baş için geriye çevrilmek, geriye çekilmek, döndürülmek
2. Yerinden çıkarılmak
3. Geriye bükülmek, eğilmek

şakarıv шакарыв

1. Eli, ayağı, başı geriye çekmek, gerinmek; geriye çevirmek
2. Yerinden çıkarmak
3. Geriye çevirip bağlamak, burmak
4. Geriye bükmek

şakarılav шакармалау

Düz direklerler çit örmek, çitle çevirmek

şakayıv шакайыу

Donmak, sertleşmek, sert hâle gelmek, donmuş hâle gelmek

şakıldatıv шакылдатыу

Şakıldatmak, şak şuk diye vurmak

şakıldav шакылдау

Şakıldamak, şak şuk etmek

şakırlatıv шакырбатыу

Şakır şukur ettirmek, şakır şukur getirmek

şakırlav шакырлау

Şakır şukur etmek, şakır şukur gelmek

şakitıv шакытыу

Şak şuk vurdurmak, şak şuk çarptırmak

şakıv шакыу

Şak şuk vurmak, şak şuk çarpmak

şaklav шаклав

Patika açmak, patika hâline getirmek (tavşan, tilki vb. için)

şakmaqlanıv шакмакланыу

Küp şeklinde bölünmek, küpler meydana gelmek

şakmaqlatıv шакмаклатыу

Küp küp yaptırmak, küp küp böldürmek

şakmaqlav шакмаклау

1. Küp küp yarmak, küp küp bölmek
2. Kare kare bölmek
3. Kutu kutu çizmek

şakraıv шакрайыу

Sertleşmek, dondurmak, katılaşmak

şakraıtyv шакрайтыу

Sertleştirmek, dondurmak, katılaştırmak

şakşılanıv шакшыланыу

Pislenmek, kirlenmek

şakşılav шакшылау

Pisletmek, kirletmek

şalbauıv шалбайыу

Sarkmak, sölpümek; torbalanmak, salkımak

şalkılanıv шалкыланыу

1. Gevşek hâle gelmiş, sağlamlştırılmamış, sabitlenmemiş
2. Dağınık olmak, perişan hâle gelmek

şallanıv шалланыу

Yağlı boya ile boyanmak

şallatıv шаллатыу

Yağlı boya ile boyatmak

şallav шаллау

Yağlı boya ile boyamak

şalrauıv шалпайыу

Sarkmak, sölpümek; torbalanmak, salkımak

şalraıtyv шалпайтыу

Sarkıtmak, sölpütmek; torbalatmak, salkıtmak

şaltıdatıv шалтылматыу

Şalt şolt ettirmek, şalt şolt getirmek

şaltıldav шалтылдау

Şalt şolt etmek, şalt şolt gelmek

şaltıraşiv шалтырашыу

Birlikte şaltır şoltor etmek, birlikte çinlamak

şaltırativ шалтыратыу

Şaltır şoltor ettirmek

şaltırav шалтырау

1. Şaltır şoltor etmek, çinlamak, zıngırdamak
2. Telefon çalmak

şaltırlav шалтырлау

1. Şaltır şoltor etmek, çinlamak, zıngırdamak
2. Telefon çalmak

şambırlativ шамбырлатыу

Şambır ettirmek (bk. şambır)

şambırlav шамбырлау

Şambır etmek (bk. şambır)

şamtırav шамтырау

1. Pasaklı olmak, dağınık olmak
2. Sarkmak, sölpümek

şamtırlaniv шамтырланыу

Pasaklı hâle gelmek, dağınık hâle gelmek; pislenmek

şañdav 1 шаңдау

Çınlayarak yankılanmak, yankılanarak geri dönmek

şañğırativ шаңғыратыу

1. Şangır ettirmek; çınlatmak (bk. şañğır)
2. Güçlü bir sesle etrafı çınlatmak

şañğırav шаңғырау

1. Şangır etmek; çinlamak
2. Kuru bir hâle gelmek

şañğırlav шаңғырлау

Şangır etmek; çinlamak

şañğirtiv шаңғыртыу

Güçlü bir sesle etrafı çınlatmak, yankılatmak

şañğıtiv шаңғытыу

Güçlü bir çınlama ile duyma yeteneğini kaybettirmek, sersemletmek

balıķ şañğıt-: Sonbahardaki ince buz tabakasına vurup balığı şaşkırtarak avlamak

şañğıv шаңғыу

Şank etmek, çinlamak, yankılanmak

şañğayıv шаңқайыу

Geriye doğru eğilmek, geriye doğru sarkmak

şañğıtılıv шаңқытылыу

Güçlü bir çınlama ile duyma yeteneği kaybettirilmek, sersemletilmek

şañğıtiv шаңқытыу

Güçlü bir çınlama ile duyma

yeteneğini kaybettirmek,
sersemletmek

şañķıv шаңқыу

1. Çınlamak, yankılanmak
2. Çarpma, vurma ya da güçlü bir sestten dolayı hissetme, duyma yeteneğini kaybetmek
3. Sersemleten bir darbeden dolayı ölmek (balık için)
4. Sersemlemek

şañlatıv шаңлатыу

Güçlü bir sesle etrafı çınlattmak
yankılatmak

şañlav 1 шаңлау

Çınlayarak yankılanmak, yankılanarak geri dönmek

şañlav 2 шаңлау

1. Dikkatle dinlemek, kulak vermek
2. Pür dikkat gözlemek

şañnav шаңнау

El kadırıp çeneeye, yanağa vurmak;
tokat atmak

şarıldaşıv шапылдашыу

Birlikte ya da karşılıklı şap şup etmek,
şap şup gelmek

şarıldatıv шапылдатыу

Şap şup ettirmek, şap şup getirmek

şarıldav шапылдау

Şap şup etmek, şap şup gelmek

şarırlıv шапырылыу

Taşıp sınırını aşmak, haddini aşmak

şarırtıv шапыртыныу

Böbürlenmek, övünmek, fiyaka atmak,
caka satmak

şarırv шапырыу

Köpüklenip kabaran bir sıvıyı
karıştırmak

şarırlatıv шапырлатыу

Şapır şupur ettirmek, şapır şupur
getirmek

şarırlav шапырлау

Şapır şupur etmek, şapır şupur gelmek

şarırtıv шапыртыныу

Kendini övmek, böbürlenmek

şarırtıv шапыртыу

Abartmak, üstüne katarak söylemek

şaptırlatıv шаптырлатыу

Şaptır şoptor ettirmek, şaptır şoptor
getirmek (bk. şaptır-şoptor)

şaptırlav шаптырлау

Şaptır şoptor etmek, şaptır şoptor
gelmek (bk. şaptır-şoptor)

şarıldav шарылдау

Yaygara çıkararak bağırarak,
şamatayla bağırarak

şarıldaşıv шаркылдашыу

Birlikte bağırarak gülmek, birlikte
kahkahâlarla gülmek

şarqıldav шаркылдау

Bağırarak gülmek, yüksek sesle gülmek

şarqıray шарқырау

Çağlamak, fışkırmak, püskürmek

şarlandıriv шарландырыу

Gözlerini kocaman açmak

şarlaniv шарланыу

Gözleri kocaman açılmak

şarlativ шарлатыу

Çağlatmak

şarlav шарлау

Çağlamak

şarovkalav шаровкалау

Çapalamak, kazmalamak (tarlayı)

şarpıldav шарпылдау

Şap şup etmek, şap şup gelmek

şarşılaniv шаршыланыу

Sığlaşmak, sığ şekilde olmak

şarşılav шаршылау

Sığlaştırmak, sığ hâle getirmek

şarşiv шаршыу

Balığı korkutup ağa doğru sürüklemek

şartıldativ шартылдатыу

Şart şort ettirmek, şart şort getirmek (bk. şart²)

şartıldav шартылдау

Şart şort etmek, şart şort gelmek (bk. şart²)

şartlatılıv шартлатылыу

1. Patlatılmak

2. Havaya uçurulmak

şartlativ шартлатыу

Patlatmak, havaya uçurmak

şartlav шартлау

1. Patlamak

2. Havaya uçmak, infilak etmek

3. Çatlamak

şaşındıriv шашындырыу

Şaşırttırmak; öfkelenmek;

kudurtturmak

şaşıniv шашыныу

Delirmek, kudurmak; öfkelenmek

şaşiv шашыу

1. Şaşmak, sersemlemek

2. Öfkelenmek, kudurmak

şaştıriv шаштырыу

1. Şaşırtmak, sersemletmek;

kudurtmak

2. Abartmak, mübalağa etmek

şaştırlativ шаштырлатыу

Şaştır şuştur ettirmek, şaştır şuştur getirmek (bk. şaştır)

şaştırlav шаштырлау

Şaştır şuştur etmek, şaştır şuştur gelmek (bk. şaştır)

şatalaqlanıv шаталакланыу

Her şeyi şakaya vurup muziplik yapmak, muziplik yapmak

şatırlatıv шатырлатыу

Çatır çutur ettirmek

şatırlav шатырлау

Çatır çutur etmek

şatlandırıv шатландырыу

Sevindirmek, mutlu ettirmek

şatlanışıv шатланышыу

Birlikte sevinmek, birlikte mutlu olmak

şatlanıv шатланыу

Sevinmek, mutlu olmak, kıvanmak, saadet bulmak

şavķıv шауқыу

İki başı da yerinden çıkmış olan tahtanın ağır tarafı çökmek

şavlaşıv шаулашыу

Bağrışmak, birlikte gürültü çıkarmak

şavlatıv шаулатыу

1. Çınlatmak, gürültü etmek
2. Bağırarak söylenmek

şavlav шаулау

1. Çınlamak, uğuldamak
2. Bağırarak konuşmak
3. Gürültü çıkarmak
4. Bağırarak karşı çıkmak

şavrav 1 шаурау

1. Kuruyarak un ufak olmak, dağılmak
2. Eskimek, yıpranmak

şavzırav шаузырау

Şavdır etmek, şavdır şavdır gelmek (bk. şavzır)

şavzırlaşıv шаузырлашыу

Birlikte ya da karşılıklı şavdır şavdır etmek (bk. şavzır)

şavzırlatıv шаузырлатыу

Şavdır ettirmek, şavdır şavdır getirmek (bk. şavzır)

şavzırlav шаузырлау

Şavdır etmek, şavdır şavdır gelmek (bk. şavzır)

şayanlanıv шаянланыу

Muzip olmak, şakacı olmak

şayarışıv шаярышыу

1. Birlikte oynamak, birlikte oyun oynamak
2. Karşılıklı şaka yapmak, muziplik yapmak

şayarıv шаярыу

1. Oynamak, oyun oynamak
2. Muziplik yapmak

şayartıv шаяртыу

Oynatmak, oyun oynatmak

şayıqlanıv шайықланыу

Salyaya bulanmak, tükürüğe bulanmak, tükürüklenmek

şayıqlav шайықлау

Salyaya bulamak, tükürüğe bulamak, tükürüklemek

şaylanıv шайланыу

Hazırlık görmek, hazırlanmak

şaylav шайлау

Hazırlık yarmak, hazırlamak

şazralanıv шазраланыу

Çiçek bozuğu olmak

şazralatıv шазралатыу

Çiçek bozuğuna döndürmek, çiçek bozuğuna çevirtmek

şazralav шазралау

Çiçek bozuğu etmek, çiçek bozuğu yarmak

şeberélev шэбэрелёу

Su içinde kalıp üşümek, sırlısıklam olmak, su içinde kalmak

şebeyév шэбэйёу

1. Hızı artmak, kuvveti artmak; kuvvetlenmek, güçlenmek
2. İyileşmek; gelişmek

şebeytév шэбэйтёу

1. Hızını arttırmak, kuvvetini arttırmak; kuvvetlendirmek, güçlendirmek
2. İyileştirmek; geliştirmek

şefketlenév шэфкэтлэнеу

Merhametli olmak, şefkatli olmak, sevecen olmak

şekerlenév шекэрлэнеу

Şekerlenmek, şeker gibi olmak; şeker karıştırılmak

şekerlev шэкэрлэу

Şekerlemek, şeker karıştırmak

şelbérev шэлберёу

1. Yumuşayıp, sönükleşip düşmek, pörsüyüp yıkılmak
2. Gevşeyip düşmek

şelkémlenév шэлкемлэнеу

Tutam olmak, demet demet olmak, buket buket olmak

şelkémlétév шэлкемлэтёу

Demet demet ettirmek, tutam tutam ettirmek

şelkémlév шэлкемлэу

Demet demet etmek, tutam tutam etmek

şelpeyév шэлпэйёу

1. Şekli bozulmak, pörsümek
2. Yorulup titremek, yorgunluktan bitap düşmek; çok kullanılmaktan dolayı gevşemek, bozulmak

şemeħelenév шэмэхэлэнеу

Hâki yeşil hâle gelmek

şemerélev шэмэрелёу

Bulut çöküp karanlıklaşmak, puslanmak

şemerév шэмэрёу

1. Bulutlanıp karanlık hâle gelmek, puslanmak
2. Göz yaşarmak, ağlayacak hâle gelmek

şemertén шәмәртеү

Gözlerini yaşartmak, gözü yaşlı hâle getirmek

şemnev шәмнәв

Çelik çomak oyununda; çomağı kaldırıp sopa ile vurmak

şemtérev шәмтерәү

1. Pasaklı olmak, dağınık olmak
2. Sarkmak, sölpülemek

şeperélev шәпәреләү

Baştan aşağı sırlıklam olup üşümek; sırlıklam olmak, su içinde kalmak

şerplenév шәпләнәү

1. Güzelleşmek, güzel olmak
2. Mahir olmak, hünerli olmak
3. Çabuk olmak

şerpletév шәпләтәү

Hızlandırmak, çabuklaştırmak, aceleleştirmek

şerplev шәпләү

1. Güzelleştirmek
2. Mahirleştirmek
3. Çabuk yapmak, acele etmek, hızlı yapmak

şepreyév шәпрәйәү

Pislenmek, çamurlanmak, kirlenmek; pasaklı olmak

şerbetlenév шәрбәтләнәү

Şerbetlenmek, tatlı hâle gelmek

şerbetlev шәрбәтләү

Şerbetlemek, tatlı hâle getirmek, şerbet koymak

şerelenév шәрәләнәү

Çıplak hâle gelmek, yalın hâle gelmek

şerigetlev шәриғәтләү

Dini kurallara bağlamak, dini kurallar ile temellendirmek

şeréhletév шәрәхләтәү

Şerh ettirmek, açıklamak, izah ettirmek

şeréhlev шәрәхләү

Şerh etmek, açıklamak, izah etmek

şerév шәрәү

1. Su olmak, çamur olmak
2. Bozulmak, çürümek

şevlelenév шәүләләнәү

Silüet olarak görünmek

şeylenév шәйләнәү

1. Belirmek, sezilmek
2. Dikkat çekici olmak

şeylev шәйләү

1. Sezmek, belli belirsiz görmek
2. Fark etmek
3. Hazırlamak, hazır hâle getirmek

şıbaşşın шыбақшыу

Aralıksız yağmak, kesintisiz akmak

şıbırlaşıv шыбырлашыу

Birlikte şıpır şıpır etmek, şıpırdaşmak
(bk. şıbır-şıbır)

şıbırlatıv шыбырлатыу

Şıpır şıpır ettirmek (bk. şıbır-şıbır)

şıbırlav шыбырлау

Şıpır şıpır etmek (bk. şıbır-şıbır)

şıǵırlatıv шыǵырлатыу

Şıǵır şıǵır ettirmek (bk. şıǵır)

şıǵırlav шыǵырлау

Şıǵır şıǵır etmek (bk. şıǵır)

şıjldatıv шыжылдатыу

Cııs cııs ettirmek

şıjldav шыжылдау

Cııs cııs etmek

şıjlatıv шыжлатыу

Cııslatmak, cııs ettirmek

şıjlav шыжлау

Cııslamak, sıcak demire su deǵmesiyle
cııs etmek

şıqalıv шықалыу

Dopdolu olmak, aǵzına kadar dolu
olmak

şıqayıv шықайыу

Dümdüz donmak, dümdüz kalmak

şıqızılanıv шықхызланыу

Biçimsiz hâle gelmek, zerafetsiz
olmak

şıkıldatıv шықылдатыу

Şık şık ettirmek, şıkıldatmak (bk. şıq)

şıkıldav шықылдау

Şık şık etmek, şıkıldamak (bk. şıq)

şıqırıqlav шықырықлау

Şıkır şıkır etmek, şıkır şıkır diye ses
çıkarmak (bk. şıqır-şıqır)

şıqırlaşıv шықырлашыу

Şıkırdayıp ötüşmek (saksaaǵanlar için)

şıqırlatıv шықырлатыу

Şıkır şıkır ettirmek, şıkır şıkır
getirmek

şıqırlav шықырлау

1. Şıkır şıkır etmek, şıkır şıkır gelmek
2. Dilinden düşürmemek

şıqıyıv шықыыйшыу

Birlikte ya da karşılıklı dalış yapmak,
pike yapmak

şıqıyıv 1 шықыыйыу

Çok sertleşmek, kapkatı hâle gelmek

şıqıyıv 2 шықыыйыу

Dalış yapmak, pike yapmak

şıqraıv шықрайыу

Çok sertleşmek, kapkatı hâle gelmek

şıqraytıv шықрайтыу

Çok sertleştirmek, kapkatı hâle
getirmek

şıldırıv шылдырыу

1. Bir şeyi iterek ya da kaldırarak

yerini değiştirmek; göçürmek

2. Kandırmak, aldatmak

3. Çalmak, hırsızlık yapmak

řılęaęlanıv шылęакланыу

Kayganlaşmak, kaygan olmak

řılęayaęlanıv 1 шылęаякланыу

Kayganlaşmak, kaygan hâle gelmek

řılęayaęlanıv 2 шылęаякланыу

Tembelleşmek, uyuşuklaşmak, tembel hâle gelmek

řılęayaęlav шылęаяклау

Kayganlaştırmak, kaygan hâle getirmek

şılışıv шылышыу

Sürünmek, sürünerek gitmek

şılıv шылыу

1. Bir yerden bir yere geçmek, yer değişmek

2. Sıvışıp gitmek, kaçmak

şıltayıv шылтаыу

1. Görünmemeye çalışmak, saklanmak, gizlenmek

2. Kaçmak

şıltıratıv шылтыратыу

1. şıltır şıltır ettirmek, şıltır şıltır diye ses çıkarmak (bk. şıltır)

2. Telefonla aramak

3. Telefon ettirmek; telefon çaldırmak

şıltırav шылтырау

1. şıltır şıltır etmek (bk. şıltır)

2. Telefon çalmak

şıltırlav шылтырлау

1. şıltır şıltır etmek (bk. şıltır)

2. Telefon çalmak

şımalav шымалау

Düzlemek, düz hâle getirmek

şımarıv шымарыу

1. Düzleşmek, düz hâle gelmek

2. Eksikliği giderilmek

3. Usta olmak

şımartılıv шыmartылыу

Düzleştirilmek, düz hâle getirilmek

şımartışıv шыmartышыу

Birlikte ya da karşılıklı düzleştirmek, düz hâle getirmek

şımartıv шыmartыу

1. Düzlemek, düz hâle getirmek

2. Kusurları, eksiklikleri gidermek

3. Ustalaştırmak

4. Zorluklarla baş edebilir hâle gelmek

şımarttırıv шыmartтырыу

Düzlettirmek, düz hâle getirtmek

şımayıv шымайыу

Sus pus kalmak, ses çıkarmamak

şımaytıv шымайтыу

Kulak dikmek, kulağını geriye doğru bükme (hayvanlar için)

şımbayıv шымбайыу

Susup kalmak, sessiz sedasız oturmak,
gıkı çıkmamak

şımıǵıv шымығыу

Filiz vermek, sürgün vermek

şımışıqtav шымышықтау

Hafifçe sepelemek, çiselemek, hafifçe
yağmak (yağmur için)

şımışiv шымышыу

Sesi kesilip kalmak, susup kalmak
(topluluk için)

şımiv шымыу

1. Susmak, dinmek
2. Durmak, kesilmek

şımıyiv шымыйыу

Kulak dikmek, kulağını geriye doğru
bükme (hayvanlar için)

şımsılav шымсылау

Casuslamak, casusluk yapmak

şımşıqlav шымышықлау

Hafifçe sepelemek, çiselemek, hafifçe
yağmak (yağmur için)

şımtayışiv шымтайышыу

Birlikte susmak, birlikte ses
çıkarmamak, birlikte sessiz kalmak

şımtayıv шымтайыу

1. Susmak, sesi çıkmamak, sessiz
kalmak
2. Surat asmak, gücenmek, küsmek,
somurtmak

şınalav шыналау

1. Mıh çakmak, kama çakmak,
mıhlamak
2. Tıka basa doldurmak

şıñǵıratıv шыңғыратыу

1. Şingir diye ses çıkarmak; çınlatmak,
tınlatmak
2. Güçlü ses ile yankılandırmak

şıñǵırav шыңғырау

1. Şingir şingir diye ses çıkmak;
çınlamak, tınlamak
2. Güçlü ses ile yankılanmak

şıñǵırlatıv шыңғырлатыу

Şingirdatmak, çingirdatmak

şıñǵırlav шыңғырлау

Şingirdamak, çingirdamak

şıñkıldaşiv шыңкылдашыу

Birlikte ağlar gibi ses çıkarmak
(köpek, kurt için)

şıñkıldav шыңкылдау

Ağlar gibi ses çıkarmak (köpek, kurt
için)

şıñkıv шыңкыу

Açıklaşmak, güneşli hâle gelmek (gün
için)

şıñlav 1 шыңлау

Koşma okumak, türkü okumak

şıñlav 2 шыңлау

Çınlamak, tınlamak, şınlamak

şıñşıtıv шыңшытыу

Ağlar gibi ses çıkartmak (köpek, kurt için)

şıñşıv шыңшыу

1. Ağlar gibi ses çıkarmak (köpek, kurt için)
2. Yavaşça, ince ince ağlamak

şıpanlav шыпанлау

Sağa sola eğmek, bükme, esnetmek; yalpalamak

şıpıldaşıv шыпылдашыу

Birlikte şıpırdamak, birlikte şıp şıp etmek

şıpıldatıv шыпылдатыу

Şıpırdatmak, şıp şıp ettirmek

şıpıldav шыпылдау

Şıpırdamak, şıp şıp etmek

şıplanıv шыпланыу

Sıklaşmak, sık hâle gelmek, dizilmek

şıplatıv шыплатыу

Sıklaştırmak, sık hâle getirmek, dizdirmek

şıplav шыплау

Sıklaşmak, sık etmek, dizmek

şıptağaylanıv шыптағайланыу

İnce uzun hâle gelmek, dalsız budaksız hâle gelmek, pürüzsüzleşmek

şıptav шыптау

Filiz vermek, sürgün vermek (bitkiler için)

şıptırıv шыптырыу

Çubukla vurmak, sopayla dövmek, çubukla çırpmak

şıptırlaşıv шыптырлашыу

Birlikte ya da karşılıklı şıptır şıptır etmek

şıptırlatıv шыптырлатыу

Şıptır şıptır ettirmek, şıptır şıptır diye ses çıkartmak

şıptırlav шыптырлау

Şıptır şıptır etmek, şıptır şıptır diye ses çıkarmak

şıravlanıv шырауланыу

Nasırlaşmak, nasır olmak

şırayıv шырайыу

1. Bomboş kalmak, boşalmak
2. Tenhâlaşmak

şırışıv шырышыу

Büzüşmek, kırışmak, buruşmak

şırqanlıv шырқанлау

Her şeye gülmek, olmadık şeylere gülmek

şırqıldaşıv шыркылдашыу

Kıs kıs gülüşmek

şırqıldav шыркылдау

Kıs kıs gülmek

şırlav шырлау

Şırl şırl akmak, çağlayıp akmak

şırmıylanıv шырмыйланыу

Şaklabanlık etmek, maskaralık etmek

şırtıdatıv шыртылдатыу

Şırt şırt ettirmek (bk. şırt4)

şırtlanıv шыртланыу

Kalın ve sert olmak, sertleşmek (sakal için)

şırtlav шыртлау

1. Şırt etmek, şırt diye ses çıkarmak (bk. şırt4)
2. Çok korkmak

şırzayıv шырзайыу

Boyu uzamak, boyu gelişmek, boy atmak (çocuklar için)

şışıldatıv шышылдатыу

Şış şış ettirmek

şışıldav шышылдау

Şış şış etmek

şıştaıv шыштайыу

Dimdik donup kalmak, dümdüz donmak, dimdik sabitleşmek

şıştırlav шыштырлау

Şıştır şıştır etmek (bk. şıştır-şıştır)

şıtılıv шытылыу

1. Tüy bitmek, sakal çıkmak
2. Filizlenmek

şıtırlatıv шытырлатыу

Şıtır şıtır ettirmek (bk. şıtır1)

şıtırlav шытырлау

Şıtır şıtır etmek (bk. şıtır1)

şıtıv шытыу

1. Filiz vermek, topraktan bitmek
2. Övünmek

şıtıtırıv шыттырыу

1. Filiz verdirmek, göğertmek
2. Tohumdan meydana getirtmek

şıvaylav шыуайлау

Korkmak, ürkmek, tırsmak

şıvışıv шыуышыу

1. Sürünmek, sürünerek gitmek, sürüklenmek
2. Emeklemek
3. Ağır ağır ilerlemek

şıvıştıtırıv шыуылтырыу

Süründürmek, sürükletmek

şıvıtıv шыуытыу

Yerinden oynatmak, yeri değışmek

şıvıv шыуыу

1. Kaymak
2. Sürülmek, yerde sürükleyerek götürmek
3. Kendiğinden sıyrılmak
4. Göçmek, yer değışmek
5. Sessizce elden çıkmak, sıyrılmak

şivzırılıv шыузырылыу

Yerinden oynatılmak, yeri
değiştirilmek

şivzırışiv шыузырышыу

Birlikte ya da karşılıklı yerini
değiştirmek, yerinden oynatmak

şivzıriv шыузырыу

Yerinden oynatmak, yeri değişmek

şivzırlaşiv шыузырлашыу

Birlikte ya da karşılıklı şavdır şavdır
etmek (bk. şavzır)

şivzırlav шыузырлау

Şavdır etmek, şavdır şavdır gelmek
(bk. şavzır)

şivzırtiv шыузыртыу

Yerinden oynattırmak, yerini
değiştirmek

şiyalaniv шыяланыу

1. Yarışkan buz hâline gelmek,
yarışkan buz olmak
2. (Karın) altına su gitmek, altı
sulanmak

şiyalav шыялау

Yarışkan buz hâline getirmek, yarışan
buza çevirmek

şiyğaklav шыйғаклау

Kayganlaştırmak

şiyğalaqlanıv шыйғалақланыу

Kayganlaşmak

şiyğalaqlav шыйғалақлау

Kaygan hâle getirmek

şiyğalatıv шыйғалатыу

Kayganlaştırtmak

şiyğalav шыйғалау

Kaymak, kaygan yerden kayıp gitmek

şiyıǵayıv шыйығайыу

Esneklemek, bükülebilir hâle gelmek

şiyıǵayıtlıv шыйығайтылыу

Esnekleştirilmek, eğilebilir hâle
getirilmek

şiyıǵayıtv шыйығайтыу

Esnekleştirmek, eğilebilir hâle
getirtmek

şiyıǵlandırvıv шыйықландырыу

1. Akışkanlaştırmak
2. Saydamlaştırmak

şiyıǵlanıv шыйықланыу

Akışkanlaşmak, sıvıklaşmak

şiyıǵlatıv шыйықлатыу

Akışkanlaştırtmak, sulandırtmak,
sıvıklaştırtmak

şiyıǵlav шыйықлау

Sulandırmak, su ekleyip
akışkanlaştırmak, sıvıtmak

şiyıldatıv шыйылдатыу

Şıy şıy ettirmek (bk. şıy1)

şiyıldav шыйылдау

Şıy şıy etmek (bk. şıy1)

şıyırın шыйырыу

Çok mücadele etmek, çok savaşmak

şıyirtın шыйыртыу

Vuruşmak, savaşmak, mücadele etmek

şıyın шыйыу

Каймак, кайыр gitmek, кайыр kurtulmak

şıylatın шыйлатыу

Şıy şıy ettirmek (bk. şıy1)

şıylav шыйлау

Şıy şıy etmek (bk. şıy1)

şıyıldav шыйтылдау

Şıyt şıyt etmek

şıytlatın шыйтлатыу

Şıyt şıyt ettirmek (bk. şıyt)

şıytlav шыйтлау

Şıyt şıyt etmek (bk. şıyt)

şıyzañlav шыйзаңлау

Boş boş gezmek, avare avare dolaşmak

şıfalav шифалау

Hastalıktan kurtarmak, iyileşmesi için ilaç vermek, tedavi etmek

şıfrlanın шифрланыу

Şifrelenmek

şıfrlav шифрлау

Şifrelemek

şıgeyév шигәйеу

Kuşku ile dikkat etmek, şüphe ile dikkat etmek

şıgrılaştırılın шифрилаштырылыу

Manzumlaştırılmak, şiirselleştirilmek

şıgrılaştırın шифрилаштырыу

Manzumlaştırmak, şiirselleştirmek

şıқанlav шиканлау

Cilve уармак, naz уармак, nazlanmak

şıkhénév шикһенеу

Kuşku ile dikkat etmek, şüphe ile dikkat etmek

şıklendérév шикләндереу

1. Şüphelendirmek, kuşkulandırmak
2. Korkutmak
3. Tereddüt ettirmek

şıklenév шикләнеу

1. Şüphelenmek, kuşkulanmak
2. Ürkemek

şéltelenév шелтәләнеу

1. Azarlanmak, kınanmak
2. Uyarılmak
3. Sitem edilmek, serzenişte bulunulmak

şéltelev шелтәләу

1. Azarlamak, kınamak
2. Uyarmak, ihtar etmek
3. Sitem etmek

şémekhén шемәкһеү

Ağzından su akmak, su fışkırmak
(çaydanlık için)

şimlev шимләү

1. Maya eklemek, şeker katmak (bal ve kıymız için)
2. Arıya şeker yedirmek

şîñdérén шиңдереү

Soldurmak, pörsütmek, canlılığını kaybettirmek

şîñén шиңеү

Solmak, pörsütmek, canlılığını yitirmek

şipkértén шипкәртеү

Bir şeyleri bildirmek, fark ettirmek

şiptırın шиптырыу

Çubukla vurmak, sopayla dövmek, çubukla çırpma

şirlev ширләү

Kederli türkü söylemek

şéseyén шешәйеү

Şiş gibi olup bombelenmek, bombeli hâle gelmek

şéseğén шешегеү

Şişmek, şiş hâle gelmek

şésemhéren шешемһерәү

Kabarmak, şişmek, şişer gibi olmak, kabarrı gibi olmak

şéseñdérén шешендереү

Kabartmak, şişirtmek

şéseñéseñ шешенешеү

Birlikte ya da karşılıklı kabarmak, şişmek

şéseñén шешенеү

Kabarmak, şişirmek

şéseñ шешеү

Kabarmak, şişmek

şésekeyén шешкәйеү

Şiş gibi olup bombelenmek, bombeli hâle gelmek

şésekeytén шешкәйтеү

Bombelendirmek, bombeli hâle getirmek; şişirtmek

şéseñenén шешленеү

Şişe geçirilmek, şişe dizilmek, şişlenmek

şéselev шешләү

Şişe geçirmek, şişe dizmek, şişlemek

şésemeklenén шешмәкләнеү

Şişik olmak, bombeli hâle gelmek, kabarık olmak

şéseşteyén шештәйеү

Şiş gibi olup bombelenmek, bombeli hâle gelmek

şéseşteyén шештәйтеү

Bombelendirmek, bombeli hâle getirmek; şişirtmek

şéştérev şештереү

Şiştirmek, kabartmak

şéveytleв шеүәйтләү

1. Tatlı dille kandırıp fayda sağlamak, menfaat sağlamak

2. Yalakalıkla işini yürütmek

şoborlativ şоборлатыу

Şobor şobor ettirmek, şobor şobor getirmek (bk. şobor)

şoborlav şоборлау

Şobor şobor etmek, şobor şobor gelmek (bk. şobor)

şoқraуıv şокрайышыу

Birlikte toparlaklaşmak; eli, ayağı bir araya getirmek

şoқraуıv şокрайыу

Eli, ayağı vücudu bir araya getirip toparlaklaşmak

şomborlav şомборлау

Şombor etmek, şombor diye ses çıkarmak (bk. şombor)

şomlandırıv şомландырыу

1. İçine kötülük düşürmek

2. Kötü düşünceler uyandırmak

3. Kuşkulandırmak

şomlanıv şомланыу

1. İçine kötülük veya korku düşmek

2. Kötü düşünceler ya da korku uyanmak

şomortlanıv şомортланыу

Kuş kirazı meyvesi vermek

şompollav şомполлау

Harbi ile namlu temizlemek, namuya vurmak

şomraуıv şомрайыу

Kulağını geriye doğru dikmek (at için)

şoporlativ şопорлатыу

Şopor şopor ettirmek, şopor şopor getirmek (bk. şopor-şopor)

şoporlav şопорлау

Şopor şopor etmek, şopor şopor gelmek (bk. şopor-şopor)

şorқoldav şорқолдау

Şurk şurk etmek (bk. şorқ-şorқ)

şoroldativ şоролдатыу

Şor şor etmek (bk. şor-şor)

şorpoldav şоролдау

Şorp şorp etmek (bk. şorp-şorp)

şöbhelendérev şөбһәләндереү

Şüphelendirmek, kuşkulandırmak

şöbhelenév şөбһәләнеү

Şüphelenmek, kuşkulanmak

şöbörlev şөбөрләү

Şöbör şöbör etmek

şögöllendérev шөгөлләндереү

Meşgul etmek; ilgilendirmek

şögöllenév шөгөлләнеү

Meşgul olmak, ilgilenmek

şökethézlenév шөкәтһезләнеү

Şekilsizleşmek, kılıksızlaşmak,
tipsizleşmek

şömkeytév шөмкәйтәү

Şapka vs. şeyleri gözü kapatacak
şekilde takmak, kafaya tam olarak
oturtmak

şömtreevév шөмрәйәү

1. Memnun olmayıp kafa ütölemek
2. Memnun olmayıp başı öne eğmek

şömtreevév шөмтәйәү

Memnun kalmayıp susmak, memnun
olmayıp üzölmek

şöñkeytév шөңкәйтәү

Eğilmek, sarkmak, бүkülüp düşmek

şöñköv шөңкөү

Baş aşağı düşmek, baş aşağı gitmek

şörörlev шөпөрләү

Şörör şörör etmek (bk. şörör-şörör)

şöröröv шөпөрөү

Hüpleterek içmek, şörürdeterek
içmek.

şörletév шөрләтәү

Korkutmak, korkuya salmak

şörlev шөрләү

Korkmak, içine korku düşmek

şöröplev шөрөпләү

Vidalamak

şöröşöv шөрөшөү

Büzüşmek, kırışmak, buruşmak

şöşteyév шөштәйәү

Dikleşmek, dimdik olmak

şöytölev шөйтөләү

İpi makaralamak, makaraya sarmak

şöytöv шөйтөү

Aşırnak, yürötmek, çalmak

şpaklevkalav шпаклевкалау

Macunlamak, macun çekmek

ştamplatív штамплатыу

Resmi olarak mühürletmek

ştamplav штамплау

Resmi olarak mühürlemek

ştukaturlanív штукатурланыу

Sıvalanmak, sıva yapılmak

ştukaturlatív штукатурлатыу

Sıvalatmak, sıva yaptırmak

ştukaturlav штукатурлау

Sıvalamak, sıva yapmak

şturmlanív штурмланыу

Zapt edilmek, ele alınmak, ele
geçirilmek

şturmlav штурмлау

Zapt etmek, ele almak, ele geçirmek

şuqlanív шуқланыу

1. Hareketli olmak, yaramaz olmak
2. Komikleşmek, komik olmak

şuqmarııv шуқмарылыу

Yarışmak, birleşmek, bir olmak,
uyuşmak, örtüşmek

şuqmayıv шуқмайыу

Yarışmak, birleşmek, bir olmak,
uyuşmak, örtüşmek

şulaytıv шулайтыу

Şöyle yapmak, şu şekilde yapmak

şulqıldav шулқылдау

Şulk şulk etmek (bk. şulq-şulq)

şupırzav шупырзау

Hafifçe bırakmak, hafifçe akıtmak,
yavaşça akıtmak (sıvılar için)

şurqıldatıv шурқылдатыу

Şurk şurk ettirmek (bk. şurq-şurq)

şurqıldav шурқылдау

Şurk şurk etmek (bk. şurq-şurq)

şurpıldav шурпылдау

Şurp şurp etmek, şurp şurp gelmek
(bk. şurp-şurp)

şuytıqlav шуйтықлау

Topallamak, aksamak, topallayarak
yürümek

şümenlev шүмәнләв

Yatmak, eğilmek, sallanmak; sağa sola
yalpalayıp yürümek, fırlamak

şetkalav шеткалау

Fırçalamak

tabaqlav 1 табаклау

Tabağa bölmek, tabağa koymak

tabaqlav 2 табаклау

Tabağa şekline getirmek, tabağalar
hâlinde bölmek

tabalanıv табаланыу

Çok yürümekten ayak tabanları
ağrımak

tabalav табалау

Suçlayıp kovmak, suçlayıp sürmek

tabanlaşıv 1 табанлашыу

Karşılıklı taban koymak, birlikte taban
dikmek

tabanlaşıv 2 табанлашыу

Israr etmek, inat etmek, sebat
göstermek

tabanlatıv табанлатыу

Ayakkabıya taban diktirmek

tabanlav 1 табанлау

1. Ayakkabıya taban dikmek
2. Kızak vs. araçlara taban koymak

tabanlav 2 табанлау

Yaya gitmek, yaya ilerlemek

tabanlav 3 табанлау

Olgunluğa yaklaşmak, yaşı ilerlemek

tabansalav табансалау

Ayakkabı tabanı koyup dikmek, taban
çakmak

tabılıv табылыу

1. Bulunmak, ele geçmek
2. Bulması mümkün olmak

tabındıriv табындырыу

1. Tapındırmak
2. İnandırmak

tabınışıv табынышыу

1. Birlikte tapınmak
2. Birlikte bir şeye ümit bağlamak

tabınıv табыныу

1. Tapınmak
2. Ümidini bir şeye bağlamak
3. Aşırı bağlanmak, tutulmak

tabışıv табышыу

1. Birlikte bulmaca çözmek
2. Karşılaşmak, buluşmak

tabıtlav табытлау

Gres ile yağlamak

tabıv табыу

1. Bulmak
2. Bir meseleyi hâletmek
3. Arayıp ele geçirmek

tağanlav тағанлау

Üç ayak şekline getirmek, üç taraflı çatmak

tağatılıv тағатылыу

Dağılmak, bozulmak, berbat edilmek; sökülme

tağatışıv тағатышыу

Birlikte ya da karşılıklı dağıtmak, bozmak, berbat etmek; sökmek

tağativ тағатыу

Dağıtmak, bozmak; bertaraf etmek

tağattıriv тағаттырыу

1. Dağıttırmak, bozdurmak, berbat ettirmek
2. Söktürmek, çözdürmek

tağılışıv тағылышыу

Birbirine takılarak bir iş yapmak, birlikte takılıp yürümek

tağılıv тағылыу

1. Takılmak, bağlanmak
2. Birinin peşine takılmak

tağınıv тағыныу

Takı takınmak, süslenmek, süs eşyası takınmak

tağıv тағыу

Takmak, iliştirmek, asmak
Dikmek

tahıllanıv таһылланыу

Eli yatkın hâle gelmek, eli çabuklaşmak; mahirleşmek

tahırlatıv таһырлатыу

Tahir tohor ettirmek (bk. tahir-tohor)

tahırlav таһырлау

Tahir tohor etmek (bk. tahir-tohor)

tahranlativ таһранлатыу

Çok acele ettirmek, nefesi kesilecek kadar hızlandırmak

tahranlav таһранлау

Çok acele etmek, nefesi kesilecek şekilde hızlanmak

tahrayiv таһрайыу

Gözü kocaman açılmak, gözü belermek

tajıldav тажылдау

Taj toj etmek, taj toj diye bağlamak

taçaliv такалыу

Yaklaşmak, bitleştirilmek, yanaştırılmak

taçaltiv такалтыу

Yaklaştırmak, bitiştirmek, yanaştırmak

taçav тақау

Yaklaşmak, bitişmek, yanaşmak

taçhiv тақһыу

1. Yağı soğuk suda yıkamak
2. Yıkamak, kir çıkarmak

taçıldıaşiv тақылдашыу

Birlikte tak tuk etmek, takıldıaşmak

taçıldativ тақылдатыу

Takıldatmak, tak tuk ettirmek, tak tuk getirmek

taçıldav тақылдау

Takıldamak, tak tuk etmek, tak tuk gelmek

taçırayiv тақырайыу

1. Çoraklaşmak, bomboş hâle gelmek
2. Yassılaşmak, düzleşmek

taçıraytiv тақырайтыу

Çoraklaştırmak, bomboş hâle getirtmek

taçırlanıv тақырланыу

1. Çoraklaşmak, bomboş hâle gelmek
2. Yassılaşmak, düzleşmek

taçırlav тақырлау

1. Yassılaştırmak, düzleştirmek
2. Çoraklaştırmak, düzleştirmek

taçlav тақлау

Bir bir ayırmak, tek tek ayırmak, ayrı ayrı koymak, birim birim ayırmak

taçlığışiv тақлығышыу

Birbirinin peşine düşmek, birbirini kovalamak

taçlığıv тақлығыу

1. Takılmak, bağlanmak
2. Birinin peşine takılmak

taçmaçlaşiv тақмақлашыу

Karşılıklı koşma söylemek, atışmak

taçmaçlav тақмақлау

Koşma söylemek

taçmazalav тақмазалау

Şiirsel nükte söylemek

taksalav таксалау

Sabit ücret belirlemek, fiyat belirlemek

taqtırvıv тактырыу

Taktırmak, astırmak, iliştirmek

talaqlav 1 талақлау

Atın ya da sığırın bağırsağında kötü yiyecek ya da çok koşmadan dolayı hastalık oluşmak

talaqlav 2 талақлау

Kadını boşamak, kadını ayırmak

talanıv таланыу

1. Üstü başı parçalanmak, yırtılmak
2. Talan edilmek

talaşıv талашыу

Dalaşmak, birbirine saldırmak, dişlemek

talaştırıv талаштырыу

Dalaştırmak, birbirine saldırtmak, dişletmek

talatıv талатыу

1. Saldırtmak, hücum ettirmek
2. Rencide ettirmek
3. Kendine mal ettirmek

talav 1 талау

1. Hücum etmek, saldırmak
2. Rencide etmek
3. Kendine mal etmek

talavhırav талауһырау

Atın ya da sığırın bağırsağında kötü

yiyecek ya da çok koşmadan dolayı hastalık oluşmak

talavlav талаулау

Ağrılı şişik ile hastalanmak (hayvanlar için)

talbavhıv талбауһыу

Sıcaktan, yorgunluktan hâlsiz düşmek, hâlsizleşmek; takatten düşmek

taldırıv 1 талдырыу

Yormak, bitap düşürmek; hâlsizleştirmek

taldırıv 2 талдырыу

Daldırmak

talğatav талғатау

Yemek beğenmek, yemek seçmek

talğınlanıv талғынланыу

1. Ağırlaşmak, yavaşlamak
2. Sıcaklığı azalmak, serinlemek

talğınlatıv талғынлатыу

1. Ağırlaştırmak, yavaşlatmak
2. Sıcaklığını azaltmak, serinletmek

talğıv талғыу

Ağır hareket etmek, yavaş hareket etmek, hantallaşmak

talğıv 1 талығыу

Yorulmak, sürekli aynı işi yapmaktan bitap düşmek

talıǵıv 2 талығыу

Dinlenmek ihtiyacı duymak,
dinlenmek istemek

talıǵhırav талыкһырау

Ezilmek, parçalanmak, un ufak olmak,
parça parça olmak

talıǵlav талыклау

Çıta çakmak, çıtalamak

talıǵtırıv 1 талықтырыу

Yordurmak, hâlsizleştirmek, bitap
düşürmek

talıǵtırıv 2 талықтырыу

Daldırmak

talımhırav талымһырау

Yemek beğenmek, yemek seçmek

talımlanıv талымланыу

Yemek beğenilmek, yemek seçilmek

talımlav талымлау

Yemek beğenmek, yemek seçmek

talıv 1 талыу

Çok güç sarfedip yorulmak, bitap
düşmek

talıv 2 талыу

1. Dalmak
2. Kendi kendini unutmak

talǵıshıv талқышыу

Birlikte ya da karşılık kendir, kenevir
kabuklarını sıkıp ezmek

talǵıshıanıv талқышланыу

Ezilip un ufak olmak, ezilip
parçalanmak

talǵıtıv талқытыу

Püskülünü, kabuǵunu ayırmak için
özel alet yardımıyla kendir, keneviri
sıktırıp ezdirmek

talǵıv талқыу

Püskülünü, kabuǵunu ayırmak için
özel alet yardımıyla kendir, keneviri
sıkıp ezmek

talpanlav талпанлау

Keneli olmak, kene yarışmak

talpındırıv талпындырыу

1. Çırtırmak, çırpındırmak (kanat için)
2. Uğraştırmak, gayret ettirmek

talpınıshıv талпынышыу

Birlikte kanat çırpmak

talpınıv талпыныу

1. Uçup gitmek üzere kanat çırpmak
2. Havalanma isteǵıyla öne atılıp
çırpınmak
3. Bütün gücüyle uğraşmak, gayret
etmek

talsayıv талсайыу

Ayakları açmak, ayakları germek

talsayıtv талсайтыу

Ayakları açtırmak, ayakları gerdirmek

talsıǵıv талсығыу

1. Yorulup yavaşlamak, hâlsizleşip

ağır hareket etmek

2. Ruhsal açıdan incinmek, kalbi kırılmak

talsıqlav талсыклай

Yorulup yavaşlamak, hâlsizleşip ağır hareket etmek

talsıqtırv талсықтырыу

Yordurmak, hâlsizleştirmek, bitap düşürmek

taltanlav талтанлай

Yalpalayıp gelmek, sağa sola sallanarak gelmek

taltayıv талтайыу

Ayakları açmak, ayakları germek

tamaqhv тамакхыу

Acıkmak, aç olmak

tamaqlandırıv тамақландырыу

Yedirmek, doyurmak

tamaqlanıv тамақланыу

Yemek yemek, kendi karnını doyurmak

tamaqlav тамақлау

Boğazlamak, boğazından ısıtırıp öldürmek (yırtıcılar için)

tamamlanıv тамамланыу

Tamamlanmak, tükenmek, bitmek

tamamlatıv тамамлатыу

Tamamlatmak, tükettirmek, bitirtmek

tamamlav тамамлай

Tamamlamak, tüketmek, bitirmek

tamanlav таманлай

1. Gerekli hacme, miktara ulaştırmak
2. Gerekli dereceye yükseltmek

tamansalav тамансалау

Gerekli sıcaklığa ulaştırmak, gerekli dereceye getirmek

tamdırıv тамдырыу

1. Damlatmak
2. Damla damla düşürmek
3. Fayda göstermek
4. Bir şeyden pay aldırarak

tamğalanıv тамғаланыу

Damgalanmak, mühürlenmek

tamğalatıv тамғалатыу

Damgalatmak, mühürletmek

tamğalav тамғалау

Damgalamak, mühürlemek, mühür basmak

tamğılanıv тамғыланыу

Tamah edilmek

tamğılav тамғылау

Tamah etmek

tamılyıv тамылйыу

1. Damla gibi görünmek (meyve, çiçek için)
2. Işık dolmak, parlamak (göz, yüz için)

tamırlanıv тамырланыу

1. Köklenmek
2. Toprağa kök salmak
3. Meydana gelmek, oluşmak
4. Yerleşmek
5. Sağlamlaşmak

tamıv тамыу

1. Damlamak, damla damla düşmek
2. Fayda görmek
3. Bir şeyden pay almak

tamızılv тамызылыу

1. Damlatılmak
2. Bir damla sıçratılmak

tamızıv тамызыу

1. Damlatmak
2. Bir damla sıçratmak
3. Rüşvet olarak biraz para vermek, koklatmak
4. Vurmak, dokundurmak

tamızırvıv тамызырыу

1. Damlattırmak
2. Bir damla sıçrattırmak

tamsılav тамсылау

1. Damlamak
2. Damla hâline gelmek

tamşandırvıv тамшандырыу

Heves uyandırmak, heveslendirmek;
ümitlendirmek, ümit uyandırmak

tamşanıv тамшаныу

Heves uyanmak, canı çekmek; ağzı
sulanmak

tañartıv таңартыу

Şafağa ulaştırmak, şafak söktürmek

tañaşırıv таңашырыу

Dört nala gelen atı bitki ile iyileştirip
şafağa kadar bir şey yedirip içirmemek

tañatıv таңатыу

Dört nala gelen atı bitki ile iyileştirip
şafağa kadar bir şey yedirip içirmemek

tanıqlatıv танықлатыу

Nadir göstermek, az rastlanmak

tanıqlav танықлау

Nadir görülmek, az rastlanılmak

tañhınışıv таңһынышыу

Birlikte ya da karşılıklı tuhaf görmek,
tuhaf karşılamak

tañhınıv таңһыныу

Tuhaf görmek, tuhaf karşılamak;
şaşırmak

tanıqlav танықлау

Delillemek, kanıtlamak, ispatlamak;
doğruluğunu göstermek

tanılıv танылыу

1. Tanınmak, bilinmek
2. Ünlenmek

tanışkav таныскау

Yağı soğuk suda yaumak, çalkalamak,
yıkamak

tanışiv танышыу

Tanışmak, tanımak

tanıştıriv таныштырыу

Tanıştırmak, tanıtmak

tanitiv танытыу

1. Tanıtmak
2. Öğretmek, anlatmak

taniv 1 таныу

1. Tanımak, bilmek
2. Görerek bilmek
3. Dış görünüşten çıkarmak

taniv 2 таныу

1. İnkâr etmek
2. Kabul etmemek, istememek,
reddetmek

tañkıldav таңкылдау

Bir lafi tekrar tekrar söylemek, dönüp
dönüp aynı lafi tekrar etmek

tañkıv таңкыу

Bir lafi tekrar tekrar söylemek, dönüp
dönüp aynı lafi tekrar etmek

tañlaniv 1 таңланыу

Şaşırmak, tuhaf karşılamak, hayrete
düşmek

tañlaniv 2 таңланыу

Aranmak, aranılmak, bulmaya
çalışılmak

tañlav таңлау

Aramak, bulmaya çalışmak

tantanalav тантаналау

Tören yapmak, merasim yapmak

tantiv тантиу

Ayakta duramayacak kadar yorulmak

tapalativ тапалатыу

1. Kovalatmak, takip ettirmek,
sürdürmek
2. Arkadan sıkıştırmak, bastırmak

tapalav тапалау

1. Çiğnemek, ezmek
2. Öğütmek

tapaliv тапалыу

1. Çiğnenmek, ezilmek
2. Öğütülmek

tapaniv тапаныу

Sağlı sollu çiğnenmek, ezilmek

tapativ тапатыу

Çiğnetmek, ezdirmek

tapav 1 тапау

1. Çiğnemek, ezmek
2. Çekiç ile orak vs. araçları düzlemek,
ezmek
3. Demir dövme
4. Sevmek amacıyla omza ya da sırta
yavaşça vurmak
5. Bazı tahılları ezmek, öğütmek

tapıldatıv тапылдатыу

Tap tup ettirmek, tap tup diye ses çıkarmak

tapıldav тапылдау

Tap etmek, tap tup etmek

tapırлашıv тапырлашыу

Karşılıklı ya da birlikte tapır tupur etmek

tapırlav тапырлау

Tapır tupur etmek, tapır tupur gelmek

tapқақlav тапкаклау

Toynağı aşınıp yürüyemez hâle gelmek

tapқırлашıv тапқырлашыу

Civarına gelmek, civarına ulaşmak, seviyesine varmak

tapқırlav 1 тапқырлау

- 1.Meyli, eğilimi belli bir yöne doğru olmak, belli bir yöne meyletmek, yönelmek
- 2.Hareketin yönünü belirlemek
- 3.Seviyesine çıkarmak, düzeyine ulaştırmak, civarına eriştirmek

tapқırlav 2 тапқырлау

Belli bir sayı ile çarpmak, katını almak, katlamak (matematikte)

taplandırıv тапландырыу

Lekelendirmek, kirletmek

taplanıv тапланыу

- 1.Lekelenmek, kirlenmek

- 2.Günah işlemek

- 3.Ahlakı bozulmak

taplatıv таплатыу

- 1.Leke bulaştırmak, lekелendirmek

- 2.Utanç getirmek

taplav таплау

- 1.Lekelemek, kirletmek

- 2.Utanç vermek

tapşavırlav тапшауырлау

Ağır ağır hareket etmek, ağırkanlı davranmak, savsaklamak

tapşırılıv тапшырылыу

- 1.Hakkı verilmek

- 2.Bir iş verilmek, vazifelendirilmek

- 3.Birisinden alınıp başkasına verilmek

- 4.İletilmek, ulaştırılmak, bildirilmek

- 5.Allah'a havale edilmek

tapşırıv 1 тапшырыу

- 1.Hakkını vermek

- 2.Bir işe vermek, vazife yüklemek

- 3.Birinden alıp başkasına vermek

- 4.İletmek, ulaştırmak, bildirmek

- 5.Allah'a havale etmek

tapşırtıv тапшыртыу

- 1.Kanunî hakkını verdirmek

- 2.Bir iş verdirmek, vazife yükletmek

- 3.Birisinden alıp başkasına verdirmek

- 4.Allah'a havale ettirmek

- 5.İlettirmek

taplav таптау

Çiğnemek, ezmek

taptırıv таптырыу

1. Buldurmak
2. Israr ettirmek, çok istetmek
3. Delil istetmek

taralışıv таралышыу

Karşılıklı ya da birlikte yayılmak, dağılmak, saçılmak

taralıv 1 таралыу

1. Etrafa yayılmak, saçılmak
2. Parçalanmak
3. Yayımlanmak
4. Unutulmak

taralıv 2 таралыу

Taranmak

taranıv тараныу

Taranmak

taranlav таранлау

Kendi uçağını, tankını vs. düşman uçağı ya da tankı ile çarpıştırmak

tarasıv тарашыу

Birlikte ya da karşılıklı taramak

taratılıv таратылыу

1. Grubu dağıtılmak
2. Bölüştürülmek, paylaştırılmak
3. Serperek dağıtılmak
4. Lağvedilmek, sona erdirilmek

taratışıv таратышыу

Karşılıklı ya da birlikte yaymak, serpip dağıtmak

taratıv 1 таратыу

1. Yaymak, havaya vermek
2. Serperek dağıtmak
3. Taksim etmek, paylaşmak, bölüşmek
4. Lağvetmek, sona erdirmek
5. Harman savurmak

taratıv 2 таратыу

Tarattırmak

tarattırıv тараттырыу

1. Grubu dağıtırmak
2. Bölüştürmek, taksim ettirmek, paylaştırmak

tarav 1 тарау

Taramak, düzene sokmak

tarayıv тарайыу

Daralmak, sıkılaşmak, darlaşmak

taraytıv тарайтыу

Daraltmak, sıkılaştırmak

tarayttırıv тарайттырыу

Daralttırmak, sıkılaştırtmak

tarbağayıv тарбағайыу

Açılmak, aralanmak

tarbanlatıv тарбанлатыу

Eli ayağı sallatmak, eli ayağı açtırmak

tarbanlav тарбанлау

Eli ayağı salmak, eli ayağı açmak;
elini ayağını savurmak

tarbayıv тарбайыу

1. Ayrılmak, açılmak, aralanmak
2. Ayaklarını açmak, ayırmak

tarbaytıv тарбайтыу

Ayırtmak, açtırmak, aralattmak

tarǵılıv тарǵылыныу

Nefesi daralmak, soluksuz kalmak

tarhıǵıv тарһығыу

Hayat şartlarının zorluǵundan dolayı
daralmak, sıkılmak; sefalet çekmek

tarhıldatıv тарһылдатыу

Tars edip çok güçlü patlatmak,
gümletmek (bk. tars)

tarhıldav тарһылдау

Tars diye patlamak, gümlmek (bk.
tars)

tarhındırıv тарһындырыу

Sıkmak, bunaltmak, daraltmak

tarhınv тарһыныу

Bir şeye sıkılmak, üzölmek, daralmak

tarıǵıv 1 тарығыу

Hayat şartlarının zorluǵundan dolayı
daralmak, sıkılmak; sefalet çekmek

tarıǵıv 2 тарығыу

Karşılaşmak, tesadüf etmek, rast
gelmek, çatmak

tarıǵtırv 1 тарықтырыу

1. Darlık göstermek, daraltmak,
sıkıntıya sokmak
2. Nefesini tutmak

tarıǵtırv 2 тарықтырыу

Düçar etmek, sıkıntıya sokmak, bela
getirmek

tarıtıv тарытыу

1. Denk getirmek, rastlaştırmak
2. Karşılaştırmak, düçar etmek, denk
getirmek

tarıv 1 тарыу

Karşılaşmak, tesadüf etmek, rast
gelmek, çatmak

tarıv 2 тарыу

Denk olmak, eşit olmak, tam olmak

tarıv 3 тарыу

Ekmek, saçmak, tohum serpmek

tarjayıv таржайыу

1. Açılmak, genişlemek (burun
delikleri için)
2. İyice gerilmek

tarjayıtv таржайтыу

1. Burun deliklerini açmak
2. Çukurlaştırmak, iyice açmak, iyice
germek

tarǵaldırıv тарқалдырыу

1. Düzenini bozdurmak, düzeni
kaybettirmek

2.Dağıttırmak, ayırıştırmak

3.Örgütü dağıtmak

tarqalıshıv tarqalıshıy

Karşılıklı ya da birlikte dağılmak,
bozulmak, ayırışmak

tarqalıv tarqalıy

1.Düzenini kaybetmek, bozulmak,
dağılmak

2.Ayırışmak

tarqatıv tarqatıy

Yeni sosyal gruplar oluşturmak, yeni
toplumsal sınıflar yaratmak

tarqav 1 tarqav

Dağılmak, saçılmak, yayılmak

tarqav 2 tarqav

Yaymak, dağıtmak, saçmak

tarqavlandırıv tarqavlandırıy

Düzensizleştirmek, dağınıklaştırmak

tarqavlanıv tarqavlanıy

Düzensizleşmek, dağınıklaşmak

tarqıldav tarqıldav

Tark tark etmek (bk. tarq-tarq)

tarqılıv tarqılıy

1.Coşmak, duyguları depreşmek

2.Heves uyanmak, canı çekmek

tarqıv tarqıy

Gönülde yaşatmak, yüreğinde

hissetmek, yüreğinde taşımak

(duygular için)

tarlanıv tarlanıy

Bir şeye sıkılmak, üzülmek, daralmak

tarlıgıv tarlıgıy

Nefesi daralmak, soluksuz kalmak

tarlıqtırıv tarlıqtırıy

Nefesi daralttırmak, soluksuzlaştırmak

tarmaqlanıv tarmaqlanıy

Dallanmak, budaklanmak, dallara
ayrılmak

tarşıldav tarşıldav

Tars diye patlamak, gülmek

tartanlav tartanlav

Tırtan tırtan etmek, hızlı hızlı gelmek;
hızlı hızlı adım atmak

tartavıllav tartavıllav

Bir yöne çekmek, bir tarafa
yöneltmek, bir yere yönlendirmek

tartıldıshıv tartıldıshıy

Birlikte tart tart etmek, birlikte tart tart
diye ötmek (kızıl su tavuğu için)

tartıldav tartıldav

Tart tart etmek, tart tart diye ötmek
(kızıl su tavuğu için)

tartılıv tartılıy

1.Çekilmek, gerinmek

2.Kendini çekiştirmek, debelenmek

3.Sıvışıp gitmek

4.Süresi uzamak, zaman geçmek

5.Öğütülmek

tartındırıv тартындырыу

Çekindirmek, utandırmak; rahatsızlık hissettirmek

tartınışıv тартынышыу

Karşılıklı ya da birlikte çekinmek, utanmak; rahatsız olmak

tartınıv тартыныу

Çekinmek, utanmak; rahatsız olmak

tartıp-huızıv тартып-һузыу

İstediği gibi çekmek, istediği gibi germek

tartışıv тартышыу

1. Birlikte ya da karşılık çekmek, germek
2. Birlikte sürümek, arkasında çekmek
3. Galibiyet için mücadele etmek

tartıştırıv тартыштырыу

Nasırlaştırmak, nasırlaşıp buruşturmak

tartıv тартыу

1. Çekmek, germek
2. Taşımak
3. Kaldırıp taşıyabilmek
4. Bağlamak
5. Sigara içmek
6. İçine çekmek
7. Öğütmek (buğday vs. için)

tartkılaşıv тарткылашыу

1. Çekişmek, karşılıklı mücadele etmek
2. Karşı karşıya gelmek

tartkılav тарткылау

1. Defalarca çekmek
2. Arada sırada enstrüman çalmak

ķılın tartķıla-: Birinin niyetini anlamaya çalışmak

tartķıslav тарткыслау

Defalarca çekmek, çekiştirmek

tarttırılıv тарттырылыу

1. Çektirilmek, gerdirilmek
2. Ekin öğüttürülmek

tarttırıv тарттырыу

1. Çektirmek, gerdirmek
2. Ekin öğüttürmek

tasaylanıv тасайланыу

Kelleşmek, kel olmak

tasıldatıv тасылдатыу

Tas tos ettirmek, tas tos diye ses çıkarmak

tasıldav тасылдау

Tas tos etmek, tas tos diye ses çıkmak

taşılıv ташылыу

Açılıp, yayılıp yırtılmak, gerilip yırtılmak, esneyip tahrip olmak, esnekliğini gidermek

taşırǵalanıv ташырǵаланыу

1. Kızmak, öfkeden kudurmak
2. Coşmak, heyecanlanmak

taşırlav ташырлау

Tahir tohor etmek (bk. tahir-tohor)

taşķav taçķau

Büyü yapmak, sihir yapmak

taşķav tacķau

1. Yağı soğuk suda yaumak,
çalkalamak, yıkamak

2. Yıkamak, kir çıkarmak

taşķıldatıv tacķылдатыу

Tas tos ettirmek, tas tos getirmek (bk.
tas-tos)

taşķıldav tacķылдау

Tas tos etmek, tas tos gelmek (bk. tas-
tos)

taslatıv tacslатыу

1. Serperek vurmak, serpiştirerek
çarpmak

2. Nükteli söz söylemek

taşlav taçлау

Düzleyip, süsleyerek büküm büküm
yapmak, kıvırmak, düzgünce
katlamak, kıvırmak

taşmalav taçмалау

Kurdele takmak, kurdeleli yapmak,
şeritli yapmak

tasnatıv tacнатыу

Nükteli söz söylemek; zekice bir söz
söyleyip laf çarpmak

taşrayıv taçрайыу

Gözü kocaman açılmak, gözü
belermek

taşraytıv taçрайтыу

Büyütüp gözlerini açarak bakmak,
gözlerini belirtmek

tasvirlanıv tacyuirланыу

Tasvir edilmek, betimlenmek

tasvirlav tacyuirлау

Tasvir etmek, betimlemek

taşbayıv taşбайыу

1. İstifrar etmek, kusmak

2. Mide suyu ağzına gelmek

taşılıv ташылыу

Taşınmak, göçmek, yer değışmek

taşınıv 1 ташыныу

Taşınmak, göçmek, yer değışmek

taşınıv 2 ташыныу

Kendi kendine taşmak, aşmak;
sınırdan çıkmak

taşışıv ташышыу

Birlikte taşımak, birlikte götürmek

taşıtıv ташытыу

Taşıtmak, yer değıştirmek

taşıv 1 ташыу

1. Taşımak, bir şey kaldırıp götürmek

2. Haber getirip götürmek

taşıv 2 ташыу

1. Taşmak, kabarmak

2. Coşmak

taşkıñıv таşkыныу

Çok coşmak, taşkın hâle gelmek,
coşkun hâle gelmek

taşlanıv ташланыу

1. Bırakılmak, atılmak, terk edilmek
2. Yukarıdan atlamak
3. İleri fırlamak, ileri atılmak

taşlaşıv ташлашыу

1. Birbirine bir şeyler atmak, fırlatmak
2. Birbirini fırlatmak
3. Karşılıklı ya da birlikte sertçe birden konuşmaya başlamak, sertçe söze girmek

taşlatıv ташлатыу

1. Bıraktırmak, terk ettirmek, attırmak
2. İleri fırlattırmak

taşlav ташлау

1. Atmak, fırlatmak, yukarıdan bırakmak, yukarıdan atmak
2. İlişkiyi kesmek, bitirmek
3. Birden söylemek, söze atlamak
4. Belli bir yöne göndermek

taşmaуıv ташмайыу

1. İstifrar etmek, kusmak
2. Mide suyu ağzına gelmek, midesi kalkmak

taşmaуtıv ташмайтыу

1. İstifrar ettirmek, kusturmak
2. Midesini ağzına getirmek

taştırv таштырыу

Taşırarak, aşırarak

tatalav таталау

Dikme koyarak iki tarafından kaldırmak, dikmek

tatarǵav татарǵау

Çok yorulup yerinden kalkamayacak hâle gelmek, bitap düşmek

tatarlaşıv татарлашыу

Tatarlaşmak, Tatarca dönmek

tatarsalaştırıv татарсалаштырыу

Tatarcalılaştırmak

tatarsalav татарсалау

Tatarca konuşmak, Tatarca söylemek

tatativ тататыу

Dikme koydurup iki tarafından kaldırtmak, diktirmek

tatav 1 татау

Dikme koyarak iki tarafından kaldırmak, dikmek

tatavlav татаулау

Dikme koyarak iki tarafından kaldırmak, dikmek

tatavrav татаурау

Çok yorulup yerinden kalkamayacak hâle gelmek, bitap düşmek

tatıldav татылдау

1. Takır takır etmek (makinelili tüfek

için)

2. Aralıksız konuşmak

tatılıv татылыу

1. Bir şeyler yenilmek

2. Baştan bir şeyler geçirilmek, tadılmak

tatırtıv татыртыу

1. Tattırmak, tadına baktırmak

2. Ağzına attırmak, yedirmek

3. Başından geçirtmek

tatıv 1 татыу

1. Tatmak, tadına bakmak

2. Ağzuna atmak, yemek

3. Başından geçmek

tatıv 2 татыу

Lezzet, tat vermek için tatlı şeyler eklemek, katmak

tatıv 3 татыу

Tadı olmak, tadı gelmek, lezzeti olmak, lezzeti gelmek

tatıv 4 татыу

Denk olmak, eşit olmak, tam olmak

tatıvlaşıv татыулашыу

Tatlı hâle gelmek, ağızlarının tadı olmak

tatıvlaştırıv татыулаштырыу

Arayı tatlılaştırmak, tatlı hâle getirmek (ilişki için)

tatlanıv татланыу

Tatlanmak, tatlı olmak

tavhıtıv тауһытыу

Bir şeyleri çok fazla, hesapsızca ele alarak, kullanarak eksiltmek

tavhıv тауһыу

Çok eksilmek, noksanlaşmak, azalmak

tavişlandırıv тауышландырыу

Ses çıkartmak, seslendirmek

tavişlanıv тауышланыу

Ses çıkarılmak, seslenmek

tavşalanıv таушаланыу

Buruşturulmak, eskitilmek, yıpratılmak; rengi, şekli bozulmak

tavşaldırıv таушалдырыу

Buruşturmak, eskitmek, yıpratmak; rengini, şeklini bozdurmak

tavşalıv таушалыу

1. Buruşmak, eskimek, yıpranmak

2. Zor bir durumdan ya da işten dolayı yıpranmak

tavşav таушау

Şekli, rengi bozulmak, yıpranmak, eskimek

tayaqlaşıv таяклашыу

Karşılıklı ya da birlikte sopa ile vurmak, dayaklamak

tayaqlav таяклау

Dayaklamak, sopa ile vurmak

tayalıv таялыу

Dayanmak, yaslanmak, desteklenmek

taıandıııv таяндырыу

Dayandırmak, destek aldırmaq,
destekletmek; yaslandırmak

taıanıııv таянышыу

1. Birlikte ya da karılıklı dayanmak,
destek almak, dayanışmak
2. Birlikte bir yere ya da kimseye
güvenmek

taıanıv таяныу

1. Dayanmak, destek almak
2. Bir yerden yardım beklemek, bir
yere ya da kimseye güvenmek

taıav 1 таяу

Altтан dayamak, dayaklamak, destek
koymak

taııaqlanıv тайаакланыу

Kayganlaşmak, kaygan olmak

taııaqlav 1 тайааклау

Kayganlaştırmak, kaygan hâle
getirmek

taııaqlav 2 тайааклау

Kaymak, patınaj yarmak

taııılav тайғылау

Kaymak, patınaj yarmak

taııııv тайышыу

1. Ayılmak, sarmak
2. Meyletmek

taııkalav тайкалау

1. Dışarı çıkmak, yurt dışına gitmek
2. Vazgeçmek

taıılıııv тайлығыу

Basılan, dayanılan bir noktadan
kayıvermek

Caımak

Sıvışmak, belaya düşmek

taııranlav тайпанлау

Yalpalayıp gelmek, sağa sola
sallanarak gelmek

taıııldırıv тайпылдырыу

Ayırtmak, saptırmak

taııılııııv тайпылышыу

Birlikte ya da karılıklı sarmak,
ayılmak

taııılıv тайпылыу

1. Ayılmak, sarmak
2. Meyledilmek

taıısalıv тайсалыу

1. Çekilmek, gerilemek
2. Vazgeçmek, caımak
3. Çekinmek, utanmak

taıışandıırıv тайшандырыу

1. Ayırtmak, saptırmak
2. Meylettirmek

taıışanıv тайшаныу

1. Ayılmak, sarmak
2. Meyletmek

taıışanlav тайшанлау

1. Çekilmek, gerilemek
2. Vazgeçmek, caımak
3. Çekinmek, utanmak

tauşayıv тайшайыу

Paytak hâle gelmek

tauşaytıv тайшайтыу

Paytak hâle getirmek

tauzıv тайзырыу

1.Kaydırmak

2.Aceyle koşup gitmek, sıvışmak

tažalaşıv таžалашыу

Birlikte ya da karşılıklı taze hâle getirmek, temizlemek, saflaştırmak

tažalatıv таžалатыу

1.Taze hâle getirtmek

2.Temizletmek

3.Saflaştırtmak

4.Pislikten arındırtmak

tažalav таžалау

1.Taze hâle getirmek

2.Temizlemek

3.Saflaştırmak

4.Pislikten, çöpten arındırmak

tažarıv таžарыныу

Temizlenmek, temiz hâle gelmek, saf hâle gelmek

tažarıv 1 таžарыу

1.Temizleşmek, temiz hâle gelmek

2.Saflaşmak, saf hâle gelmek

tažarıv 2 таžарыу

Gürleşmek, güçlenmek, şişmanlamak

tažartılıv таžартылыу

1.Temizlenmek, taze hâle getirilmek

2.Saflaştırılmak

tažartıv таžартышыу

Karşılıklı ya da birlikte temizletmek, taze hâle getirmek

tažartıv таžартыу

1.Temizletmek, taze hâle getirmek

2.Saflaştırmak

tažarttırıv таžарттырыу

1.Taze hâle getirtmek

2.Temizletmek

3.Saflaştırtmak

tažıldatıv таžылдатыу

Taz toz diye bağirtmak (bk. taz-toz)

tažıldav таžылдау

Taz toz diye bağırmak (bk. taz-toz)

tažranlav таžранлау

Ağır ağır yürüme (göbekli kişi için)

tažrayıv таžрайыу

Kabarıp, şişip ileri doğru çıkmak, göbek çıkmak

tažraytıv таžрайтыу

1.Şişirtip, kabartıp ileri doğru çıkartmak, göbeğini çıkartmak

2.Gözlerini kocaman açtırmak

tebriklev тэбриклэу

Tebrik etmek, kutlamak

tefsillev тәфсилләү

İtina göstermek, ayrıntılı bakmak,
ayrıntılı incelemek

tefsirlev тәфсирләү

Açıklamak, yorumlamak, tefsir etmek

teftişlev тәфтишләү

Teftiş etmek, denetlemek

tegereşev тәгәрәшәү

Ter, gözyaşı için birlikte süzülme,
akmak

tegeretev тәгәрәтәү

Döndürmek, tekerlek üzerinde hareket
ettirmek

tegerev тәгәрәү

1. Dönmek, tekerlek üzerinde hareket
etmek
2. Ter, gözyaşı için akma, süzülme

tegerleşev тәгәрләшәү

Birlikte ya da karşılıklı dönmek,
birlikte dönerek hareket etmek

tegerletev тәгәрләтәү

Döndürmek, tekerlek üzerinde hareket
ettirmek

tegerlev тәгәрләү

Dönmek, tekerlek üzerinde hareket
etmek

tegermelev тәгәрмәләү

Dönmek, tekerlek üzerinde hareket
etmek

tegermeslenderev**тәгәрмәсләндерәү**

Tekerleklendirmek, tekerlek taktırmak

tegermeslenev тәгәрмәсләнәү

Tekerleklenmek, tekerlek takılmak

tegermeslev тәгәрмәсләү

Tekerlek takmak, tekerleklemek

tegeyevlenev тәгәйенләнәү

Belirlenmek, tayin edilmek

tegeyevlev тәгәйенләү

Belirlemek, tayin etmek

tegriflev тәғрифләү

Tarif etmek

tegzimlev тәғзимләү

Hürmet etmek, saygı göstermek,
yüceltmek

teheretlenev тәһәрәтләнәү

Abdest almak, taharet almak

tehirlenev тәһирләнәү

Tehirlenmek, ertelenmek

tehqiklav тәһқиқләү

Doğrultmak, düzeltmek

teqbezelev тәқбәзәләү

İnceleyip araştırıp uygun hâlde
yapmak, yerli yerince yapmak; bir işi
özenle yerine getirmek

teqdirlev тәқдирләү

Takdir etmek, değer vermek

tekebbérlenén təkəbbərləneü

Kibirlemek, mağrurlanmak,
böbürlenmek

tekelev təkəläü

Şakayla dokundurmak, şakayla laf
çarpmaq

tekelléflenén təkəlləfləneü

Düzen ve edebi korumaya, nazik
olmaya çalışmaq

teqethézlenén təkəthəzləneü

Güçsüz hâle gelmek, takatsz hâle
gelmek, dermanı kesilmek

tekélenén təkəläneü

Baharda tüyü dökülmək (at için)

tekmerleşén təkmerleşeü

Birlikte takla atmaq, baş aşağı dönmək

tekmerlev təkmerləü

Takla atmaq, baş aşağı dönmək,
devrilmək

tekmesén təkmesəü

Baş aşağı dönmək, takla atmaq

tekmeslev təkmesləü

Takla atmaq, baş aşağı dönmək,
devrilmək

tek mestérén tək mestereü

Baş aşağı döndürmək, takla attırmək

teleflenén tələfləneü

Telef olmaq, israf olmaq

teleflev tələfləü

Telef etmək, israf etmək

telekelev tələkələü

Alay etmək, dalga geçmək; iğneli
sözlerle dalga geçmək

telgeşlenén təlğəşləneü

Meyve domurları çok olmaq, meyvə
domurlu hâle gelmək

telgeşlev təlğəşləü

Meyveyi domurları ilebirlikte
toplamak, meyvəyi domurlu hâle
getirmək

temeytén təməyteü

Tat gelmək, lezzet gelmək

temhézlenén təmhezləneü

Tatsız hâle gelmək, lezzetsizleşmək;
zevksiz hâle gelmək

temhézletén təmhezləteü

Tatsızlaştırmək, lezzetsizleştırmək;
zevksizleştırmək

temhézlev təmhezləü

Tatsızlaşmaq, lezzetsizleşmək;
zevksizleşmək

temésén təməşeü

Birlikte ya da karşılıklı nişan alıp
vurmaq

temén təmeü

Nişan alıp vurmaq

temizlev təmizləü

Temizlemek, pislikten arındırmak

temlendérvn tamlánderer

Tatlandırarak, lezzetlendirmek

Tadına baktırmak

temlenévn tamlánev

1. Tatlanmak, lezzetlenmek

2. Tadına bakılmak

temletévn tamlátev

Tat kattırmak, lezzet verdirmek

temlev tamláev

1. Lezzetli hâle getirmek

2. Tat katmak, lezzet vermek

teñerevn tãneráv

1. Dönmek, tekerlek üzerinde hareket etmek

2. Ter, gözyaşı için akmak, süzölmek

teñerlev tãnerláev

Dönmek, tekerlek üzerinde hareket etmek

teneylevn tãnâyláev

Çocuk sahibi olmak, bebek sahibi olmak

teñgelévn tãngálev

Denk gelmek, rastlamak

teñgelleşévn tãngálláşev

Bir şeyin ya da kimsenin karşısına, civarına geçmek, tam karşısına geçmek

teñgellevn tãngálláev

Doğru gitmek, bir yere doğru gitmek, doğrultup yöneltmek

teñgeltévn tãngáltev

Düçar etmek, tam denk getirmek, karşılaştırmak

teñkelev tãnkáláev

Altın, gümüş paralarla süslemek

tenkítlenévn tãnkítlánev

Eleştirilmek, tenkit edilmek

tenkítlev tãnkítláev

Tenkit etmek, eleştirmek

teñklenévn tãnklánev

Düzlenip katlanmak, kıvrılmak

teñklev tãnkláev

Düzleyip katlamak, kıvrılmak

tentéreklev tãnterákláev

Hâlsizce yürümek, takatsız şekilde yürümek

tentéretévn tãnteráttev

Aklı başından giderek güçten düşürmek, hâlsizleştirmek, sersemleyip kuvvetten düşürmek

tentérev tãnteráv

Aklı başından giderek güçten düşmek, hâlsizleşmek, sersemleyip kuvvetten düşmek

tentén тэнтэу

Hâlsizce yürümek, takatsiz şekilde yürümek

tepeleşén тэпэлэшэу

Birbirini tepelemek, karşılıklı tepelemek

tepelev тэпэлэу

Tepelemek, dövmek

teperlenén тэпэрлэнеу

Üstü başı dağılmak, buruşmak, kırışmak

tereslev тэпэслэу

Tokmak ile dövmek, ezmek (tahılı)

tereşeklenén тэпэшэклэнеу

Kısaltmak, bodurlaşmak

tereşeyén тэпэшэйеу

Kısaltmak, bodurlaşmak

tereşeytén тэпэшэйтеу

Kısaltmak, bodurlaştırmak

tereв тэпэу

Keskin, sivri bir aletle kıymak, ezmek, doğramak

tereyletén тэпэйлэтеу

Yayan yürütmek

tereylev тэпэйлэу

1.Kendi kendine yürümek (çocuk için)
2.Yaya ilerlemek, yayan yürümek

terén тэпеу

Keskin, sivri bir aletle kıymak, ezmek, doğramak

teréylev тэпейлэу

Özen göstermek, en küçük ayrıntıya dikkat etmek

terkélev тэпкелэу

Toprağı bellemek

tersirlev тэпсирлэу

Özen göstermek, en küçük ayrıntıya dikkat etmek

terbiyelenén тэрбийэлэнеу

Atı kovalarken çıkarılan ses

terbiyeleşén тэрбийэлэшэу

Birlikte terbiye etmek, birlikte eğitim vermek

terbiyeletén тэрбийэлэтеу

Terbiye ettirmek, eğitim verdirmek, görgü verdirmek

terbiyelev тэрбийэлэу

Terbiye etmek, eğitim vermek, görgü vermek

tereққиyleşén тэрэқкийлэшэу

İlerlemek, yükselmek; gelişmek

tereneуén тэрэнэйеу

1.Derinleşmek, derin hâle dönmek
2.Derin soluk alınmak
3.Esashi, sağlam hâle gelmek

tereneytélén тэрэнэйтелөү	yapmak, kıvırmak, düzgünce katlamak, kıvırmak
Derinleştirilmek, derin hâle getirilmek	
tereneytén тэрэнэйтеү	tesmelev тәсмәләү
Derinleştirmek, derin hâle getirmek	1.Küçük küçük adımlarla düzgünce ilerlemek, küçük adımlarla yürümek
tereplev тәрәпләү	2.Su üzerinde sıçraya sıçraya ilerlemek (taş atıldığında)
Keten ezmek, dövmek	teşorlanıv тәşорланыу
tereşletén тәрәшләтеү	Tesirlenmek, etkilenmek
Keten taratmak	testérletén тәстәрләтеү
tereşlev тәрәшләү	İnce ve hafif ses çıkartmak (hafifçe su serpildiğinde ya da sığ bir noktaya doğru su aktığında çıkan ses için)
Keten taramak	testérlev тәстәрләү
teritlev тәритләү	İnce ve hafif ses çıkmak (hafifçe su serpildiğinde ya da sığ bir noktaya doğru su aktığında çıkan ses için)
Dans müziğini enstrümantal olarak çalmak, sözsüz icra etmek	teştitlev тәштитләү
terjémelev тәржемәләү	Defalarca tekrarlamak
Tercüme etmek, çevirmek	teşvişlenén тәшүишләнөү
termeşén тәрмәшөү	Şüphelenmek, kuşkulanmak
Tırmanmak, tırmanarak yukarı çıkmak, tırmanarak ileri atılmak	teteylenév тәтәйләнөү
tertiphézlenén тәртипһезләнөү	Mayalanmak, maya katılmak
Düzensiz hâle gelmek, tertipsiz hâle gelmek	tetéldev тәтелдәү
tertiplev тәртипләү	Ard arda söylemek, ara vermeksizin konuşmak
Düzenlemek, tertip etmek	tetétén тәтәтеү
teséldetén тәселдәтеү	Birilerine pay çıkarmak, pay vermek
Tes tes ettirmek (bk. <i>tes</i>)	
teşirlenén тәширләнөү	
Tesirlenmek, etkilenmek	
teşlev тәшләү	
Düzleyip, süsleyerek бүklüm бүklüm	

tetév tətəy

Birinin payına dokunmak, birinin payına el sürmek

tevekkellenév təvəkkəlləneý

Kararlı olmak, azimli olmak

tevekkellev təvəkkəlləy

Kararlı etmek, azimli etmek

tevfıkhızlanıv təvfıkhızlanıy

Edepsizleşmek

tevfıqlandırv təvfıqlandıryy

Edepli hâle getirmek,
mütevazileştirmek

tevfıqlanıv təvfıqlanıy

Edepli hâle gelmek, mütevazileşmek

tevhénév təvheneý

İlk kez görüp yadsınmak,
yabancılamak

tevléklev təvləkləy

Zamanı günlere bölmek

tezevvéjlenév təzəvveýjləneý

Evlenmek, nikahlanmak

tezéldev təzəldəy

Cırtlak bir sesle bağırarak

tıbırsınıv tıbyırsınıy

Sabırsızlanıp elini ayağını sağa sola savurmak, sağa sola sallamak

tıgıldırıv tıfıyldıryy

1. Tıkırtmak, kıstırmak

2. Sekturmak

3. Müdahale ettirmek

4. Gözlerini doldurmak

tıgılışıv tıfılyшыy

Tıkışmak, birlikte tıkılmak

tıgılıv tıfılyy

1. Tıkılmak, kıstırılmak

2. Sokulmak

3. Müdahale edilmek

4. Gözleri dolmak

tıgındırıv tıfıyndıryy

Tıkındırmak, çok yedirmek

tıgınışıv tıfıynyшыy

Birlikte ya da karşılıklı tıkinmak, çok yemek

tıgınıv tıfıynyy

Tıkınmak, çok yemek

tıgınlav tıfıynlay

Tıpa takmak, tıpalamak, tıkaç takmak

tıgırıqlav tıfıyryklay

Dar bir yere sıkıştırarak ya da sıkarak hareketine engel olmak, mani olmak

tıgırılıv tıfıyrylyy

Üst üste tıkılmak, üst üste gelip sıkışmak

tıgırlatıv tıfıyrlatyy

Tıgır tıgır ettirmek (bk. *tıgır-tıgır*)

tıgırlav tıfıyrylay

Tıgır tıgır etmek (bk. *tıgır-tıgır*)

tıǵıv тығыу

1. Tıkmak
2. Kıstırmak
3. Delikli bir şeyi kapamak
4. Harcamak, sarf etmek

tıǵızayıv тығызайыу

Sıkılaşmak, daralmak

tıǵızlandırıv тығызландырыу

Sıkılaştırmak, daraltmak

tıǵızlanıv тығызланыу

Sıkışmak, sıkılaşmak

tıǵızlatıv тығызлатыу

1. Sıkıştırtmak, sıkılaştırtmak
2. Sıkıp bağlatmak
3. Engelletmek

tıǵızlav тығызлау

1. Sıkıştırmak, sıkılaştırmak
2. Sıkıp bağlamak
3. Engellemek

tıhıldatıv тыһылдатыу

Hızlı hızlı soluk aldırmaq

tıhıldav тыһылдау

Zor nefes almak, zor soluk almak

tıjıldav тыжылдау

Tıj tıj etmek, tıj tıj gelmek (bk. *tıj-tıj*)

tıjıv тыжыныу

Vücudu ile ovmaq, ovuştırmak

tıjıv тыжыу

Sertçe bastırıp ovmaq, sertçe ovuştırmak

tıjlav тыжлау

Cıslamak, sıcak demire su deǵmesiyle cıs etmek

tıǵıldaşıv тыкылдашыу

Birlikte ya da karşılıklı tık tık etmek

tıǵıldatıv тыкылдатыу

Tık tık ettirmek, tık tık diye ses çıkarmak

tıǵıldav тыкылдау

Tık tık etmek, tık tık diye ses çıkarmak

tıǵırlatıv тықырлатыу

Tıkır tıkır ettirmek

tıǵırlav тықырлау

Tıkır tıkır etmek

tıǵqıslav тыккыслау

Her taraftan tıkamak, her yönden engellemek

tıǵlıǵıv тыклығыу

Çokça tıkmak, çokça tıkıp durmak

tıǵsıv тыксыу

Sıkıp sıkıp tıkmak, sıkı sıkı tıkıştırmak

tıǵşayıv тыкшайыу

Sinirli gibi yere doǵru bakmak

tıǵşınıv тыкшыныу

1. İte kaka bir yere girmek, paldur küldür bir yere girmek

2.Aşırı yemek, tıkmak

3.Bir işe burnunu sokmak

4.Lafa karışmak

tıǵsırınıv тыкшырыныу

Gizlenmek, görünmeyecek bir yere
koyulmak, gizli bir yere tıklamak

tıǵsırıv тыкшырыу

Gizlemek, görünmeyecek bir yere
koymak, gizli bir yere tıkmak

tıǵtırıv тықтырыу

1.Tıktırmak, çokça yedirmek

2.İyice sıkıştırmak

tılǵav тылқау

İyice çiğnemek, iyice çiğneyip ezmek

tılǵııv тылкышыу

1.Söze karışmak

2.Sıkışmak

tılǵıtıv тылкытыу

İyice çiğnetmek, iyice çiğnetip
ezdirmek

tılǵıv тылкыу

1.İyice çiğnemek, iyice çiğneyip
ezmek

2.Üzerine basa basa söylemek

3.Birinin kötülüğünü söylemek

tılsımlanıv тылсымланыу

Tılsımlanmak, sihir yapılmak,
büyülenmek

tımvılav тымаулау

Nefes yolları şişerek hastalanmak

tımbazav тымбазау

Sıcaktan dolayı biraz terlemek

tımbazıtıv тымбазытыу

Kapalı ve sıkıcı havaya dönmek

tımıǵıv тымыǵыу

Buharda pişmek, yoğun buharda
pişmek

tımıv тымыу

1.Kuvveti hafifleyip durmak, dinmek,
gücü azalıp kesilmek

2.Yatışmak

tımızıqlanıv тымызыкланыу

Sakinleşmek, sakin olmak, asude
olmak

tımızıv тымызыу

Ağlamasını dindirmek, ağlamasını
yatıştırmak

tımpatlav тымпатлау

Kapalı ve sıkıcı havaya dönmek

tındırıv тындырыу

1.Dindirmek, sakinleştirmek

2.Huzura kavuşturmak

tıngıhızlanıv тынғыһызланыу

Huzursuzlanmak, rahatsız olmak,
sakin olmamak

tıngıhızlav тынғыһызлау

Huzursuzlandırmak, rahatsız etmek

tınıǵıv тынығыу

Dinlenip rahatlamak, dinlenmek
(hayvan için)

tınıshızlandırıv**тынычызыландырыу**

Rahatsızlaştırmak, sakinsizleştirmek,
huzursuzlaştırmak

tınıshızlanıv тынычызылануу

Rahatsız hâle gelmek, sakinlikten uzak
olmak, huzursuz olmak

tınıshızlav тынычызылау

Rahatsızlaşmak, huzursuzlaşmak

tınıslandırıv тынысландырыу

Rahatlatmak, sakinleştirmek,
yatıştırmak

tınıslanıv тыныслануу

Rahatlamak, sakinleşmek, yatışmak

tınıslatıv тыныслатыу

Rahatlatmak, sakinleştirmek,
yatıştırmak

tınıslav тыныслау

Rahatlamak, sakin hâle gelmek,
yatışmak

tınışıv тынышыу

Karşılıklı huzurlu olmak, birlikte rahat
olmak, birlikte barış içinde olmak

tıñkıslanıv тыңқыслануу

Tıkıştırılmak, sıkıştırılmak

tıñkıslav тыңқыслау

Tıkıştırmak, sıkıştırmak

tıñkıslanıv тыңқышлануу

1. Burnu tıkanmak
2. Burundan konuşmak, genizden
konuşur hâle gelmek
3. Burnu kapalıyken konuşmak

tıñlanıv тыңлануу

1. Dinlenmek, kulak verilmek
2. Kulak misafiri olunmak

tıñlaşıv тыңлашыу

Hep birlikte emre itaat etmek, emri
yerine getirmek

tıñlatıv тыңлатыу

1. Dinletmek, kulak verdirmek
2. Kulak misafiri oldurmak

tıñlav тыңлау

1. Dinlemek, kulak vermek
2. Kulak misafiri olmak
3. Emre itaat etmek
4. Sözü yerine getirmek, söz dinlemek

tıñlavhızlanıv тыңлауһызылануу

Söz dinlemez hâle gelmek,
yaramazlaşmak

tınsıv 1 тынсыу

Rahatlamak, sakinleşmek, yatışmak

tınsıv 2 тынсыу

Havasız kalmak, duman altı olmak

tıñşayıv тыңшайыу

Kısa boyunlu olmak, bodur olmak,
tıknaz olmak

tınyıv 1 тынйыу

Havasız kalmak, duman altı olmak

tıpıldaşıv тыпылдашыу

Birlikte ya da karşılıklı tıp tıp etmek
(bk. *tıp*)

tıpıldatıv тыпылдау

Tıp tıp ettirmek, tıp tıp diye ses
çıkarmak (bk. *tıp*)

tıpıldav тыпылдау

Tıp tıp etmek, tıp tıp diye ses çıkmak
(bk. *tıp*)

tıpırıstav тыпырыстау

Sabırsızlanıp elini ayağını sağa sola
savurmak, sağa sola sallamak

tıpırılaşıv тыпырлашыу

Birlikte ayakları tıpır tıpır diye
oynatmak

tıpırlatıv тыпырлатыу

Oynandığında tıpır tıpır ayak sesleri
çıkarmak

tıpırlav тыпырлау

Oynandığında ayakları tıpır tıpır
etmek, tıpır tıpır diye ses çıkmak

tıpırsınıv тыпырсыныу

Sabırsızlanıp elini ayağını sağa sola
savurmak, sağa sola sallamak

tıptırlav тыптырлау

Tıptır etmek, tıptır tıptır etmek (bk.
tıptır)

tıranlav тыранлау

Koşar adım yürümek, koşar adım
ilerlemek

tırıldatıv тырылдатыу

Tır tır ettirmek (bk. *tır-tır*)

tırıldav тырылдау

Tır tır etmek (bk. *tır-tır*)

tırışılv тырышылыу

Gayret edilmek, çabalanmak,
uğraşılmak

**tırışıp-tırmaşıv тырышып-
тырмашыу**

Çalışıp çabalamak, çok gayret etmek

tırışıv тырышыу

Gayret etmek, çabalamak, uğraşmak

tırıştırv тырыштырыу

Gayret ettirmek, çabalatmak,
uğraştırmak

tırkıldav тыркылдау

Mıngır mıngır etmek, mıngır mıngır
gelmek (bk. *mıñgır-mıñgır*)

tırlav тырлау

Tır tır etmek (bk. *tır-tır*)

tırmalaşıv тырмалашыу

Tırmanmak, tırmanarak yukarı
çıkarmak, tırmanarak ileri atılmak

tırmalav тырмалау

Tırmıklamak, tırmıkla toprağı yumuşatmak

tırmalıv тырмалыу

Tırmıklanmak, tırmıkla toplanmak

tırmaşıv тырмашыу

1. Tırmanmak, tırmanarak yukarı çıkmak, tırmanarak ileri atılmak
2. Çabalamak, tırmalamak, gayret etmek

tırmatılıv тырматылыу

1. Tırmıklatılmak
2. Kültivatörletilmek

tırmatışıv тырматышыу

Birlikte ya da karşılıklı tırmıklamak

tırmativ тырматыу

1. Tırmıklatmak
2. Kültivatörletmek

tırmav тырмау

Tırmıkla ekin toplamak, tırmıkla toprağı yumuşatmak

tırmıslanıv тырмысланыу

Sıkı düğüm atılmak, sıkı düğüm yapılmak

tırmıslav тырмыслау

Sıkı düğüm atmak, sıkı düğüm yarmak

tırnalıv тырнaлыу

1. Tırmalanmak, tırnaklanmak
2. Toprak sürülmek

tırnanıv тырнаныу

Kendi vücudunu tırnaklamak, tırmalamak

tırnaşıv тырнашыу

Birlikte ya da karşılıklı tırmalamak, tırnaklamak

tırnativ тырнатыу

Tırmalatmak, tırnaklatmak

tırnav тырнау

1. Tırmalamak, tırnaklamak
2. Pençeleriyle eşelemek

tırpaуışıv тырпайышыу

Birlikte ya da karşılıklı dikelmek, birlikte dikleşmek, kalkık hâle gelmek

tırpaуıv тырпайыу

1. Düz hâle gelip yukarı doğru kalkmak, dikleşip kalkmak
2. Dal budak salmak
3. Kendini göstermeye çalışmak, gururlanmak
4. Bir şeye çok kızmak

tırpaуtıv тырпайтыу

Dikeltmek, dikleştirmek, kalkık hâle getirmek

tırpıldav тырпылдау

Bütün bedeniyle hareket etmek, kıpırdamak

tırpırav тырпырау

Bütün bedeniyle hareket etmek, kıpırdamak

tırşayıv тырşайыу

Sinirle dudak бүkmek, öfkeyle dudak
büzmek; surat asmak

tırşıldav тырşылдау

Sinirlenip ileri geri konuşmak

tırtanlatıv тыртанлатыу

Tırtan tırtan ettirmek, hızlı hızlı
getirmek; hızlı hızlı adım attırmak

tırtanlav тыртанлау

Tırtan tırtan etmek, hızlı hızlı gelmek;
hızlı hızlı adım atmak

tırтайыv тыртайыу

Öfkelenmek, sinirden köpürmek;
öfkelenip intikam duymak

tırзайыv тырзайыу

1. Dikilmek, yukarı doğru kalkmak
2. (tüyleri) diken diken olmak

tışıldav тыşылдау

Iss etmek, iss diye ses çıkarmak

tışıldav тысылдау

Tısk tısk etmek (bk. *tısk-tısk*)

tışıldatıv тыскылдатыу

Tısk tısk ettirmek (bk. *tısk-tısk*)

tışıldav тыскылдау

Tısk tısk etmek (bk. *tısk-tısk*)

tışıllav тыскыллау

Tısk tısk etmek (bk. *tısk-tısk*)

tışalıv тышалыу

İki ayağı bağlanmak, iki ayağı

bitiştirilerek bağlanmak (hayvanın
dışarı çıkmaması için)

tışatıv тышатыу

İki ayağını bağlatmak, iki ayağını
birleştirerek bağlatmak (hayvanın
dışarı çıkmaması için)

tışav 1 тышау

Dışarı gitmemesi için hayvanın iki
ayağını yaklaştırarak bağlamak

tışavlav тышаулау

Atın ayaklarını ayak bağı ile bağlamak

tışıldav тышылдау

Güç nefes almak, güç soluk almak

tışlanıv тышланыу

Astar koyulmak, astar geçirilmek

tışlatıv тышлатыу

Astar koydurmak, astar geçirtmek

tışlav тышлау

Astar koymak, astar geçirmek

tıtıldav тытылдау

Tıt tıt etmek (bk. *tıt-tıt*)

tıvhırav тыуырау

Kocasından şikayet etmek, kocasından
yakınmak

tıvhıv тыуыу

Doğurgan olmak, doğurmaya müsati
olmak; menopoza girmemiş olmak

tıvişlav тыуышлау

Buz üstüne su çıkmak

tıvıv тыуыу

- 1.Doğmak, dünyaya gelmek
- 2.Görünmek, başlamak
- 3.Ufuktan görünmek, çıkmak

tıvzırılıv тыузырылыу

Doğurulmak, dünyaya getirilmek

tıvzırıv тыузырыу

Doğurmak, dünyaya getirmek

тыуғыслаv тыйғыслау

Açık, yarık bir yere bir şeyler tıkmak, sıkıştırıp tıkamak

тыуılıv тыйылыу

Yasak edilmek, engellenmek, izin verilmemek

тыуышv тыйышыу

Birbirine engel olmak, izin vermemek, birbirini yolunu tıkamak

тыуıv тыйыу

- 1.Yasaklamak
- 2.Önlemek, engel olmak
- 3.Tutmak
- 4.İzin vermemek
- 5.Bir hareketi durdurmak

тыунақһızланıv тыйнакһызланыу

Edepsiz hâle gelmek, kendini bilmez hâle gelmek

тыунақланıv тыйнакланыу

Alçakgönüllü olmak, edepli olmak

тытақлаv тыйтаклау

Paytak paytak yürümek, paytak paytak etmek

тызанлаv тызанлау

Aceleyle gelip koşturmak

тызықлаv тызыклау

- 1.Üst üste ovmak, üst üste sürmek
- 2.Üstüne basa basa söylemek, tekrar tekrar söylemek

тызылдашıv тызылдашыу

Birlikte hafifçe ses çıkarmak (sığır için)

тызылдатıv тызылдатыу

Tız tız ettirmek, tız tız getirmek

тызылдаv тызылдау

1. tız etmek, tız tız gelmek
- 2.Hafifçe ses çıkarmak (sığır için)

тызыныv тызыныу

Vücutuyla bir yerleri ovmak, ovuşturmak

тызырыклаv тызырыклау

Sürekli istekte bulunup sıkıntıya sokmak, istekleriyle sıkıştırıp durmak

тызытыv тызытыу

Ovdurmak, ovuşturmak, ovalatmak

тызыv тызыу

- 1.Ovmak, ovuşturmak, ovalamak
- 2.Sürekli aynı konuyu söylemek

tızkıldatıv тызкылдатыу

Tızk tızk ettirmek (bk. *tızk-tızk*)

tızkıldaу тызкылдау

Tızk tızk etmek (bk. *tızk-tızk*)

tızranlav тызранлау

Aceyle gelip koşturmak

tızrayıv тызрайыу

1. Darılmak, gönlü kırılmak,
gücenmek, hatırı kalmak, incinmek
2. Surat asmak, yüzünü asmak

tızraytıv тызрайтыу

Darıltmak, gönlünü kırmak,
gücendirmek, incitmek

tıztanlav тызтанлау

Sabırsızlık göstermek, sabırsızlanmak

téatrlaştırılıv театрлаштырылыу

Tiyatrolaştırılmak, sahnelendirilmek

téatrlaştırıv театрлаштырыу

Tiyatrolaştırmak, sahnelendirmek

tibelenév тибэлэнеу

Debelenmek, debelenip durmak

tibelev тибэлэу

Tekrar tekrar tepmek, tepelemek

tiberév тибэрэу

Sivri bir nesne ile vurmak, kakmak,
vurmak, sokmak, çakmak

tibélév тибелеу

Tepilmek, tekmelemek

tibéngélev тибенгелэу

Çizmedeki sivri demir ile atı dürtmek

tibénév тибенеу

1. Tepinmek, tekrar tekrar tepmek
2. Hücuma kalkmak, saldırmak

tibénlev тибенлэу

Kış mevsiminde karı eşeleyerek
yürümek (at için)

tibérsénév тиберсеней

Sabırsızlanıp elini ayağını sağa sola
savurmak, sağa sola sallamak

tibéşév тибешей

Birlikte ya da karşılıklı tepmek,
tekmelemek

tibéştérév тибештереу

Tepiştirmek, tekmeletmek

tibév тибей

1. Tepmek, tekmelemek
2. Birden yakalamak (yırtıcı kuş için)
3. Güçlülle itmek
4. İçerden dışarı doğru vurmak
5. Çalmak, hırsızlık etmek

tibrelev тибрэлэу

Hafif hafif sallanmak, salınmak,
çalkalanmak

tibrenév тибрэнеу

Hafif hafif sallanmak, salınmak,
çalkalanmak

tibretén тибрәтеу

Hafif hafif sallandırmak, salındırmak,
çalkalatmak

tibreу тибрәу

Hafif hafif sallamak, çalkalamak

tégelev тегәләу

1. Bir yöne dikilmek, bir yöne
doğrulamak; nişan alınmak
2. Dik dik bakılmak

tégev тегәу

1. Bir yöne doğrultmak (göz için), bir
yöne baktırmak
2. Nişan almak

tégélén тегелеу

1. Dikilmek, dikiş dikilmek
2. Nakış işlenmek

tégénén тегенеу

Dikiş dikmek

tégéşén тегешеу

Birlikte dikmek, karşılıklı dikmek

tégév 1 тегев

1. Dikmek
2. Sivri bir şey batırmak
3. Kırkılmış yünü sivri uçlu bir gereçle
tiftiklemek

tigézlenén тигезләнеу

1. Düzlenmek, pürüzlü yer için
düzeltilmek
2. Denkleme, eşitlenme

tigézleşén тигезләшеу

1. Birlikte ya da karşılıklı düzlemek
2. Birlikte ya da karşılıklı denkleme,
eşitleme

tigézletén тигезләтеу

1. Düzletmek, pürüzlü yeri
düzelttirmek
2. Denkletmek, eşitlemek

tigézlev тигезләу

1. Düzlemek, pürüzlü yeri düzeltmek
2. Denkleme, eşitleme

tékelenén текәләнеу

Dik olmak, dikey olmak, dik hâle
gelme, sarp olmak

tékelén текәлеу

1. Bir yöne dikmek, bir yöne
doğrultmak; nişan almak
2. Dik dik bakmak

tékenlev текәнләу

Dimdik atlamak, diklemesine öne
atılmak

tékeslenén текәсләнеу

Dik olmak, sarp olmak, dik hâle
gelme

tékeşén текәшеу

Karşılıklı gözlerini dikip bakmak

téketén текәтеу

Gözünü dikip bakmak, dimdik
bakmak, bakışlarını yöneltme,
gözlerini bir yere odaklamak

tékev текәу

1. Bir yöne doğrultmak (göz için), bir yöne baktırmak
2. Nişan almak

tékéldetén текелдәтеу

Tik tik ettirmek, tik tik getirmek (bk. ték 2)

tékéldev текелдәу

Tik tik etmek, tik tik gelmek (bk. ték 2)

tékémlev текемләу

1. Çok dikkat etmek, özen göstermek, itinalı davranmak
2. Aralıksız söylenmek, hata bulup daima yüze vurmak

tékérletén текерләтеу

Tikir tikir ettirmek, tikir tikir getirmek (bk. tékér-tékér)

tékérlev текерләу

Tikir tikir etmek, tikir tikir gelmek

téklenén текләнеу

Dik dik bakmak, gözünü dikip bakmak

tékleşén текләшеу

Birbirine dik dik bakmak, karşılıklı gözünü dikmek

téklev текләу

Gözünü dikmek, dimdik bakmak

tékrenlev текрәнләу

Kibirleşmek, mağrurlanmak, böbürlenmek

tékseyéşén тексәйешеу

Karşılıklı gözünü dikerek bakmak, gözünü ayırmadan bakışmak

tékseyén тексәйеу

Gözünü ayırmadan bakmak, gözünü uzun süre dikip bakmak

tékseytén 1 тексәйтеу

Gözünü dikerek baktırmak, gözünü ayırmadan baktırmak

tékseytén 2 тексәйтеу

Dik etmek, dikeyleştirmek, dik hâle getirmek

tikşérélén тикшерелеу

1. İncelenmek, araştırılmak
2. Göz kulak olunmak
3. Varlığı açıklanmak

tikşérénén 1 тикшеренеу

İncelenmek, araştırılmak; bilmeye, açıklamaya çalışmak

tikşéréşén тикшерешеу

Birlikte incelemek, birlikte araştırmak, karşılıklı araştırmak

tikşérén 1 тикшерееу

1. İncelemek, araştırmak
2. Gözden geçirmek
3. Göz kulak olmak
4. Dikkatle düşünmek

tikşértén тикшертеу

İnceletmek, araştırtmak, kontrol ettirmek

téktérév тектереу

Diktirmek, dikmesi için terziye vermek

tilbérlenév тилберләнеу

Eli çabuk hâle gelmek, mahir olmak

télbištelenév телбиштэләнеу

Çok konuşkan olmak, laf ustası hâline gelmek

télderlenév телдэрләнеу

Söz ustası olmak, ağız laf yapar hâle gelmek

téldérév телдереу

Dildirmek, dilimletmek

tilekhév тиләкһеу

Duygulanıp coşmak, aşka gelmek

télenév теләнеу

Dilenmek, dilencilik yapmak

télensélév теләнселеу

Dilencilik yapmak, dilencilik etmek

télev 1 теләу

1. İstemek, dilemek

2. Amaç etmek, gaye etmek

télgešév телгәшеу

Güçlenmek, kuvvetlenmek

télgélenév телгеләнеу

Dilim dilim olmak, dilimlenmek

télgélev телгеләу

Dilim dilim etmek, dilimlemek

télgéslev телгесләу

Dilimlemek, dilim dilim etmek

télhézlenév телһезләнеу

Dilsiz hâle gelmek, dilsizleşmek

téléfonlaştırılıv**телефонлаштырылыу**

Telefonlu hâle getirilmek

téléfonlaştırıv телефонлаштырыу

Telefonlu hâle getirmek

tilélenév тилеләнеу

Delirmek, deli olmak

télmlev телемләу

Dilimlemek, dilim dilim etmek

téléndérév телендереу

Dilendirmek, dilencilik yaptırmak

télénév теленеу

Dilinmek, dilim dilim edilmek

tiléréšév тилерешеу

Birlikte delirmek, birlikte ya da karşılıklı çıldırmak

tilérév тилереу

1. Deliye dönmek, çıldırmak, delirmek

2. Zıvanadan çıkmak, kudurmak

tilértév тилертеу

Delirtmek, deliye döndürmek, çıldırtmak

télésév телешеу

Karşılıklı ya da birlikte dilmek

tilétév тилетеу

Çift etmek, ikisini birleştirmek

télév телеу

Dilmek, dilim dilim etmek

tilév тилеу

Çift olmak, çift hâle gelmek

téllenév телләнеу

1. Konuşmaya başlamak, bir şeyler hakkında çok konuşmak, geveze hâle gelmek

2. (Belli bir niteliği öne çıkararak) konuşmak

téllešév телләшеу

Karşılık vermek, karşılık olarak söz söylemek

téllev телләу

1. İnce bir parça olarak dil koymak

2. Hakaret etmek, sövmek, küfür etmek, ağır sözler söylemek

tillev тилләу

Çift etmek, ikisini birleştirmek

tilméréšév тилмерешеу

Birlikte ya da karşılıklı olarak bir şeylerin yokluğundan dolayı sızlanmak, şikayetlenmek

tilmérév тилмереу

Bir şeylerin yokluğundan dolayı sızlanmak, şikayetlenmek

tilmértév тилмертеу

Bir şeylerin yokluğundan dolayı sızlandırmak, şikayetlendirmek

télsenlenév телсэнләнеу

Düzgün konuşur hâle gelmek

timgéllenev тимгеләнеу

Çillenmek, lekelenmek, beneklenmek

timgétév тимгетеу

Bağlamak, eklemek, ilave etmek

timéreklenév тимерекләнеу

Katı, sert hâle gelmek; sert olmak, katı olmak (vücut için)

timérlenev тимерләнеу

Demirlenmek, demirli hâle gelmek

timérletév тимерләтеу

Demirletmek, demirli hâle getirtmek

timérlev тимерләу

Demirlemek, demirli hâle getirmek

téméškénév темешкенеу

Ümitlenerek aranmak, umut ederek çeşitli yerleri kurcalamak

timtelév тимтәлеу

Niyet etmek, niyetlenmek

timtızıqlav тимтызыклау

Huzursuz etmek, kaygılandırmak, endişelendirmek

témtéklev темтекләу

Gereksiz şeylere heves etmek

ti̇ntérev тинтерэу

Bir şeylerin yokluğundan dolayı sızlanmak, şikayetlenmek

ti̇nelév тинэлеу

Belli bir denkliğe ulaşmak, belli bir seviyeye varmak; eşitleşmek, denkleşmek

ti̇ñeşév тинэшеу

Denkleşmek, eşitleşmek, eşit olmak

ti̇ñev тинэу

İş ve nitelik yönünden kıyaslayıp denkleme, eşitleme

ti̇ñeyév тинэеу

Belli bir denkliğe ulaşmak, belli bir seviyeye varmak; eşitleşmek, denkleşmek

ti̇ñhénév тинһенеу

Denk görmek, denk saymak, eşit görmek, eşit saymak

ti̇ñhétév тинһетеу

Denkleme, eşitleme, denk görmek, eşit saymak

té̇ñkélđetév те̇нкелдэтеу

Tink tink ettirmek, tink tink getirmek (bk. té̇ñk)

té̇ñkélđev те̇нкелдэу

Tink tink etmek, tink tink gelmek (bk. té̇ñk)

ti̇ñkétév тинкетеу

1. Akli, fikri doldurmak, akli, fikri

kaplamak

2. Başı dumanlatmak

ti̇ñkév тинкеу

1. Akli, fikri dolmak; akli, fikri kaplanmak

2. Başı dumanlanmak

3. Akli başından gitmek

ti̇ñlenév тинләнеу

Eşitlenmek, denklenmek, denk görülmek, eşit sayılmak

ti̇ñleşév тинләшеу

Denkleşmek, eşitleşmek, eşit olmak

ti̇ñleşterév тинләштереу

Denkleştirmek, eşitleştirmek, eşit hâle getirmek

ti̇ñlev тинләу

Denkleme, eşitleme, denk görmek, eşit saymak

tinteklenév тинтэклэнеу

Deliye dönmek, aptala dönmek

tintérev тинтерэу

Şaşırmak, aptala dönmek, acayipleşmek

téntéşév те̇нтешеу

Birlikte arama yapmak, karşılıklı arama yapmak

téntétév те̇нтетеу

Bir kimsenin üzerini aratmak, birinin evini aratmak

téntév 1 тентеу

Bir kimsenin üzerini aramak, birinin evini aramak, arama yarmak

tipiklaştırıv типиклаштырыу

Tipikleştirmek, belirli bir tipe uydurmak

tipkélev типкеләу

Tekrar tekrar tepmek, tepelemek

tiplégév типлегеу

Buz ya da buzlanmış su için tekmedenmek, yerinden çıkarmak için tepilmek

tipsétév типсетеу

Teyelletmek, ilişirtmek, dikişle tutturmak

tipsév типсеу

Teyellemek, ilişirtmek, dikişle tutturmak

tiptérev 1 типтереу

- 1.Тептirmek
- 2.Yırtıcı kuş ile tutturmak

tiptérev 2 типтереу

- 1.İçki ile keyiflenmek
- 2.Sarhoş olmak

tiraytlav тирайтлау

Koşma okumak

tirbeldérev тирбәлдереу

Hafif hafif sallandırmak, salındırmak, çalkalatmak

tirbeléşév тирбәләшеу

Birlikte ya da karşılıklı sallanmak, salınmak, çalkalanmak

tirbelév тирбәлеу

Hafif hafif sallanmak, salınmak, çalkalanmak

tirbeltév тирбәлтеу

Sağa sola sallandırmak, sağa sola salındırmak

tirbenév тирбәнеу

Hafif hafif sallanmak, salınmak, çalkalanmak

tirbetév тирбәтеу

Sallatmak, çalkalatmak

tirbev тирбәу

Sallamak, çalkalamak

téreklev терәкләу

Kızağın yanına direk çakmak, direkli hâle getirmek

téreldérev терәлдереу

Çok yaklaştırmak, çok yakına getirmek

tireletév тирәләтеу

Çevreletmek, etrafını çevreletmek

tirelev тирәләу

Çevrelemek, etrafını çevrelemek

téreléşév терәләшеу

Karşılıklı yakınlaşmak, karşılıklı bitişmek

térelév терәлеу

1. Dikilmek, dikelip durmak
2. Sırtı dayanmak, sırtı yaslanmak
3. Çok yakınlaşmak, bitişmek

tireslenév тирәсләнеу

Çerçevenmek, çemberlenmek

tiresletév тирәсләтеу

Çerçeveletmek, çemberletmek

tireslev тирәсләу

Çerçevelemek, çemberlemek

téresév терәшеу

Birlikte destek olmak, dayanışmada olmak

téretélev терәтелеу

1. Dayanmak, desteklenmek, destek olunmak
2. Bitiştirilmek, yaslanmak

téretév терәтеу

1. Desteklemek, dayamak, destek olmak
2. Bitiştirmek, yaslamak

kekéré қайыңға téret-: Kandırmak, aldatmak

térev 1 терәу

1. Dayamak, destek vermek, destek koymak, yaslamak
2. Bitiştirmek, yaslamak
3. Şart, koşul dayamak, şartlı hâle getirmek

tirgelév тиргәлеу

1. Hakaret edilmek, sövülmek
2. Hor görülmek

tirgenév тиргәнеу

Kendi kendine birilerine ya da bir şeye sövmek, hakaret etmek

tirgeşév тиргәшеу

Karşılıklı hakaret etmek, karşılıklı sövmek

tirgetév тиргәтеу

1. Hakaret ettirmek, sövdürmek
2. Hor gördürmek

tirgev тиргәу

1. Hakaret etmek, sövmek
2. Hor görmek

térgézév тергезеу

Diriltmek, canlandırmak

térheklenév терһәкләнеу

Dirsek ile yaslanmak, dirsek ile dayanmak

térheklev терһәкләу

Kızağın yanına direk çakmak, direkli hâle getirmek

térheyév терһәйеу

Yuvarlak ve dik durmak

tirégév тирегеу

Ter sinmek

tirélev тирелеу

1. Derilmek, toplanmak

2.Toplandığı ya da tutunduğu yerden dallara ayrılmak, dağılmak, yayılmak

térélén терелеу

- 1.Dirilmek, canlanmak
- 2.Coşmak, şevklenmek

téréltén терелтеу

- 1.Diriltmek, canlandırmak
- 2.Coşturmak, şevklendirmek

téremeklenén теремәкләнеу

Hareketli olmak, yerinde durmaz hâle gelmek

tiréslenén тиресләнеу 1

Hayvan gübresi karıştırılmak, tezek karıştırılmak

tiréslenén тиресләнеу 2

Aksi davranmak, ters davranmak

tirésletén тиресләтеу

Hayvan gübresi karıştırtmak, tezek karıştırtmak

tiréslev тиресләу

Hayvan gübresi karıştırmak, tezek karıştırmak

tirésév тирешеу

Birlikte dermek, birlikte toplamak

tirétlev тиретләу

Koşma okumak

tirév тиреу

- 1.Dermek, toplamak
- 2.Yaymak, dağıtmak

térkelén теркәлеу

Eklenmek, katılmak, birleştirilmek, ilave edilmek, bağlanmak

térkeşév теркәшеу

Eklenmek, birleştirilmek, ilave edilmek

térketén теркәтеу

- 1.Yan yana bağlatmak, ardınca bağlatmak; ekletmek, kattırmak, birleştirtmek
- 2.Kaydettirmek, not ettirmek

térkev 1 теркәу

- 1.Eklemek, katmak, birleştirmek, ilave etmek, bağlamak
- 2.Kaydetmek, not etmek

tirlep-béşév тирләп-бешеш

Çok terlemek, terleyip pişmek

tirleşév тирләшеу

Birlikte ya da karşılıklı terlemek

tirletén тирләтеу

Terletmek

tirlev тирләу

Terlemek, terli olmak

térneklev тернәкләу

Çalışıp başarmak, uğraşıp hâletmek

térpelenén терпеләнеу

Bir işi hâledemeyip oflayıp poflamak

tértenlev **тeртэнлэу**

Eğilip bükülüp sıçramak, eğilip bükülüp yerinde durmamak

tértéyén **тeртэйеу**

Yuvarlak ve dik durmak

térteytén **тeртэйтeу**

Yuvarlak ve dik durdurmak

tértéldev **тeртeлдэу**

Tirt tirt etmek, tirt tirt gelmek (bk. *tért*)

tirténén **тиртенеу**

Süt toplanmak, süt birikmek

tirtén **тиртеу**

- 1.Sütü dolup taşmak
- 2.Dolup şişmek, kabarmak
- 3.Azıcık dikelmek

tértletén **тeртлэтеу**

Korkutup silkindirmek, korkutup tirt ettirmek

tértlev **тeртлэу**

Korkup silkinmek, korkup tirt etmek

tirttéren **тирттереу**

Sütle doldurmak

tişkerélenén **тиşkэрелэнеу**

Aksilik yarmak, zıtlık yarmak, terslik yarmak

tiştelev **тиштэлэу**

Destelemek, desteye koymak

téşelén **тешэлeу**

Aletlerin dişleri keskinlenmek, aletlere diş açılmak

téşetén **тешэтеу**

Aletlerin dişlerini keskinletmek, aletlere diş açtırmak

téşev 1 **тешэу**

Aletlerin dişlerini keskinlemek, aletlere diş açmak

téşev 2 **тешэу**

Diş çıkarmak (çocuklar ve yavru hayvanlar için)

téşégén **тешегеу**

- 1.Diş sıkmak
- 2.Konuşmamak, ses çıkarmamak

tişélén **тишeлeу**

- 1.Deşilmek, delinmek
- 2.Yarılmak, yarık açılmak

tişén **тишеу**

- 1.Deşmek, delmek
- 2.Yarmak, yarık açmak

tişkélev **тишкeлэу**

Çeşitli yerlerden delmek, çeşitli yerlerden deşmek

téşleklev **тешлэклэу**

Çeşitli yerlerden dişlemek, ısırarak

téşlenén **тешлэнеу**

Dişlenmek, ısırılmak

téşleşén тешлэшеу

Birlikte dişlemek, birlikte ısırmaq

téşletén тешлэтеу

Dişletmek, ısirtmak

téşlev тешлэу

Dişlemek, ısırmaq

tiştérén тиштереу

1.Deldirmek, deştirmek

2.Yarık açtırmak

titaqlav титаклау

Topallamak, aksamak, topallayarak yürümek

titanlav титанлау

Cilvelenmek, işvelenmek

tétekeylev тетэкэйлэу

İnceleyip araştırmak uygun hâlde yapmak, yerli yerince yapmak; bir işi özenle yerine getirmek

tétélén тетелеу

Didik didik edilmek

tétéşén тетешеу

Birlikte ya da karşılıklı tiftmek, ditmek

tétén тетеу

1.Tiftmek, ditmek

2.Bozmaq, dağıtmak; parça parça etmek

3.Güzel bir iş yapmak, işini iyi yapmak

tétkélev теткелэу

1.Tifttirmek, dittirmek

2.Bozdurmak, dağıtırmak

titkén титкеу

1.Sıkıp sıkıp tutmak, sıkıştırıp durmak

2.İncelemek, özenmek

3.Saygı göstermek, hürmet etmek

tétrendérén тетрэндереу

Ürperttirmek, içini titretmek

tétrenén тетрэнеу

İçi titretmek, ürpermek

tétreşén тетрэшеу

Birlikte sarsılmak, birlikte sallanmak

tétretén тетрэтеу

1.Titretmek, ürpermek

2.Duygularını hareketlendirmek

tétrev тетрэу

1.Titretmek

2.Sallanmak, sarsılmak

3.Ürpermek, korkmak

téttérén теттереу

Tifttirmek, dittirmek

tévellenén теуэллэнеу

Sayı bakımından tam olmak, bütün olmak; tamamlanmak

tévellev теуэллэу

1.Sayı yönüyle tamlığını, bütünlüğünü incelemek, araştırmak

2.Tamlaştırmak, bütünleştirmek

tévenén теуәнеу

Eksilip yok olmak, azalıp tükenmek;
bitmek

tévéslev теуешләу

Tiviş tiviş etmek (bk. *tévés*)

téyelésén теһәләшеу

Birlikte ya da karşılıklı yerleştirmek,
istiflemek, yüklemek (taşımak için)

téyelén теһәлеу

1. Taşımak için yerleştirilmek,
istiflenmek, yüklenmek
2. Çokça bilgi toplanmak

téyenén теһәнеу

Araç gereci yüklemek, istiflemek,
yerleştirmek

téyeşén теһәшеу

Taşımak amacıyla birlikte
yerleştirmek, istiflemek, yüklemek

téyetén теһәтеу

Taşımak için yerleştirtmek,
istifletmek, yükletmek

téyev теһәу

Taşımak amacıyla yerleştirmek,
istiflemek, yüklemek

téygézén теһгеҙеу

1. Değdirmek, çarpmak
2. İsabet ettirmek, hedefi vurmak

téyélen теһелеу

1. Ulaşılmak, nail olunmak
2. Ele geçirilmek, sahip olmak

tiyélen тиелеу

Denilmek, söylenmek

téyéndérén теһендереу

Nail oldurmak, hedefe ulaştırmak,
kavuşturmak

téyépenén теһенеу

1. Hedefe ulaşmak, nail olmak
2. Ele geçirmek, sahip olmak

téyéşén теһешеу

Bir işe, duruma gönülden tutunmak,
gerek görmek

tiyéşén тиешеу

Birlikte ya da karşılıklı demek,
söylemek

téyévenén теһевенеу

1. Değmek, temas etmek
2. Çarpmak, vurmak, zarar vermek
3. Etki bırakmak
4. Zararı dokunmak, faydası dokunmak
5. İz bırakmak
6. Pay düşmek, nasip olmak

tiyévenén теһевенеу

1. Demek, söylemek
2. Farz etmek, düşünmek

tiğen: denilen, adlandırılan; isimli

téyézérén теһезереу

1. Değdirmek, çarpmak
2. İsabet ettirmek, hedefi vurmak

tézeklenév тезэклэнеу

1.Diz çökmek, eğilmek

2.Boyun eğmek, diz çöküp yalvarmak

tézeklev тезэклэу

Dizmek, sıralamak

tížeklev тизэклэу

Tezekle kirletmek, tezekle pisletmek;

tarlaya tezek sermek

tézenlev тезэнлэу

Acele edip küçük adımlar atmak

tézgénhézlenév тезгенһезлэнеу

Zıvanadan çıkmak, dizginleri

koparmak

tézgénlev тезгенлэу

Dizgin geçirmek, dizgin takmak

tézéklenév тезэклэнеу

Dizilmek, sıralanmak

tézéklev тезэклэу

Dizmek, sıralamak, bir sıraya

yerleştirmek

tézéldeşév тезэлдәшеу

Birlikte ya da karşılıklı tiz tiz etmek,

tiz tiz diye ses çıkarmak

tézéldev тезэлдәу

Tiz tiz etmek, tiz tiz diye ses çıkarmak

tézéleşév тезеләшеу

Bir sıraya yerleşmek, bir sıraya

geçmek

tézélév тезеләу

Dizilmek, sıralanmak

tížérév тизерәу

Dedirmek, söyletmek

tézéşév тезәшеу

Birlikte ya da karşılıklı dizmek,

sıralamak

tézév тезәу

Dizmek, sıralamak, bir şeye ard arda

geçirmek

tézlenév тезлэнеу

1.Diz çökmek

2.Diz üstünde yalvarmak

3.Dizi incinmek; kramp girmek

tézleşév тезләшеу

1.Dizleri üzerine çöküp birbirini itip

sürüklemek

2.Karşılıklı mücadele etmek

tízletélév тизләтеләу

Acele ettirilmek, çabuklaştırılmak

tízletév тизләтеу

Acele ettirmek, çabuklaştırmak

tézlev тезләу

Dizleri üzerine çökerek boynuzları ile

ittirmek, sürüklemek

tézlev тезләу

Küçük bir delikten bir anda ve

dümdüz fişkırmak

tizlev тизләү

Acele yapmak, acele etmek, çabuk olmak

tézretév теҙрәтеү

Dizmek, sıralamak, bir şeye ard arda geçirmek

tézzérév теҙҙереү

Dizdirmek, sıralatmak, birbiri ardınca bir şeye geçirtmek

tohavıldav тоһаылдау

Kişi ya da varlıkları gizlice gözlemek

toқandırılıv тоқандырылыу

1. Ateşlenmek, yakılmak
2. Motor çalıştırılmak

toқандырыv тоқандырыу

1. Ateşlemek, yakmak, alevlemek
2. Motoru çalıştırmak
3. Duygu uyandırmak

toқanıv тоқаныу

Ateşlenmek, alevlenmek, yanmak

toқанlav тоқанлау

Düğüm yapmak, düğümlemek

toқосayıv тоқосайыу

Kesik hâle gelmek, süreksiz hâle gelmek

toқосайtıv тоқосайтыу

Kesik hâle getirmek, süreksiz hâle getirmek

toқоуов тоқойов

Belli bir yöne dümdüz ilerlemek

toқsaylanıv тоқсайланыу

Çuval şeklinde olmak

tolқahızlanıv толқаһызланыу

Mutsuz hâle gelmek, saadetsizleşmek; huzursuzlaşmak

tollandıрыv толландырыу

Azaplandırmak, zorlandırmak, çetinleştirmek

tollanıv толланыу

Azap çekmek, zorlanmak, çetinleşmek

toloғov толоғоу

1. Bağlanmak, birleşmek
2. Eklenmek, ilave edilmek

tolomlav толомлау

Saçı örüp uzatmak

toloplav толоплау

Kürk giymek

tomalandıрыv томаландырыу

Doldurtmak, boşlukları doldurtmak, tıkatmak, kapattırmak, kaplatmak

tomalanıv томаланыу

Doldurulmak, tıkanmak, kapanmak, kaplanmak

tomalatıv томалатыу

Doldurtmak, tıkatmak, kapattırmak, kaplatmak

tomalav томалау

Doldurmak, tıkamak, kapatmak,
kaplamak

tomanhırav томанһырау

Biraz sisli olmak, az sisli hâle gelmek

tomanhıv 1 томанһыу

Az sisli olmak, az buğulu hâle gelmek

tomanlanıv томанланьу

Sise dönmek, sislenmek, sis olmak

tomanlav томанлау

Sisli olmak

tomarlav томарлау

Budunu, kemiğini ayırmak

tombatlav томбатлау

Bulutlanıp kararmak (gün için)

tomhâlanıv томһаланьу

Siyahımsılaşmak, kararmak;
fümeleşmek

tomharıv томһарьу

Siyahımsılaşmak, kararmak;
fümeleşmek

tomhartıv томһартьу

Siyahımsılaştırmak; fümeleştirmek

tomhayıv томһайьу

1.Siyahımsılaşmak, kararmak;
fümeleşmek
2.Surat asmak, sessiz kalıp kaş çatmak

tomorqolanıv томорқоланьу

Bunaltıcı sıcak hâle gelmek

tomorolov томоролоу

Fırlamak, atılmak
Şiddetle vurmak

tomorov томору

1.Fırlatmak, atmak
2.Vurmak, hızla çarpmak

tomralanıv томраланьу

Bunaltıcı sıcak hâle gelmek

tomrav 1 томрай

1.Bunaltıcı sıcak olmak, rüzgarsız ve
sıcak olmak
2.Samimi ve sıcak duygular yaymak

tomrav 2 томрай

Siyahımsılaşmak, kararmak;
fümeleşmek

tomrayıv томрайьу

Siyahımsılaşmak, kararmak;
fümeleşmek

tondorov 1 тондороу

Dibe çöküp berraklaştırmak

tondorov 2 тондороу

Döşenmiş, tıklılmış hâle getirmek

tondorov 3 тондороу

1.Sağlamca vurmak, sertçe vurmak,
sertçe oturtmak
2.Söz veya soru yağmuruna tutmak

tonoğayıv тоноғайьу

Donuklaşmak, donuk hâle gelmek,
matlaşmak

tonoǵaytıv тоноғайтыу

Donuklaştırmak, donuk hâle getirmek,
matlaştırmak

tonoqlandırıv тонокландырыу

1. Donuklaştırmak, matlaştırmak
2. Buğulaştırmak

tonoqlanıv тонокланыу

1. Donuklaşmak, matlaşmak
2. Buğulaşmak

tonoqlav тоноклау

1. Donuklaştırmak, matlaştırmak
2. Buğulaştırmak

tonov 1 тоноу

Berraklaşmak, dibe çöküp açılmak,
durulaşmak

tonov 2 тоноу

Mat olmak, sönük olmak, bulanık
olmak

tonsoǵov тонсоғоу

1. Havasız kalmak, soluksuz kalmak;
boğulmak
2. Yok olmak
3. Özgürlüğünü kaybetmek

tonsoqlatorov тонсоқтороу

1. Nefesi daraltmak, soluksuzlaştırmak
2. Yok ettirmek

tonsov 1 тонсоу

Soluğu daralmak, nefes kısılmak,
havasız kalınmak

tonyoratıv тонйоратыу

Keyifsizleştirmek, düşüncelileştirmek,
efkarlılaştırmak

tonyorav тонйорау

Keyifsizleşmek, düşüncelileşmek,
efkarlılaşmak

torgożoşov торғозошоу

1. Birlikte ya da karşılıklı ayağa
kaldırmak
2. Birlikte dikleştirmek, birlikte
dineltmek

torgożov торғозоу

1. Ayağa kaldırmak
2. Dik hâle getirmek, dineltmek
3. İşler hâle getirmek, tamir etmek

torqoldaşıv торқолдашыу

Birlikte ya da karşılıklı tork tork
etmek, turna ötmek (bk. *torq*)

torqoldatıv торқолдатыу

Tork tork ettirmek, turnayı öttürmek
(bk. *torq*)

torqoldav торқолдау

Tork tork etmek, turna ötmek (bk.
torq)

torlatıv торлатыу

Uzun süre yaşamaya, kalamaya engel
olmak

torlav торлау

Sabredip uzun süre yaşamak, kalmak

tormoşlandırıv тормошландырыу

Aile kurdurmak, evlendirmek

tormoşlanıv тормошланыу

Aile kurmak, evlenmek

tormozlanıv тормозланыу

Frenlenmek, fren yapılmak

tormozlav тормозлау

Frenlemek, fren yapmak

toroǵov тороғоу

Aygırla çiftleşmek

toroǵtorov тороқтороу

Aygırla çiftleştirmek, döllandirmek

torolov торолоу

Kalkılmak, dinelme, ayaǵa kalkılmak

toronlanıv торонланыу

Köseǵıye dönmek; dışı yanıp

kararmak

toronlav торонлау

Ekin başaklarını kurutup zarar vermek

toroşov торошоу

Yarışta güç denemek

torov тороу

1. Durmak, ayakta durmak

2. Basar hâlde durmak

3. Bulunmak

4. Ayaǵa kalkmak

5. Yaşamak, hayat sürmek

6. Muamelede bulunmak

7. Vakit geçirmek

8. Herhangi bir deǵerde, pahada olmak

torpédalav торпедалау

Torpedo ile fırlatmak; torpedo ateşlemek

toşkalıv тоşкалыу

Nişan alınmak, nişan vaziyetine getirilmek, silah doğrultulmak

toşqaşıv тоşқашыу

Birlikte ya da karşılıklı nişan almak, silah doğrultmak

toşkatıv тоşkатыу

Nişan aldırmaq, nişan vaziyetine getirtmek, silah doğrultturmak

toşkav тоşқау

1. Nişan almak, nişan vaziyetine getirmek; silah yöneltmek

2. Dikkat göstermek, ilgi göstermek

toslav тослау

Ekinin dövyüp kabuklarından ayırmak

toşmallanıv тоşмалланыу

Tahmin edilmek; var sayılmak; farz edilmek

toşmallav тоşмаллау

Tahmin etmek; var saymak; farz etmek

toşallav тошаллау

Tahmin etmek; var saymak; farz etmek

toşoğov тошоғов

Denk olmak, eşit olmak, rastlamak,
denk gelmek

totaqlaşiv тотаклашыу

El ele vermek, el ele tutuşmak

totamlav тотамлау

Tutam olarak ölçmek

totanaqlav тотанақлау

Yıkılmaması ya da dağılmaması için
yanlarından, etrafından tutmak

totaşiv тоташыу

- 1.Bağlanmak, birleşmek
- 2.Sürekli olmak, daim olmak
- 3.Katılmak

totaştırılv тоташтырылыу

Bağlattırılmak, birleştirilmek

totaştıriv тоташтырыу

Bağlamak, birleştirmek

totqarlaniv тотқарланыу

- 1.Engellenmek
- 2.Durdurulmak, ertelenmek

totqarlav тотқарлау

- 1.Engellemek
- 2.Durdurmak, ertelemek

totqarlıqlanıv тотқарлықланыу

Engel koyulmak; tehirlenmek,
ertelenmek

totqarlıqlav тотқарлықлау

Engel koymak; tehirlenmek, ertelemek

totqolav тотқолау

Türlü yerlerden tutmak, tekrar tekrar
tutmak

totloğov тотлоғов

Kekelemek, dili tutulmak; düzgün
konuşamamak

totolov тотолоу

- 1.Tutulmak
- 2.Engellenmek, durdurulmak
- 3.Yakalanmak
- 4.Yararlanılmak
- 5.Kendine hakim olmak

totondorov тотондоров

- 1.Tutundurmak
- 2.El ele tutuşturmak
- 3.Bir işe girişirmek, bir işe başlatmak

totonolov тонолоу

- 1.Bir şeye tutunulmak
- 2.Faydalanılmak, yararlanılmak

totonoşov тоношоу

El ele tutuşmak, el ele vermek

totonov тоноу

- 1.Tutunmak
- 2.El ele tutuşmak
- 3.Bir işe girişmek, bir işe başlamak

totoşov тотошоу

- 1.Birlikte ya da karşılıklı tutmak
- 2.Birlikte açığa çıkarmak, ifşa etmek
- 3.Birlikte ele geçirmek
- 4.Bir şeylerin tesirine bırakmak

totov тотоу

1. Tutmak, kavramak
2. Durdurmak
3. Duraklatmak
4. Taksi tutmak
5. Alıkoymak
6. Yakalamak
7. Tutuklamak
8. Hakim olmak, elinde bulundurmak
9. Kiralamak
- 10 Bir yeri işgal etmek, makamı işgal etmek

tottorov тотторуу

1. Tutturmak
2. Değdirmek

toyoqlanıv тойокланыу

Derin bataklık hâline gelmek (nehir için), millenmek

toyoqlav тойоклау

Derin bataklık hâline getirmek (nehir için), millemek

toyolov тойолоу

Duyulmak, sezilmek, hissedilmek

toyomlav тойомлау

Sezgi ile hissetmek, gönülden hissetmek

toyov тойоу

Duyamak, sezmek, hissetmek

tozhav тозһав

Tuz istemek, canı tuz çekmek

tozhorav тозһорав

Tuz istemek, canı tuz çekmek

tozhov тозһов

Çok ekşimek, çok bozulmak; şekerlenmek (bal için)

tozhožlanıv тозһоҙланыу

Tuzsuz olmak, tuzsuz hâle gelmek

tožlandırıv тозландырыу

Gözünü açtırmak, gözünü büyüttürmek

tožlanıv тозланыу

Tuzlanmak, tuzlu olmak

tožlav тозлау

1. Tuzlamak, tuz katmak, tuz eklemek
2. Akıldan çıkmak; unutmak

tožloqlav тозлоклау

Tuzlu çorbaya banmak

tozorolov тозоролоу

Pataklanmak, tokatlanmak, yumruklanmak

tozorov тозороу

Pataklamak, tokatlamak, yumruklamak

tozrayıv тозрайыу

Sinirlenip rengi atmak, sinirden yüzü kıpkırmızı kesilmek

töbeklenév төбәкләнеу

Mesken tutmak, mıntıka belirleyip orada yaşamak

töbeksévn töbäkläshey

- 1.Yerleşmek, meskun olmak
- 2.Bir yöreye, sahaya toplanmak

töbelévn töbäleü

Göz dikilmek, bakışları yönelmek

töbeşévn töbäshey

Karşılıklı göz dikmek, karşılıklı bakışları yönelmek

töbevn 1 töbäü

- 1.Göz dikmek, bakışları yöneltmek
- 2.Hedeflemek, hedef göstermek
- 3.Planlamak

tögenévn tögäney

- 1.Tükenmek, bitmek
- 2.Yok olmak

tökelévn tökäleü

Yaklaştırılıp birleştirilmek,
yaslandırılmak, dayandırılmak, uç uca
verilmek

tökenévn tökähney

Tükenmek, sona dayanmak; bitmek

tökeşévn tökäshey

Birleşmek, bitişmek; dayanmak

töketélvn tökätelley

Tüketilmek, sona dayandırılmak;
bitirilmek

töketévn tökätelley

- 1.Tüketmek, sona dayandırmak;
bitirmek
- 2.Dayandırmak, bitiştirmek

töklenévn töklähney

Bohçalanmak, bohçaya dolanmak

töklev 1 tökläü

Bohçalamak, bohçaya dolamak

töklev 2 tökläü

Ekini dövüp kabuklarından ayırmak

tökölövn tökөлөü

Sert bir cisme çarpılmak, vurulmak

tököröklenévn tökөрөклähney

Tükürüklenmek

tököröklev tökөрөклäü

Tükürüklemek

tökörönövn tökөрөнөü

- 1.Kendi kendine sık sık tükürmek
- 2.Gereğinden fazla memnuniyetsizlik
göstermek

tökörövn tökөрөü

- 1.Tükürmek
- 2.Bilinçsizce el sallamak

tökörtövn tökөртөü

Tükürtmek

tököşövn tökөшөü

Toslaşmak, karşılıklı boynuz vurmak

tököştörövn tökөштөрөü

Toslaştırmak, karşılıklı boynuz
vurdurmak

tökötölövn tökөтөлөü

Sert bir cisme değdirilmek,
çarptırılmak

tökötön төкөтөү

Sert bir cisme sertçe değirmek,
vurdurmak, çarptırmak

tökön төкөү

Sert bir cisme çarpmak, vurmak
Boynuz vurmak, tos vurmak

tölev төлөү

1.Tüy dökmek (hayvanlar için)
2.Derisi soyulmak

tölkölenév төлкөлөнөү

Kurnazlık yapmak, hilekarlık yapmak

tömhev төмхөү

1.Şüphelenmek, kuşkulananmak
2.Ürkmek

tömheyév төмхөйөү

Canı sıkkın hâle gelmek, suratı
asılmak, tipi değişmek; yüzü çatılmak;
sıkıntılı hâle gelmek

tönerév төнөрөү

Karanlıklaşmak, kararmak

tönetév 1 төнөтөү

Geceletmek, uykuya izin vermek;
tünetmek

tönetév 2 төнөтөү

1.Şifalı bitki kaynatmak, bitki
köklerinden şerbet hazırlamak
2.Likör yapmak

tönev төнөү

Gecelemek, gece uykuya gitmek,
tünemek (hayvanlar için)

töñkelév төңкәлөү

1.Bir iş ya da yazıya göz dikmek, uzun
süre gözünü ayırmamak
2.Karşılaşmak, rast gelmek, tesadüf
etmek

töñkeltév төңкәлтөү

1.Bir iş ya da yazıya göz diktirmek,
uzun süre gözünü ayırtmamak
2.Karşılaştırmak, rastlaştırmak,
tesadüf ettirmek

töñketév төңкәтөү

Yaklaştırıp bitıştirmek, dayandırmak

töñkeyév төңкәйөү

1.Yüzü koyun eğilmek, yüzü koyun
yıkılmak
2.Uykuya dalmak

tönletév төнлөтөү

Geceletmek, geceye bıraktırmak

tönlev төнлөү

Gecelemek, gece kalmak

töñöldöröv төңөлдөрөү

Ümit kestirmek, ümit kırdırmak,
umutsuzlaştırmak

töñölöşöv төңөлөшөү

Birlikte ümidi kesmek, karşılıklı ümidi
kesmek

töñölöv төңөлөү

Ümit kesmek, ümitsiz hâle gelmek

töñöltöv төңөлтөү

Ümit kestirmek, ümit kırdırmak,
umutsuzlaştırmak

tönteýév төнтәйеү

Kavislenmek, çıkıntılı olmak, tümsekli
olmak

töpherév төпһәреү

Bitirine kadar kafaya dikmek, bitirene
kadar yıkmak, bitirene kadar
boşaltmak, aktarmak

töplendérev төпләндереү

1. Bir yere yerleştirmek
2. Toprağa kök saldırmak

töplenév төпләнеү

1. Bir yere yerleşmek
2. Toprağa kök salmak
3. Temellenmek

töpletév төпләтеү

1. Kova, kap ya da sepet gibi şeylere
dip koydurmak
2. Ayakkabıya taban çaktırmak, taban
taktırmak

töplev төпләү

1. Kova, kap ya da sepet gibi şeylere
dip koymak
2. Ayakkabıya taban çakmak, taban
takmak
3. Kitap, defter ciltlemek, kaplamak
4. Dibe vurmak, tamamlamak; bitirmek

töpsönöv төпсөнөү

Aranmak, aslını araştırmak,
soruşturmak, derinlemesine
araştırmak; merakla düşmek

töpsörlev төпсөрләү

Aranmak, aslını araştırmak,
soruşturmak, derinlemesine
araştırmak; merakla düşmek

töpsöşöv төпсөшөү

Birlikte aramak, birlikte ya da
karşılıklı soruşturmak

töpsöv төпсөү

Aramak, aslını araştırmak,
soruşturmak

törekeylev төрәкәйләү

Orasından burasından tutuşturmak,
tutturmak, yamamak

törgekletév төргәкләтеү

Bohçalatmak, paketletmek,
tomarlatmak; toplatmak

törgeklev төргәкләү

Bohçalamak, paketlemek,
tomarlamak; toplamak

törheyév төрһәйеү

Düz hâle gelip yukarı doğru kalkmak,
dikleşip kalkmak

törjeyév төржәйеү

Yuvarlayıp dudakları yukarı doğru
kaldırılmak

törjeýtén төржэйтeү

Yuvarlayıp dudakları yukarı doğru kaldırmak

törkömlenév төркөмләнeү

Gruplandırılmak, birlik hâline getirilmek topluluk hâline getirilmek

törkömleşév төркөмләшeү

Gruplaşmak, grup grup olmak

törkömlev төркөмләү

Gruplandırmak, birlik hâline getirmek, topluluk hâline getirmek

törlendérev төрләндерeү

Türlendirmek, çeşitlendirmek

törlenév төрләнeү

Türlenmek, çeşitlenmek

törlev төрләү

Çeşitli yapmak, türlü şekillerde yapmak (yemek için)

törlöklev төрлөкләү

Gömlek kenarına şerit, kenarlık işlemek

törlölenév төрлөләнeү

Çeşitlenmek, türlenmek, türlere ayrılmak

törmeslenév төрмәсләнeү

Kıvrıcıklanmak, büklümlenmek, kıvrımlanmak

törmeslev төрмәсләү

Kıvrıcık etmek, kıvrıcıklandırmak, büklümlendirmek

törnev төрнәү

1.Dürmek, sarmak, bürmek, bürüme
2.Sıkıca giydirmek

törölöv төрөләү

1.Dürülmek, sarılmak
2.Bürülmek
3.Bürülüp dolanmak

töröndöröv төрөндөрөү

1.Büründürmek
2.Kıvrıltmak
3.Gizlendirmek

törönöv төрөнөү

1.Bürünmek
2.Kıvrılmak
3.Gizlenmek

töröşöv төрөшөү

Birlikte dürmek, birlikte sarmak, karşılıklı bürüme

töröv төрөү

1.Dürmek, sarmak, bürmek, bürüme
2.Sıkıca giydirmek

törtelenév төртәләнeү

Her yerde terslenmek, iğnelenmek

törtköleşév төрткөләшeү

Dürtükleşmek, karşılıklı dürtüp durmak

törtkölöv төрткөлөү

Dürtüp durmak, dürtüklemek

törtköşlev төрткөшлөү

Çeşitli yerlerden dürtüp durmak, dürtüklemek; çeşitli yerlerden dokundurmak

törtmeleşev төртмөлөшөү

Karşılıklı kinayeli sözler söylemek, karşılıklı iğnelemek

törtmelev төртмөлөү

Kinayeli, iğneli sözler söylemek, kinayeleme

törtölöv төртөлөү

- 1.Dürtülmek
- 2.Çarpmak, vurulmak
- 3.Tıkanmak, kesilmek
- 4.Sığınmak
- 5.Ölmek, yok olmak, bitmek

törtönöv төртөнөү

- 1.Terslenmek, iğnelenmek
- 2.Elle dürtülmek

törtöşöv төртөшөү

- 1.Birlikte ya da karşılıklı dürtmek
- 2.Birlikte ya da karşılıklı rüşvet vermek

törtöv төртөү

- 1.Dürtmek
- 2.Kalem ya da sivri uçlu bir nesne ile iz koymak, nokta koymak
- 3.İtelemek, iterek kendinden

uzaklaştırmak

4.Rüşvet vermek, işini halletmek için gizlice bir şeyler vermek

törttöröv төрттөрөү

- 1.Dürttürmek
- 2.Rüşvet verdim
- 3.İğnelemek, tersletmek

törzöröv төрзөрөү

Dürdürmek, sardırmak, bürdürmek

töshözlendérev төшөзлөндөрөү

- 1.Renksizleştirmek
- 2.Soyutlaştırmak
- 3.Anlamsızlaştırmak

töshözlenév төшөзлөнөү

- 1.Renksizleşmek
- 2.Soyutlaşmak
- 3.Anlamsızlaşmak

tösmörленév төсмөрлөнөү

- 1.Azıcık bilinmek, zaman zaman görünmek
- 2.Biçimlenmek, göz önünde canlanmak
- 3.Güzelleşmek
- 4.Somitlaşmak

tösmörlev төсмөрлөү

- 1.Şekline bakıp bilmiş gibi yapmak; tanır gibi olmak
- 2.Silüete dönüşmek
- 3.Ara sıra görmek

töşendérvn töşänderev

Düş görmek, rüya görmek, düşlemek

töşenév töşänev

Düş görölmek, rüya görölmek,
düşlenmek

töşev töşäv

Düş görmek, düşlemek, rüya görmek

töşlenév töşlänev

Ögle yemeği yemek

töşöndöröv töşöndöröv

1.Kavratmak, anlatmak, idrak ettirmek
2.Düşündürmek, bildirmek

töşöñöv töşöñev

1.Kavranmak
2.Anlamak, idrak etmek
3.Bilmek
4.Düşünmek

töşörölöv töşөрөлöv

1.Düşürölmek, indirölmek
2.İletölmek, ulaştırölmek
3.Azledölmek, idareden düşürölmek

töşöröşöv töşөрөшöv

1.Birlikte düşürmek, indirmek,
karşılıklı indirmek
2.Karşılıklı iletmek
3.Birlikte kaplamak, yerleştirmek
4.Karşılıklı yumruk atmak
5.Karşılıklı resim çizmek

töşöröv töşөрöv

1.Düşürmek, indirmek

2.İletmek, ulaştırmak

3.Kaplamak, yerleştirmek

4.Elinden kaçırmak

5.Yumruk atmak

6.Azletmek, idareden düşürmek

7.İşe başlatmak

8.Esir olarak ele geçirmek, esir
düşürmek

9.Resim çizmek

töşörtöv töşөртöv

1.Düşürtmek, indirtmek
2.İlettirmek, ulaştırtmak
3.Esir düşürtmek
4.Azlettirmek, görevden aldirtmak
5.Resim çizdirtmek

töşöv töşöv

1.İnmek, düşmek
2.Suyla sürüklenmek
3.Yıkılmak
4.Konmak
5.Damlamak
6.Kopmak
7.Peyda olmak, hasıl olmak
8.Fotoğraf çekilmek
9.Girişmek, başlamak

töteslenév töтэчлэnev

Tütsülenmek, dumanlanmak

tötesletév töтэчлэtev

Tütsülemek, dumanlatmak

töteslev töтэчлэv

Tütsülemek, dumanlamak

tötetélén төгөтелеү

Bir şeylerin dumanı, isı, buharı çıkarılmak

tötetén төгөтеү

1. Bir şeylerin dumanını, isini, buharını çıkarmak
2. Dumanlı hâle getirmek
3. Duman attırmak, hızlı hareket etmek

tötev төтөү

1. Tütme, duman çıkarmak, is çıkarmak
2. Hızlı hareket etmek

tötkeñ төткөү

1. Dayanmak
2. Sabretmek, tahammül etmek

tötönlev төтөнлөү

1. Dumanlamak, dumanla doldurmak
2. Buhar çıkarmak

töyeklenén төйөклөнөү

İkamet etmek, yerleşmek, barınak yapmak

töyeklev төйөклөү

Belli bir yeri mesken edinmek, bir yere sahip olmak, mesken tutmak

töygölev төйгөлөү

Tekrar tekrar tokmaklamak, defalarca vurmak

töyгöslev төйгөслөү

1. Tokmaklayarak ezmek,

tokmaklayarak düzeltmek

2. Defalarca tokmaklamak

töylögön төйлөгөү

Boğulmak, düğümlemek; boğazında düğümlemek

töymelenén төймөлөнөү

1. Düğme şeklinde olmak, düğme şekline gelmek
2. Meyveler için meydana gelmek, çiçekten çıkmak

töynelén төйнөлөү

Düğümlemek, düğüm atılmak; küçük ilmikler atılmak

töyñeşén төйñөшөү

Birlikte düğümlemek, birlikte küçük ilmikler atmak

töyñev төйнөү

Düğümlemek, düğüm atmak; küçük ilmikler atmak

töyöldörön төйөлдөрөү

Düğümlendirmek; sıkıştırmak

töyölön 1 төйөлөү

1. Sert bir şeyle vurulmak
2. Ezilmek, dövülmek
3. Parçalanmak
4. Vurulmak, tepelenmek

töyölön 2 төйөлөү

1. Düğümlemek; sıkılmak, sıkıştırılmak
2. Boğulmak

töyöltöv төйөлтөү

1. Dügümlendirmek; sıktırmak, sıkıştırmak
2. Boğdurmak

töyönlenév төйөнләнеү

Dügümlenmek, düğüm atılmak

töyönlev төйөнлөү

Dügümlemek, düğüm atmak

töyönsöklev төйөнсөклөү

Bohçaya sarıp bağlamak, bohçalamak; çıkınlamak

töyörlendérev төйөрлэндереү

Top hâline getirmek, parça hâline getirmek

töyörlenév төйөрләнеү

1. Parçalı olmak, parça hâline gelmek
2. Sıkılmak, üzölmek

töyöröldöröv төйөрөлдөрөү

Parça hâline getirmek, top şekline getirmek; kabartmak

töyörölöv төйөрөлөү

Parça hâline gelmek; top hâline gelmek; kabarmak

töyörömlenév төйөрөмләнеү

Yumru hâle gelmek, tostoparlık hâle gelmek

töyörsöklenév төйөрсөкләнеү

Yumru yumru olmak, küçük taneler hâline gelmek

töyöv 1 төйөү

1. Sert bir cisimle vurmak, ezmek, döğmek
2. Tepelemek
3. Üst üste yemek

töyöv 2 төйөү

1. Dügüm yarmak, düğümlemek, düğüm atmak
2. Çıkınlamak

töyureklenév төйпөкләнеү

Parçalı olmak, parça hâline gelmek

töyurev төйрөү

Dikerek, ilıstirerek sağlamlaştırmak, iğne ile tutturmak

töyuteyév төйтөйөү

Alttan alttan bakıp surat asmak, kaş çatıp kötü kötü bakmak

töyüzeklev төйзөклөү

Bohçalamak, bohçaya koymak

töyözöröv төйзөрөү

1. Vurdurmak, döğdürmek
2. Ezdirmek

tözelév төзөлөү

1. Düzelmek, iyileşmek
2. Huzur bulmak

tözeltév төзөлтөү

1. Düzeltmek, iyileştirmek
2. Huzur buldurmak

tözenésén төзөнөшөү

Birlikte süslenip püslenmek, birlikte takıp takıştırmak

tözenév төзөнөү

- 1.Süslenmek, takıp takıştırmak, süslenip püslenmek
- 2.Güzelleşmek

tözetélev төзөтөлөү

- 1.Düzgün hâle getirilmek
- 2.Düzeltilmek, onarılmak

tözeténév төзөтөнөү

Üstünü başını düzeltmek, kılığını düzeltmek

tözetésén төзөтөшөү

- 1.Birlikte ya da karşılıklı düzgün hâle getirmek
- 2.Birlikte düzeltmek, onarmak

tözetév төзөтөү

- 1.Düzgün hâle getirmek
- 2.Düzeltilmek, onarmak
- 3.İyileştirmek, şifa buldurmak

tözettérev төзөттөреү

- 1.Düzgün hâle getirtmek
- 2.Düzeltiltirmek, onartmak
- 3.İyileştirtmek, şifa buldurtmak, sağlığına kavuşturmak

tözev төзөү

Hedefe yöneltmek, nişan almak, nişanlamak

tözeyév төзөйөү

Düzeltilmek, doğrultmak

tözeytésév төзөйтөшөү

Birlikte ya da karşılıklı düzeltmek, doğrultmak

tözeytév төзөйтөү

Düzeltilmek, doğrultmak

tözlev төзлөү

Hedefe yöneltmek, nişan almak, nişanlamak

tözöklendérelév төзөклөндөрөлөү

Asayışı sağlandırılmak, düzenlileştirilmek, düzen sağlandırılmak

tözöklendérev төзөклөндөреү

Asayışı sağlamak, düzenlileştirmek, düzen sağlamak

tözöklenév төзөклөнөү

Asayiş sağlanmak, düzenlileşmek, düzene sokulmak, düzen sağlanmak

tözölöv төзөлөү

Kurulmak, inşa edilmek

tözöşöv төзөшөү

- 1.Birlikte inşa etmek, kurmak
- 2.Birlikte dizmek, bütünleştirmek

tözötöv төзөтөү

- 1.Düzleştirmek, düzeltmek
- 2.Doğrultmak, pürüzsüzleştirmek
- 3.Yararlı hâle getirmek
- 4.Ayarlamak, düzenlemek

tözöv 1 төзөү

1. Kurmak, inşa etmek
2. İşe yarar hâle getirmek
3. Bütünleştirmek, birleştirmek, dizmek

tözöytéşév төзөйтешев

Birlikte ya da karşılıklı düzeltmek, doğrultmak

tözöyttérév төзөйттерев

Düzeltilmek, doğrultturmak

tözöröv төзөрөү

1. Düzleştirmek, düzeltmek
2. Doğrultmak, pürüzsüzleştirmek
3. Yararlı hâle getirmek
4. Ayarlamak, düzenlemek

traktovkalav трактовкалау

İzah etmek, açıklamak; yorumlamak

trallaniv тралланыу

Tarak ağı ile avlanmak, trolle avlanmak

trallav траллау

Tarak ağı ile avlamak, trolle avlamak

transformatsiyalaniv**трансформацияланыу**

Trafo yardımıyla dengelenmek

transformatsiyalav**трансформациялау**

Trafo yardımıyla dengelemek

translyatsiyalaniv**трансляцияланыу**

Yayımlanmak, naklen verilmek

translyatsiyalav трансляциялау

Yayımlamak, naklen vermek

tubariliv тубарылыу

Ufalanmak, kırıntılanmak

tubiqlandiriv тубыкландырыу

1. Diz çöktürmek, eğdirmek
2. Boyun eğdirmek, diz çöktürüp yalvartmak

tubiqlaniv тубыкланыу

1. Diz çökmek, eğilmek
2. Boyun eğmek, diz çöküp yalvarmak

tubiqlav тубыкклау

Dağınık hâldeki ip ya da yünü kalıba oturtmak için vurmak

tubilgiv тубылғыу

Yüksek ve kalın olmak (bitkiler için)

tubirhiv тубырһыу

Çok yürümekten tabanları üzerine basamaz gibi olmak, ayak altı çok ağrımak

tubirlaşiv тубырлашыу

Birlikte ya da karşılıklı tubır tubır etmek (bk. *tubır-tubır*)

tubirlav 1 тубырлау

Çok yürüyüp tabanları ağrımak, çok yürümekten ayak üstünde duramamak

tubırlav 2 тубырлау

1. Tubır tubır etmek, tubır tubır gelmek
(bk. *tubır-tubır*)

2. Ufalanmak, kırıntılanmak

tubırsıqlanıv тубырсықланыу

Kozalağa dönmek, kozalaklı hâle gelmek

tuğarılv туғарылыу

1. Bağlı olduğu yerden çözülmek, azat edilmek, serbest bırakılmak

2. Koşumları çıkarılmak (at için)

tuğarışiv туғарышыу

1. Birlikte serbest bırakmak, azat etmek, karşılıklı azat etmek

2. Birlikte koşumları çıkarmak

tuğarıv туғарыу

1. Hayvanı bağlı olduğu yerden çözmek, azat etmek, serbest bırakmak

2. Atın koşumlarını çıkarmak

3. Borçtan ya da yükten kurtulmak

4. Borcu ya da yükü başkasının üzerine yıkmak

tuğarlanıv туғарланыу

Ucu, kenarı içe doğru kıvrılmak, içe dönmek, rulo hâline gelmek

tuğartıv туғартыу

1. Hayvanı bağlı olduğu yerden çözdürmek, azat ettirmek, serbest bıraktırmak

2. Atın koşumlarını çıkarttırmak

tuğılav туғылау

Kesek, toprak bırakmadan sıvı bir şeyi karıştırmak, çırpamak

tuğıldıaşıv туқылдашыу

Birlikte ya da karşılıklı tok tok etmek

tuğıldatıv туқылдатыу

Tok tok ettirmek, tok tok getirmek

tuğıldav туқылдау

Tok tok etmek, tok tok gelmek

tuğılıv 1 туқылыу

1. Kumaş dokunmak

2. Örülmek

3. Meydana getirilmek

tuğılıv 2 туқылыу

1. Karıştırılmak

2. Çırpılmak

tuğınıv туқыныу

Kendini tok hissetmek

tuğışıv туқышыу

Birlikte kumaş dokumak, birlikte örmek

tuğıtıv 1 туқытыу

1. Kumaş dokutmak

2. Ördürmek

tuğıtıv 2 туқытыу

1. Karıştırmak

2. Çırpıtmak

tuğıv1 туқыу

1. Kumaş dokumak, işlemek

2.Örmek

3.Meydana getirmek

tuǵıv2 туқыу

Kesek, toprak bırakmadan sıvı bir şeyi karıştırmak, çırpmaq

tuǵlandırılıv туқландырылыу

Dozurulmaq, yedirilmek, besletilmek

tuǵlandırıv туқландырыу

Dozurmaq, yedirmek, beslendirmek

tuǵlanıv туқлануу

1.Doymaq, yemek, beslenmek

2.Temin edilmek

tuǵmaǵlav туқмақлау

Tokmaklamak, tokmakla vurmak

tuǵmalav туқмалау

Tokmaklamak, tokmakla vurmak

tuǵmalıv туқмалыу

Tokmaklanmaq, tokmakla vurulmaq

tuǵmaşıv туқмашыу

Birlikte tokmakla vurmak, birlikte

tokaçlamak

tuǵmatıv туқматыу

1.Cezalandırmak amacılıla vurdurmaq, sopalatmaq

2.Tokmaklatmaq, tokmakla vurdurmaq

3.Tepeletmek, dövdürmek

tuǵmav туқмау

1.Cezalandırmak amacılıla vurmak,

sopalamak

2.Tokmaklamak

tuǵrav туқрау

1.Durmak, bitmek, dinmek, hareketi kesmek, sona ermek

2.Duraklamak

3.Bir konu üzerine eğilmek

tuǵtalıv туқталыу

1.Durmak, dinmek

2.Çalışmayı bırakmaq

3.Tamamlanmaq

4.Duraklamak, konaklamak

tuǵtatıv туқтатыу

1.Durdurmaq, dindirmek

2.Sona erdirmek, hareketi kestirmek, kesintiye uğratmaq

tuǵtav туқтау

1.Durmak, bitmek, dinmek, hareketi kesmek, sona ermek

2.Duraklamak

3.Bir konu üzerine eğilmek

tułaǵlav тулақлау

Tepinerek sıçramak

tułatıv тулатыу

Tepiştirmeq, çifte attırmak

tuılav тулау

1.Tepişmeq, çifte atmaq

2.Saǵa sola sallanmaq, saǵa sola dönmeq

tulğandıriv тулғандырыу

Sağa sola döndürmek, rastgele döndürmek, rastgele sallandırmak

tulğaniv тулғаныу

Sağa sola dönmek, rastgele dönmek, rastgele sallanmak

tulğativ тулғатыу

Sağa sola döndürmek, rastgele döndürmek, rastgele sallandırmak

tulıǵıhv тулықһыу

1. Dalgalanmak
2. Coşmak, hareketlenmek (yürek, gönül, duygular için)

tulılandırıhv тулыландырылыу

Doldurulmak, dolu hâle getirilmek, dolulaştırılmak

tulılandıriv тулыландырыу

Doldurmak, dolu hâle getirmek, dolulaştırmak

tulılaniv тулыланыу

1. Dolu hâle gelmek
2. Dolgunlaşmak

tulıııhv тулышыу

1. Çok dolup taşmak, kabarmak
2. Güç toplamak
3. Dolgun hâle gelmek
4. Çeşitli duygularla dolu olmak

tulıv тулыу

1. Dolmak

2. Kaplanmak

3. Yığılmak, toplanmak

tulqındıriv тулқындырыу

Dalga oluşturmak, hareketlendirmek

tulqınv тулқыныу

1. Dalga dalga olup sallanmak
2. Coşkun olmak

tulqınlandıriv тулқынландырыу

1. Dalgalandırmak
2. Sallandırmak, çalkalandırmak

tulqınlaniv тулқынланыу

1. Dalgalanmak
2. Coşmak, hareketlenmek (yürek, gönül, duygular için)

tulqınlativ тулқынлатыу

Dalgalılaştırmak, dalgalandırmak, dalgalı hâle getirmek

tulqınlav тулқынлау

Dalga çıkıp sallamak, dalgalanmak

tulqıv тулқыу

1. Dalga dalga olup sallanmak
2. Coşkun olmak

tultrınlıhv тултырылыу

1. Doldurulmak
2. Kaplanmak

tultrııııhv тултырышыу

1. Birlikte doldurmak
2. Birlikte kaplamak
3. Birlikte toplamak, yığmak

tultırıv тултырыу

- 1.Doldurmak
- 2.Капlamak
- 3.Үйгмак

tultırtıv тултыртыу

- 1.Doldurtmak
- 2.Каплатмак

tumalaqlanıv тумалаккланыу

Yusyuvarlak olmak, tostoparлак olmak

tumalanıv тумаланыу

Meyveye dönmeк, meyve vermeye başlamak, olgunlaşmaya başlamak

tumalatıv тумалатыу

- 1.Toparлакланмак, yuvarланмак
- 2.Takla atмак

tumalıv тумалыу

- 1.Meyve olmak, meyve vermek
- 2.Meydana gelmeк, meydana çıkmak
- 3.Var olmak

tumarlanıv тумаркланыу

- 1.Topak hâline gelmeк
- 2.Tomarlanмак

tumarlav тумарлау

- 1.Topak hâline getirmeк
- 2.Tomarlamak

tumbıgıv тумбыгыу

Uyuşmaktan, donmaktan dolayı hissizleşmeк, hissedememeк

tumbıtıv 1 тумбытыу

Uyuşturмак, dondurup elini, ayağını hissizleştirmeк

tumbıtıv 2 тумбытыу

Kinayelemeк, dokundurмак

tumbıv тумбыу

Uyuşup hissiz hâle gelmeк, donup hissedemeз hâle gelmeк

tumhayıv тумхайыу

Siyahımsılaşмак, kararmaк; fümeleşmeк

tumırılıv тумырылыу

Kesilmeк, parçalanмак, yarıлмак, dilimlenmeк

tumırıv тумырыу

Kesmeк, parçalamak, yarmak, dilimlemeк

tumırtıv тумырттыу

Kestirmeк, parçalatмак, yardıрмак, dilimletmeк

tumpraıv тумпайыу

1.Yumru hâle gelmeк, toparлак hâle gelmeк

2.Sinir ve öfke bildirerek ağızı kabartмак, şişirmeк

tumpraıtvıv тумпайтыу

Yumru hâline getirmeк, toparлакlaştırмак

tumranlav тумранлау

İçe doğru basarak yürümek; paytak yürümek

tumrayıv тумрайыу

Surat asmak, sessiz kalıp kaş çatmak, somurtmak

tumtauyv тумтайыу

Yumru hâle gelmek, toparlak hâle gelmek

tunalıv туналыу

Hayvanın derisi yüzülmek, derisi soyulmak

tunaşıv тунашыу

Birlikte ya da karşılıklı deri yüzmek, deri soymak

tunativ тунатыу

Deri yüzdürmek, deri soydurmak

tunav тунау

1. Hayvanını derisini yüzmek, derisini soymak
2. Kısaltmak, makaslamak, kesmek, budamak

tuñaızıtıv туназытыу

Azıcık dondurmak

tuñaızıv туназыу

Azıcık donmak

tuñdırılıv туңдырылыу

Dondurulmak, buz tutturulmak

tuñdırıv туңдырыу

Dondurmak, buz tutturmak

tuñdırtıv туңдыртыу

Dondurtmak, buz tutturmak

tuñğaqlanıv туңғакланыу

Donmuş hâle gelmek, don tutmak

tuñgazaqlanıv туңғазакланыу

Az donuk hâle gelmek, azıcık donuklaşmak

tuñıv туңыу

1. Donmak, don tutmak, buzlanmak
2. Hissizleşmek
3. Donuklaşmak, durağanlaşmak

tuñқанлашыv туңқанлашыу

Birlikte ya da karşılıklı bir eğilip bir kalkmak; tepe taklak olup düzelmek

tuñқанlav туңқанлау

Bir eğilip bir kalkmak

tuñkayıv туңкайыу

El üzerine çöküp eğilmek, elle destek alıp eğilmek

tuñqayıv туңқайтыу

El üzerine çöktürüp eğdirmek, elle destek aldırıp eğdirmek

tupaqlanıv тупакланыу

Topak hâle gelmek, yumru hâle gelmek

turaqlav тураклау

Topak hâle getirmek, yumru hâle getirmek

turariv тупарыу

Kör hâle gelmek, körlenmek, kesmemek

tuparlaniv тупарланыу

Körlenmek, keskin olmamak

tuparlav тупарлау

Körletmek, keskin özelliğini kaybettirmek

tupaşlandiriv тупаşландырыу

Körlendirmek, körletmek, kör hâle getirmek, keskinliğini kaybettirtmek

tupaşlaniv тупаşланыу

1.Körlenmek, kör hâle gelmek, keskinliğini kaybetmek
2.Kabalaşmak, nezaketsiz hâle gelmek

tupaşlav тупаşлау

Körlemek, körleştirmek, keskinliğini kaybettirmek

tupayiv тупайыу

1.Top gibi kabarmak, top gibi meydana çıkmak, yusuvarlak olmak
2.Kocaman açılmak, fal taşı gibi açılmak (göz için)

tupaytiv тупайтыу

1.Top gibi kabartmak, top gibi meydana çıkarmak, yusuvarlak hâle

getirmek

2.Gözlerini kocaman açmak

tuphizlaniv тупһызланыу

Utanmaz hâle gelmek, edepsizleşmek

tupildaşiv тупылдашыу

Birlikte ya da karşılıklı top top etmek (bk. *tup⁴*)

tupildativ тупылдатыу

Top top ettirmek (bk. *tup⁴*)

tupildav тупылдау

Top top etmek (bk. *tup⁴*)

tupirlav тупырлау

Tubır tubır etmek, tubır tubır gelmek (bk. *tubır-tubır*)

tuplaniv тупланыу

Toplanmak, birikmek, kümelenmek, yığılmak

tuplativ туплатыу

Toplatmak, biriktirmek, kümелendirmek, yığdırmak

tuplav 1 туплау

Toplamak, yığmak, kümelemek, birikim yapmak

tupsanlav тупсанлау

Yükle ilerlemek, yük taşıyarak yürümek; ağır adımlarla yürümek

tupsiliv тупсылыу

İki uç katlanarak, rulo hâline getirilerek dikilmek

tupsıtıv тупсытыу

İki ucu katlatarak, rulo hâline
getirterek diktirmek

tupsıv 1 тупсыу

İki ucu katlayarak dikmek, rulo hâline
getirip dikmek

tuptayıv туптайыу

1.Top gibi kabarmak, top gibi şişmek;
tümsekleşmek, kabarıklaşmak
2.Gözlerini kocaman açmak

tuptaytıv туптайтыу

1.Top gibi kabartmak, top gibi
şişirmek; tümsekleştirmek
2.Gözlerini fal taşı gibi açtırmak,
gözlerini kocaman açtırmak

tuptırav туптырау

Tuptır tuptır etmek (bk. *tuptır*)

tuptırlatıv туптырлатыу

Tuptır tuptır ettirmek (bk. *tuptır*)

tuptırlav туптырлау

Tuptır tuptır etmek (bk. *tuptır*)

turaqlanıv турақланыу

Doğranmak, parçalanmak

turaqlaşıv турақлашыу

Birlikte ya da karşılıklı doğramak,
parçalamak

turaqlatıv турақлатыу

Doğratmak, parçalatmak

turaqlav турақлау

Doğramak, parçalamak

turalav туралау

1.Düzleştirmek, düz hâle getirmek
2.Doğrultmak, nişan aldırma

turalıv туралыу

Doğranmak, parçalanmak

turamıslav турамыслау

Parça parça doğramak, dilim dilim
kesmek

turaşıv турашыу

Birlikte ve karşılıklı doğramak,
parçalamak

turav турау

1.Doğramak, parçalamak
2.Bıçaklayıp öldürmek

turayıv турайыу

1.Düzleşmek, doğrulaşmak
2.Düzgünleşmek
3.Hakikileşmek

turaytırv турайтырыу

1.Düzleştirmek, doğrulaştırtmak
2.Düzgünleştirtmek
3.Hakiki hâle getirtmek

turaytıv турайтыу

1.Düzleştirmek, doğrulaştırtmak
2.Düzgünleştirtmek
3.Hakikileştirmek

turhayıv turхайышыу

Birlikte ya da karşılıklı sinir ve öfkeden dolayı dudak kabartmak

turhayıv turхайыу

Sinirle dudak bükmek, öfkeyle dudak büzmek; surat asmak

turhayıv turхайтыу

Sinirle dudak büzdürmek, öfkeyle dudak büktürmek; surat astırmak

turhıldaıv turхылдау

Sinirlenip mırıldanmak, öfkeyle kendi kendine söylenmek

turtaıv туртайыу

Sinirle dudak bükmek, öfkeyle dudak büzmek; surat asmak

tuthıv тутһыу

Ayazda az kurumak, biraz kurumak

tutiǵıv тутыǵыу

Nemlenip pasla kaplanmış, paslanmak, pas tutmak

tutiǵtırıv тутықтырыу

Paslandırmak, pasla kaplatmak, pas tutturmak

tutlanıv тутланыу

Rüzgarda ve açık havada kurumak

tutlatıv 1 тутлатыу

Soğuk havada temizletmek, mikroplarından arındırmak

tutlatıv 2 тутлатыу

Pasla kaplatmak, paslandırmak

tutlav тутлау

1. Soğuk havada temizlenmek, mikroplarından arınmak
2. Rüzgarda, açık havada kurumak

tutnav тутнау

Gözünü dikmek, dimdik bakmak

tuıındırılıv туйындырылыу

1. Doyurulmak, yedirilmek, beslenmek
2. Yiyecek temin edilmek
3. Gereği sağlatılmak

tuıındırıv туйындырыу

1. Doyurmak, yedirmek, beslemek
2. Yiyecek temin etmek
3. Gereğini sağlamak

tuıınıv туйыныу

1. Yiyip doymak
2. Karnını doyurmak, tok hâle gelmek
3. Bir şeyler temin edilmek, bir şeyler yerine getirilmek

tuııv туйыу

1. Doymak, iştahı kesilmek
2. Bıkmak, bezmek
3. İhtiyacı kalmamak
4. Bir sıvıyla tamamen dolmak

tuılav туйлау

Düğün yapmak, toy yapmak; merasim yapmak

tuytaqlav туйтаклау

Paytak paytak yürümek, paytak paytak etmek

tuytanlaşiv туйтанлашыу

Birlikte paytak paytak yürümek

tuytanlav туйтанлау

Paytak paytak yürümek, paytak paytak etmek

tuýzırılıv туйзырылыу

- 1.Doyurulmak, beslenmek
- 2.Bezdirilmek, bıktırılmak

tuýzıriv туйзырыу

- 1.Doyurmak, beslemek
- 2.Bezdirmek, bıktırmak

tużanlaniv тузанланыу

Tozlanmak, tozla kaplanmak

tużanlav тузанлау

Toz etmek, tozla kaplamak

tużgaqlaniv тузгакланыу

- 1.Etrafa savrulmak, saçılmak, dağılmak (saç, yün, pamuk gibi şeyler için)
- 2.Savrulup uçuşmak

tużgaqlav тузгаклау

- 1.Etrafa savurtmak, saçtırmak, dağıtmak
- 2.Savurup uçuşturmak

tużğışiv тузғышыу

- 1.Birlikte savrulmak, birlikte saçılmak

- 2.Birlikte ya da karşılıklı savrulup uçuşmak

tużğıtiv тузғытыу

- 1.Etrafa savurtmak, saçtırmak, dağıtmak
- 2.Savurup uçuşturmak

tużğiv тузғыу

- 1.Etrafa savrulmak, saçılmak, dağılmak (saç, yün, pamuk gibi şeyler için)
- 2.Savrulup uçuşmak

tużılıv тузылыу

Dağılmak, karışmak, düzensiz hâle gelmek

tużıniv тузыныу

- 1.Alt üst olup karışmak, altı üstüne gelmek
- 2.Öfkeden ortalığı dağıtmak

tużışiv тузышыу

- 1.Birlikte ya da karşılıklı dağılmak
- 2.Uçuşmak, birlikte savrulmak
- 3.Karşılıklı hakaret etmek, küfretmek

tuziv тузыу

- 1.Eskimek, yıpranmak, bozulmak
- 2.İhtiyarlamak, hasta düşmek
- 3.Karışmak, dağınık olmak
- 4.Sinirden hakaret etmek, öfkeden küfretmek

tuźrav тузрай

Etrafa savrulmak, saçılmak, dağılmak
(saç, yün, pamuk gibi şeyler için)

tuźırın тузырыу

- 1.Eskitmek, yıpratmak, aşındırmak
- 2.Telef etmek
- 3.Saçmak, savurmak

tübelenén түбэлэнеу

Tepelemek, kafasına vurulmak

tübeleşén түбэлэшеу

Birlikte ya da karşılıklı tepelemek,
kafasına vurmak; hücum etmek

tübeletén түбэлэтеу

Tepeletmek, kafasına vurdurmak

tübelev 1 түбэлэу

- 1.Tepelemek, kafasına vurmak
- 2.Hücum etmek, saldırmak

tübelev 2 түбэлэу

Tepe boyunca gezinmek, tepeye doğru
yol almak

tübeneуén түбэнэйеу

- 1.Alçalmak, gerilemek, düşmek
- 2.Kötüleşmek, kalitesizleşmek

tübeneуtélén түбэнэйтеу

Alçaltılmak, geriletilmek, düşürülmek

tübeneуtén түбэнэйтеу

- 1.Alçaltmak, geriletmek, düşürtmek
- 2.Kötüleştirmek, kalitesizleştirmek

tübenehénén түбэнһенеу

Kendini alçak, düşük görmek

tübenehétélén түбэнһетелеу

Alçaltılmak, küçük düşürülmek, düşük
gördürülmek

tübenehétén түбэнһетеу

Aşağılamak, küçük görmek, düşük
görmek

tübenletén түбэнлэтеу

Alçaltmak, düşürtmek, daha aşağıya
indirmek

tübenlev түбэнлэу

- 1.Alçalmak, düşürmek, daha aşağıya
inmek
- 2.Suyun akışına doğru gitmek, suyun
akışına bırakmak

tügerev түгэрэу

Tekerlek yapmak, yuvarlak yapmak,
daire yapmak

tügerélén түгэрелеу

Yuvarlanmak, yuvarlak hâle gelmek,
tekerlek biçiminde olmak

tügermelev түгэрмэлэу

Dönmek, tekerlek üzerinde hareket
etmek

tügélén түгелеу

- 1.Dökülmek, akıtılmak
- 2.Dağıttırmak, saçtırmak
- 3.Kan, ter, gözyaşı akıtılmak

tügén түгеу

1. Dökmek, akıtmak
2. Dağıtmak, saçmak
3. Kan, ter ya da gözyaşı akıtmak
4. Sarfetmek, harcamak
5. Paylaşmak

tükelén түкәлеу

Tükenmek, sona dayanmak; bitmek

tükmesén түкмәсеу

Takla atmak, baş aşağı dönmek, devrilmek

tükmeslev түкмәсләу

Takla atmak, baş aşağı dönmek, devrilmek

tüktérén түктереу

Döktürmek, akıtmak

tülenén түләнеу

Ödenmek, borcu verilmek

tüleşén түләшеу

Birlikte ya da karşılıklı ödemek, birlikte ya da karşılıklı borcunu ödemek

tületén түләтеу

Ödetmek, borcu verdirmek

tülev 1 түләу

Ödemek, borcunu vermek, para vermek

tüllenén түлләнеу

Döllenmek

tüllev түлләу

Döllemek

tümheyén түмһәйеу

Tümsekleşmek, küçük yükselti hâline gelmek

tüñereklendirén түңәрәкләндереу

Yuvarlatmak, yuvarlak hâle getirmek, tekerlek biçimine getirmek

tüñereklenén түңәрәкләнеу

Yuvarlanmak, yuvarlak hâle gelmek, tekerlek biçiminde olmak

tüñerekletén түңәрәкләтеу

Tekerlekleştirmek, yuvarlaklaştırmak, çember yaptırarak

tüñereklev түңәрәкләу

Tekerlek yarmak, yuvarlak yarmak, daire yarmak; yuvarlamak

tüñeretén түңәрәтеу

Çembere aldırarak, çemberleştirmek

tüñerev түңәрәу

Çembere almak, çembere içine sarmak

tünežén түнәзеу

Dinlenmek, soluk almak, nefes almak

tüñkerélén түңкәрелеу

Alt üst edilmek, döndürülmek

tüñkerén түңкәреу

Alt üst etmek, döndürmek

tüñkertén түңкәртеу

1. Alt üst ettirmek, döndürtmek

2. Yamultturmak

3. Kökten değiştirmek

tünterélév түнтәрелөү

Düşmek, yıkılmak; belirli bir zamanı aşmak, geçmek

tünterév түнтәрөү

1. Düşürmek, yıktırmak; belirli bir zamanı geçirmek

2. Alt üst etmek, döndürmek

3. Yamultmak

4. Yerine getirmek

tünteyév түнтәйөү

Aşağı doğru eğilmek, bükölmek

türégév түрегеү

Misafirlerin arasında kalıp öğrenmek

türkénlev түркөнләү

Babası evinde misafir olmak (kız, gelin olduktan sonra ilk gidişinde aile üyelerine hediyeler getirerek babasının evinde kalır.)

tüşelév түшәләү

Döşenmek, serilmek

tüşenév түшәнөү

Döşenmek, döşek serilmek

tüşeřév түшәшеү

Birlikte ya da karşılıklı döşemek, sermek

tüşetév түшәтеү

Döşetmek, döşek serdirmek

tüşev түшөү

1. Döşemek, sermek, yaymak

2. Fazla öldürmek, çokça kırmak

tüteletév түтәләтеү

Dümdüz çıkarmak, doğruca ilerletmek

tütelev түтәләү

Dümdüz çıkmak, doğruca ilerlemek

tüzémhézlenév түземһезләнеү

Sabırsızlanmak, sabırsızlaşmak, tahammül edememek, dayanamamak

tüzzérév түззереү

Sabrettirmek, katlandırmak, tahammül ettirmek, dayandırmak

tsementlanıv цементланыу

Çimentolanmak

tsementlatıv цементлатыу

Çimentolatmak

tsementlav цементлау

Çimentolamak

tsinklanıv цинкланыу

Çinko ile kaplanmak

tsinklav цинклау

Çinko ile kaplamak

ubalsıqlanıv убалсыккланыу

Terpeciklerle kaplanmak, terpecikli hâle gelmek

ubilıv убылыу

Oyulmak, kazılmak, deşilmek, eşilmek (toprak için)

ubıv убыу

Emip ie çekmek, emerek içine çekmek

ufıldav уфылдау

Of of diye gelmek, of of etmek

uflav уфлау

Oflamak, of çekmek, of etmek

uftanıv уфтаныу

Of demek, oflamak

uǵırlav уǵырлау

almak, hırsızlık yapmak

uǵıv уǵыу

Söylenileni dinlemek, söylenileni kavrayıp almak

uǵrav уǵрау

Birşeye uǵramak, düar olmak, rastlaşmak, rast gelmek, uǵramak

uǵıldav 1 ухылдау

Uh etmek, uh diye gelmek

uǵıldav 2 ухылдау

Sert ve yankılanan bir ses çıkarmak, gürüldemek

uhıldav уһылдау

Uhu uhu diye aǵlamak

ujarıv ужарыу

Gayretlenmek, güçlenmek

ujarlanıv ужарланыу

Gayretlenmek, güçlenmek

ujıldav ужылдау

Vızıldamak, vıjıldamak

ujımlaşıv ужымлашыу

Güzden ekilmeye uygun hâle gelmek, güzün ekime münasip hâle gelmek

ujımlaştırıv ужымлаштырыу

Güzün ekilmeye uygun hâle getirmek, güz ekimine münasip hâle getirmek

ujımlav ужымлау

Filiz vermek, başak vermek, baş vermek (bitki için)

uǵalav укалау

Sırmalamak, sırma çekmek, zıh çekmek

uǵıldav укылдау

Unk unk etmek, unk unk gelmek (bkz uñk-uñk)

uǵılıv укылыу

1. Okunmak
2. Bir metni ezberle söylemek

uǵınıv укыныу

Aǵız içinden dua okumak, okunmak

uǵıtılıv укытылыу

Okutulmak, ders aldırılmak

uǵıtıv укытыу

Okutmak, ders aldirmek

uǵlav 2 уклау

Doǵrultmak, yöneltmek, nişan almak, hedef almak

uqmarıldırıv укмарылдырыу

Yapıştırtmak, birleştirtmek, katlatmak

uqmaşıv укмашыу

1. Yarışmak, birleşmek, bir olmak, uyuşmak, örtüşmek

2. Yığılmak, toplanmak

uqmaştırlıv укмаштырылыу

Yapıştırılmak, örtüştürülmek, birleştirilmek

uqmaştırv укмаштырыу

1. Yapıştırtmak, örtüştürmek, birleştirtmek

2. Yığmak, toplamak

uqranışıv укранышыу

Birlikte ya da karşılıklı yumuşak ses çıkarmak

uqranıv украныу

Çağırır ya da seslenir gibi yumuşak ses çıkarmak (at için)

uqrav украву

Çağırır ya da seslenir gibi yumuşak ses çıkarmak (at için)

uqşıtıv укшытыу

Midesini bulandırmak, kusturmak

uqşıv укшыу

Midesi bulanmak, kusmak

uqţalıv укталыу

Niyet etmek, niyetlenmek, kurmak, aklına koymak; arzu etmek

uqţayıv укţайыу

Çömelmek, yuvarlak olup çökmek; domalmak

ulav улау

Ulumak

ulaytıv улайтыу

Öyle yapmak, o şekilde yapmak

ultıraqlanıv ултырақланыу

Yerleşmek, meskun hâle gelmek

ultırışıv ултырышыу

Birlikte ya da karşılıklı oturmak, yerleşmek

ultırv ултырыу

1. Oturmak, yerleşmek

2. Konmak, konmuş hâlde olmak

ultırtılıv ултыртылыу

Oturtulmak, dik koyulmak

ultırtışıv ултыртышыу

Birlikte ya da karşılıklı oturtmak, dik koymak, dikmek, yerleştirmek

ultırtıv ултыртыу

1. Oturtmak, dik koymak, yerleştirmek

2. Bir yere kapamak

ultırttırıv ултырттырыу

Oturtturmak, dik koydurmak

umaqlav умақлау

Takla atmak, parende atmak, baş aşağı dönmek

umırıv умырыу

Kesmek, koparmak, ayırmak

umırtılv умыртылыу

Kopartılmak, kestirilmek, ayırılmak

umırtıv умыртыу

Kestirmek, kopartmak, ayırtmak

umravlav умраулау

1. Omuzlamak, omuz atmak
2. Güç kullanmak

umşıraıv умшырайыу

Dar, derin şekilde çukurlanmak,
mağara ağzına benzemek

uñaldırıv уңалдырыу

İyileştirmek, sağlıklı hâle getirmek

uñalıv уңалыу

İyileşmek, onalmak, sağlıklı hâle
gelmek

uñaltıv уңалтыу

İyileştirmek, sağlıklı hâle getirmek

uñarıv уңарыу

Rengi gitmek, beti benzi solmak;
bembeyaz kesilmek

uñayhızlanıv уңайһызланыу

Elverişsiz hâle gelmek, uygunsuz hâle
gelmek

uñayhızlav уңайһызлау

Elverişsiz hâle getirmek, uygunsuz
hâle getirmek

uñaylanıv уңайланыу

Elverişli hâle gelmek, uygun hâle
gelmek, münasip olmak

uñaylaşıv уңайлашыу

Münasipleşmek, uygunlaşmak;
alışmak

uñaylaştırıv уңайлаштырыу

Münasip hâle getirmek,
uygunlaştırmak

uñaylav уңайлау

Elverişli yapmak, uygun yapmak

uñdırıv 1 уңдырыу

1. İstenilen sonuca getirmek, başarı
kazanmak, nail olmak
2. Yetiştirmek, büyütme

uñdırıv 2 уңдырыу

Soldurmak, ağartmak, rengini
kaçırtmak

uñışıv уңышыу

Birlikte ya da karşılıklı nail olmak,
başarı kazanmak; faydasını görmek

uñıv 1 уңыу

Yetişmek, erişmek, kavuşmak, nail
olmak, başarı kazanmak

uñıv 2 уңыу

Rengini atmak, rengi solmak

uñkıldatıv уңкылдатыу

Unk unk ettirmek, unk unk getirmek
(bk. uñķ-uñķ)

uñkıldav уңкылдау

Unk unk etmek, unk unk gelmek (bk. uñk-uñk)

uñtaylanıv унтайланыу

Hazırlanmak, elverişli hâle getirilmek, uygun hâle getirilmek

uranlav упанлау

Şaşkınlık ve korkuyla bakmak

урауıv упайыу

Gözü büyüterek açmak, kocaman açmak

урауıv упайтыу

Gözü büyüterek açtırmak, kocaman açtırmak

урlıǵıv улыǵыу

Bir yöne doğru gözünü dikip bakmak, gözü dalmak

yörek uplık-: Gönlü hüzünlenmek, mahzunlaşmak

uralanıv ураланыу

Dönüp durmak, etrafında dönmek

uraldııv уралдырыу

1. Sallandırmak, çalkalatmak; sarkıttırmak
2. Etrafında döndürmek

uralıııv уралышыу

Birlikte dolanmak, birlikte dönüp durmak

uralıv уралыу

Dürülmek, sarılmak, dolanmak

uraltıv уралтыу

Dürmek, sarmak, dolandırmak

urandııv урандырыу

Dolandırmak, döndürmek, sardırmak

urangılav уранǵылау

Dönüp durmak, dolanıp durmak, dönmek; volta atmak

urangıv уранǵыу

Dönüp durmak, dolanıp durmak, dönmek; volta atmak

uranıv ураныу

Bürünmek, dürünmek, kendi kendini sarmak

urañlav ураңлау

Dönüp durmak, dolanıp durmak, dönmek; volta atmak

uratılıv уратылыу

Çevrelenmek, kuşatılmak, sarılmak, döndürülmek

urativ уратыу

1. Çevreletmek, kuşattırmak, sardırmak, döndürmek
2. Dönüp dolaşıp aynısını söyletmek, tekrar edip durdurmak

urav 1 урау

Sarmak, kuşatmak, çevrelemek, döndürmek

urğıldırıv урғылдырыу

Patlatmak, püskürtmek

urğılv урғылыу

Püskürmek, patlamak, fişkirmek

urğıltıv урғылтыу

Püskürtmek, patlatmak, fişkirtmak

urğılyıtıv урғылйытыу

Aşırı, sağlam patlatmak, püskürtmek

urğılyıv урғылйыу

Aşırı, sağlam patlamak, püskürmek

urğıtıv урғытыу

Patlattırmak, püskürttürmek,

fişkirttürmek

urğıv урғыу

Püskürmek, patlamak, fişkirmek

urılıv урылыу

Vurulmak, biçilmek, derilmek (ekin için)

urınlaşıv урынлашыу

1. Yerleşmek, belirli bir yerde mevki almak

2. Meydana gelmek; hayata geçmek

urınlaştırıv урынлаштырыу

1. Yerleştirmek, belirli bir yere koymak

2. Hayata geçirmek, meydana getirmek

urışıv урышыу

Birlikte ya da karşılıklı orak vurmak, orakla dermek, biçmek

urıv урыу

Vurmak, biçmek, dermek, orakla dermek

urlanıv урланыу

Aşırı olmak, yürütülmek, çalınmak

urlaşıv урлашыу

Birlikte aşırarak, yürütmek, çalmak

urlatıv урлатыу

Aşırtmak, yürüttürmek, çaldırmak

urlav урлау

Aşırmak, yürütmek, çalmak

urmansılav урмансылау

Ormancı gibi gezmek, orman orman gezmek

urşıldav уршылдау

Urş urş diye gelmek, urş urş etmek (bk. urş-urş)

urtaqlaşıv уртақлашыу

1. Eşitçe bölüşmek, paylaşmak

2. Tecrübesini paylaşmak

3. Hâlini açmak, ortaklaşmak

urtaqlav уртақлау

Ortak şekilde bölmek, kendi aralarında bölmek

urtalaşıv урталашыу

Yarım yapılmak, yarım tamamlanmak

urtalav урталау

Yarım şekilde yapmak, yarıyı geçmek;
ortalamak

urtav уртау

Yutmak, yudumlamak

urtlativ уртлатыу

Yutturmak, yudumlatmak

urtlav уртлау

Yutmak, yudumlamak

urziriv урзырыу

Vurdurmak, biçtirmek (ekin için)

uşallaniv уşалланыу

Acımasız olmak, kötü olmak, yaramaz
olmak, kötü huylu olmak

uşallaşiv уşаллашыу

Acımasızlık göstermek, düşmanlık
göstermek, kötü huyluluk göstermek

uşiv ушыу

El açmak, avuç açmak

uslav услау

Avuçlamak; ele almak, avuca almak

uşmaqlaşiv уşмақлашыу

1. Yumruklaşmak, yumruklarla kavga
etmek

2. Kesici aletlerle kavga etmek

usmalav усмалау

Avuçlamak, avuçlayarak tutmak

uşaniv ушаныу

İlgilenmek, alakadar olmak, ilgi
duymak; gönül vermek; heves etmek

uşkiriv ушқырыу

Coşup burundan nefe alıp vermek,
solumak (vahşi at için)

utaliv уталыу

Zararlı otlardan ayıklanmak,
budanmak

utarlav утарлау

Küçük çiftlikte yaşamak, şehrin
dışındaki bir çiftlikte yaşamak

utaşiv уташыу

Birlikte zararlı otlardan ayıklamak,
birlikte budamak

utav 1 утау

Zararlı otlardan ayıklamak, budamak

utiğiv утығыу

Taze ota doymak (hayvanlar için)

utlaniv утланыу

Duygularla yanmak (göz için), gözleri
ateşlenmek

utlativ утлатыу

Otlamak, ot yedirmek

utlav 1 утлау

Otlamak, ot yemek

utliğiv утлығыу

Açlıktan içi geçmek

ууаишів уянышыу

Birlikte ya da karşılıklı uyanmak

ууаиів уяныу

1. Uyanmak, uyanık hâle gelmek
2. Meydana gelmek, ortaya çıkmak

ууатів уятыу

1. Uyandırmak, uyanık hâle getirmek
2. Meydana getirmek

ууавланів уяуланыу

Uyanıklaşmak, zeki olmak, sezgisi güçlü hâle gelmek

ууғанів уйғаныу

Uyanmak, uyanık hâle gelmek

ууғіланів уйғыланыу

Belirli bir yer için oyulmak, deşilmek

ууғілав уйғылау

Belirli bir yer için oymak, deşmek, kazmak

ууіів уйылыу

Oyulmak, deşilmek, çukurlaştırılmak, kazılmak

ууілтів уйылтыу

Oyup çukurlaştırarak ezmek, bozmak, mahvetmek, deşmek

ууыпсалав уйынсалау

Alaya almak, dalgaya vurmak, dalga geçmek

ууів уйыу

Oymak, deşmek, delmek, kazmak, eşmek

ууқанів уйканыу

Uyanmak, ayılmak, uykudan uyanmak

ууқіланів уйкылланыу

Çökük hâle gelmek, çukurlu hâle gelmek

ууқіллав уйкыллау

Çökük hâle getirmek, çukurlu hâle getirmek

ууландырів уйландырыу

Düşündürmek, düşünceye salmak

ууланів уйланыу

Düşünölmek, düşünceye salınmak

уулашів уйлашыу

Birlikte düşünmek, fikretmek, akıldan geçirmek; hayal kurmak, hayal etmek

уулатів уйлатыу

Düşündürmek, fikrettirmek

уулав уйлау

Düşünmek, fikretmek, akıldan geçirmek; hayal kurmak; akılda olmak

уумақландырів уймақландырыу

Küçük oyuk hâline getirmek, küçük gedik hâline getirmek

уумақланів уймақланыу

Küçük oyuk hâline gelmek, küçük oyuk gibi olmak

уумақлатив уймаклатыу

Küçük oyuk hâline getirmek, küçük gedik hâline getirmek

уунақлашив уйнаклашыу

Birlikte koşup ойнауір зıplamak; birlikte oynak hâle getirmek

уунақлатив уйнаклатыу

Oynatıp zıplatmak; oynaklaştırmak

уунақлав уйнаклау

Koşup zıplayıp oynamak; oynak hâle getirmek

уунақлив уйнаклыу

1. Oynanmak
2. Bir spor dalı için oynanmak
3. Dalga geçilmek

уунар-көлöv уйнап-көлөу

Oynayıp gülmek, keyif sefa sürmek, gönül rahatlatmak

уунашив уйнашыу

1. Birlikte ya da karşılıklı oynamak
2. Oynaşmak

уунатив уйнатыу

1. Oynatmak; dalga geçmek, alay etmek
2. Bir müzik aleti çaldırmak
3. Tatbikat yaptırmak

уунав уйнау

1. Oynamak
2. Bir spor dalı için oynamak

3. Tatbikat yapmak

4. Biriyle dalga geçmek, alay etmek

ууспанланив уйсанланыу

Dalgınlaşmak, dalgın hâle gelmek, düşünceli hâle gelmek

уузіқланив уйзыкланыу

Oyuk hâline gelmek, oyuk olmak, gedik olmak

уузіқлав уйзыклау

Oyuk açmak, oyuk yapmak, gedik açmak

уузігив уйзырыу

Oydurmak, deştirmek, deldirmek, kazdırmak, eştirmek

уузақлашив узақлашыу

Eş dost olmak, arkadaş olmak; oyunda eşleşmek

уузарманлав узарманлау

Birbirini geçmeye çalışmak

уузгарилив узгарылыу

Hayata geçirilmek, yapılmak, geçirilmek

уузгаришив узгарышыу

Birlikte yapmak, hayata geçirmek

уузгарив узгарыу

Geçirmek, yol aldirmek, yaşam geçirmek, ömür sürmek

уузімив узыныу

Şaşmak, coşmak, kudurmak

užířiv uзышыу

Yarışmak, koşuda yarışmak

užířtıriv uзыштырыу

Kendi aralarında koşturmak, koşuda yarıştırmak

užív uзыу

Geçmek, yol almak, geride bırakmak, belirli bir sınır ya da çizgiyi geçmek, olup bitmek

uzurpatsiyalanıv uzурпацияланыу

Gasp edilmek, ele geçirilmek

uzurpatsiyalav uzурпациялау

Gasp etmek, ele geçirmek

užířıřıv uзырышыу

Birlikte uğurlamak, birlikte geçirmek

užířıv uзырыу

Geçirmek, uğurlamak, yollamak

übélév үбелев

Öpülmek

übéřév үбешев

Öpüşmek

übév үбев

Örmek

ügeyhéńév үгәйһенев

Üvey görmek, üvey saymak

ügeyhérev үгәйһерев

1. Kendini üvey hissetmek, kendini yabancı hissetmek

2. Kendini gereksiz hissetmek

ügeyhétélév үгәйһетелев

Üvey, yabancı görüp zulmedilmek, zorluk gösterilmek

ügeyhétév үгәйһетев

1. Üvey, yabancı görüp zulmetmek, zorluk göstermek

2. Yabancı görmek, yabancı saymak, gereksiz görmek

üjetlenév 1 үжәтләнев

İnatlaşmak, dediğim dedik olmak

üjetlenév 2 үжәтләнев

Tembellenmek, miskinleşmek

ükelév үкәлев

???

ükhemlev үкһәмләв

Öküz istemek (sığır için)

ükhétév үкһетев

Hıçkıra hıçkıra ağlatmak, hüngür hüngür ağlatmak

ükhév үкһев

Hıçkıra hıçkıra ağlamak, hüngür hüngür ağlamak

ükéldeřév үкелдәшев

Karşılıklı ya da birlikte ük ük diye bağırarak (baykuş için)

ükéldev үкелдәв

Ük ük diye bağırarak (baykuş için)

ükémhézlev үкөмһөзлөү

Endişeye düşmek, kaygılanmak;
merak etmek

ükéndérén үкөндөрөү

Pişmanlık duyurmak, pişman ettirmek,
endişelendirmek, kaygılandırmak,
huzursuzlandırmak

ükénéşén үкөнөшөү

Karşılıklı ya da birlikte pişman olmak,
kaygılanmak, endişelenmek

ükénén үкөнөү

Pişman olmak, kaygı, endişe duymak

ükéřésén үкөрөшөү

Karşılıklı ya da birlikte öğürmek

ükéřén үкөрөү

Öğürmek, kalın ses çıkarmak

ükértén үкөртөү

Öğürtmek

ükteven үктөү

Ayak diremek, inat etmek, inatlaşmak
(at için)

ülékleven үлөклөү

İrinle, iltihapla dolmak

ülémhéren үлөмһөрөү

Yaşayası gelmeyerek ölüm istemek,
ölmeyi istemek

ülémleşén үлөмлөшөү

Ölüm gibi zorlaşmak, güçleşmek

ülén үлөү

1. Ölmek, can vermek
2. Yok olmak, bitmek, tükenmek
3. Çok sevmek, canını vermeye hazır olmak

ülšenén үлсәнөү

1. Ölçülmek
2. Kendi ağırlığını ölçmek, tartılmak

ülseşén үлсәшөү

Karşılıklı ya da birlikte ölçmek,
tartmak

ülsetén үлсәтөү

Ölçtürmek, tarttırmak

ülsew 1 үлсәү

1. Ölçmek, tartmak
2. Çeşitli yönlerden hesaplamak
3. Karşılaştırıp değerlendirmek

üz arşınıñ ménen ülse-: Nesnel
değerlendirmek, objektif bakmak

ültérelén үлтерелөү

Öldürülmek, yok edilmek

ültéřén үлтерөү

Öldürmek, yok etmek; can almak

ültértén үлтертөү

Öldürtmek, yokettirmek, can aldirmek

üñezlenén үñәзләнөү

Küflenmek, küf tutmak, küf kaplamak

üñgeletén үñгәләтөү

Susturmak, suskunlaştirmek;
afallaştirmek, sersemleştirmek

üñgelev үңгәләү

Susmak, suskunlaşmak; afallamak, sersemlemek

üñgemleşén үңгәмләшеү

Gayret etmek, güç harcamak, emek harcamak

üñgemlev үңгәмләү

Gayret etmek, güç harcamak, emek harcamak

üñgerén үңгәреү

Değişmek, başkalaşmak, farklılaşmak

üñgezew үңгәзәү

Susmak, suskunlaşmak; afallamak, sersem olmak

üñérlev үңерләү

İşlemek, nakşetmek, nakış yapmak

üñlev үңләү

Minelemek, mineyle kaplamak

ürkelenén үркәләнеү

Öfkelenmek, sinirlenmek

ürkeleşén үркәләшеү

Karşılıklı ya da birlikte öfkelenmek

ürkeletén үркәләтеү

Öfkelendirmek, sinirlendirmek

ürkelev үркәләү

Öfke duymak, sinir olmak

üptérén үптерев

Öptürmek, öpmeye izin vermek

ürelev үрәләү

Atın ön ayaklarından birini arka ayaklarına kösteklemek

ürepsénén үрәпсенеү

Toynaklarını toprağa geçirip şahlanmak

ürepsétén үрәпсетеү

Şaha kaldırmak

ürepsén үрәпсеү

Şaha kalkmak

ürgénlenén үргенләнеү

Yukarı kaldırılmak, yükseğe çıkarılmak, boy almak

ürgénlev үргенләү

Yukarı kaldırmak, yükseğe çıkarmak

ürgén үргеү

Yukarı kaldırmak, yükseğe çıkarmak

ürhelendérén үрһәләндереү

Kızdırmak, körürtmek; galeyana getirtmek, hiddetlendirmek

ürhelenén үрһәләнеү

Kızmak, körürmek; galeyana gelmek, hiddetlenmek

üréleşén үрелешеү

Birlikte ya da karşılıklı örülmek

ürélén 1 үрелеү

1. Yukarı kaldırılmak, yükseltilmek

2. Bir şey almak için el uzatmak

ürélév 2 үрелөү

Örülme, bağlanılmak, birleştirilmek

üréşév үрешөү

Karşılıklı veya birlikte örmek,
birleştirmek, bağlamak

üréşlev үрешлөү

Otlamak, yayılmak (hayvan için)

ürév 1 үрөү

Filiz vermek, sürgün vermek,
tomurcuklanmak; büyüyüp uzamak

ürév 2 үрөү

Örmek, birleştirmek, bağlamak

ürkeslenév үркэслэнеү

Hörgüçlü olmak, hörgüçlenmek

ürkeslev үркэслөү

Heybe asmak, yüklemek

ürkeñ үркэү

Yukarı kaldırmak, boy almak

ürletélév үрлэтөлеү

1. Üste kaldırılmak, yukarı

kaldırılmak, çıkartılmak

2. Terfi ettirilmek

ürletév үрлөтөү

1. Yukarı kaldırtmak, üste kaldırtmak,
çıkartmak

2. Makama, baş köşeye çıkmaya
müsaade etmek

3. Terfi ettirmek

ürlev үрлөү

1. Yukarı kaldırmak, üste çıkarmak;
çıkarmak

2. Makama, baş köşeye çıkmak

3. Terfi etmek, yükselmek

ürmelev үрмөлөү

1. Tırmanmak, tırmana tırmana
çıkma

2. Sarınarak, tutunarak çıkmak
(bitkiler için)

ürmeslev үрмэслөү

Farklı şekilde yükselmek, yükseğe
çıkma

ürsésév үрсешөү

Karşılıklı ya da birlikte üremek,
yetişmek

ürsétélév үрсетөлеү

Üretilmek, yetiştirilmek

ürsétév үрсетөү

Hayvan üretmek, hayvan yetiştirmek

ürsév үрсеү

Üremek, yetişmek

ürtelenév үртэлэнеү

Kızma, körürmek; galeyana gelmek,
hiddetlenmek

ürtelév үртөлеү

Bilinçli yangın çıkarılmak; üzülme,
kahrolma

ürtemhév үртәмһеү

Azap çekilmek, ıstırap çekilmek;
üzülmek, üzüntü duymak

ürtendérev үртәндереү

Azap çektirmek, ıstırap çektirmek;
üzdürmek

ürtenév үртәнеү

Azap çekilmek, ıstırap çekilmek;
üzülmek

ürteşév үртәшеү

Karşılıklı ya da birlikte bilinçli yangın
çıkarmak

ürtetév үртәтеү

Bilinçli yangın çıkarıp yaktırmak

ürtev үртәү

1. Bilinçli yangın çıkarıp yakmak
2. Gücüne gitmek, ağrına gitmek

ürtlev үртләү

Ateş bırakıp yakmak, bilinçli yangın
çıkarmak

ürzérév 1 үрзереү

Büyütmek, geliştirmek; filiz vermek,
sürgün vermek, tomurcuk vermek

ürzérév 2 үрзереү

Ördürmek, ekleyip birleştirmek,
birlikte bağlamak

üseşév үсәшеү

Kendi aralarında gücüne gitmek

üsev үсәү

Birinin başarısızlığı ya da suçu için
ağrına dokunmak

üségéşév үсегешеү

Karşılıklı ya da birlikte ağrına gitmek,
gücüne gitmek; öfkelenmek

üségév үсегеү

Ağrına gitmek, gücüne gitmek;
öfkelenmek

üsékleshév үсәкләшеү

Karşılıklı ya da birlikte ağrına gitmek,
gücüne gitmek; öfkelenmek

üséklev үсәкләү

Gücüne gitmek, ağrına gitmek

üséktérev үсәктереү

Ağrına dokundurmak, gücüne
dokundurmak

üşéndérev үсәндереү

Şımartmak, yüz vermek

üşénév үсәнеү

Şımartmak, yüz verilme

üşésév үсәшеү

Karşılıklı ya da birlikte büyüme,
gelişme; uzamak; olgunlaşma;
yayılmak

üşéslenév үсәшләнеү

Karşılıklı ya da birlikte büyüme,
gelişme; uzamak; olgunlaşma;
yayılmak

üśén ęęę

Büyümeğ, gelişmeğ; uzamak;
olgunlaşmak; bir yerde yayılmak

üśkerén ęękäreę

Yetiştirmek, büyütmek, bakmak,
beslemek

üśleşén ęęlášęę

İntikam gütmek

üstérelén ęętereleę

Büyütölmek, yetiştirilmek

üstéresén ęętereseę

Birlikte ya da karşılıklı büyütmek,
yetiştirmek

üstéren ęętereę

Yetiştirmek, büyütmek, bakmak,
beslemek

ütelén ęętáleę

Yerine getirilmek, icra edilmek, ifa
edilmek, uygulanmak,
gerçekleştirilmek

ütetén ęętáleę

Yerine getirtmek, icra ettirmek, ifa
ettirmek, uygulatmak,
gerçekleştirtmek

ütev ęętę

Yerine gelmek, icra etmek, ifa etmek,
uygulamak, gerçekleşmek

ütéklenén ęęteklášęę

Ütölenmek

ütékleşén ęęteklášęę

Birlikte ya da karşılıklı ütölemek

ütékletén ęęteklášęę

Ütöletmek

ütéklev ęęteklášęę

Ütölemek

ütélen ęęteleę

Geçilmek, gidilmek

üténén ęęteneę

Rica etmek

ütén 1 ęęteę

1. Geçmek, gitmek, yol almak

2. Ardında bırakıp gitmek

ütén 2 ęęteę

İyice kesmek ya da delmek, deşmek

ütkerélén ęętkäreleę

Geçirilmek, iletilmek, yol verilmek

ütkerésén ęętkäreseę

Karşılıklı ya da birlikte geçirmek,
iletmek

ütkerén ęętkäreę

Geçirmek, iletmek, yol vermek

ütkertén ęętkäreteę

Geçirtmek, ilettirmek

ütkeşén ęętkášęę

Açlıktan içi geçmek

ütkeşterén ęętkáštereę

1. Açlıktan içi geçirtmek

2. İki elin parmaklarını birbirine geçirmek, kenetlemek

ütkérlenén үткерлэнеү

Keskin hâle gelmek, keskinlenmek, sivri hâle gelmek

ütkérleşén үткерлэшеү

Keskinleşmek, sivrileşmek

ütkérletén үткерлэтеү

Keskinletmek, sivrileştirmek

ütkérlev үткерлэү

Keskinlemek, sivriltmek

ütletén үтлэтеү

Yağlı bir şeyi çok yedikten sonra şişirtmek; hıçkırtmak

ütlev үтлэү

Yağlı bir şeyi çok yedikten sonra şişmek; hıçkırtmak

ütmeşlendéren үтмэслэндереү

Körlendirmek

ütmeşlenén үтмэслэнеү

Körlenmek

üzbéldéklenén үзбелдеклэнеү

Kendini bilerek davranmak, kendini bilerek hareket etmek

üzekhéren үзэкһереү

Acıkmak, aç olmak

üzeklenén үзэкленэү

Ortalanmak, merkez hâline gelmek, odaklanmak

üzekleşén үзэкләшеү

Odaklaşmak, toplanmak

üzekleştéren үзэкләштереү

Merkezleştirmek, odaklaştırmak; toplılaştırmak

üzekletén үзэкләтеү

Ortalamak, merkez hâline getirmek, odaklatmak

üzeklev үзэкләү

Ortalamak, merkez yapmak, odaklamak

üzgelenén үзгэлэнеү

Ayrı hâle gelmek, farklı hâle gelmek; nitelikli ve ya özellikli olmak

üzgelev үзгэлэү

Yadırgamak, farklı görmek, yabancılamak

üzgeléklenén үзгелеклэнеү

Başkalaşmak, farklı hâle gelmek, özellikli hâle gelmek

üzgerén 1 үзгэреү

1. Değişmek, başkalaşmak

2. Çekimlemek (gramerde)

üzgerén 2 үзгэреү

Tabakalaşmak, kaplanmak; kaymaklanmak

üzgertélen үзгэртелеү

Değiştirilmek, başkalaştırılmak

üzgertév үзгэртeү

Değiştirmek, başkalaştırmak

üzgerttéév үзгэрттерeү

Değiştirtmek, başkalaştırtmak

üzhénév үзhенeү

Özümsemek, benimsemek, kendine ait görmek

üzhüzlenév үзһүзлэнeү

İnat etmek, inatlaşmak, diklenmek

üzémsélev үземселэү

İçine kapanmak, kendine dönmek

üzénselev үзэнсэлэү

Kendine uydurmak, kendince bir hâle getirmek

üzlendéév үзлэндерeү

Özümsetmek, özlendirmek, özlü hâle getirmek

üzlenév үзлэнeү

Özümsenmek, özlü hâle gelmek

üzleşév үзлэшeү

Birlikte özümsemek, benimsemek

üzleştéév үзлэштерелeү

Özümseleştirilmek, benimsetilmek

üzleştéév үзлэштерeү

1. Özümsemek, benimsemek, kendine mal etmek
2. Öğrenmek
3. Sindirmek
4. Vazife, iş için tutmak

vağayiv вағайыу

Küçülmek, ufalmak; ekonomik olarak daralmak

vağaytiv вағайтыу

Küçültmek, ufaltmak; ekonomik olarak daraltmak

vağaylaniv вақайланыу

Küçülmek; itibar kaybetmek

vağaylav вақайлау

Küçültmek; itibar kaybettirmek

vağhiviv вақһыныу

Kendini küçük saymak, kendini küçük görmek

vağhiv 2 вақһыу

Ufalmak, küçülmek

vağlaniv вақланыу

Parçalanmak, küçülmek, ufalmak

vağlaşiv вақлашыу

Önemsiz bir şeyi parçalamak

vağlativ вақлатыу

Parçalatmak, küçültmek, ufaltmak

vağlav вақлау

Parçalamak, ufaltmak, küçültmek

vağsillaniv вақсылланыу

Ufalmak, küçülmek

valsıqlaniv валсықланыу

Lokma, dilim hâline getirerek parçalanmak, küçültülmek

valsıqlav валсыкклау	veğezlev вәғәзләү
Lokma hâline getirmek, parçalamak, dilimlemek	Akıl vererek söz söylemek, nasihat etmek
vatılıv ватылыу	vehşilenév вәхшиләнеу
Parçalanmak, kırılmak, bölünmek	Vahşileşmek, barbarlaşmak
vatıp-hındıriv ватып-һындырыу	verbovkalaniv вербовкаланыу
Parçalayıp çigñemek, bozmaq, dağıtmak; (dili) bozmaq	Çağrı ile toplanmak, alınmak
vatıp-қыriv ватып-қырыу	verbovkalav вербовкалау
Parçalayıp kırmak	Çağrı ile toplamak, almak
vatıp-yémérév ватып-емереу	verstkalav версткалау
Parçalayıp çigñemek, bozmaq, dağıtmak; (dili) bozmaq	Rötuşlamak, makyaj yarmak
vativ ватыу	vezénlev вәзенләү
Kırmak, parçalamak, bölmek	Ölçmek
vattıriv ваттырыу	vijldaşiv выжылдашыу
Kırdırmak, parçalatmak, böldürmek	Vızıldeşmak
vayımhızlaniv вайымһызланыу	vijldativ выжылдатыу
Sıkıntısız olmak, gamsız olmak	Vızılдатmak
vayımlaniv вайымланыу	vijlativ выжлатыу
Vehimlenmek, gamlanmak	Vızlatmak
vayımlav вайымлау	vijlav выжлау
Sıkılmak, vehmetmek	Vızlamak
veğezelenév вәғәзәләнеу	vintlav винтлау
Vadelenmek	Vidalamak
veğezelev вәғәзәләу	vitaminlaniv витаминланыу
Vadelemek, yarmaya söz vermek	Vitaminlenmek
veğezleşév вәғәзәләшеу	vitaminlav витаминлау
Karşılıklı söz vermek	Vitamin vermek
	vulgarlaştıriv вулгарлаштырыу
	Adileştirmek, bayağılaştırmak

vulkanizatsiyalanıv**вулканизациялануы**

Kükürtle yüksek derecede ısıtıp sertleştirilmek

vulkanizatsiyalav**вулканизациялау**

Kükürtle yüksek derecede ısıtıp sertleştirmek

yabalaqlav ябалаклау

İri ve yumuşak olmak (kar için)

yabaуlanıv ябайлануы

Basitlik göstermek, basit olmak; yapay olmak

yabaуlaşıv ябайлашыу

Basitleşmek, alışıldık hâle gelmek, sunîleşmek

yabaулаştırv ябайлаштырыу

Basitleştirmek, yapaylaştırmak, sunîleştirmek

yabiqlav ябыклау

Zayıflamak, sıska olmak, cılızlamak

yabiqtırv ябықтырыу

Zayıflaştırmak, sıskalaştırmak, cılızlaştırmak

yabılıv ябылыу

1. Karanmak, örtülmek
2. Zamanı bitmek, süresi bitmek

yabındırv ябындырыу

Karattırmak, örttürmek; kapanmaya mecbur etmek

yabınıv ябыныу

1. Örtünmek, örtü örtünmek; duvak örtünmek

2. Üstünü kapatmak, üstünü örtmek

yabırılışıv ябырылышыу

Birlikte ya da karşılıklı saldırılmak; karşılıklı istila edilmek, sarılmak

yabırılıv ябырылыу

1. Saldırılmak
2. İstila edilmek, sarılmak, bürülmek

yabırıv ябырыу

1. Saldırmak
2. İstila etmek, sarmak, bürümek

yabıv 1 ябыу

1. Kapatmak, üstünü kaplamak, üstünü örtmek
2. Karayarak korumak
3. Ele almak
4. Bir şeyin gidişatını durdurmak

yadlav ядлау

Hatırlamak, yâd etmek, anmak

yafalandırıv яфаландырыу

Cefa çektirtmek, eziyet çektirtmek

yafalanıv яфалануы

Cefa çekmek, eziyet çekmek

yafalav яфалау

Cefa çektirmek, sıkıntı çektirmek, eziyet etmek

yagalaşıv яғалашыу

Yaka yakaya yarışmak, yakaya

yarışmak, yakaya yarışarak almak;
savaşmak, karşılıklı m¼cadele etmek

yağalav 1 яђалау

1. Yakasından bağlamak, yakasına yarışmak
2. Bir şey boyunca gitmek

yağalav 2 яђалау

Çocuk sahibi olmak

yağallanıv яђалланыу

Benek benek lekelenmek, benek benek lekeli olmak

yağılıv 1 яђылыу

Yakılmak, ateşe verilmek

yağılıv 2 яђылыу

S¼r¼lmek, yakılmak, sıvanmak

yağışıv яђышыу

Birlikte yakmak, birlikte ateşe vermek

yağıv 1 яђыу

1. Yakmak
2. Ev ısıtmak
3. Dert vermek, ¼zlemek, kızdırmak

yağıv 2 яђыу

1. S¼rmek, yakmak, sıvamak
2. Boşuna suçlamak, leke çalmak, itham etmek

yaђađlav яђаклау

Mermi koymak, barut ile doldurmak, ateşlemeye hazırlamak

yah¼lıv я¼алыу

1. Yapılmak
2. Meydana gelmek, oluşmak

yahanıv я¼аныу

1. İş yaratmaya niyetlenmek, hazırlanmak
2. Bezenmek, s¼slenmek

yaђařıv я¼ашыу

1. Birlikte ya da karşılıklı yapmak, işlemek
2. Birlikte ya da karşılıklı hazırlamak

yahatıv я¼атыу

Yaptırmak, kurdurmak

yahav 1 я¼ав

1. Yapmak, işlemek
2. Hazırlamak, d¼zenlemek
3. Değiştirmek, geliştirmek

ış yanına kuş yaha-: Bir şeyin ¼st¼ne ilave etmek, artırmak

yahav 2 я¼ав

Ateşe hazır h¼le getirmek, atışa hazırlamak; barut koymak

yahavlav я¼аулау

Mermi koymak, barut ile doldurmak, ateşlemeye hazırlamak

yahıllanıv я¼илланыу

K¼t¼leřmek, işe yaramaz olmak; cahil olmak

yahıllaşıv я¼иллашыу

K¼t¼l¼k yapmak; cahillik yapmak

yaқınaуıv яқынайыу

1. Yaklaşmak, yakınlaşmak
2. Ara azalmak
3. Zamanı gelmek, yetişmek
4. Değerli ve yakın olmak

yaқınaуtılv яқынайтылыу

1. Yaklaştırılmak, yakınlaştırılmak
2. Çabuklaştırılmak, vakti azaltılmak
3. Dostlaştırılmak, kendine yaklaştırılmak

yaқınaуtıv яқынайтыу

1. Yaklaştırmak, yakınlaştırmak
2. Çabuklaştırmak, vaktini azaltmak
3. Dostlaştırmak, kendine yaklaştırmak

yaқınlaşıv яқынлашыу

Birbirine yakınlaşmak, birbirine yaklaşmak

yaқınлаştırılıv яқынлаштырылыу

Yakınlaştırılmak, yaklaştırılmak

yaқınлаştırıv яқынлаштырыу

Yakınlaştırmak, yaklaştırmak

yaқınlav яқынлау

Yaklaşmak, yakınlaşmak

yaқlanıv яқланыу

Birinin desteğine dayanarak rahat yaşamak, kapılanmak

yaқlaşıv яқлашыу

Birbirini desteklemek, sahip çıkmak

yaқlatıv яқлатыу

Birinin desteğine dayandırarak rahat yaşatmak, kapılandırarak

yaқlav 1 яқлау

1. Himaye etmek, desteklemek, savunmak
2. ... tarafını tutmak, ... fikrinde olmak
3. Onaylamak, uygun görmek
4. Tezini savunmak
5. Mahkemede sanığı savunmak

yaқlav 2 яқлау

Yardımcı fiil olarak iş ya da durumun yönünü, tarafını bildirecek şekilde kullanılır; ... taraftan, ... yönden

yaқшатlanıv яқшатланыу

Şan kazanmak, şöhretlenmek, namlanmak

yaқşıhınıv яқшыһыныу

İyi görmek, güzel görmek, iyi olarak ele almak, güzel olarak ele almak

yaқşılanıv яқшыланыу

Güzel olmak, güzelleşmek, iyi hâle gelmek

yaқşırıv яқшырыу

İyileşmek, düzelmek

yaқşırtıv яқшыртыу

İyileştirmek, güzelleştirmek; düzeltmek

yaqtırv 1 яқтырыу

1. Aydınlanmak, gün ağarmak
2. Üzüntü ve kederden arınmak

yaqtırv 2 яқтырыу

Yaktırmak, tutuşturmak,
alevlendirmek, korlandırmak

yaktırv 3 яқтырыу

Südürmek, bulandırmak, yaktırmak

yaqtırtılıv яқтырылыу

1. Işıklandırılmak, aydınlatılmak
2. İçi ısıtılmak, canlandırılmak
3. Açıklanmak, anlatılmak

yaqtırtıv яқтыртыу

1. Işıklandırmak, aydınlatmak
2. İçini ısıtmak, canlandırmak
3. Açıklamak, anlatmak

yalağaylanıv 1 ялағайланыу

Yalalık etmek, dalkavuk olmak,
şakşakçılık etmek

yalağaylanıv 2 ялағайланыу

Tembel olmak, üşenmek, üşengeç
olmak

yalangaslandırıv**яланғасландырыу**

1. Çıplaklaştırmak, giyimsizleştirmek;
2. Yapraksızlaştırmak;
donanımsızlaştırmak

yalangaslanıv яланғасланыу

1. Çıplaklaşmak

2. Yapraksızlaşmak;
donanımsızlaşmak

yalanıp-yaşkanıv яланып-ясканыу

1. Ümit ederek yalanıp durmak
2. Oradan buradan bir şeyler toplayıp
karnı doyurmak

yalanıv яланыу

1. Yalanmak, kendi kendine bir şeyler
yalanmak, karnı doymamak
2. İltihabı, irini çekmek

yalap-yaşqav ялап-ясқау

Yalayıp ıslatmak; yalayarak saçmak

yalaşıv ялашыу

Birlikte ya da karşılıklı yalamak,
yalaşmak

yalatılıv ялатылыу

Yalatılmak, dil değirtilmek; eritilip
yok ettirilmek

yalatıv ялатыу

Yalatmak, dil değirtmek; erittirip yok
ettirmek

yalav ялау

Yalamak, dil değirmek; eritip yok
etmek

yalbarıšıv ялбарышыу

Birlikte ya da karşılıklı yalvarmak,
yakarmak

yalbarıv ялбарыу

Yalvarmak, yakarmak

yalbıǵav ялбырау

1. Uzun olup salınıp düşmek, inmek, sarkmak
2. Eskimek, yıpranmak

yalbırlatıv ялбырлатыу

Sağa sola savurtmak, etrafa savurtmak

yalbırlav ялбырлау

Sağa sola savurmak, etrafa savurmak, yana saçmak

yalǵanıv ялғаныу

1. Baǵlanmak, eklenmek
2. Dilbilgisinde ek gelmek, eklenmek
3. Söze devam etmek

yalǵanlav ялғанлау

Yalan söylemek, hile yapmak, aldatmak

yalǵaşıv ялғашыу

Birlikte ya da karşılıklı eklemek, bağlamak

yalǵatıv ялғатыу

Baǵlatmak, ekletmek, birleştirtmek

yalǵav 1 ялғау

1. Baǵlamak, yarıştırmak, dikmek, eklemek
2. Temas kurmak

yalındırıv ялындырыу

Yalvartmak, çabuk razı olmamak

yalınhıtıv ялынытыу

İs, duman tadı sindirmek

yalınhıv ялыныу

is, duman tadı sinmek

yalınv ялыныу

1. Rica etmek
2. Yalvarmak, yakarmak

yalǵavlanıv ялғауланыу

Üşenmek, tembelleşmek, miskinleşmek

yalǵıldav ялкылдау

Aniden parlamak, birden ışıldamak

yalǵınlanıv ялкынланыу

1. Alevlenmek, ışıklanmak
2. Işık saçmak
3. Şevklenmek

yalǵınlatıv ялкынлатыу

1. Alevlendirmek, ışıklandırmak
2. Işık saçtırmak
3. Şevklendirmek

yalǵınlav ялкынлау

1. Alevlemek, ışık vermek
2. İlham vermek, şevk vermek

yalǵıtıv ялкытыу

Bezdirmek, bıktırmak, usandırmak

yalǵıv ялкыу

Bezlemek, usanmak, bıkmak

yallandırv ялландырыу

Kızarıklık çizgi şeklinde iz bırakmak

yallanıv 1 ялланыу

Kiralanmak

yallanıv 2 ялланыу

Kalınlaşmak, kalın durmak (ense için);
başı dik durmak

yallatıv яллатыу

Kiralatmak

yallav яллау

Kiralamak

yalmalav ялмалау

Kavrayıp almak, tutup almak;
kuşatmak

yalmanıv ялманыу

Dudaklarını yalamak, yalanmak

yalmaıv ялмау

1. Kavrayıp almak, tutup almak
2. Kuşatmak, sarmak, çevrelemek
3. Dil ile dudak yalamak

yalraqlanıv ялпақланыу

Yayvan olmak, yayvanlaşmak

yalpanlav ялпанлау

Yayvan hâle getirmek,
yayvanlaştırmak

yalpaşıv ялпашыу

1. Yere sinmiş gibi olmak, yere yayılmak, serilmek
2. Rezil olmak, rüsva olmak

yalpaştırıv ялпаштырыу

Yayvan hâle getirip yaymak, sermek

yalpaıv ялпайыу

Genişçe yayılmak, genişçe serilmek

yalpaytıv ялпайтыу

Genişçe yaydırmak, genişçe serdirmek

yalpılaştırıv ялпылаштырыу

Geniş halk tabakasına yaymak, halka indirgemek

yalpılдаşıv ялпылдашыу

Karşılıklı ya da birlikte bir görünüp bir kaybolmak

yalpıldatıv ялпылдатыу

Bir gösterip bir kaybettirmek

yalpıldav ялпылдау

1. Bir görünüp bir kaybolmak
2. Hızlı hareketlerle yavaş yavaş adım atmak

yalısıǵıv ялсыǵыу

Uzun yoldan ya da isteksiz bir iş görmekten dolayı yorulmak, hâlsiz düşmek

yalısıqtırıv ялсықтырыу

Yordurmak, hâlsiz düşürmek

yalısıv ялсыу

Faydasını görecektir şekilde rahatlamak

yaltandırıv ялтандырыу

Birdenbire bir yöne döndürmek,
aniden bir yöne doğru hareket ettirmek

yaltanıv ялтаныу

Birdenbire bir yöne dönmek, aniden bir yöne doğru hareket etmek

yaltanlav ялтанлау

1. Gözü sağa sola hareket ettirmek, gözü oynatmak
2. Bir iş ya da durumdan kaçmak

yaltarıv ялтарыу

Birdenbire bir yöne dönmek, aniden bir yöne doğru hareket etmek

yaltartıv ялтартыу

1. Birdenbire bir yöne döndürmek, aniden bir yöne doğru hareket ettirmek
2. Düşünce ya da sözü saptırmak, çarpıtmak

yaltaslanıv ялтасланыу

Işıklı hâle gelmek, parlak hâle gelmek

yaltaııv ялтаıыу

Birdenbire bir yöne dönmek, aniden bir yöne doğru hareket etmek

yaltıldatıv ялтылдатыу

Parlak ve açık şekilde birden parlatmak, ışıldatmak

yaltıldav ялтылдау

Parlamak, ışıldamak

yaltıraşıv ялтырашыу

Birlikte ya da karşılıklı parlamak, ışıltı etmek

yaltıratılıv ялтыратылыу

Parlaklaştırılmak, ışıltı ettirilmek

yaltıratıv ялтыратыу

Parlaklaştırmak, ışıltı ettirmek

yaltıraıv ялтырау

Parlamak, ışıltı etmek

yaltlatıv ялтлатыу

Parlak ve açık şekilde birden parlatmak, ışıldatmak

yaltlav ялтлау

Parlak ve açık şekilde birden parlamak, ışıldamak

yalvarıv ялуарыу

Yalvarmak, yakarmak

yamanıv ямалыу

Yamanmak, yama ile örtülmek, yama ile kapatılmak

yamanhıvlatıv яманһыулатыу

Hüzünlendirmek, kaygılandırmak, kederlendirmek

yamanhıvılav яманһыулау

Hüzünlenmek, kaygılanmak, kederlenmek

yamanıv яманыу

Yamanmak, yama ile örtülmek, yama ile kapatılmak

yamanlaşıv яманлашыу

Karşılıklı arayı bozmak, karşılıklı öfkelenmek

yamanlav яманлау

Kötü göstermek, fena göstermek, kötülemek

уаматив яматыу

Yamatmak, yama ile örttürmek, yama ile kapatmak

уамав 1 ямау

Yamamak, yama ile örtmek, yama ile kapamak

уамѓирлав ямѓырлау

Yağmur yağmak, yağmurlu olmak

уамһақлав ямһаклау

Korumak, muhafaza etmek, himaye etmek, savunmak

уаһақлашив яһаклашыу

Tokatlaşmak, karşılıklı tokat atmak

уаһақлатив яһаклатыу

Tokatlatmak, tokat attırmak

уаһақлав яһаклау

Tokatlamak, tokat atmak

уапаллашив яһьяллашыу

Toplanıp kavga etmek, dalaşmak

уапашив яһашыу

1. Karşılıklı veya birlikte kötülük yapmak
2. Karşılıklı veya birlikte tehdit etmek, korkutmak, gözdağı vermek

уапанв яһау

1. Kötülük yapmak
2. Tehdit etmek, korkutmak, gözdağı vermek

уандырайланив яһдырайланыву

Hemen öfkelenmek, hemen kızmak, hemen sinirlenmek

уандырылив яһдырылыу

1. Alevlendirilmek, yakılmak
2. Kundaklatılmak

уандырышив яһдырышыу

1. Birlikte ya da karşılıklı alevlendirmek, yakmak
2. Birlikte ya da karşılıklı kundaklamak

уандырыв яһдырыу

1. Alevlendirmek, yakmak
2. Kundaklamak
3. Yüreğini yakmak
4. Kızdırmak

уаһѓалақлав яһѓаклау

Yakınlaşmak, yakın gelmek

уаһѓыратив яһѓыратыу

Yankılatmak, çınlatmak

уаһѓырав яһѓырау

1. Yankılamak, çınlamak
2. Daima sesi kulakta olmak
3. Açıkça işitilmek
4. Dağılmak, yayılmak

уаһѓызыһынив яһѓызыһыныу

Kendini yalnız hissetmek, yalnızlık hissetmek

уаһѓызыһыратив яһѓызыһыратыу

Yalnız hissettirmek

yañğızhıraу яңғызһырау

Kendini yalnız hissetmek, yalnızlık hissetmek

yañğızһıtıv яңғызһытыу

Yalnız bırakıp sürmek, dışlamak; ayrı tutmak

yañğızlanıv яңғызлануу

Yalnız kalmak, ailesiz kalmak, bir başına kalmak

yañğızlatıv яңғызлатыу

Yalnız diye dışlatmak, yalnız bıraktırmaq, bir başına bıraktırmaq

yañğızlav яңғызлау

Yalnız bırakmak, bir başına bırakmak

yanһav янһау

Yakın gelmek, yakınlaşmak; sırnaşmak

yanһıv янһыу

Yanık kokusu çıkarmak, tütmek

yañılışıv яңылышыу

Yanlışlık yapmaq, hata yapmaq

yañılıştırv яңылыштырыу

Yanlışlık yaptırmak, hata yaptırmak, yanlış yola sürmek

yañılıv яңылыу

Yanılmak, hata yapmaq

yanıp-béşév янып-бешеу

Sıcaktan yanmaq, sıcaktan pişmek; sıcaktan terlemek

yanıp-köyöv янып-көйөү

Yanıp kavrulmaq, içten içe yanmaq, kaygılanmaq, kederlenmek, hüzünlenmek

yañırıv яңырыу

1. Eski hâline dönmek, normal görünüşüne kavuşmaq
2. Yenilenmek, artmaq
3. Akla gelmek, hatırlamak

yañırtılıv яңыртылыу

Yenileştirilmek, yeni yapılmak

yañırtıv яңыртыу

1. Yenileştirmek, yeni yapmaq
2. Bir şeylerin bittiğininide ilave etmek, üzerine ekleyip hazır etmek

yanıv 1 яныу

1. Yanmaq, tutuşmaq; ateşi çıkmak
2. Sevmek

yanıv 2 яныу

Bıçak, kılıç gibi kesici aletleri bileyip keskinlemek

yanıv 3 яныу

1. Kötülük yapmaq
2. Tehdit etmek, korkutmak, gözdağı vermek

yanıp-köyöv яныу-көйөү

Yanıp tutuşmaq, kederlenmek, kaygılanmaq; yüreği yanmaq

yanlatıv янлатыу

Yakınlaştırmak, yakına getirmek

yanlav янлау

1. Yanından hareket etmek, yanından ilerlemek
2. Kütük ya da tomruğu iki yanından kesmek, budamak

yañşav яншау

Gereksiz ve yersiz şeyleri dikkate almak, herşeyden nem kapmak

yantariv янтарыу

Yana eğilmek, yana yamulmak, yana kaykılmak

yantaуışıv янтайышыу

Birlikte ya da karşılıklı yana eğilmek, yana yamulmak, yana kaykılmak

yantaуiv янтайыу

Yana eğilmek, yana yamulmak, yana kaykılmak

yantaуtiv янтайтыу

Yana eğiltmek, yana yamultmak, yana kaykılmak

yarhariv ярһарыу

1. Bir suçu, sebebi birine ya da bir şeye atmak
2. Korumak, kollamak

yarmalav япмалау

Örtü ile örtmek, yazma ile örtmek; tente germek

yarpaqlaniv япракланыу

Yapraklanmak, yaprak vermek

yarpaуiv япрайыу

Geniş ve yassı hâle getirip dikleşmek, dikip kalmak

yarpaуtiv япрайтыу

Geniş ve yassı hâle getirip dikleştirmek, dikip kaldırmak

yapsavirlav япсауырлау

Korumak, müdafa etmek, savunmak

yaptiriv яптырыу

Üstünü kapattırmak, üstünü örttürmek, üstünü kapatmak

yaraqlıñlaniv яракһыҙланыу

Donanımsız hâle gelmek, donanımsız olmak, levazımsız olmak

yaraqlaniv 1 яракланыу

Donanmak, donanımlı hâle gelmek; aletlenmek

yaraqlaniv 2 яракланыу

1. Uymak, şartlara uygun olmak
2. Alışmak
3. Deneyim kazanmak

yaraqlaşıv яраклашыу

1. Uymak, şartlara uygun olmak
2. Alışmak
3. Deneyim kazanmak

yaraqlaştıriv яраклаштырыу

1. Uydurmak, şartlara uygun hâle getirmek
2. Alıştırmak
3. Deneyim kazandırmak

yaralanıv яраланыу

Yaralanmak, yara almak, yaralı olmak

yaralav яралау

1. Yaralamak, yara açmak, yaralı hâle getirmek

2. İncitmek, kalbini kırmak

yaralıv яралыу

Meydana gelmek, var olmak, doğmak

yaraltıv яралтыу

Yaratmak, meydana getirmek, var etmek

yaramhaqlanıv ярамһақланыу

Yalakalık etmek, yalakalanmak, yılışık olmak

yaraşıv 1 ярашыу

1. Uymak, yakışmak, yaraşmak

2. Denk gelmek, uygun olmak

yaraştırılıv яраштырылыу

1. Yakıştırılmak, uydurulmak, yaraştırılmak

2. Barıştırılmak

yaraştırıv 1 яраштырыу

1. Yaraştırmak, uydurmak, yakıştırmak

2. Barıştırmak

yaraştırıv 2 яраштырыу

Terbiyeleyip pişirerek hazırlamak (yiyecek, içecek için)

yaratılıv 1 яратылыу

1. Çok yakın hissedilmek, sevilme

2. Aşık olunmak

yaratılıv 2 яратылыу

Yaratılmak, meydana getirilmek, doğurulmak, var edilmek

yaratılıv 3 яратылыу

Özel şekilde tımarlanıp, beslenerek yarışa hazırlanmak (at için)

yaratışıv яратышыу

Birbirini sevmek, karşılıklı sevmek

yaratıv 1 яратыу

1. Çok yakın hissetmek, sevmek

2. Aşık olmak

yaratıv 2 яратыу

Yaratmak, meydana getirmek, doğurmak, var etmek

yaratıv 3 яратыу

Atı özel şekilde tımarlayıp, besleyerek yarışa hazırlamak

yaratıv 4 яратыу

Uygunlaştırmak, denk getirmek

yarattırıv яраттырыу

1. Çok yakın hissettirmek, sevdirmek, hoşlandırmak

2. Aşık oldurmak

3. Sevdirek meşgul ettirmek

yarav 1 ярау

1. Yaramak, faydalı olmak, bir iş başarabilmek

2. Uygun olmak, denk gelmek
3. Geleneğe, ahlaka uygun olmak, tasvip edilmiş olmak

yaravaylaştıriv ярауайлаштырыу

Baharlık hâle getirmek, ilkbaharlık hâle getirmek

yarğaqlaniv ярғақланыу

Kurumak, zayıf hâle gelmek

yarğılav ярғылау

Boydan boya yarmak

yarğıslaniv ярғысланыу

Yarılmak, boydan boya yarılmak

yarğıslav ярғыслау

Yarmak, boydan boya yarmak

yarhıııv ярһыныу

1. Kendi kendine kızmak, kendi kendine öfkelenmek
2. Heyecanlanmak, coşmak
3. Çileden çıkmak

yarhıtıv ярһытыу

Kızdırmak, coşturmak, heyecanlandırmak

yarhıv 1 ярһыу

1. Kızmak, öfkeden kudurmak
2. Coşmak, heyecanlanmak
3. Çileden çıkmak, sızlanmak

yarılıv ярылыу

1. Yarılmak, çatlamak; yırtılmak
2. Yarılıp çatlamak (deri için)

yarışıv ярышыу

Yarışmak, yarışmaya katılmak; rekabet etmek

yarışlav ярышлау

Yan yana yarmak, birlikte yarmak

yarıştırıv ярыштырыу

Yarıştırmak

yarıv 1 ярыу

1. Yarmak, kesmek
2. Uzun uzun parçalara bölmek
3. Ameliyat etmek
4. Vurmak, dövmek, yaralamak

yarıv 2 ярыу

Aydınlanmak, gün ağarmak

yarqalav яркалау

Odun yarmak, kütük yarmak

yarqayıv яркайыу

Sağlam olmak, sıkı olmak

yarqıııav ярқырау

Parlamak, ışıltı ışıltı etmek

yarlanıv ярланыу

Uçurum gibi olmak, kocaman olmak, yüksek olmak

yarlıhıııv ярлыһыныу

Fakir saymak, fakir olarak görmek, düşkün olarak görmek

yarlıqatıv ярлықатыу

Affettirmek, bağışlatmak, merhamet ettirmek

yarlıqav ярлыкау

Affetmek, bağışlamak, merhamet etmek

yarlılandıriv ярлыландырыу

Yoksullaştırmak, düşkünleştirmek, fakirleştirmek

yarlılaniv ярлыланыу

Yoksullaşmak, düşkünleşmek, fakirleşmek

yarmalandıriv ярмаландырыу

Kesek kesek oldurmak (toprak için), kesek hâle getirmek

yarmalaniv ярмаланыу

1. Kesek kesek olmak, kesek hâle gelmek
2. Eriyip yayıldıktan sonra tekrardan donmak

yarmalav ярмалау

Yarma koymak, bulgur eklemek

yarmaşiv ярмашыу

Tokalaşmak, el sıkışmak

yağrayışiv ярпайышыу

Birlikte ya da karşılıklı sermek, yaymak

yağrayiv ярпайыу

Yaymak, genişçe sermek

yağraytiv ярпайтыу

Yaydırmak, genişçe serdirmek

yarıldav ярпылдау

Sağa sola savrulmak, yalpalamak, sallanmak; dalgalanmak

yarsıqlanıv ярсықланыу

Ufalanmak, parça parça olmak, kırıntılanmak

yarsıqlav ярсықлау

Parçalamak, parça parça etmek, ufalamak

yarsılv ярсылыу

Yarık yarık olup bölünmek, yarılıp parçalanmak

yarzamlaşiv ярзамлашыу

Yardımlaşmak

yarzırılıv ярзырылыу

Yardırlamak, ayırtılmak

yarzıriv ярзырыу

Yardırmak, ayırtmak

yaşılaniv ясыланыу

Yassılaşmak, yayvanlaşmak

yaşıriv ясырыу

Yassılaşmak, yayvanlaşmak

yaşkımv яскыныу

1. Tutmak ya da vurmak için atılmak (yırtıcı kuşlar için)

2. Bir işe heves etmek, can atmak

yaşkışiv яскышыу

Etrafını çevirip tutmak, kuşatıp yakalamak

yaşkıtıv яскытыу

Heves ettirmek, can attırmak

yaşkıv яскыу

1. Alçalıp karmak, vurmak (yırtıcı kuş için)

2. Heveslenmek, can atmak

yaşmaqlanıv ясмаккланыу

Yayvansı olmak, yassı gibi olmak

yaşmaqlav ясмакклау

Yayvansı hâle getirmek, yassı gibi etmek

yaştanıv ястаныу

Başın altına bir şeyler koymak, başını bir yere yaslamak

yaştav ястау

Baş altına bir şeyler koymak, başı yaslayacak bir şeyler koymak, yaslamak

yaşıqlanıv яшыккланыу

Şen şakrak olmak, eğlenceli olmak; dalgacı ve komik olmak

yaşıqlav яшыкклау

Çok zayıflaşmak, çok siskalaşmak

yataqlav ятаклау

Yerleşmek, mola vermek, dinmek için yer bulmak

yathınıv ятһыныу

Yatsınmak, yabancı görmek, yabacılama, garipsemek

yathıratıv ятһыратыу

Benimsememek, yabancı göstermek

yathırav ятһырау

Yabancı görmek, benimsememek

yathıtıv ятһытыу

Yatsıtmak, yadırgatmak, garipsetmek

yatılıv ятылыу

Yatılmak, uzanılmak

yatırqav ятыркау

Yatsınmak, yabancı görmek, yabancılama, garipsemek

yatışıv ятышыу

Birlikte yatmak birlikte uzanmak, karşılıklı yatmak

yatıv 1 ятыу

1. Yatmak, dinlenmek veya uyumak için uzanmak

2. Yaşamak

3. Meskun hâlde olmak, yerleşik olmak

yatıvılav ятыулау

1. Yerleşmek, mola vermek, dinmek için yer bulmak

2. Yatmaya uygunlaştırmak

yatqırv ятқырыу

Yatırmak, yatması için yer vermek

yatqızıv ятқызыу

Yatırmak, yatması için yer vermek

yatlatıv ятлатыу

Ezberletmek

yatlav ятлау

Ezberlemek

yavarlaşıv яуаплашыу

Karşılık vermek, tartışmak, sözle
çekişmek

yavarlav яуаплау

Cevap vermek, yanıtlamak

yavıv яуыу

1. Yağmak
2. Düşmek
3. Sayıca çoğalıp birikmek

yavızlanıv яуызланыу

Acımasızlaşmak, merhametsizleşmek,
berbatlaşmak

yavlanıv яуланыу

1. İşgal edilmek, alınmak, zaptedilmek
2. Ele geçirilmek
3. Sarılmak, kuşatılmak

yavlaşıv яулашыу

1. Birlikte ya da karşılıklı ele
geçirmek, zaptetmek, işgal etmek
2. Karşılıklı mücadele etmek,
yenişmek

yavlatıv яулатыу

1. İşgal ettirmek, aldırmaq,
zaptettirmek
2. Ele geçirtmek
3. Sardırmak, kuşattırmak

yavlav яулау

1. İşgal etmek, almak, zaptetmek
2. Ele geçirmek
3. Sarmak, kuşatmak

yavmalav яумалау

Yağmur yağmak, yağmurlu olmak;
yağışlı olmak

yavrinlav яурынлау

Omuzlamak, omuza almak, yüklemek

yavrinسالav яурынсалау

Kadın kıyafetlerinin omuz kısmına süs
işlemek, bezek işlemek

yavsılatıv яусылатыу

Dünür gönderip kız istetmek

yavsılav яусылау

Dünür gönderip kız istemek

yavyallaşıv яуъяллашыу

Ölümüne mücadele etmek, ölümüne
savaşmak

yavzırıv яузырыу

1. Yağdırmak
2. Saçmak, dökmek
3. Bol bol vermek, bol bol getirmek

yauhızlanıv яйһызланыу

Elverişsiz hâle gelmek, uygunsuz hâle
gelmek, faydasız olmak

yauhızlav яйһызлау

Elverişsiz hâle getirmek, uygunsuz
hâle getirmek, faydasızlaştırmak

уауқалыу яйкалыуы

Ağır ağır hareket etmek, ağırkanlı davranmak, savsaklamak

уауқару яйкарыуы

Dağıtmak, bozmak; mahvetmek

уаулану жыланыуы

Münasip hâle gelmek, uygunlaşmak, elverişli hâle gelmek

уаулашу жылашуы

Birlikte faydalanmak; birlikte kolaylaştırmak

уаулату жылатууы

Minasip hâle getirtmek, elverişli hâle getirtmek

уаулау 1 жыллау

Minasip hâle getirmek, uygun hâle getirmek, elverişli hâle getirmek

уаулау 2 жыллау

Oldukça ağır hareket etmek, çok yavaş hareket etmek

уаулау жыллау

Parlamak, ışıldamak, ışıl ışıl etmek

уаузақлау жылжаклау

Eyersiz binmek

уазалату язалатууы

Cezalandırmak, ceza verdirmek

уазалату язалатууы

Yoldan çıkarttırmak, şaşırttırmak, yanılttırmak

уазалау язалау

Ceza vermek

уазғыру язғырыуы

Bir şeylerden mahrum etmek, boş bırakmak

уазылдыру язылдырууы

Doğrultmak, düzeltmek, düz hâle getirmek

уазылышу язылышууы

Nikah için kaydolmak, nikah için imzalaşmak, nikah dairesine girmek

уазылу 1 язылууы

1. Yazılmak, yazı yazılmak
2. Kaydolmak, üye olmak

уазылу 2 язылууы

Düzeltilmek, doğrultulmak, düz hâle getirilmek

уазылу 3 язылууы

Ağrıdan, hastalıktan az da olsa kurtulmak, biraz iyileşmek

уазыну язынууы

Kendi kendine yazmak, kendince yazıp durmak

уазышу язышууы

1. Yazışmak, karşılıklı yazmak
2. Yazı işleri ile ilgilenmek
3. Eser yazmak

уазыу 1 языууы

1. Yazmak, kalem almak
2. Yayımlamak

3. Yazılı eser vermek

4. Plak veya teyp benzeri cihazla kaydetmek

5. Ses kaydetmek

yaʒıv 3 языу

Buruşuğunu, kırıışığını düzeltmek; düzlemek, yaymak

yaʒıv 4 языу

Kaybetmek, yitirmek, yoksun kalmak

yaʒıv 5 языу

Yardımcı fiil olarak asıl hareketin bitmesine az kaldığını ve bitmediğini ifade eder.

yaʒıv-hıʒıv языу-һызыу

Yazıp çizme, çeşitli yazı işleri

yaʒlatıv язлатыу

Baharı geçirtmek

yaʒlav язлау

Baharı geçirmek

yaʒlıgıv язлыгыу

Yanlış kenara gitmek, yanlış yola koyulmak

yaʒlıqtıv язлықтырыу

Yanıltmak, hata yaptırmak, şaşırtmak

yaʒzıv 1 яззырыу

1. Yazdırmak

2. Bir aparat yardımıyla bir yere kaydettirmek

yaʒzıv 2 яззырыу

Doğrultturmak, uzattırmak, yaydırmak

yaʒzıv 3 яззырыу

Bir şeylerden mahrum etmek, boş bırakmak

yebérhénév йәберһенев

Zulüm saymak, zulüm olarak görmek

yebérhétélév йәберһетелев

Adaletsizlik ve sert sözlerle gönlü kırılmak, incitilmek

yebérhétév йәберһетев

Adaletsizlik ve sert sözlerle gönül kırmak, incitmek

yebérlenév йәберләнев

Zulüm görmek, baskı görmek

yebérletév йәберләтев

Zulüm göstermek, baskı göstermek

yebérlev йәберләв

Zulmetmek, baskı yapmak, zulüm çektirmek

yebéşév йәбешев

1. Yarışmak

2. Yarışarak emmek

3. Tutunmak, çabucak almak için el koymak

4. Bulaşmak (hastalık için)

yebéşkeklenév йәбешкәкләнев

Cıvıyıp yarışır hâle dönmek, yarışkanlanmak

yebéşkeklev йәбешкәкләү
Küçük bite dönmek, bitlenmek

yebéştérelév йәбештереләү
Yarıştırılmak

yebéştérelév йәбештерәү
Yarıştırmak

yeditlénév йәдитләнеү
Yenilik yanlısı olmak

yeherév йәһәрәү
Birine işittirmek, duyurmak amacıyla
bağırarak konuşmak

yehertév йәһәртеү
Birine işittirmek, duyurmak amacıyla
bağırarak konuşurmak

yehetlénév 1 йәһәтләнеү
Özenle hazırlanmak, özenle bir işe
yönlenmek

yehetlénév 2 йәһәтләнеү
Süratlenmek, hızlanmak, çabuk
hareketlenmek

yehetletév 1 йәһәтләтеү
Özenle hazırlatmak, özenle bir işe
yönlendirmek

yehetletév 2 йәһәтләтеү
Süratlendirmek, hızlandırmak, çabuk
hareketlendirmek

yehetlev 1 йәһәтләү
Özenle hazırlamak, itina ile
hazırlamak, özenle yönelmek

yehetlev 2 йәһәтләү
Hız vermek, çabuklaştırmak,
tezleştirmek

yeldeklenév йәлдәкләнеү
Dolandırıcı olmak, düzenbaz olmak

yelleşév йәлләшеү
Birlikte hüzünlenmek, kederlenmek,
efkarlanmak

yelletév йәлләт
Üzdürmek, efkarlandırmak,
kederlendirmek, hüzünlendirmek

yellev йәлләү
Üzülme, efkarlanmak, kederlenmek,
hüzünlenmek

yelpekléndérelév йәлпәкләндерәү
Yassılaştırmak, yayvanlaştırmak

yelpeklénév йәлпәкләнеү
Yassı hâle dönmek, yassılaştırmak,
yayvanlaşmak

yelpeklev йәлпәкләү
Yassılaştırmak, yayvanlaştırmak

yelpenleşév йәлпәнләшеү
Karşılıklı ya da birlikte yelpen yölpen
etmek

yelpenletév йәлпәнләтеү
Yelpen yölpen ettirmek

yelpenlev йәлпәнләү
Yelpen yölpen etmek

yelpeşén йәлпәшеү	yemeğetleşén йәмәғәтләшеү
Yassı olmak, yassılaşmak, yayvan olmak, yayvanlaşmak	Karşılıklı evlenmek
yelpeştérén йәлпәштеревү	yemeğetleşterélén йәмәғәтләштерелеү
Yassılaştırmak, yayvanlaştırmak	Toplum faydasına birleştirilmek, toplumsallaştırılmak
yelpeyén йәлпәйевү	yemeğetleşterévén йәмәғәтләштеревү
Yayvan hâle gelmek, yassı hâle gelmek	Toplum faydasına birleştirmek, toplumsallaştırmak
yelpeytén йәлпәйтевү	yemğiyetleşterélén йәмғийәтләштерелеү
Yayvan hâle getirmek, yassı hâle getirmek	Cemiyetleştirilmek, toplumlaştırılmak
yelpéldesén йәлпелдәшеү	yemğiyetleşterévén йәмғийәтләштеревү
Birlikte ya da karşılıklı yelp yelp etmek	Cemiyetleştirmek, toplumlaştırmak
yelpéldetén йәлпелдәтеү	yemhézlendérén йәмһезләндеревү
Tekrar tekrar yelp yelp ettirmek	Gösterişsiz hâle getirmek, çirkinleştirmek
yelpéldévén йәлпелдәвү	yemhézlenén йәмһезләвү
Tekrar tekrar yelp yelp etmek	Gösterişsiz hâle dönmek, çirkin hâle gelmek; sevimsiz olmak
yelsétén йәлсетевү	yemhézleşén йәмһезләшеү
Faydasını görecek şekilde rahatlatmak	Gösterişsizleşmek, çirkinleşmek, sevimsizleşmek
yelsén йәлсевү	yemhézlevén йәмһезләвевү
Faydasını görecek şekilde rahatlamak	Gösterişsiz hâle getirmek, çirkinleştirmek
yeltenlevén йәлтәнләвү	yemlenderévén йәмләндеревү
Hızlı hareket etmek, acele etmek	Görkemlendirmek, pek güzel hâle getirmek
yeltlevén йәлтәвү	
Çabuklaştırmak, süratlendirmek, hızlandırmak	
yemeğetlenén йәмәғәтләневү	
Evlenmek	

yemlenév йэмлэнеү

Görkemli olmak, pek güzel olmak

yemletév йэмлэтеү

Görkemlendirmek, pek güzel hâle getirmek

yemlev йэмлэү

Görkemlemek, pek güzel yarmak, çok hoş yarmak

yemreyév йэмрэйеү

Keyifsiz hâle gelip, sinirlenerek suratı asmak; bozulmak, mahvedilmek

yemreytév йэмрэйтеү

Surat asmaya sebep olmak, surat asmaya neden olmak

yemşeyév йэмшэйеү

Basık, ezik hâle dönmek, yassı olmak, basık olmak

yemşeytév йэмшэйтеү

Basık, ezik hâle getirmek, yassılaştırmak, basıklaştırmak

yemşéldev йэмшелдэү

Şeklini kaybetmek, şekli bozulmak

yeneşeleşév йэнэшэлэшеү

Yanıbaşına yerleşmek, yanyana yerleşmek

yeneşleşév йэнэшлэшеү

Yanıbaşına yerleşmek, yanyana yerleşmek

yenhérev йэнһерэү

Merhametsiz hâle gelmek, şefkatsiz hâle gelmek

yenhézlenév йэнһезлэнеү

Merhametsiz hâle gelmek, şefkatsiz hâle gelmek

yenlendérev йэнлэндереү

Canlandırmak, hareketlendirmek

yenlenév йэнлэнеү

Canlanmak, hareketlenmek

yensélev йэнселеү

Ezilmek, basıp şekli bozulmak, yassılmak

yensév йэнсеү

Ezmek, basıp şeklini bozmak, yassıltmak

yentév йэнтэү

Gayret etmek, emek vermek; özen göstermek

yerekeylenév йэпэкэйлэнеү

Dalkavuklanmak, yaltaklanmak

yerekeylev йэпэкэйлэнеү

Dalkavukluk yarmak, yaltaklık yarmak, yalakalık yarmak

yerlenév йэплэнеү

Uygun olmak, yerinde olmak; sakin olmak, rahat olmak, elverişli olmak

уерлежэв йэплэшеу

Kendi aralarında uygun şekilde denk gelmek, tam olmak, tam gelmek

уерлежтэв йэплэштеуеу

Uygunlaştırmak, elverişlendirmek, denkleştirmek

уерлев 1 йэплэу

Dallandırmak, çatal yarmak, ayrı bir dal yarmak

уерлев 2 йэплэу

Elverişli yarmak, uygun yarmak, kullanışlı yarmak

уергеуэв йэпрэйеу

Bozulup ezilerek sarkmak, çökmek

уергеутэв йэпрэйтеу

Bozup ezerek sarkıtmak, çöktürmek

уеребев йэрэбэлэу

Kısmet etmek, kısmet olmak

уережетленэв йэрэхэтленеу

1. Yaralanmak, yara almak
2. İncinmek

уережетлев йэрэхэтлэу

1. Yaralamak, yara açmak
2. İncitmek

уережэв йэрэшеу

Yaraşmak, uygun gelmek, elverişli olmak

уерэв йэреу

Faydasını görecek şekilde rahatlamak

уеррэсеклев йэрпесэклэу

Kadın gömleğinin göğüs ve kol kısımlarına dar bir kat işlemek, kat geçmek

уесаретленэв йэсарэтленеу

Cesaretlenmek

уежелэв йэшэлеу

Yaşamak, canlılığı korunmak

уежэнгэзэв йэшэнгезэу

Göz yaşı dökmek, gözü yaşarmak

уежерэв 1 йэшэреу

Yeşermek, yeşillenmek

уежерэв 2 йэшэреу

Yaşlanmak, ihtiyarlamak

уежерэв 3 йэшэреу

Yaşarmak, yaş olmak

уежертэв 1 йэшэртеу

Yeşertmek, yeşillendirmek

уежертэв 2 йэшэртеу

Yaşlandırmak, ihtiyarlandırmak

уежетэв йэшэтеу

Yaşatmak, canlılık vermek

уежев йэшэу

1. Yaşamak, ömür geçirmek, ömür sürmek
2. Gününü gün etmek
3. Unutulmamak

yeşéllendérelév йэшеллэндерелеү
Yeşillendirilmek, ağaç veya çeşitli bitkiler diktirilmek

yeşéllendérev йэшеллэндереү
Yeşillendirmek, ağaç ya da çeşitli bitkiler diktirmek

yeşéllenév йэшелләнеү
Yeşillenmek, yeşil renk almak

yeşélletév йэшеллэтеү
Yeşil yaptırmak, yeşil renge boyatmak

yeşéllév йэшеллэү
Yeşile boyamak

yeşéndérev йэшендереү
Saklatmak, gizletmek

yeşénév йэшенеү
Gizlenmek, saklanmak

yeşénlev 1 йэшенлэү
Şimşek çaktırmak

yeşénlev 2 йэшенлэү
Şimşek çakmak

yeşérelév йэшерелеү
Saklanılmak, gizlenilmek

yeşérenév йэшеренеү
Saklanmak, gizlenmek

yeşérev йэшереү
Gizlemek, saklamak

yeşérmelev йэшермэлэү
Kıskanarak göstermemeye çalışmak

yeşkeklenév йэшкэкленеү
Durmadan yaş olmak

yeşkeklev йэшкэклэү
1. Durmadan yaşarmak
2. Bulut kaplayarak ara ara yağmur serpmek, yağmur çiselemek

yeşkezetév йэшкэзэтеү
Göz yaşı döktürmek, gözü yaşartmak

yeşkezev йэшкэзэү
1. Göz yaşı dökmek, gözü yaşarmak
2. Koyu bulutların gelmesiyle nemlenmek

yeşlendérev йэшлэндереү
Göz yaşı döktürmek, gözü yaşartmak

yeşlenév йэшләнеү
Yaş olmak, yaşla dolmak (göz için)

yeşletév йэшлэтеү
Göz yaşı döktürmek, gözü yaşartmak

yeşnetév йэшнэтеү
Ateş aldırmaq, tutuşturmak; kıvılcım çıkarmak

yeşnev йэшнэү
Ateş almak, tutuşmak; kıvılcım çıkmak

yetimhéretév йэтимһерэтеү
Yetim olarak bakmak, kendini yetim hissettirmek

yetimhérev йэтимһерэү
Kendini yetim hissetmek

yetimhétén йәтимһетев

Yetim olarak bakmak, kendini yetim hissettirmek

yetimhén йәтимһев

Kendini yetim hissetmek

yetéşlenén йәтешләнев

Uygunlaştırılmak, elverişlendirilmek, elverişli hâle dönmek

yetéşlev йәтешләв

Uygunlaştırmak, elverişli hâle getirmek

yetmelev 1 йәтмәләв

Tasma takmak, tasma geçirmek

yetmelev 2 йәтмәләв

Ağla örülü kerçe kurmak, ağ kurmak

yevkelev йәүкәләв

Halka haber vermek, ahâliye duyurmak; ihbar etmek, ispiyonlamak

yeuevletélén йәйәүләтелев

Yayan yürütülmek, yayan ilerletilmek

yeuevletén йәйәүләтев

Yayan yürütmek, yayan ilerletmek

yeuédérélén йәйелдерелев

Etrafa yaydırılmak, etrafa dağıtılmak

yeuédérén йәйелдерев

Etrafa yaydırmak, etrafa dağıtmak

yeuélésén йәйелешев

Karşılıklı ya da birlikte yayılmak, dağılmak, saçılmak; uzanarak oturmak

yeuélén йәйелев

Yayılmak, saçılmak, dağılmak

yeuén йәйев

1. Etrafa yaymak, saçmak, dağıtmak
2. Yatmak ya da uyumak için uzanmak
3. Döşemek, kaplamak

yeulevéslev йәйләүесләв

Yazın kuzulamak

yeuenev йәйнәв

Yaymak, sermek

yeureklendéren йәйпәкләндерев

Genişletmek, yayvanlaştırmak

yeureklenén йәйпәкләнев

Geniş hâle gelmek, yayvan hâle gelmek

yeureklev йәйпәкләв

Genişlemek, yayvanlaşmak

yeuretén йәйрәтев

Genişletmek, yaydırmak

yeurev йәйрәв

Yaymak, sermek

yeuzéren йәйзев

Yaydırmak, açtırmak, serdirmek

yıbalıv йыбалыв

Acele etmeden yavaşça hareket etmek

yıbandırıv йыбандырыв

Tembelleştirmek, üşendirmek, erindirmek

уыбанлнв йыбанылыу

Tembellik edilmek, üşenilmek

уыбаннв 1 йыбаныу

1. Tembelleşmek, üşenmek, erinmek
2. Oyalanmak, gevşek davranmak, ağır davranmak

уыбаннв 2 йыбаныу

Avunmak, teselli bulmak, müteselli olmak

уыбнрлашнв йыбырлашыу

Karşılıklı ya da birlikte yıbr yıbr etmek

уыбнрлатнв йыбырлатыу

Yıbr yıbr ettirmek, yıbr yıbr getirmek

уыбнрлав йыбырлау

Yıbr yıbr etmek, yıbr yıbr gelmek

уыфнв йыфыу

Açgözlülük yaparak yemek, pisboğazlık ederek yemek

уығылншнв йығылышыу

Karşılıklı ya da birlikte yıkılmak, çökmek

уығылнв йығылыу

1. Yıkılmak, çökmek
2. İş ya da yaşamda zor durumda kalmak
3. Helak olmak, ölmek
4. Ani bir hareket ile birdenbire oturmak, yatmak

5. Zor durumda kalıp birilerine sığınmak

уығышнв йығышыу

Karşılıklı ya da birlikte yıkmak; bertaraf etmek

уығытнв йығытыу

Yıktırmak, çöktürmek

уығынв йығыу

Yıkmak; bertaraf etmek

уыһазландырылнв йыһазландырылыу

Eşyalandırılmak, donattırılmak

уыһазландырылнв йыһазландырыу

Eşyalandırmak, donattırmak

уыһазлав йыһазлау

Eşyalı hâle getirmek, donatmak

уықтырылнв йықтырыу

Yıktırmak, çöktürmek

уылыбырлавлнв йылыбырлау

Yıbr yıbr etmek, yıbr yıbr gelmek

уылдамланылнв йылдамланыу

Süratlenmek, hızlanmak, kısa sürede olmak

уылдамлатнв йылдамлатыу

Süratlendirmek, hızlandırmak, kısa sürede oldurmak

уылығырланылнв йылығырланыу

Hızlı hareket etmek, çevik olmak, süratli olmak

yılǵırlatıv йылғырлатыу

Hızlandırmak, çevikleştirmek,
süratlendirmek

yılımıslanıv йылымысланыу

Ilık hâle gelmek, ılıklaşmak

yılımslav йылымыслау

Ilıklaştırmak, ılık hâle getirmek

yılındırıv йылындырыу

Isıtarak üşüme yi gidermek, içini
ısıtmak

yılınv йылыныу

1. Sıcaklaşır üşüme yi durdurmak
2. Soğuktan sıcağa dönmek
3. Sıca kılığı alışılmışın üstüne çıkmak

yılışıv йылышыу

Isınmak

yılıştırıv йылыштырыу

Isındırmak, ısıtmak

yılıtılv йылытылыу

Isıtılmak, sıcaklaştırılmak

yılıtv йылытыу

1. Isıtmak, kendi sıcaklığını vermek
2. Soğuktan sıcağa çevirmek
3. Sıcak duygular uyandırmak, rahatlık vermek, huzur vermek

yılıv 1 йылыу

Isınmak, soğuktan sıcağa dönmek

yılıvılav йылыулау

Donmamak (su için)

yılқанlav йылқанлау

Işıl ışıl ederek gözü oynamak, ışıl ışıl
ederек başı oynamak

yılқıldıaşıv йылкылдашыу

Birlikte ışıldamak, parlamak

yılқıldıatıv йылкылдатыу

Yılık yılık ettirmek, ışıldatmak

yılқıldav йылкылдау

Yılık yılık etmek, ışıldamak

yılқıldap tor-: Semiz hâliyle göz
dolduran hayvan için söylenir.

yıllatıv йылллатыу

Yıllatmak, yıl boyu bekletmek

yıllıqlav йыллықлау

Bir yılı aşmak

yılmanlav йылманлау

Göz atıp durmak; işvelenmek

yılmaуақланıv йылмаякланыу

Kurnaz hâle gelmek, cin gibi olmak

yılmaуışıv йылмайышыу

Karşılıklı gülümsemek, karşılıklı
tebessüm etmek

yılmaуıv йылмайыу

1. Gülümsemek, tebessüm etmek
2. Tertemiz, güzel bir şekle girmek,
güzel bir şekil almak

yılmaуtıv йылмайтыу

Gülümsetmek, tebessüm ettirmek

yılmıldaşiv йылмылдашыу

Karşılıklı ya da birlikte yım yım ederek parıldamak, ışıldamak

yılmıldav йылмылдау

Yım yım ederek parıldamak, ışıldamak

yılmırlav йылмырлау

Yım yım ederek parıldamak, ışıldamak

yırpıldav йылпылдау

Bir sönüp bir tutuşup durmak

yıltanlativ йылтанлатыу

Gözleri ışıldatarak oynatmak

yıltanlav йылтанлау

1. Işıldayarak oynamak (göz için)
2. Kaş göz ederek işvelenmek

yıltıldativ йылтылдатыу

Işıl ışıl ışıldatmak, parıldatmak

yıltıldav йылтылдау

Işıl ışıl parıldamak, ışıldamak

yıltıraşiv йылтырашыу

Karşılıklı ya da birlikte ışıldamak, parıldamak

yıltırativ йылтыратыу

Işıldatmak, parıldatmak

yıltırav йылтырау

Işıldamak, parıldamak

yıltırlaşiv йылтырлашыу

Karşılıklı ya da birlikte ışıldamak, parıldamak

yıltırlativ йылтырлатыу

Işıl ışıl ettirip parlatmak, ışıldatmak

yıltırlav йылтырлау

Işıl ışıl edip parlamak, ışıldamak

yıltlav йылтлау

Birdenbire ışıldamak, aniden parlamak

yımgıriv йымйылдау йымғырыу

Bakır kabın kenarını ezip bükme

yımıldeşiv йымылдашыу

Birlikte ya da karşılıklı ışıl ışıl etmek, pırıl pırıl etmek

yımıldativ йымылдатыу

Işıl ışıl ettirmek, pırıl pırıl ettirmek

yımıldav йымылдау

Işıl ışıl gelmek, ışıl ışıl etmek

yımırlav йымырлау

Bir tarafta hareketlenip kırıldamak, kımıldamak

yımlav 1 йымлау

Cilalamak, cilalayıp parlatmak

yımlav 2 йымлау

Sıklaştırmak, birbirine yakın etmek

yınazalav йыназалау

Cenaze namazı kılmak

yıpıldativ йыпылдатыу

Yıp yıp ettirmek, yıp yıp getirmek

yıpıldav йыпылдау

Yıp yıp etmek, yıp yıp gelmek

уырытв йыпырыу

Açgözlülük yaparak yemek,
pisboğazlık ederek yemek

уыртв йыпыртыу

Önünde hiçbir şey bırakmadan çabuk
çabuk yemek; silip süpürmek (yemek
için)

уырслау йыпыслау

Gözünü sık sık kırpmaq

уырағайтв йырағайтыу

Uzaklaştırmak

уырақаланв йырақаланыу

Yarılmak, yarık şekline gelmek

уырақалау йырақалау

Yarmak, yarık hâline getirmek

уырақлашв йырақлашыу

Uzaklaşmak

уырақланв йырақкланыу

Yarılmak, yarık şekline gelmek

уырақлау 1 йырақклау

Yarmak, yarık hâline getirmek

уырақлау 2 йырақклау

Birçok yerden yarmak, birçok yerden
yarık açmak

уырағанақланв йырағанақкланыу

Yarık oluşmak, yarık meydana
gelmek, yarılmak

уырағанақлау йырағанақклау

Yarmak, yarık oluşturmak

уырағайтв йырағайтыу

Uzaklaşmak

уырағисланв йырағискланыу

Birçok yerden yarılmak, birçok yerden
yarık açılmak

уырағислау йырағислау

Birçok yerden yarmak, birçok yerden
yarık açmak

уырытв йырылыу

Yarılmak; ayrılmak, parçalanmak

уырытв йырыныу

Bir iş ya da durumdan kurtulmak,
sıyrılmak; arınmak

уырытв йырыу

1. Yarmak; ayırmak
2. Parçalayıp ezerek patika yapmak
3. Boydan dilmek, kesmek
4. İleri doğru hareket etmek

уырыланв йырыкланыу

Türkü söylenmek, şarkı söylenmek

уырылашв йырылашыу

Birlikte ya da karşılıklı türkü
söylemek, şarkı söylemek

уырылатв йырылатыу

Türkü söyletmek, şarkı söyletmek

уырылау йырылау

Türkü söylemek, şarkı söylemek

yırmaqlanıv йырмакланыу

İstediği kadar yarılmak; her tarafından yarıklar açılmak

yırmaqlatıv йырмаклатыу

İstediği kadar yardırmak; her tarafından yarıklar açtırmak

yırmaqlav йырмаклау

İstediğince yarmak; her tarafından yarıklar açmak

yırmalav йырмалау

İstediğince yarmak; her tarafından yarıklar açmak

yırmaslanıv йырмасланыу

İstediğince yarılmak; her tarafından yarıklar açılmak

yırmaslav йырмаслау

İstediğince yarmak; her tarafından yarıklar açmak

yırpıldav йырпылдау

Yırp yırp etmek, yırp yırp gelmek

yırpısıqlanıv йырпысыккланыу

Dikkat çekici hareketler yapmak, dikkat çekici şekilde davranmak

yırsayıv йырсайыу

Sulanıp durmak, sulanmak (göz için)

yırtanlav йыртанлау

Cilvelenmek, işvelenmek

yırtılıv йырттылыу

Yırtılmak, parçalanmak, kesilmek

yırtıv йырттыу

1. Yırtmak, parçalamak, kesilmek

2. Keskin veya sivri birşeyle iz bırakmak

3. Anide ve hızlı bir şekilde sessizliği, karanlığı bozmak

yırtkılanıv йырткыкланыу

Parça parça edilerek yırtılmak

yırtkılav йырткылау

Parça parça ederek yırtmak

yırtkıslanıv йырткысланыу

Yırtıcı gibi hırpani davranmak, yabanileşmek

yırttırıv йырттырыу

Yırttırmak, parçalamak, böldürmek

yırzıgıv йырзырыу

Yardırmak, ileri doğru yol açtırmak

yışayıv йышайыу

Sıklaşmak, sık hâle gelmek

yışaytıv йышайтыу

Sıklaştırmak, sık sık hâle getirmek

yışılıv йышылыу

1. Rendelenmek

2. Çok tutulup kullanılmaktan dolayı parlamak, ışıldamak

yışıv йышыу

1. Rendelemek

2. Kum, kül gibi şeylerle parlatmak, beyazlatmak

уышкылау йышкылау

1. Rendelemek

2. Törpülemek

уышланы йышланы

Bütünlenmek, tamamlanmak,
tamlanmak

уышлаты йышлаты

Bütünletmek, tamamlatmak,
tamlatmak

уышлау йышлау

Bütünlemek, tamamlamak, tamlamak

уынауы йыуанайы

Kalınlaşmak; koyulaşmak;
yoğunlaşmak

уынауты йыуанайты

Kalınlaştırmak; koyulaştırmak;
yoğunlaştırmak

уындары йыуандыры

Huzursuz ve kederli birinde ümit,
inanç uyandırmak

уыаны йыуаны

Avunmak, teselli bulmak, müteselli
olmak

уыасалау йыуасалау

Yıvasa eklemek, yıvasa katmak

уыауы йыуашайы

Sakinleşmek, uslanmak, yumuşak
başlı hâle gelmek

уыауыты йыуашайты

Sakinleştirmek; uslandırmak, yumuşak
başlı hâle getirmek

уыауыты йыуашыты

Sakinleştirmek; uslandırmak, yumuşak
başlı hâle getirmek

уыауы йыуашы

Sakinleşmek, uslanmak, yumuşak
başlı hâle gelmek

уыауандары йыуашландыры

Sakinleştirmek; uslandırmak, yumuşak
başlı hâle getirmek

уыауаны йыуашланы

Sakinleşmek, uslanmak, yumuşak
başlı hâle gelmek

уыаты йыуаты

Sakinleştirmek; rahatlatmak; teselli
etmek

уығысланы йыуғысланы

1. Eskiyerek sünger, lif gibi olmak
2. Sessiz, sedasız iş yapan işçi,
hizmetçi

уығыслау йыуғыслау

Sünger, lif ile ovmak

уылы йыуылы

Yıkanmak

уындары йыуындары

Birinin yüzünü, elini ya da bedenini
yıkamak

ууһиһи ууууһи

Eli, yüzü ya da bedeni yıkamak,
yıkamak

ууһиһи ууууһи

Karşılıklı ya da birlikte yıkamak

ууһи уууу

1. Yıkamak
2. Su ile taştan, kumdan ayırmak
3. İnsanın gönlünü cezbedip eritmek

ууһиһи ууууһи

Yıkattırmak

ууһиһиһи ууууһиһи

Yıkattırmak

ууһиһиһи ууууһиһи

Bir araya gelmek, toplaşmak

ууһиһиһи ууууһиһи

Toplanmak, yığılmak, bir araya
gelmek, birikmek

ууһиһиһи ууууһиһи

Toparlanmak, gerekli şeyleri toplayıp
yola çıkmaya hazırlanmak

ууһиһиһиһи ууууһиһиһи

Memleketi özlemek, memleketi
özleyerek sızlanmak

ууһиһиһиһи ууууһиһиһи

1. Kırış kırış olup buruşmak
2. Dalga dalga olup buruşmak,
kırışmak

ууһиһиһиһиһи**ууһиһиһиһиһиһи**

Buruşuklandırmak, kırışıklandırmak

ууһиһиһиһиһиһи ууһиһиһиһиһиһи

Buruşuklanmak, kırışıklanmak

ууһиһиһиһиһиһи ууһиһиһиһиһиһи

Buruşturmak, kırıştırmak

ууһиһиһиһиһиһи ууһиһиһиһиһиһи

Birlikte toplamak, koleksiyon yapmak

ууһиһиһиһиһиһиһи ууһиһиһиһиһиһиһи

Toplatılmak, yığılmak; ölmüş kişi için
gömülmek

ууһиһиһиһиһиһиһиһи ууһиһиһиһиһиһиһи

Evin içini derleyip toplamak, toplama
işiyile uğraşmak

ууһиһиһиһиһиһиһиһи ууһиһиһиһиһиһиһи

1. Ordan burdan toplamak, sağdan
soldan yığmak
2. Ölüyü defnetmek, gömmek

ууһиһиһиһиһиһиһи ууһиһиһиһиһиһиһи

1. Yığmak, toplamak, biriktirmek;
birleştirmek
2. Hurufat dizmek (matbaa için)
3. Az şeyleri toplayıp çoğaltmak
4. Dağılmış, saçılmış şeyleri yerine
koymak
5. Güvenilir ve gizli bir yere koymak
6. Koleksiyon yapmak

ууһиһиһиһиһиһиһиһиһи ууһиһиһиһиһиһиһиһи

Toplanmak, yığılmak

уупав йыйнау

Toplamak, уйғmak

уупавлашув йыйнаулашыу

Toplanıp уйғılmak, bir araya gelmek

уупавлав йыйнаулау

Toplanıp уйғılmak, bir araya gelmek

уузуғув йыйзырыу

Toplatmak, уйғдырмак

уызлатув йызлатыу

Kıvılcım saçar gibi ışıldatıp durmak
(göz için)

уызлав йызлау

Kıvılcım saçar gibi ışıldayıп durmak
(göz için)

уызрауув йызрайыу

Gözünü ışıldatarak dikmek

уызраутув йызрайтыу

Gözünü ışıldatarak diktirmek

уобанув 1 йобаныу

Yavaşça hareket etmek, sallanmak;
savsaklamak

уобанув 2 йобаныу

Tembellik etmek, erinmek, üşenmek

уобанув 3 йобаныу

Avunmak, teselli bulmak, müteselli
olmak

уобатаулав йобатайлау

Özenle çalışmak, itinalı iş yapmak

уобатув йобатыу

Avutmak, teselli etmek

уоғолоув йоғолоу

Değip sürtünüp iz bırakmak

уоғондорув йоғондорув

1. Bitiştirmek, yanaştırmak
2. Yakın ilişkide olmak,
yakınlaştırmak
3. Birinin aklına yatkın hâle getirmek,
gönlüne sindirmek

уоғонов йоғоноу

Etki etmek, tesir etmek, nüfuz etmek

уоғошхоўландырыув**йоғошхоўландырылыу**

Bulaşıcı olmayan hâle getirilmek

уоғошхоўландырыув**йоғошхоўландырыу**

Bulaşıcı olmayan hâle getirmek

уоғошхоўланув йоғошхоўланыв

Bulaşıcı olmayan hâle gelmek

уоғошланув йоғошланыв

Zehirlenmek, enfeksiyon kapmak;
mikrop kapmak

уоғошув йоғошоу

Birine musallat olmak, birine
yarışmak, peşinden düşmemek

уоғув йоғув

1. Yarışmak, bulaşmak, sürülmek;
boyanmak

2. Bulaşmak, sirayet etmek (hastalık için)

yoқarıv йоқарыу

İncelmek, ince hâle gelmek

yoқartılv йоқартылыу

İncelttirilmek, ince hâle getirtilmek

yoқartıv йоқартыу

İnceltmek, ince hâle getirmek

yoқarttılv йоқарттылыу

İncelttirilmek, ince hâle getirtilmek

yoқarttırıv йоқарттырыу

İncelttirmek, ince hâle getirtmek

yoқlatıv йоқлатыу

Uyutmak, uykuya daldırmak

yoқlav йоқлау

1. Uykulamak, uyku hâlinde olmak, uyumak

2. Bir işe karşı isteksiz, hevessiz olmak

yoқomhoratıv йокомhorатыу

Uykuyu getirmek, uyuklatmak

yoқomhorav йокомhorav

Uykulamak, uykusu gelmek

yoқtorov йоқтороу

Birine hastalık geçirmek, birine hastalık bulaştırmak

yoқtortov йоқтортоу

Birine hastalık geçirtmek, birine hastalık bulaştırtmak

yołkқolanıv йолкқоланыу

Yolunmak, çekilmek, koparılmak

yołkқolatıv йолкқолатыу

Yoldurmak, çektirmek, kopartmak

yołkқolav йолкқолатыу

Yolmak, çekmek, koparmak

yołkқoslav йолкқослау

Yolmak, çekmek, koparmak

yołqolov йолқолоу

Yolmak, çekip koparmak

yołqonov йолқоноу

Yolunmak, koparılmak

yołloқlanıv йоллоқланыу

Ayakkabının ucu için yamalanmak

yołloқlav йоллоқлау

Ayakkabının ucunu yamalamak

yołmalav йолмалау

Yolmak, çekmek, koparmak

yołonov йолоноу

Yolunmak, koparılmak

yołotov йолотоу

Yoldurmak, kopartmak

yołov 1 йолоу

1. Kökü ile yolmak, koparmak (saç için)

2. Ağır bir durumdan kurtarmak

ğeyépté / yazıqtı yol-: Suçu ya da günahı temizlemek

yolov 2 йолоу

Yumuşatılarak bırakılmak (saç ve tüy için)

yolposlaniv йолпосланыу

Tahıl kurutma kabı gibi olmak, tahıl kurutma kabına benzemek

yomaqaylaniv йомақайланыу

Yalakalanmak, dalkavuklanmak

yomaqaylav йомақайлау

Yalakalık yarmak, yağcılık yarmak, dalkavukluk yarmak

yomalaqlav йомақлау

Yuvarlamak, toparlak hâle getirmek

yomarlaniv йомарланыу

Toparlanmak, yuvarlanmak

yomarlav йомарлау

Yumru, toparlak hâle getirmek, yuvarlamak

yomarsaqlaniv йомарсақланыу

Küçük yumrular hâline gelmek, toparlanmak

yomarsaqlav йомарсақлау

Küçük yumrular yarmak, toprak toprak etmek

yomartlaniv йомартланыу

Cömert davranmak, cömertlik yarmak

yomdorov йомдороу

Yumdukmak

yomgaqlaniv йомғақланыу

Yumaklanmak

yomgaqlav йомғақлау

Yumaklamak, yumak etmek

yomoldorov йомолдороу

Yumultmak, hücum ettirmek, saldırtmak, fırlatmak

yomolov 1 йомолоу

Yumulmak, kapanmak, örtülmek

yomolov 2 йомолоу

Yumulmak, hücum etmek, saldırmak, fırlamak

yomoşativ йомошатыу

İş koşturmak, iş buyurtmak

yomoşav йомошау

İş koşmak, iş buyurmak, iş buyurup çalıştırmak

yomoşlaniv йомошланыу

İş başarılmak, vazife yerine getirilmek, görevi tamamlanmak

yomoşlav йомошлау

İş başarmak, vazifeyi yerine getirmek, görevi tamamlamak

yomov йомоу

Yummak, kapamak, örtmek (ağız, göz vs. için)

yomrolaniv йомроланыу

Yumru hâline gelmek, yumru olmak

yomrolav йомролау

Yumru hâline getirmek, yumru etmek

yomşariv йомшарыу

Yumuşamak

yomşartılv йомшартылыу

Yumuşatılmak

yomşartiv йомшартыу

Yumuşatmak

yomşativ йомшатыу

Yumuşatmak

yomşav йомшау

Yumuşamak

yondožlav йондозлау

Yıldız şeklinde süs yapmak

yonsolov йонсолоу

Yorgun hâle gelmek, yorulmak, bitap düşmek; eziyet çekmek, eza çekmek

yonsotolov йонсотолоу

Yorgunlaştırılmak, yordurulmak, bitap düşürülmek, eziyet çektirilmek

yonsotov йонсотоу

Yorgunlaştırmak, yordurmak, bitap düşürmek, eziyet çektirmek

yonsov 1 йонсоу

Yorulmak, yorgun düşmek, bitap düşmek, eziyet çekmek, sıkıntı görmek

yonsovlaniv йонсоуланыву

Yorgun hâle dönmek, yorgunlaşmak; bozulmak (deri için)

yonsovlav йонсоулау

Yorgun olmak, bozulmak (deri için)

yorplaniv йопланыу

Eşlenmek, çiftlenmek, çift olmak

yorlaşiv йоплашыу

Eşleşmek, çiftleşmek

yorlaştıriv йоплаштырыу

Eşleştirmek, çiftleştirmek

yorlaniv йорланыу

Nüktedan davranmak; şakacı davranmak

yosoqlav йоҗоклау

Yöneltmek, tayin etmek

yotativ йотатыу

Eziyet çektirmek, sıkıntı çektirmek

yotav йотау

Eziyet etmek, sıkıntı vermek

yotlav йотлау

Acıkmak, açlık hissetmek

yotloğov йотлоғоу

1. Damağı şarırdatarak yemek, içmek
2. Gönülden heves etmek, istemek

yotloқtorov йотлоқтороу

Etkilemek, celp etmek

yotoğov йотоғоу

1. Çok ihtiyaç duymak, birşeylerin

yokluğundan yakınmak, sıkıntı çekmek

2. Acıkmak

yotoqlanıv йотокланыу

İhtiyaç duymak, muhtaçlık hissetmek

yotoqtorov йотоктороу

Muhtaç etmek, muhtaç edip acı çektirmek

yotolov йотолоу

1. Yutulmak

2. İçine çekilmek, alta bırakılmak

3. Yok edilmek

yotomlav йотомлау

Yudumlamak

yotoñoşov йотоношоу

Karşılıklı ya da birlikte damak şarıdatarak yemek, içmek

yotonov йотоноу

Yutkunmak

yotov йотоу

1. Yutmak

2. Kendi içine çekmek, batırıp alta bırakmak

3. İstenmeyen bir duruma düşmek

4. Ahlaksızca kendine mal etmek

yottorov йоттороу

1. Yutturmak

2. İstenmeyen bir duruma düşürmek

yozaqlanıv йозакланыу

Kilitlenmek, kilit koyulmak

yozaqlav йозаклау

Kilitlemek, kilit koymak

yozroqlanıv йозрокланыу

Yumruklanmak, yumruk hâline gelmek

yozroqlaşiv йозроклашыу

Yumruklaşmak, karşılıklı vuruşmak

yozroqlav йозроклау

Yumruklamak, yumruk hâline getirmek

yögöndöröv йөгөндөрөү

Topuğu yere batırtmak

yögönlev йөгөнлэү

Topuğu yere batırmak

yögönöketév йөгөнөклэтеү

Topuğu yere batırtmak

yögönöklev йөгөнөклэү

Topuğu yere batırmak, olduğu yere sabitlenmek, olduğu yerde kalmak

yögönöv йөгөнөү

1. Topuğu yere batırmak

2. Ayakta duramaz olmak (tırnak arası ezilmiş hayvan için)

yöklenév йөклэнеү

Yüklenmek, omuzuna birşeyler alıp götürmek

yökletév йөклэтеү

Yük koyup götürmek, yükletmek

yöklev йөкләү

Yüklemek, yük koymak

yökmelév йөкмәләү

Sırta alıp götürülmek

yökmendérév йөкмәндерев

Yüklendirmek, yük vurdurmak

yökmenév йөкмәнеү

Yüklenmek, yük vurulmak

yökmetélév йөкмәтелев

Yüklenmek, omuzuna birşeyler alıp götürmek

yökmetév йөкмәтеү

1. Omzuna aldırıp birşeyler taşımak, sırtlatmak
2. Bir işi yerine getirmek için birilerini bulmak

yökmev 1 йөкмәү

1. Sırta alıp götürmek, taşımak
2. Kendini sorumlu sayıp, kendi üstüne almak

yönlenév йөнләнеү

Tüylenmek, yünlenmek

yönlev йөнләү

Oka tüy takmak

yöntelev йөнтәләү

Ditmek, tüyelerini yolmak, tüyelerini korparmak, kıllarını korparmak

yönteşlenév йөнтәсләнеү

Tüyle kaplanmak, kıllı olmak (insan için)

yönteşlev йөнтәсләү

Tiftiklemek, tiftikli yarmak, tüylü yarmak

yönteulenév йөнтәйләнеү

Tüylü hâle gelmek, yünlü hâle gelmek

yönteylev йөнтәйләү

Tüylü hâle gelmek, yünlü hâle gelmek, kıllı hâle gelmek

yöpleşév йөпләшеү

Karşılıklı doğrulamak, onaylamak, teyit etmek

yöpletév йөпләтеү

Doğrulamak, onaylatmak, teyit ettirmek

yöplev йөпләү

Doğrulamak, onaylamak, teyit etmek

yörekhénev йөрәкһенеү

Duygulanıp coşmak, aşka gelmek

yörekhétév йөрәкһетеү

Duygulandırarak coşturmak, aşka getirmek

yörekhév йөрәкһев

Duygulanıp coşmak, aşka gelmek

yöreklenev йөрәкләнеү

Yüreklenmek, cesaret almak

yörölöv йөрөлөү

Yürümek

yörömtellenév йөрөмтэллэнеү

1. Yerinde duramadan yürümek, gezinmek (hayvan için)

2. Yoldan çıkmak

yörönöv йөрөнөү

Kendi başına sağa sola yürümek

yöröşletév йөрөшлөтөү

Atı hafif hafif yürütmek

yöröşlev йөрөшлөү

Hafif hafif yürümek (at için)

yöröşöv йөрөшөү

Birbirine giderek yürümek

yöröştöröv йөрөштөрөү

İleri geri yürümek, sağa sola yürümek

yörötölöv йөрөтөлөү

Yürütölmek, hareket ettirölmek

yörötöv йөрөтөү

Yürütömek, hareket ettirmek

yöröv йөрөү

1. Yürümek, hareket etmek

2. Birine ilgi duymak

yöylenév йөйлэнеү

Dikişli ölmek, yamalı ölmek

yöylev йөйлөү

Yamalamak, yama koymak

yözenév йөзэнеү

İyice temizlenip paklanmak, arınmak

yözetév йөзөтөү

Eziyet çektirmek, sıkıntı vermek

yözev 1 йөзөү

1. Eziyet çekmek, sıkıntı çekmek, zehmet çekmek

2. Güçsüz ölmek

3. Utanmak

yözlenév йөзлэнеү 1

Sağlamlık ya da görüntü için taş, tahta ya da başka şeylerle kaplanmak

yözlenév йөзлэнеү 2

İki yüzlölük yapmak, riyakarlık göstermek

yözlev 1 йөзлөү

Yüzlemek, yüz yapmak

yözlev 2 йөзлөү

Sağlamlık ya da görüntü için taş, tahta ya da başka şeylerle kaplamak

yözöv йөзөү

Yüzmek

yözzörölöv йөззөрөлөү

Yüzdürölmek, suda hareket ettirölmek

yözzöröv йөззөрөү

Yüzdürömek, suda hareket ettirmek

üpkе yözzörgense és-: Çok fazla

içmek, çatlayınca ya kadar içmek

yügenhézlenév йүгэнһезлэнеү

Yularsız hâle gelmek, engelsiz ölmek

yügenlenév йүгәнләнеү

Yular takılmak

yügenletév йүгәнләтеү

Yular taktırmak

yügenlev йүгәнләү

1. Yular takmak
2. Sınır koymak, engellemek

yügergêlev йүгергеләү

Bir oraya bir buraya koşmak, sağa sola koşmak

yügerêkleşév йүгерекләшеү

Birlikte ya da karşılıklı koşturtmak

yügerêkletév йүгерекләтеү

Koşturtmak

yügerêklev йүгерекләү

Sağa sola koşturtmak

yügerêşév йүгерешеү

Koşuşmak

yügerêştêrév йүгерештереү

Birlikte koşarak yarıştırmak

yügerév йүгерев

1. Koşmak, hızlı hızlı gitmek
2. Herhangi bir işi tekrarlayıp durmak
3. Vücuda yayılmak, vücuda dağılmak, etki etmek
4. Meydana gelmek, görünmek

yügermelev йүгермәләү

Sağa sola koşturtmak

yügertélev йүгертелеү

Koşturulmak

yügertév 1 йүгертеү

Koşturtmak

yügertév 2 йүгертеү

Birşeyin üstünü inceltip başka bir madde ile kaplatmak; boyamak

yükelev йүкәләү

Doğrulamak, onaylamak, teyit etmek

yülerlenév йүләрләнеү

Aptallık yapmak, akılsızlık yapmak

yünelde rélev йүнәлдерелеү

Yöneltilmek, yönlendirilmek

yünelde rév йүнәлдерев

Yöneltmek, yönlendirmek

yünelév 1 йүнәлеү

1. Yönelmek, bir tarafa yol almak
2. Bir iş ya da mesele üzerinde durmak

yünelév 2 йүнәлеү

1. Gerekli hâle gelmek, lüzumlu olmak
2. Hastalıktan kurtulmak, iyileşmek

yüneltélev йүнәлтелеү

Yöneltilmek, yönlendirilmek

yüneltév 1 йүнәлтеү

Yöneltmek, yönlendirmek

yüneltév 2 йүнәлтеү

Sağlamlaştırmak, düzeltmek, işe yarar hâle getirmek, tamir etmek

yünetélén йүнәтеләү

Sağlamlaştırılmak, düzeltilmek, işe yarar hâle getirilmek, tamir ettirilmek

yüneténén йүнәтенәү

Üstünü başını düzeltmek, yerini yurdunu düzeltmek

yünetésén йүнәтешәү

Birlikte tamir etmek; birlikte emek vermek

yünetéstérén йүнәтештерәү

Sağını solunu düzeltmek, yavaşça düzetilmek, tamir etmek

yünetén йүнәтәү

Bozulmuş, dağılmış, yıpranmış birşeyi işe yarar hâle getirmek, tamir etmek

yünettérén йүнәттерәү

İşe yarar hâle getirtmek, tamir ettirmek

yüneyén йүнәйәү

Gerekli hâle gelmek, lüzümlü olmak

yünhézlenén йүнһезләнәү

1. Yaşlanarak gücünü kaybetmek, gücünü yitirmek
2. Yersiz hâle gelmek, elverişsiz hâle gelmek, uygunsuzlaşmak

yünkétén йүнкетәү

Eziyet çektirmek, sıkıntı çektirmek

yünkén 1 йүнкәү

Eziyet çekmek, sıkıntı çekmek, zahmet çekmek

yünkén 2 йүнкәү

Gerekli hâle gelmek, olması gerektiği gibi olmak; uygun olmak

yünlev йүнләү

İşe uygun yapmak, gereğince yapmak; işe sokmak

yüntéren йүнтерәү

Yaşlanıp güçten kuvvetten düşmek

yüpelev йүпәләү

Tatlı sözle gönül almak, yumuşak sözlerle okşamak

yüpetlev йүпәтләү

İltifat etmek, güzel sözlerle gönlünü okşamak

yürgekleв йүргәкләү

Kundaklamak

yürén йүрәү

Yama yapmadan iki ucu birleştirip dikmek

yürmelev йүрмәләү

Küçük küçük adım atıp hızlı hareket etmek

yürmelén йүрмәләү

Yama yapılmadan iki ucundan dikilmek

yürmev йүрмәү

Yama yapmadan iki ucu birleştirip dikmek

yüşev йүшәү

1. Yiyip doyunca uyuklamaya başlamak, şekerleme yapmak
2. Ot yemek (at için)

yüşlev йүшләү

Birşeyleri oldurmak, hâletmek için çabalamak

yütelleв йүтәлләү

Uzun uzun tekrar tekrar öksürmek

yütkérenév йүткеренев

Ara sıra hafifçe öksürmek

yütkérenév йүткереv

Öksürmek

yütkértév йүткертеv

Öksürtmek

yéberéşév ебәрешев

Karşılıklı göndermek

yéberév ебәрев

Göndermek, yollamak; azat etmek; araba ya da başka mekanizmaları çalıştırmak; atmak, fırlatmak; uğurlamak; enjekte etmek (tıpta)

yébertév ебәртеv

Yollatmak, göndermek

yébénév ебенев

Su etkisiyle yumuşamak; rutubetlenmek

yébétélév ебетелеv

Sulayarak yumuşatılmak; gerekli yumuşaklığa getirilmek

yébétév ебетеv

Suyla yumuşatmak, ezmek; gerekli yumuşaklığa getirmek; çamurlaşmak

yébéttérenév ебеттерев

Islanmak, rutubetlenmek

yébév еbev

Yumuşamak; erimek; gücü tükenmek, gücünü kaybetmek

yéfétlendérenév ефетләндереv

Nikahlandırmak, evlendirmek

yégerlendérenév егәрләндереv

İşe, çalışmaya gayretlendirmek, azimlendirmek, hırslandırmak

yégerlenév егәрләnev

Azimlenmek, gayretlenmek, hırslanmak

yégélev егелеv

Sürdürmek, çektirmek için hayvana araba ya da saban takmak, koşmak; İşe sıkıca tutunmak, sıkıca çalışmaya başlamak

yégéşév егешев

Birlikte kızığa, arabaya vs. koşmak, takmak

yégétlenév егетләnev

Delikanlı, yiğit gibi davranmak

yégén 1 erey

Sürdürmek, çektirmek için hayvana araba ya da saban takmak, koşmak; işe sıkıca tutunmak, sıkıca çalışmaya başlamak

yékhéndéren ekhenderey

Kötü, iğrenç gösterip yüz çevirtmek; iğrendirmek; iğrenmek

yékhénén ekheney

Lüzumsuz görmek, yabancı veya sevimsiz görmek

yékhétén ekhetey

Tamamen bezdirmek, usandırmak

yékhén ekhey

Bezlemek, bıkmak, usanmak

yékérenén ekereney

Sinirle bağırılmak

yékérenén-bağırtıv ekereney-**бакырыныу**

Güçlü şekilde bağırılmak

yékéren ekerey

Öfkeyle, sinirle bağırılmak

yékértén ekerterey

Öfkeyle, sinirle bağırılmak

yékkélev ekkeläy

(Hayvanı) Araba ya da sabana seyrekçe koşmak, bağlamak

yéklenén ekläney

Boşluklu, aralıklı olmak; boşluk, aralık oluşmak

yékleñ 1 ekläy

Boşluk, aralık bırakmak

yékreýén ekräyey

Birine kötü, sinirle bakmak

yéktéren ekererey

Sürdürmek, çektirmek için hayvana araba ya da saban takmak, koşmak; İşe sıkıca tutunmak, sıkıca çalışmaya başlamak

yélbegeýlenén ekbägäyläney

Uçarı, haşarı davranmak

yélbezéklenén 1 elbözäkläney

Uçarı, haşarı davranmak

yélbezéklenén 2 elbözäkläney

Süslenmek, allanıp pullandırmak

yélbéren elberäy

Uçup hafifçe kalkmak, hareketlenmek; dalgalanmak, sallanmak

yélbérleşén elberläshey

Uçup hafifçe kalkmak, hareketlenmek; dalgalanmak, sallanmak

yélbérletén elberlätey

Dalgalandırmak, sallandırmak

yélbérlev elberläy

Dalgalanmak, sallanmak

yéldérvén елдереу

Çabucak, hızlıca hareket etmek,
atılmak

yéldértén елдертеу

Hızlıca hareket ettirmek

yéleklenén еләкләнеу

Çileklenmek; çiçeği döküldükten
sonra çileğe dönmek

yéleşlenén еләсләнесу

Serin, soğukça rüzgarlı olmak

yélešetén еләşләтеу

Serince rüzgarlı hâle getirmek

yéletén еләтеу

Bezirmek, bıktırmak, usandırmak,
gına gelmek, can sıkılmak

yélev 1 еләу

Bezirmek, bıkmak, usanmak

yélev 2 еләу

Sorup soruşturmak, yiyecek arayarak
sağa sola bakmak; sezmek, duymak;
kokusunu almak

yélezétén еләзәтеу

Soğuk rüzgara dönüştürmek, çevirmek

yélezén еләзеу

Soğuk rüzgarlı olmak, soğuk rüzgara,
esintiye dönmek

yélgerérvén елгәрелеу

Savrulmak, çalkalanmak

yélgeréşén елгәрешеу

Birlikte harman savurmak

yélgerén елгәреу

Savurmak; çalkalamak

yélgertén елгәретеу

Harman savurtmak; çalkalatmak

yélgıvarlanıv елғыуарланыв

Tembel olmak, boş boş gezmek

yélhénén елһенеу

Soğuk ve rüzgarın etkisiyle kızarmak,
yarılmak

yélhétén елһетеу

Güneş ya da rüzgarda havalandırmak;
soğuk ya da rüzgarda kızarmak,
şişmek

yélhén елһеу

Güneş ya da rüzgarda biraz
havalanmak; soğuk ya da rüzgarda
kızarmak, şişmek

yélegén елегеу

Sorup soruşturmak, yiyecek arayarak
sağa sola bakmak; sezmek, duymak;
kokusunu almak

yéleléklev еләләкләу

Kazığa bağlamak (hayvanı)

yélménén еләмләнеу

Tutkallanmak, zamklanmak

yélmleşén еләмләшеу

Tutkallamak, zamklamak, yapıştırmak

yélmletév елемләтеү

Tutkallatmak, zamklamak

yélmlev елемләү

Tutkallamak, zamklamak

yélnlev еленләү

(Doğuran hayvanın memesi için) sütle dolmak

yéleşév елешев

Birlikte çabucak hareket etmek

yélev елев

Büyük bir hızla hareket etmek, çabuk hareket etmek

yélkelev елкәләү

Kafaya, enseye koymak; kaldırmak

yélkéndérév елкендерев

Telaşlandırmak, acele ettirmek

yélkénéşév елкенешев

Karşılıklı can atmak; çırpınmak

yélkénév елкенеү

Can atmak, çok istemek; çırpınmak

yélkétév елкетев

Can attırmak, heves ettirmek; çırpındırmak

yéllenév 1 елләнев

Yellemek, serinlemek, yelpazelemek

yéllenév 2 елләнев

Hırslanmak, öfkelenmek, coşmak; övünmek, yüksekte atmak

yéllenév 3 елләнев

Güzelleşmek, hoşlaşmak, mükemmelleşmek

yilletév елләтелеү

Yelletilmek, serinletilmek, yelpazelenmek; coşturulmak, öfkelenendirilmek, hırslandırılmak

yéllétév елләтеү

Rüzgar ya da yel çıkarıp havayı temizlemek, değiştirmek, havalandırmak

yéllétérév елләттерев

Havalandırmak, hava aldırarak, havayı değiştirmek

yéllev елләү

Yellemek, rüzgarlı olmak, rüzgar çıkmak; nemi kaybolmak; zorla göndermek

yélpeñlev елпәңләү

Yavaş, hafif hareket etmek, sallanmak

yélpédeşév елпелдәшев

Rüzgarda dalgalanmak, sallanmak; hafif hafif salınmak

yélpédetév елпелдәтеү

Yilp yilp etmek; hafifçe sallandırmak, dalgalandırmak

yélpédev елпелдәү

Sallanmak, dalgalanmak

yélpéndérév елпәндерев

Kanat çırptırmak; çırpındırmak

yélpénév елпенев

Kanat çırpmaq; çırpınmaq; rüzgara kapılıp hareketlenmek; yel girmek (hastalık)

yélpétév елпетев

Çırpmaq, çırpıp vurmaq (kanat)

yélpév 1 елпев

Kanat vurmaq, kanat çırpmaq; kanat oynatmaq; rüzgarla hareketlenmek; aniden kalkmaq, uçmaq; coşmaq, heyecanlanmaq

yélténlev елтэнлев

Hızlı hareket etmek, acele etmek

yéltéldetév елтелдэтев

Ayak ya da vücudu hızlı hızlı ve hafifçe sallamak

yéltéldev елтелдэв

Çabuk davranmaq, acele davranmaq

yéltérekletév елтереклэтев

Sıçratarak atlatmaq

yéltéreklev елтерэклев

Sıçratarak atlamak

yéltéretév елтерэтев

Hızlıca, aceleyle sürükleyip atlatmaq

yéltérev елтерэв

Çabuk davranmaq, acele davranmaq

yéltérlev елтерлэв

Çabuk davranmaq, acele davranmaq

yémhénév емһенев

Yem aramak

yéméldeşév емелдэшев

Birlikte parıldamak, ışıldamak

yéméldetév емелдэтев

Işıl ışıl ettirmek, pırıl pırıl ettirmek, ışıldatmaq, parıldatmaq

yéméldev емелдэв

Işıl ışıl etmek, pırıl pırıl etmek, ışıldamak, parıldamak

yémérélév емерелев

Yıkılmak, mahvolmaq, viran olmak; bozulmaq

yéméréşév емерешев

Karşılıklı ya da birlikte bozmaq, mahvetmek; çiğnemek, ezmek

yémérév емерев

Bozmaq, ayırmak, mahvetmek, viran etmek; ezmek, çiğnemek

yémértélév емертелев

Bozdurulmaq, ayırılmak, mahvettirilmek; çiğnetilmek

yémértév емертев

Bozdurmaq, mahvettirmek

yémленév емлэнев

Tohuma dönmeq

yémlev емлэв

Yemlemek, yem katmaq; bal veya şeker katmaq

yémşev 1 емшәү

Yemlenmek, yem toplamak

yémşév емшеү

Isınmak

yéñdérév ендеревү

Yenilmeye yol açmak, yenilgiye yol vermek

yéñéleуév еңеләйевү

Hafiflemek, kolay görmek, kolay hâle gelmek, anlaşılır hâle gelmek; akli kıtlaşmak

yéñéleуtév еңеләйтевү

Kolaylaştırmak, hafifleştirmek

yéñélév еңелеү

Yenilmek, mağlup olmak

yéñéllenév еңелләневү

Kolaylanmak, hafiflenmek

yéñéллеşév еңелләшевү

Kolaylaşmak, hafifleşmek

yéñéллеştérév еңелләштеревү

Kolaylaştırmak, hafifleştirmek

yéñéşév еңешевү

Atışmak, laf yarıştırmak; tartışmak; iddialaşmak

yéñév 1 еңевү

Yenmek, zafer kazanmak

yénlendérév еңләндеревү

Delirtmek, kudurtmak

yéñlenév еңләневү

Coşmak, delirmek, kudurmak

yéñméşlenév еңмешләневү

İnatlaşmak, sözünde direnmek

yéntéklev еңтекләү

İncelemek, özenmek, itinalı davranmak; ayrıntıya dikkat etmek

yéphev епhevү

İncelemek, dikkatlice araştırmak, dikkatlice bakmak, ayrıntılı şekilde ele almak

yépkértév епкертевү

Bıktırmak, bezdirmek, usandırmak

yéplev епләү

İplemek, ipe takmak, asmak

yérşéklenév епшекләневү

Azıcık erimek, hafif erimek; erimeye başlamak

yérşétév епшетевү

Eritmek, yumuşatmak, ısıtmak

yérşév 1 епшевү

Erimek, yumuşamak, ısınmak

yérendérév ерәндеревү

İğrendirmek, tiksindirmek

yérenév ерәневү

İğrenmek, tiksinmek

yérenlenév ерәнләневү

Bal rengine dönmek, kızılımsı sarıya dönmek

yérhev ephəy

Memleketi özlemek, memleketi
özleyerek sızlanmak

yérhénév epheney

Bir yeri, toprağı benimsemek

yérhétév 1 epherey

Çürütüp toprağa karıştırmak

yérhétév 2 epherey

Kök salmak, yerleşmek; yeni toprağa
alışmak

yérhév 1 ephey

Çürüyüp toprağa karışmak

yérhév 2 ephey

Memleketi özlemek, memleketi
özleyerek sızlanmak

yérhév 3 ephey

Bezlemek, bıkmak, usanmak

yérhézlendérév ephezländlerəy

Yersiz bırakmak

yérhézlenév ephezlənəy

Yersiz bırakılmak

yérégév 1 eperəy

Kök salmak, köklenmek; olduğu
yerden farksız olmak; özümsemek,
benimsemek

yérégév 2 eperəy

Bıkmak, bezlemek, usanmak, doymak;
aşermek

yéréktérév 1 epektepey

Toprağa, yere kök saldırmak; yeni
toprağa alıştırmak; yere dikmek

yéréktérév 2 epektepey

Bezdirme, bıktırma, usandırmak

yérév epey

Bıkmak, bezlemek, usanmak, doymak;
aşermek

yérkenév erkənəy

İğrenmek, tiksilmek

yérlenév erləney

Defnedilmek, gömülmek

yérleşév 1 erləşəy

Defnetmek, gömmek

yérleşév 2 erləşəy

Yerleşmek, meskun olmak

yérleştérélév erləştereleay

Yeni yere, toprağa alıştırılmak,
uydurulmak

yérleştérév erləşterəy

Yeni toprağa alıştırmak, uydurmak

yérlev 1 erləy

Defnetmek, gömmek

yérlev 2 erləy

Kendi toprağı görmek, kendi yeri
görmek ve buna göre yaşamak

yérlékleştérév erlekləşterəy

Bir yere, alana uygun hâle getirmek,
uydurmak; alıştırmak

yéskenév ескәнеү

Koklamak, aranamak

yéskerénév ескәренеү

Koklanmak

yésketév ескәтеү

Koklatmak

yéskev ескәү

Koklamak, solumak, içine çekmek;
görüp geçirmek

yéslenév есләнеү

Bozularak kötü kokmak

yésnev еснәү

Burna çekmek, koklamak

yéstev естәү

Koklamak

yétdilendérév етдиләндереү

Ciddiyet kazandırmak,
ciddiyetlendirmek

yétdilenév етдиләнеү

Ciddiyet kazanmak, ciddileşmek

yétekleşév етәкләшеү

El ele tutmak, tutunmak

yéteketév етәкләтеү

Kullandırmak, sürdürmek

yéteklev етәкләү

Kullanmak, sürmek

yételev етәләү

Kullanmak, sürmek, dizginlerden
tutup sürmek, yönlendirmek

yétélév етелеү

Yetmek, kafi gelmek

yétémhéretév етемһерәтеү

Yetim gördürmek, eziyet ettirmek,
yetim gibi davrandırmak

yétémhérev етемһерәү

Kendini yetim hissetmek, yetimlikte
sıkıntı çekmek

yétémhétév етемһетеү

Yetim gördürmek, eziyet ettirmek,
yetim gibi davrandırmak

yétémhév етемһеү

Kendini yetim hissetmek, yetimlikte
sıkıntı çekmek

yétésév 1 етешеү

Yetişmek; vaktinde yapmak;
olgunlaşmak, pişmek

yétésév 2 етешеү

Yetişmek, gerektiği kadar olmak, sayı
ve hacim bakımından kafi gelmek

yétéstérélév етештерелеү

Ulaştırılmak, yetiştirilmek

yétéstérév етештереү

Yetiştirmek, ulaştırmak

yétév 1 етеү

Ulaşmak, yetmek, kafi gelmek;
oluşmak, meydana gelmek; uzamak
(tırnak, sakal için)

yétén 2 етеу

Uzunluk olarak yetmek, sayı ve hacim bakımından yetmek; yetmek, kafi gelmek, yeterli gelmek

yétén 3 етеу

İtmek, iteklemek

yétézlendéren етезлэндереу

Uzattırmak, uzunlaştırmak

yétézlenén етезлэнеу

Çabuklaşmak, hızlanmak

yétkérelén 1 еткерелеу

Ulaştırmak, yetiştirmek

yétkérelén 2 еткерелеу

Uzunluk bakımından gerekli seviyeye ulaştırmak

yétkéren 1 еткереу

Ulaştırmak, eriştirmek, yetiştirmek

yétkéren 2 еткереу

Uzunluk bakımından gerekli seviyeye ulaştırmak; yeterli hâle getirmek

yétlégén етгелеу

Gerekli büyüme seviyesine ulaşmak (Karındaki çocuk için)

yétléktéren етлектереу

Gerekli büyüme seviyesine ulaştırmak (Karındaki çocuk için)

yévéşlenén еуешлэнеу

Nemlenmek, rutubetlenmek, ıslanmak

yévéşletén еуешлэтеу

Nemlendirmek, rutubetlendirmek, ıslatmak

yévéşlev еуешлэу

Sulamak, ıslamak

yévroпalaşiv европалашыу

Avrupalaşmak

yévroпalaştıriv европалаштырыу

Avrupalaştırmak

yéyélen ейелеу

Yenmek (yemek)

yéyéten ейетеу

OSL'ye bırakıp yumuşatmak (deri için)

yéyé 1 ейеу

Yemek yemek, bünyesine almak

yéyé 2 ейеу

Sulayarak yumuşatmak; OSL'de yumuşatıp yünü yolmak (deri için)

yéyzéren ейзереу

Yedirmek, yemeye mecbur etmek

yézlev езлэу

Pirinçle süslemek, pirinç işlemek

yúğalıv юғалыу

Kaybolmak, yok olmak, yitmek

yúğaltılv юғалтылыу

Yok olunmak, yok edilmek, kaybedilmek, kaybolunmak

yuǵaltıv юғалтыу

Yok etmek, kaybetmek, yitirmek

yuǵırtıv юғыртыу

Dört nala koşturmak, çok hızlı koşturmak

yuǵalanıv юхаланыу

Tatlı dille kandırıp fayda elde edilmek

yuǵalav юхалау

Tatlı dille kandırıp fayda sağlamak, menfaat sağlamak

yuǵhındırıv юкһындырыу

Kederlendirmek, özlem uyandırmak, hasret uyandırmak, endişelendirmek

yuǵhıniv юкһыныу

Bir şeylerin yok olmasından dolayı kederlenmek, özlem duymak, hasret duymak, endişelenmek

yuǵhırav юкһырау

Kederlenmek, özlem duymak, hasret duymak, endişenmek

yuǵlav юклау

Yok diye düşünmek, yok saymak

yulaqlanıv юлақланыу

Çizgi şeklinde uzanmak, bir hat şeklinde uzanmak

yulaqlav юлақлау

Çizgi şeklinde uzamak, bir hat şeklinde devam etmek

yulativ юлатыу

Yol aldirmek, yöneltmek

yulav юлау

Yol almak, yönelmek; biri ya da bir şeye yakınlaşmak, yakınına gelmek

yulıǵıv юлығыу

Karşılaşmak, denk gelmek, rastlaşmak, rast gelmek

yulıqtırv юлықтырыу

Karşılaştırmak, denk getirmek, rastlaştırmak, rast getirmek

yullanıv юлланыу

Yollanmak, gönderilmek, yöneltmek; yol olmak

yullaşıv юллашыу

Karşılıklı yollamak, karşılıklı yöneltmek; karşılıklı ya da birlikte takip etmek

yullativ юлатыу

Yollatmak, göndermek, yöneltmek; peşine düşürmek, takip ettirmek

yullav юллау

Yollamak, göndermek; peşine düşmek, takip etmek

yundırıv юндырыу

Kestirmek, budatmak, temizletmek, sıyırtmak

yunılv юнылыу

Budanmak, temizlenmek, kırılmak

yunişiv юнышыу

Karşılıklı ya da birlikte budamak,
kesmek

yuniv юныу

Budamak, kesmek, ağacı temizlemek,
kırmak

yunlav юнлау

Budamak, sıyırmak, temizlemek

yurativ юратыу

Yorumlatmak, açıklamak

yurav юрау

Yormak, yorumlamak

yurğalativ юрғалатыу

Biniciyi hiç sarsmadan yürütmek

yurğalav юрғалау

1. Biniciyi sarsmadan yürütmek
2. Küçük adımlarla sarsmadan ilerlemek

yurmalav юрмалау

Tırmanmak

yurtaqlav юртақлау

1. Hızla gitmek, hızla akmak; dört nala gitmek
2. O yana bu yana koşturmak

yurtiv юртыу

Dört nala koşmak, hızla koşmak; hızlı hızlı yürümek, aceleyle ilerlemek

yurttıriv юрттырыу

Dört nala koşturmak, hızla koşturmak

yuşıqlandıriv юсықландырыу

Bir yere doğru yönlendirmek, yerini belirletmek, tayin ettirmek

yuşıqlaniv юсықланыу

Yönlenmek, yeri belirlenmek, tayin edilmek, tayinlenmek

yuşav юшау

1. Yiyip doyunca uyuklamaya başlamak, şekerleme yapmak
2. Ot yemek (at için)

yuyılv юйылыу

Silinmek, temizlenmek

yuyiv юйыу

Süpürüp sürtüp yok etmek, temizlemek, silmek

yuyızriv юйзырыу

Sildirmek, temizletmek

zagonlav зағонлау

Parsellemek, parçalara ayırmak

zagslaşiv зағлашыу

Birlikte nikaha imza atmak

zagslav зағслау

Nikahlanmak; nüfusuna almak

zakazlav заказлау

Taahütlü havale etmek, sipariş etmek

zakonlaşiv законлашыу

Kanunlaşmak, yasalaşmak

zakonlaştırılv законлаштырылыу

Kanunlaştırılmak, yasalaştırılmak

zakonlaştırıv законлаштырыу
Kanunlaştırmak, yasalaştırmak

zamansalaştırıv замансалаштырыу
Zamana uydurmak, zaman uyarlamak,
çağa uydurmak

zamansalatıv замансалатыу
Zamana uygun hâle getirtmek

zamansalav замансалау
Zamana uygun hâle getirmek

zamaskalanıv замаскаланыу
Macunlanmak

zamaskalatıv замаскалатыу
Macunlatmak

zamaskalav замаскалау
Macunlamak

zapaslanıv запасланыу
Yedeklenmek, stoklanmak

zpravkalanıv заправкаланыу
Yağlanmak, karıştırılmak, katılmak,
doldurulmak

zpravkalav заправкалау
Yağlamak, karıştırmak, katmak,
doldurmak

zaradlanıv зарядланыу
Elektrik enerjisi almak

zaradlav зарядлау
Elektrik enerjisi vermek

zararhızlav zararhızлау
Zararsız hâle getirmek

zararhızlandırıv
zararhızландырыу

Zararsızlandırmak

zararhızlanıv zararhızланыу
Zararsız hâle gelmek

zararlanıv zararланыу
Zarar görmek, ziyan görmek

zararlav zararлау
Zarar vermek, ziyan vermek

zarıgışıv зарығышыу
Birlikte kaygılanmak, azap çekmek,
sıkıntı çekmek

zarıgıtıv зарығытыу
Azap çektirmek, eziyet çektirmek

zarıgıv зарығыу
Kaygılanmak; azap çekmek; sıkıntı
çekmek

zarıqtırıv зарықтырыу
Azap çektirmek, (inim inim) inletmek

zarqınıv заркыныу
Azap çekmek, eziyet çekmek

zarqıtıv заркытыу
Azap çektirmek, eziyet çektirmek

zarlandırıv зарландырыу
Şikayet ettirmek, şikayetçi oldurmak,
dert yandırmak, yakındırmak

zarlanışıv зарланышыу
Birlikte şikayet etmek, dert yanmak,
yakınmak

zarlanıv зарланыу

Şikayet etmek, şikayetçi olmak, dert
yanmak, yakınmak

zarlatıv зарлатыу

Şikayet etmek, dert yanmak

zarlav 1 зарлау

Kaygılanmak, özlem duymak,
kederlenmek

zatlaşıv затлашыу

Dünürleşmek, dünür olmak

zavıgıv зауығыу

Kedere dalmak, sıkıntıya girmek,
kaygıya düşmek

zavıqlandırv зауыкландырыу

Tatlandırmak, lezzetlendirmek

zavıqlanıv зауыкланыу

Tatlanmak, lezzetlenmek

zavıqtırv зауықтырыу

Tatlandırmak, lezzetlendirmek,
çeşnilendirmek

zaynatıv зайнатыу

Kederli çalmak, gamlı çalmak

zeğiflenderév зәғифләндерев

Zayıflatmak

zeğiflenév зәғифләнеу

Kendi kendine zayıflatmak

zeğifletév зәғифләтеу

Zayıflatmak

zeğiflev зәғифләу

Zayıflatmak

zeherlenév зәһәрләнеу

Zehirlenmek; kin ve nefretten coşmak,
öfkeden çıldırmak

zeherlev зәһәрләу

Zehirlemek; birinin hayatını
mahvetmek

zeħmetlenév зәхмәтләнеу

Zahmet çekmek, sıkıntı çekmek

zeñgereyév зәңгәрәйев

Mavileşmek

zeñgerhıvıanıv зәңгәрһыуланыу

Açık mavi olmak; açık mavi
görünmek

zeñgerhıvılatıv зәңгәрһыулатыу

Açık mavi göstermek; daha fazla
mavileştirmek

zeñgerlenév зәңгәрләнеу

Maviye dönmek; mavi görünmek

zeñgerletév зәңгәрләтеу

Maviye çevirtmek

zeñgerlev зәңгәрләу

Mavi yarmak

zeñgév зәңгеу

Soğuktan yanmak, sızlamak

zerlenév зәрләнеу

Altınlanmak, altınla kaplanmak

zerletév зэрлэтеү	ziñıldav зыңылдау
Altınlatmak, altınla kaplatmak	Zın zın etmek
zerlev зэрлэү	ziñıldativ зыңкылдатыу
Altınlamak, altınla kaplamak	Zıng ettirmek
zımırlav зымырлау	ziñıldav зыңкылдау
Hafif hafif dalgalanmak	Zıng etmek
ziñğıldeşiv зыңғылдашыу	ziñķitiv зыңкытыу
Zıngıldeşmak	Ağır bir demir ile bir yere durmaksızın vurmak
ziñğıldativ зыңғылдатыу	ziñķiv зыңкыу
Zıngıldatmak	Zıng etmek
ziñğıldav зыңғылдау	ziñlaşiv зыңлашыу
Zıngıldamak	Zınlaşmak
ziñğıraşiv зыңғырашыу	ziñlativ зыңлатыу
Zangırdeşmak	Zın etmek
ziñğirativ зыңғыратыу	ziñlav зыңлау
Zangırdatmak	Zınlamak
ziñğıranv зыңғырау	zırıldativ зырылдатыу
Zangırdamak	Zırıldatmak
ziñğırlaşiv зыңғырлашыу	zırıldav зырылдау
Birlikte ya da karşılıklı zangır zangır etmek	Zırıldamak
ziñğırlativ зыңғырлатыу	zırķıldeşiv зыркылдашыу
Zangır zangır ettirmek	Zırķıldeşmak
ziñğırlav зыңғырлау	zırķıldav зыркылдау
Zangır zangır etmek	Zırķıldamak
ziñıldaşiv зыңылдашыу	zırlaşiv зырлашыу
Karşılıklı ya da birlikte zınlamak	Zırlaşmak
ziñıldativ зыңылдатыу	zırlativ зырлатыу
Zın zın ettirmek	Zır zır ettirmek

zırlav зырлау	ziyıldav зыйкылдау
Zırlamak	Zınk zınk etmek
zıvıldaşıv зыуылдашыу	ziylaşıv зыйлашыу
Vızıldaşmak	Vijlaşmak
zıvıdatıv зыуылдатыу	ziylatıv зыйлатыу
Vızılдатmak	Vijlatmak
zıvıldav зыуылдау	ziylav зыйлау
Vızıldamak	Vijlamak
zıvılaşıv зыулашыу	ziytıldatıv зыйтылдатыу
Vızırдаşmak	Tekrar tekrar vınlatmak
zıvlatıv зыулатыу	ziytıldav зыйтылдау
Vızır vızır ettirmek	Tekrar tekrar vınlamak
zıvlav зыулау	ziytlatıv зыйтлатыу
Vızır vızır etmek	Vınlatmak
zıyanlanıv зыянланыу	ziytlav зыйтлау
Mal kaybetmek, zarar görmek	Vınlamak
zıyanlav зыянлау	zébérletév зеберлэтеу
Herhangi bir sebepten ölmek (hayvan için)	Hafif hafif sallamak, dalgalandırmak
ziyılđaşıv зыйылдашыу	zıfalanıv зифаланыу
Vijılđaşmak	Güzelleşmek, çekicileşmek
ziyıldatıv зыйылдатыу	zéltérev зелтерэу
Vijıldатmak	Titremek
ziyıldav зыйылдау	zémberletév земберлэтеу
Vijıldamak	Hafif hafif dalgalandırmak, titretmek
ziyıldasıv зыйкылдашыу	zémberlev земберлэу
Birlikte zınk zınk etmek	Hafif hafif dalgalanmak
ziyıldatıv зыйкылдатыу	zimlev зимлэу
Zınk zınk ettirmek	Bal, şeker katmak, eklemek

zėñėldeşev зенелдешев

Zingildeşmek

zėñėldetev зенелдөтөү

Zingildetmek

zėñėldev зенелдөү

Zingildemek

zėñkėldetev зенкелдөтөү

Zink zink ettirmek

zėñkėldev зенкелдөү

Zink zink etmek, zink zink diye ses çıkarmak

zėñkėtev зенкетев

İçine işleyerek titretmek

zėñkėv зенкеү

Sızlamak; titretmek

ziñkėv зинкеү

Zink etmek, zink etmek

zėñlev зенлөү

Zing etmek

zinnetlenev зиннэтләнеү

Süslenmek; değerlenmek, kıymetlenmek

zinnetletev зиннэтлөтөү

Süsletmek; değerlendirmek, kıymetlendirmek

zinnetlev зиннэтлөү

Süslemek, bezemek

zėreldeşev зерелдешев

Zirildemek, zırıldamak

zėreldetev зерелдөтөү

Zir zir ettirmek

zėreldev зерелдөү

Zir zir etmek

zėrkenletev зеркэнлөтөү

Hızlıca, aceleyle sürükleyip atlatmak

zėrkenlev зеркэнлөү

Yarışmak, yavaşmak; yakışmak, uymak

zirlev зирлөү

Altınlamak, altın kaplamak; altınla işlemek

zondlav зондлау

Sonda ile araştırmak

zurlav зурлау

Büyütmek, geliştirmek, irileştirmek

zurayıv зурайыу

Büyümek, irileşmek, hacimleşmek; önem kazanmak, önemi artmak; güçlenmek; çoğalmak

zuraytılv зурайтылыу

Büyütülmek, hacimlenmek, irileştirilmek

zuraytıv зурайтыу

Büyütmek

zuraytırıv зурайтырыу

Büyüttürmek, hacimlendirmek, devleştirmek

żurıǵıv żuryǵıy

Yolunda ilerlerken dönmek (at için)

żurıǵtırıv żurykтырыy

Yolunda ilerlerken döndürmek (at için)

żurlanıv żurlаныy

Saygı gösterilmek, yüceltilmek;
böbürlenmek

żurlav żурлау

Saygı göstermek, yüceltmek

KAYNAKÇA

- Ahanov, K. (2008). *Dil Bilimin Esasları*. (M. Ceritoğlu, akt.). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Aksan, D. (2004). *Dilbilim ve Türkçe Yazıları* (1. Baskı). İstanbul: Multilingual Yabancı Dil Yayınları.
- Akşit, İ. (2017). *Türk Dil Bilgisi Toplantıları 1 Birleşik Fiiller Bildiriler ve Tartışmalar* (1. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Alyılmaz, S. (2017). *Türkçede Nesne Tekrarlı Fiiller* (1. Baskı). İstanbul: Kesit Yayınları.
- Atalay, B. (1941). *Türk Dilinde Ekler ve Kökler Üzerine Bir Deneme*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Atalay, B. (1946). *Türkçede Kelime Yapma Yolları*. İstanbul: İbrahim Horoz Basımevi.
- Atalay, B. (1985). *Kaşgarlı Mahmut, Divanü Lügâti't-Türk*. C.I, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Bacanlı, E. (2014). *Kılınış Kategorisi ve Altaycada Kılınış Belirleyicisi Olarak Art Fiiller* (1. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Banguoğlu, T. (2011). *Türkçenin Grameri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Bayrak, M. (2008). *Masallar Adlı Metin Esasında Başkurt Türkçesinde Fiil*. (YL Tezi). Trakya Üniversitesi, Edirne.
- (BA) *İstoriko Kultirniy Ensklipodiçeskiy Atlas, Respubliki Başkortostan* (2007). Feoriya, Moskva-Ufa.
- (BE) *Başkort Entsiklopediyahı I A-B* (2014). Öfö.
- Benzing, J. (1959). 'Das Baschkirische', PhTF I: 421-434, Wiesbaden (Çev. Mustafa Argunşah), 'Başkurt Türkçesi'. *Türk Dünyası Araştırmaları*, Nisan, 1995/1, s. 127-142.
- Bilgegil, M. K. (1984). *Türkçe Dilbilgisi*. İstanbul: Dergah Yayınları.

- Bulak, Ş. (2017). *Karşılaştırmalı Tarihi Türk Yazı Dilleri Grameri (Fiil Çekimi)* (1. Baskı). İstanbul: Kesit Yayınları.
- Clauson, S. G. (2007). Türkçede Sekizinci Yüzyıldan Önce Kullanılan Ekler (Uluhan Özalan, akt.). *Dil Araştırmaları Dergisi*. Cilt. 1, Sayı 1, 185-196.
- Crystal, D. (2008). *A Dictionary of Linguistics and Phonetics*. Blackwell Publishing.
- Çolak, G. (2017). *Türkçede Fosil Kelimeler* (1. Baskı). İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayınları.
- Değirmenci, N. (1993). *M. F. Zekiyev, Tatar Dili Tarihi (Tatar Halkı Têlêné Barlıkka Kilüvé)*. (Bitirme Tezi). Ege Üniversitesi, İzmir.
- Demir, B. (2002). *Başkurdistan Tarihi, Nüfusu, Etnopolitik Durumu ve Millî Gelişmeler*. Türkler Ansiklopedisi. Cilt. 20, s. 73-80. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları.
- Demircan, Ö. (2005). *Türkiye Türkçesinde Kök- Ek Birleşmeleri*, İstanbul: Papatya Yayıncılık.
- Demirci, K. (2014). *Türkoloji İçin Dilbilim*. Ankara: Anı Yayınları.
- Demirci, Ü. Ö. (2016). *Eski Türkçede Fiiller* (1. Baskı). İzmit: Kocaeli: Umuttepe Yayınları.
- Deny, J. (2013). *Türk Dili Gramerinin Temel Kuralları* (4. Baskı). (O. Şahin, akt.). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Dilek, S. (2005). *Eski Anadolu Türkçesinde İsimden Fiil Fiilden Fiil Yapma Ekleri ve Fonksiyonları*. (YL Tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Dizdaroğlu, H. (1962). *Türkçede Sözcük Yapma Yolları*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Ercilasun, A. B. (2014). *Kutadgu Bilig Grameri (Fiil)* (2. Baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.
- Ergin, M. (2012). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Yayınları.
- Ersoy-Yazıcı, H. (2012). Başkurt Türkçesi. *Türk Lehçeleri Grameri* (2. Baskı) içinde (749-810). Ankara: Akçağ Yayınları.

- Ersoy-Yazıcı, H. (2014). *Başkurt Türkçesinde Kip*. (1. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Ganiyev, F. A. (2010). *Tatarcada Birleşik Kelime Teşekkülü* (C. Turgunbayev, akt.). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Ganiyev, F. A. (2013). *Bugünkü Tatar Türkçesi Söz Yapımı* (1. Baskı). (M. Özşahin, akt.). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Gencan, T.N. (1975). *Dilbilgisi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Gencan, T. N. (2007). *Dilbilgisi*. Ankara: Tek Ağaç Eylül Yayıncılık.
- Grönbech, K. (2011). *Türkçenin Yapısı* (3. Baskı). (M. Akalın, akt.). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Gülsevin, G. (1998). Çatı Ekleri Üzerinde Kullanılabilen Ekler. *İlmî Araştırmalar* 6, 125-146).
- Gülsevin, G. (2011). *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler* (3. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Güner, G. (2008). *Karahanlı Türkçesinde Fiil*. (Doktora Tezi). Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Güvenç, L. (2014). *Ermeni Harfli Kıpçak Türkçesinde Fiil*. (Doktora Tezi). Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Hacıeminoğlu, N. (1991). *Türk Dilinde Yapı Bakımından Fiiller* (1. Baskı). Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- İbrahimov, G. (1996). *Türkçe Başkurtça Konuşma Klavuzu*. Ankara: Türksoy Yayınları.
- İmer, K. (1976). *Türkiye Türkçesinde Kökler* (1. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Johanson, L. (2007). *Türk Dil İlişkilerinde Yapısal Etkenler* (N. Demir, akt.). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Johanson, L. (2016). *Türkçede Görünüş* (1. Baskı). (N. Demir, akt.). Ankara: Grafiker Yayınları.

- Kalkan, N. (2016). Başkurt Türkçesinde Mental Fiiller. *Aktualniye Voprosi Tyurkologičeskih İssledovaniy*, 177-186.
- Karaağaç, G. (2012). *Türkçenin Dil Bilgisi* (1. Baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.
- Karaağaç, G. (2013). *Dil Bilimi Terimleri Sözlüğü* (1. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Karahan, A. (2013). *Divanu Lugati't Türk'e Göre XI. Yüzyıl Türk Lehçe Bilgisi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Karahan, L. (2004). *Türkçede Söz Dizimi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Kerimoğlu, C. (2014). *Türkiye Türkçesi ve Tatar Türkçesinin Karşılaştırmalı Söz Dizimi* (1. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Kerimoğlu, C. (2016). *Genel Dilbilime Giriş* (3. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Kiyekbayev, C. Ğ. (1968). *Başkort Tili*. Ufa.
- Kononov, A. N. (1980). *Grammatika Yazıka Tyurkskih Runičeskih Pamyatnikov VII-IX vv.* Leningrad: Akademii Nauk SSSR.
- Korkmaz, Z. (1995). Türkçede İsimden Fiil Türeten +r-, +ar-/+er- Eki ve Yapısı Üzerine. *Türk Dili Üzerine Araştırmalar Dergisi*, Sayı. 1, 168-178.
- Korkmaz, Z. (2011). *Türkçede Eklerin Kullanılış Şekilleri ve Ek Kalıplaşması Olayları* (5. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Korkmaz, Z. (2014). *Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi* (4. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Kurat, A. N.(1965). 'Rus Hakimiyeti Altında İdil-Ural Ülkesi'. *DTCFD*. C. XXIII, S.3-4, Ankara, s. 91-126.
- Kurat, A. N. (1972). *IV-XVIII. Yüzyıllarda Karadeniz Kuzeyindeki Türk Kavimleri ve Devletleri*. Ankara.
- Kuzeyev, R. G. (2005). *İtil-Ural Türkleri*. İstanbul: Selenge Yayınları.

- Lübimov, K. (1963), Çağdaş Türkiye Türkçesinde Çatı Kategorisi ve Çatı Ekleriyle Türetilen Fiiller. *Türk Dili*, Cilt XIII, Sayı 147, Ankara: Türk Dili Kurumu Yayınları, 150-155.
- Mansuroğlu, M. (1960). Türkiye Türkçesinde Söz Yapımı Üzerine Notlar. *İÜ. Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, Sayı. 10, 5-24.
- Naskali, E. G. (1997). *Türk Dünyası Gramer Terimleri Klavuzu* (1. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Öner, M. (2011). Barış-/Barış Sözü Hakkında. *Türkçe Yazıları* (1. Baskı) içinde (259-265). İstanbul: Kesit Yayınları.
- Öner, M. (2011). Başkurtça Kısa Dil Bilgisi. *Türkçe Yazıları*. (1. Baskı) içinde (351-361). İstanbul: Kesit Yayınları.
- Öner, M. (2011). Türkçede İsimden Fiil Yapımı Üzerine Notlar. *Türkçe Yazıları* (1. Baskı) içinde (9-25). İstanbul: Kesit Yayınları.
- Öner, M. (2013). *Bugünkü Kıpçak Türkçesi* (2. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Özşahin, M. (2017). *Tatar ve Başkurt Yazı Dillerinde İkilemeler* (1. Baskı). İstanbul: Kesit Yayınları.
- Özşahin, M. (2017). *Başkurt Türkçesi Sözlüğü* (1. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Özşahin, M. (2011). *Başkurt Türkçesi Söz Varlığı*. (Doktora Tezi). Ege Üniversitesi, İzmir.
- Özşahin, M. (2011). Başkurt Türkçesindeki Farsça Alıntılarda Anlam Değişmeleri. *Turkish Studies*, 6/1, 1622-1642.
- Öztekten, Ö. (2008). *Tatar-Başkurt Meselesi ve Başkurtça*. Tarihten Bugüne Başkurtlar-Tarih, Dil ve Kültür Üzerine İncelemeler. (Haz. A. Melek Özyetkin, A. Merthan Dünder, İlyas Kamalov). (s. 70-92). İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Öztürk, R. (1997). *Uygur ve Özbek Türkçelerinde Fiil* (1. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

- Özyetkin, M., Dündar, M., Kamalov, İ. (2008). *Tarihten Bugüne Başkurtlar. Tarih, Dil ve Kültür Üzerine İncelemeler*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Paçacıoğlu, B. (2016). *Türkçenin VIII-XVI. Yüzyıllar Arasında Sözcük Dağarcığı*. İstanbul: Kesit Yayınları.
- Porzig, W. (2018). *Dil Denen Mucize* (4. Baskı). (V. Ülkü, çev.). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Rudenko, S. İ. (2001). *Başkurtlar*. (R. İ. Kurban, akt.). Konya: Kömen Yayınları.
- Salar, İ. (2013). *Atabetü'l Hakayık'ta Fiil*. (YL Tezi). Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Saussure, F. (2014). *Genel Dilbilim Yazıları*. (S. Kılıç, akt.). İstanbul: İthaki Yayınları.
- Serebrennikov, B. A. Gadjeva, N. Z. (2011). *Türk Yazı Dillerinin Karşılaştırmalı Tarihi Grameri* (1. Baskı). (T. Hacıyev, M. Öner, akt.). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Sev, İ. G. (2011). *Etmek Fiiliyle Yapılan Birleşik Fiiller ve Tamlayıcılarla Kullanılışı*. (1. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Soydan, S. (2017). *Çağatay Türkçesinde Anlam ve Fonksiyon Açısından Fiilde Çatı* (1. Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Şçerbak, A. M. (1961). *Grammatičeskiy Oçerk Yazıka Tyurkskih Tekstov X-XIII VV. İz Vostoçnogo Turkestana*. Moskva- Leningrad: İzdatelctvo Akademii Nauk SSSR.
- Şçerbak, A. M. (2016). *Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Şekil Bilgisi Üzerine Denemeler (Fiil)*. (Y. Karasoy, N. Hacızade, M. Gülmez, akt.). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Taş, İ. (2015). *Kutadgu Bilig'de Söz Yapımı* (2. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Tekin, T. (2017). *Orhon Türkçesi Grameri* (1. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Togan, Z.V. (1993). 'Başkurt'. İslam Ansiklopedisi C. II. S. 328-332.

- Togan, Z. V. (2003). *Başkurtların Tarihi*. Ankara: Türksoy Yayınları.
- Tuna, O.N. (1986). Türkçede Transtive-causative ‘Geçişli-Ettirgen’ Fiiller ve Bunlarla İlgili Morfoloji ve Öğretim Meselelerinin Çözümü. *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, C. XXIV-XXV. İstanbul. S. 381-428.
- Uraksin, Z. F. ve İşbayev, K.G. (1986). *Hazirgi Başkort Tili*. Ufa.
- User-Şirin, H. (2011). Runik Türk Yazıtlarında Anlamsal Açıdan Geçişlilik-Geçişsizlik Özelliğini Ortaklaşa Taşıyan Eylemler Üzerine. *Turkish Studies*, 6/1, 589-593.
- User-Şirin, H. (2009). *Köktürk ve Ötüken Uygur Kağanlığı Yazıtları Söz Varlığı İncelemesi* (1. Baskı). Konya: Kömen Yayınları.
- User-Şirin, H. (2006). *Başlangıcından Günümüze Türk Yazı Sistemleri* (1. Baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.
- Uzun, N. E. (2006). *Biçimbilim Temel Kavramlar*. İstanbul: Papatya Yayıncılık.
- Von Gabain, A. (2007). *Eski Türkçenin Grameri* (5. Baskı). (M. Akalın, akt.). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Yıldız, H. (2017). Eski Uygurcada Göz Fiilleri. *Jots*, 1/1, 145-213.
- Yuldaşev, A. A. (1981). *Grammatika Sovremennogo Başkirskogo Literaturnogo Yazıka*. Moskva.